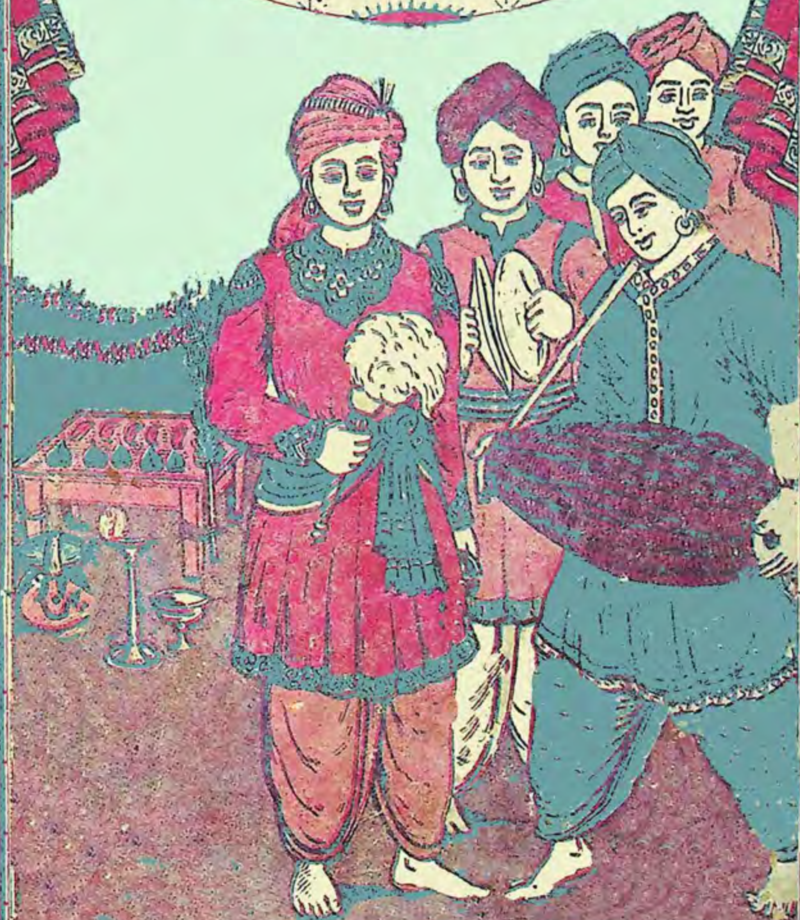
କବିକଣ୍ଠ ଧରଚତ

ଷୋଳପାଲ

ପ୍ରକାଶକ - ଧର୍ମଗ୍ରନ୍ଥ ଷ୍ଟୋର, କଟକ ୨

କବିକଣ୍ଠ ବିରଚିତ

ଷୋଳ ପାଲା

ନୂତନ ମୁଦ୍ରଣ

ପ୍ରକାଶକ - ଧର୍ମଗ୍ରନ୍ଥ ଷ୍ଟୋର

ଅଲିଶା ବଜାର କଟକ-୨

ପ୍ରକାଶକ—ଧର୍ମଗ୍ରନ୍ଥ ଷ୍ଟୋର,
ପ୍ରୋପ୍ରାଇଟର—ଶ୍ରୀ ବିଦ୍ୟାଧର ପାଣି
ଅଲିଶାବଜାର, କଟକ
ଫୋ. ନଂ-୫୭୭୯୨

Rs 3 8 P

ଜନ୍ମପାଲା

ଶୁଣ ସର୍ବ ସମ୍ବାଦରେ ପ୍ରଭୁର ଈଲମ । ନିୟତ ହାସଲ ହୁଏ ଫତେ ହୋଏ କାମ ॥ ଇୟାର ପିୟାର ଭାଇ ଶୁନ ସର୍ବଜନ । ସତ୍ୟ ପୀର ସାହେବର ମହିମା ବର୍ଣ୍ଣନ ॥ ଆସମାନେ ହବ୍ୟାସନେ ବସିୟା ଖୋଦାଏ । କୌତୁକ କରେନ ଜନମିୟାଁ ଦୁନଆଏ ॥ ଆମି ସେହି ଦେବତା ଅଲେଖ ନରାକାର । ସ୍ୱର୍ଗ ମର୍ତ୍ତ୍ୟ ରସାତଳେ କରନ୍ତ ଆମାର ॥ ଫକୀର ହଇୟା ଆମି ଦୁନିୟା ଭିତରେ । ଅକଦା ବାନ୍ଧିୟା ଘନଜନ ଉପକାରେ ॥ ଜଗନ୍ନାଥ ରୂପେ ଆମି ଓଡ଼ିଶାତେ ଆର । ହିନ୍ଦୁ ମୁସଲମାନ ସର୍ବ କରି ଏକାକାର ॥ ବାରବାଟି ମଧତେ କୌତୁକ ରଙ୍ଗନାଟେ । ସାରି ସାରି ଅନ୍ନ ବ୍ୟଞ୍ଜନ ବିକାଏ ହାଟେ ॥ ଭାତବକା ପିଠାବକା ଆର ଖେକ ଲଡ଼ୁ । ମନରୁଚି ବ୍ୟଞ୍ଜନ ଆମାନ ଗାଡ଼ୁ ଗାଡ଼ୁ ॥ ରାମ ରାମ ରହିମାନ କୋରାନ ପୁରାନେ । ଦେଖିବ କେମନେ ଲୋକେ ମାନେ କି ନା ମାନେ ॥ କାଞ୍ଚା ପାକା ଶିରିଣି କେ ଆସ୍ତାନେ ପୂଜିୟା । ତାଜବ ହଇବେ ଲୋକେ ଦୁହାତେ ଲୁଟିୟା ॥ ତବେ ସତ୍ୟପୀର ବଲଇବ ଦୁନଆଏ । ଅତବଲି ଆସମାନ ଗୁଡ଼େନ ଖୋଦାଏ ॥ ପଦ୍ମଫୁଲରୂପୀ ହୟା ସତ୍ୟନାରାୟନ । ଦରିଆତେ ଦାରୁବ୍ରହ୍ମ ରୂପେତେ ଭାସେନ ॥ ସେଇ ବଡ଼ିଛିଲ କୁନ୍ତୀ ପାସ୍ତାର ଯେ ବେଟୀ । କୋରାନ ପୁରାନ ଶୁନେ ପ୍ରାତଃକାଲେ ଉଠି ॥ ଏଇରୂପେ ପ୍ରତିଦିନେ ଶୁନେ ସେ କୋରାନେ । ଗଙ୍ଗାଏ ମହନ୍ତ-ଯୋଗ ପଡ଼ିଲ ସ୍ନାହାନେ ॥ ମନେତେ ତାହାର ମନ ହେଲ ଉତ୍କଣ୍ଠନ । ପଡ଼ିବାସି ସଙ୍ଗେ ଲୟାଁ କରିଲ ଗମନ ॥ ସକଲ ଲୋକଣ୍ଡା ତାର ଯାଏ କାଛେ କାଛେ । ଗୋଲାମ ନଫର ସର୍ବ ଯାଏ ଆଗୁ ପାଛେ ॥

ଦୋଳିଏ ଚଢ଼ିଯାଇ ବଡ ଗଙ୍ଗାର କନାରେ । ଗୋସଲ କରନ୍ତେ ବୋଲ ହଇଚେ ଉଭଞ୍ଜରେ ॥ ପଦ୍ମଫୁଲ ରୂପ ହୋଇ ସତ୍ୟନାରାୟଣ । ଦରିଯାର କନାରେଚେ ଭାସିଗଲେ ଛିଲେନ ॥ ଗୋସଲ କରନ୍ତେ ଛିଲ ଜେମା ଦରିଯାତେ । ଦେଖିଯା କୁସ ପଦ୍ମଫୁଲ ଉଠାଇଲେ ହାତେ ॥ ଉଠାଇଯା ଫୁଲ କନ୍ୟା ନିର୍ବାର ଶୁଙ୍ଘିଲ । ସତ୍ୟନାରାୟଣ ତାର ଗର୍ଭତେ ରହିଲ ॥ କପାଲେ ବିଧିର ଲେଖା କେ କରିବ ଆନ । ସାହାଯାଦୀ ଗର୍ଭତେ ରହିଲେ ନାରାୟନ ॥ ମାନବ ହଇଯା ପୀର କେନ ଜନମିଲ । ନାରିକେଲ ଜଲ ଯେନ ଅକସ୍ମାତେ ହୈଲ ॥ ଗୋସାଲ କରିଯା କନ୍ୟା ପ୍ରବେଶ ମହଲେ । ସତ୍ୟପୀର ହସ୍ତିଗିରି-କବିକର୍ଣ୍ଣ ବୋଲେ ॥

ସାହାଯାଦୀ ଗର୍ଭତେ ରହିଲେ ସତ୍ୟପୀର । ଦିନେ ଦିନେ ଗର୍ଭବାଡ଼େ କାହିଲ ସରୀର ॥ ମୁଖେତେ ଉଦ୍‌ଗାର ଉଠେ ହାଇ ନିରନ୍ତର । ପଲଙ୍କ ତେଜିଆ ଶୋଏ ଜମିନ ଉପର ॥ ବସ୍ତ୍ର ମାଯା ବ୍ୟକ୍ତ ହୈଲ ପାତ୍ରାର ମହଲେ । ଲେଉଣ୍ଡି ଛେଉଣ୍ଡି ଗର୍ଭ ଦେଖିଲ ନଗରେଲେ ॥ ପାତ୍ରାଯାଦୀ ଆଗେ ଦାସୀ କହେ ହକିକତ । ଗର୍ଭବତୀ ବୈଠିଲଯା ଭୂମିର ଉପରେତ ॥ ଶୁନି ଚମକିଯା ବଡ ହେଟ କୈଲ ଶିର । ପାତ୍ରାର ଆଗୁତେ ଗିଯା କରିଲ ଜାହିର ॥ ରାମାହେତେ କଥା ପାତ୍ରା ଶୁନିଯା ବେଟୀରେ । ଖୀଅଲା ଗାଢ଼ତେ ଆଜ୍ଞା ଦିଲେନ ଉଜିରେ ॥ ଉଜିର ବଲେନ ରାଜା ନବ ସାହାଯାଦୀ । ହଜୁରେ ଅରଜ ମୋର କରିବ କଇଦି ॥ ଖାସମ ତୋମାର କୋଠା ନା ଟଲେ ବିଯାର । ମନୁଷ୍ୟ ଗମିତେ ରାସ୍ତା କୋଥା ଆଛେ ଆର ॥ ଏତେ ବଡ଼ ଭରସାକେ ଆସିବେ ମନ୍ଦିରେ । ପାକ୍‌କାକରେ ବୁଝିଯାଁ ଗର୍ଦନ ମାର ତାରେ ॥ ପାତ୍ରାବରେ ଉଜିର ହେ ଏହି ଖବୁବାତ୍ । ମାର କବା ଗୁଡ଼ ବନେ ବେଟୀ ନବଜାତ ॥ ଉଜିର

ବଚନ୍ତି ପାତ୍ର ଶୁଣ ହେ ବଚନ । ଗର୍ଭବନ୍ଧ ନାଶ ତାକେ ମାରିବ କେମନ ॥ ଗର୍ଭବନ୍ଧ ନାଶ ଯଦି ପ୍ରସବ ନା ହୁଏ । ତାହାରେ ଦଣ୍ଡିଲେ ପାପ ପୁରାଣେତେ କହେ ॥ ଦେବ କି ଦାନବ ଆଛେ ବୁଝିତେ ନା ପାରି । ପ୍ରସବ ହୋଇବେ ଯଦି ଦେଖି ତାକେ ମାରି ॥ କାରାଗାରେ ଆଗୁ ଆମି ବନ୍ଦିତେ ରଖିବ । କି ଅବା ଜନ୍ମିବେ ତାକେ ଦେଖି ଦଣ୍ଡ ଦିବ ॥ ଉଜୀରେକେ ଫରମାନ ଦିଲେକ ପାତ୍ରାଏ । କାରାଗାରେ ବନ୍ଦ କରି ରଖିଲେକତାଏ ॥ ଏମନ୍ତ ସେ କାରାଗାର ଯମର ଦୋସର । ବନ୍ଦକରି ରଖିଲେ ନ ରଖି ଅନ୍ତ-ଚର ॥ ଦେବକୀରେ ରଖେ ଯେନ କଂସ ବନ୍ଦ ଘର । ଘଡ଼ି ଘଡ଼ି କଂସ ଯେନ ମାଗାଏ ଖବର ॥ ତେମନ୍ତ ଉଜୀର ଲଯ୍ଲାରଖେ ବନ୍ଦିଘରେ । ଦ୍ଵାରଦିଗେ ଘେରିଗଲ ଆଲମ ନସ୍କରେ ॥ ଦ୍ଵାରତପେ ତଉକାତେ ଫିରେନ ପହରି । ହଶାଶଏ ଗୋଜା ଫିରେ ରୋଜା ରଖି ତାରି ॥ ହମେସା କମର ବାନ୍ଧେ ପିଆଦା ସକଲ । ଘଡ଼ି ଘଡ଼ି ପାତ୍ରାଙ୍କେ ·ସେ ଜାନାଏ ଖବର ॥ କାରାଗାରେ ସାହାଯାଦୀ ଅନ୍ନ ପାନ ଛାଡ଼େ । ଭାବତେ ଶୁକତେ ଯେନ ଅଗ୍ନି ଲଗେ ଗାତ୍ରେ ॥ କାରାଗାରେ ଥାକ କନ୍ୟା ନିରବଧି କାନ୍ଦ । ଦୈବଯୋଗେ ନଇଲେନ ପିତା ମାତା ବାନ୍ଧି ॥ ଏଇମତ କତଦିନ ଗୁଜରିଯା ଗେଲ । ଦଶମାସ ଦଶଦିନ ପୁରନ ହଇଲ ॥ ଗର୍ଭବ୍ୟଥା କରେ କନ୍ୟାଙ୍କେ ରଖିତ ପାରେ । ଘନ ଘନ ଉଠେଶୁଲ କେବା ଧରେ ତାରେ ॥ ଏହିରୂପେ ସାହା ଯାଦୀ ବହୁ କଷ୍ଟପାଏ । ଫୀରେର କାଲମ କବିକଣ୍ଠ ରସେ ଗାଏ ॥

ଅନ୍ତରେ କରେନ ଶୋକ ପାତ୍ରାର ଯେ ବେଟି । ଗର୍ଭେ ଥେକେ ସତ୍ୟପୀର ମାଗେନ ଲେଙ୍ଗୁଟି ॥ ଅନ୍ଧକୂପେ ଆଛୁ ଆମି ବାଲକ ଶରୀରେ । ଲଜ୍ଜାରେ ଖାତିରେ ଆମି ନା ହିଇ ବାହାରେ ॥ ସୁନ୍ଦର ଆଞ୍ଚଲ ଯଦି ଦିଅ ପରିବାରେ । ତେବେ ଆମି ଜନମ

ହଉବ ଏ ସଂସାରେ ॥ କାହେ ଦୁଃଖ ପାଓ ମାତା ଶୁନ ଆମାର ବାଣୀ । ଶୁକଦେବ କହନ୍ତିଲେକ "ଯେମନ କୌପୁମୀ ॥ ଅସମ୍ଭବ ଦୁରଶପ୍ନେ ଶୁନତେ ସ୍ୱପ୍ନେ । ପେଟର ଭିତରେ ମାଏ ଯୋଏ କଥା କହେ ॥ ଏକ ଗୋଟି କଳ୍ପ ତବେ ପଡ଼ିଲ ଖସିଯାଁ । ଦେଖି ସାହାଯାଙ୍କ ତାରେ ନଲ ଉଠାଇଆ । ଆପନା କାପଡ଼ତବେ ଅଞ୍ଚଲ ପାଡ଼ିଲ । କଲତେ ଭରିଯା ତାକେ ଗର୍ଭେତ ଭରିଲ ॥ ଦଶମାସ ଦଶଦିନ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ହଇଲ । ଦେବକୀ ସୁନ୍ଦରୀ ଯେନ ବିଷ୍ଣୁ ପ୍ରସବିଲ ॥ ଶଙ୍ଖ ଚକ୍ର ଗଦା ପଦ୍ମ ଶୋହେ ଚୈରିହସ୍ତ । ଗଲେ ଦୁଲେ ବନମାଲ ଦିବ୍ୟ ପାରିଜାତ ॥ ପୂର୍ଣ୍ଣିମାର ଚାନ୍ଦ ଯେନ ଉଦୟ ହଇଲ । ବିଜୁଳି ଛଟକେ ପୀର ଆସମାନେ ଗେଲ ॥ ପ୍ରସବିଯା ସାହାଯାଙ୍କ ଚୈରିଦିଗେ ଚାହେଁ । ଫୁଲ ପଡ଼ିଆଛେ ଫଳ ଦେଖିତେ ନ ପାଏ ॥ କାରୁଣ୍ୟ କରିଯା ମନେ ଭାବେନ ଈଶ୍ୱର । କାହାକୁ ଆମାରେ ଖଣ୍ଡି କହେ ମାୟାଧର ॥ ଚନ୍ଦ୍ରବର୍ଣ୍ଣି ଦେଖି ସବେ କି ବଲି କହିବେ । ନିଶ୍ଚୟ ଉଜିର ଆମାର ପରାନ ବାଧିବେ ॥ ହାଙ୍କ ଯେ ପାହାରା ସବୁ ଆଛେ ହୁସିଆର । ମହଲ ଘେରିଆ ଆଛେ ଯତ ସରଦାର ॥ ଉଜିର ପାଞ୍ଚା ଯେ ବସେ ତକତ ଉପର । ଶିକାପଜରୁର ଗିଯା ଜାନାଏ ଖବର ॥ ଶୁନିପାଞ୍ଚା ଉଜିର ଯେ ଦେଖିତେ ଚଲିନ । କବାଟ ଖୁଲିଆ ତାର ଆନନ୍ଦେ ପଶିଲ । ସାତପଞ୍ଚ ଦାସୀ ଲୟା ପାଞ୍ଚାଯାଙ୍କ ଗେଲ । ଯେଉଁ ମହଲତେ ବେଟୀ ପ୍ରସବିଯା ଛିଲ ॥ ତଥାଏ ପ୍ରବେଶ ହୟା ଦେଖିତ ପାଇଲ । ଫୁଲ ପଡ଼ିଆଛେ ଫଲ ଦେଖିତେ ନାରିଲ । ଚମତ୍କାର ହୈଲ ଦେଖି ମାଥ ଏ ଚଡ଼କା । କହ ବେଟି ହକିକତ କାହାଁତେୟା ଲଡ଼୍କା ॥ ଚମତ୍କାର ହୟା ବେଟି ହେଟକୈଲ ଶିର । ମାଏର ଆଗୁତେ ସବ କହିଲ ଜାହିର ॥ ସାପ ବେଙ୍ଗ କବା

ଛୁଲ ଅଗ୍ରଗୀର ଯେତେ । ନଜରରେ ଦେଖିଲ ନାହିଁ ଉଦ୍ଧିଗିଯ୍ୟା କେତେ ॥ ଭଲ ବୋଲି ଆସି କହୁ ନାହିଁ ,ଜାନ୍ ବାତ । ନେକ ବନ୍ଦ ·ସଲ୍ଲମତ ସାହେବଙ୍କକା ହାତ ॥ ଦରିଆ ନାଇତେ ହାମ ଗଏ ଏକ ରୋଜ । ଆଶେ ପାଶେ ଘାସ୍ସେ ଭଦ୍ରଫୁଲ କ ଆମୋଦ ॥ ସେଇ ଫୁଲ ଉଠାଇଯ୍ୟା ବାସନଲୁ ନାକେ । ଉଷିରୋଜ ହୁଆ ମେରି କମୈର ବପାକେ ॥ ସାହାଯାଦା ବଲେ ବେଟୀ ଶୁନ ମେଘ ବାମ । ଫଲ ଖାଏ ଫୁଲ ରଖ ଭୂମି ଯେ ଡାକମା ॥ ଏମନ ଦେଖିଯ୍ୟା ବଡ଼ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହଇଲ । ପାତ୍ସାର ନକଟେ ସବ ଯାହିର କହିଲ ॥ ଘୋଷା ହୟ୍ଯା ପାଶ୍ଚା ତବେ ବଲେନ ଉଜରେ । ଏଇ ବେଟୀ ଡାକମା ସେ ନା ରାଖିବ ଘରେ ॥ ସଙ୍ଗେତେ ଲଇଲ ଉଜର ଆଲମ ନସ୍ଵର । ଜଙ୍ଗଲେର ମଧ୍ୟେ ତାକେ ଛାଡ଼ିଲ ସତ୍ତ୍ଵର ॥ ପାଶ୍ଚାଆଗେ ଉଜର କହେନ ସମାଚାର । ଛାଡ଼ିଲୁ ଜଙ୍ଗଲ ବଚେ ହୁକୁମେ ତୋମାର ଉଜର ଛାଡ଼ିଯ୍ୟାଁ ତଖନ ଘରେ ପ୍ରବେଶିଲ । ହୁକୁମେତ କବକର୍ଣ୍ଣ ରସେ ଚରଚଲ ॥

ଏସବ ଜାନିଯ୍ୟା ପ୍ରଭୁ ସତ୍ୟନାରାୟନ । ବିଶ୍ୱକର୍ମା ବୋଲି ପ୍ରଭୁ କରିଲ ସ୍ମରନ । ନହାନ ବାରେଣି ଲୟ୍ସେ ବିଶ୍ୱକର୍ମା ଯାଏ । ପଥ ମଧ୍ୟେ ସତ୍ୟପୀର ଦେଖିଲେନ ତାୟ୍ସେ ॥ ଫକୀରର ରୂପ ଦେଖି ବିଶ୍ୱକର୍ମା ରାୟ୍ସେ । ସଲାମ କରିଯ୍ୟା ବଲେ କବା ଆଜ୍ଞା ହୟ୍ସେ ॥ ବିଶ୍ୱ-କର୍ମା ଦେଖି ପ୍ରଭୁ ବଲେନ ବଚନ । ସ୍ୱରଦଣ୍ଡେ ଉଠାଇବେ ହାବେଲି ଏଖନ ॥ ପାତ୍ସାର ହୁକୁମେ ଉଜର ସଙ୍କରେ ଆସିଲ । ଆମାର ମାତାକେ·ଆନି ଜଙ୍ଗଲେ ଛାଡ଼ିଲ ॥ ଆମାର ହୁକୁମେ ମାନ ହାବେଲି ତୁଲିବେ । ପାତ୍ସାର ଉଜର ଗର୍ଦ୍ଦାନ ଖର୍ବ ଯେ ହୋଇବେ ॥ ସଲାମ କରିଯ୍ୟା ବିଶ୍ୱକର୍ମା ଯାଏ ଚଲି । ସ୍ୱରଦଣ୍ଡେ ବନାଇଯ୍ୟା ଦିଲେନ ହାବେଲି ॥ ବନକେଟେ ଚତୁର୍ଦ୍ଦିଗେ ପ୍ରଜା ବସାଇଲେ । ସୁବର୍ଣ୍ଣ ଦରୋଜା କରେ

ପୀରେ ଜଣାଇଲେ ॥ ଯଖନ ଜଙ୍ଗର ଲମ୍ଫେ ଗୁଡ଼ିଆ ଅଇଲ । ଜଙ୍ଗଲେ ବସିଣ୍ଟୁ କନ୍ୟା କାନ୍ଦିତେ ଲାଗିଲ ॥ କି ଦୋଷ କଲିନୁ ଆସି ପାତ୍ରାର ଜଙ୍ଗଲେ । କି ଲାଗିଣ୍ଟୁ ଅରଣ୍ୟେତେ ଛେଡ଼ିଗେଲ ମୋରେ ॥ ପକ୍ଷୀ ବା ପକ୍ଷିଣୀ କାର ନାହ୍ନିଁ ଆଶା ବସା । ମନେର ଦୁଃଖିତେ କନ୍ୟା ହଇଲ ନିରାଶା ॥ ମାଏର କ୍ରନ୍ଦନ ଦେଖେ ସତ୍ୟ ନାରାୟଣ । ଗୁଣ୍ଡ୍ୟାଲେର ବେଶେ ପ୍ରଭୁ ମିଲେ ନ ତକ୍ଷନ ॥ ସତ୍ୟପୀର ଭଙ୍ଗିତବେ କେ ଜାନିତ ପାରେ । ମାଏର କୋଲେ ବସିଣ୍ଟୁ କ୍ଷୀର ପାନ କରେ ॥ ଗୁଣ୍ଡ୍ୟାପୁ ଦେଖିଣ୍ଟୁ କନ୍ୟା କାନ୍ଦେ ମନେ ମନେ । ମାତା ପ୍ରବୋଧିଣ୍ଟୁ ବଲେ ସତ୍ୟନାରାୟଣେ ॥ ଅକାରନ କି ଖାତିରେ କାନ୍ଦ ଭୂମି ବନେ । ହାବେଲିର ମାଝେ ଆସି ରାଖିବ ଯତନେ ॥ ଏତବଲି ସତ୍ୟପୀର ଗେଲ ତାରେ ଲଣ୍ଟୁ । ହାବେଲିର ମଧ୍ୟେ ତାରେ ଯତନେ ରାଖିଣ୍ଟୁ ॥ ବାଲକେର ବେଶ ଧରେ ବାବା ସତ୍ୟପୀରେ । ଶିଶୁ ସାଥେ ଲଣ୍ଟୁଁ ଖେଲେ ପାତ୍ରାର ଦୁଆରେ ॥ ବାଲେକର ସାଥେ ଖେଲେ ସୁବର୍ଣ୍ଣର ଭଣ୍ଟା । ବାଟୁଲି ମାଇଲ ପୀର ଉଜିରର ବେଟା ॥ ନଗରେ ହଇଲ ଗୋଲ ବାଳକ ମାରିଲ । ଉଜିର ଖବର ପାଣ୍ଟୁଁ ଲଢ଼ିଣ୍ଟୁ ଆସିଲ ॥ ଗଲାନ୍ତେ ରକ୍ତର ଧାର ଯାଏ ଯେ ବହିଣ୍ଟୁ । ଅସମ୍ଭାନେ ଥାକେ ପ୍ରଭୁ ଦେଖେନ ହାସିଣ୍ଟୁ ॥ ଶୋକେ ପଡ଼େ ଭୂମେ ଗଡ଼େ ଉଜିର କବଲ । ପ୍ରଭୁର ପୁଗନ କବିକର୍ଣ୍ଣ ବିରଚିଲ ।

ଚୈପଦୀ—ଗୃହିଣ୍ଟୁ ପୁତ୍ରେର ମୁଖ ଧରିତେ ନା ପାରେ ବୁକୁ, ଶୋକେ କାନ୍ଦେ ଉଜିର ଘରମୀ । ଆହାମରି ବାଗ୍ଛୁଆରେ, କେଏସେ ମାରିଲ ତୋରେ, ଉଠିଣ୍ଟୁ କହନ ମୋରେ ବାମ୍ମୀ ॥ ଅଙ୍ଗେ ବଲ ଛିଲ ଯତ, କେ ତୋମାରେ କୈଲ ହତ, ବସନ ଭୂଷଣ ହୈଲ ହରି । ସେଇହେତୁ ଶୁଏଆଛ, କଥା କେନ ନା କହିଛ, ଏସ ବାଛୁ ଆମି କୋଲ କରି ॥ ନଗରେ ନରନାରୀ, କେନ୍ଦେ

ଫିରେ ହାଦ କରି, ଲୋତକ ବହୁଛେ ଘନ ଘନ । ଉଜର କାନ୍ଦୁୟା ଫିରେ ଗେଲ ଲୟ୍ବା ବୁକେ ମାରେ, ଦେଖିବକ ବଧୂବଦନ ॥ ସକଲ କୁମାର ସାଥେ, ଖେଲତେ ଛୁଲଘର ଏଥେ ନାହିଁ ଜାନି କେ ମାରିଲ ତୋରେ । ସକଲ କୁମାର ବଲେ, ଭୂଇ କେନ ଭୂମିପରେ, ପ୍ରାନ ଯାବେ ତୋମାର ଖାତିରେ ॥ ହା ପୁତ୍ର ମରିଲ ଭୂମି କୋଲ ନ କରିଲୁଁ ଆମି, ତୋମାର ବିନେ ବଞ୍ଚିବ କେମନେ । ବାଛା ମୋର ହେଇଲ ନାଶ, କାନ୍ଦୟା ମରିବ ମୋଶ, ଆର କୋଥା ଦେଖିବ ନୟନେ ॥ ମହା ଦୁଃଖ ଶୋକପାନେ, ପାକ୍ଷୀଗ ଡାକନ୍ତେ ବନେ, ଅଷ୍ଟବଦ୍ଧ ହେଇୟା ବ୍ୟାକୁଳ ॥ ନଫର ଧ୍ବକର ସାରି, କାନ୍ଦେ ଫିରେ ହା ହା କରି, କାନ୍ଦେ ଫିରେ ନେଉଜା ସକଲ ॥ ହେନ କାଲେ ଛଲ କରି, ଫକୀରରେ ବେଶେ ଧରି, ଜଙ୍ଗସିଙ୍ଗ ଉଜରେ ଖୋଦାଏ ॥ ରଚୟା ନିଦଖି ଛନ୍ଦ, ଗାଞ୍ଚାଲି କରିୟା ବନ୍ଧ, ଶ୍ରୀ କବିକଣ୍ଠେତେ ରସ ଗାଏ ॥

ପୟାର ଫକୀର ବଲେନ ବାବା ଜିଜ୍ଞସି ତୋମାରେ । କି ଖାତିରେ କାନ୍ଦ ବାବା କହନା ଆମାରେ ॥ ଉଜର ବଲେନ ଫକୀର କି ବୋଲିବ ତୋରେ । ଖେଲିବାରେ ଗେଲ ବାଛୁ କେ ମାଇଲ ତାରେ ॥ ସକଲ କୁମାର ସାଥେ ଖେଲିତ ସେ ଛୁଲ । ନା ଜାନି ତାହାରେ କେବା ବାଟୁଲି ମାଇଲ ॥ ବାଛୁର ଲାଗିୟା ଆମାର ଶୋକେ ବୁକ ଫେଟେ । ଆକୁଲ ବ୍ୟାକୁଲ ହୟା କାନ୍ଦ ହାଟେ ବାଟେ ॥ ସତ୍ୟପୀର ବଲେ ଅଁଭ କାନ୍ଦଲେ କି ହବେ । ପରମାୟୁ ଦିୟା କେନ ନ ବାଞ୍ଛାଓ ତବେ ॥ ନଲିନୀ ପାଦେତେ ଜଲ ଫେଲିଲେ ଯେମନ । ପିଣ୍ଡ ମଧ୍ୟେ ପ୍ରାନ ଯେନ ରହିଛେ ତେମନ ॥ ଫକୀର ବଲେନ ଉଜର ବଲି ହେ ତୋମାରେ । ଏକବାର ପୂଜା ଯଦ୍ଦ ମାନ ସତ୍ୟପୀରେ ॥ ଅଜବା କରିୟା ଯଦ୍ଦ କରିବେ ଶିରନି ।

ବଞ୍ଚାଇଯିବା ହବ ଯେ ତୋମାର ଯାଦୁମଣ ॥ ଉଜିର ବଲେନ ଯଦି ବାଚ୍ଛରେ ପାଇବ । ପାଞ୍ଚ ଲକ୍ଷ ଟାକାର ଶିରିଣୀ ଆମି ଦିବ ॥ ଏତ ଶୁନି ଫକୀର ଯେ ଆନନ୍ଦିତ ହୈଲ । ପଦ୍ମାସନ କରି ପ୍ରଭୁ ବାଚ୍ଛା କୋଲେ ନିଲ ॥ କୋଲେ ଧରି ମୃତ ସଞ୍ଜିବନୀ ପଢ଼ିଲେନ । ଉଜିର ବେଟାର କାଏ ଜୁଡ଼ିଲ ପରାଣ ॥ ଆନନ୍ଦ ହଇଲ ବଡ଼ ଶୋକ ଗେଲ ଦୂର । ଅନ୍ତର୍ଦ୍ଧାନ ହୋଇଲେନ ଭକ୍ତେର ଠାକୁର ॥ ପୁତ୍ର ପାଇୟା ଉଜିର ଯେ ଆନନ୍ଦିତ ମନ । ଘରେ ଗିଏ ପୂଜା କରେ ସତ୍ୟନାରାୟଣ ॥ ଆପନ ମହଲେ ଉଜିର କରିଲ ଆସ୍ଥାନ । ଉପରେ କରିଲ ଖାଡ଼ା ତାମ୍ବୁ ସାହେବାନ ॥ ହିନ୍ଦୁ ମୁସଲମାନ ସବ କରି ଆମନ୍ତ୍ରଣ । ସନ୍ଧ୍ୟାକାଲେ ପୂଜା କରେ ସତ୍ୟନାରାୟଣ ॥ ସଓ୍ୱାହାଜାର ପାନ ସଓ୍ୱାହାଜାର ସୁପାରି । ସଓ୍ୱାହାଜାର ପାକାକଲା ନିବେଦନ କରି ॥ ଗନ୍ଧ ପୁଷ୍ପ ଧୂପ ଦୀପ ଶିରିଣୀ ରାଖିୟା । ପୂଜାକରେ ଉଜିର ଯେ ଆନନ୍ଦିତ ହୈୟା ॥ ନୂତନ ହାଣ୍ଡିତେ ରାଖେ ମିଠାଇ ଶିରିଣୀ । ନାରାୟଣ ମନ୍ତ୍ରେ ପୂଜାକରେ ଦ୍ୱିଜମୁନି ॥ ତରିଆର କଟାରି ତାର ମଧ୍ୟତେ ରାଖିୟା । ପୁରୁଷ କାମିନୀ ବସେ ଏକମନେ ହୟା ॥ ସଂକଳ୍ପ କରିୟା ଯଥା ଉଜିର ବସିଲ । କୁଲୀନ ବାହ୍ମନ ଡାକ କର୍ମ ଆରମ୍ଭିଲ ॥ ଆସ୍ଥାନ ପୂର୍ବ୍ବେ ଏକ କଲଶ ସ୍ଥାପିଲ । ପଞ୍ଚ ଯେ ଦେବତା ତହିଁ ବ୍ରାହ୍ମନ ପୂଜିଲ । ନାମ ଗୋତ୍ର ଉଚ୍ଚାରି ଯେ ସଂକଳ୍ପ କରିଲ । ଆସ୍ଥାନ ନିକଟେ ଏକ ଗନେଶ ସ୍ଥାପିଲ ॥ ଦ୍ୱିତୀୟେ ଭାସ୍କର ଆର ତୃତୀୟେ ଶଙ୍କର । ଚତୁର୍ଥେ ପୂଜିଲ ତହିଁ ଦୁର୍ଗାର ପସର ॥ ସତ୍ୟନାରାୟନ ବୋଲି ମଧ୍ୟରେ ପୂଜିଲ । ଓଁକାର ଉଚ୍ଚାରି ତହିଁ ନଇବେଦ୍ୟ ଦିଲ ॥ ପୂଜାଶେଷେ ଶିରିଣୀ ବାଣ୍ଟିଲେ ଜନେ ଜନେ । ଦେଖିଣ ଆନନ୍ଦ ହୈଲ ପ୍ରଭୁ ମନେ ମନେ ଉଜିର କହିଲ କଥା ସବାଏ ମୋରେ । ମାନିକାର ପାଖାରେ ଯେ ହଜୁରେ ଚଲିଲ ॥

ଲଇଯାଁ ଶିରଣୀ । ପାସ୍ତ୍ରାର ଆଗୁଟେ ଯେ ଶିରଣୀ ହେଲ ଲଯା । ପାସ୍ତ୍ରା ବଲେ ଜଜର ଚେଗ କିସ୍ସେ ସାହେବ୍ଆ ॥ ଜଜର ବଲେନ ପାସ୍ତ୍ରା କହ୍‌ତେଁ ତୋମାରେ । ବାଲକେର ସଙ୍ଗେ ବାଘ୍ଛ ଗେଲ ଖେଲବାରେ ॥ ନାହିଁ ଜାନ କେବା ତାରେ ବାଟୁଲି ମାରଲ । ଛଟପଟ ହୁଏ ଆମାର ବାଘ୍ଛ ପ୍ରାନ ହେଲ ॥ ଏକଟି ଫକୀର ତାରେ ବାଞ୍ଚାଇୟା ହେଲ । ଶିରଣୀ ମାନତ କରେ ଅନ୍ତର୍ଦ୍ଧାନ ହୈଲ ॥ ପୂଜାକରେ ଆନୟାଛୁ ତାହାର ଶିରଣୀ । ଉଠିୟା ସଲାମ କରି ରଖାଲଏ ଭୂମି ॥ ପାସ୍ତ୍ରା ବଲେ ଜଜର ମେରା ଗଲ ନାହିଁ ତାଏ । ଆମାର ଯେ ଇଷ୍ଟ ବଡ଼ା ଅଲେଖ ଖୋଦାଏ ପାସ୍ତ୍ରା ଯଦ ଶିରଣୀ କବୁଲ ନା କରଲ । ଜଜର ଫିରାଏ ଘରେ ଶିରଣୀ ଆନଲ ॥ ପାସ୍ତ୍ରା ଯଦ ଶିରଣୀ କବୁଲ ନା କରଲ । ତାଙ୍କବ ଗଜବଁ ତାରେ ବଡ଼ାଇ ପଡ଼ଲ ॥ ହୁକୁମ କରଲ ତବେ ପୀର ମହାତେଜା । ଖାଓରେ ତମାମ ବ୍ୟାଘ୍ର ପାସ୍ତ୍ରାର ପରଜା ॥ ହୁକୁମ ପାଇୟା ତବେ ହମାମ ହୁମାମ । ଉଜାଡ଼ କରିୟା ହେଲ ସହର ତମାମ ॥ କାହେଁ ମାରି କାରେ ଝରେ କାର ଘରେ ଢୁକେ । ବ୍ୟାଘ୍ର ବ୍ୟାଘ୍ର ବୋଲି ହୁରି ପଡ଼ିଲା ମୁଲକେ ॥ ପାସ୍ତ୍ରାକେ ପରଜା ଯାଇ କରଲ ଖବର । ବାଘ ଯେ ଉଜାଡ଼ କଲା ନଗର ସହର ॥ ପ୍ରଜାର ବଚନ ଶୁନି ତକତ ଉପର । ହାମ ବାଘ ମାରି ଚଲ ନଗର ସହର ॥ ବାଘେର ଶିକାରେ ଚଲେ ପାତସାବହନ । ଶ୍ରୀକବି ବର୍ଣ୍ଣିତେ ଶାଏ ହଜାର ସଲାମ ॥

ରାମ ରାମ ପ୍ରଭୁ ରାମ କମଳା ରମନ । ଶରନ ପଶିଲୁ ଆମି କର ହେ ରକ୍ଷନ ॥ ହରି ହରି ହରି ଏବେ ବଲ ସର୍ବଜନ । ପାସ୍ତ୍ରାରେ ସଙ୍କଟ ଏବେ ହେଲ ନାରାୟନ ॥ ଅଦ୍ଭୁତ ପୀରେ ରାମାୟା କବଲତେ ମାରି । ମୁସଲମାନ ବଲେ ପୀର ହିନ୍ଦୁ ବଲେ ହରି ॥ ବ୍ୟାଘ୍ରକେ

ଧରିବେ ଛଲେ ଆଲମ ନସ୍କର । ବଡ଼ ବଡ଼ ମସ୍ତ ଘୋଡ଼ା ସଙ୍ଗେ
କଷବର ॥ ସିପାହୀ ଧାନୁଷ୍କ ତହିଁ ଏକେ ଏକେ ତେଜା । ବାଇଶ
ଅଶ୍ବରେ ସାଥେ ବଶାଶଏ ଗୋଜା ॥ ବାହୁ ଯେ ବାନ୍ଧିଷ ତକ ଶିକାଷ
ଛାହାଲ । ବଳଦ ଉପରେ ଚଲେ ବଡ଼େ ବଡ଼େ ଜାଲ ॥ ହାଜାଷ
ହାଜାର ଚଲେ ନଶାନ ପତାକା । ବାଘେର ପିଞ୍ଜିର କତ ନାହିଁ
ଲେଖା ଯୋଖା ॥ ପିମ୍ପୁଡ଼ିକେ ଫୌଜ ଯେନେ ପାସ୍ତାକାର କଲ ।
ବଡ଼ ବଡ଼ ଜନପଥେ ଧରିଯା ମୁସଲ ॥ ସୁବର୍ଣ୍ଣେର ହଂସ ଦେଖେ
ମାନ ସରୋବରେ । ନଳବାଜା ବାଟୁଲି ମାରିଲ ଯେଷ୍ଟେ କରେ ॥
ଉଜିର ଯେ ପାସ୍ତା ବସେ ହାଷର ଉପର । ମାର ମାର ଧର ଧର
ଡାକେ ନରନ୍ତର ॥ ସେନାଗନେ ଡାକେ ପାସ୍ତା ଦିଲ ପରମାନ ।
ଜଙ୍ଗଲ କାଟିଯା ଯେ କରିହ ଚଉଗାନ ॥ ସତ୍ୟପୀର ଭଙ୍ଗି ବାବା
କେ ଜାନତେ ପାରେ । ଶାର୍ଦ୍ଦୁଲ ଭଲ୍ଲୁକ ପାସ୍ତା ନାଦେଖେ ନଜରେ ॥
ଉଜିର ଡାକଯା ପାସ୍ତା ବଲେ ସମାଶ୍ବର । କୋଥାଗେଲ ବ୍ୟାଘ୍ର
ତାରେ ନା ଦେଖିଲମ ଆର ॥ ଉଜିର ବଲେନ ଏଥେ ମୁଲମ କରିବ ।
ଯେ ହବେ ବାହାର ତାରେ ପଷନେ ବାନ୍ଧିବ ॥ ପାସ୍ତା ଷଦ୍ୟମାନେ
ସେନା ଫିରେନ ଜଙ୍ଗଲ । ଜଙ୍ଗଲେରେ ବତେ ଏବ ଦେଖିଲ ମହଲ ॥
ମହଲ ଦେଖିଯା ସବେ ଚମକ୍କାର ହୈଲ । ପାସ୍ତାର ଆଗୁତେ ଗିଏ
ଜାହିର କରିଲ ॥ ଉଜିର ଲଇଯା ପାଶେ ଦେଖିତ ଚଡ଼ିଲ । ଉଜିରେ
ଡାକଯା ପାଷ୍ଟା ଜିଜ୍ଞାସା କରିଲ ॥ ଉଜିର ବଲେନ ମୋରେ ନାହିଁ
ଉଆକବ । କେଜାନେ କ କଟେ ଆଛେ ଦେବ କ ଦାନବ ॥
ଅତଶୁନ ପାଷ୍ଟା ତବେ ହୈଲ ଆଗୁଭର । ମହଲେ ଘେଡ଼ିଯା ଇହେ
ତାମାମ ନସ୍କର ॥ ଆନନ୍ଦରେ ପଶିତେ ପାଷ୍ଟା ଦିଲ ପରମାନ ।
କବିକଣ୍ଠି ବଲେ ପାଷ୍ଟା ହଓ ସାବଧାନ ॥

ପରମାନ ପାଷ୍ଟା ତବେ ଦିଲେନ ଉଜିରେ । ଦ୍ରୁଜାଗନେ

ବାନ୍ଧଆନ କଡ଼ିଖାସ କା:ରେ ॥ ହୁକୁମେତେ ଉଜିର ଯେ ଚଳିଲେ
ସଙ୍ଗରେ । ପ୍ରଜାଗନେ ଧରି ରଖେ କଡ଼ିବା ତରେ ॥ ପ୍ରଜାଗନେ
ବୋଲେ ପାଣ୍ଟା ଦାମ ଆନ ଦେକା । ଦାମ ନାହିଁ ଦିଲେ ମାରି ସାହା
ହବେ କେକା ॥ ପ୍ରଜାଗନ ବଲେ ପାଣ୍ଟା କହ୍ନି ଦେ ଭୁମାଏ । କଡ଼ି
ସବ ସାଧି ନଏ ପାରି ମହାଶୟେ ॥ ପାଣ୍ଟା ବୋଲେ ପ୍ରଜାଗନ
ବୋଲିଯା ତାହାରେ । ଯତ କଡ଼ି ନିଲ ସବ ଫେରି ଦିଅ ମୋରେ ॥
ପ୍ରଜା ବୋଲେ ସାହାଯାଦା କି କରି ବସିଯା । ପାତସା ମାଗେନ
ଦାମ ଆପନ ଆସିଯା ॥ ଏହି ଗୋଟି କଥା ତବେ ବିଷମ ହଇଲ ।
ବିପାକେତେ ପ୍ରଜାଗନ ଭୁମ୍ୟାର ପଡ଼ିଲ ॥ ଅତ ଶୁନି ସାହାଯାଦା
ଚମତ୍କାର ହେଲ । ସତ୍ୟପୀରେ ସାହାଯାଦା ଇଆଦ କରିଲ ॥
କୁଥା ଆଛେ ମୋର ବାବା ଆସ ନାଶ ତାପ । ସାମୁନେତ ଆସ୍ୟ
ଭୁମି କୋଲେ ଧରି ବାପ ॥ ଯବ ପାଣ୍ଟା ଆସିଯା ଯେ ମାଗିକେନ
ଦାମ । ଏଇତ ନଗରେ ଆମାର ନାହିଁ କଛୁ କାମ ॥ ଆଜ୍ଞାଦାଏ
ସାହାଯାଦା ଇସ୍ୟାଦ କରିଲ । ଆଚମ୍ବିତେ ନାରାୟନ ଆଗେ
ଦାଣ୍ଡାଇଲ ॥ ବଡ଼ ଚନ୍ତାଭର ହଯା ସାହାଯାଦା ଥିଲ । ଗୁଓ୍ୱା-
ଲେରେ ବେଶେ ମାଏ କୋଲେ ପ୍ରବେଶିଲ ॥ କୋଲେ ବିଷ୍ଣୁ
ଧରେ ଯେନ ଯଶୋବନ୍ତୀ ମାଏ । ତେମନେତେ କ୍ଷୀର ପାନ
କରେନ ଖୋଦାଏ ॥ ମାଏରେ ପ୍ରବୋଧ କରେ ବାବା ସତ୍ୟପୀରେ ।
ପାଣ୍ଟା ସଙ୍ଗେ ଲଢ଼ି ଆମି ଭୟ କି ଖାତରେ ॥ ମନେ କଛୁ ଭାବନା
ଗୋ ନାକରିହ ଭୁମି । ଆପନାର ଦୋଷେ ପାଣ୍ଟା ମରିବେ ଅଖାନ ॥
କ୍ଷୀର ପାନ କରେ ପ୍ରଭୁ ବୋଧିଆ ମାତାରେ । ଅନ୍ତର୍ଦ୍ଧାନ ହଯେ-
ଗେଲ ବାବା ସତ୍ୟପୀରେ ॥ ଆସମାନେ ଥାକିଯା ସେ ସତ୍ୟନାରା-
ୟନ । ଉଜିର ପାଣ୍ଟାକେ ଡାକି ବଲେନ ବଚନ ॥ ପାଣ୍ଟାକେ
ଡାକିଯା ତବେ ବୋଲେ ସତ୍ୟପୀର । ମାହିନା ସାଧିଲେ ଭୂମି

କସେଇ ଟାଭିର ॥ ଯଦି ଭୁମି ଆପନାର ବାଞ୍ଛା ବେପରୱାନ । ଘୁଡ଼ଆ ପାଲଅ ଭୁମି ଲୟା ନିଜ ଯାନ ॥ ପାତ୍ସା ବୋଲେ ଯଦି ଆମି ଯାଇ ମୋର କଡ଼ । ତବେତ ଘୁଡ଼ୟା ଯାଇ ନା ପାଇଲେ ଲଡ଼ି ॥ ଧନୁ ହାତେ ଧରି ପାତ୍ସା ତିଆର ଲଡ଼ବେ । ରାମନ ଯେମନି ଗର୍ବ କୈଲ ରଘୁନାଥେ ॥ ସମୁଦ୍ରେର ଖାରେ ଯେନ ଭାଇ କୁମ୍ଭକର୍ଣ୍ଣ । ଯେମନି ସେ କରି ହଇଲ ଯେ ନିଧନ ॥ ଭଲ୍ଲୁକ ବାନର ସାଥେ ସମୁଦ୍ରେର ଖାରେ । ଦଶରଥ ଦୁଇପୁତ୍ର କି କରିତେ ପାରେ ॥ ରାବନ ରାକ୍ଷସ ଯେନ ବଢ଼ାଇ ନିଗୁଢ଼ । ପୂର୍ଣ୍ଣବ୍ରହ୍ମ ନା ଚିହ୍ନିୟା ଯୁଦ୍ଧ କରେ ମୂଢ଼ । ସତ୍ୟପୀର ହସ୍ତୀର ହାଜାର ସଲାମ । କହିକର୍ଣ୍ଣ ବୋଲେ ପାତ୍ସା ବଥି ହୈଲ କାମ ॥

ଶୁନ ସବ ବିବାଦରେ ଯୁଦ୍ଧରେ କାଲାମ । ଖୋଦାଏ ପାତ୍ସାଁରେ ହୈଲଙ୍କ ଗ୍ରାମ ବିଷମ ॥ ବାଇଶି ଅମ୍ବୁରି ଆଗେ ଉଠାଇଲ ଘୋଡ଼ା । ମୁଗଲ ସିପାହି ସବ ମୁଛଦିଆ ମୋଡ଼ା ॥ ଧିକ ମିକ ଲଗାଇୟା ବୋଲେ ଧର ଧର । ବାଲି ରାଜା ସଙ୍ଗେ ଯେନ ରାମେର ସମର ॥ ଢାଲ ତରୁଆଲ ଆର କଟାରି ତୋମର । ରାବନ ଉପରେ ଯେନ ଶ୍ରୀରାମେର ଶର ॥ ଦିବ୍ୟବେଶ ହୟା ସତ୍ୟପୀର ବିଶ୍ୱକାୟା । ଗୁଲି ଖାଚ ମାରେ ପୀର ହାସିୟା ହାସିୟା ॥ ବାଇଶ ଅମ୍ବୁରି ପ୍ରଭୁ ଫେରାଇଲ ମାରି । ନରସିଂହ ରୁପେ ଯେନ ହିରନ ବିଦାରି ॥ ମରୁତେର ଘାତେ ଯେନ କାଲଗାଛ ପଡ଼େ । ମୁଥାଘାତେ ସିପାହିର ଦୁମଦାମ ପଡ଼େ ॥ ଗୋଳ ଖାର ମାରେ ପୀର ଭେଦିଲ ମରମ । ସ୍କନ୍ଧହତେ ଛୁଡ଼େ ମାଥା ପଡ଼େ ଦୁମଦାମ ॥ ସୈନ୍ୟ ପାଦ ଧୂଳତେ ଉଠିଲ ଅନ୍ଧକାର । କାଟା ମାଥା ପଡ଼େ ଆସି ହଜାର ହଜାର ॥ ମହା ତିକ୍ଷଣବାନ ମୁଖେ କାଲ ସଞ୍ଚରିଲ । ଆସମାନୁ ପଡ଼ ଖଣ୍ଡା ସେନା ବିନାଶିଲ ॥ ଆସମାବନେ ସତ୍ୟପୀର କରେନ ସଂଗ୍ରାମ ।

ଖାଣ୍ଡାର ଉପରେ ଖାଣ୍ଡା ପଡ଼େ ଦୁମଦାମ ॥ ପାଠାସା ଉଜର ହବେ କେହ୍ହ ନାହିଁ ବାଞ୍ଛେ । ରକ୍ତର ଲହଡ଼ି ଉଠେ ମଡ଼ାଲ୍ଲଗେ ଗାଦେ ॥ ପୀରେଇ ହୁକୁମ ଆସେ ଭାଲୁକ ନେକଡ଼ା । ଅଶୀ ହଜାର ବ୍ୟାଘ୍ର ଆସେ ଟାନ ଖାଏ ମାଢ଼ା ॥ ଶୃଗାଲ ଗୀର୍ଦ୍ଧିନ ଖାଏ ଉଡ଼େ ଚିଲ କାକ । ଘୁଷିବଗେ ବେଢ଼ିସୁ ଜାମ୍ବୁକା ଦିଏ ଡାକ ॥ ଏକଜନା ନାହିଁ ବଞ୍ଚେ ମାରେ ସତ୍ୟପୀର । ଶାବନ ବରଷା ଜନ ବରଷେ ରୁଧିର ॥ ବଡ଼ ଦୁଃଖ ହଲ ପାସ୍ରା କାନ୍ଦେ ଶୋକଭରେ । କହକଣ୍ଠ କଲେ ଦସ୍ଥା କଣ୍ଠ ସତ୍ୟପୀରେ ॥

ରାମ ଭଜ ରାମ ଭଜ ପିଣ୍ଡେର କାରନ । ରାମ ନା ଭଜସୁ ମଲ ଲଙ୍କାର ରାବନ ॥ ସମର କରସୁ ମୈଲ ଆଲମ ନସ୍କର । ଦୁଃଖେତେ ପଡ଼ସୁଁ ପାଷ୍ଟା କାନ୍ଦେ ଜର ଜର ॥ ପାଷ୍ଟାର ଏ ହାତ ମାରେ ଅପନା କପାଲେ । ଦୁଃଖେର ଉପରେ ଦୁଃଖ ଦାରୁଣ ଜଞ୍ଜାଲେ ॥ ପାସ୍ରା ବଲେ ଉଜର ହେ ଚଲେ ଯାଅ ତୁମି । ସେନା ହାରାଇସୁ ପ୍ରାନ୍ ନା ରାଖିବ ଆମି ॥ ଆପନାର ଦୋଷେ ଆମି ହରାଇଲୁ ପ୍ରାନ୍ । ଚିହ୍ନିତେ ନା ପାରି ଆମି ସେଇ କୋନଜନ ॥ ଆକୁଲ ହଇଁସୁ ପାଷ୍ଟା କରେନ ରୋଦନ । ଅନ୍ତରେ ଜାନିଲ ପ୍ରଭୁ ସତ୍ୟନାରାୟନ ॥ ଫକୀର ହଇସୁ ଚଲେ ସତ୍ୟନାରାୟନ । ପାଷ୍ଟାର ଆଗୁତେ ପ୍ରଭୁ ଦିଲ ଦରଶନ ॥ କାଲଅା ବସ୍ତ୍ରାର ଶିରେ ଛିଣ୍ଡାକାନ୍ଥା ଗାଏ । ବଡ଼ାଇ ଦରଜ ବନ୍ଧେ ପୁଛେନ ଖୋଦାଏ ॥ ଫକୀର ବଲେନ ବାବା ବଲହେ ତୁମାରେ । ଦୁଜନେ ବସିସୁ କାନ୍ଦ କସେର ଖାତରେ ॥ କେବା ମାରିଲ ଏ ସବ ଆଲମ ନସ୍କର । ଚତୁର୍ଦ୍ଦିଗେ ବହୁଛେ ରୁଧିର ଖରତର ॥ ବଡ଼ଜନା ଛିଲ ସେଇ ସକଲ ନାଶିଲ । ନା ଜାନ ତୋର ଭାଗ୍ୟେ ପରବାନ ବାଞ୍ଛିଲ ॥ ପାସ୍ରା ବଲେ ଫକୀର ହେ କି ଛିଲ କପାଲେ । ଦୁଃଖେର ଉପରେ ଦୁଃଖ ଦାରୁନ

ଜଞ୍ଜାଳେ ॥ ବ୍ୟାଘ୍ର ଧଣ୍ଡ ଆସି ଆମି ଜଙ୍ଗଲେତେ ହେଥା । ହଇଲ ଏମନ ଦୁଃଖ କପାଲରେ ଲଖା ॥ ନାହିଁ ଜାନ ରଙ୍ଗ ରୂପ ନ ଦେଖି କାହାରେ । ଏହାକ ହଇଯ୍ଯା ଏତ କଷ୍ଟମତ କରେ ॥ ମଲ କେତେ ଗିଏ ଆମି ଆର କ କଣ୍ଡବ । କାହାର ମାଣ୍ଡଯ୍ଯାଗଲେ ପର୍ବନ ବଧିବ ॥ ଫକୀର ବଲେନ ବାବା କହ୍ବ ହେ ତୋମାରେ । ଏକବାର ପୂଜା ଯଦ୍ଦ ମାନ ସତ୍ୟପୀରେ ॥ ଯଦ୍ଦ ପାଞ୍ଚ ଲକ୍ଷ ଟାକା ମାନବେ ଶିଣ୍ଣି । ମିତ ସେନା ତୋମାର ଯେ ବଞ୍ଚିବେ ଏଖନ ॥ ପାସ୍ତା ବଲେ ମରୁ ସୈନ୍ୟ ନାହବ ଶିଣ୍ଣି । ନସ୍ତ୍କାର ରୂପ ନା ଦେଖିଲେ ନାହିଁ ମାନ ॥ ଫକୀର ବଲେନ ପାସ୍ତା କହ୍ବରେ ତୋମାରେ । ନଗକାର ରୂପ ତୋରେ ଦେଖାଇବ ବାରେ ॥ ନଗକାର ରୂପ ତବେ ହେର ଆସମାନେ । ଏତବଲ ଅନ୍ତର୍ଦ୍ଧାନ ହୈଲ ନାସ୍ପୂନେ ॥ ଶୁନଯ୍ଯା ସେ ପାସ୍ତା ଯଦ୍ଦ ଆସମାନେ ଚ୍ଚହେଁ । ନବ୍ୱକାର ଅବତାର ଦେଖିବାରେ ପାଏ ॥ ଦଗଧ କାଞ୍ଚନ ରୂପ ହେରିଲ ନୟନେ । ତତକ୍ଷନେ ଶିଣ୍ଣି ସେ ମାନିଲ ଆପନେ ॥ ପୁନଃ ସେହ୍ବ ରୂପ ହୈଲ ଫକୀର ଖୋଡାଏ । ମାଥାଏ ବସ୍ତାର ଶିରେ ଛୁଣ୍ଡାକନ୍ଥା ଗାଏ ॥ ପାସ୍ତା ବଲେ ଶିଣ୍ଣି ଆମି ମାନବେ ଏଖନ । ବାଞ୍ଚାଇଯ୍ଯା ଦାଅ ତୁମି ସୈନ୍ୟସେନା-ଗନ ॥ ଏହାଶୁନ ମହାପ୍ରଭୁ ଆନନ୍ଦିତ ହୈଲ । ମୃତସଞ୍ଜୀବନୀ ମନ୍ତ୍ରେ ସବେ ବାଞ୍ଚାଇଲ ॥ ଉଠିଯ୍ଯା ଚଲିଲ ଯତ ସୈନ୍ୟ ସେନା-ଗନ । ଦେଖିଯ୍ଯା ପାଷ୍ଟା ହଇଲ ଆନନ୍ଦିତ ମନ ॥ ଫକୀର ବଲେନ ପାଷ୍ଟା ବଲି ହେ ତୋମାରେ । ତୋମାରେ ସେ ବେଟୀହଏ ଲଯ୍ଯାଯାଓ ଘରେ ॥ ଆମାର ସେ ମାତା ହବେ ତାର ପୁତ୍ର ଆମି । ତାରେ ନିବାସଯ୍ଯା ଏତ ଦୁଃଖ ପାଲେ ତୁମି ॥ ସୁନଯ୍ଯା ସେ ପାଷ୍ଟା ତବେ ହରଷ ଅନ୍ତରେ । ବେଟୀରେ ବସାଏ ହାଷ୍ଟ ଆମାରୀ ଉପରେ ॥ ଫକୀର ବଲେନ ବାବା ବଲି ହେ ତୁମାରେ । ପ୍ରତ୍ତ-

ବସ୍ତ୍ରରେତେ ପୂଜା କରିବେ ଆମାରେ ॥ ସୈନ୍ୟ ସେନା ଲଏ ପାଣ୍ଡୁ। ସ୍ୱଦେଶେ ଗମନ । ଅନ୍ତର୍ଦ୍ଧାନ ହଏଗେଲ ସତ୍ୟନାରାୟଣ ॥ ଆପନା ମୁଲକେ ପାଣ୍ଡୁ। ପ୍ରବେଶିଲ ଗିୟା । ଆପନା ବେଟାରେ ଲମ୍ବେ ମନ୍ଦିରେ ରାଖିୟା ॥ ପଡ଼ା ପ୍ରତିବାସୀ ସବ ଆନଲ ଡାକିୟା । ହିନ୍ଦୁ ମୁସଲମାନ ବସେ ଏକମନ ହୟା ॥ ଘରିଦିଗେ ଘର ଛାଟରେ ପୁଡିଲ ନିଶାନ । ଉପରେ କରିଲ ଖାଡା ତାମ୍ବୁ ସାମିଆନ ॥ ବ୍ରାହ୍ମଣ କରେନ ପୂଜା ସତ୍ୟନାରାୟଣ । ଶୁକ୍ଲପାଟ ଦିୟା ତଥା କରିଲ ଆସ୍ଥାନ ॥ ସଓ୍ୟା-ହାଜାର ପାନ ସଓ୍ୟା ହାଜାର ସୁପାରି । ସଓ୍ୟାହାଜାର ପାକାକଲା ନିବେଦନ କରି ॥ ପାଞ୍ଚଲକ୍ଷ ଟାକାର ସେ ଆନଲ ଶିରିଣୀ । ନାରାୟଣ ମନ୍ତ୍ରେ ପୂଜା କରେ ଦ୍ୱିଜମୁନି ॥ ପୂଜାର ଚରିତ ପାଣ୍ଡୁ। ଶୁନେ ଏକ ମନେ । ପୂଜା ଶେଷେ ଶିରିଣୀ ବାଣ୍ଟିଲ ସର୍ବଜନେ ॥ ପ୍ରଥମେ ଯାହାର ପାଣ୍ଡୁ। ଦିଲେନ ଶିରିଣୀ । ମୁଲକେ ପୂଜା କରାଅ ଯାହାର ଆଜ୍ଞାନ ॥ ଆନନ୍ଦ ହୈଲ ବଡ଼ ଶୋକ ଗେଲ ଦୂର । ଆସମାନେ ରହିଲେନ ଭକ୍ତେର ଠାକୁର ॥ କି ବର୍ଣ୍ଣନା କରି ଆମି ପୀର ଗୁନମନ । ଏଇରୂପେ ଯତ ପାଲି ଅପୂର୍ବ କାହାଣୀ ॥ ସଲାମ କରି ଏ ସର୍ବଜନ ଗେଲ ଘରେ । ଉଜିର ଯେ ପାଣ୍ଡୁ। ରହେ ଆପନା ମନ୍ଦିରେ ॥ ଶ୍ରୀ କବିକର୍ଣ୍ଣେତେ ଗାଏ ସତ୍ୟପୀର ପାଏ । ହରି ହରି ବଲ ଜନ୍ମପାଲି ହୈଏ ସାଏ ॥

ସ ମା ପ୍ତ

ମୁଦ୍ରଣ :

ଢମକା ପ୍ରେସ, କଟକ-୨

ପଦ୍ମଲୋଚନ ପାଲା

—※—

—୨—

ବରୁଣ ସହରରେ ବସେ ପଦ୍ମ ଯେ ଲୋଚନ । ଏକଶତ ଗ୍ରାମ ତାର ନାହିଁ ନା ନନ୍ଦନ ।୧। ସେତଖାନା ଖଟେ ହାଣ୍ଡି ଯାଏ ନିଜଘରେ । ପ୍ରତିଦିନ ଜୁହାର କଲେ ରାଜା ନୃପବରେ । ୨ । ଘରେ ଆସେ ସ୍ନାନ କରି ଶୁଚି ହୋଇ ମନେ । ଜଳ ଅଞ୍ଜୁଳିଏ ଦିଏ ପିତୃଙ୍କ ଚରଣେ ।୩। ଅପୁତ୍ରି ଦେଖିଣ ଯେହୁ ଦିଏ ପିଣ୍ଡ ଦାନ । ସେହି ପିଣ୍ଡ ଦାନ ଭାଇ କେବେ ନୋହେ ପାନ । ୪ । କାର୍ତ୍ତିକ ମାସରେ ଆଜ ଅମାବାସ୍ୟା ତିଥି । ହାଡ଼ିରେ ସ୍ୱପନ ଦେଖାଦେଲ ଏକରାତି । ୫ । ଶୁନ ହାରାଧର ହାଡି ଆମାର ବଚନ । ବାରବର୍ଷର ଉପବାସ ଅଛୁ ପିତୃଗନ । ୬ । ସବାକାରେ ପିଣ୍ଡଦାନ ଦିଅଇ ଶାର୍ଥେ ଧରି । ଆମାର ତୃଷ୍ଣାରେ କ୍ଷୁଧା ବିନେ ଯାଏ ମରି ।୭। ହାରାଧର ହାଡି ବୋଲେ ଶୁନ ହେ ବଚନ । ପ୍ରତିଦିନ ସେବାକରି ସମସ୍ତ ଚରନ । ୮ । ତବେ କି କାରନେ ପ୍ରଭୁ ଆଛ ଉପବାସେ । ନିପାକରି ସକଳ କହ ହେ ଆମାର କାଛେ ।୯। ତାର ବୋଲେ ଶୁନ ଆରେ ହାରାଧର ହାଡି । ରାଜା ତୁମାର ଆଣ୍ଟୁକୁଡ଼ା ରାମ ଆଣ୍ଟୁକୁଡ଼ୀ ।୧୦। କାଲି ଅପୁତ୍ରିକ ମୁଖ ନା ଦେଖି ନୟନେ । ପିଣ୍ଡଦାନ ଦିଆଁ ତୁଷ୍ଟା କରି ପତୃଗନେ ।୧୧। ଅପୁତ୍ରିକ ଦେଖି ଯେହୁ ଦିଏ ପିଣ୍ଡଦାନ । ସେ ପିଣ୍ଡଦାନ ପିତୃ ନ କରନ୍ତି ପାନ ॥ଉପରି ବଂଶର କଥା ଶୁନଚ୍ଛିଲ ହାଡ଼ି । କୋଦାଲି ପଦିଁରା ଲୟୁଁ । ଯାଏ ତଡବଡ଼ି । ୧୩ । ଅବଶେଷ ରାତ୍ରି ଥାକେ ଖଟେ ସେତଖାନା । ମନ ଦୁଃଖ କରିଯାଏ ବହୁତ ଭାବନା । ୧୪ । ଦଇବ ରଚନା ଭାଇ

ଦ ଯାଏ ଖଣ୍ଡନ । ଯାଇଚେ ରାଜାର ସଙ୍ଗେ ଦିଲ ଦରଶନ ।୧୫।
ରାଜାରେ ଦେଖିଣ୍ଟଁ । ହାଡ଼ି କୋଦାଲ ଝୁଡ଼ି ଫେଲେ । ଘନ ଘନ କରି
ହାତ ମାଇଲ କପାଳେ । ୧୬ । ରାଜା ବୋଲେ ସେତଖାନି ଖଟେ
ଯେହ୍ନୁ ହାଡ଼ି । ଆମର ସାକ୍ଷାତେ କେନ ଫେଲାଇଲ ଝୁଡ଼ି ।୧୭।
ଶବାପ୍ଟେ ହଇଣ୍ଟଁ । ହାଡ଼ି ଗଲେ ନିଜପୁର । ରାଜା ଚଳିଗଲେ ତବେ
ରାଣୀ ହଂସପୁର । ୧୮ । ନକଲେ ଯୁହାର ହାଡ଼ି ମୁଖ ନାହିଁ ଚାହେଁ ।
ସେହ୍ନାର ଉଚିତ ରାଣୀ କହେଗୋ ଆମାସ୍ଟେ । ୧୯ । ରାଣୀ ବୋଲେ
ମହାରାଜ କରି ନିବେଦନ । ଅପୂର୍ବିକ ବୋଲି ହାଡ଼ି ନା ଚାହେଁ
ବଦନ । ୨୦। ପିତ୍ରୁଲୋକେ ପିଣ୍ଡ ଦେବେ ହାଡ଼ିର ନନ୍ଦନ । ସେ
କାରନେ ନା ଚାହିଁଲୁ ତୁମାରେ ବଦନ । ୨୧ । ପୂର୍ବ ଜନ୍ମେ ପୁଣ୍ୟ
ଦାନ ନା କରିଲୁ ଆମି । ଅଭାଗିଣୀ କୁଥାପୁତ୍ର ପାବେତୁମି । ୨୨ ।
ତୁମାର ଚରନେ କାନ୍ତ କରି ପ୍ରନିପାତ । ଦୁଜନେ ପୂଜିବା ଗିଆଁ
ଯଥା ବଦ୍ରୀନାଥ ।୨୩। ଗୁନର ବଚନ ରାଜା ଶୁନିଲ ଯଖନ । ବୈଦ୍ୟ
ନାଥ ପୂଜିବାରେ ଉଦବେଗ ମନ । ୨୪ । ଆଗୁଁ ଆଗୁଁ ନୃପବର
ଚଲେନ ଧାଇଁଆ । ଜନକନନ୍ଦିନୀ ଯେନ ରମେ ଗୋଡ଼ାଇଆଁ । ୨୫ ।
ତରୁଡ଼ାଲ ଭାଙ୍ଗିଆ ଲକ୍ଷଣ ଧରେ ଶିରେ । ତାହାର ପ୍ରିସ୍ଟାଟେ ସୀତା
ଚଲେ ଧୀରେ ଧୀରେ । ।୨୬। ପଞ୍ଚରତ୍ନ ଦିଆଁ ଶିବେ କଲି ପ୍ରନିପାତ
ଦୁଜନେତେ ହୈଲ ଗିଆଁ ଯଥା ବଦ୍ରିନାଥ । ୨୭ । ଗଣ୍ଡଶଗଛର ପତ୍ର
କରିଲ ଭକ୍ଷନ । ରତ୍ନସିଂହାସନ ଛାଡ଼ି ଭୂମିରେ ଶୟନ । ୧୮ କେବଳ
ଶିବେର ନାମ ଭଜି ଏକ ଚିତ୍ତେ । ସିଦ୍ଧହୈଲ ସନ୍ଧ୍ୟାକାର୍ଯ୍ୟ ମୁକ୍ତି
କେର ସାଥେ । ୨୯ । ରାଜା ରାଣୀ ଦୁଇଜନେ ତପସ୍ୟାତେ ରହେ ।
କତଦିନେ ବୈଦ୍ୟନାଥ ହଇଲ ସଦସ୍ଟେ । ୩୦ । ସଦସ୍ଟ ହଇସ୍ଟା କହୁ
ବୋଲେ ଶୂଳପାନି । ଯେଇ ଇଚ୍ଛା ବର ତୁମି ମାଗ ନୃପମନି ।୩୧।
ଯୋଡ଼ ହାତ ହଏ ରାଜା ନିବେଦିଲ ଦୁଃଖ । ଅପୁର୍ବିକ ବୋଲି ହାଡ଼ି

ନ ଶୁଣିଁଲ ମୂର୍ଖ ।୩୨। ଶିବ ବୋଲେ ପୁତ୍ରବର ଦିଲୁଁ ହେ ତୁମାରେ । ବଂଶଶତେ ପରମାୟୁ ହଇବେ ତାହାରେ । ୩୩ । ଅତେକ କହିଆଁ ଶିବ ହେଲ ଅନ୍ତର୍ଦ୍ଧାନ । ପୀରେର କାଲମ କଣ୍ଠକଣ୍ଠେ ରସେ ଗାନ ॥ ବରପାଇ ରାଜା ରାଣୀ କରିଲ ଗମନ । ଅନ୍ତରେ ଜାନଲେ ତାହା ସତ୍ୟ ନାରାୟନ । ୩୫ । କାଲିଆ ଗସ୍ତାର ତାର ଛୁଣ୍ଡା କାନ୍ଥା ଗାୟେ । ଗାଛତର ତଲତେ ଦେଓ୍ୟାନ ଖାଡ଼ା ହିୟା ରହେ । ରାଜା ରାଣୀ ଚଲି ଆଛନ୍ତି ସେହି ପଥ ଦିଆଁ । ଫକୀର ଖୋସାଲ ହେଲ ଦୁହିଁଙ୍କେ ଦେଖିୟା । ୩୭ । ଫକୀର ବୋଲେନ ବାବା ବାତ୍ କହୁ ତୋରେ । କୁଥା ଗିୟାଛିଲେ ରାଜା ସାଚ୍କହ ମୋରେ । ୩୮ । ଅତ ଶୁଣି ରାଜା ରାଣୀ ଦୁଃଖନିବେଦନ । ଅପୁତ୍ରିକ ବୋଲିଆଁ ହାଣ୍ଡ଼ି ନାଗିହେଁ ବଦନ ॥ ଫକୀରବୋଲେନ ମାନ ପୀରେର ଶିରିଣୀ । ଆମାର ଦୁଆତ ତୁମାର ହବେ ଯାଦୁମନି ।୪୦। ରାଜା ବୋଲେ ଯେନ ବର ଦିଲ ଶୂଲପାଣି । ସେ ବରତେ ନଚେ କେନ ପୀରେର ଶିରିଣୀ । ୪୧ । ରାଣୀ ବୋଲେ ମହାରାଜା କରି ନିବେଦନ । ଫକୀର ମାଗିଆ ଖାଏ କିତକଥା ଜାନ ॥ ଶୁନିଆଁ ଫକୀର ହେଁଲ ଆଗୁ ବରାବର । ସ୍ୱେତ ବଡ଼ ଜବର୍ଦସ୍ତ ଦୁନିଆ ଭିତର । ୪୩ । ଫକୀରର କଥା ରାଜା ନ ଶୁନି ହକୀକତ । ପଶ୍ଚାତେ ଜାନି ମୁଁ ମୋର ଯେତେ କରାମତ ।୪୪। ତଥାପି ବେମାନ ରାଜା କର୍ଣ୍ଣେ ନା ଶୁନିଲ । ଲଙ୍କାଜନ ଯେନ ରଘୁନାଥ ଘରେ ଗେଲ ॥ କତଦିନେ ରାଜାରାଣୀ ଦେଶେ ପ୍ରବେଶିଲେ । ଶୁଭେତ ରାଜାର ରାଣୀ ପୁଷ୍ପବତୀ ହେଁଲ ।୪୬। କୃଷ୍ଣପକ୍ଷ ବୁଧବାର ତ୍ରୟୋଦଶୀ ତିଥି । ରାଣୀ ସଙ୍ଗେ ରଜନୀ ବଞ୍ଚିଲ ନରପତି ।୪୭। ଶୁଭକ୍ଷଣେ ପାଟରାଣୀ ଗର୍ଭବତୀ ହେଁଲ । ଦୁଇମାସେ ଦାଈ ଚେଟୀ କାନାକାଣି ହେଁଲ ॥ ତୃତୀୟ ମାସରେ ଗର୍ଭ ଜାନି ବା ନା ଜାନି । ଚତୁର୍ଥ ମାସରେ ଗର୍ଭ କାଲେ କରେ ଧ୍ୱନି । ୪୯ । ପଞ୍ଚମ ମାସରେ ଗର୍ଭ ମୁଖେ ଉଠେ ହାଇ । ନିଦ୍ରା

ହେଲ୍ଲୁ ଲୋଡ଼େ ସୁଶୀତଳ ଗଛ ଛାଇ । ୫୦ । ବଦନ କମଲୁ ହାଇ ଉଠେ ଘନ ଘନ । ଷଷ୍ଠମାସରେ ଯେ କରେ ଭୂମିରେ ଶୟନ ।୫୧। ଷିରଖଣ୍ଡ ପଞ୍ଚାମୃତ କଛୁ ନାହିଁ ଖାଏ । ସକାଳୁ ଉଠିଆଗ୍ରମ୍ଭ ପୋଡ଼ା ମାଟି ଖାଯ଼େ । ୫୨ । ସାତ ମାସ ଗର୍ଭ ଯଦ ହେଲ ପାଟରାଣୀ । ସାଦହେଲ୍ଲୁ ଜଣ୍ଣାସିଲ ଯେନ ନୃପମନ ॥ ଶୁନ ଶୁନ ସୁନ୍ଦସୀ ଗୋ ଆମାର ବଚନ । କ ସାଦ ଖାଇତେ ଆଛେ ତୁମାର ଏମନ ୫୪ । ସଙ୍କୋଚ ପାଇଁଆ ରାଣୀ କଛୁ ନାହିଁ ବୋଲେ । ପୁନଃ ପୁନଃ ମହୀ- ରାଜା ପୁଚ୍ଛିତେ ଲଗିଲେ । ୫୫ । ରାଣୀ ବୋଲେ ପ୍ରାନନାଥ କ କହ୍ବ ତୋମାରେ । ଯେ ସ୍ୱାଦ ଖାଇତେ ଆଛେ ଆମାର ମନରେ । ୫୬ । ଏସନ ସମଯ଼େ ମାତା ପିତା ଏକବାର । ତୁମ ସ୍ୱାମୀ ପିତା ମାତା ସଂସାରରେ ସାର । ୫୭ । ତୁମାର ଚରନେ କାନ୍ତ କର ନବେଦନ । ତୁମାର ବନେ କେବା ଜାନେ ଅବଲା ଜୀବନ । ୫୮ । ଭଲ ମନ୍ଦ ନାହିଁ ଜାନ ତୁମାର ବଚନ । ଉର୍ଦ୍ଧ୍ୱମୁଖ ହୋଇ ରାଣୀ କରଇ ରୋଦନ । ୫୯ । ଯଦ ମୋର ସାଦ ହବେ ଶୁନ ମହାରାଜା । ବାସ ପଖାଲତେ ହବେ କାଠ୍ୱାମାଛ ଭଜା । ୬୦ । ଆଜୁ ବଡ଼ ରୋହିମାଛ କର ଝୋଲ ଝୋଲ । ଭଜବ ପ୍ରଲତା କର ଷୋଲଷର ତେଲ ॥ ମୁଗ ଡାଲି ହେଙ୍ଗୁ ମେଥି ଅଦାରସ ଦଆ । ଗନ୍ଧଆ ଖାଇବ ଆମି ଘୃତେ ସନ୍ତୋଳଆ । ୬୨ । ନମେ ନମେ ମିଶାଇଯ଼ା କୋମଲ ବାଇଁଗା । ଖାଇବ ରାନ୍ଧଆ ଆମି ଆଛେ ମୋର ମତ । ୬୩ । ଚୁନା ମାଛେ ହବ କଛୁ ଜମ୍ବିଲେର ରସ । ଗଡ଼ସାମାଛେତେ ଦେବ ତେଲ ଯେ ସୋରଷ । ୬୪ । କୌତୁକେ ବଥୂଆ ଶାଗ ଯତନେ ରାନ୍ଧବେ । ପୋଇ ସଙ୍ଗେ ଚଙ୍ଗଡ଼ି ହଆଁ ଘାଣ୍ଟନ କରିବେ । ୬୫ । ଷୀର ଯେ ଷୀରସା ଭୁମି ହବ ଦଣ୍ଡରସେ । ସେହ୍ବ ସବ ସାଦ ଖାଇତେ ମୋର ଇଚ୍ଛା ହୋଯ଼େ ।୬୬। ପ୍ରାନନାଥ ସଦାହବେ ନା କରିବେ ହେଳା ।

ଖାଇ ଦନ୍ତ ପୂର୍ଣ୍ଣ କର ହବ ଏକବେଳା ॥ ଦୁଗ୍ଧେ ମିଶାଇ ପ୍ରଭୁ ହବ ବର୍ଦ୍ଧ୍ୟମାନ । ପୁତ୍ର ପ୍ରସବବ ଆମି ଦେଖ ଶୁଭକ୍ଷଣେ । ୬୮ । ଅନ୍ତଃଶୁନ ମହାରାଜା ହାସ୍ୟ ହାସ୍ୟ ମନ । ଆନ ରାମାଗଣେ ସର୍ବ କରଲ ରନ୍ଧନ । ୬୯ । ଦଶରାମାଗଣ ମିଳ କରଲ ରନ୍ଧନ । ସାତମାସ ସାଦ ଚବେ ହଲେନ ରଜନ । ୭୦ । ସାତମାସ ପରେ ରାମା ଆଠମାସ ପଡ଼େ । ଉଦରେ ଥାକଆ ବାଳ୍କ ହାତ ପାଆ ବଢ଼େ । ୭୧ । ବସିତେ ଉଠିତେ ରାମା ବୋଲେ ହାଇ ହାଇ । ଜନମାକେ ଡାକ ରାମା ପଡ଼େ ଝାମ ଯାଇ । ୭୨ । ମେର୍ଣ୍ଣି ବାରେ କେବା ଆଛେ ବୋଲେ କରକମ । ପ୍ରଥମ ନାରୀର ଗର୍ଭ କଷ୍ଟରେ ଜନମ । ୭୩ । ଗର୍ଭର ବେଦନା ଦୁଃଖ ବଡ଼ ପରମାଦ । ଏକ ବାର ପ୍ରସବଲେ ଆର ନାହିଁ ସାଦ । ୭୪ । ଦଶ ମାସ ଦଶ ହନ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ହଇଲ । ପ୍ରସବତେ ମହାରାମା କଷ୍ଟ ଯେ ପାଇଲ । ୭୫ । ରାଜା ବୋଲେ ଶିବ ଶିବ ଭଜ ଆଗୋ ରାମା । ଶୁଭକ୍ଷଣେ ଜନମ ହୋଇବେ ଯାଦୁମନ ଅତବୋଲ ମହାରାଜା ରାମାରେ ବୋଇଲ । ଶିବରେ କୃପାତେ ପୁତ୍ର ଜନମ ହଇଲ । ୭୬ । ନାନାରତ୍ନେ ହଆ ରାଜା ପୁତ୍ରମୁଖ ଦେଖେ । ଅବମାରେ ପଡ଼ ବାଗ୍ଯ କୁଆଁ କୁଆଁ ଡାକେ ।୭୮। ନାଭି ଛେଦଦନର କାଲେ ଜୟ ଶଙ୍ଖ ଧ୍ୱନ । ନାଚିତେ ଗଜ ତୁରଙ୍ଗ ଧେଲ ନୃପମନ ॥ ଗୃହ ଫେରାଇୟା ରାଜା ଆନନ୍ଦ ହଇଲ । ଚନ୍ଦନ କାଠରେ ରାଜା ଅନ୍ତୁଡ଼ି ଜାଳିଲ ॥ ତିନଦିନେ କରିଲ ଯେ ସୁପଥ୍ୟ ପାଚନ । ଗୋମୁଁ ଦୁଆରେ ଥାପି ଷଠୀ ଆରାଧନ । ୮୧ । ଦେଶେ ଦେଶେ ହଲ ରାଜା ଶୁଭ ଯେ ବାରତା । ପାଞ୍ଚଦିନେ କରିଲ ଯେ ପଞ୍ଚୁଆନ୍ତ କଥା ।୮୨। ଦେବଙ୍କୁ ଡକାଇ ଆଣି କରିଲ ଗଣନ । କୋଷ୍ଠୀର ବ୍ୟବସ୍ଥା ସର୍ବ ବୋଲେ ବପ୍ରଗନ । ୮୩ । ବଶାଶତେ ବତ୍ସର ଯେ ପରମାୟୁ ହବେ । ବଡ଼ ଗୁନମାନ ଏହି ପୁତ୍ର ଉପୁଜିବେ । ୮୪ । ଅନ୍ତଃଶୁନ ନରପତି

ବିଦାୟ କରିଲ ॥ ବହୁତ ଯେ ଧନ ବସ୍ତ୍ର ବ୍ରାହ୍ମଣଙ୍କେ ଦିଲ । ୮୫ ।
ଛଯ଼ଦିନେ ଷଠୀପୂଜା କରେ ରାଜା ରାମା । ବ୍ରାହ୍ମଣ ମିଳିଆ ତବେ
କରେ ବେଦଧ୍ୱନି । ୮୬ । ସତ୍ୟନାରାୟଣେ କରି ସହସ୍ରେ ପ୍ରଣାମ ।
କବିକର୍ଣ୍ଣ ବିରଚିଲ ଫତେ ହେଲି କାମ । ୮୭ ।

(ଓ଼ହା) । ନନ୍ଦରାଜା ଘରେ ଆନନ୍ଦ । ବିଜେ କରିଛନ୍ତି
ପରମାନନ୍ଦ ଉଦିଆ ବୃନ୍ଦ ଦୋଳ ଗୋବିନ୍ଦ ବାଳ ମୁକୁନ୍ଦ । ୮୮ ।
ଶିବେର ଆଜ୍ଞାତେ ବିଧି ଲେଖିବାରେ ଚଲେ । ବିଶାଶତେ ପରମାୟୁ
ଦିବେନ ତାହାରେ । ୮୯ । ଏତେକ ଶୁନିଆ ବିଧି କରିଲ ଗମନ ।
ଅନ୍ତରେ ଜାନିଲ ତାହା ସତ୍ୟନାରାୟଣ । ୯୦ । କାଳିଆ ବସ୍ତ୍ରର
ଶିରେ ଛୁଣ୍ଡ୍ରାକନା ଗାୟେ । ପଥମଧ୍ୟେ ଦେଓ୍ୟାନ ଯେ ଖାଡ଼ାହୟା
ରହେ ।୯୧। ଶେଷ ରାତ୍ରେ ଧାତା ଚଲେ ସେହିପଥ ଦିଆଁ । ମୂଲକତ
ହେଲ ନାରାୟଣେ ସାଥେ ଗିୟା ॥ ଦେଓ୍ୟାନ ବୋଲେନ ବିଧିଚଲ
କୋଥା କରେ । ବିଧି ବୋଲେ ଯାଇ ଆମି ଷଷ୍ଠୀର ବାସରେ ୯୩ ।
ପଦ୍ମଲୋଚନ ରାଜାର ବାଲେକ କୁମର । ପରମାୟୁ ଦେବୁ ବିଶାଶତେ
ଯେ ବସ୍ତର ॥ ଦେଓ୍ୟାନ ବୋଲେନ ବିଧି ଶୁନ ମୋ ବଚନ । କାର
ବରଷେ ମରିବ ରାଜାର ନନ୍ଦନ ।୯୫। ବିଭାର ମଙ୍ଗଳ ଦିନେ ବରେ
ବ୍ୟାଘ୍ର ଖାବେ । ଏହିକଥା ବିଧି ତାର କପାଳେ ଲେଖିବେ ॥ ବିଧି
ବୋଲେ ସେହି ପୁନ ଅନ୍ଧର ସେ ଧନ । କିରୂପେ ଲେଖିବ ଆମି
ତାହାର ମରନ । ୯୬ । ବିଭାର ମଙ୍ଗଲ ଦିନେ ବରେ ବ୍ୟାଘ୍ରଖାବେ
ତାର କିଛୁ ଦୋଷେ ନାହିଁ କନ୍ୟା ରାଣ୍ଡ ହବେ ।୯୮। ଉଚଲ କପାଳି
ବୋଲି ଜଗତେ ବୋଲିବେ । ତାହାର ଲାଗିଆଁ ମୋରେ ସଂସାରେ
ଗଞ୍ଜିବେ ॥ ଦେଓ୍ୟାନ ବୋଲେନ ବିଧି ଶୁନ ମୋ ବଚନ । ଆଶୀ
ହଜାର ବ୍ୟାଘ୍ର ଆଛେ ହାମାର ହୁକୁମ ॥ ଛମାସ ସହର ଯାକ
ବ୍ୟାଘ ଗିଳାଇବ । ତେବେ ମୋରେ କରାମତ ପାତ୍ସା ହୋଇବ ॥

ଅତ ଶୁନ ବିଧାତା ଯେ ମନେ ମନେ ଭାବେ । ରାଜାର ବେଟା ଲାଗିଆଁ ସଂସାର ମଣ୍ଡବୋ ୧୦୨ । ଆଚବୋଲି ବିଧାତା ଯେ ହେଲେ ଚମତ୍କାର । ଲେଖିବ କପାଳେ ବୋଲେ କଲି ଅଙ୍ଗୀକାର ।୧୦୩ । ଚୋରାଏ ଚଲିଲ ବିଧି ଷଷ୍ଠୀରବାସରେ । ନାନା ଚନ୍ଦଲେଖା ଲେଖେ ପୁଷ୍ପର ମଧ୍ୟରେ । ଉଜଲ ପ୍ରଦୀପତଥା ଦହଦହ ଜଳେ । ଯଶୋଦା ଲଇଯ୍ବା ଯେନ କିଷ୍ଣଚନ୍ଦ୍ର କୋଳେ । ୧୦୫। ପୁତ୍ର କୋଲକରି ଶୋଇ ଅଛେ ରାଜା ରାଣୀ । ରାଣୀ କୋଲକରି ଯେନେ ଶଚୀଠାକୁରାଣୀ । ୧୦୬ ବିଧି ବୋଲେ ଶୁନ ବେଟା ରାଜାର ନନ୍ଦନ । ତୋର ପିତା ନ ପୂଜିଲ ସତ୍ୟନାରାୟନ । ୧୦୭ । ତାହାର ଖାତିରେ ଆମି ଲେଖିଲୁ କପାଳେ । ବିଭା ରାତ୍ରେ ବ୍ୟାଘ୍ର ଖାବେ ପୁଷ୍ପବାସ ଘରେ । ୧୦୮ । ଅତ ଲେଖି ବିଧାତା ଯେ ଗମନ କରିଲ । ଶୋଇଛିଲ ରାଜବେଟା ଚମକି ପଡ଼ିଲେ । ୧୦୯ । ସତ୍ୟନାରାୟନେ କରି ସହସ୍ରେ ପ୍ରନାମ । କର କର୍ଣ୍ଣ ଧରିଚଲେ ପୀରେର କାଲାମ । ୧୧୦ ।

(ଡୁହ୍ବା) ଭାଲ ସାଜଛେ ଶ୍ୟାମ ଜୁଡ଼ାରଉପରେ ମୟୁର ପାଖା । ତାତେ ଦୁଲନା ହବ ଶଏ ରାଧିକା ଶଏ ରାଧିକା । ୧୧୦ ।

ଦିନେ ଦିନେ ବଢ଼େ ତବେ ରାଜାର କୁମାର । ପ୍ରତିପଦହଇଯ୍ବା ଯେନ ବାଢ଼େ ଶଶଧର । ୧୧୨ । ପୁତ୍ର ଦେଖି ରାଜା ରାଣୀ ପରମ ସନ୍ତୋଷ । ଏକୌଇଶା କରେ ତବେ ଏକୋଶ ଦିବସ । ୧୧୩ । ମାସେ ମାସେ ଯାଇଯ୍ବା ଯେ ଛୟମାସ ହୈଲ । ବ୍ରାହ୍ମନ ଡକାଇ ରାଜା ନାମ ଦିଆଇଲ । ୧୧୪ । ପଦ୍ମ ଲୋଚନ ବୋଲି ନାମ ଦିଲ ଯେ ବ୍ରାହ୍ମନ । ଏହିରୂପେ ବଢ଼େ ବାଛା ରାଜାର ଭୁବନ । ୧୧୫ । ଅଷ୍ଟମ ମାସେ କୁମର ବିରାଜିଲ ଦାନ୍ତ । ବ୍ରାହ୍ମନ ଡକାଇ ରାଜା ଖିଆଇଲ ଭାତ । ଅଡ଼ାଇ ବତ୍ସର କାଳେ ହାମା ଗୁଡ଼ିଯାଏ । ହସିଆଁ ହସିଆଁ ଦାନ୍ତ ମା ବାପେ ଦେଖାୟେ । ୧୧୭ । ଚତୁର୍ଥ ବତ୍ସର ହୈଲ ମନର

ହରଷେ । ଚୂଡ଼ାକର୍ମ କରାଇଲ ପଞ୍ଚମ ବରଷେ ।୧୧୮। ପଞ୍ଚମ ବର୍ଷର
କାଳେ ଖଡ଼ି ଦିଲ କରେ । ସମର୍ପିଆ ଦିଲ ନେଇ ବ୍ରାହ୍ମଣହସ୍ତରେ ॥
ଖଡ଼ିଦିଆଁ ଦ୍ୱିଜବର ପ୍ରଥମେପଢ଼ାଏ । ପଢ଼ାଏ ସତରଫଳା ବନାଇ
ଶିଖାଏ । ବାସ୍ତୁ ପଢ଼ରେ ପାଠ । ପାଠ ପଢ଼ିହେବୁ ବଡ଼ ଗୃହରେ ॥
ନାନା ବିଦ୍ୟାପଢ଼େ ତବେ ରାଜାର କୁମର । କହନ୍ତେ କହନ୍ତେ
ହୋଇଲ ଦ୍ୱାଦଶ ବର୍ଷର ॥ ପାଠ ପଢ଼ି ରାଜପୁତ୍ର ଚଳେ ନିଜ ଘରେ ।
ହରଗୌରୀ ଭ୍ରମନ ଯେ କରନ୍ତ ପଥରେ ।୧୨୩। ଗଉରୀ ବୋଲେନ
ଶିବ ଦେଖ ହେ ଗୁସାଇଁଆ । ଏ କାହା ନନ୍ଦନ ଯାଏ ସହରେ
ଚଳିଆଁ ।୧୨୪। ଶିବ ବୋଲେ ପଦ୍ମଲୋଚନ ସେବା କଲ ମୋରେ ।
ତାହାର ନନ୍ଦନ ପାଠପଢ଼ି ଯାଏ ଘରେ ।୧୨୫। ଗଉରୀ ବୋଲେନ
ପ୍ରଭୁ ଶୁନମୋ ବଚନ । କତଦିନ ବାଞ୍ଚିବ ଏ ରାଜାର ନନ୍ଦନ ।୧୨୬।
ଗଉରୀ ବଚନ ତବେ ଶୁଣି ମହେଶ୍ୱର । ବିଶ ବର୍ଷେ ବ୍ୟାଘ୍ର ଖାବେ
ପୁତ୍ରେର ବାସର ॥ ଏତେକ ଶୁନି ଗଉରୀ ହୋଇଲ ବିପରୀତ । ଭୁମାରେ
ଲେଖିଲ ବିଧି କେନ ଅନୁଚିତ ।୧୨୮। ଗଉରୀ ବଲେନ ପ୍ରଭୁ ଶୁନ
ଆମାରବାଣୀ । ଭିକ୍ଷା ଆଶେ ରଜା ପାଶେ ଚଳେ ଶୂଳପାଣି ।୧୨୯।
ହଉ ଗଉରୀ ଦ୍ୱିଜରୂପେ କରିଲ ଗମନ । ରାଜାର ଦୁଆରେ ଯାଇ
ଦିଲ ଦରଶନ ୧୩୦। ପଦ୍ମଲୋଚନ ବସିଆଛେ ରତ୍ନ ସିଂହାସନେ ।
ଦିବ୍ୟଲୋଚନ ପାଠ ପଢ଼ି ଆସେ ସେହି ଖାନେ । ୧୩୧ । ଏସନ
ସମୟେ ରଜା ଦେଖିଆ ବ୍ରାହ୍ମଣ । ହରଷିତହୋଇଁ ତାକେ ବସାଏ
ଆସନ । ୧୩୨ । ଦ୍ୱିଜ ବୋଲେ ଶୁନ ରାଜା ଆମାର ବଚନ ।
ତୁମାର ପୁତ୍ରେର କଥା ବଡ଼ ବିବରଣ । ୧୩୩ । ସଦାଶିବ ବରପାଇ
ଗର୍ଭେ ହେତେ ଆଇଲ । ଗାଛେର ତଳେ ତବେ ଫକର ଭେଟିଲ ॥
ଫକୀରେର କଥା ତୁମ୍ଭ ନା ଶୁନ ହକିକତେ । ବୋଲଇ ପଣ୍ଡିତେ
ଜାନି ମୁଁ କରିମତ ଯେତେ । ୧୩୫ । ତାହାର ହୁକୁମେ ତବେ

ଲେଖିଲେ ବିଧାତା ॥ ବଣ୍ଡ ଗଲେ ବ୍ୟାଘ୍ର ଖାଇବ ନା ହେବ ଅନ୍ୟଥା । ୧୩୫ । ଆମର ବଚନ ତବେ କବୁ ମିଥ୍ୟା ନୋହେ । ପୂର୍ବ ଦିଗ ଛାଡ଼ି ଯଦି ପଶ୍ଚିମେ ଉଦେ ସୂର୍ଯ୍ୟ ।୧୩୭। ଅତନ୍ତ୍ର ଅନ୍ତର୍ଦ୍ଧାନ ଗଲେ ଯେ ଶଙ୍କର । ଉଠିଆଁ ନୃପତି ଗଲ ରାମାହଂସ ପୁର ।୧୩୮। ରାଜା ବୋଲେ ଶୁନ ରାମା ଆମର ବଚନ । ତୁମର ପୁତ୍ରର କଥା ବଡ଼ ବିବରନ । ୧୩୯ । ଦ୍ୱିଜରୂପେ ସଦାଶିବ ଆସି ଥିଲ ହେଥା । ବିପରୀତ ଶୁଣିଲଇ ତାର ଏକ କଥା ।୧୪୦। ବଣ୍ଡ ଗଲେ ବ୍ୟାଘ୍ର-ଖାଇବ ହଇବେ ମରନ । ଶୁନି ଇନ୍ଦୁମୁଖୀ ରାମା କରିଲ ରୋଦନ ।୧୪୧ କେନ ମୋରେ ପୁତ୍ର ବର ଦିଲ ପଞ୍ଚାନନେ । ଅତ ବୋଲି ରାଜା ରାମା ଭାବେ ମନେ ମନେ । ରାଜା ବୋଲେ ବ୍ୟାଘ୍ର ଯେବେ କରିବ ଭକ୍ଷନ । କଦାଚତେ ପୁତ୍ର ବଣ୍ଡ ନ ଦେବ ଏଖନ ॥ ଶ୍ରୀକବିକର୍ଣ୍ଣରେ ଗାଏ ସତ୍ୟନାରାୟନ । ଦେବତା ପିତୃ ପୁତ୍ରରେ କରିବେ କଲ୍ୟାନ ॥

(ଧୁଆ) ଦାରୁଣ ଦଇବ କି ଦଣ୍ଡ ଦେଲି ।

ଝୁରି ଝୁରି ତନୁ କ୍ଷୀଣ ହୋଇଲି ॥

ବରୁଣ ସହରେ ବସେ ଦତ୍ତସୌଦାଗର । ପୁତ୍ର ବିଭାକରି କନ୍ୟା ଲୟା ଯାଏ ଘର ।୧୪୭। ଦୋଲା ଚଢ଼ି ଯାଏ କନ୍ୟା ଚଉପାଶେ ବସି । ବରଜାତି କନ୍ୟାଜାତି ଦୁଯା ମିଶାମିଶି ॥ ଦିବ୍ୟଲୋଚନ ପାଠ ପଢ଼ି ଗଲେ ନିଜଘରେ । କୋଲାହଲ ବାଦ୍ୟ ଶୁନେ ବରୁନ ସହରେ ।୧୪୮। କେନ ବାପ ନାହିଁ କରେ ଆମର ସମ୍ବନ୍ଧ । ଦିବ୍ୟ-ଲୋଚନ ବୋଲେ ମୋର କର୍ମ ବଡ଼ ମନ୍ଦ ॥ ଷୋଲ ଯୋଜନରେ ପିତା ଅଛେ । ନୃପବର । ତାହାର ନନ୍ଦନ ଆମେ ଏକଇ କୁମର ।୧୫୦ ଏତେ ଭାବି ବାଘ୍ଛାଲ ଶୋଇଆଁ । କାଲିଲ କବାଟ ସବେ ବିଶ୍ୱକର୍ମ୍ମ ଦିଆଁ ।୧୫୧ । ତିନ ଯେ ପ୍ରହର ବେଲ ଗୁଜୁରିଯାଗେଲ । ପୁତ୍ରର ଉଦ୍ଦେଶେ ରାମା କରିତେ ଲାଗିଲ ।୧୫୧। ଗୁରୁଘରେ ପଠା-

ଇଆ ହେଲେନ ସଙ୍ଗର । ଯେଉଁଠେ ଆସିନାହିଁ ବାଟ୍ଟ ବୋଲେ ଦ୍ୱିଜ-
ବର । ୧୫୩ । ଛମାସ ସହର ବୁଲେ ଚୋର ଡଗର । ନା ପାଇସ୍ଥା
କହିଲେ ଯେ ରାଜାରାମଠାର । ୧୫୪ । ଦୂତ ମୁଖୁ ବାରତା ପାଇଲ
ରାଜା ରାମ । ଶ୍ରୀ କବି କର୍ଣ୍ଣେତେ ଗାଏ ପୀରେର ଶିରମ । ୧୫୫ ।

(ଡହା) ବାଛୁ କେ ରେଜନଗଲ । ଗୋପରୁ ଗୋବିନ୍ଦରେ କଳାଗୃନ୍ଦ
ଯଖନ ମନ୍ଦରେ ଗିସ୍ଥା ଶୋଇଲ କୁମାରେ । ଲଳାବତୀ ଦାସୀ ଦେଖି
ଥିଲକ ଡାହାରେ । ଦାସୀ ବୋଲେ ଶୁନ ରାମ କର ନିବେଦନ ।
ଶୟନ କରଛେ ଘରେ କୁମାର ନନ୍ଦନ ॥ ଦାସୀର ମୁଖରୁ ରାମ
ଶୁନିଲ ଯଖନ । କବାଟ ଦୁଆରେ ଯାଇଁ ଦେଲ ଦରଶନ ॥୧୫୯ ।
ଏକ ଡାକ ଦୁଇଡାକ ତିନ ହେଲ । ତବେତ ରାଜାର ବେଟା
ଉତ୍ତର ନା ହେଲ ।୧୬୦ । ମାତା ବୋଲେ ପୁତ୍ର ତୁମି କ ଲାଗି
ଶୋଇଁଆ ନା । ଦାଓ ଉତ୍ତର କେନ ମୋର ମଥା ଖାଆ ॥ ତୁମରେ
ନା ଦେଖି ବାଛୁ ଲାଗି ଆଛେ ଦୁଃଖ । କବାଟ ଖୋଲିଆଦିଲ ଦେଖି
ଚନ୍ଦ୍ର ମୁଖ ॥ ଅନେକ ଯତନେ ମାତା ଡାକେତ ଶିଶୁରେ । ମନ
ଦୁଃଖ କ କହିବ ତୁମାରେ ଗୋଚରେ । ୧୬୩। ବଡ ଦୟା ସୌଦା
ଗର ଯାଏ ନିଜ ଘରେ । ହବ୍ୟଲୋଚନ ପାଠ ପଢି ଆସିବାର
ବେଳେ । ୧୬୪। ନାନା କୋଳାହଳ ବାଦ୍ୟ ଶୁନିଲ ଶ୍ରବନ । ଅତି-
ଦୁଃଖେ ଘରେ କୁମର କରଛେ ଶୟନ । ୧୬୫ । ପୁତ୍ରର ବେଦନା
ଦୁଃଖ ଜାନି ପାଟରାମ । କରୁନା କରସ୍ଥାଁ କାନ୍ଦି କହେ ନୃପମନ ।
ହବ୍ୟଲୋଚନ ପୁତ୍ର ଆଜ କଛୁ ନାହିଁ ଖାଏ । କବାଟ କଲିଆଁ ଆଛେ
ମୁଖ ନାହିଁ ଦୁହେଁ । ୧୬୬ । ରାଜା ବୋଲେ ଆଗୋ ରାମ ଶୁନ
ନିବେଦନ । ତୁମାର ପୁତ୍ରେର କଥା ବଡ଼ ବିବରନ ।୧୬୮ । ରାମ
ବୋଲେ। ଇମାମ ଦେବତା କ କରିବ । ରାଜାବୋଲେ ବେଟାରେ
ଯେ କାଲି ବଡ ହେବ । ୧୬୯ । ନୃପତି ଡକାଇ କହେ ପାତ୍ର ମନ୍ତ୍ରୀ

କଥା । କହିଛେ ଉପାୟେ କର ନା ହେବ ଅନ୍ୟଥା ।୧୭୦। ପାତ୍ର-ମନ୍ତ୍ରୀ କହେ ତେବେ ରଜାର ହଜୁରେ । ବୁଦ୍ଧି ଥାଇଲେ ଯେ ବ୍ୟାଘ୍ର କି କରିତେ ପାରେ ॥ ପଦ୍ମାବତୀ ମଧ୍ୟେ ନେଇ ଝୁଙ୍କି ବନା ଇବ । ସେ ପୁଷ୍ପ ମଧ୍ୟରେ ବର କନ୍ୟାକୁ ରଖିବ । ୧୭୨ । ଖୁନ୍ଦୁ ଯେ କହିଲେ ତେବେ ଏହି ସଭାଜନ । ଅନେକ ବୋଲିଆ ଦ୍ୱିଜ କୈଲ ନିବେଦନ । ୧୭୩ । ଆମାର ବଚନ ଦ୍ୱିଜ ଶୁନ ହେ ସତ୍ୱରେ । ପୁତ୍ରେର ଲାଗିଆଁ କନ୍ୟା କର ବାରୁଁ ମ୍ୱାରେ । ୧୭୪। ଶୁନଯୁଁ ଯେ ଦ୍ୱିଜବର କଲେ ଅଙ୍ଗୀକୃତ । ମାଲଧ୍ୱଜ ରଜାଘରେ ଯାଇଁ ଉପଗତ ॥ ମାଲଧ୍ୱଜ ରଜା ଯେହୁଁ ଦେଖିଲ ବ୍ରାହ୍ମଣ । ବସିବାରେ ଦିଲଣାରେ ଦିବ୍ୟ ଯେ ଆସନ ॥ ନାନା କଥା ପ୍ରସଙ୍ଗେ କହନ୍ତ ନୃପମନ ହାତେ ଧରି ରଜକନ୍ୟା ଗଲେ ସୁଧାନମ୍ଭ । ୧୭୭ । ପାଦେ ଅର୍ଘ୍ୟ ଦିଆଁ ଦଣ୍ଡେ କରନ୍ତ ପ୍ରଣତି । ଦ୍ୱିଜ ବୋଲେ ଆଗୋ କନ୍ୟା ହୁଅ ପୁତ୍ରବତୀ ॥ ଶୁନିଆଁ ସେ ମହାରଜା ହେଲେ ପରମାଦ । ଅବସ୍ଥା କନ୍ୟାକେ କେନ କର ଆଶୀର୍ବାଦ ॥ ଦ୍ୱିଜବର ବୋଲେ ରଜା ଶୁନ ଅବଧାନ । ଅଛି ବଡ଼ ଯୋଗ୍ୟ କନ୍ୟା ରଖିଆଛ କେନ ॥ ପଞ୍ଚମ ବର୍ଷରେ ଯେହୁ କନ୍ୟାଦାନ କରେ । ତାହାରେ ତୁଲନା ପୁଣ୍ୟ ଅଛୁ କେ ସଂସାରେ ॥ ସପ୍ତମ ବର୍ଷରେ ଯେହୁ କରେ କନ୍ୟାଦାନ । ଶତ ଶତ ସମ୍ବତ୍ସରେନା ସରଇ ପୁଣ୍ୟ । ୧୮୨ । ନବମ ବର୍ଷରେ ଯେହୁ କନ୍ୟାଦାନ କରେ । ପାପପୁଣ୍ୟ କହୁ ନାହିଁ ବୋଇଲ ତୁମାରେ ॥ ଦଶବର୍ଷ ହେଲେ କନ୍ୟା କୁଳକୁ କଳଙ୍କ । ସପତ ପୁରୁଷ ପଡ଼େ ଅନ୍ଧକ ନରକ । ୧୮୪ । ଅତବଡ଼ ଯୋଗ୍ୟାକନ୍ୟା ରଖିଛ ଘରେ । କାଲସର୍ପ ଦେଖି ବିଷ ଦିଅ ସ୍ତ୍ରୀ ଉଦରେ ॥ ନୋହିଲେ ନୃପତି ପୁତ୍ରେ କର କନ୍ୟା ଦାନ । ଦିନେ ତୁମି ମହାରଜା ହବେ ଅଚେ-ତନ । ୧୮୬ । ମାଲଧ୍ୱଜ ରଜା ବୋଲେ ଶୁନ ଅବଧାନ । କରିବେ

ଉତ୍ତମ କୁଳ ଆମାର ସମାନ । ୧୮୭ । ଦ୍ୱିଜ ବୋଲେ ଶୁଣ ରାଜା କରି ଅବଧାନ । ପଦ୍ମଲୋଚନ ରାଜା ଆଛେ ତୁମାରସମାନ ॥ ସେହି ଘରେ ଏହି କନ୍ୟା ଦେଇବ ସଙ୍ଗତ । ତାର ପୁତ୍ର ଦିବ୍ୟଲୋଚନ ଅଟେ ହେ ନୃପତ ॥ ମାଲଧ୍ୱଜ ରାଜା ବୋଲେ ଶୁଣ ଅବଧାନ । ଗଣନା କର ହେ ଯଦି ହୋଇବ ମିଳନ । ୧୯୦ । ଦୈବ ଯୋଗେ ଦୁଇରାଶି ମିଳନ ହଇଲ । ସେହି ଘରେ ସେହି କନ୍ୟା ବିଧାତା ଖଞ୍ଜିଲ ॥ ବେଦଜନେ ସମିଧ କରିଆ ସେହି ଖାନେ । ଉପନୀତ ହୋଇଲ ଗୋସ୍ୱାଁ ନୃପତିର ସନେ । ୧୯୨ । ପଦ୍ମଲୋଚନ ରାଜା ତବେ ବ୍ରାହ୍ମନେ ଦେଖିଆଁ । ପାଦାଅର୍ଘ୍ୟ ଦିଲ ତବେ ହରଷିତ ହୟ୍ୱା ॥ ଏକ ସ୍ଥାନେ ଦୁଇଜନେ ବସିଯ୍ୱା ସେଖାନେ । କହ ଦ୍ୱିଜବର କନ୍ୟା କଲ କୁନ ଖାନେ । ୧୯୪ । ଦ୍ୱିଜବର ବୋଲେ ରାଜା ତୁମାର ଆଜ୍ଞାଯ୍ୱେ । ମାଲଧ୍ୱଜ ରାଜା ପୁରେ ଉପନୀତ ହୁଏ । -୧୯୫ । ନାନା କଥା ପ୍ରସଙ୍ଗେ ହସିଆ ଦୁଇଜନେ । ଝିଅ ହାତେ ରାଜକନ୍ୟା ଆସନେ ସେଖାନେ ॥ ଅବଶ୍ୟ କନ୍ୟାଯ୍ୱେ ଦେଖିକରି ଅପମାନ । ରାଜା ବୋଲେ ଆନ ବର ଆମାର ସମାନ ।୧୯୬। ତୁମାର ପୁତ୍ରେର କଥା କହିଲ ଉତ୍ତରେ । ଶୁନିଯ୍ୱା ସେ ଅଙ୍ଗୀକାର କଲ୍ୟ ନୃପବରେ ବେଦଜନେ ସମିଧ କରିଲ ସେହିଖାନେ । ପୁତ୍ର ବିବାହେତେ ତୁମି ଚଲ ବିଦ୍ୟମାନେ ॥ ସତ୍ୟନାରାଯ୍ୱନେ କରି ସହସ୍ରେ ପ୍ରନାମ । କବିକଣ୍ଠ ବିରଚିଲ ଫତେ କ୍ରୈଲ କାମ । ୨୦୦ ।

(ଉହା) ଆରେ ହେମଲତା କେହ୍ନ ନାହିଁ ଶୁନୁଚା କେହ୍ନ ନାହିଁରେ ଚେତ୍ନା ହାମାର ଦିଲସେ ଲୁଜ । ୨୦୧ ।

ଅତଶୁନ ଦ୍ୱିଜକେ ଡାକିଲ ପାଟରାଣୀ । କହ ଦ୍ୱିଜବର କନ୍ୟା ରୂପ ଗୁଣ ଖାନି । ୨୦୧ । ଦ୍ୱିଜବର ବଲେ ରାଣୀ ଶୁନ ବିବରନ ।

ଦେଖିଲୁଁ ଭୁମାର ବଧୂ ସାବତ୍ରୀ ସମାନ ।୨୦୩। କୋକଲେର ବାମ୍ନି ଜିଣି ବଚନ ମଧୁର । ମଧ୍ୟ ଦେଶ ଦେଖି ଯେନ ହର ଯେ ଡମ୍ବରୁ ॥ ଶୁନ ସେ କନ୍ୟାର କଥା ରାଣୀ ରୁପବନ୍ତି । ପାତ୍ରମନ୍ତ୍ର ଡକାଇଆଁ ହଲ ଅନୁମନ୍ତ ।୨୦୪। ସକାକାର ଡାକ ରାଜା ହଲ ନମନ୍ତ୍ରନ । ବାଦ୍ୟ ଯେ ବାଜନା ବାଜେ ସ୍ୱଜାର ଭୁବନ ।୨୦୬। ହେନକାଲେ କୋଲେ ରାମ୍ନି ଶୁନ ନୃପବର । ଗୁଜୁରିରେ ଗେଲ ଚବେ ବାର ଯେ ବନ୍ଧୁର ।୨୦୬। ସକାକାରେ ଡାକ ରାଜା ଆଜ୍ଞା ହଲ ତାରେ । କରବେ ପୁଷ୍ପେର ଘର ପଙ୍କବଣ୍ଡ ଖଡରେ ॥ କନକ ଅଞ୍ଜଲ ମାପ୍ୟେ ପୁନ୍ର କରେ ହଲେ । ବ୍ରାଜନା ବଜାଇ ଚଲେ ବନ୍ଧୁ ଖାଣ୍ଡରେ । ୨୦୯ । ନଶାକାଲେ ଶ୍ୱଶୁର ଭୁବନେ ହେଲ ଦେଖା । ଆକାଶେ ଉଠଇ ଯେ ଅଗ୍ନିର ଉଦକା । ୨୧୦ । ଭୁଇଁ ଚମ୍ପାମାରେ ଆର ହବାଇ ଚରଖୀ । ଖାପ ଖଜାଲଆଁ କେନ୍ଦୁ ବରମୁଖ ଦେଖି । ୨୦୧ । ବରଜାତ୍ତ କନ୍ୟାଜାତ୍ତ ହଇଲ ମିଲନ । ଅଧିକ ସେ ପଠାଇଁଆ ହଲ ସବଂଜନ । ୨୧୨ । ସତ୍ୟନାରାୟୁନେ କରି ସହସ୍ରେ ପ୍ରନାମ । କବକଣ୍ଠି ବରଚଲେ ବନ୍ଧୁର ବଧାନ । ୨୧୩ । ୨୧୪ ।

(ନିପଦୀ) ବନ୍ଧୁର ଆରାଧନେ ପୁଜଆଁ ଗଜାନନେ । ଆନନ୍ଦେ ବସିଲ ଅଭିଲାଷେ ।୨୧୫। ନଗ୍ରେର ନରନାରୀ । ସେ ଅଶେଷ ବେଶଧରି । ଅନେକ କଲେକ ଅଭିଳାଷ । ୨୧୬ । ଖନ୍ନୁ ଅବଶେଷେ । ଗୋଧୁଲି ପରବେଶେ । ମୁକୁଟ ଯେ ହଲନ ମାଥାପ୍ୟେ । ୨୧୭ । ସୁଖର ଯାନ୍ତା କରି । କଙ୍କର ଭୁଜଧରି । ଅଙ୍ଗନାପ୍ୟେ ଜୟୁଜୟୁକାରି ।୨୧୮। ମଞ୍ଜୁ ମଞ୍ଜୁସୀଳ ଧବ ହେ ପୁଷ୍ପମାଲ୍ଲ ହଲ ଦ୍ୱିଜବର ହେ । ଦ୍ୱିଜବର ଚୁଲଦାତ୍ତେ କରେ ହେ । ୨୧୯ । ଯତନ ଯେ ଦ୍ୱିଜମୁନ ଅଇଲ ସେବ୍ବାସନ ହେଲ । ଜୟୁଜୟୁ କାର ହେ ॥ ଲଗ୍ନନକ୍ଷତ୍ରଧରି । ସଫଲ ଘଟନା କରି । ପୁଜଇ ଆମ୍ଭ ବଣିଜନ । ୨୨୧ । ମଙ୍ଗଲଆଦ୍ୟ ଯତ ।

କରିଲ ବିଧିମତ । ଆରାଧିକ ପଞ୍ଚଦେବତା ।୨୨୨। ପ୍ରଫୁଲ୍ଲ ପଙ୍କଜ ପୂଜା କରେ ଦ୍ଵିଜ । ସପ୍ତମାତ୍ର ଜାଳିଆ । ୨୨୩। ଦଶ ଦିଗପାଳ ପୂଜିଆଁ ସେହିକାଳ । ସୌଦାମିନୀ ନବଗ୍ରହ ତାରା ୨୨୪ । ମୁକୁଟ ମନ ହାରରେ ତୋଷିଲ ଅଳଙ୍କାରେ । କନ୍ୟାକେ ଆଣିଲ ଯତନେ । ମହାମଞ୍ଚ ଆଦି । କଞ୍ଚିଲ ଯଥାବିଧି । କପାଳେ ବାନ୍ଧେନା ପୁଷ୍ପଝିଂବ ॥ କାଞ୍ଚନ କରିମନ । ଅନେକ ଯନ୍ତ୍ର ଧେନ । ଚୂଆରେ ଦିଲେନ ଶ୍ରୁତିବିଧାଗ । ୨୨୭ । ନାନ୍ଦୀମୁଖି ଯେବେ । କରିଲ ବ୍ରହ୍ମ ତବେ ॥ ବରେ ବରକନ୍ୟା ଅଧିବାସ ନଗର ନାଗରୀ ସିନା । ୨୨୮ । ନିଲ ଘରେ ବଧୂଜେମା । କକଙ୍କଣ ଗାଏ ଇନ୍ଦ୍ରଦାସ ହୋ ୨୨୯ ।

(ଓଡ଼ୁହା) ହେଲା ବିଭାଘର । ହେଲା ବିଭାଘର । ରାଜକୁମାରୀମାନଙ୍କୁ ଚଳେ୍ୟାକର । ହେଲା ବିଭାଘର ।

ବିଭାସାର ମହାରାଜା ବୋଲଇ ବଚନ । ଆମାକେ ବିଦାୟେ କରିଦିଅ ହେ ରାଜନ ।୨୨୧। ପୁତ୍ର ବଧୂଲୟା ଆମି ନିଜଘରେ ଯାଇ । ବିଭାରାତେ ଏତ୍ତଖାନେ ଆମି ଯେ ନ ରହି । ୨୨୨ । ପଦ୍ମଲୋଚନ ରାଜା ଯେ ବିସ୍ମୟ କଥା କହେ । ତୁମାର ଉଚିତ ନୋହେ। ଏସନ ସମୟେ । ୨୨୩ । ତୁମାର ସଙ୍ଗେ ନାନାରଙ୍ଗେ ପୁହାଇ ରଜନୀ । ପ୍ରଭାତେ ବିଦାୟ ଦିବ କନ୍ୟା ସୁଧାନନୀ । ୨୨୪ । ରାଜା ବୋଲେ ରାତ୍ରେ ନା ରହିବ ଏଖାନେ । ଥାକଲେ ବିପାକ ଅଛେ ଆମାର କରମେ ॥ ଅତଶୁନ ମହାରାଜ ଦିଲେନ ବିଦାୟେ । ହେମବର୍ଣ୍ଣ ରାମୀ ଧରେ କନ୍ୟାର ଦୋଲାୟେ । ୨୧୭ । ଅନେକ ପ୍ରବୋଧ କରେ କନ୍ୟା ସୁଧାନନୀ । ତୁମାର ବିନେ ନା ଜାନିଛି ଦିବସ ରଜନୀ ॥ ସୁଧାନନୀ ପ୍ରବୋଧ କରେନ ଜନନୀରେ । କଉତୁକେ ବରକନ୍ୟା ବିଦାଏ କରିଲେ । ୨୧୮ । କରିକନ୍ୟା ବିଜେ କରି ଆଟେର ଦେଲଯ୍ରେ । ଉଯ୍ରଅଷ୍ଟ-ବୋଲକଳତାରେ ଗ୍ରିହ୍ଵଏ ନା ଯାଏ ।୨୧୯ ।

ଆନନ୍ଦରେ ବରକନ୍ୟା ଆନେ ନୃପବରେ । ସେହ୍ନିରୂପେ ଘଟେଣ ନେଇ ଝୁଙ୍ଗିର ଭିତରେ । ୨୩୦ । ବରକନ୍ୟା ପ୍ରବେଶିଲେ ଝୁଙ୍ଗିର ଉପରେ । ଗାଏ ଦ୍ୱିଜ କମ୍ବୁକଣ୍ଠ ପ୍ରଭୁ କୃପାକଲେ । ୨୩୨ ।

(ଓଡ଼ିହା) ଆଜବରୁ ବିଭମ୍ବନରେ ସଦାଇ ଗୋବିନ୍ଦ ପଡେ ମନରେ । ବରକନ୍ୟା ପାଶା ଖେଳେଲେ ଝୁଙ୍ଗିର ଉପରେ । କନ୍ୟାକେ କଖନ ବର ଜିନତେ ନ ପାରେ ॥ ଭଳ ସ୍ୱର ଚଉପଶ ଡାକିଲ ମନରେ । କନ୍ୟା ବୋଲେ ଜିନବାରେ ହାରିଲ ନାଗରେ । ୨୩୪ । ଜିନତେ ଜିନତେ କନ୍ୟା ଲଗିଲ ହାସିତେ । ମିଥାକେନ ପ୍ରାଣନାଥ ପାଶା କଉତୁକେ ।୨୩୫ । ଯେବେ ବାର ବୋଲେ କନ୍ୟା ଖେଳେନ ଯତନ । ଜିନଲ ଲୁଟିଆ ଦେବୁ ଏ ନବ ଯୌବନ । ୨୩୬ । ଏ ନବ ଯୌବନ ଆମିଧର କଧୂବେଶେ । ଜଲମଧ୍ୟେ ଲୁଟାଇଅାଁ ଦ୍ୱିଜ ପୁଷ୍ପବାସେ । ୨୩୭ । କନ୍ୟା ବୋଲେ ପ୍ରାନନାଥ ଜାନିଲୁ ନକର । ଜୀବନ ଯୌବନ ଧନ ସକଲ ତୁମର । ୨୩୮ । ତଥାପି କରୁନାକର ବୋଲେନ୍ ସ୍ୱାମୀକେ । ମଦ୍ଦଲ ପଡ଼ିଆ କେମ୍ନ ଜଲମଧ୍ୟେ ଥାକେ ॥ ବର ବୋଲେ ଆଗୋ କନ୍ୟା ଶୁନ ମୋ ଉତ୍ତର । ବଣବିଧେ ବ୍ୟାଘ୍ରେ ଖାଦେବ ପୃଷ୍ଠର ମଦ୍ଦର । ୨୪୦ । କନ୍ୟା ବୋଲେ ପ୍ରାଣନାଥ ନବେଦ ଚରନ । ଲେଖିଆ ଦେଖାଅ ମୋତେ ବ୍ୟାଘ୍ରର ବଦନ ॥ ଏଡ଼ାଇତେ ନାପାରେ ବାଞ୍ଛା କନ୍ୟାର ବଚନ । ଲେଖିତେ ଲଗିଲ ତବେ ଆପନ ମରନ । ୨୪୧ । କଜ୍ଜଲ ପାଶକୁ କାଲି କଲମେ ତୋଲସ୍ତା । ବ୍ୟାଘ୍ରର ବଦନ ଲେଖେ ହରଷିତ ହସ୍ତା ॥ ପ୍ରନୟାର ସମତାର ଖୁର୍ପର ମଥା । ମାର୍ଜ୍ଜାଗ୍ନି ସମାନେ ତାର ବାନଇଲ,ପଥା । ଦଶନଖ କରିଆ ଯେ ବାନାଇଲେ ତାରେ, ସ୍ୱରି ପାଦ ଖୁର୍ଗ୍ ବନାଇଲ ଯତନରେ । ୨୪୪ । ଶାର୍ଦ୍ଦୂଲର ଚକ୍ଷୁଦାନ ନାହିଲ ଗ୍ରଜନ । ନଦ୍ଯାହେଲ ଘଜପୁନ୍ଦ କରିଲ ଶୟନ । ବ୍ୟାଘ୍ର

ଦେଖି ରାଜକନ୍ୟା ଭାବେ ମନେ ।୨୪୫। ଉତ୍ତମ ଲେଖିଲା କାନ୍ତ ଚନ୍ଦ୍ର ବଦ୍ୟମାନେ ॥ ଅନ୍ଧ ଚନ୍ଦ୍ର ଲେଖିଲେ ଉତ୍ତମ ଭାଲ ନୋହେ । କଲମ ଧରିଣ୍ଣା କନ୍ୟା ଭୁଲିଲ କାଲିଯେ ॥ ବିଧାତା କଲମ କାହିଁ ନାଯାଏ ଖଣ୍ଡନ । ପ୍ରାନ ପାଇ ଶାର୍ଦ୍ଦୁଳ ଯେ କରିଲ ଗର୍ଜନ ॥ ବ୍ୟାଘ୍ରର ପ୍ରମାଦ ଦେଖି କନ୍ୟା କାନ୍ଦେ ଉଚ୍ଚସ୍ୱର । କବିକଣ୍ଠ ଗୀତେ ଗାଏ ରଖ ସତ୍ୟପୀର ॥

[ଓ୍ଵ ହ୍ଵା] ।ଆତଙ୍କେ ପଡ଼ି ତାକୁ ହରି । ହରି ଏ ସଙ୍କଟୁ କରିବେ ପାରି ।

ଗୁଆ ଦିଆ ନିମନ୍ତ୍ରଣ କରିଲଉଁ ମନେ । ମୋରପ୍ରାନନାଥ ନାଥ ତୋର ବଦ୍ୟମାନେ । ଶୁନରେ ଦାରୁଣ ବ୍ୟାଘ୍ରଶୁନ ମୋର କଥା କାନ୍ତ ବିନେ ଅବଲଶରିର ଥାକେ ବୃଥା । କାନ୍ତ ଥାକିଲେ ତ କାନ୍ତା ବହୁତ ମିଲିବେ । କାନ୍ତ ଗଲେ ଅବଲା ଯେ କେମିନ୍ତ ବାଞ୍ଚିବେ ॥ ବୃକ୍ଷଥାକିଲେନ ପତ୍ର ଲତା ପତ୍ର ହୁଯେ । ସ୍ୱାମୀ ବିନେ ଅବଲା କେମିନପ୍ରାଣରହିବେ ॥ ଅତି ସୁକୁମାରିଅଙ୍ଗ ଯେନ ସୁଧାନିଧି ଲାଗିବେ ତୁମାର ଦୋଷ ଶୁଣ ହେ ଆପନ । ଶାର୍ଦ୍ଦୁଳ ବୋଲେନ ସତ୍ତି ଶୁଣ ଗୋ ସୁନ୍ଦରି । ସ୍ତ୍ରୀହତ୍ୟା ମହାପାପ ଆମି ନାହିଁ କରି ॥ ତୋର ପ୍ରାଣନାଥ ଅଟେ ଶତ୍ରୁ ଯେ ଆମାର । ଅନେ୍ୟ ଅନ୍ୟ ଧନ ଦାନ ଯଜ୍ଞ ପୁଣ୍ୟକର । ୨୫୮ । ବାହୁ ପ୍ରସାରିଣ କନ୍ୟା ରାଖେନ ବ୍ୟାଘ୍ରରେ । ମହାକୋପେ ଶାର୍ଦ୍ଦୁଳ ଯେ ଉଠେ ତା ଉପରେ ॥ ସପାଇ ହୋଇ ଶାର୍ଦ୍ଦୁଳ ବସିଲ ଗଲିଯେ । ବିକଳ ହଇଯା କନ୍ୟା ଭୂମେଲୋଟି ଯାଯେ ॥ ହାଡ଼ ଭାଙ୍ଗି ରୁଧିର କରିଲେ ଜଲପାନ ବିଧାତା କଲମ କାଳୀ ନୋହିଲ ଖଣ୍ଡନ । ୨୬୨ । ଶଶିମୁଖୀ ପ୍ରାନ-ନାଥ କୋଲତେ କରିଯା ଉଚ୍ଚସ୍ୱରେ କାନ୍ଦେ ରମା ମୁଖେ ମୁଖ ଦିଯା । ୨୬୨ । ଓହେ ପ୍ରାନନାଥ ତୁମି ନା ଯାଅ ଛାଡ଼ିଯା । ତୁମି

ତରୁ ଆସି ଲତା ଥାକବୁ ବେଢ଼ିଆ ॥ ପାଶାତ ଜନକ ବୋଲ ହାରତେ ଲାଗିଲ । ଏ ନବଯୌବନ ଧନ ଲୁଟି ନ ପାରଲ । ପ୍ରାନର ସମାନ ମୋର ପ୍ରାନର ମାଧବ । ତୋମା ହୋଇତେ ଗେଲ ମୋର ମାଥର ସିନ୍ଦୂର । ଖଣ୍ଡ କପାଳମୀ ବୋଲ ବୋଲବେକ ଜନେ । ରଖିତେ ଅନାସ୍ତା କର ଗେଲ କୋନଖାନେ ॥ ସ୍ୱାମୀ କୋଲେ କର କନ୍ୟା ଦୁଇ କରତାଡ଼ । ବକଲ ହଇୟା କାନ୍ଦେ ଭୂମେ ଯାଏ ଗଡ଼ ॥ ଶ୍ରୀ କବ କର୍ଣ୍ଣରେ ଗାଏ ସତ୍ୟ ନାରାୟନ । ଦେବତା ପୁତ୍ରେର ଡାର କରବେ କଲ୍ୟାଣ ॥

(ଲୁଲା) । କ ଯୋଗ ନଦ୍ରାଗଲ । ଗଳାମାଳକ ହରାଇ ବସିଲ ॥ ଟୁଙ୍ଗିର ଉପରେ ରାଜକନ୍ୟା କାନ୍ଦେ ବସି । କାନ୍ଦତେ କାନ୍ଦତେ ହୋଇଲ ଅବଶେଷ ନଶି । ଡାକୟା ନୃପତ ବୋଲେ ପାତ୍ର ମନ୍ତ୍ରୀ ଶୁନ । ପୁତ୍ରାରୟା ଗେଲ ବରକନ୍ୟା ଘରେ ଆନ ॥ ଅତଶୁନ କଟାଲୟା ତଡ଼ବଡ଼ ଯାଯ୍ୟେ । ଟୁଙ୍ଗିର ନକଟେ ଯାଇ ଉପସ୍ଥିତ ହୋଯ୍ୟେ । ସୁଧାନମ କନ୍ୟାଖାନ ଶୋକତେ ଅନଳ । ଶୁନଆ ଯତକ ଲୋକ ତଡ଼ବେଗେ ଗେଲ । ରକ୍ତପଦ୍ମ ସଖ ଯେନ ଆଛେନ ବସିୟା । ହେମବର୍ଣ୍ଣ ଦେଖ ଯେନ ଶଙ୍କର ଲାଗିୟା ॥ ଫଙ୍କାରେର କଥା ଶୁଇ ଅନ୍ୟଥା ନୋହଲ । ରାଜା ଆଗେ ହକକତ ସକଲ କହିଲ ॥ ରାଜା ଯଥା ପାତ୍ର ମନ୍ତ୍ରୀ ବସିରୟା ମନେ । ନୃପବର ଅନୁ- ଚର ଜାନ ଏ ବଦନେ ॥ ଶୁନ ରାଜା ଗଡଯାଏ ଛାଡ଼ଇ ନଶ୍ୱାସ ଦଶରଥ ଛାଡ଼ଗଲେ ରାମ ବନବାସ ॥ କୃଷ୍ଣସେବ କହେ କବ ଯାଦବ ନନ୍ଦନ । ଯେବେ ତରଯିବ ହରିବୋଲେ ସର୍ବଜନ ॥

(ଲୁହା) । ଦାରୁନ ଦଇବ କ ଦଣ୍ଡ ଦେଲ । ଏହା ସେ ମୋ କରମେ ଥିଲ ॥

ମଲ୍ଲ ପୁତ୍ର କୋଲ କର କାନ୍ଦେ ରାଜା ରାମା । ଭୂତ୍ର ପାପୀ ହୟା

ଛାଡ଼ିଲ ହଇରାଇ ଶୁନମନ ॥ ଭଣେ କପାଳକନ୍ୟା ଚରି ନଏ କାନ୍ତ । ପୁଷ୍ପେଶ୍ୱର ମଧ୍ୟରେ ଖାଲ୍ୟ ନା ପାଇଲ ଘାତ । ପତ୍ନୀର ଅଳତା ତୋର ଲଗାଇଲ ଧୂଳି । କା ଲାଗିଆ କୁଳେ ମୋର ଲଗାଇଲ କାଳି ॥ ଗୁରୁଜନ ଗଞ୍ଜନା ଶୁନିଯ୍ଯା ସୀମନ୍ତିନୀ । ସ୍ନାନ ସାରି ଆମ୍ବଡ଼ାଳ ଭଙ୍ଗେ ସୁଧାନନୀ । ମୋର ଦୋଷେ ପ୍ରାନନାଥ ହଯ୍ଯାଛେ ମରଣ । କୁଣ୍ଡ ଖୋଲିଦଅ ଆମି ପଡ଼ି ହୁତାଶନ ॥ ସଖି ହବେ ରାଜକନ୍ୟା କାନ୍ଦେ ନରନାରୀ । କୁଳବଧୁ ସତି ହବେ କେ ରାଖିତେ ପାରି ॥ ଗଙ୍ଗାର କୁଲତେ କୁଣ୍ଡ ଖୋଲାଇଲ ଗିଆ । ଚନ୍ଦ୍ରବର ଚନ୍ଦନ କାଠ ଦିଲେନ ଜାଲିଯ୍ଯା ॥ ଗଙ୍ଗାନାରାଯ୍ଯନ ବୋଲି ମୁଖେ ହରିବୋଲ । ପତି ସଙ୍ଗେ ରାଜକନ୍ୟା .ଗଲେ ତତ୍ତ୍ଵବେଲ ॥ ଅନୁମତି ହଯ୍ଯା ସୁଧାନନୀ ଯେ ପଯ୍ଯାନ । ଅର୍ଗ୍ନି ପିଣ୍ଡ ଦିନେ ଯେନ କରେ ସ୍ନାନ ଦାନ ॥ ଦେବତା ଅସୁର କେହ୍ନ ନା ପାଇଲ ଦେଖା । ମକାଇ ସହରେ ଉଠେ ଅଗ୍ନିର ଭବକା ॥ ରାବନ ମାରିଯ୍ଯା ଯେନ·ଆନିଲେନ ସୀତା । ସେଇ ପ୍ରାପ୍ତ ସାହେବ ଯେ ଦେଖାଥିଲ ତଥା ॥ ସୁଧାନନୀ କନ୍ୟା ତବେ ପୋଡ଼ିଯ୍ଯା ଯେ ମରେ । ସ୍ତ୍ରିହତ୍ୟା ମହାପାପ ଲାଗିବ ଆମାରେ । କାଲିଆ ବ୍ରହ୍ମାର ଚଣ୍ଡୀ କନ୍ଥା ଆଗ ରାଯ୍ଯେ । ଶ୍ମଶାନର ତଟେ ଆସି ଦାଣ୍ଡାଇଲ ଖୋଦାଏ । ଫକୀର ବୋଲେନ ହିନ୍ଦୁ ଶୁନରେ ବଚନ । କଖାଡ଼େରେ କାନ୍ଦ ବାବା କହ ମୋ ଆଗେନ ॥ ପ୍ରଜା ବୋଲେ ସାହେବ ଫକୀର ପୀର ପାକାମ୍ବର । ବଣ ରାନ୍ଧେ ବ୍ୟାଘ୍ର ଖାଲ୍ୟ ରାଜାର କୁମର ॥ ଅତ ଶୁନି ଫକୀର ଯେ କଲ ଅନୁମାନ । ରାଜପୁତ୍ର ବ୍ୟାଘ୍ର ଖାଲ୍ୟ ଆମାର କାରନ ॥ ଭକ୍ତର ବୋଲେନ ହିନ୍ଦୁ ଶୁନରେ ବଚନ । ବାଞ୍ଚା ଯ୍ଯୁତେ ପାରି ଆମି ରାଜାର ନନ୍ଦନ ॥ ପୀରେର ହୁକୁମେ ରାଜପୁତ୍ର ବଞ୍ଚାଇବ । ଦେଖ ମୋର କରାମତ ଜାହିର କରିବ । ଫକୀର ବୋଲେନ ହିନ୍ଦୁ ଶୁନରେ ବଚନ । ଅକାଦା କରିଯ୍ଯା ଭଜ ସତ୍ୟ

ନାରାୟଣ । ୨୨ । ଫକୀରର ବଚନ ପ୍ରଜା ଶୁଣିଲେ ଯେତେବେଳେ । ଉଠାଇ
ବୋଇଲେ ଗଲେ ରାଜା ସନ୍ନିଧାନ ॥ ଅତଃଶୁଣ ରାଜରାଣୀ କଲେ
ଅନୁମାନ । ଅପୁତ୍ରରେ ପୁତ୍ରେ ଯେବେ ପାଇ ପ୍ରାଣଦାନ ॥ ଶୁଣି ରାଜରାଣୀ
ଚଳେ ଫକୀରେର ସ୍ଥାନେ । ଦୁଜନ ଦୁପାଦ ଧରି ଲୋଟିଲେ
ଚରଣେ ॥ ରାଜ୍ୟଖଣ୍ଡି ମାଲମତା ସମର୍ପିଲୁ ତୋରେ । ପୁତ୍ର ଦାନ
ଦେଇ ରଖ ବାବା ସତ୍ୟପୀରେ ॥ ପୀର ବୋଲେ ମାଲମତା ଆମି
କି କରିବ । ମୋର୍ ଯେ ଲଡ଼କା ନାହିଁ କାହାକେ ଯେ ଦେବ ॥
ଅକାଦା କରିଆ ମାନ ପୀରେର ଶିରିଣୀ । ବଞ୍ଚାଇବେ ପାରି ଆମି
ତୋମାର ଯଦୁମଣି ॥ ରାଜା ବୋଲେ ଯେବେ ଆମି ପୁତ୍ରେକ ପାଇବ ।
ବାର ବାର କରି ସତ୍ୟପୀରେ ଶିର୍ଣ୍ଣି ଦେବ ॥ ଶିରିଣୀ ଯଦ୍ୟପି ରାଜା
କଲେ ଅଙ୍ଗୀକାର । ମଲ୍ଲ ପୁତ୍ରେ କୋଲେ କରି ଧରେ ପାକାମ୍ବର ॥
କୁମର କରିଣ ବୋଲେ ହରଷ ମନରେ । ପଦ୍ମହସ୍ତ ବୁଲାଇଲେ
କୁମର ଉପରେ ॥ କୋଲକରି ମନ୍ତ୍ର ପଢ଼େ ମୃତ ସଞ୍ଜିବନୀ । ରାଜାର
ବେଟାର ଘଟେ ବସେନ ପରାଣୀ ॥ ପ୍ରାଣ ପାଇ ରାଜପୁତ୍ର ଫକୀରକେ
ଚୁମ୍ବେ । ବସନ କାଣ୍ଡାଲି ପୀର କବକର୍ଣ୍ଣ ଗାଏ ॥

(ଉଦ୍ଧା) ଜଗେ କଲେ ଆମି ଉଦ୍ଧଆ ବୃନ୍ଦ । ଦେଖି ସର୍ବେ ଆନନ୍ଦ ।
ଆନନ୍ଦ ହଇଲ ତବେ ସେହୁ ରାଜାରାଣୀ । କାଳନ୍ଦୀ କୂଳରେ
ଯେମନ ଉଠେ ଚନ୍ଦ୍ରପାନ ॥ ଆନନ୍ଦ ହଇଆ ପୀର ପୁତ୍ରେ ସମର୍ପିଲ ।
ତତକ୍ଷଣ ନାରାୟଣ ଅନ୍ତର୍ଦ୍ଧାନେ ଗେଲ ॥ ହରଷିତ ମହାରାଜା ପୁତ୍ର
କୋଲେ ଲୟୁ । ମିଠାଇ ଶିରିଣୀ କଲେ ହରଷିତ ହୟୁ ॥ ସତ୍ୟପୀର
ପୂଜାକର ଝଟ୍‌କି ବାନାଇଯାଁ । ନୈଓ୍ୱାନ ତାମସା ଦେଖେ ଆସ-
ମାନେ ଆସୁଁ ॥ ଆପନା ମହଲେ ରାଜା କରିଲ ଆସ୍ଥାନ । ଉପରେ
କରିଲ ଖଡ଼ା ତମ୍ବୁ ଶାଏବାନ ॥ ଚୁରିକୋନେ ଚୁରିଖର ପୋତିଲ
ନଶାନ । ପିଢ଼ାର ଉପରେ ଦିଲ ବସ୍ତ୍ର ସଓ୍ୱା ଥାନ ॥ ଚଉଆର

କଟାର ତା ବଚେଚେ ରଖିଆ । ହ ଜବର ପୂଜାକରେ ହରଷିତ ହୁଯ୍ନା ॥ ଆସ ପାଶେ ବନ୍ଧୁଗନ ଆନଲ ଡ଼ାକୟା । ପୂଜାସାଶ ପ୍ରସାଦ ଯେ ଦଲେନ ବାଣ୍ଟ ଯ୍ନା । ତାଗାଡ ହୋଇଲ ଲୋକେ ଦୁହାତ ଲୁଟିୟ୍ନା ॥ ପ୍ରସାଦ ସାରୟ୍ନା ସବେଁ ଆନନ୍ଦ ହଇଲ । ଦୁହାତ ଯୁଡ଼ିଆ ସବେଁ ଜୁହାର କରିଲ ॥ ଏହ୍ନ ସଭାମଧ୍ୟେ ବସିଅଛ ଯତଜନ । ଯେ ଯାହାର ମନବାଞ୍ଛା ପୂର୍ଣ୍ଣ ହେଉ କାମ ॥ ଯଜମାନେ ମହାପ୍ରଭୁ କରିବେ କଲ୍ଯାନ । ବଡ଼ାଇ ଦୌଲତ ହୁଏ ଫଟେ ହେବ କାମ ॥ ଯତ ଦେବାଦେବୀ ଆମି କରଛେ ବନ୍ଦାନ । ଯାଅ ଯାହେ ଦେବା-ଦେବୀ ଆପନା 'ଭୂବନ ॥ ଶ୍ରୀ କବ କର୍ଣ୍ଣତେ ଗାଏ ସତ୍ୟପୀର ପାଯ୍ନେ । ହରି ହରି ବୋଲ ଭାଇ ପାଲା ହୈଲ ସାଯ୍ନେ ॥ ଆନନ୍ଦେ ଏକବାରେ ହରି ହରି ବୋଲ ॥

ସମାପ୍ତ

ମୁଦ୍ରାକର—କୈଳାସ ଚନ୍ଦ୍ର ରଣା, ଅଶୋକା ପ୍ରିଣ୍ଟର୍ସ, କଟକ

ମର୍ଦ୍ଦଗାଜୀ ଜନ୍ମପାଲା

—ଓଁ—

ରାମ ବୋଲ ହରି ହେ ଗୋବିନ୍ଦ ବୋଲ ହରେ । ପତିତ-ପାବନ ବାନା ଉଡ଼େ ଜଗତରେ ।୧। ପତିତପାବନ ବାନା ବେଗେ ଅଶ୍ରେକର । ପାଇବ ହେ ସଦଗତି ହରି ହରି ବୋଲ ।।୨। ଭଲରେ ପାଗଲ ମନ ଭୁଲିଥା ରହିଲ କେନେ । ଚିତ୍ତମତି ନାଇ ରହିଲ ଗୋବିନ୍ଦ ଚରଣେ ।। ଭାଇ ବୋଲ ବନ୍ଧୁ ବୋଲ ସମସ୍ତର ସାଥି । ଏକା ଜୀବ ଗଲବେଳେ ଗୋବିନ୍ଦହିଁ ଗତି ।। ପାଇଯାକ ମୃକୁଳା ରୁ ବନ୍ଧ କୋଟି ବାନ୍ଧୁ । ଅପେ ମଲେ ଯୁନେବୁଡ଼େ ପରଲଗି କାନ୍ଦୁ । ଶୁଣ ସଭ ସୁଜ୍ଞଜନେ ମନ କର ଥିର । ମର୍ଦ୍ଦଗାଜୀ ଜନ୍ମପାଲା ଅମୃତ-ସାଗର ।। ସେ ଚରିତ କହିବାକୁ କରିଛୁ ସାହସ । ପବନକୁ ବାନ୍ଧି-ବାକୁ ଲଗାଇଛୁ ଫାଶ ।୯। ଖର୍ବଲୋକ ହୋଇ ଦେଖ ଏଡ଼େ ଗର୍ବ ମୋର । ଅକାଶ ଚନ୍ଦ୍ର ଧରିବ ବଢ଼ାଉଛୁ କର । ୧୦ । ତୁମ୍ଭେ ସଭ-ଜନେ ଯେବେ ହେବ ମୋ ଭରସା । ସମୁଦ୍ର ଲଙ୍ଘି ପାରିବ କରୁଅଛୁ ଆଶା ।୧୧। ସଭଜନଙ୍କ ଛାମୁରେ ଏତିକ ଜଣାଣ । ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ସାଗରେ ହରି ହରି ବୋଲ ପୁଣ ।।

(ଡ଼ୁହା) ଗଜ ଡାକଲ ହରି ଗ୍ରାହ ମୁଖରୁ ଗଲ ଉଦ୍ଧରି ।

ପ୍ରଥମେ ପ୍ରନାମ କରି ବଦ୍ଧଗ୍ରାଜ ପାଦେ । ନାରାୟଣ ଗ୍ରାତହୁଏ ଯାହାର ପ୍ରସାଦେ ।। ସଭ ସ୍ଥଲେ ଯତଲୋକ ଶୁନ ଅପାର ବାମୀ । ନାରାୟନ ଫକୀର ହୋଇ ବୁଲିଲ ମେଦନୀ ।। ଭକ୍ତର ଯାହାର ହୋଇଲ ଅକଞ୍ଚନ ଜନେ । ମୁକ୍ତ ହୋଇଗଲ ତାର ପୀରେର ପୂଜନେ । ନାରାୟନେ ପୀର ବୋଲ ଭକ୍ତଜନ ମାନେ । ଅଜ୍ଞାନୀ ଅନ୍ତର ଫୁଟେ

ତାରେ ନାହିଁ ବିଚ୍ଛେଦ ॥ କଳିଯୁଗେ ଉତ୍ପତ୍ତି କରିଲ ଯାହାର ।
ମେଦିନୀ ଉପରେ ବୋଲାଇଲ ସତ୍ୟପୀର ॥ କରାମତି ସେଇ ରୂପେ
କୈଲ କହ ଶୁନ । ଚମ୍ପାବତୀ ନଗ୍ରେ ଅଟେଶ ଗଜେନ୍ଦ୍ର ରାଜନ । ୧୮
ସେ ଦେଶେତେ ବାସକରେ ବହୁତର ଜନ । ବିସ୍ତାର ବଢ଼ାଇ
ଦେଶ ଚୌଷଠି ଯୋଜନ ॥ ବିଶାଳ ଏ ନଗ୍ର ଅଛେ ତାହାର
ସ୍ଵଚ୍ଛ୍ୟତେ । ସେ ଦେଶେ ପ୍ରବେଶ ହୋଇଲ ପୀର ଅକସ୍ମାତେ ॥ ଅତି
ମନୋହରତନୁ ଲାବଣ୍ୟ ସୁନ୍ଦର । ଯରେ ଦେଖି ମୋହ ହୁଏ ସକଳ
ଅମର । ମାନବେ ଦର୍ଶନ ଦିଲେ ଫକୀରର ବେଶେ । ଝୁଣ୍ଡ କନ୍ଥା
ଗୋଦଡ଼ି ପୋଷାକ ଅଙ୍ଗଦେଶେ ॥ କଟେହଟ୍ଟ କଲ ଶିରେ ଟୋପି ହସ୍ତେ
ମଣିମାଳ । ଫକୀର ବେଶେତେ ପ୍ରଭୁ ଏରୂପ ଚଳିଲ ॥ ରାଜସିଂହଦ୍ୱାରେ
ପ୍ରଭୁ ସତ୍ୟନାରାୟଣ । ବଳୀରାଜ ଦ୍ୱାରେ ଭିକ୍ଷା ମାଗେକ ବାମନ ।
ସଭାକର ବସିଅଛେ ଗଜେନ୍ଦ୍ର ନୃପତି । ଶୁନିୟା ଫକୀରବାଣୀ ଉଠିଲ
ଝଟତି ॥ ସାତରାଣୀ ରାଜାର ନବରେ ଆନନ୍ଦରହ । ପଦ୍ମାବତୀ ବଡ଼ରାଣୀ
ପାଟମହାଦେଇ ॥ ତାରପାଶେ ରାଜା ବଲେ ଶୁନଗୋ ପ୍ରେୟସି ।
ଫକୀର ବେଶେତେ ସାଧୁ ଭିକ୍ଷା ମାଗେ ଆସି ॥ କୋଥା ନା ଦେଖିନୁ
ଆମି ଏମନ ଫକୀର । କହ କୋନ ଭିକ୍ଷା ଦିବ ତାହାର ଖାତିର
ରାଜାର ବଚନ ଶୁନି ରାଣୀଯେ ସତ୍ୱରେ । ବଲେ କେମନ ଫକୀର
ଦେଖାଅ ଆମାରେ ॥ ଏତକ ବଲିୟା ରାଣୀ ତଖନ ଉଠିଲ । କନକ
ଥାଲେତେ ଅଷ୍ଟରତ୍ନ ଭରିନିଲ ।। ୩୦ । ଫକୀର ପାଶେ ମିଲିଲ ଗିୟା
ରାଜାରାଣୀ । ଫକୀର ରୂପଦେଖିୟା ହୃଷ୍ଟ ଦୁଇପ୍ରାଣୀ ॥ ରାଣୀବଲେ
ରାଜାଶୁନ ଆମାର ଉତ୍ତର । ଏଇ ଭିକ୍ଷା ଦିବେ, ତୁମି ମାନବେ
ଫକୀର । ଅଲେଖଫକୀର ଏଇ ମନେ କର ଆମି । ଯାନାଯାବେ ଏଇ
ରତ୍ନ ଭିକ୍ଷାଦେଲେ ତୁମି ॥ ରାଣୀହତେ ଶୁନିରାଜା ରତ୍ନଲୟାଦିଲ ଉନ୍ନ
ଦେଖି ଫକୀରେ ରୋଷା ଉପୁଜିଲ । ଫକୀର ବୋଲେନ ରାଜା ଶୁନ

ଆମାର ବାମ୍ନା । ବଡ଼ା ମାଲିକର ତୁମି ଜାନ୍‌ଲମ ଆମି ॥ ତୋର ଏ ସୁବର୍ଣ୍ଣ ଲଙ୍କା ଆମି କ କରିବ । ଏଥିରେ ଖାତିର ଆମି ପ୍ରାନ ଦଗ ଇବ ॥ ତେର ଖଣ୍ଡ ଚାଠ ପାଡ଼ ଆମ ଟେକ ମାଟିରେ । ଏ ସୁବର୍ଣ୍ଣ ଲଙ୍କାସେହୁ ଝୁସି ହୋଇ୍ୟା ନାବେ । ଅତପ ତଣ୍ଡୁଲ ଦର୍ଶ୍ୟାସେର୍ ମୋରେ ଦେବେ । ତୋ ଭିକ୍ଷା ଆମି ଲଇୟା ଯାବ ଗ୍ରିହେ ଛବେ ॥ ଏତଶୁନ ରଜାସ୍ରମ୍ନା ସନ୍ତୋଷ ହଇଲ । ଅତପ ତୃଣ୍ଡୁଲ ଶର୍ଯ୍ୟା ସେର୍ ଲୟାଦିଲ ॥ ତଣ୍ଡୁଲ ପାଇୟା ପୀର କରେନ ଜୱର । ବହୁତ ସମ୍ପଦ ଆମି ଦେଖିନୁ ତୋମାର ।୪୦। ଧନଧାନ୍ୟ ଦେଲ ଘୋଡ଼ା ବହୁତ ଦେଖିଲୁଁ । ପୂଜ ଗୋନ୍ଜ କଛୁ ନାଇ ତୋମାରେ ଜାଣିଲୁଁ ॥ ।୪୧। ଏତ ଶୁନ ରଜାଗଲେ ଫକୀର ଗୋଚରେ । ପୁଛବେଠୀ କଛୁ ନାହିଁ ଆମାର ନଗରେ ॥ ରଜାର ବଚନ ଶୁନ ପୀର ପାଙ୍କାମ୍ବର । ହଇଲ ବଡ଼ାଇ ଦୋଷା ରଜାର ଉପର ॥ ଆମାର ଖୋଦାଇ ପାଶେ ଅପରାଧି ହୈଲ । ତୋମାର ବଦନ ଆମାରେ ଦେଖା ନଏ ଭଲ । ।୪୪। ରାମ ରାମ ବୋଲି ପୀର ଶିରେ କର ହାନ । ଆମାର ଅପ୍ରାଧ କ୍ଷମାକର ଅନ୍ତର୍ଯ୍ୟାମୀ ॥ ଫକୀର ବଲେନ ରଜା ଶୁନମେରା ବାମ୍ନା । ଅଣ୍ଟୁକୁଡ଼ା ଧନ ତୋର ନ ଲଇବୋ ଆମି ।୪୫। ତୋର ରାଜ୍ୟ ମଧ୍ୟରେ ଅଣ୍ଟୁକୁଡ଼ା ଯତ ଜନ । ତାର ଯତ ଧନ ସବ କ ହଏ ଭାଜନ ॥ ରାଜାବଲେ ଅଣ୍ଟୁକୁଡ଼ା ଯତ ଲୋକ ମରେ । ତାର ଦ୍ରବ୍ୟ ଆମି ରଖି ଆମାର ଭଣ୍ଡାରେ । ପୀର ବଲେ ମୋର ବାମ୍ନା ଶୁନରେ ରାଜନ । ତୁମି ଅଛ ଅଣ୍ଟୁକୁଡ଼ା ନବେ କୋନ ଜନ ।୪୬। ଅଣ୍ଟୁକୁଡ଼ା ମାଲମତା ଯେଉଁଜନ ଖାଏ । ସେହୁ ଅପୁତ୍ରିକ ହଏ ଶଢ ଜନୁଯାଏ । ଅଣ୍ଟୁକୁଡ଼ା ମୁଖ ବାରେ ଯେଇ ଜନ ଦେଖେ । ତାର ପିତୃ ମାତୃ ପିତାମହ ପଡ଼େ ନର୍କେ ॥ ଏତକ କହିୟା ଭିକ୍ଷା ନ-ନିଲ ଫକୀର । ଅନ୍ତର ହଇୟା ଗେଲ ପ୍ରଭୁ ସତ୍ୟପୀର ।୫୨।

ଫକ୍କୀର ହିଂସା ଶୁନି ଗଜେନ୍ଦ୍ର ରାଜନ । ଦୁଃଖେ ଦୁନୟନେ ନୀର ବହେ ଘନ ଘନ ॥ କବିକର୍ଣ୍ଣ ବିରଚିଲ ଯୋଡ଼ି ବେନିକର । ଅପରାଧ କ୍ଷମାକର ବାବା ସତ୍ୟପୀର ହେ । ୫୪ । ଆହେ ପ୍ରଭୁ ନାରା-ୟନ ତୋମାର ପାଦେ ଶରନ ଆଜ୍ଞା ଦିଅ ତୁମି ଯେ ଆମାରେ ହେ । କୃପାହୋଇଲେ ନାରାୟନ କହିବ ତୋମାର ଗୁନ କଷ୍ଟ ଯାଏ ଯେ ସ୍ମରନେ ଶ୍ରବନେ ହେ । ୫୫ । ମନଦୁଃଖେତେ ନୃପତି କହେ ଶୁନ ଦ୍ୱାବଣି ଆମାର ଏ ଦେଶେ କାର୍ଯ୍ୟ ନାଇ । ଜୀବନ ଆମାର ଧିକ୍ ଫକ୍କୀର ନା ନିଲ ଭିକ୍ଷ ମରିବ ଗରଲ ଆମି ଖାଇ ଗୋ ॥ ନଗର ମଧ୍ୟକୁ ଯାଇ ରାଜା ରାନୀ ବସିରହି କେ କହିବ ମନର ସନ୍ତାପ ହେ । ଆର ଯତ ରାନୀଗନ ସେବାକରେ ଜନେ ଜନ ଲାଗିଲ ଦୁଃଖେର ଅନୁତାପ ଯେ । ୫୬ । ରାଜା ବଲେ ରାନୀ ଶୁନ ବଚନ ଆମାର ମାନ ଅସି ବଲି ତୁମାର ଆଗରେ । ଏକ୍ଷନ ବଲିଅ ଯାବ ତୋମାରେ ତେଜିଯା ସବ ହିଂସ ଦିଅ ମରିବ ଗଙ୍ଗାରେ ଗୋ । ୫୮ ରାନୀ ବଲେ ଯାକହିଲ ମୋର ସନମତ ହୋଇଲ ଫକ୍କୀର ହିଂସା ନା ସହିବ । ଆମି ଅଭାଗିନୀ ଜନ ରହିବକି ଘରେ ପୁନ ଆଗେ ଡୁବିଯା ଆମି ମରିବ ହେ । ୫୯ । ଏତ ବଲି ଦୁଇଜନେ ଉଠିଲ ତ୍ରସ ଉଦ୍ଦେଶେନ ଗେଲ ସେହି ଆପନା ଉଦ୍ଦେଶେ । ରାଜାରାନୀ ଦୁଇ-ଜନେ ଆବର କେହ ନା ଜାନେ ବାହାରିଲେ ନିଶି ଅବଶେଷେ ।୬୧ ବେନି ଜନେ ଚଲିଗେଲ ସାଗର ନିକଟେ ହୋଇଲ ରାଜା କହେ ରାନୀର ଗୋଚରେ । ଆଗେ ଝାସ ଦିବ ଆମି ଶୁନଗୋ ଚତୁର ମନ ତୁମି ରହିଲ ଯାଅ ନିଜ ପୁରେ ଗୋ ॥ ରାଜାର ବଚନ ଶୁନି ରାନୀବଲେ ଆଗେ ଆମି ଝାସ ଦିବ ତୁମି ଯାଅ ଘର ଗୋ ॥ ଆମି ଅଭାଗିନୀ ନାରୀ ଜଲେ ଝାସ ଦିଅ ମରି ବହୁତ ରାନୀ ଆଛେ ତୋମାର ହେ । ।୬୨। ହବେ ପୁନ ଯାଓ ତୁମି ଝାସଦିଅ ମରି ଆମି ଏତ-

ବଲ ଉକ୍ଷନ ଉଠିଲ । ସତ୍ୟପୀର ନାରାୟନ ବୁଝିଯା ତାହାର ମନଗ୍ରାହ ରୂପ କଲେ ଦେଖା ଦିଲ ହେ ।୭୬। ଦେଖିଯା ସେ ପଦ୍ମାବତୀ ପଶିଲ ଜଲେ ଡଡ଼ତ କବକର୍ଣ୍ଣ ବରଟଲ ଗୀଛ ହେ । ଲହେ-ଙ୍କରେ କୂଟଲ ଯାଏ କୁମ୍ଭୀର ତାଙ୍କେ ନଖାଏ ହଇଲ ବଷମ ବଟଗ୍ରିତ ହେ ॥

(ଡୁହ) ଏହୁତ ବିଷମ ବଡ ହୋଇଲା । କୁମ୍ଭୀର ପାଟିରୁ ଫେର ଅଇଲା ।

ହର ହରି ବଲହେ ସକଲ ସଭ୍ୟଜନ । ହୁଲ ହୁଲ ଦଅ ଗୋ ସକଲ ସ୍ତ୍ରୀଗଗନ । ନାରାୟନ ପାଦତଲେ ପ୍ରନାମ ଆମାର । ଯାହାର ଅଜ୍ଞାରେ ପଦ କାହିବା ପ୍ରଚୁର । ରଜା ରାମୀ ଦୁଇଜନେ ଅତ ଶୋକେ ବସି । କ କରିବ କୋଥାଯାବ ବୁଦ୍ଧି ନାହିଁ ଦଶି ॥ ବହୁତ ପାତକ ହୈଲ ମହାରାଜା ବଲେ । ପାତକ ଦେଖି ଫକୀର ଭିକ୍ଷା ନାହିଁ ନିଲେ । ଗଙ୍ଗାଠାବ ନାହିଁଦିଲ ଗ୍ରାହା ନା ଖାଇଲ ॥ ଅନେକ ପାତକ ସେହୁ ଆମାର ଦେଖିଲ ॥ ରାଜାବଲେ ରାମୀ ଆଗୋ ଶୁନ ମୋର ବାମୀ । ଗ୍ରିହେ କାର୍ଯ୍ୟ ନାଇ ଅମି ବୁଲବ ମେହମୀ । ଆମାରେ ରାଜ୍ୟରେ ଯତ ହେଙ୍ଗ ଲଙ୍କ ବନ । ବଡ଼ ବନ୍ତ ଅଛେ ସେହୁ ଦ୍ୱାଦଶ ଯୋଜନ ॥ ଅଶି ହଜାର ଯେ ବ୍ୟାଘ୍ର ଅଛେ ସେହୁ ବନେ ତାର ମାଝେ ବଡ଼ ବ୍ୟାଘ୍ର ହମାମ ହୁପାମେ ॥ ସେହି ବନ ଖଣ୍ଡ ଚୁର ଯୋଜନ ହଇଟେ । ଟଥୁକ ନାରୁଲେ ପଥ ଛାଦେର ଭଯୁରେ ॥ ସେଇବନ ଯାବ ଅମି ବ୍ୟାଘ୍ର ଖାଉ ମୋରେ । ଫକୀରେର ବାକ୍ୟେ ଅଙ୍ଗ ଜର୍ଜରିତ କରେ ।୭୨। ତୁମି ଚଲିଛେ ନାଇପାରବେ ଅମର ସହିତେ ॥ ପଦ୍ମବତୀ ରାମୀ ବଲେ ଶୁନ ମହା ରାଜା ॥ ତୁମି ନାଗେଲେ ଅମାର ଗ୍ରିହତେ କ କାର୍ଯ୍ୟ ॥ ଅଗେ ରାଜା ପାଛେ ରାମୀ ଉଠିଯା ଚଲିଲ । ଶ୍ରୀରାମ ସହିତଯେନ ସୀତାଯା ଚଲିଲ ॥ କତ ଦୂରେ ଚଲେ

ରାଜା ରାଣୀ ଦୁଇଜନ । ଏଇମତ ରବି ଅସ୍ତ ଆସି ପୁନଃ ପୁନଃ । ୭୫ ଗହନେ ରହିଲେ ଦୁଇଜନ ବୃକ୍ଷେର ମୂଳରେ । ନିବାସ କରିଯା ରହେ ତମିରଆବଳେ ॥ ଅତଦିନେ ପ୍ରବେଶିଲ ହେଙ୍ଗୁଳକଠ ବନେ । ବ୍ୟାଘ୍ର ଖେଳୁ କହୁ ସେହୁ ନାଦେଖେ ନୟନ ॥ ରଜାରାଣୀ ଦୁଇଜନେ ବନେ ବନେ ବୁଲେ । ପୀରେର ହୁକୁମେ ତବେ ବ୍ୟାଘ୍ର ପାଳ-ଇଲେ । ନଲିଜନ ନା ପାରେ ରାଣୀ ବନେର ଭିତରେ । ବସିଯା ଝଟିଯା ଚଲେ ବଦ୍ଧତ ଛାଡିରେ ।୮୦। ରଜାର କାଙ୍କାସେ ବ୍ୟାଘ୍ର ଅଛେ କତଦୂରେ । ବନେର କଣ୍ଟକ ଦେହା ପାଦ ନାଏ ଗୋଡରେ ॥ ଛାନନେ ବୁଲିଯା ବ୍ୟାଘ୍ର କୋଥା ନା ଦେଖିଲ । ଅଶୁକ୍ତା ଦୋଷେ ବ୍ୟାଘ୍ର ବନ ଛାଡ଼ି ଗେଲ ।୮୨। କ୍ଷୁଧା ଆର ମଦ ଘାତେ ଅବଶ ହଇଲ । କାତର ହଇଯା ତବେ ବସିଲେନ ବସିଲ । ରାମ-ନାମ ମୁଖେ ସ୍ମରିଲ ନୃପବର । ସେ କଥା ଜାନିଲ ପ୍ରଭୁ ପୀର ପାକାମ୍ବର ।୮୪। ଜାନ୍ଦେବନ୍ଦୁଲ ଶିରଟୁପି ହଇଯା ଫକୀର । ଗଜେନ୍ଦ୍ର ରାଜାରେ ଦେଖାଦିଲ ସତ୍ୟପୀର । ଭେଟିଆ ରାଜାରେ କହିଲ ସମ୍ଭାଷଣ । ସ୍ତ୍ରୀ ସଙ୍ଗେ ହୋଇଯା କେନ ତୁମି ବୁଲ ଘୋର ବନ ॥ ଏତ ଅବିବେକ କୋଇ ଦୁନିଆତେ ନାଇ । ରାଜ୍ୟ ଛାଡ଼ି ବନେ ବୁଲ ସ୍ତ୍ରୀଯ ସଙ୍ଗେ ନେଇ ॥ ବଡ଼ାଇ ହୃଦୟ ଅଛେ ଯୁବତୀ ତୋମାର । ଘୋରବନ ଲଯ୍ୟା ଯାବେ ଦେଖିଲେ ଅସୁର ॥ ସ୍ତ୍ରୀ ସ୍ତ୍ରୀ ଲଟିଯା ତୁମି ଯେ ପ୍ରାଣ ହରାଇବେ । ଦୁନିଯା ମଧ୍ୟରେ ଅପଜଶ ରାଖିବେ । କୁନ କାର୍ଯ୍ୟ ବୁଲ ତୁମି ବନର ଭିତରେ । ଘୁଞ୍ଚାଇବ ତୋର ଦୁଃଖ ପୀରେର କୃପାରେ ।୯୦। ସତ୍ୟକର ନହ ତୁମି କଟିଯା ନଗ୍ରର । କୁନ ଦୋଷେ ବନେ ବୁଲ ନା ହଏ ଗୋଚର । ଏତ ଶୁଣି ରାଜା ବଲେ ଫକୀର ଗୋଚରେ । କବିକର୍ଣ୍ଣ ବିରଚିଲ ପୀରଙ୍କ କୃପାରେ ॥ ଫକୀର ବଚନ ଶୁନି ରାଜା ଶୋକ କରେ । ଆମି ଯେ ଅଭଗା କବା

କଲବ ତୋମାରେ ॥ ଆମାର କପାଲ ଦୋଷେ ବୁଲୁ ଘୋରବନ । ତୁମି କି କରିଛ ପାର କପାଲ ଲିଖନ ॥ ଏତେକ ଶୁନିଆ ପ୍ରଭୁ ପୀର ପାଇଗମ୍ବର । ହାସିଣିକ ହୋଇ କହେ ବଚନ ମଧୁର ।୯୬। କିକାରନେ ବୁଲ ତୁମି ବାଞ୍ଛ କହେ ମୋରେ କବା ଅଭିପ୍ରାୟ ଅଛେ ତୋମାର ଅନ୍ତରେ । ରାଜା ବଲେ ଚମ୍ପାବତୀ ଦେଶ ରାଜା ଆମି । ଅପୁତ୍ରିକ ଦୋଷ ହେତୁ ହୋଇଲ ବନଗାମୀ ॥ ପୀର ବଲେ ଅପୁତ୍ରିକ ହଇଲ ରାଜନ । ସତ୍ୟପୀରେ ଶିର୍ଣ୍ଣି ଦେଲେ ପାଇବୁ ନନ୍ଦନ । ରାଜା ବଲେ ଆମାର ଶ୍ରୀ ରାମଚନ୍ଦ୍ର ଇଷ୍ଟ । ପୀରେ ଶିର୍ଣ୍ଣି ଦିଲେ ହିନ୍ଦୁଧର୍ମ ଯାବେ ନଷ୍ଟ । ଏତ ଶୁନି ପ୍ରଭୁ ବଲେ ଆହେ ନୃପବର । ଯେହୁ ଆମି ସେହୁ ଦଶରଥେର କୁମର ॥ ଏହା ଶୁନି କରଯୋଡେ ଚନ୍ଦ୍ରେନ୍ଦ୍ର ରାଜନ । ଚିହ୍ନିତେ ନ ପାର ଆମି ତୁମି କୋନ ଜନ ॥ ରାଜାର ବଚନ ଶୁନି ଅଖିଲେର ନାଥ । ଫକୀରେର ବେଶ ଘୁଚ଼ି ହୋଇଲ ରଘୁନାଥ ।୧୦୦। ସେ ରୂପ ଦେଖିଯା ରାଜା ରାନୀ ଦୁଇଜନ । ହୋଇଲେ ଅନେକ ସ୍ତୁତି କରିଯା ଦର୍ଶନ । ରାମନାମ ରଘୁନାଥ ଅନାଥେର ନାଥ । ଦୁଷ୍ଟ ନିବାରିତେ ପ୍ରଭୁ ଧନୁର୍ଧର ହସ୍ତ । ଦୁହାତ ଯୁଡ଼ିଆ ଶିରେ ଦିଯା ରାଜା ରାନୀ । ନମିଲ ପ୍ରଭୁର ପାଦେ କରିଯା ଦଣ୍ଡମା । ଗଜେନ୍ଦ୍ର ରାଜାରେ ଦୟା କୈଲ ନାରାୟଣ । କବିକର୍ଣ୍ଣ ବରଚିଲେ ପୀରେର ଚରନ ହେ ॥

(ଢ଼ୁହା) ଆହେ ପ୍ରଭୁ ଫକୀର । ନାମ ବୋଲଇଛ ସତ୍ୟପୀର ହେ ।

ଆହେ ପ୍ରଭୁ ନାରାୟନ ତୋମାର ପାଦେ ଶରନ ମନର ସନ୍ତାପ କର ଦୂର । ଯୋଜନ ତୋମାରେ ସେବେ ପୂଜା କରେ ଭକ୍ତ-ଜନେ ମହିମା ପ୍ରଚୁର ହେ । ୧୦୫ । ରାଜାର ବଚନ ଶୁନି ତତକ୍ଷନ ରଘୁନନ୍ଦନ ପୁନ ହୋଇଲ ଫକୀରେର ବେଶ । ରାଜାରେ କହିଲ ଜାନ ଶୁନ ତୁ ଆମାର ବାନୀ ପୁତ୍ର ହବେ ପୀରେର ଆଦେଶ

ହେ ॥ ଗୃହେ ତୁମି ଚଲେଯାବେ ଏହୁଗର୍ଭେ ପୁତ୍ରହେବ ଶୁନ ତୁମି ଆମାର ବଚନ । ପୁତ୍ରହଲେ ଷଷ୍ଠୀଦିନେ ଶିର୍ଣ୍ଣି ଦିବେ ଗ୍ରାମମାନେ ଏହୁ କଥା ଜାନିବେ ପ୍ରମାନ ହେ । ରାମା ବଲେ ରାଜା ଶୁନ ଏହୁ ଫକୀରେର ଗୁନ ଏହାର ଖାତିର ଅତହୂର । ଏ ଫକୀର ଯା ବଲିଲେ ଏହା ବାକ୍ୟ ସତ୍ୟହଲେ ଶିର୍ଣ୍ଣିପୂଜା କରିବ ପ୍ରଚୁର ହେ । ରାଜାବଲେ ମହାପ୍ରଭୁ ଶିରନି କେମନେ ଦିବୁ କହ ପ୍ରଭୁ ଏଥିର ପ୍ରକାର । ସଓ୍ୟାସେର ଆଠାଆନି ତାଏ ସଓ୍ୟାସେର ଚିନି, ସଓ୍ୟାସେର ଶିର୍ଣ୍ଣି ଦିବେ ମୋରେ । ସଓ୍ୟାସେର ପାପାକଡ଼ିକୋଲ ସଓ୍ୟାସେର କ୍ଷୀରମିଲ ସଓ୍ୟାସେର ତଣ୍ଡୁଲେର ଚୂର୍ଣ୍ଣ । ସଓ୍ୟାସେର ଘୃଅଦିବେ, ସଓ୍ୟାଷଠ ପାନଡିବେ ସଓ୍ୟାମାଲା ଫୁଲେର ଆସ୍ଥାନ ହେ । ଏସବ ଯେ ଦ୍ରବ୍ୟ ମାନ, ଆନିଆ ରାଖି ବହନ, ବରନ କରିଯା ଦ୍ୱିଜବର । ତାର ପୋତ ଗୃହକୋନେ, ଫୁଲ ମଣ୍ଡିବେ ଯତନେ, ମନେ ହୃଷ୍ଟ ହଇଯା ତୋମାର ପୂର୍ବେ କଲଶ ଥାପିବେ, ପଞ୍ଚଦେବତା ପୂଜିବେ, ଷୋଡ଼ଶ ମାହାତେ ବିପ୍ରମନ । ଗନ୍ଧପୁଷ୍ପ ଧୂପ ଦୀପ ଦିଅ ନୈବେଦ୍ୟ ସଂକ୍ଷେପି, ନାରାୟନ ପ୍ରଭୁ ଗୁନ ହେ ॥ ପ୍ରସାଦ କିଛୁ ବାଣ୍ଟିଆ ହସ୍ତେ ପାଇବେ ଗୃହିଆ ପୁତ୍ର ହେବିନେ ଏହୁ ପୂଜା କର । ପ୍ରଭୁ ବଲେ ଆହେ ରାଜା ଯାହାରେ ଯେ ଇଷ୍ଟ ପୂଜା କର ଆମି ଅଟୁଁ ସତ୍ୟପୀର । କହୁ ହେଲ ଅନ୍ତର୍ଦ୍ଧାନ ଶୁନି ସନ୍ତୋଷ ରାଜନ, ରାମା ଲୟା ନିଜଗୃହେ ଗଲେ । ବାଟରୁ ଦେଖି ଡଗର, କହିଲ ମନ୍ତ୍ରି ଗ୍ରାମୁର, ରାଜରାମା ଦୁଇଜନ ଅଇଲେ ॥ ଡ଼ଗର ବଚନେ ମନ୍ତ୍ରୀ, ଲରେ ଲୟା ଅର୍ଘ୍ୟପାନୀ, ଢୋଲ ଭେରି ଝମଙ୍କ ନିଶାନ । କେହୁ କରେ ନୃତ୍ୟ ଗୀତ, କେହୁ ଧରେ ଦଣ୍ଡଛତ୍ର, ସବେ ଚଲେ ରାଜା ଦରଶନ ॥ ରାଜାରାମା ଦୁଇଜନେ, ହରଷିତ ହୟା ମନେ, ପ୍ରବେଶ ହଇଲ ନିଜପୁରେ । ଏକଚିତ୍ତେ ଏକମନ, ଭବିଲେନ ନାରାୟନ ଆହାରେ ବିହାରେ ବ୍ୟବହାରେ ହେ ॥

ଦ୍ୱିଜ କବିକର୍ଣ୍ଣ ବଳେ ପାତ୍ରମନ୍ତ୍ରୀ ଏକମେଳେ ରାଜାରାଣୀ ପାଶରେ ମିଳିଲ । ମନେ ଭାବି ନାରାୟଣ, ସକଳ କହେ ରାଜନ, ଶୁଣି,- ସର୍ବେ ଆନନ୍ଦ ହୋଇଲ ହେ ॥

(ଭୂଷା) ନାରାୟଣ ନାମକୁ ଭଜ । ଯାକୁ ଭଜି ନିସ୍ତରିଲା ଗଜ ହେ

ଚୌପଦୀ— ନାରାୟଣ ହେ ମତେ ଶରଣ ରଖ ।

ଘ୍ଳମ୍ବରେ ଜଣାଣ କରୁଛି ଦୁଃଖ ।ପଦ।

ନାହିଁ କେ ଭରଷା, ନବାର ମୋ ଦଶା, ନହ ଘୋଷା ଅହେ ପଙ୍କଜମୁଖ । ଅକୂଳ ସମୁଦ୍ରେ ଭାସି ଯାଉଅଛି, ଘୋର ଅକୂଳରେ ପଡ଼ି ନରେଖ । କାଅଗେ କହିବ ଅହେ ମହାପ୍ରଭୁ, ଦେନି ନୟନ ବହୁଛି ଲୋତକ । ତୁମ୍ଭର କରୁଣା ହୋଇବାକୁ ଊଣା, ଅଙ୍ଗେ ମୋ ଲଗିଲା ଆସି କଳଙ୍କ ॥ ଦୀନବନ୍ଧୁ ବୋଲି କୃପାସିନ୍ଧୁ, ଜାଣନ୍ତି ଜଗତେ ସକଳ ଲୋକ । କେଉଁ ଅପରାଧ ଦେଖି ହୋଇଲ କ୍ରୋଧ ଆତଙ୍କ କାଳରେ ନଶୁଣ ଡାକ । ବାଞ୍ଛା କଳ୍ପତରୁ ଅଟ ମହାତ୍ମେରୁ ମହିମା ପ୍ରକାଶ ହୁଏ ଅଧିକ । ନିତ୍ୟାନନ୍ଦ ଆଜ କରୁଛି ଅରଜ ଅଜନମ ଦୁଃଖୀ ମୁଁ ହୀନମୂର୍ଖ ॥

(ଭୂଷା) ପତିତପାବନବାନା ଆଜ କେତେବେଳକୁ ।

ନ ରଖିଲେ ମହାପ୍ରଭୁ ବୁହିଗଲୁ ଜଳକୁ ॥

ନାରାୟଣ ପାଦତଳେ ପଶିଲ୍ଲ ଶରଣ । ଉଦ୍ଧାର କରିବେ ପ୍ରଭୁ ସତ୍ୟନାରାୟଣ ॥ ତ୍ରିଦେବ ପ୍ରବେଶିଲ ରାଜା ହରଷିତ ମନେ । ହୁଳ ହୁଳ ଦିଅ ଯେତେ ସୀମନ୍ତିନୀ ଗଣେ ॥ କନକ ଥାଳିରେ ଅକ୍ଷତନୃହାତେ ଲୟ୍ଯା । ନିଉଛାଳି କରେ ସର୍ବେ ହୁଳ ହୁଳ ଦିଆ ॥ ଗଜେନ୍ଦ୍ର ରାଜେନ୍ଦ୍ର ପଦ୍ମାବତୀ ରାଣୀ ସଙ୍ଗେ । ନାନାରସ କଉତୁକେ ବିହରିଲେ ରଙ୍ଗେ ଦିନ ଦୁଇ ଚାରି ଗଲା ରାଣୀ ପଦ୍ମାବତୀ । ଦଇବ ଯୋଗେ ତେ ହେଉ ହୋଇଲ ଋତୁମତୀ ॥ ଋତୁ ସ୍ନାନ ଦିନ ସେହୁ ଗଜେନ୍ଦ୍ର ରାଜନ

ହରଷତେ ବିହାର କରିଲ ଦୁଇଜନ ॥ ଦୁଇ ମାସ ରାଣୀର ଯେ ଗର୍ଭ ଜାନା ଗେଲ । ଶୁନିଯା ରାଜନ ବଡ଼ ଆନନ୍ଦ ହଇଲ ॥ ଦିନ ଦିନ ରାଣୀର ଆଲସ୍ୟ ଦେହ ହୟ । ବିକାଶି ଜନ୍ମିଲ କିଛୁ ଅନ୍ନ ନାହିଁ ଖାଏ ॥ ତିନା ଚାରି ମାସ ହୈଲ ବହୁତ ବିକାର । ପାଣ ପୋଡ଼ା ମାଟି ଖାଏ ହଇଯା ଅସ୍ଥିର । ଏକଦିନ ବିଚାରିଯା ଗଜେନ୍ଦ୍ର ରାଜନ । ରାଣୀ ପାଶେ ଗିଯା ତବେ ବଲେନ ବଚନ ॥ କି ଦ୍ରବ୍ୟ ଖାଇତେ ଇଚ୍ଛା କହ ଗୋ ଆମାରେ । କି ଦ୍ରବ୍ୟ ଖାଇଲେ ଅନ୍ନ ରୁଚିବେ ତୋମାରେ ॥ ସଙ୍କେତ ପାଇଯା ରାଣୀ କିଛୁ ନା କହିଲ । ପୁନଃ ପୁନଃ ମହାରାଜା ପୁଛିତେ ଲାଗିଲ ॥ ରାଣୀ ବଲେ ମହାରାଜ କହି ଯେ ତୁମାରେ । କି ଦ୍ରବ୍ୟ ଅପୂର୍ବ୍ବ ଆଛେ ତୁମାର ମନ୍ଦିରେ ॥ ଦୁଗ୍ଧ ଖଣ୍ଡ କର୍ପୂର ମରିଚ ଅନାଇବେ । ଉତ୍ତମ ତଣ୍ଡୁଲେ ତାହା ପାୟସ କରିବେ । ଶାକର ନାନାଦି କମେ ପିଷ୍ଟକ ହଇବେ । ନାରିକେଲ ଅଦା ଦିଯା ଅମ୍ବିଲ କରିବେ ॥ ଇହା ସବ ଘୃତପକ୍ୱେ କରିବେ ପ୍ରଚୁର । କୋଶିଲ ଶାଗେତେ କଡ଼ ମନ ଆଛେ ମୋର ॥ ବଡ଼ ବଡ଼ ଭକୁଟରର ମାଛ ଅନାଇବେ । ତେଯୁଲର ରସେ ତାକେ ଅମ୍ବିଲ କରିବେ ॥ କିଛୁ ଯେ ତାହାତେ ଭଜା କରିବେ ରାଜନ । କିଛୁ ଯେ ମଧୁର ହବେ ଖାଇବାରେ ମନ ॥ ପାକା କଲା ଦୁଗ୍ଧ ଖଣ୍ଡ ମିଶ୍ରିତ କରିଆ । ହାପୁଡ଼ ଖାଇବ ଆମି ଉଦର ଭରିଯା ॥ ଏହିମତ ଯତ ସ୍ୱାଦୁ ଅଛେ ପ୍ରାନ ନାଥ । ଅନାଇଯା ଦିଲେ ଆମାର୍ ତୋଷ ହବେ ଚିତ୍ତ । ଏତ ଶୁନ ମହାରାଜା ସର୍ବ୍ବ ଅନାଇଲ । ଆର ଯତ ରାଣୀଗନେ ସମର୍ପି ଆଦିଲ । ଯେ ଦିନ ଯା ଇଚ୍ଛା କରେ ରାଣୀ ପଦ୍ମାବତୀ ପାକ କରାଇଯା ତବେ ଦିତେନ ନୃପତି ॥ ଦିନୁଦିନ ଗର୍ଭ ଯେନ ହଇଲେକ ଭରି । ଅଷ୍ଟମ ମାସେତ ରାଜା ଗର୍ଭଧାନ କରି ॥ ନିମନ୍ତ୍ରନ ଦିଆ ଅନାଇଲ ବିପ୍ରଗନ । ହୋମେର ବିଧାନ କିଛୁ କୈଲକ

ବଜନ ॥ ଉପଗ୍ରହର ବାର୍ଦ୍ଧକ୍ୟ କହନା ନଯାଏ । ବ୍ରାହ୍ମଣ ଭୋଜନ ଦିଅ କଲେ ବଦାନ୍ୟେ ॥ ବନ୍ଦାପନା କଲେ ମିଲି ସର୍ବ ଗ୍ରାମୀ ଗନ । କ୍ଷୀରିଷ୍ଣୁରି ଯୁବତୀ କେ କରାଇ ଭୋଜନ ॥ ନବମ ମାସେବନ୍ତେ ସ୍ୱାମୀ ଚଳିତେ ନାପାରେ । ଅଳସା ହୋଇଯ୍ୟା ରାମା ଭୂମି ଶଯ୍ୟା କରେ । ନଯ୍ୟାମାସେ ପରିପୂର୍ଣ୍ଣ ଦଶମାସ ହେଲ । ଅବଶ ହଇଯ୍ୟା ଗ୍ରାମୀ ବଡ଼ଦୁଃଖ ପାଇଲ ॥ ଦାସୀ ମୁଖ ଚାହିଁ ରାମା କହେ କୋଧ କରି ଗର୍ଭେର ବେଦନା ଆମି ସହିତେ ନପାରି ॥ ଧାଇ ଦୁଇଜନ ଡାକି ଆନ ଗୋ ସତ୍ୱର । ଇଷ୍ଟବନ୍ଧୁ ହଯ୍ୟାଛାନ ଦୁଃଖେତେ ଆମାର ॥ ଗ୍ରାମୀର ବଚନେ ଦାସୀ ଧାଇ ଡ଼ାକିବାରେ । ଉଦ୍‌ବେଗ ହଯ୍ୟାଇଚଲେବାଜାର ଭିତରେ । ୧୫୦ । ଅନ୍ତରେ ଜାନିଲ ତାହା ସତ୍ୟନାରାୟନ । ଫକୀର ରୂପ ହଇଯ୍ୟା ଦିଲ ଦରଶନ ॥ ଦାସୀମୁଖ ଚାହିଁ ତବେ ବଲେନ ଫକୀରେ । କି କାରନେ ବ୍ୟଗ୍ରଗତି ହଇଛେ ତୋମାରେ । ବାଉନ ବଲିଲେ ଯାଉ ନା ଧାବ ତୋମାରେ । ଦାସୀବଲେ ଆମି ଯାବ ଧାଇ ଡ଼ାକିବାରେ ॥ ସ୍ୱାମୀର ପେଟେବ୍ୟଥା କହନା ନାଯାଏ । ପଦ୍ମାବତୀ ବାଞ୍ଚିବାର ଆଶା ନା ଦେଖାଏ ॥ ଫକୀର ବଲେନ ଦାସୀ ମୋର ବୋଲ୍ ଶୁନ । ଧାଇ ଡ଼ାକିବାର କିଛୁ ନାଇ ପ୍ରୟୋଜନ । ୧୫୮ । ଆମାର ବଚନେ ତୁମି କିଛୁ ଆନ ଜଳ । ଚରନ ଧୁଇଁଆଦେବ ଏକେ ଲ୍ୟା ଚଲ ॥ ଏଖନ ଜନମ ହୈବେ ରାଜାର କୁମାର । ତବେତ ଜାନିବେ ତୁମି କରାମତ ମୋର । ଦାସୀ ଜଲ ଲୟା ଦିଲ ଫକୀର ହଜୁରେ । ପାଦ ଧୁଇଯ୍ୟା ଫକୀର ଦିଲ ତାର କରେ ॥ ପ୍ରଭୁ ଜଲ ନିଆ ଦାସୀଯାଏ ଅନ୍ତପୁରେ । ଦ୍ୱିଜ କବିକର୍ଣ୍ଣ ବଲେ ଘରିସତ୍ୟପୀରହେ ।
(ଡ଼ୁହା) ଦୀନ ବାନ୍ଧବ ହରି, ଦୁଃଖ ଜଲଧିନ୍ତ କର ପାର ହେ ॥

ଏଥୁଅନ୍ତେ କଉତୁକ ଶୁଣହେ ସୁଜନ । ଜଲଲ୍ୟା ଦାସୀତବେ କରିଲ ଗମନ ।୧୬୭। ରାମାର ହଜୁରେ ଗିଆ କହିଲ ସକଳ । ଦାସୀ

ହସ୍ତୁ ଲମ୍ଫା ଗର୍ଭେ ଫେପିଲ ଯେ ଜଲ ॥ ଯଖନ ଢେଲି ଜଲ ନାଶ୍ଚର ହୃଦରେ । ହଙ୍କାର କରିଲ ତାକେ ପ୍ରଭୁ ସତ୍ୟପୀରେ ॥ ମହାଦେଈର ଗର୍ଭେ ପୁତ୍ର ଜନମ ହଇଲ । ଭୂମିତେ ପଡ଼ିଅ କୁଆଁ କୁଆଁ ରବ ଦିଲ ॥ ପୁତ୍ର ଜାତ ହୈଲ ବଲେ ସର୍ବେକରେ ଧ୍ୱନି । ମନେତ ହଇଛ ତବେ ମହାରାଜ ଶୁନ ॥ ପୁତ୍ରକନ୍ୟା ଦେଖିଯା ସକଲ ଦାସୀ ଗନ । ରଜାର ସମ୍ମୁଖରେ ଯେଯା କରେ ନିବେଦନ । ୧୬୫ । ଶୁନ ମହାରାଜା ତବେ ତଖନ ଆସିଲ । ପୁତ୍ରକେ ଦେଖିଯା ବଡ଼ ହରଷିତ ହୈଲ ॥ ହାଠ ବାଠ ଜୁର କୈଲ ନୃପତି ସାକ୍ଷାତେ । ନାନା ବାଦ୍ୟ ବଜାଏ ନବତରେ ଆନନ୍ଦେତେ ॥ କୋନ ନାରୀ ଗିଯା ନାଭି କରିଲ ଛେଦନ । ଏନ୍ତୁଡ଼ି ସ୍ଥାପିଲ କେହୁ ଅଗୁର ଚନ୍ଦନ ॥ ଧାଈ ମୃଦୁସୁଲୀ ସର୍ବେ ବଧାଇ ଦେନିଲ । ଉତ୍ତମ ପଣ୍ଡିତ ରଜା ଡାକିଆ ଆନିଲ ॥ ଆସନ୍ନ ଦେଇଣ ପୂଜା କୈଲ ବହୁମାନେ । କୋଷ୍ଠି କାଟି ନବଗ୍ରହ ସ୍ଥାପି ବହୁକ୍ଷନେ । ୧୭୦ । ଫଲାଫଲ ବୁଝିଯା କହିଲ ବିପ୍ରଗନ ॥ ଦୋଷା ଦୋଷ ନାଇ କିଛୁ ଶୁଣହେ ରଜନ ॥ ବିଶାଶଏ ବତ୍ସର ଏ ଜୀବନ ବାଞ୍ଛିବେ । ଧର୍ମବନ୍ତ ହୋଯା ସୁଖେ ପରଜା ପାଳିବେ ॥ ବଡ ଗୁଣବାନ ହବେ ଗଣେଶ ସମାନ । ଶତେକ ପଣ୍ଡିତ ଯାତେ ନା ହବେ ସମାନ ॥ ଏତ ଶୁନି ମହାରଜା ଆନନ୍ଦ ହଇଲ । ବହୁତ ସୁବର୍ଣ୍ଣ ଦାନ ବ୍ରାହ୍ମନକେ ଦିଲ ॥ ହୁର ଯୁର କରି ସବ ଭଣ୍ଡାର ଲୁଟିଲ । ରଜ୍ୟ ପ୍ରଜା ଦିଗକେ ସନ୍ତୋଷ କରଇଲ । ପଞ୍ଚଦିନେ ପଞ୍ଚୁଆତ କୈଲ ନୃପବର । ଷଷ୍ଠି ଦେବୀ ସନ୍ତୋଷେତେ ପୁଜିଲ ଆବର ॥ ଏହିକାଲେ ପ୍ରଭୁକଥା ମନେତେ ପଡ଼ିଲ ! ବିପ୍ରଗନ ଡାକାଇଯା ରଜନ କହିଲ ॥ ସତ୍ୟପୀରରେ ଶିର୍ଣ୍ଣି ଦିବ ଶୁନ ବିପ୍ରଗନ । ଏହା ଶୁନି ଅଚମ୍ବିତ ହଇଲ ବ୍ରାହ୍ମନ ॥ କର୍ଣ୍ଣେ ହାତ ଦିଆ ସର୍ବେ ବଲେ ରମ ରମ । ଏଇବାନି କେନ ତୁମି ବଲ ହେ ରଜନ

ଝଂକାବଲେ ପୁଣବନେ ମାନିଥିଲ ଅମ୍ଭି । ପୁଣହେଲେ ଷଷ୍ଠୀଧନେ ପୂଜିବ ଶିରିନ । ୧୮୦ । ବ୍ରାହ୍ମଣ ବଲେନ ଭୂମି ଶୁନ ହେ ରଜନ ହିନ୍ଦୁର କରମ ନହେ ଶିରିନ ପୂଜନ । ତବ ରଜ୍ୟେ ଯତ ଅଛେ ଦେବାଦେବୀ ଗନ । ବସ୍ତ୍ର ଅଲଙ୍କାର ଦିଅ ବ୍ରାହ୍ମଣ ବରନ ॥ ଚଣ୍ଡିକା ସହସ୍ର ନାମ ଗାୟତ୍ରୀ ଜପିବେ । ପୃଥ୍ୱୀର ଯେ ଦୋଷା ଦୋଷ କିଛୁ ନା ଥାକବେ ॥ ବ୍ରାହ୍ମଣ ବଚନ ରଜା ନା କରିଲ ଆନ । ଯାହାର ବଚନମାନେ ପ୍ରଭୁ ଭଗବାନ ॥ ବ୍ରାହ୍ମଣବରନ ଦିଲ ବସନ ଭୂଷନ ଠାବେ ଠାରେ । ଦେବା ଦେବୀ କରିଲ ପୁଜନ ॥ ୧୮୫ । ବଡ଼କ୍ରୋଧ ହୈଲ ପ୍ରଭୁ ସତ୍ୟନାରାୟନ । ଷଷ୍ଠୀଦେବୀ ପୂଜାକଲେ ଗଟକେନ୍ଦ୍ର ରଜନ ॥ ଷଷ୍ଠୀଘର ସମ୍ମାର୍ଜ୍ଜନକର ଉପହାର । ସୁବର୍ଣ୍ଣକଡ଼ି ନେଲ ମଣ୍ଡଲ ତାହାର । ପୁଷ୍ପଗନ୍ଧ ଦେଇ ତାରେ ସଦନେ ରଖିଲ । ଗୃହର ଭିତରେ ପାଠ ଗୃହଦୁଆ ଠାନିଲ । ପ୍ରଦୀପଜାଲିଆ ତହିଁ ରହେ ଧାତ୍ରୀ-ଗନ । ଶଯ୍ୟାପରେ ରମା କୋଲେ ଶୁଯ୍ୟାଛେ ନନ୍ଦନ ॥ ପୁତ୍ର ମଥାପରେ ରେଖେ ଲେଖନ ପତର । ଧାଇର ଶୟନ କରେ ହଇୟା ଅନ୍ତର ॥ ଫକୀର ରୂପ ଧରିୟା ପ୍ରଭୁ ସତ୍ୟପୀର । ଶିରିନ ଖାତର ଗେଲ ବାଜାର ଭିତର ॥ ଏକଠାବେ ବସାଇର ରହିଲ ଫକୀର । ନିତ୍ୟ ମିଛେ ମିଛେ ଭିକ୍ଷା ମାଗେ ଦର ଘର ॥ କବିକର୍ଣ୍ଣ ଧିଆନ ହୈଲ ଚରନ । ଶିରିନ ନପାଇ କ୍ରୋଧ ହୁଏ ନାରାୟନ ॥

(ଉ୍ଡୁହା) ପୋଡ଼ୁ କପାଳ ଦୋଷ, ବାଳକର ପୁରିଲ ଆୟୁଷ ହେ

ପୂଜା ନାଦିଲ ରଜନ ବ୍ରାହ୍ମଣ କରେ ବାରନ କୋପ ହୈଲ ପ୍ରଭୁ ନାରାୟନେ । ଫକୀର ବେଶେତେ ଚଲେ ରଜା ସିଂହଦ୍ୱାରେ ମିଲେ ଅଧରନେ ବସିଲ ସେଖାନେ । ଛିଣ୍ଡା କାନ୍ଥା ଯେ ଗୋଦଡ଼ି ହସ୍ତେ ଲୟା ଆଁଖାବାଡ଼ି ବୃକ୍ଷମୂଲେ ଯାଟିୟା ବସିଲ । ବିଧାତା

ଚଲେ ତଖନ ଦେଖି ଫକୀର ବଦନ ଆଗେ ଉଗାଳମ୍ବା ହୁଇ ହେଲ
କଏ ତୁମି ଚଲି ଯାଅ ଆମାରେ ସ୍ୱରୂପ କହ ନା କହିଲେ ଆମି ନା
ଛାଡ଼ିବ । ବଧାତା ବଲେନ ବାମୀ ଶୁନ ଆହେ ଚନ୍ଦ୍ରପାଳ ରାଜପୁତ୍ର
କପାଲେ ଲେଖିବ ହେ ॥ ଫକୀର ବଲେନ ବାମୀ ଜାନଲ ବଧାତା
ତୁମି କ ଲେଖିବେ ପୁତ୍ରେର କପାଲେ । ବଧାତା ବଲେନ ସ୍ୱାମୀ
କପାଲେ ଲେଖିବ ଅନ ଏକଷଟେ କୁଡ଼ିବର୍ଷ ବଲେ ॥ ଭୋଗା
ଭୋଗ ଯତ ଦବ କପାଲେ ଲିଖିଯ୍ବା ଯାବ ଏହି ରାଜା ଛାବାଲ
ନନ୍ଦନେ ଫକୀର ବଲେନ ବାନା ସବ ପାଛେ ଲଖ ତୁମି ଯା
କହିବ ରାଖ ତୁମି ମନେ ॥ କପାଲେ ଏହି ଲଖିବେ ଏହିକ୍ଷନ
ମରେ ଯାବେ ତା ଶୁନ ବଧାତା କହେ ବାମୀ । କେମନ ଇହା
ହଇବେ ଲେକେ ମରେ କ ବଲିବେ କତ ଅପବାଦ ହବେ ଜାନ ।
ଫକୀର ବଲେନ ତୁମି ଲେକ ଅପବାଦ ଜାନ ଯଦ ତୁମି ତାହା
ନା ଲଖିବେ । ଅଶୀ ହାଜାର ବ୍ୟାଘ୍ର ଚମୋର ଆସିଯ୍ବା ରାଜା ନବର
ଏକଲେକ ବାକ ନା ରଖିବେ । ୧୯୫ । ବଧାତା ମନେ ବଚ୍ଚରେ
ଏକଲଗି ସୃଷ୍ଟି ମାର ଏକ ମଲେ ଦବ ଆର ସୁତ । ଏକେ ଯଦ
ରାଖା ହବେ ବହୁ ପ୍ରାମୀ ନଷ୍ଟ ଯାବେ ଶୁନ ଧାତା ହଇଲ ସ୍ତବ୍ଧ ।
ତବେତ ବଧାତା ଗଲେ ରାଜା ଗୃହେ ଗଯ୍ବା ମିଲେ ରାମୀ
ବୋଲେ ଶୁଏଛି କୁମର । କେମନକ ଲେଖା ହବେ ଏଖୁନ
ମରଯ୍ବା ଯାବେ ଛନ୍ତ୍ରାଯେ ବାଡ଼ିଲ ବଧାତାର ॥ ବଧାତା ଚଷୁ
ବୁଜିଲେ ମୋର ଦୋଷ ନାହିଁ ବଲେ ଏହି କ୍ଷନ ମରଭୁ କୁମର ।
ବଧାତା ଚଲିଯ୍ବା ଗେଲ ପୁତ୍ର ମରଯ୍ବା ଶୋଇଲ ଦାସୀଗ୍ ଉଠିଲ
ଅତ ପର ହେ ॥ ରାମୀକେ ତାର ଉଠାଯ୍ବା ଦଲ ତାହାରେ କହିଯ୍ବା
ପୁତ୍ରମୁଖେ କ୍ଷୀର ଦଅ ବାରେରହେ । କ୍ଷୀରଦତେ ପୁତ୍ରମୁଖେ ଚୈତନ୍ୟ
ତା ନାହିଁ ଦେଖେ ଚକତ ହଇଯ୍ବା କୋଲେ ଧାର ହେ ॥ ଜୀବନ

ନାହିକ ତାର ସେ କେମନ୍ତ ଧରେ କ୍ଷୀର ରାମା ବଲେ ଦାସିରଆଗରେ ହେ ॥ ପୁନ୍ତ ଦୁଗ୍ଧ ନା ଖାଇଲ କେମନ ଏ କଥା ହୈଲ ସକଲ ଦେଖିଁଅ ଚମତ୍କାର ହେ । ୨୦୦ । ବଲିଲେକ ଦାସୀଗନ ପୁତ୍ରେର ନାହିଁ ପରାନ ରାମା ଶୁନି ଭୂମିତେ ପଡ଼ିଲ ହେ । କୋଲ ହଲ ଶୁନି କତ ପରଜା ମନ୍ତ୍ରୀ ସହିତ ଦେଖି ମାଥା ପାଷାନେ ମରିଲହେ ॥ ରାମା ଧରି ଦାସୀଗନ ରାଜା ଧରି ଜନେ ଜନ କାନ୍ଦିତେ ଲଗିଲ ସର୍ବ ରାମା । ବାଞ୍ଛା ବାଞ୍ଛା ବଲି କାନ୍ଦେ କେଣ ବାସ ନାହିଁ ବାନ୍ଧେ ଗରଲ ଭକ୍ଷିୟା ମରି ଅଁମିରେ ॥ କି ହଇଲ କି ହଇଲ ଯଶା ଏମନ କେ ଦିଲ କହି ଶିରେ ପାଇଲ ପଥର ହେ । ବିଧି ମୋରେ ବାମ ହୈଲ ଇହା କପାଲେ କି ଛିଲ ମୋରେ ଛାଡ଼ି ମରିଲ କୁମର ହେ । ଅକୂଲେ ରୋଦନ କରେ ଧୈର୍ଯ୍ୟ ରାଖିତେ ନା ପାରେ ତଲେ ପଡ଼ି ଧୂଲିତେ ଧୂସର ହେ । ପୁନ୍ତ ହୟା ଯଦି ମରେ କେ ସହେ ମେଦିନୀ ପରେ ଦୁଃଖବାର କେ କହିତେ ପାରେ ହେ ॥ ପୁନ୍ତ ତ ଗେଲ ମରିୟା ରମାରେ ପ୍ରାନ ଥାକିୟା କିରୂପ ବଞ୍ଚିବ ଦିବା ନିଶିରେ । କପାଲେ ଏମନଛିଲ ବ୍ୟାଘ୍ର ଭାଲ୍ଲୁ ନାଖାଇଲ ସାଗରେତେ ନା ଗେଲାମ ଭାସି ହେ । ୨୦୫ । ମରିଲ ରାଜା ନନ୍ଦନ ଶୁନି ଧାଏଁ ସର୍ବ ଜନ ଧୈର୍ଯ୍ୟ ନାହିଁ ଧରେ କୋନଜନେ ହେ ଦ୍ୱିଜ କବିକର୍ଣ୍ଣ ବୋଲେ କିବା ହବେ ଶୋକ କଲେ ମାୟା ଅଚିରେଛେ ନାହୟନ ହେ । ୨୦୬ ।

(ଭୁଦ୍ଧା) ପୁନ୍ତ ଗେଲ ମରରେ । ଆମି କିକରି । ଅତି କଷ୍ଟେ ପାୟା ଛିଲାମ କେ ନିଲ ହରି ରେ । ପଦ । ଗୃନ୍ଦେର ବଦନ ଧନ ନୟନ ପିତୁଲ ମୋର ଅନ୍ଧେର ଲଉଡ଼ ମୋର ଗେଲେ ଦିଲଛୁଞ୍ଚରେ । ୧ । ମାତା ପଦ୍ମାବତୀ କାନ୍ଦେ ପଡ଼ି ବସୁନ୍ଧରା ରେ । ଦରିଦ୍ର ରତନ ଧନ ଲଗି ଏତେ ସରି ରେ । ୨ ।

ରାଜାରାଣୀ ବେମାଜନେ କରନ୍ତି ରୋଦନ । କୋଥା ମୋରେ ଛାଡ଼ିଗଲ୍ ଛାବାଲ ନନ୍ଦନ ॥ ହାୟ ମୋରେ ଗୁନ ନିଧି ପ୍ରାନେର ପିତୁଲ୍ । ତୋର ବିନେ ବାଞ୍ଛ ଆମି ହଲାମ ବାତୁଲ ॥ ଯତେକ ରାଣୀ ଦାସୀଗନ ଅଛେ ରାଜାପୁରେ । ଧରଣୀ ଲୁଟିୟା ସବାଇ କାନ୍ଦେ ଯେ ବିକଲେ ॥ ପାତ୍ରମନ୍ତ୍ରୀ ଭଦ୍ରଜନେ ପ୍ରବୋଧି କହିଲ । ଶମଶାନ କୁମରକେ ଲଇୟା ଚଲିଲ ॥ ବିକଲେତେ କେହୁ ବଲେ ଶୁନ ନ ପରିୟ । ସପ୍ତମ ବର୍ଷ ହଇଲେ ଅଗ୍ନି କାର୍ଯ୍ୟ ହୟ ॥ ଷଷ୍ଠୀ ଦିନେ ବାଲକେର ହଇଅଛେ ମୃତ୍ୟୁ । ଶ୍ମଶାନେ ଫେଲିୟା ଦିବ ନା ହଇଛେ ହେତୁ । ଏତ ଶୁନି ମହାରାଜା ଲୋକେରେ କହିଲ । ଭଣ୍ଡାର ହଇତେ ସୁନା ସିନ୍ଧୁକ ଆନିଲ ॥ ସିନ୍ଧୁକ ଭିତରେ ଶଯ୍ୟା ପେଲିଅ ଆପନେ । ପୁତ୍ରେ ଶୁଆଇ ସିନ୍ଧୁକ ମୁଦିଲ୍ ଯତନେ । ପୁତ୍ର ଲୟା ସର୍ବଜନ ଶ୍ମଶାନେ ଚଲିଲ । ପୁତିୟା ତାର ଉପରେ ସମାଧି କରିଲ ॥ ସ୍ନାନ ଶୌଚ ସର୍ବ ଲୋକ କରିୟା ଆସିଲ । ଉପବାସ କରି ସବେ ରଜନୀ ବଞ୍ଚିଲ ॥ ସତ୍ୟନାରାୟନ ନେ ଫକୀର ରୂପ ଧରି । ଭିକ୍ଷାର ଖାତରେ ପ୍ରଭୁ ବାଜାରେତେ ଫେରି ॥ ଦେଖିଲ ନଗର ମଧ୍ୟେ ଅଛେନ୍ତ ଯତ ଲୋକେ ରାଜାର ପୁତ୍ରେର ଜନ୍ୟ ସବେ କରେ ଶୋକ ॥ ନିବେଦନ ଶୁନିଅ ବଲେ ସତ୍ୟନାରାୟନ । ଆମାରେ ବଚନ କହ କାନ୍ଦ କି କାରନ । ନଗ୍ରବାସୀ ବଲେ ଶୁନ ସାହେବ ଫକୀର । କାଲ ରାତ୍ରେ ମରେ ଗେଲ ରାଜାର କୁମର ॥ ଅତିକଷ୍ଟେ ପାୟାଛିଲ ଏକଇ ନନ୍ଦନ କୋନ ଦୋଷେ ହରାଇଲ ବାଲକ ଜୀବନ ॥ ରାଜା ରାଣୀ ଦୁଇଜନେ ଅନାହାରା ହଇଲ । ଆମା ସବାକର କିଛୁ ନାହଇବେ ଭଲ । ଲୋକେର ସନ୍ତାପ ଦେଖି ପ୍ରଭୁ ନାରାୟନ । ଲୋକଜନ ମୁଖଂ ହେର ବଲେନ ବଚନ ॥ ରାଜା ରାଣୀରଙ୍କ ଦୋଷେ ପୁତ୍ର ମାରା ଗେଲ୍ । ଏକଥା ଶୁନି ରମାର ମାଥା ଘୁମାଇଲ୍ । ମନେ ଭାବନା କରି

ପ୍ରଭୁ ସତ୍ୟପୀର । ବାଳକ ବାଞ୍ଛିଲେ ହବେ ସକଲ ଜାହିର । ୨୨୫ ।
ଶିଶ୍ୱାନ ମାନିୟା ରଜା ଆମାରେ ନା ଦିଲ । ସେହି ଦୋଷ ହେତୁ
ପୁତ୍ର ପ୍ରସ୍ଥାନ ହାରିଲ ॥ ଏତ ଶୁନି ଯତ ଜନେ କାନା କାନି କରେ ।
କେନ ରଜା ନାହିଁ ପୂଜା କୈଲ ଚାକ'ମ୍ଭରେ ॥ ଶ୍ମଶାନେ ପୋତା
ହଇଛେ ରଜାର ନନ୍ଦନ । ଏହିମତ ଭେଗ ହୟ ଗେଲ ତିନଦିନ
ରଜଅର୍ଦ୍ଧେତେ ଫକୀର ଶ୍ମଶାନେ ମିଲିଲ । ଫାଉଡ଼ା ମାରି ସମାଧି
·ଫେଲଇୟାଁ ଦିଲ ॥ ହାତେ ମାଟି ଫେଲଇୟା ସିନ୍ଧୁକ ଖୋଲିଲ ।
ତହିଁ ରଜକୁମାରକେ ବାହିର କରିଲ ॥ ସେହିଖାନେ ପୁନର୍ବାର
ସିନ୍ଧୁକ ପୋତିଲ । କୋଲେତେ ପୁତ୍ରକେ ଧରି ସର୍ବାଙ୍ଗେ ଝାଡ଼ିଲ ॥
। ୨୩୦ । ମୃତ୍ୟୁ ସଞ୍ଜିବନୀମନ୍ତ୍ରେ ଜୀବନ୍ୟାସ କରି । ପୁତ୍ରେକ ରାଖିଲ
ଗୋଦଡ଼ିର ପର୍ଦ୍ଦାକରି ॥ ଜୀବନ ପାଇୟା ପୁତ୍ର କୁଆଁ କୁଆଁ ରବେ
କ୍ରନ୍ଦନ ଯେ କରେ ପୁତ୍ର କ୍ଷୀରର ଅଭାବେ । ପୁତ୍ର ଘେନି ଗଲେ
ପ୍ରଭୁ ଗୋଦଡ଼ି ଭିତରେ । ବୁକେ ଲଗାଇୟା ଚଲେ ଆପନା ମନ୍ଦିରେ
ଏହିମତେ ବିଭାବରୀ ହେଲ ଅବସାନ । ସୁପ୍ରକାଶ ହଇଲେନ ପ୍ରଭୁ
ଅଂଶୁମାନ ॥ ଯେଖାନେତେଯାବ ପୁତ୍ରେ ଦୁଧ ଖିଲଇବ, ତେଜସ୍ବୀ
ହଇଲେ ରଜା ପାଶେ ଲୈୟା ଦିବ ॥ ଗୋଦଡ଼ି ଭିତରୁ ପୁତ୍ର
କୋଲେତେ ଧରିଲ । ଭିକ୍ଷାର ଛାତରେ ପ୍ରଭୁ ବାହିର ହଇଲ
ଦରେଯାତେ ଖାଡ଼ା ହୈୟା ଭିକ୍ଷା ମାଗେ ପ୍ରଭୁ । ଭିକ୍ଷା ଲଇୟାଦିଲ
ତବେ ଗୃହବାସୀ ସବୁ ॥ ଅଞ୍ଚଳ ଦେଖାଏ ପ୍ରଭୁ ଭିକ୍ଷା ଲଇବାରେ ।
ଅଞ୍ଚଳ ଭିତରେ ପୁତ୍ର ପଦାଘାତ କରେ ॥ ଦେଖିୟା ସକଲ ନାରୀ
ଜିଜ୍ଞାସେ ଫକୀରେ । କୋନ ଦ୍ରବ୍ୟ ରାଖି ଆଛେ ଗୋଦଡ଼ି ଭିତରେ ॥
ପୀର ବଲେ ପୁତ୍ର ଏକ ଗୋଦଡ଼ିତେ ଆଛେ । ଜନ୍ମମାତ୍ରେ ତାରମାତା
ମରିୟା ଗିୟାଛେ ॥ ମାତୃଶୂନ୍ୟ ପୁତ୍ର ସଙ୍ଗେ ଲଇୟା ଯେ ଆସି ।
ବାଳ୍ୟମୁଖେ କ୍ଷୀରଦାନେ ପ୍ରାଣ ରଖ ତୁମି । ଏତ ବୋଲି ସ୍ତ୍ରୀ ଲୋକସ୍ଥେ
ପୁତ୍ର ସମର୍ପିଲ । ତୋଷ ହଇୟା ରମଣୀ କ୍ଷୀରଦାନ ଦିଲ ।

ଫକୀର କାଛେ ଦୁହେଁ ବଲେନ ବଚନ । ସୁନ୍ଦର ଏ ପୁତ୍ର ଲୈୟା ବୁଲ କି କାରନ । ରମ୍ମାର ବଚନ ଶୁନ ସତ୍ୟନାରାୟନ ॥ ତୋମାର ମନ୍ଦରେ ନୟା ରାଖ ଗୋ ନନ୍ଦନ ॥ ଏପୁତ୍ରକେ କ୍ଷୀରଦାନ କର୍ତ୍ତେ ହୁମିଦବେ । ଧନ୍ୟ ଧାନ୍ୟତେ ତୋମାର ମନ୍ଦର ପୁରିବେ । । ୨୫୪ । ନାୟି ବଲେ ତୋମାର ପୁତ୍ରେ କ୍ଷୀର ଦାନ ଦିଲେ । ବାଚ୍ୟ ଉପୁକରବେ ଶାଶୁ ନନ୍ଦେ ଜାନିଲେ ॥ ସ୍ନାନ କରିବାରେ ଆମି ସରୋବରେ ଯାବ । ପଥେରସି ପୁତ୍ର ମୁଖେ ଦୁଧ ଦାନ ଦିବ ॥ ଯୁବତୀ ବଚନ ଶୁନି ଫକୀର ହରଷେ । ପୁତ୍ର ଲୈୟା ଚଲେ ଗେଲ ଆପନାର ବାସେ ॥ ପୁତ୍ର ବାନ୍ଧିବ ଫକିର କୈଲ ନାରାୟନ । ଏହିମତ ପୁଜଲେ ଏକବଂଶ ଧନ ॥ କାଜଡ଼ାକ ପୁତ୍ରେ ଦିଲ ନାମ ଯେ କରନ । ରାଜବେଷ୍ଠା ଦେଖି କାଜି ହରଷିତ ମନ ॥ କାଜି ପାଶେ ବସିୟା ବଲେନ ସତ୍ୟପୀରେ । ପୁତ୍ରେର ନାମେ କି ଦିବେ ବଲହେ ଆମାରେ । କିତାପ, ଦେଖିୟା କାଜି ପୁତ୍ରେ ନାମ ଦିଲ । ଆଜ ହୈତେ ଇହା ନାମ ମର୍ଦ୍ଦଗାଜୀ ହୈଲ ॥ ମର୍ଦ୍ଦଗାଜୀନାମ ଦିୟା କାଜି ଗୃହେ ଗେଲ । ବହୁତ ହରଷେ ପ୍ରଭୁ ପୁତ୍ର ବଢ଼ାଇଲ । ପୁତ୍ରେର ସ୍ୱରୂପ ଦେଖିଲେକ ମୋହ ଯାୟ । କେମନ ସୁନ୍ଦରରୂପ ମରି ହାୟ ହାୟ ॥ ପୁତ୍ର କାଖେ ଲୟା ଚଲେ ଫକୀର ବାଜାରେ । ଏହିମତ ନୟେ ମାସ ହୈଲ ଅପି ଭାରେ । ଦଶମାସ ହୈଲେବାଲୁର ମୁଖେଦଶେଦନ୍ତ । ପଣ୍ଡିତଆନିୟା କ୍ଷୀର ଦିଲ ସୀତାକାନ୍ତ ॥ ଏକାଦଶ ମାସେ ବାଲୁ ଚଲଆସିଯାଏ । ରଙ୍ଗିନ ନେପୁର ଦୁଟି ବାଜେ ଗଙ୍ଗା ପାୟେ ॥ ବତ୍ସରେ ବତ୍ସରେ ହୈଲ ପଞ୍ଚମ ବତ୍ସର । ଚୁଡ଼ାକର୍ମ କରାଇଲ ଫକୀର ତାହାର ॥ ଏହିମତେ ମହାପ୍ରଭୁ ମନେ ବିଚାରିଲ । ଆଖୁନ ମନ୍ଦରେ ତାକେ ପାଠ ପଢ଼ାଇଲ ॥ ଫକୀର ବଲେ ଆଖୁନ ଶୁନହୋ ବଚନ । ଦିଲୁ ଦିୟା ପାଠ ପଢ଼ା ଆମାର ନନ୍ଦନ ॥ ସର୍ବ୍ବ

ଜନ ଯେତ ଧନ ତୋମାରେ ଦେବେ । ତାହାର ଦ୍ୱିଗୁନ ଧନ ଆମାର ହୋଇତେ ଯାବେ ॥ ଆର ଏକବାର୍ତ୍ତା ଶୁନ କହିଯେ ତୋମାରେ । ଦିନ ଦୁଇଚାରି ଥାକି ପୁତ୍ର ଯାବେଘରେ ॥ ଯେଉଁ ଧନ ପୁତ୍ର ଆମାର ଘରେ ନାହିଁଯାବେ । ସେହିଦିନ ଫାଙ୍ଗିତାନ୍ତେ ମାଥା କାଟି ହବେ ॥ ଅକ୍ରୁନେ ଚିନ୍ତ୍ତା କରି ପ୍ରଭୁଗେଲ ଘରେ । ଏହିମତେ ପ୍ରତିଦିନ ଚଢ଼ାଏ କ୍ରମରେ ଏକଦିନ ପାଠ ପଢ଼ି ଗୃହ ହଙ୍ଗତରେ । ସନ୍ଧ୍ୟାକାଲେ ଚଲେ ପୁତ୍ର ବାଜାର ଭିତରେ । ପାଞ୍ଚିଧିନ୍ତେ ଟିଯାଛିଲ ଗଜେନ୍ଦ୍ର ରାଜନ । ହସ୍ତୀର ଉପରେ ଯାଏ ଆପନା ଭବନ ॥ ମର୍ଦ୍ଦଗାଜୀ ଉପରେ ରାଜାର ଦୃଷ୍ଟି ପଡ଼ିଗେଲେ । ହସ୍ତୀନ୍ତେ ତୁଲି କୁମରେ ରାଜାସାଥେ ନିଲେ ॥ ଆରଯେତ ବାଲକ ସକଲ ପାଲାଇଲ । ମର୍ଦ୍ଦଗାଜୀ ଲଯ଼୍ୟା ରାଜାମନ୍ଦିରେ ଚଲିଲ ॥ ମନ୍ଦିରେ ପ୍ରବେଶ ରାଜା ପୁତ୍ର ହସ୍ତ ଧରି । ବଡ଼ ତୁଷ୍ଟେ ନିଲ ରାଜା ରାଣୀ ହଂସପୁରୀ ॥ ରାଣୀ ଦାଣ୍ଡେ ପୁତ୍ର ଲଯ଼୍ୟା ଦିଲେନ୍ତି ରାଜନ । କଣ୍ଠକଣ୍ଠୁ ବରଣିଲ ଆନନ୍ଦିତ ମନ । ୧୬୯ ।

ତ୍ରିପଦୀ

ରାଣୀ କୁମର ଦେଖିଯା, ଅତ୍ୟନ୍ତ ହର୍ଷିତ ହୋଇଯା; କୋଲେ ଲଯ଼୍ ଦିଲେକ ଚୁମ୍ବନ ହେ । କ୍ଷୁଧାର ସମୟ ଜାନି, ବହୁତ ସର ଲବଣୀ ପୁତ୍ରକେ କରାଇଲ ଭୋଜନ ହେ ॥ କୁମର ରୂପ ଦେଖିଯା ବଡ଼ଇ ବ୍ୟାକୁଲ ହୟା, ରାଣୀବଲେ ଶୁନ ନୃପବର ହେ । କୋନ ଦେଶେ ତୁମି ଗେଲେ ଏ ପୁତ୍ରଟିକେ ଆନଲେ, କହ ରାଜା କାହାର କୁମର ହେ ॥ ରାଣୀର ବଚନ ଶୁନି, ବଲେ ରାଯ଼ ନୃପମନି, ପାଇଧି ହଇତେ ଆସି ଫିରେ ଗୋ । ବହୁତ ବାଲକ ମେଲେ, ଖେଲିଛିଲ କୁତୁହଲେ ଦେଖି ଆମି ଆନିଲ ନଗରେ ଗୋ ॥ ସ୍ନେହେ କୋଲେ ଧରି ରାଣୀ ବୋଲେରେ କୁମର ମନି, ମାତା ପିତା କେ ତୁମର କହ । ବହୁଧନ ରତ୍ନ ନିୟା, ତୋମାର ପିତାରେ ଦିଯା, ଆମର ରହିବେ ପୁତ୍ର ହୟା

ରହିବରେ ॥ କହି ସୁବନେ ଧନ ଦଲ, ଲଇଯାଇ କୁମର ଗେଲ ବାଜାରେ ପ୍ରବେଶ ମର୍ଦ୍ଦଗାଜୀ । ଅନ୍ତର୍ଯ୍ୟାମୀ ନାରାୟଣ, ଚେତଜାଇ ନିଜ ଆସନ, ଦେଖିଯାଇ ହଇଲ କୋଧଭର ହେ ॥ ଫକୀର ବେଶ ଧଶିଯାଇ ଅଖୁନୁ ପାଶେ ମିଲଯାଇ; ବୋଲେ ଆମାର ବେଟା କୁଥା ଗେଲ । ଅଖୁନ୍ନ ବଚନ ବଲେ, ବଦ୍ଧ୍ବ ବାଲକ ମେଲେ, ସଙ୍ଗହୋଇଯାଇ ବାଜାରେ ଚଲିଲ ହେ ॥ କଥା ହୋଇତେ ଚଲି ଗେଲ, ବାଜାରେ ପ୍ରବେଶ ହୋଇଲ, ପୁତ୍ରକେ ସେ ଦେଖିଲ ଅଗର । ଫକୀର କୁମରେ ବଲେ କୁଥା ତୁମ ଯାଇଛିଲେ ॥ ବଲ ତୁମି ଏକଥା ସତ୍ଵର ହେ । ଗଜେନ୍ଦ୍ର ନାମେ ରାଜନ, ବାଟେ ଦେଖିଯାଇ ଚନନ ଆମକେ ଧରିଯାଇ ସେହି ନିଲହେ ॥ ହସ୍ତୀଉପରେ ବସାଯାଇ, ରାମୀ ପାଶେ ଦିଲନିଯାଇ ହସି କୁମର କହେ ସକଲହେ । ବଲେ କ ଧନ ନାଓ ତୋମାରେ ପିତାକେ ଦାଓ, କୁମର ହସ୍ତ ତୁମି ଆମାର ରେ । ଏତେକହି ଦିଲ ଧନ ଅନଯେ ଆସ ବହନ ଏହିଗ୍ଲଡ଼ା କହୁ ନାହିଁ ଆରହେ ॥ ଫକୀର ଏମନ ଶୁନି କୋଧଭରେ ଶିରଟୁନି ଫାଉଡ଼ାଏ କରେତେ ଧରିଲ ହେ ॥ ମଥାପରେ ଟୋପି ଦିଲ ସେ ଖାନୁ ଚଲଯାଇ ଗେଲ ରାଜସିଂହଦ୍ଵାରେ ପହୁଞ୍ଚିଲେ ହେ । ମର୍ଦ୍ଦଗାଜୀକେ ଫଟ୍କରେ ବାଘଟେ ନିଲ ତୋମାରେ କେ ଦିଲ ଏହି ଧନ ରଚନରେ । ତିହାଇ ଦିଲ କୁମର କୋଧେତେ ବଲେ ଫକୀର କେହି ନିଲେ ଆମାର ନନ୍ଦନରେ । କହିସେ ରତନ ନିଲ ବାଜାରେ ବଞ୍ଚିଆ ଦିଲ ପୁନ ଲଯାଇ ଗେଲ ସେ ମନ୍ଦରେ ହେ ॥ ଶୁନ ଅରେ ମର୍ଦ୍ଦଗାଜୀ ଜାନନୁ ତୋର ମନ ଆଜ ଲୋଭ ହୋଇବ ରାଜସମ୍ପ-ଦରେ ହେ ॥ ଶୁନ ବାଘ କହି ଆମି କାଲ ପଢ଼ିଯାବେ ତୁମି ରାଜାଦେଖି ଫେର ଲଇଯାଇ ଯାବେ ହେ ॥ ରାମୀ ପାଶେ ଲଇଯାଇ ଦଚେ ତୋମାର ଜବେ ପାଛୁବେ ରାମୀରେ ତୁମି ଇହା କହିବେ

ରେ ॥ ଗଜେନ୍ଦ୍ର ଆମାର ପିତା ପଦ୍ମାବତୀ ରାଣୀ ମାତା ଚମ୍ପାବତୀ ନଗରେତେ ଘର । ପୀରେ ଶିରନି ମାନିଲ ମହାପ୍ରଭୁ ବର ଦେଲ ଆମି ତୋର ହଇନୁ କୁମର ହୋ ॥ ଜନମ ଯେ ଲଭି କରି ଛୟଦିନେ ଯାଇ ମରି ମାତା ପିତା ନାଦେଲ ଶିରିନି । ସିନ୍ଧୁକେ ଭରିଯ୍ୟା ମୋତେ ପୋତାଇଲେ ଶ୍ମଶାନରେ ବଞ୍ଚାଇଲ ଫକୀର ଅପମା ହେ । ଫକୀର ପ୍ରତି ପାଳିଲ ନାମ ମର୍ଦ୍ଧଗାଜୀ ଦେଲ ପାଠ ସେହୁ ପଢ଼ାଇଲ ମୋତେ ହେ ॥ ପଢି ଗ୍ରିହେ ଯାଇତେ ଥିଲ ରାଜନ ମୋତେ ଆନିଲ ଏମନ ତୁ କହିବୁ ରାଣୀରେ ହେ । ଫକୀର ବୋଧି କହିଲ ନିଶି ଅବସାନ ହୈଲ ପଡ଼ିବାରେ ଯାଏ ସେ କୁମର ହେ । ଚଳିତେ ପଥେ ଦେଖିଅ ରାଜା ତାରେ ଗେଲ ଲଇଯ୍ୟା ପ୍ରବେଶିଲ ସେ ନିଜ ମନ୍ଦିର ହେ ॥ ରାଣୀପାଶେ ଲୈଯ୍ୟା ଦେଲ ଦେଖି ରାଣୀ ହର୍ଷ ହୈଲ କୋଳେ ବସାଇ ବଲେ ବଚନ । ଦ୍ୱିଜ କବିକଣ୍ଠ ବଲେ ସତ୍ୟପୀର କୃପା କଲେ ମନୋରଥ ହଇବେକ ପୂର୍ଣ୍ଣ ହେ ॥ ରାଜା ରାଣୀ ଦୁଇଜନ ପୁତ୍ରକେ ବସାଇ । ପଚ୍ଛିରନ୍ତି କୋମଲ ବଚନ ସ୍ଥିର ହୋଇ । କଏ ତୋର ପିତା ମାତା ତୁ କାହାର କୁମର । କେଉଁ ନାମ ଅଟଇ କେବଣ ଦେଶେ ଘର । ୨୯୦ । କୁମର ବୋଲେ ଫକୀରେ ରଖିଥିଲ ମୁହିଁ । ମାତା ପିତା କେ ଅଟନ୍ତି ମନେ ଦେଅ କହ । ଫକୀର ବୋଲେ ତୋ ପିତା ଗଜେନ୍ଦ୍ର ରାଜନ । ମାତା ପଦ୍ମାବତୀ ରାଣୀ ତତେ କଲେ ଜନ୍ମ ॥ ଶିରନି ନା ଦେଲ ସେହୁ ପ୍ରଭୁ ସତ୍ୟ ପୀରେ । ସେହି ଦୋଷେ ଏତଦଶାହଇଲଆମାରେ ॥ ପ୍ରବାସେ ଶିରନି ମାନି ଗୃହେ ପାଶୋରିଲ । ସେହିଯୋଗେ ଷଷ୍ଠଦିନେ ମରନ ହଇଲ । ଛେଇରୂପେ କହି ଥିଲ ସତ୍ୟ ନାରାୟନ । ରାଜା ରାଣୀ ଆଗେ ତବେ କହିଲ ନନ୍ଦନ ॥ ଶୁନି କରି ଚଲେ ରାଜା ରାଣୀ ଦୁଇଜନ ଶ୍ମଶାନେ ପ୍ରବେଶି ଖୋଲେ ସିନ୍ଧୁକ ବଦନ ॥ ଖୁଲିଯ୍ୟା ସିନ୍ଧୁକ ଦେଖେ

ଅସ୍ତି ଚର୍ମନାଇ । ସର୍ବଜନ ବୋଲେ ସତ୍ୟ ଏକଥାଅଟଇ । ଦେଖିଯା ତଖନ ରାଜାରାଣୀ ଦୁଇଜନ । ପୁତ୍ରେ କୋଲେ ଲଇଯା ଗେଲ ଫକୀର ଭବନ ॥ ବାଜାରେ ଫକୀର ପାଶେ ମିଳଲେ ତୁରିତ । ରାଜାରାଣୀଙ୍କେ ଦେଖିଯା ହୈଲ କୋପମତ । ମୁଛେଲେକ ନାହିଁ କାହା ପୁତ୍ରନେଉ ଘରେ । ଏତେଡ଼ ଅବିବେକ ରାଜା ନାହିଁ ଦୁନିଆଲେ । ୩୦୦। ଫକୀରେର ବଚନ ଶୁନିଆ ରାଜାରାଣୀ । କରପଦ୍ମ ଯୋଡ଼ିଆଁ ସେ ପଡ଼ିଲ ଧରଣୀ ॥ ଉଠି ଶିରେ କରଦିଯା ଗଜେନ୍ଦ୍ର ଚାଜନ । ଚରନେ ଶରନଂ ଅହିରାଖ ନାରାୟନ । ଅପରାଧି ହୈଲ ପ୍ରଭୁ ଚରନେ ତୋମାର ଅହେ ପ୍ରଭୁ ନାରାୟନ ଦୋଷ କ୍ଷମାକର ॥ ନିଲଚଲ ପତି ପ୍ରଭୁ ଅଖିଲେର ନାଥ । ବିଭୀଷନ ଶରନ ରକ୍ଷକ ରଘୁନାଥ ॥ ଅତଙ୍କ ମାଶନ ପ୍ରଭୁ ଦେବ ଅନ୍ତର୍ଯ୍ୟାମୀ । ନା ଚିହ୍ନି ମନେତେ ଗର୍ବ କରିଲେମ ଆମି ॥ ରାଜାର ବଚନେ କହିଲେନ ପାଗାମ୍ବର । କାହା ବୋଲେ ଶିର୍ଣ୍ଣି ଭୁଲଇ ନା ହୋଲ ଆମାର । ସେ କାରନେ ତୋମାର ଯେ ଏତେ କଷ୍ଟ ହୈଲ ପୁତ୍ରେକ ବାଞ୍ଚାଯା ମର୍ଦ୍ଧଗାଜୀ ନାମ ହେଲ ॥ ତୋହର ବଂଶତେ ଏହୁ ସୁପୁତ୍ର ହଇବେ । ବହୁତ ରାଜ୍ୟତେ ନାମ ବିଖ୍ୟାତ କରିବେ ॥ ତୋର ଯଦି ପୁତ୍ର ହଏ ତବେ ଚିହ୍ନ ନାଓ । ସଓ୍ୱା ଲକ୍ଷ ରୋପାୟାର ଶିର୍ଣ୍ଣି ମୋକତ ଦିଅ । ମହାରାଜା ହାତ ଯୁଡ଼ି ବୋଲେ ପ୍ରଭୁ ଶୁନ । କେମନ ପ୍ରକାରେ ଶିର୍ଣ୍ଣି କରିବ ପୂଜନ ॥ ନାରାୟନ ବୋଲେ ନିମନ୍ତ୍ରିତ ବନ୍ଧୁଗନ । କୁଲବ୍ରାହ୍ମନବସିଯା କରିବେ ପୂଜନ । ଆମାରୁ ହେ ଗୁନ ଗାଥା ସକଲ ଶୁନିବେ । ପୂଜା ବାଢ଼ାଇଯା ପତ୍ରେ ପ୍ରସାଦ ପାଇବେ ॥ ବ୍ରାହ୍ମନେ ଦକ୍ଷିନେ ଦିଯା କରିବେ ମେଲନ । ଯତ ସଭା ଭାଷୀ ଗନ ଦିବେ ହରିଧ୍ୱନି ॥ ପୁତ୍ର ଲଇଯା ଯାଅତୁମି ଶିର୍ଣ୍ଣି ବେଗେ କର । ରାଜରେ ବିଦାୟ କରି ହଇଲ ଅନ୍ତର ॥ ଏତ ଶୁନି ମହାରାଜା ଆନନ୍ଦିତମନ । ଅନ୍ତର୍ଦ୍ଧାନ ହଇଯା ଗେଲ ପ୍ରଭୁ ନାରାୟନ ବୈକୁଣ୍ଠେ ଗମନ କୈଲେ ଲକ୍ଷ୍ମୀର ଗୋଚରେ । କବିକଣ୍ଠପ୍ରନମିଲ

ପ୍ରଭୁ ସତ୍ୟପୀରେ ॥ ରାଜାରାଣୀ ଦୁଇଜନ ହରଷିତମନେ । ପୁତ୍ରଙ୍କୁ ସଙ୍ଗେ ଲଇଯାଇ ମିଳିଲ ଭବନେ ॥ ନଗରକେ ମହାରାଜା ଦିଆଇଲ ଘୋଷଣା । ଅନେକ ବାଦ୍ୟର ହେଲେ ମହା କମ୍ପମାନ । ବନ୍ଧୁ-ବାନ୍ଧବ ଦଶଗୋଟିକ କରି ନିମନ୍ତ୍ରଣ । ଗଢ଼ିଲେ ଅବଳ ବ୍ରୁଳ ପୁରୋହିତ ଗଣ ॥ ଆପଣା ଦୁଆରେ କୈଲ ପୀରେର ଆସ୍ଥାନ । ଉପରେ ଯେ ଖାଡା କୈଲ ତାମ୍ବୁ ଶାମିୟାନ । ୩୨୦ । ଚୁରିକୋଣେ ଗୁରି ତାର ଯତନେ ପୋତିଲ । ନୂତନ ବସନ ଦିଆ ପହାଡ଼ା ଫେଲିଲେ । ଆସ୍ଥାନର ମଧ୍ୟରେ ସୁ ପିଲ ନାରାୟଣ । ପଞ୍ଚଦେବତା ପୂଜିଲେ ବସିୟା ବ୍ରାହ୍ମଣ ॥ ସଓ୍ୱାଲକ୍ଷ ଟାକାର ଯେ ମିଠାଇ ଶିରଣି । ପୂଜ-ଲେନ ନାରାୟଣେ ଯାହା ଛିଲ ମାନି । ନାରାୟଣ ଗୁଣ ଗାଥା କହିଲେ ଶ୍ରବଣ । ହରିବୋଲ ହୁଲହୁଲି ଦେଲ ଦଶଜନ । ପୂଜା ସାଙ୍ଗେ ସକଲ ଶିରଣି ବାଣ୍ଟିଲ, ମେଲାଣି ହଇୟା ସବେ ଯେଝା ପୁରେ ଗେଲ । ୩୨୫ । ବ୍ରାହ୍ମଣେ ବଦାୟ ଦିଲ ସେହି ନୃପବର । ପୁତ୍ର ଲେୟା ରାଜା ରାଣୀ ରହିଲ ମନ୍ଦିର ॥ ମର୍ଦ୍ଦ ଗାଜୀ ଜନ୍ମପାଳି କୌତୁକ କାହାଣୀ । ଭବିଷ୍ୟ ପୁରାଣେ ଯାହାକୁ ବଲେ ବ୍ରହ୍ମ ମୁନି ॥ ଅନ୍ଧ ଶୁଣିଲେ ଭାଇରେ ପାୟ ଚକ୍ଷୁଦାନ । ନିର୍ଦ୍ଧନ ଶୁଣିଲେ ହୟେ ସେହୁ ଧନବାନ ଅପୁତ୍ରିକ ଶୁଣିଲେଯେ ହୟ ପୁତ୍ର ତାର । ସଙ୍କଟ ହଇତେ ରାଖେ ବାବା ସତ୍ୟପୀର ॥ ସତ୍ୟନାରାୟଣ ପଦେ କରୟେ ପ୍ରଣାମ । ଦାତାର ଯେ ମନୋରଥ ଫଳିତ ହୈବେ କାମ । ୩୩୦ । ଫଳମଧ୍ୟେ ତୁଳସୀ ଯେ ଫଳମଧ୍ୟେ ଧାନ । ସ୍ତ୍ରୀମଧ୍ୟେ ରାଧିକା ପୁରୁଷ ଭଗବାନ ॥ ଜବକର୍ଣ୍ଣ ବଚନେ ପୀରେର ରଚନ । ହରି ହରି ବଲ ହେ ସକଲ ସଜ୍ଜନ ॥ ଭାଇବନ୍ଧୁ ମାତାପିତା ତୁମିଯେ ଆମାର । ସଙ୍କଟ ପଡିଲେ ରାଖେ ପ୍ରଭୁ ସତ୍ୟପୀର । ୩୩୩ ।

—ସମାପ୍ତ—

ମୁଦ୍ରାକର— କମଳା ପ୍ରେସ୍ ଭୁବନେଶ୍ୱର- ୭

—* କେତେକ ଉପାଦେୟ ଗ୍ରନ୍ଥ ପ୍ରକାଶ ପାଇଲି *—

ସର୍ବାର୍ଥ ପ୍ରକାଶ ସିଦ୍ଧାନ୍ତ ଦର୍ପଣ ସେଟ୍	ଟ	୬୯-୦୦
ଭୃଗୁ ସଂହିତା ସେଟ୍	ଟ	୧୦୦-୦୦
ଉପେନ୍ଦ୍ର ଭଞ୍ଜ ଗ୍ରନ୍ଥାବଳୀ ସେଟ୍	ଟ	୧୨୫-୦୦
ଭୀମ ଭୋଇ ଗ୍ରନ୍ଥାବଳୀ	ଟ	୨୫-୦୦
ଶଙ୍କରସୂର୍ଯ୍ୟ ଗ୍ରନ୍ଥାବଳୀ	ଟ	୧୪-୦୦
ବେଣୁଧର ପଦ୍ୟାବଳୀ	ଟ	୧୫-୦୦
ମନୁ ସଂହିତା	ଟ	୧୫-୦୦
ପଣ୍ଡିତ ସର୍ବସ୍ୱ (ଆଠ ମଲ୍ଲିକ ରାଜାଙ୍କ କୃତ)	ଟ	୧୮-୦୦
ଗଦାଧର ପଦ୍ଧତି	ଟ	୧୨-୦୦
ପୁରୋହିତ କର୍ମକାଣ୍ଡ (୭ ଖଣ୍ଡ ସେଟ୍)	ଟ	୫୨-୦୦
ବହ୍ୱାଶ୍ୱିକଲ ଗୀତା	ଟ	୩୦-୦୦
ବହ୍ୱୃଚ କର୍ମକାଣ୍ଡ	ଟ	୧୪-୫୦
ଶ୍ରୀ ଚୈତନ୍ୟ ଭାଗବତ	ଟ	୧୫-୦୦

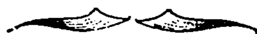
ସଦାନନ୍ଦ କବିସୂର୍ଯ୍ୟ ବ୍ରହ୍ମାଙ୍କ କୃତ—

ଯୁଗଳ ରସାମୃତ ଲହରୀ	ଟ	୨-୫୦
ଓଡ଼ିଶାର ରଙ୍ଗମଞ୍ଚ ଇତିହାସ	ଟ	୧୫-୦୦

ଅଧ୍ୟାପକ ରମେଶ ସାମନ୍ତରାୟଙ୍କ—

ଓଡ଼ିଆ ସାହିତ୍ୟରେ ଭୀମ ଭୋଇ	ଟ	୪-୦୦
Mahima Dharma (By N. Senapati)	Rs	4-00

ମର୍ଦ୍ଧଗାଜୀ ବିଭାପାଲା

ନାରାୟନ ପାଦତଳେ ଲଭିଲୁ ଶରନ । ଉଦ୍ଧାର କରିବେ ବାବା ସତ୍ୟନାରାୟନ ॥ ଶୁନ ସର୍ବ ସଭାଦର ପୀରେର କାଲମ । ନିଯୁକ୍ତ ହାମିଲ ହଏ ଫତେ ହଏ କାମ ॥ ଇୟାର ପିୟାର ଭାଇ ଶୁନ ହେ ସକଳ । ମର୍ଦ୍ଧଗାଜୀ ବିଭାକଥା ଶୁନ ହକିକତ ॥ ଶୁନ ସର୍ବ ସଭାଦର ହିନ୍ଦୁ ଏକମନ । କଲ୍ୟାଣ କରିବେ ବାବା ସତ୍ୟ ନାରାୟନ ॥ ମତ୍ସ୍ୟରୂପ ହୋଇ ବ୍ରହ୍ମ ବେଦ ଉଦ୍ଧାରିଲେ । କୂର୍ମରୂପ ହୋଇ ପ୍ରଭୁ ପୃଥିବୀ ଧରିଲେ ॥ ବରାହ ରୂପେତେ ପୃଥ୍ୱୀ ଦନ୍ତାଗ୍ରତେ ଧରି । ନରସିଂହ ରୂପେ ପ୍ରଭୁ ହିରଣ୍ୟ ସଂହାରି ॥ ବାମନ ରୂପେତେ ବଳି ପାତାଳେ ଚାପିଲେ । ପର୍ଶୁରାମ ରୂପ ଧରି କ୍ଷତ୍ରୀ ସଂହାରିଲେ ॥ ରାମ ଅବତାର ଦଶରଥ ଘରେ ହେଲେ । ବିଶ୍ୱାମିତ୍ର ଯାଗ ରକ୍ଷି ଅହଲ୍ୟା ତାରିଲେ ॥ ମିଥିଲାରେ ଶିବଧନୁ ହେଲେ ଆମନ୍ତ୍ରିଲେ । ଲକ୍ଷେକ ରାଜାର ଗର୍ବ ଅନ୍ତ ଅଶ ହରିଲେ ॥ ସୀତା ବିଭା ହୋଇ ପର୍ଶୁରାମ ଦର୍ପ ନାଶି । ଅଯୋଧ୍ୟାଏ ପ୍ରବେଶିଲେ ପ୍ରଭୁ ବ୍ରହ୍ମରାଶି ॥ ସଙ୍ଗେ ସୀତା ଲକ୍ଷ୍ମଣ ଲଇୟା ବନେ ବାସ । ପଞ୍ଚବଟୀ କାନନେତେ ହଇଲେ ପ୍ରବେଶ ॥ ମାୟାମୃଗ ଦେଖାଇ ରାବନ ସୀତା ନିଲ । ସୀତାଲାଗିଲେ ସାଗର ଯେ ବନ୍ଧନ ହଇଲ ॥ ରାବନ ସଗୋତ୍ର ନାଶି ସୀତା ନିଲେ ଘରେ । ଅଭିଷେକ ହେଲେ ପ୍ରଭୁ ଅଯୋଧ୍ୟା ନଗରେ ॥ ଗୋକୁଲେ ହଇଲେ ପ୍ରଭୁ ରଙ୍ଗା ଅବତାର । କଂସ କେଶୀ ଅଷ୍ଟମଲ୍ଲ କରିଲେ ସଂହାର ॥ ବଉଦ୍ଧ ରୂପେତ ଲୀଳାକଲେ ବିଜେ କରି । ପତିତପାବନ ରୂପେ ପତିତ ଉଦ୍ଧାରି ॥ କଳିଶେଷେ କଳ୍କିରୂପେ ହେବେ ଅବତାର । ଦୁଷ୍ଟ

ନିଶୋଧନ ମ୍ଳେଚ୍ଛ କରିବେ ସଂହାର ॥ ଶଚୀଗର୍ଭେ ଜନମିଲେ ନଦୀଆ ନଗର । ହରିନାମ ଦୀନ୍ନପାପୀ କରିଲେ ଉଦ୍ଧାର ॥ ସେହି ମହାବାହୁ ଅବେ କଳିରେ ପଙ୍କାର । ହରି ହରି ବଲ ଭାଇ ଦୁଃଖ ହବେ ପାର ॥

ତ୍ରୀପଦୀ

ଗଜେନ୍ଦ୍ର ରାଜାର ପାଟେ, ବସିଣ୍ଣ ସୁବର୍ଣ୍ଣ ଖାଟେ, ବାଢ଼େ ବାଳୁ ଏକଇ କୁମର । କନ୍ଦର୍ପ ସମାନ ରୂପ, ଦେଖିଣ୍ଣ, ଆନନ୍ଦ ଭୂପ ରାନୀ ହର୍ଷ ହୁଏ ନିରନ୍ତର ॥ ଧ୍ରାନସମ ଅନୁସାରେ, ଖେଲେ ଏ କୌତୁକ ପୁରେ, କୋଲେ କାଖେ କରି ନିରବଧୀ । ମହାସୁଖେ ରାଜପୁରେ, ମଦ୍ଧଗାଳୀ କ୍ରୀଡ଼ା କରେ, ନାହିଁ ସୁଖ ତାହାର ଅବଧି ହରଷେତେ ରାଜା ରାନୀ, ବଲେ ବାଛା ଯାଦୁମନି, ଶ୍ରଦ୍ଧା କରି କରାଏ ଚୁମ୍ବନ । ମାଥାର କେଶେକେ ବାନ୍ଧେ, ବାହରେ ନବୀନ ଛନ୍ଦେ ଅଙ୍ଗେ ଶୋଭେ ରତ୍ନ ଆଭରନ ॥ ଶିଶୁସଙ୍ଗେ କରେ ଖେଲ, ଶଶୀଯେନ ଷୋଳକଳା ବ୍ରଜେ ଯେନେ ଯଶୋଦାନନ୍ଦନ । ଵିନା ବଂଶୀଯନ୍ତ୍ରବାଦ୍ୟ ଅହର୍ନିଶି କରେ ସାଧ ହାସ୍ୟରସ କରେ ଅନୁକ୍ଷନ । ଧନୁର୍ବିଦ୍ୟା ନିଜ ଧର୍ମ୍ମ, ମାଲବିଦ୍ୟା ଆର କର୍ମ୍ମ, ମଦମତ୍ତ ହସ୍ତୀର ସମାନ । ବୟସ ବାର ବଛର; ପୂର୍ଣ୍ଣରୂପ ଶୋଭାକର; ନିଦ୍ରା ଯାଏ ପଲଙ୍କେତେଧନ ॥ ଅଚେତନ ହୟ୍ଯା ତହିଁ, ସ୍ୱପନେ ଦେଖିଲ ସେହି, ଏକଗୋଟି ଶଙ୍ଖିନୀ କନ୍ୟାଏ । ଅଷ୍ଟ ଆଭରନ ଗାଏ କଜ୍ଜଲ ରଞ୍ଜିତ ନେତ୍ରେ, ହାସିୟା ହାସିୟା ବାଙ୍କେ ଚ୍ୱହିଁ ॥ ଵଚିତ୍ର ମୋହନ ରୂପ, ଉର୍ବଶୀ ରମ୍ଭା ସ୍ୱରୂପ, ଦେଖି କେ ବା ଦମ୍ଭ ହୟ୍ଯା ରହେ । କରେତେ ସୁବର୍ଣ୍ଣ ଝରି, ଶଶିମୁଖୀ ମନୋହାରୀ ହସି ବଚନ ମାଧୁରୀ କହେ ॥ କି ଦିବ ରୂପେ ଉପମା, ଯୌବନ ସୁନ୍ଦରୀ ବାମା ମରମେ ମାଇଲ ପାଞ୍ଚଶର । ହୃଦୟେ କାମର ବାନ, ଦ କନ୍ଦକ କରେ ପ୍ରାନ, ଚନ୍ଦନେ ଶୀତଲ ନହେ ତାର ॥ କାମିନୀ ରତନ ରାମ, କି କହିବ ରୂପ ସୀମା,

କୁମରେତ ବନ୍ଧାଦ୍ୱଙ୍ଗ ଦେଖି । ନା ଦେଇଆ ଚନ୍ଦ୍ରମୁଖୀ, କୁମର ହଇଲ ଦୁଃଖୀ, କୋଥାଗୁଡ଼ ଗେଲ ରେ ସୁମୁଖୀ ॥ କ କରିବ କୋଥା ଯାବ, କେମନେ ସୁନ୍ଦରୀ ପାବ ନା ଦେଖିଲେ ଗୁରବ ଜୀବନ ॥ ଆକୁଳେ କନ୍ୟାପ ଲାଗି, ଝୁରେ ବାଚ୍ଛା ମଧ୍ୱଗାଜୀ, ସର୍ନା ଦେଖି କରେ ଜଜ୍ଞାସନ ॥ ଆରେ ଅଭାଗୀର ବାଚ୍ଛା, କସମନେ କର ଇଚ୍ଛା, ଆଜ କେନ ମଳିନ ବଦନ । ବିରସ ମୁଖ କମଳ, ଚକ୍ଷୁ ଦୁଟି ଛଲ ଛଲ କହାରେ ଆମାର ପ୍ରାନଧନ ॥ କୋନ ଦ୍ରବ୍ୟ ଘରେନାଇ, କ ଦ୍ରବ୍ୟ ତୋହରେ ଚ୍ୟହିଁ, କହିଲେ ଆନିଆ ଦବ ତୋରେ ॥ ପିତା ତୋର ମହାତେଜା ଶତ ଯୋଜନାନ୍ତର ରାଜା, ଦୃଇପୁତ୍ର ଚନ୍ତାକର କାରେ ।

(ଯମୁନା ପୁଲନେ ବସି କାନ୍ଦେ ରାଧା ବିନୋଦନୀ—ବୃତ୍ତେ)

ମଳିନ ବଦନ କମ୍ପା ହଇଲ ରେ ଆଜ ତୋର ।

କେ କସ କହିଛୁ ବାରେ ମନେ କହ ରେ କୁମର । ଘୋଷା ।

ସୁକୁମାର ତନୁ ଖିନ୍ନ କାହିଁକ ହୋଇଛୁ ଧନ, ମୋତେ ନ କହୁ ବଚନ ହେବ ମୁଁ ଏବେ କାହାର ॥ ଦୁଇ ଆଖି ଛଳଛଳ ଲୋତକେ ପୂର୍ଣ୍ଣ କେବଳ, ହେଉଛୁ ପୁଣି ବକଳ କୋହ ଉଠେ ବାରବାର । ୨ । କ କଥା ମନରେ ରଖି, ହେଉଅଛୁ ଏତେ ଦୁଃଖୀ ଦେଖି ଫାଟି-ଯାଏ ଅଖି, ଜରିବ ତା ପ୍ରତିକାର । ୩ । ନତ୍ୟାନନ୍ଦ ସାଦ୍ୱ ବାଣୀ ଶୁଣିମା ଗୋ ପାଟରାଣୀ, ପୀରଙ୍କ କୃଷ୍ଟ ହେଲାଣି ନ ପାଇ ପୂଜା ତାଙ୍କର । ୪ । ମଧ୍ୱଗାଜୀ ବଲେ ମାଗ, ମନର ମରମ କଥା, କ କହିବ ତୋମାର ଆଗରେ । ଚେଦ ଚନ୍ଦ୍ରମାମୁଖ ସ୍ୱପନେ କନ୍ୟାଏ ଦେଖି, ତାର ବିନା ପ୍ରାନ କେ ବା ଧରେ ॥ ତାହାର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ କରି, ଗୀହ ବାସ ପରିହରି, ଆଜ କାଲ କରିବ ଗମନ । ଏରୂପ କହି କୁମର, କରେ ଚନ୍ତା ଅରୁତର, କନ୍ୟା ତାର ସଦା ପଡ଼େ ମନ ॥ ସତ୍ୟ କହିଲମ ମାତା ମନେ ନା କରିହ ଚନ୍ତା, ନଶ୍ଚେ ଆମି ଯାବ

ତାରେ ଆନ ॥ ଶୁନୟୁ ଜନମ ତାର, ବଂସେ ହୁଏ ଅନ୍ତର, କବ କର୍ଣ୍ଣ ରଚଲ କାହାମ ହେ ॥

ଓୁହା – ପୋଡ଼ୁ ପୋଡ଼ୁ କରମ, ମତେ କମ୍ପା ନେଉନାହିଁ ଯମରେ ପାଲ୍ ପୁଅ ମୁଖ ହେଁତେ ଶୁନ ଆରମ୍ଭିତେ ରମା । ମସ୍ତକେ ମାରୟୁ ହାତ କାନ୍ଦେ ପାଟରମା ॥ ଆମି କ କରିବ ଆରେ ଅଭାଗିନୀ ବାଛୁ । ବୁକୁ ବଦରୟୁ ଯାଅ ତୋମାର ଯେ ଇଛା ॥ ତୁମି ଗେଲେ ପ୍ରାନ ଆମି କେମନେ ଧରିବ । ଖନେ ନା ଦେଖିଲେ ତୋତେ ନିଷ୍ଟୟୁ ମରିବ ॥ ଆରେ ଅଭାଗିନୀ ବାଛୁ ଏ ବୁଦ୍ଧି କେ ଦିଲ । ଏହୁ ଉପଦେଶ ତୋରେ କେହୁ ଶିଖାଇଲେ ॥ ଯାହାରେ ଦେଖିଲେ ସ୍ୱପ୍ନ ତାରେ ପାବେ କୁଥା ନିଦ୍ରାଭଙ୍ଗ ହଲେ ବାଛୁ ସବ କଥା ମିଥ୍ୟା ॥ ଦୂର କର ଆରେ ଧନ ନିଶିର ସ୍ୱପନ । ଧରିଲେ ନ ଧରାଯାଏ ବହନ୍ତା ପବନ । ବାତୁଲ ହାଇଲ ବାଛୁ କନ୍ୟା ଲୁବ୍ଧଆସେ । ପିତାକେ କହୟୁ ବଡ ଦିବ ଦୁଇମାସେ ॥ ରାନୀ ବଲେ ଆରେ ବାଛୁ ମନ ସ୍ଥିର କର । ସ୍ୱପନେର କଥା ବାଛୁ ମନେତେ ନା ଧର ॥ ମଦ୍ଦଗାଜୀ ବଲେ ମାତ କ ବଲିବ ତୋରେ । ସ୍ୱପନେର କନ୍ୟା ଲାଗି ଦୂନୟୁନ ଝୁରେ । ନିଶିକାଳେ ସ୍ୱପନ ଦେଖିଲ କଂସ ରାଜା । କିଷ୍ଣ ଦେଖି ମରିଲ ସେ ଦେଖେ ଜନପ୍ରଜା ॥ କ କହିବ ତୋର ଆଗେ ସ୍ୱପନେ ବୟାନ । ସେହି କନ୍ୟା ଆଛେ ମୋରେ କପାଳେ ଲେଖନ ॥ ସ୍ୱପନେ ସୁନ୍ଦରୀ କନ୍ୟା ଦେଖାଦିଲ ମୋରେ । ତୁମି ନାହି ବଲ ମିଥ୍ୟା ସତ୍ୟ ବଲି ତୋରେ ॥ ନିଶ୍ଚେ ଆମି ଯାବ ମାତ କନ୍ୟାର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ । ଦେଶେ ଦେଶେ ଖୁଜିବାରେ ଯାବ ପରବାସେ ॥ ଶୁନିଆ ପୁତ୍ରେର ମୁଖେ ବଦ୍ଧିତ ବାନୀ । ଫେର ସେହି କଥା କେନ ବଲ ଯାଦୁମନି ॥ ଯଦି ଗୋ ଜନନୀ ମୋରେ ନିତାନ୍ତ ରଖିବେ । ଜହର ଖାଇଆ ଆମି ପ୍ରାନ ଦିବ୍ୟ ତେବେ ॥ ପୁତ୍ରେର ମୁଖେତେ ଶୁଣି ଏ ସବ ବଚନ । ରାଜାର

ନିକଟେ ତବେ କରିଲ ଗମନ ॥ ଶୁନ ଓହେ ବୀରବର ପ୍ରାନେର ଈଶ୍ୱର । ବିଦେଶେ ଯାଇତେ ଗୃହେଁ ତୁମାର କୁମାର ॥ ସେ ଏକ ସୁନ୍ଦରୀ-କନ୍ୟା ଦେଖିୟା ସ୍ୱପନେ । ନିତାନ୍ତ ଉଦ୍‌ବେଗ ସେହୁ ହଇଆଛେ ମନେର ॥ ରାନୀର ବଚନ ଶୁନି ଗଜେନ୍ଦ୍ର ରାଜନ । ଆକାଶ ଛିଣ୍ଡିୟା ପଡ଼ି ମସ୍ତକେ ଯେସନ ॥ ଏ କି ଅସମ୍ଭବ କଥା ବଲିଲେ ଗୋ ରାନି । ଏତ କହି ପୁତ୍ରକାଛେ ଗେଲ ନୃପମନି ॥ ପୁତ୍ର କୋଳେ ଧରି ତବେ ଗଜେନ୍ଦ୍ର ରାଜନ । ଅନେକ ପ୍ରବୋଧ କରି କହିଲେ ବଚନ ॥ କିସାତେ କି ତୁମି ସ୍ୱପ୍ନ ଦେଖିଲରେ ବାଛା । ତାର ଲାଗି ଦୂର ଦେଶେ ଯାତେ କରେ ଇଚ୍ଛା ॥ ଦେଖ ଦେଖି କତ ଯୋଜନେର ଆମି ରାଜା । କତଖାନ ମଣ୍ଡଲ ନୃପତି କରେ ପୂଜା ॥ ଗଜ ବାଜୀ ଦାସୀ ବାନ୍ଦି ଚତୁରଙ୍ଗବଲ । ସଇନ୍ୟ ସାଜିଲେ ପୃଥ୍ୱୀ ହୁଏ ଟଲମଲ ॥ ଅଷ୍ଟରତ୍ନ ଘରେ ମୋର ଆଛେ କତ ପଡ଼ି । ଅଗୁରୁ ଚନ୍ଦନ ଚୁଆ ଯାଏ ଗଡ଼ାଗଡ଼ି ॥ ସୁନାର ଭଣ୍ଡାର କତ ନାହିଁ ପାରାବାର । ଦୁଃଖୀ ପ୍ରଜା ନାହିଁ ମୋର ରାଜ୍ୟର ଭିତର ॥ ଟକାର ମାରାଙ୍କିତ ହଜାର ହଜାର । ପଡ଼ିୟା ରହିଛେ ତାର କେ କରେ ଖବର । ଏ ସବ ସମ୍ପଦ ବାଛା ସମର୍ପିବ କାରେ । ତୁମି ପ୍ରାନଧନ ଯଦି ଛାଡ଼ି ଯାବେ ମୋରେ ॥ ଏକଇ ସନ୍ତାନ ତୁମି ଜୀବରେ ଜୀବନ । ତୁମି ଦୂର ବିଦେଶେତେ କରିଲ ଗମନ । କାହାର ମୁଖ ଚନ୍ଦ୍ରମା କେମନ କରିବ । ମନେର ବିକାର ବାଛା ତ୍ୟାଗ କର ସବ ॥ ଏ ବୃଦ୍ଧକାଲ ଅମାର ହଇଲ ଆସିୟା । ଆର କତକାଲ ଆମି ଥାକିବ ବାଂଚିୟା ॥ ଏ ରାଜ୍ୟ ରାଜସମ୍ପଦ ସକଲି ତୋମାର । ଗଲେ ଆମି ଅଗ୍ନି ଦିବେ ମୁଖେତେ ଆମାର ॥ ଲୋକେ ଅପବାଦ ବାଛା ନା ଶୁନାଅ ମୋରେ । କାମିନୀ ଲୋଭେ କୁମର ପାଇଲଇ ଦୂରେ ॥ ଉତ୍ତମ ସୁନ୍ଦରୀ କତର ରାଜକନ୍ୟା ଆନି । ବିଭା କରାଇବ ତୋରେ ଶୁନ ଯାଦୁ-

ମନ ॥ ଧୈର୍ଯ୍ୟ ଧର ସ୍ଥିର ହଓ ଶାନ୍ତ କର ମତି । ଏତ କହି ମୁଖେ ଚୁମ୍ବ ଦେଲେନ ନୃପତି ॥ ପିତାର ବଚନ ଶୁଣି ମର୍ଦ୍ଦଗାଜୀ ଭାଷେ । ଚନ୍ଦ୍ର ଅଭିଳାଷ ଯେହ୍ନେ ନଷ୍ଟ କେ ତୋଷେ ॥ ଅନ୍ୟ କନ୍ୟା ମୋରେ ହେବ କିସ ପ୍ରୟୋଜନ । ଏକ ସ୍ୱପ୍ନାବତୀ କନ୍ୟା ହୃଦେର ଜୀବନ ॥ ସମୁଦ୍ର ମନ୍ଥନେ ଦେଖ ସର୍ବ ଦେବଗଣ । ଯାହାର ଯେ ଭାଗ୍ୟ ଥିଲା ନେଲ ସେହି ଧନ ॥ ହରି ହରି ହୋଇ ସର୍ବ ଦେବ ଅଧି-କାରୀ । ହତଭାଗ୍ୟ ଶଙ୍ଖ ମିଳେ ଲକ୍ଷ୍ମୀ ପାଏ ହରି ॥ ରାଜା ବୋଲେ ପରିଷିଦ ମନରେ ରଖିଲେ । ସ୍ୱପନ କନ୍ୟାରେ ତୁମି ଚିତ୍ତ ବଳ-ଇଲେ ॥ ପାପ ଖଣ୍ଡନ ହେବେ ବ୍ରହ୍ମ ନାମ ନିଅ । ଭଣ୍ଡାରୁ ସୁବର୍ଣ୍ଣ ଲଇ ବ୍ରାହ୍ମଣେକୁ ଦିଅ ॥ ମର୍ଦ୍ଦଗାଜୀ ବୋଲେ ମୋର କର୍ମେ ଯେବା ଅଛି । ଅବଶ୍ୟ ସେ ଧାତା ମିଳାଇବେ ଆଗେ ପାଛେ ॥ ପ୍ରବୋଧ ନ ମାନେ ବେଟା ରାଜାର ସାକ୍ଷାତେ । ଶିବ ମୋହ ଗଲେ ଯେସନ ମୋହିନୀ ରୂପେକ ॥ ସେହି କନ୍ୟା ଲଭିବାରେ ମନେ ବଡ଼ ରାଜ । ପାଶୋଶତେ ନାହିଁ ପାରେ ବାଳୁ ମର୍ଦ୍ଦଗାଜୀ ॥ ରଜା ହରାଇଲୁ । ପାଇଅଛୁ ତୋରେ । ପଞ୍ଜୁରିକାଠି ରଖିବେ ହୃଦୟ ମାଝାରେ ॥ ସ୍ୱପ୍ନେ ଯାହାର ତୁମି ଦେଖିଛ ସ୍ୱପନ । କୋଥା ତାର ଘରବାଡ଼ି ତୁମି ନାହିଁ ଜାନ ॥ 'କେମନେ କନ୍ୟାରେ ତୁମି ପାବେ ମୂଲ୍ୟକାନ୍ତ ।' କୁମର ବଲେନ ମୋର ଆଛେ ରଘୁନାଥ । ଅବଶ୍ୟ ମିଳିବେ କନ୍ୟା ଆମାର ନିଶ୍ଚୟ । ଏହା କହି କୁମର ଯେ ହଇଲ ଅଥିର । କନ୍ୟା ଲାଗି ମର୍ଦ୍ଦଗାଜୀ କରଇ କ୍ରନ୍ଦନ । ସ୍ୱପ୍ନେ ସ୍ୱପନେ ତାର ସଦା ପଡ଼େ ମନ ॥ ହା କନ୍ୟା ବଲିୟା ବାଲୁ ରାଜନନ୍ଦନ ଝୁରେ । ଅନ୍ନ ଜଲ ନାହିଁ ଖାଏ ରାଜାର ନନ୍ଦନେ ॥ ସୀତାର ହରଣେ ରାମ ଯେମନ ଅସ୍ଥିର । ମର୍ଦ୍ଦଗାଜୀ କନ୍ୟା ଲାଗି ସେହି ପରକାର ॥ ଶ୍ରୀବତ୍ସ ରାଜନ ଯେନ ଶନୈଶ୍ଚର କୋପେ । ଶନ୍ତରା

ଲାଗିଣ୍ଟା ଚିନ୍ତା କରେନ ଯେରୂପେ ॥ ଏହିରୂପେ କେତେ ଦିନ ଗେଲ ଗୁଜରିଯା । ଏକଦିନେ ରାଜଦଣ୍ଡେ କୁମର ଉଠିଯା । ସୋନାଲଡ଼ି ଶୋନାଲଡ଼ି କମରେ ବାନ୍ଧିଲ । ଚୁପେ ଚୁପେ ଘରୁବେର ହଇତେ ଲାଗିଲ । ଢାଲ ତରବାରି ଆର ଖଞ୍ଜର କଟାରି । କମରେ ବାନ୍ଧିଲ କାଷ୍ଟ ଅସ୍ତ୍ର ଯତ୍ନ କରି ॥ କୋଦଣ୍ଡ ଧରିଣ ଧନୁ ବାନ୍ଧ ପୃଷ୍ଠଦେଶେ । ଚଲେ ମର୍ଦ୍ଦଗାଜୀ ଅବେ କନ୍ୟାର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ । ଦୁଆରି ପାହାରି କେହୁ ନା ପାଏ ଖବର । ଲୁଚ ପଲାଇଯା ଗେଲ ରାଜାର କୁମର ॥ ନଗର ବାହିରେ ଯାଏ ଚୁପି ଚୁପି ହଏ । ଧରିଆ ବାନ୍ଧିବେ ବଲି କିପତର ଭଯେ ॥ ଚଳିଲ ପଡ଼ିଯା ଗେଲ ନଗର ଭିତରେ । ମର୍ଦ୍ଦଗାଜୀ ପାଲାଇଲ ଦୂର ଦେଶାନ୍ତରେ ॥ ରାଜା ରାନୀ ଶୋକ କରେ ପୁତ୍ର ନା ଦେଖିଯା । ଗୌରାଙ୍ଗ ଲାଗି ଅନ୍ଧାର ଯେମନ ନଦୀଯା ॥ ହରି ହରି ବଲ ହେ ସକଲ ବନ୍ଧୁରେ । କବିକର୍ଣ୍ଣ ଗାଏ ରାଖ ବାବା ସତ୍ୟପୀରେ ॥

(ଲୁଚା) —ସେତ ନବରଙ୍ଗିଯା । ଭଙ୍ଗୀ ଦେଖାଉଛି ନୂଆ ନୂଆ ଲେ । ପହିଲ—କାନ୍ଦଇ ମାତା ରାଣୀ । କାହିଁ ଗୁଡ଼ିଗଲୁ କୁମରମଣି । ଅଭାଗ୍ୟ ବେଳକୁ ମନ୍ଦ କପାଳକୁ ଏତେ ଚିନ୍ତା ଦେଲା ବିଧାତା ଆଣି । ପଦ । ନୟନରୁ ନୀର ବହେ ଝର ଝର କୁମରର ଗୁଣଗୁଣି । ଲାବଣ୍ୟନିଧୀକି ହରାଇ ବସିଲି କିଏ ଆଣିଦେବ ମୋ ମନ ଜାଣି । (ତ୍ରିପଦୀ) ବାଛୁରେ ମେରେଗେଲ, ଗୁଡ଼ ଶୂନ୍ୟହେଲ ଘରବାଡ଼, ମନ ଦୁଃଖେ କାନ୍ଦେ ରାଜାରାନୀ । ପ୍ରାନେର ପ୍ରତିମା ମୋର କୁଆ ଗେଲାରେ କୁମର, ତୋରେ କି ପାଇବ ଆର ଆମିରେ । ବାଛୁ ମୋର ॥ ମାତା ପିତା ଦୁହେଁ କାନ୍ଦେ, ବେଶ ବାସ ନାହିଁ ବାନ୍ଧେ ଶୁନିଯା ରାଜାର ଯତ ରାନୀ । ପଡ଼ଆ ଧରନୀ ଲୁଟେ, କାଗୁଡ଼ଆ ଶିର ଫାଟେ, ହାୟ କୁଆ ଗେଲ୍ ଯାଦୁମନି ରେ ବାଛୁ ମୋରେ । ୨ । ଗୁଡ଼

ଟେଲ ବେନୁପାନ କାନ୍ଦେ ସକଳ ଟୋପିମା ଆର କାନ୍ଦେ ରାଇ ଠାକୁରାମା । ସନ୍ନ୍ୟାସୀ ହୋଇଲ ଚଇତନ୍ୟ, ଶଚୀଶୋକ କରେ । ଯେନ ତେମନତେ କାନ୍ଦେ ରାଜରାମା ରେ । ବତ୍ସ ମୋର ।। ହାୟ ହାୟ ଗୁଣନିଧି, କେ ଦିବ ତୋରେ ଏ ବୁଦ୍ଧି, କହ ଶୋକ କରେ ତାତ ମାତ । କୌଶଲ୍ୟା କାନ୍ଦଇଛେ ଯେନ, ଦାସ ମନ୍ତ୍ରୀ ସର୍ବଜନ ରାମ ବିନା ଯେନ ଦଶରଥ ହେ ।।

(ଉହା— ଏହା କଏ ସହିବ, ଏତେ ସର କଲିଣି ଦବବ ହେ ।।

ପ୍ରବୋଧ କରିୟା ମନ, ରହିଲ ସକଳ ଜନ, ମନେର ସନ୍ତାପ କରି ଦୂର । ଧୀନ ଗୋପୀନାଥ ସୁତ କର୍ଣ୍ଣକର୍ଣ୍ଣ ବରଣତ, ଦୟା କର ପ୍ରଭୁ ପୀତାମ୍ବର ହେ ।୫।

(ଉହା)— ବୁଡ଼ିଗେଲଟି ଭେଳା, ବାନ୍ଦର ପାରକର ଟକାଉଠାନା ହୋ

(ପାଲ)— ରାମ ନିଷ୍ଠ ହରେ ହେ ଗୋବିନ୍ଦ ନିଷ୍ଠ ହରେ । ପତିତ ପାବନ ବାନା ଉଡ଼େ କତ ଦୂରେ ।। ପତିତପାବନ ବାନା ବେଗେ ଆଶ୍ରେ କର । ପାଇବେ ଅମୂଲ୍ୟ ଧାମ ହରି ହରି ବଲ ।।

(ଉହା)— ସର୍ବେ ବୋଲିଲେ ହରି । ଯମଯନ୍ତ୍ରଣାରୁ ହେବପାର

(ପାଲ)—ଅନେକ ରୋଦନ କରି ରାଜା ରାଣୀ ଘରେ । ରହିଲ ଯେ ତାର୍‌ସର୍ବେ ଶୋକ ସନ୍ତାପରେ । ମଦ୍ଧ'ଗାଜୀ କୁମର କନ୍ୟାର ମାୟା ମୋହେ । ଉଚାଟେ ଫେରେନ ବାନ୍ଧ ମନେର ସନ୍ଦେହେ ।। ଚନ୍ଦ୍ରାବର୍ତ୍ତୀ ଦେଖି ସାମ୍ବ ଯେମନ ପ୍ରକାର । ମଦ୍ଧ'ଗାଜୀ ସେହିରୂପ ହଇୟା ଅଧୀର ହମାଗତ ରାଜପୁତ୍ର ଚଳିତେ ଲଟିଲ । ହସିନା ନଗରେ ଗିୟା ପ୍ରବେଶ ହଇଲ ! ବୁଧବାର ତ୍ରୟୋଦଶୀ ବାମେତେ ଯୋଗୀନୀ । ପୂର୍ଣ୍ଣଘଟ ବାମେ ଦୈଖେ ସୁନ୍ଦର କାମିନୀ ।। ହଂସ ଦେଖିଲ ଦେଖ ବାମେତେ ଶୃଗାଲ । ଦକ୍ଷିନ ଲୋଚନ ନାଚେ ବାଜେ ଯେ କଂସାଲ ।। ଏ ସବ ମଙ୍ଗଲ ଦେଖି କୁମର ସତ୍ୱରେ । ଅବଶ

ପାଇବ ଆମି ମୋର ମନଚ୍ୟରେ ॥

(ଢୁହା)—ସତେ ଦୂଃଖ ଦନ ସୁଟରେ ଯିବ ସୁନ୍ଦରୀ ଭେଟ ହେବ
ମଲୀ ମାଳ ଶ୍ୟାମକୁ ଦେବୀ—ବୃଛରେ
ଚୌପଦୀ— ବାହ୍ନ କରିବ, ସତେ ସୁନ୍ଦରୀ ଭେଟ ହେବ ।
ମନ୍ଦେ ହସି ପିକସ୍ୱରୀ ଅଙ୍କେ ଆସି ବସିବ । ପଦ ।

ସେ ଯଦି କରିବ ଅଳ, ଯୋଗାଇବ ନାନାଭଳ, ଯେଉଁ ମନ୍ତ ତାର ତୋଷ ହୋଇବ । ୧ । ଗଜ ଦବା ମୁଁ ତାହାର, ପାଶେ ଥିବ ଅନୁସର, ଯେବେ ମୋ ଶଉ ଚକୋର ତୃପତ ହେବ । ୨ । ନିଶି ହୋଇ ଉଜାଗର, ଖେଳାଇବ ଚଉସାର, ରଙ୍ଗ ମାର ସାର ମୋର ସଙ୍ଗେ ଗୃଳବ । ୩ । ନିତ୍ୟାନନ୍ଦ ସାହୁ ବୋଲେ, ପ୍ରଭୁ ନାରାୟଣ ଥିଲେ, ତୁମ୍ଭ ମନବାଂଛା ନିଶ୍ଚେ ସିଦ୍ଧି ହୋଇବ ।

(ପାଲ) ଏହିରୂପେ ମଦ୍ଧ'ଗାର୍ଜ୍ଜ କତଦୂରେ ଗେଲ । ଏକ-ପଥେ ଗୃରି ପଥ ପଡ଼ିଛେ ଦେଖିଲ । ମନେତେ ବିଗ୍ୱର କରେ ରାଜାର କୁମର । କୋନ ପଥେ ଯାବ ନାହିଁ ମିଲେ ସମାଗ୍ଭର ॥ କୋନପଥେ ଗେଲେ ପାବ ରମନୀରତନ । କୋଥା ତାର ଘର ବାଡ଼ି ଜାନବ କେମନ ॥ ଏହିକାଲେ କୁମରେ ଫକିର ଦିଲଦେଖା । ମଥାଏ କାଲଆ ପାଗ ମୟୂରର ପାଖା ॥ ହସ୍ତେ ଆଶାବାଡ଼ି ଧରି ପ୍ରଭୁ ନାରାୟନ । ଢ଼ଲତେ ୨ ପ୍ରଭୁ କରେନ ଗମନ ॥ ଫକୀର ବଲେନ ବାବା ବାତକହ୍ନ ତୋରେ । ଦାଣ୍ଡ୍ରାଇୟା ଆଛ କେନ ବିସ୍ତାର ଉପରେ ॥ ମାୟା ରୂପୀ ଫକୀର ତାହାରେ ବଲେ ବାମି । କିଶୋର ବୟସେ କେନ ଭ୍ରମହେ ମେଦନୀ ॥ ଫକୀର ଦେଖିୟା ବେଟା ସଲାମ କରିଲ । ତାପାତହ ବଲୟା କୁମରେ ଦୁଆ ଦିଲ ॥ କୁମର ବଲେ ଫକୀର କର ନିବେଦନ । ସୁରେନ୍ଦ୍ରମୋହିନୀ ଆମି ଦେଖିଲୁ ସ୍ୱପନ ॥ ତାହାର କାରନେ ଆମି ଯାଇ ଦେଶାନ୍ତର ପଥ

ବାତାଇଦ୍ୟା ଦାଓ ଆମାରେ ତାହାର ॥ ଫକୀର ବଲେନ ଶୁନ ବାବା ମନ ଦିୟା । ଏହା ହୃଦର ବାତ୍‌ତୋରେ କୋନ୍ ଶିଖାଇଆ ॥ ସ୍ୱପନେ ଦେଖିଛ ଯାରେ ତାରେ ପାବେ କୁଥା । ଚକ୍ଷୁ ମେଲି ଚାହିଁଲେ ସକଲ ହବେ ମିଥ୍ୟା ॥ ଜାଲ ଫାଡିଲେ କି ରହେ ବନ୍ଧନ୍ତା ପବନା । ସେହିରୂପେ ସ୍ୱପ୍ନକଥା ମିଲେ କି କଖନ ॥ ଅସମ୍ଭବ କଥା ଯଦି ପାଇବେ କୁମର । ଆମି ଯା କହିବୁ ତାହା କର ଏକବାର । ପୀରେର ଦର୍ଗାରେ ଶିର୍ନୀ କବୁଲ କରିବେ । ସ୍ୱପନସୁନ୍ଦରୀ କନ୍ୟା ତବେ ତ ପାଇବେ ॥ ଏକଥା ଶୁନି କୁମର କର୍ଣ୍ଣେ ହାତ ଦିଲ । ରାମ ରାମ ବଲିୟା ପଶ୍ଚାତେ ଘୁଞ୍ଚିଗେଲ ॥ କେମନେ ଶିର୍ନୀ ଦିବ ପୀରେର ଦୋରେ । ଇଷ୍ଟଦେବ ରଘୁନାଥ ହଏ ଯେ ଆମାର ॥ ହିନ୍ଦୁର ବିଧାନ ନହେ ପୀରେର ପୂଜନ । କେମନେ ପୂଜିବ ଆମି ପୀରେର ଚରନ ॥ ଇହା ଶୁନି ସତ୍ୟପୀର ବଲେନ ଉତ୍ତର । ଯେଇ ରଘୁନାଥ ସେହି ଆମି ସତ୍ୟପୀର । ମର୍ଦ୍ଦଗାଜୀ ବଲେ ତବେ ଶୁନ ହେ ଦେବାନ । ତୁମି ଯଦି ରଘୁନାଥ ଜାନିବ କେମନ ॥

(ଡ଼ିହା) — ପିର୍ଜି ଝେଲୁଣ୍ଡ଼ କନା, ମତେ କ୍ଷମା କର ସତ୍ତମ୍ଭନା ହେ ।

ତୁମି ଯଦି ସେହିରୂପ ଦେଖାଇତେ ପାର । ତବେତ ପୂଜିବ ଆମି ସେହି ସତ୍ୟପୀର ॥ ଏକଥା ଶୁନି ଫକୀର ଅନ୍ତର୍ଦ୍ଧାନ ହଲ । ଦୁର୍ବାଦଲ ରାମରୂପେ କାଛେ ଦାଣ୍ଡାଇଲ ॥ ବାମକରେ ଶରାସନ ଦକ୍ଷେ ତୀକ୍ଷ୍ଣ ଶର । ଲକ୍ଷ୍ମଣ ଜାନକୀ ସଙ୍ଗେ ଅତି ମନୋହର ॥ ରାମରୂପ ଦେଖି ମର୍ଦ୍ଦଗାଜୀ ବିଭୋଲ ହୈଲ । ନୟନଜଲ ନୟନଜଲ ଆନନ୍ଦେ ଭସିଲ । ଏସନ ରୂପ ଦେଖିୟା ରାଜାର ନନ୍ଦନ । ଭୂମେ ଗଡ଼ି ଗଡ଼ି ଦିୟା କରିଲ ପ୍ରନାମ । ଆଜି ଯେ ଆମାର ଜନ୍ମ ସଫଲ ହଇଲ । ବିଦେଶ ଆସିବା ଆଜି ସାର୍ଥକ ଲଭିଲ ॥ କନ୍ୟାର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟେ ଆମି ଆସି ବିଦେଶରେ । ଭାଗ୍ୟବଲେ ରଘୁନାଥ ଭେଟିଲୁଁ ବାଟରେ ॥ ବିଷ୍ଣୁ

ମାୟା କ ବୁଝିବେ ରାଜାର କୁମର । ଯେ ମାୟାର ଆଦ୍ୟ ଅନ୍ତ ନା ଜାନେ ଶଙ୍କର ॥ ପୁନର୍ବାର ଅନ୍ତର କରିଣ ରାମରୂପ । ଦାଣ୍ଡାଇଣ ରହିଲେ ଫକୀର ସ୍ୱରୂପ ॥ ହାତ ଯୁଡ଼ି ବେଟା ବଲେ ଶୁନ ହେ ଦେବାନ । କେମନେ ପୂଜାକରିବ କହ ତାର ବିଧାନ ॥ ନାରାୟନ ବଲେ ବଚ୍ଛା ଶୁନ ଯଦୁମନ । ପୂଜାର ବିଧାନ ତୋରେ କହ୍ୟା ଦିବ ଆମି । ସବା ସେର ଅନ୍ନ ଚିନି ଦୁଧ ପାକାଇବେ । ସବା ଗାଣ୍ଡୁଆ ପାନଆର ପୁଷ୍ପମାଲ ॥ ଚେରାଗେ ଘୃତ ଖିର ପୁଡ଼ିବେ ନଶାନ । ଉପରେ କରିବେ ଖାଡ଼ାଦାମ୍ବ ସାହେବାନ ॥ ଦରଘାରେ ଆଗେ ଦିବେ ସୁବର୍ଣ୍ଣ କଳସ । ପଞ୍ଚ ଦେବତା ପୂଜିବେ ମନେଲଭ୍ୟ ତୋଷ ॥ ଧୂପଦୀପ ନଇବେଦ୍ୟ ବାଦ୍ୟ ପଞ୍ଚସ୍ୱରେ । ବ୍ରାହ୍ମନ କରିବେ ପୂଜା ଷୋଡ଼ଶୋପଚାରେ ॥ ଏହା ଶୁନି ମର୍ଦ୍ଦଗାଜୀ ଆନନ୍ଦ ହଇଲେ । କନ୍ୟାଲଭ ହେଲେ ପୂଜା କରିବି କହିଲ ॥ ଏହା ଶୁନି ନାରାୟନ ଆନନ୍ଦ ହଇଲେ । କର୍ଣ୍ଣାଟ ସହର ପଥ ବାତାଇଣ ଦିଲ ॥ ସାବଧାନ ହଣ ତୁମି ଯାବେ ସେଇ ପଥ । ବିଷମ କର୍ଣ୍ଣାଟ ଦେଶେ ହବେ ଉପଗତ ॥ ଅନ୍ତର୍ଦ୍ଧାନ ହଇ ଲେନ ପ୍ରଭୁ ନାରାୟନ । ମର୍ଦ୍ଦଗାଜୀ ଗଲେ ଗଲେହଣ ହରଷିତ ମନ ॥ ଗାଏର୍ଦ୍ଦି ଜ କବିକର୍ଣ୍ଣ ସତ୍ୟପୀରପାୟେ । ଭକ୍ତେର ବାନ୍ଧବପ୍ରଭୁ ହବେ ବରଦାଏ । ନଦ ନଦ୍ୟଦେଶେ ଜନ ବିରାଟ ନଗର । କଳିଙ୍ଗ ଉତ୍କଳ ଜନି ଚନ୍ଦ୍ରଭାଗା ଖିର । ଗିରିଘୋରବନ ଜନିଲେ ଦେଶାନ୍ତରେ । ଶୁଭବାର୍ତ୍ତା ପ୍ରବେଶିଲ କର୍ଣ୍ଣାଟ ନଗରେ ॥ କୁମର ପ୍ରବେଶି ଦେଖେ କର୍ଣ୍ଣାଟ ସହର । ଗୃହ ବାଟି ପରିପାଟୀ ନିର୍ଜ୍ଜନ ନଗର ॥ ସେ ଦେଶର ରାଜା ପ୍ରଜା ପଳାଏଛେ ଦୂରେ । ପନ୍ଥିକ ନା ଚଲେ ପଥ ଭାଲୁକର ଡରେ ॥ ବିଶ୍ୱକର୍ମା ବଇଦେ ଭାଲୁକା ମହାତେଜା । କର୍ଣ୍ଣାଟ ଦେଶେତେ ଭାଲୁ ହଇ ଆଛେ ରାଜା ॥ ସେଇ ପଥେ ଯାଇତ ମାନାକରେ ସର୍ବଜନ । ଭାଲୁକରେ ହସ୍ତେ ପ୍ରାନ ଯାବେ ଅକାରନ ॥ ବଲେଛ

ସେ ମହାବଳୀ ସମରେ ଦୋଷର । ତାହାର ହସ୍ତରେ କଭୁ ନ ପାବେ ନସ୍ତାର ॥ ହେନ ଶୁନି ମଦ୍ଧ'ଗାଜୀ ଭାବେ ମନେ ମନ । ସତ୍ୟ ଯଦି ଆସମାନେ ସତ୍ୟନାରାୟନ । ନାରାୟନ ନାମଧରି ବଡ଼ଗର୍ବ କରେ । ମାରିବ ଭାଲୁକ ଆମି କଣ୍ଠାଘା ରେଷେରେ ॥ ରାଜନ୍ୟ ମଣ୍ଡିଲେ ମୋର ହବେ ବଡ଼ କର୍ମ । କ ହେତୁ ଛାଡ଼ିବ ଆମି ନିଜ କ୍ଷତ୍ରି ଧର୍ମ ॥ ନିର୍ଭୟ ହଇୟା ଚଲେ ମଦ୍ଧ'ଗାଜୀ ବୀର । ଭୁରୁକ୍ଷେର ତଳାଏ, ତାର କହିଛି ମାତାର ॥ ଦେଖିଲ ଭାଲୁକେ ଏକ ବୃକ୍ଷ ତଳେ ତଳାଏ, ଅଚେତନ ହୟା ସୁଖେ ତହିଁ ନିଦ୍ରାଯାଏ ॥ ମଦ୍ଧ'ଗାଜୀ ଇହା ଦେଖି ଭାବେ ମନେ ମନ । କେମନେ ମାରିବ ଆଜି ଭାଲୁକ ଦୁର୍ଜ୍ଜନ । ଏହିକାଲେ ନିଦ୍ରାଭଙ୍ଗ ହେଲେ ଭାଲୁକେର । ଦେଖିଲ ରାଜାର ବେଟା ସମ୍ମୁଖେ ତାହାର ॥ ମଦ୍ଧ'ଗାଜୀ କେ ଦେଖିୟା ଭାଲୁ ବୀର ବଲେ । ଆମାର କାଛତେ କେନ ମରିତେ ଆଇଲେ ॥ ଏମନ ଶୁନିୟା ବଲେ ରାଜାର କୁମର । ଜୀବନେ ବାଞ୍ଚିବେ ଯଦି ପାଲା ବନସ୍ତର ॥ କହିକର୍ତ୍ତି ବିରଚିଲ ପୀତେର କାଲାମ । ଉଦ୍ଧାର କରିବେ ବାବା ସତ୍ୟନାରାୟନ ॥

ଏଥୁ ଅନ୍ତେ କଉତୁକ ଶୁନ ସର୍ବଜନ । ମଦ୍ଧ'ଗାଜୀ ଭାଲୁକେର କଥୋପକଥନ ॥ ଭାଲୁକ ବଲେ ରେ ବେଟା ପ୍ରାନ ନାହିଁ ପାବି । ଗୃପୋଡେର ଘାତେ ତୁଇ ପରାନ ହରାବି ॥ କତ ଶୂର ବୀର ଆଲ ଆମାର ଏଖାନେ । ପଲାଇୟା ଗେଲ ସବେ ନାପାରିୟା ରନେ ॥ କତ ନରପତି ଆସେ ଏକ ମହାବଲ । ଚଣ୍ଡାତେ ନାରିଲ ମୋର ଏକଟି ଯେ ଚଲ ॥ ସିଂହ ବ୍ୟାଘ୍ର କତଆସେ ଆମାର ଗୋଚର । ରହେ ନା ପାରିୟା ତାରା ପାଲାଇଲଦୂର ॥ ତୁମି କ ଗୁମାନ କର ଧରି ଝଡ଼୍‌ଖାନ । ତୁ ଛାର ବାଳକ ଆମି ତୁଛ କରି ମାନ ॥ ପ୍ରାନ୍ ଯଦି ପାବେ ତୁମି ଅମାର୍ ହଜୁରେ । ଖଡ୍‌ଗ ରଖି ପଲାଇୟା ଯାଅ ନିଜ ଘରେ ॥

(ଊହା)—ଟୋକା ତୋ ମନହେଜ ଟେକ କରତାଏ ଦେବ ଆଜରେ ରାମସଙ୍ଗେ ମନ୍ତ୍ରୀପନ ଆମାର ବଂଶରେ । ଲଙ୍କାପୁର ଧ୍ୱଂସିଯ୍ୟା ମାଇଲ ରାବନରେ ॥ ତୁ ଛାର ମାନବ ହଏ ହେଉ ସମସର । ନଖାଗ୍ରେ-ଛିଣ୍ଡତେ ପାରି ତରୁବର ଗିର ॥ ତୋର ବାପା ସଙ୍ଗେ ମୋହର ହଏଛିଲ ରନ । ଯୁଦ୍ଧ ନା ପାରଯ୍ୟା ସେହୁ ପଶିଲ ଶରନ । ସେ କାରନେ ତାର ସଙ୍ଗେ ବନ୍ଧୁତା ହଇଲ । ଗଙ୍ଗାତଟେ ବନମାଝେ ଦିଯ୍ୟା ବନଫୁଲ ॥ ସେ କାରନେ ନାହିଁ ମାରି ଜାନରେ କୁମର । ସଙ୍ଗାତେର ପୁନ ତୁଲ ଯାଅ ନିଜଘର ॥ ମର୍ଦ୍ଦଗାଜୀ ବଲେ ଶୁନ ଭାଲୁକ ଯବାନ । ତୁହି ଛାର ପଶୁ ଜାତି କରୁତରେ ଗୁମାନ ॥ ଅଚେ-ତନ ନିଦ୍ରାକାଲେ ନାମାରନ ତୋରେ । ପବନ ଲଇବୁଁ ଏବେ କଠାରି ଘେଟେରେ ଅତଗୁନ ଭଲ୍ଲୁକ ଉଠିଲ ଅଙ୍ଗ ଝାଡ଼ି । ଗର୍ଜ୍ଜନ ଛାଡ଼ିଲ ଯେନ ମେଘ ଘଡ଼ିଘଡ଼ି ॥

(ଊହା)—ଭାଲୁ ଅଇଲ ଧାଇଁ, ଯୁଆଜୀ ପଳିଯ୍ୟ ନିଶ ଫୁଲାଇଦେଇ

(ପାଲ୍) ଖଡ଼୍‌ଗ ଧରି କୁମର ହେଲ ଆଗୁସାର । ଭଲ୍ଲୁକ ଆସିଲ ହସ୍ତ କରିଯ୍ୟା ବିସ୍ତାର ॥ ଦୁଇଜନେ ଧରାଧରି ଗଡ଼ାଗଡ଼ି ଯାଏ । ଭାଙ୍ଗିଯ୍ୟ ପଡ଼ିଲ କତ ଗଛପନ୍ତ ତଏ ॥ ଦୁର୍ଜ୍ଜନ ଭଲ୍ଲୁକ ମାଡ଼ି ବସିଲ କୁମରେ । ଭଯ୍ୟ ପାଇ କୁମର ଡାକଲ ସତ୍ୟପୀରେ ।

ଊହା—ବାବାହେ ନାରାୟଣ, ଏ ସଙ୍କଟୁଁ ମୋରେ କରତାଣ ହେ ।

ଚୌପଦୀ—ମଣିମା ଶୁଣିମା ହେଉ ଗରିବ ଡ଼ାକ, ନିରେଖ ଜନକୁ ରଖ ପଙ୍କଜ ମୁଖ । ଘୋଷା । କୃପା ସାଗର କାହିଁକି, ମୋ ବେଳକୁ ଚଲ ଶୁଖି, ଜାଣିଲ ମୋ କର୍ମ ବାଙ୍କ ନୋହେ ସଲଖ ॥ ଆତଙ୍କ ନାଶନ ବାନା, ନ ଶୁଣ ଭୃତ୍ୟ ବେଦନା, ଏବେ ହୋଇ ଯିବ ମନା କେ ଦେବଡ଼ାକ । ୨ । ଦାସ ଯେବେ ନାଶଯିବ, କାର୍ତ୍ତିରେ ଅକୀର୍ତ୍ତି ହେବ, କାରନ୍ତ ଚନ୍ଦ୍ରେ ଲାଗି ଯିବ କଳଙ୍କ । ୩ । କହେ

ହୃମ୍ନାନନ୍ଦ ଗୁଚ, ନାହିଁ ଅନ ପ୍ରକାର ଏ ଘନ ଙ୍ବକ୍ତା ମୋର ନେତେ ନ ଦେଖ । ୪ ।

(ପାଲା) କୃଥା ଆଛ ଦନ୍ଦାନ୍ଦ୍ର ଅଖିଲେର ପତ । ଦୁରନ୍ତ ଭାଲୁକ ମୁକ୍ଷେ କର ରକ୍ଷ ଚତ ; ବୁଛିବଲ ଦଅ ପ୍ରଭୁ ମାଶତେ ଦୁର୍ଜ୍ଜନ । ଏ ଘୋର ସଙ୍କଟୁଁ ରକ୍ଷା କର ହେ ଦେବାନ ଭାଲୁକ ମୁଖ ହଇତେ ରଖ ସତ୍ୟପୀର । ଆମି ମଲେ ବୁଡବେ ଯେ କିରିମା ତୁମର ॥ ତୋମାର ହୁକୁମେ ଆମି ଏ ଦୂର ପ୍ରବାସେ । ଦୁର୍ଦ୍ଦାନ୍ତ ଭାଲୁକ ହସ୍ତେ ମରି ଅବଶେଷେ ॥ ମୃଗୁର୍ନା ଡାକଲ ପ୍ରଭୁ ବାନର ଭିତରେ । ଚକ୍ରଧର ଆସି ତାରେ ରକ୍ଷା କେଲ ବାରେ ॥

(ଭୁନ୍ଦା)—ଅତଙ୍କେ ପଡ, ଡାକୁଛି ହରି ହରି ଏ ସଙ୍କଟୁଁ କର ହେ ପାର ।

ଏହିରୂପେ କୃମର ଯେ ଡାକଲ ଅପାର । କଳାଉଡେ ଅସନ କମ୍ପଲ ଦେବାନର ॥ କୁମରେର ଡାକ ପ୍ରଭୁ ଜାନଲେନ ମନେ । ଅଙ୍ଗେ ବଲ ହୈଲ ଶତ ହସ୍ତୀର ସମାନେ ॥ ପ୍ରଥମେ ଯୁଦ୍ଧେ ଯେ ରୂପହାଶୀ ଭୀମସେନ । ଶତଶୃଙ୍ଗ ଶତଶୃଙ୍ଗ କଟିଲେ ସ୍ବତ୍ରଣେ ॥ ତାହାର ଅଙ୍ଗେ ଯେ ରୂପ ପ୍ରବେଶଇ ବଲ । ସେ ରୂପେ କୁମରେ ପୀର ଅଙ୍ଗେ ବଲ ଦିଲ ॥ ଭୀମ ପରାକ୍ରମେ ବାଗ୍ଘ ଭାଲୁକେ ଧରୟା । ମାଡଅ। ବସିଲ ଭାଲୁ ରହିଲ ପଡୟା ॥ ଦୁଇପାଟି ଦନ୍ତ ଭାଙ୍ଗେ ଏକ ମୁଷ୍ଟାଘାତେ । ଅସ୍ତ୍ରଘାତ ପଦାଘାତ କରେ ଏହି ମତେ ॥ ଶ୍ରେଷ୍ଠେର ଉପରେ ଶ୍ରେଷ୍ଠ କୁମର ମାରିଲ । ମୁଖା ଓଷ୍ଠି ଫାଟି ରକ୍ତ ବହିତେ ଲାଗିଲ ॥ କେହ୍ତ କାରେ ନାହିଁ ଗୁଡେ ଦୁହେଁ ମହାବଳୀ । କୁମର ମାରଲ ଖଡ୍ଗ ପେଟେ ଗେଲ୍ ଗଲି । ଦୁର୍ଦ୍ଦାନ୍ତ ଭାଲୁକ ତାତେ ହଇୟା ଅସ୍ଥିର । ଗର୍ଜ୍ଜନ କରିୟାପଡେ ମହୀର ଉପର ॥ ଏହିରୂପେ ଭୂପସୁତ କରି ଅସ୍ତ୍ରାଘାତ । ଋଷିରାଜେ

ଯମ୍ବୋଜ ଅର୍ପିଲ ଭୁରତ ॥ ଭଲୁକ ମାରିଲ ଯବେ ରାଜାର କୁମର । କର୍ଣ୍ଣାଟେହେର ମହାରାଜା ପାଇଲେ ଖବର ॥ ରୋହ ମନ୍ତ୍ରୀ ସଙ୍ଗେ ଲୟା ନୃପତ ଚଳିଲ । ମଦ୍ଧଗାଙ୍କ ପାଟଣ ଗିଯ୍ଯା ପ୍ରବେଶ ହଇଲ ॥ ପାଦେ ଅର୍ଘ୍ୟ ଦିୟା ସେ କୁମରେ ନିଲ ଘରେ । ବାଟ ହରିଡେ ବଚନ କହିଲ ସତ୍ତ୍ୱରେ ॥ ରତ୍ନାବତୀ ସ୍ୱଷ୍ଟ ହଲ ରତ୍ନସିଂହ ରାଜା । ଆପନାର ଇଷ୍ଟ ଦେବଦେବୀ କରେ ପୂଜା ॥ ମହଲ ଭିତରେ ରତ୍ନବେଦୀ କରାଇଲ । । କର କନ୍ୟା ବେଦୀପରେ ଲୟା ବସାଇଲ । ସ୍ୱସ୍ତିପାଠ ପଢିଲ ଯେ କାଳେ ଦ୍ୱିଜବରେ । ରାଜା ସମର୍ପିଲ କନ୍ୟା ରାଜାର କୁମରେ ॥ ହୁଲ ହୁଲି ହଲ ମିଳି ସାମନ୍ତଣୀଗଣ । ଉତ୍ତମ ପ୍ରକାରେ ବିଭା ଘରେ ସମାପନ ହେ ॥

(ଉହ୍ମା)—ଢୋଲ ଝମ୍ପକ ବାଜେ, ବର କନ୍ୟାକୁ କେମନ୍ତ ସାଜେ । ଅଦ୍ଧେକ ରାଜା ଇନାମ ହଲ ନୃପବର । ଏହିମନ୍ତେ ଦୁଇମାସ ରହିଲ କୁମର ॥ ଏକଦିନ ମଦ୍ଧଙ୍କାଙ୍କ ପ୍ରିୟା କୋଳେ ଧରି । ଦୂରଦେଶ ଯିବ ବିଦାକର ଗୋ ସୁନ୍ଦରୀ ॥ କନ୍ୟା ବଲେ ପ୍ରାନନାଥ କୁଥା ଛାଡ଼ିଯାବେ । ଏ ଅଭାଗୀ ଏକାକିନୀ କେମନେ ରହିବେ । ସ୍ୱାମିହିୟ ଯଦି ଛାଡ଼ି ଯାବେ ପ୍ରାନେଶ୍ୱର । ତୋମାର ହସ୍ତେ ମୋ ଗଲେ ଦିଏ ଯାଅ ଛୁର ॥ ନାହଲେ ଅନଲେ ଆମି ନଷ୍ଟେ ଦିବଶ୍ୱାସ । ତୋମାରେ ଲାଗିବେ ନାଥ ସ୍ତ୍ରିହତ୍ୟା ଦୋଷ ॥ ଏ ନବଯୌବନ ମୋର ହଏ ଯାବେ ବୃଥା । କ୍ଷମାକର ପ୍ରାନନାଥ ନା ଯାଅ ଅନ୍ୟଥା ହେ ॥

(ଉହ୍ମା—ତୁମ୍ଭେ ନୂଆ ନାଗର, ନୂଆ ପ୍ରୀତି କାଟୁଛନ କର ହେ ।

(ରତ୍ନାବତୀର ଅନୁରୋଧ)

(ହେ ମାଧବ ସଙ୍ଗେ କ ଫେରି ଆସିବ ବୃତ୍ତରେ ଗାଇବ)

ଚୌପଦୀ – ପ୍ରାଣଈଶ ନ କର ମତେ ନିରାଶ । ଘୋଷା । ସେବା

କରି ଶିବଙ୍କୁ, ପାଇଅଛୁ ତୁମ୍ଭଙ୍କୁ ଗୁଡ଼ ଏତେ ଯିବ ଦେଶ । ୧ । ଏଡ଼ି ପୀରିତି ପଥ, ଯେବେ ଯିବ ହେ ନାଥ, ମରିବ ନିଶ୍ଚେ ଖାଇ ବିଷ ।୨। ଦେଖିଣ ହୀନ ନାରୀ, ଅବା ମନେ ବିଗ୍ଭରି, ତେଣୁ ଉପେକ୍ଷ ସ୍ନେହରସ । ୩ । କହଇ ନିତ୍ୟାନନ୍ଦ, ନ ଜାଣେ ପରା ଛନ୍ଦ, ମନ ଲଟିଛୁ ଆନ ପାଶ । ୪ ।

(ପାଲି) କନ୍ୟାର ନିଷ୍ଠୁର ବାଣୀ ଶୁଣିଣ କୁମର । କର ଧରି ପ୍ରବୋଧିଣ କହିଲ ଅପାର । ନିୟମ କରିଣ । ତୋର ବଲି ଆଗୋ ପ୍ରିୟା । ଏକମାସ ପରେ ପୁନଃ ଆସିବ ଫେରିଣ ॥

(ମର୍ଦ୍ଦଗାଜୀର ଉକ୍ତି)

(କେଉଁ ସୁଖାଶାରେ ଏ ପାପ ସଂସାରେ — ବୃତ୍ତରେ ଗାଇବ)

ଅ.ସ ପ୍ରାଣଧିକେ ସୁଗିରୁ ହାସିନୀ, ରସଦାୟୀ ଜୀବ ସଙ୍ଗିନୀ, ଚନ୍ଦ୍ରା ହେମହାର ତୁ ଅଟୁ ମୋହର ଟେ। ବିନା ନାହିଁ ମୋ ଭାବିନୀ,

। ଘୋଷା ।

ତୋର ପ୍ରେମେ ମୁହିଁ ହୋଇଛୁ ବିକା । ତାହାଠାରୁ ଆଉ କେହି ଅଧିକା । ତୋର ପ୍ରେମ ଅଟେ ମୋର ଜୀବିକା, କ ଗ୍ଭରୁ କଥାକୁ ମାନିନୀ । ହୃଦୟରେ ଥରେ ଯେତେ ଭୁ କର, କରଧରି ତୋତେ କହୁଛୁ ଗୀର, ବିଦେଶ ଯିବାକୁ ଅ.ଜ୍ଞା ବିତର, ଏହି ଭିକ୍ଷା ରାଜନନ୍ଦିନୀ । ୨ । ଏକମାସେ ମୁହିଁ ଆସିବ ଫେରି, ନିୟମ କରୁଛୁ ହାଠକ ଗୋରୀ ମୁଖଚନ୍ଦ୍ର ଟେକ ଦିଅ ତୁ ଠାରି, ପୀନସ୍ତନ ପିକଭାଷିଣୀ ଶୁଣି ଉଷିମୋହୀ ହୋଇ ମଉନ, ଅସ୍ତି ନାସ୍ତି ନ କହିଲ ବଚନ, ନିତ୍ୟାନନ୍ଦ ବୋଲେ ହୋଇଣ ଧ୍ୟାନ, ମନରେ ଲଖିଛୁ ଚକିଣୀ । ୩ ।

ପାଲି—ରାଧିକାକେ ଯେମନେ ପ୍ରବୋଧେ ବଂଶୀଧର । କପଟହି ଦେ ରଖିଗେଲ ମଧୁପୁର ॥ ସେହିରୂପେ ମର୍ଦ୍ଦଗାଜୀ ବିଦାୟ ମାଗିଲ ।

ନଣି ଟେଟେ କୁମର ଯେ ସ୍ୱଦେଶ ଚଳିଲ ॥ ସ୍ନେହକାଳକୁ ଶୋଷ ଲଜ୍ଜୁ ରଖିଯୁ କୁମରେ । କଟକଣ୍ଠ ବରଷିଲ ଗଡ ସମୀପରେ ହେ ॥ (ଊହା)—ରାଜତଜମା ଷକଟନ, କାନ୍ତ ଗୁଣ ଗୁଣି ବର୍ଷ ଭଳେ ହେ । ଚୌପଦୀ—ଯୁ କାଳେ କାନ୍ତ ମୋରେ କଲେ ଅନ୍ତର । କେମନ୍ତେ ବଞ୍ଚିବି ମୁହିଁ ନଣି ଏଥର । ଘୋଷା । ବିଦେଶକୁ ଗଲାବେଳେ, ପଡ଼ିଲି ମୁଁ ପାଦତଳେ, କହିଁଲି ତାହାଙ୍କୁ ବଳେ, ନ ଯା ଏଥର । ନର୍ଦ୍ଦ୍ୟ ହୋଇଣ ଥରେ, ନ ଶୁଣି ଗମିଲେ ଖରେ ଜାଣିଲି ମୁଁ ନତାନ୍ତରେ କୁଠ ତାଙ୍କର । ୨ । କେବଣ ନାଙ୍କରେ ବଣ, ହୋଇବା ଗଲେ ସ୍ୱଦେଶ, ତେଣୁ ମୋତେ ଗୁଡ ଆଶା କଲେ କ ଦୂର । ୩ । ନତ୍ୟା ନନ୍ଦ ସାହୁ ବୋଲେ, କ ହେବ ଆଉ ଚିନ୍ତିଲେ, ଏକା ସ୍ୱୟଣ୍ଡାବଶ ଭୁଲେ ଭବ ଅପାର । ୪ ।

ଚାଲି—ରାମ ରାମ ପ୍ରଭୁ ରାମ ରାଜୀବଲୋଚନ । ରାମ ନାମ ଭଜ ମରିଲ ଲଙ୍କାର ରାବନ ॥ ରାମ କଳ୍ପଦ୍ରୁମତଳେ ଯେ ଥାକେ ବସିଯୁ । କ କରିତେ ପାରେ ଯମ ଆପନ ଆହିଯୁ ॥ ରାମନାମ ପଦ ଭାଇ ସଂସାରେର ପାର । ହରି ହରି ବଲ ଯେ ସକଲ ସଭାଦର ॥ କକାଉ ସହରେ ଘୂମସେନ ନୃପବର । ତାରଦେଶେ ଆଛେ ଦଲଦର ସୌଦାଗର ॥ ବଡ଼ ଧନବନ୍ତ ଅଟେ ବଡ ମହାଜନ । ଗୃକର ନଫର ଦାସୀ ଙ୍କେ କରେ ଗମନ ॥ ତାର ଘରେ ଆଛେ କନ୍ୟା ଚନ୍ଦ୍ରିମା ବଲଯୁ । ସେହି କନ୍ୟା ଦେଖା ହେଲ ଘାଟତେ ଆସିଯୁ ॥ ସ୍ନାନ ସାରି ଯାଏ କନ୍ୟା ସଙ୍ଗେ ସହଚରୀ । କୁମରେ ଦେଖିଯୁ କନ୍ୟା ଯାଏ ହାସିକରି ॥ ପୀରେର କୃପାତେ କନ୍ୟା ଦେଖିଲ କୁମର । ସ୍ୱପ୍ନେ ଯେଇ ରୂପ ଦେଖି ମାରେ କାମଶର ॥ ସେ ରୂପ ଦେଖିଯୁ ବେଟା ବଲେ ହାୟ ହାୟ । ତୁମି ମୋରେ କୃପା କର ପୀର ମହାଶୟ ॥ ଆଜ ତ ଦେଖିନୁ ଆମି ମୋର ପ୍ରାନଧନ । ଅତ ଭାବ କୁମର ଯେ

କରିଲ ଗମନ ॥ କପଟ ବେଶ ଧରିଣ୍ଣା ଧୀରେ ଧୀରେ ଗଲ । ସୌଦାଗର କାଛେ ଗଯ୍ଥା ମୁଲ୍ଲକାତ ଢଲ ॥ ବଛନାତେ ସୌଦାଗର ଅଛେନ ବସିୟ୍ଥା । ସଲମ କରିଲ ବେଶା ମୁଲକାତ ଦିୟ୍ଥା ॥ ସାଧୁ ବଲେ କୋନ ଦେଶୁଁ ଆସିଲେ ତୁମର । ମଦ୍ଧ'ଗାଜୀ ବଲେ ମଗଦେଶେ ମୋର ଘର ॥ ଚ୍ଳକରି କରିତେ ଆମି ଆସିଅଛୁ ହେଥା ଚ୍ଳକରି ଯେଖାନେ ପାବ ରବୈ ବସିୟ୍ଥା ତଥା ॥ ମହାଜନ ବଲେ ଗିର ଥାକ ମୋର ଘରେ । ଯା ମାହିନା ହବେ ଦିୟ୍ଥା ରାଖିବ ତୁମାରେ ॥ ଚ୍ଳକରିର ରୋଜ ମାସ ଦିଲ ସେ ଲିଖିଆ ॥ ରହିଲ ପାଞ୍ଚଗିନ୍ନିକା ବେତନ ପାଇୟ୍ଥା ॥ ପଣ୍ଡିତ୍ତୁ ପୁନ୍ର ଯେନ ଯେନ ବିରାଟେର ଘରେ । ରହିଲ ଯେମନ ତାରା ସବେ ଅଜ୍ଞାତରେ କୂପ ଦେଖି ମଦ୍ଧ'ଗାଜୀ ପୁଛି ଲେନ ଗିର । ଜଲ ନାହିଁ ଏହି କୂପ ବ ାଇ ଚଥାର । କ କାରଣେ ଇହାରେ ରେଖେଛ ମହାଜନ । ମାଟି କାଟି ପୁରାଇୟ୍ଥା ଦାଅ ହେ ବହନ ॥ ସୌଦାଗର ବଲେ ବାଚ୍ଛା ଶୁନରେ ଉତ୍ତର । କତଦିନୁ କୂପ ଆଛେ ଆମାର ମନ୍ଦିର ॥ ଆମାର ପ୍ରତିଜ୍ଞା ଆଛେ ଶୁନ ଏହିରୂପ ସିକା ଟାକା ଫେଲ ଯେହୁ ଭରିଦିବେ କୂପ । ତାହାରେ ଜରିମା କନ୍ୟା କରିବ ଅର୍ପନ । ରାଖିଅଛୁ କପ ଆମି ସେଥିର କାରନ ॥ ଏହି କଥା ମନେ ଆମି କରି ନିରୂପନ । ନା ହଇଲେ କନ୍ୟା ରବୈ ଆମାର ଭବନ ॥ ଶିବଶରାସନ ଯେନ ଭାଙ୍ଗିଲ ଶ୍ରୀରାମ । ସୀତା ଦିୟ୍ଥା ଜନକ ସାଧିଲ ନିଧପନ ॥ ଲ୍ଖଛେବେ ଦ୍ରୌପଦୀରେ ନିଲେନ ଅର୍ଜ୍ଜୁନ । କନ୍ୟାଦାନ ଦିୟ୍ଥା ମୁକ୍ତ ଦ୍ରୁପଦ ରାଜନ ॥ ସେହିରୂପ ଆମାର ଏ କନ୍ୟାଲାଗି ପନ । କୂପ ପୁରିବାରେ କେହୁ ନାହିଲ ଭାଜନ କତ ବଡ଼ ବଡ଼ ରାଜା ସୌଦାଗର ଗନ । କୂପ ଦେଖି ତାରା ସବେ କୈଲ ପଲାୟନ ॥ ଶୁନି ଚମତ୍କାର ମନେ ରାଜାର କୁମର । ଅନ୍ତରେତେ ଚିନ୍ତା କରେ ବାବା ସତ୍ୟପୀର ଦୟାନିଧୀ ମହିମା ସାଗର ନାରାୟଣ

କୁମାର ନ ଯାଉ ଥାଉ ଏ କନ୍ୟା ରହିଲ ॥ ଏକମାସ ଦୁଇମାସ ତିନମାସ ଯାଏ । ମାହ୍ନିଯାଏ ଯେତ ଟାକା କୂପେତ ଫେଲାଏ ॥ ମହଲ ଉପରେ କନ୍ୟା ଏକଦିନ ଥିଲ । କୂପେ ଟାକା ଫେଲାଇତେ କୁମରେ ଦେଖିଲ । କୁମରେ ଦେଖିଣ କନ୍ୟା ଦୂନୟନ ଝୁରେ । ମନେତ ଭାବନା କରେ ଭବାନୀଶଙ୍କରେ ॥ ତୁମି ଯଦି କିପାକର ଉମା ମହେଶ୍ୱର । ଅଭାଗିନୀ ନାରୀ ଆମି ହଇବ ନିସ୍ତାର ॥ ଏହି ବର ମୋରେ ଦୟାକର ଶୂଳଧର । ଆମି ଅଭାଗିନୀ ନାରୀ ଶରନ ତୋମାର ॥ ବର ନାହିଁ ହଲେ ପ୍ରାନ ନିଶ୍ଚେ ନା ରଖିବ । ସ୍ତିରୀହତ୍ୟା ଦୋଷ ତୁମ୍ଭ ଉପରେ ଲାଗିବ ॥ ପିତାମୋର ଦାରୁନ କରିଲ ନିରୂପନ । କୂପେଟାକା କେଉଁରିବେ ନା ହବେ ଏମନ ॥ ଲକ୍ଷପତି ମହାଜନ କତ ଆସିଥିଲ କୂପ ଦେଖି ତାରା ସବେ ଦେଶେ ପାଳାଇଲ ॥ ପାଞ୍ଚ ସିକା ବେତନ ଏ ମାହିନାତେ ପାଏ । ଖରଚ ନା କରି ତାହା କୂପତେ ଫେଲାଏ ॥ କତ କାଲେ କୂପପୂର୍ଣ୍ଣ କରିବେ କୁମର । ଅସମ୍ଭବ କଥା ଏହି ଦୁନିଆ ଭିତର ॥ ଦାସୀକେ ବଲିଲ କନ୍ୟା ନସିବେର କଥା । ଏ ନବଯୌବନ ମୋର ହୈଯାଗେଲ ବୃଥା କୁମରକେ ଦେଖି କନ୍ୟା ବଲେ ହାୟ ହାୟ । ପ୍ରାନ ହରାଇବ ଦାସୀ କହିନୁ ନିଶ୍ଚୟ ॥ ଦାସୀ ବଲେ କନ୍ୟା ତୁମି ଶୁନ ମେରିବାତ । କାମନା କରିୟା ପୂଜା କର ବୈଦ୍ୟନାଥ ॥ ଶିବ ପୂଜିବାରେ କନ୍ୟା ହଇଲ ବାହାର । ଗାଏ ଦ୍ୱିଜ କବିକର୍ଣ୍ଣ ଭବ ସତ୍ୟପୀର ହେ ॥

(ଧୁଆ)—ନବଲ୍ଲଇଲୀ ବାମା । ଭାଙ୍ଗି ଦେବ ନାଗର ଗାରମା ହେ ।

ବଲଯାଇ ସହଚରୀ ଗୋ । ପୂଜିବ ହରଗୌରୀ ଗୋ । ବିଭୁର ସାଧ କୁମାରୀ ଗୋ । ଯାଏ ଶିବ ପୂଜା କରି ଗୋ ॥ ଆମାରେ ଶିବ ଶଙ୍କର ଗୋ । ହବେନ ଆସିୟା ବର ଗୋ ॥ ମୋର ଏ ନବଯୌବନ ଗୋ

ଗେଲ ଆସି ଅକାଟନ ଗୋ ॥ କୂପସ୍ଥାନେ ହେଉ ହେଉ ଗୋ । କହାଏ ସାଧୁ କୁମାରୀ ଗୋ ବାଲମ୍ବନ କରେ ବାଧି ଗୋ । ନାହିଁ ମିଲେ ଗୁନନିଧି ଗୋ ॥ ପିତାର ପନ ଅବଧି ଗୋ । ନବେ କୂପେ ଝାକା ସାଧି ଗୋ । ଯଦି ଏ ବାଦେଶୀ ବର ଗୋ । ମନ ଜାନ ହବେ ହର ଗୋ ॥ ଧଇର୍ଯ୍ୟ ନା ଧରେ ତନୁ ଗୋ । ଏ ପୁରୁଷ ରନ୍ବନୁ ଗୋ ॥ ଧିକ ଧିକ ମୋ ପରାନ ଗୋ । ବାପମାଏ ନଦାରୁନ ଗୋ । ନବଯୌବନ ତରଙ୍ଗ ଗୋ । ନାହଲ ସ୍ୱାମୀର ସଙ୍ଗ ଗୋ ॥ ଗୋକୁଲେତେ ଗୋପୀଗନେ ଗୋ । ପୂଜଲେ ନ ନାରାୟନ ଗୋ ॥ ଗୋପେଶ୍ୱର ଗୋପୀନାଥ ଗୋ । ପୂର୍ଣ୍ଣକୈଲ ମନୋରଥ ଗୋ ॥ ବଦେବେ ନିଲେରନ ଗୋ ତାଏ ଦ୍ୱିଜ କବିକର୍ଣ୍ଣ ଗୋ ॥

ଗନ୍ଧ ପୁଷ୍ପ ଧୂପ ଦୀପ ଘୃତ ପଞ୍ଚାମୃତ । ଦୁଗ୍ଧ ଗୁଡ ପାକାଜଲ ପୂଜାର ସହିତ ॥ ଏ ସକଲ ଦ୍ରବ୍ୟ ତବେ ଯେନଯା ଯୁବତୀ । ଗଙ୍ଗାଜଲ ଲୈୟା କନ୍ୟା ସେବେ ପଶୁପତି ॥ ହେନକାଲେ ଅନ୍ତର୍ଯ୍ୟାମୀ ସତ୍ୟନାରାୟନେ । ଫକୀର ରୂପତେ ଆସି ଦିଲ ଦରଶନେ ॥ ଫକୀର ବଲେନ କନ୍ୟା ଧୁଆ ମୋର ନଅ । ଦୁଗ୍ଧକଲ ପଞ୍ଚାମୃତ ଖାଇବାରେ ଦଅ । କନ୍ୟା ବଲେ ହେନକଥା ନା ବଲ ଫକୀର । ଆମି ଲୟା ଯାଇ ଶିବ ପୂଜାର ଖାତିର ॥ ଫକୀର ବଲେନ ବେଟି ପୂଜା କରୁ ଯାରେ । ସେହି ସଦାଶିବ ଆମି ମାଗିଖାଇ ତୋରେ ॥ କନ୍ୟାବଲେ ବଡ଼ଦୁଷ୍ଟ କାଙ୍ଗାଲ ଫକୀର ॥ ମଦନ ସ୍ୱରୂପ ଦେଖି ମ୍ଲେଛ କଲେବର ॥ କନ୍ୟାବଲେ ତୁମି ସେହିରୂପ ଦେଖାଇବେ । କୋଲେତେ ଯାବଣ୍ଠି ଲୈୟା ଦରଶନ ଦିବେ ॥ କନ୍ୟାର ବଚନେ ତବେ ପ୍ରଭୁ ସତ୍ୟପୀରେ । ହରଗୌରୀ ରୂପେ ଦରଶନ ଦିଲେ ତାରେ ॥ ଦକ୍ଷିଣଭୁଜେ ଡମ୍ବରୁ ସାଜେ ମନୋହର । ବାମେ ଶିଙ୍ଗା ଥାକ ବଲେ ବମ ରଘୁବୀର ॥ ମସ୍ତକ ଉପରେ ଅର୍ଦ୍ଧଚନ୍ଦ୍ର ବିରାଜିତ ।

ହଇଯାଇ ବିଦ୍ୟୁତ ପ୍ରାୟ କରେ ଆଲୋକତ ॥ ଚୂଡ଼ାର ଉପରେ ଫଣୀ ଥାଇ ନିରନ୍ତର । ଫୁଁଫୁଁକାର ଗରଜନ କରେ ଭୟଙ୍କର ॥ ଜଟାର ଭିତରେ ଥାଇ ବହେ ମନ୍ଦାକିନୀ । ବାମଦିଗେ ଶୋଭାପାଏ ନଗେନ୍ଦ୍ର ନନ୍ଦିନୀ ॥ ପଞ୍ଚମୁଖେ ରାମନାମ କରେନ ସ୍ମରଣ । ତ୍ରିନୟନ ରଙ୍ଗ ଯେ ମନ୍ଦାର ସମାନ । ରଜତ ବରନ ବାହୁ ଆଜାନୁଲମ୍ବିତ । ବୃଷଭ ବାହନେ ରଚୈଶ୍ୱରୀ ବିରାଜିତ ଗଳେତେ ରୁଦ୍ରାକ୍ଷସହ ଟଣ୍ଟା ମୁଣ୍ଡ ମାଳ । କଟିଦେଶେ ବ୍ୟାଘ୍ର ଚର୍ମ ଅଛଏ କେବଳ । ଦେଖିଯାଇ ସେ ଏହିରୂପ ହରଗୌରୀ ମୂର୍ତ୍ତି । ପ୍ରଣତ କରିଯାଇ କନ୍ୟା କରେ ବହୁ ସ୍ତୁତି ॥ କନ୍ୟା ବୋଲେ ଆଜ ମୋର ସଫଳ ଜୀବନ । ଏହା କହି ନୈବେଦ୍ୟ ଯେ କଲେ ଅର୍ପଣ ॥ ବରମାଗ ବୋଲି ତାରେ ବୋଲେ ସତ୍ୟପୀର । କନ୍ୟା ବୋଲେ ଦୋଷ କ୍ଷମା କର ହେ ଆମ୍ଭର । ତୁମି ଅଟ ସତ୍ୟପୀର କରୁଣା ନିଧାନ । ବୃଥାଏ ଯାଏ ଯେ ମୋର ଏ ନବ ଯୌବନ ॥ ତୁମି ଅଟ ନାରାୟଣ କରୁଣା କରିବେ । ଆଜ ରାତ୍ର ମଧ୍ୟେ ରୂପ ଝାଳାରେ ଭରିବେ ॥ ଏହି ବର ଦିଅ ମୋର ସତ୍ୟ-ନାରାୟଣ । ଅସ୍ତୁ ହେଉ ବୋଲି ଶିବ ବୋଲେନ ତଖନ ॥ ବର ଦିଯାଇ ନାରାୟଣ ହଇଲେ ଅନ୍ତର । ବରପାଇ କନ୍ୟା ଗେଲ ଆପନା ମନ୍ଦିର । (ତୁହା) ମନ ଜାଣି କନ୍ୟାର ବର ଦେଲେ ବାବା ସତ୍ୟପୀର ହେ

(ରାଧେ ପୂର୍ଣ୍ଣହେଲା ତୋ ମନସ୍କାମନା ବୃତ୍ତରେ ଗାଇବ)

ସଖି ଫଳିଲା ଫଳ ଏତେ କାଳରେ
କରିଥିଲୁ ଯାହା ଭାବନା ମନରେ । ଘୋଷା ।

ଯାହାକୁ ନିରନ୍ତର ଭାବୁଥିଲୁ ଅନ୍ତର,
ସେ ତ ଏବେ ତୋହର ହୋଇବ ପ୍ରିୟସାର,
ପ୍ରସନ୍ନ ହୋଇ ହର, ଦେଇ ଅଛନ୍ତି ବର,

ଏଥୁଁ ବଳି କି ସୁଖ ମହୀରେ । ୧ ।
ତୋ ପିତାର ପଣ ପୂର୍ଣ୍ଣ ହେବ ଏଥର ।
ଯାହା ମୁଁ କହୁଛି ଏବେ ତା ଶୋଧନା କର ।
କୁମରଙ୍କ ପାଶରେ, ଲେଖା ପଠାଅ ଖରେ,
ମହେଶଙ୍କ ବରରେ ଆଜ ନିଶା ଅର୍ଦ୍ଧରେ,
ସେହି ଶୂନ୍ୟ କୂପରେ, ପୂର୍ଣ୍ଣ ହେବ ଠଙ୍କାରେ,
ଶୁଣି ଧଇର୍ଯ୍ୟ ଧରୁ ଚିତ୍ତରେ । ୨ ।
ଆହା ତା ରୂପ ମାଧୁରୀ କେଡ଼େ ସୁନ୍ଦର ।
ବିଧି ଗଢ଼ିଥିଲା ତୋହ ପାଇଁ ସେ ବର ।
ଘନେ ବିଦ୍ୟୁ ପ୍ରକାର; ଶୋଭା ହୋଇବୁ ତାର,
ସେ ଅଟେ ସୁନାଗର, କରିବ ଗଳାହାର,
ଗୁଡ଼ ହଟିବ ମାର, ମୁଖୁଁ ହେବୁ ଉଦ୍ଧାର,
ଏବେ ରହିବୁ ମନ୍ତ ତୋଷରେ । ୩ ।
ନିତ୍ୟାନନ୍ଦ ସାହୁ କହେ ଅତି ସ୍ନେହରେ ।
ଯେତୁ ଭାଗ୍ୟବତୀ ସେତୁ ପାଏ ଏ ବରେ ।
ତୁହି ପୂର୍ବ ଜନ୍ମରେ, ଝାସିଥିଲୁ ଗଙ୍ଗାରେ,
ସେବି ଶିବ ଶିବାରେ, ଚଉଦଶୀ ଉଜାଳରେ,
ତେଣୁ ତୁ ଏ ଜନ୍ମରେ, ପାଇଲୁ ଗୁଣାକରେ,
ଜାଣିଲି ଧନ୍ୟ ତୁହି ସଂସାରେ । ୪ ।

(ପଦ୍ୟ) କାଗଜେ ଲେଖିବ କନ୍ୟା ସର୍ବ ସମାଚାର । ପ୍ରସନ୍ନ ହୋଇଣ ଶିବ ମୋତେ ଦେଲେ ବର ॥ ଆଜ ରାତ୍ର ମଧ୍ୟେ କୂପେ ଠାକା ପୂର୍ଣ୍ଣ ହେବେ । ରାତ୍ର ଚଉଦଣ୍ଡ ଥାଉ ଜାଗିଣ ବସିବେ ॥ ଧାତ୍ରୀର ହସ୍ତରେ ଲେଖା ଦେଲେ ପଠାଇଣ । ଆନନ୍ଦ ହୋଇଲେ ବୈଶ୍ୟ ଭଗାକୁ ପଢ଼ିଣ ॥ କୁବେରେ ହୁକୁମ ସତ୍ୟନାରାୟଣ ଦେଲେ । କୂପ ପୂର୍ଣ୍ଣ

କରି ଧନପତ୍ତି ଚଳଗେଲ ॥ ନାରିକେଲ ଜଲ ଯେନ ହଏ ଅକସ୍ମାତ ଦୂପ ଉଚ୍ଛୁଳାଆ ଟାକା ଉଠେ ଦୁଇହାତ ॥ କୁମର ବସିଲ ମାଡ଼ି ଟାକାର ଉପର । ପ୍ରାତଃକାଳେ ଦ୍ୱାର ଖୁଲି ଦେଖେ ସୌଦାଗର ॥ ବିସ୍ମୟ ହଇୟା ସାଧୁ ଭାବେ ମନେ ମନ । କନ୍ୟା କନ୍ୟା ବଲି ଡାକେ କହେ ରଜାର ନନ୍ଦନ ॥ ସୌଦାଗର ବସ୍ତ୍ରହଇ ଆପନାର ମନ । ନଗରେ କେମନେ କନ୍ୟା କରିବ ପ୍ରଦାନ ॥

(ଊଡୁଦ୍ରା)—ଏହ ତ ବିଷମ ବଡ ହୋଇଲାରେ ବଡ଼ ହୋଇଲା କାଳ କାଳକୁ ତ କଳଙ୍କ ହେଲା ।

ରଜା ପ୍ରଜା ଖୁନବଷ୍ଟ ଦଇବେ ନଗରେ । ମୁଖ ଦେଖାଇବ ଆମି କେମନ ପ୍ରକାରେ ॥ ନାହିଁ ଜାନ କୋନ ରଜା ଆମି ଗତ ରାତେ । କୂପେ ଟାକା ପୂର୍ଣ୍ଣକରି ଆଛେନ ଗୁପତେ ॥ ଏହି ରୂପ ଭାବିଚନ୍ତ କହେ ସୌଦାଗର । ତୋରେ କନ୍ୟା କେମନେତ ଦବାରେ ନଫର ॥ ସର୍ବସ୍ଥାନେ ରଚନା ହୋଇବେ ଅପଯଶ । ତୁହି ଟାକା ପୂର୍ଣ୍ଣ କୈଲ ଏ ନହେ ବିଶ୍ୱାସ ॥ ଆସମାନେ ଥାକ ପିରି ବଲେ ସୌଦାଗର । କନ୍ୟା ବିଭା ନାହିଁ ଦଲେ ବଦେଶୀ କୁମରେ ॥ ସୁବଂଶେ ମାରିବି ତୋରେ ଶୁନ ଦଲ ଦାର । କେହ ନା ଥାକବେ ବାବି ଦତେ ବଂଶେ ଆର ॥ ଗଜେନ୍ଦ୍ର ରଜାର ବେଟା ନାମ ମର୍ଦ୍ଦଗାଜୀ । ତୋର ଭାଗ୍ୟେ ମିଲିଆଛେ ରଜପୁତ୍ର ଆଜ ॥ ଶୁନି ଆନନ୍ଦିତ ମନ ହୈଲ ସୌଦାଗର । ବିଧିର ବିଧାନ କରେ ବିବିଧ ପ୍ରକାର । କନ୍ୟା ଅଧିବାସ କରେ ନିଜଧାମ । ଶ୍ରୀ କବି କର୍ଣ୍ଣରେ ଗାଏ ପୀରେର କାଲମ ॥

(ତ୍ରିପଦୀ) ଦଲଦାର ସୌଦାଗର, ଆନୟା ସେ ଦ୍ୱିଜବର ଶଚିମାରେ କରେ ଅଧିବାସ । ଭାଟ ନାଟ କଏବର, ଆନୟା ସେ ନୃତ୍ୟକାର ଶଙ୍ଖ ଭେରି ବାଦ୍ୟ ବାଦ୍ୟ ନାନା ଘୋଷ ହେ ॥ ଘଟ

ବେଦପରେ ଗଣପତି ପୂଜା କଲେ, ପୁଜେ ଦିକପାଳ ଗ୍ରହଗଣ । ନାନ୍ଦୀମୁଖୀ ଶ୍ରାଦ୍ଧ କରେ, କଉତୁକ ସୂତ୍ରଧାରେ, ବେଦପୂଜା କରିଲ ତପନ ହେ । ଉପହାର ଦେଇ ଦ୍ୱିଜେ ସନ୍ତୋଷ କରିଣ, କରିଲ ସେ ହୋମେର ବିଧାନ । ଜୟ ଜୟ ଧ୍ୱନି, ମିଳି ସକଳ କାମିନୀ, ଆନନ୍ଦତେ କରେ କନ୍ୟାଦାନ । ଶିରେ ପୁଷ୍ପବୃଷ୍ଟି, ବର କନ୍ୟା ଦିଶେ ତ୍ୱରା ବାଞ୍ଛାପାଶେ ଯେନ ସୋମରବୟେ ॥ ଦ୍ୱିଜ କବି-କର୍ଣ୍ଣ ବଲେ ହରି ହରି ବଲ ସବେ ବିଚରିଲ ବୀରେର ନିପାଏ ।

କନକ ମୁକୁଟ ବାନ୍ଧି ନୃପତିର ସୁତ । ଦ୍ୱିତୀୟ ଇନ୍ଦ୍ର କୁମନ୍ତ ପ୍ରାୟ ବିରାଜିତ । ଢାକ ଢୋଲ କତ ଶତ ବାଦ୍ୟ ଶଙ୍ଖଧ୍ୱନି । କି କହିବ ରୂପ ତାର କନ୍ୟା ସେ ଚମ୍ପିନୀ । ନରନାରୀ ଦେଖି ବଡ଼ ଆନନ୍ଦିତ ମନ । ରାଙ୍କକୋଲ କରିଯେନ ନାଗର ମୋହନ ॥ ବିଧିର ବିଧାନ କି କହିବ ପାରିବାର । ଛୁଛୁନ୍ଦରୀ ଚମ୍ପାମାରେ ହାଜାରୁ ହାଜର ॥ ପାପକ ଜାଲାୟା ଯେନ୍ତ ବରମୁଖ ଦେଖି । ନଗର କାମିନୀଗଣ ହୈଲ ମନଦୁଃଖୀ ॥ କେହ୍ନ ବଲେ ଘରେ ଆମି ଫେରିୟା ନା ଯାବ । ଯାଚିୟା ଯୌବନ ଦିୟା ଗଲାତେ ବାନ୍ଧିବ ॥ କୋନ ନାରୀ କହେ ଯଦି ଏହି ବରେ ପାଇ । ନିର୍ଜ୍ଜନ ଅରଣ୍ୟ ମାଝେ ଲଇୟା ପାଲାଇ ॥ କେହ୍ନ ବଲେ ଘରେ ମୋର କିବା ପ୍ରୟୋଜନ । ଏ ଯୁବକେ ପାଇ ଯଦି ଅର୍ପିବ ଯୌବନ ॥ କେହ୍ନ ବଲେ ଯଦି ପାଇ ହେନ ଗୁଣନିଧି । ତୁଚ୍ଛ କରି ସ୍ୱର୍ଗଭୋଗ ଏର ପାଦେ ସେବି ॥ ଏହିରୂପ ନାରୀଗଣ କରିୟା ବିଚାର । ଯେ ଯାହାର ବାସେ ଗେଲେ ଦୁଃଖିତ ଅନ୍ତର ॥ ଯଉତୁକ ଦିଲ ସାଧୁ ବିବିଧ ପ୍ରକାରେ । ଭଣ୍ଡାରୁ ଅନେକ ଧନ ଦିଲ ଜାମାଇରେ ॥ ଘରେ ଲୟା ଖଣ୍ଡକ୍ଷୀର କରାଏ ଭୋଜନ । ପାଶାଖେଲେ ବର କନ୍ୟା ଆନନ୍ଦିତ ମନ ॥ ପୁଷ୍ପ ବାସ

ରଙ୍ଗରସ କି ବର୍ଣ୍ଣିବ ଆମି । ଏହିରୂପେ କାଟିଗଲ କୌତୁକ ଯାମିନୀ ଚତୁର୍ଥୀ ଅନ୍ତେ ମଙ୍ଗଳା ସକାଳ ବାଜିଲ । ଏହିରୂପେ କେତେଦିନ ଗୁଜରିଆ ଗେଲ ॥ ଏକଦିନ କୁମର କହିଲ ଶ୍ୱଶୁରକେ । ବିଦା କର ଆମି ଯାବ ଆମାର ମୁଲକେ ॥ ଜାମାତା ବଚନ ଶୁନି ବଲେ ସୌଦାଗର । ଏହିଖାନେ ଥାକ ବାପୁ କେନ ଯାବେ ଆର ॥ ସୌଦାଗର କଥା ଶୁନି ରାଜପୁତ୍ର ଭାଷେ । କନ୍ୟା ରୋଜଗାରେ ଆସି କାକଡ଼ର ଦେଶେ ॥ ରାଖିବାରେ ସୌଦାଗର ବହୁତ କହିଲ । ବିନତି କରିୟା ବାଟେ ନିଷେଧ କରିଲ ॥ ଜାମାତା ଦୁହିତା ନିଶ୍ଚେ ଯାବେ ନିଜ ଘରେ ॥ ସାଜାଇୟା ଦିଲ ସାଧୁ ନାନା ଉପହାରେ ॥ ହାତୀ ଘୋଡ଼ା ଅନେକ ପାଲେଖି ସଜାଇଲ । ଚଉଁଡ଼ୋଲ ପରେ ବର କନ୍ୟା ବସାଇଲ ॥ ନାନାବିଧି ବାଦ୍ୟନାଦ କରେ ଝାଙ୍କଧ୍ୱନି । ସହର ବାଜାର ତବେ କାମ୍ପିଲ ମେଦିନୀ ॥ ଅସମାନେ ଆନନ୍ଦ ହଇଲ ନାରାୟଣ । କବିକଣ୍ଠି ବନ୍ଦିଲ ପୀରେର ଚରଣ ॥

ହରି ହରି ବଲ ହେ ସକଳ ସଭାଜନ । ସଙ୍କଟେ କରିବେ ରକ୍ଷା ସତ୍ୟନାରାୟଣ ॥ ହିପ୍ରାବଣି ବାହୁଡ଼ିୟା ରାଜାର କୁମାର । ନିଜ ରାଜ୍ୟ ଯାତ୍ରା କରେ ଭାବି ସତ୍ୟପୀର ସେ ଦେଶ ନୃପତି ଆଗେ କହିଲ ଡଗର । ଶୁନ ହେ ନୃପତି ତୁମେ ଆମାର ଉତ୍ତର ॥ ସହରେକେ ଥାକେ ଦିଲଦାର ମହାଜନ । ଯେହିରୂପ କନ୍ୟାଲାଗି କରେଛିଲ ପଣ ॥ ଏକଟି ବିଦେଶୀ ଆସି ପ୍ରବେଶି ତଥାଏ । କୂପେ ଟାକା ପୂର୍ଣ୍ଣ କରି କନ୍ୟା ଲଏ ଯାଏ ॥ ଏ କଥା ଶୁନିୟା ରାଜା ପାତ୍ରମୁଖ ଚାହେଁ । ପାତ୍ର ବୋଲେ ଅବଧାନ ଶୁନ ନରରାଏ ॥ କୁଥାକାର ବିଦେଶୀ ଯେ ଆସିୟା ମିଲିଲ । ମହାଜନ କାଜେ ସେହି ଚାକରି କରିଲ ॥ ଏ ଦେଶେର ପ୍ରଜାଘରୁ ନିତ୍ୟ ଚୋରି କରି । ନିତିପ୍ରତି ଟାକା ଲୟା କୂପ ପୂର୍ଣ୍ଣ କରି ॥ ତମାମ ସହର ଲୋକେ କରିଲ କାଙ୍ଗାଲ । ସ୍ୱଦେଶେତେ

ଅବେ କନ୍ୟା ଲଇଯାଇ ଚଲିଲ ॥ ଧନରକ୍ଷ ହାତି ଘୋଡ଼ା ଦଲ ସୌଦାଗର । ମହାସମାରୋହେ ଯାଏ ସେହି ବେଳା ସହର ॥ ଖୋଞ୍ଜ କାର କଥା ଶୁନି ନୃପ ଘୁମସାନ । ତର୍କନ କରି କୋଟାଲେ କହିଲେ ତଖନ ॥ ହଜାର ପଦାତି ସୈନ୍ୟ ଲଏ ଯାଅ ତୁମି । ବିଦେଶୀ ଧରିଯା ଦିଅ ମୋର ଆଜ୍ଞା ଶୁନ ॥ ବରକନ୍ୟା ଧରିଆନ ଆମାର ହଜୁରେ । ନା ଆନିଲେ ବସାଇବ ଶୂଳୀର ଉପରେ ॥ ଏହା ଶୁନି କୋଟାଲିଆ ତଖନ ଉଠିଲା । ପଦାତିକ ସୈନ୍ୟମାୟା ପ୍ରବେଶ ହଇଲ ॥ ଉଗାଲିଆ କହିଆଲି ଢେର ମେର କରେ । ଧୀକ୍କାରିଯା ଗାଲି ଦିଲ ବହୁଧ ପ୍ରକାରେ ॥ ଧନକେ ଆମାର କଥା କହିରେ ମାଲମ । ବାନ୍ଧିଲଯା ଯାବ ତୋରେ ରାଜାର ହୁକୁମ ॥ ଚୁପ କରି ଟାକା ଲଯା କୃପ ପୂର୍ଣ୍ଣ କରି । କନ୍ୟାଲଯା ଆନନ୍ଦେତେ ଯାଅ ନିଜପୁରୀ ॥ ମର୍ଦ୍ଦଗାଜୀ ସଙ୍ଗେ ଛିଲ ବୃକର ନଫର । ପଢିଦେଲ ମିଲା ତାରେ ବହୁତ ମାଇଲ ॥ ମର୍ଦ୍ଦଗାଜୀ ବଲେ ଆମି ନାହିଁ ତାରପ୍ରଜା । କ ଦୋଷ କରିନୁ ଆମି ବାନ୍ଧିନବେ ରାଜା ॥ କୁମର ବଲିଲ ତୋରେ ରାଜାର ଦୁହାଇ । ବିନା ଦୋଷେ ଗେଲ ଦଙ୍ଗାକର ଖମାଖାଇ ॥ ମର୍ଦ୍ଦଗାଜୀ ଭାବିଲେନ ସତ୍ୟପୀରପାଏ । ଏ ଘୋର ସଙ୍କଟୁଁ ରକ୍ଷା କରିବେ ଖୋଦାଏ । ହେନ କାଲେ ଅନ୍ତର୍ଯାମୀ ଅନ୍ତରେ ଜାନିଲ । ଗଜରାଜ ଆତଙ୍କ କ ଗୋବନ୍ଦ ଶୁନିଲ ॥ ଅସ୍ଵ ମାନେ ଥାକ ପୀର ବଜ୍ର ସମ ଅଙ୍ଗ ଆମି କରିଲାମ ତୋରେ । ତୀର ବୋଲି ଖଡ୍ଗ ଅଗ୍ନିକ କରିତେପାରେ ॥ ତୋର ପିଛେ ଆମି ଅଛି ଶୁନରେ କୁମର । ଗାଏ ଦ୍ଵିଜ କବିକର୍ଣ୍ଣ ପରେର ନଫର

—ଠ—

ରାମ ନିଷ୍ଣୁ ହରେ ହୋ ଗୋବନ୍ଦ ନିଷ୍ଣୁ ହରେ । ପତିତ-ପାବନବାନା ଉଡ଼ନ୍ତେ ଜଗଦ୍ଭୂତେ ॥ ପତିତପାବନବାନା ବେଗେ ଆଶ୍ରେକର । ଘୁଞ୍ଚିଲ ସକଳ ଦୁଃଖ ସର୍ବ ଗିହିସ୍ତେର ॥ ଏହା ଶୁନ ଘୋଡ଼ାପଠେର ହଇୟା ସୁହାର । ତରବାର ଗେଟେ ସବେ କରିଲ ସଂହାର ॥ ଉଗର କହାଲ ଗିୟା ଶୁନ ଦଣ୍ଡଧାରୀ । କଟୁଆଲ ସଙ୍ଗେ ଯାଦ ନଗଲ ଗ୍ଗେର ଧରି ॥ ସକଲ ମାଇଲ ସେହ ଖଦେଶୀ କୁମର । ଶୁନଆ କମ୍ପିଲ ଘୁମସେନ ନୃପବର ॥ ସେନ୍ୟ ସାଜାଇଲ କତ ନାହିଁ ପାରବାର । ହାଥି ଘୋଡ଼ା ଉଟ ଖର ସାହେବ ସର୍ଦ୍ଦାର ॥ ମୁଗୁଲ ସିପାହି ସବେ ହଲ ମୁଛମୋଡ଼ା । ଲସ୍କର ଅଗ୍ରେତ ଗଲେ ସର୍ବ ହାଥି ଘୋଡା । କମାନ ଚଲିଲ କତ କ କହିତେ-ପାରି । ହାଥିର ଅମାରୀପରେ ଚଲେ ଦଣ୍ଡଧାରୀ ॥ ଫଉଜ ଦେଖିୟା ବେଟା ହଇଲ କାତର । ଇହା ଦେଖି ସତ୍ୟପୀରେ ବଲେ ମାର ମାର ॥ ଭୟ ନାହିଁ କର ବାଚ୍ଛା ରଖିବରେ ଆମି । ପ୍ରହଲାଦ ଆତଙ୍କ ନରସିଂହ ଶୁନ ॥ ପୀରେର ହୁକୁମେ ବାଘ ଆସି ସେ ହାଜର । ହାମାମ ହୁମାମ ବଲି ଧୁଣି ସଂହାର ॥ କାହାର ପେଡ଼ାମାରି ଚୂର୍ଣ୍ଣ କରେ ହାଡ଼ । କେହ ବ୍ୟାଘ୍ରେ ଗେଟେ କରେ ଧଡ଼ ପଡ଼ । ଖାର ମାରିବାରେ ତବେ ନାହିଁ ପାରବାର ॥ ଲୋଥେର ଉପରେ ଲୋଥ ପଡ଼େ ଦୁରେଦାର ॥ ଘୋଡ଼ା ପିଠି ଲୟାବେଟା ତରବାରି ମାରେ । ପୀରେର ଆଜ୍ଞାତେ ମେଲହାଜାର ହାଜାରେ ॥ ହାମାମ ହୁମାମବ୍ୟାଘ୍ର କତଜନ ମାରେ । ରକତ ନଦୀ ବହିଲ ପୀରେର ମାୟାରେ ମଡ଼ାପରେ ମଡ଼ା ପଡ଼େ ହାଜାରୁ ହାଜାର । ରେରରେ କାର କରି ମାରେ ନୃପତି କୁମାର ॥ ଏନଝନ ବାନ ପଡ଼େ କରି ଘୋରଧ୍ୱନ । ତରବାରେ ତରବାରେ ହଏ ହାନା ହାନି ॥ ଫକିର ରୂପେତେ ପ୍ରଭୁ ଧରି ଶରାସନ । ଖୁବୁ ମାର ବଲି ପୀର ବଲେନ ବଚନ ॥ ଗର୍ଜ୍ଜନ କରିୟା ବ୍ୟାଘ୍ର ରକ୍ତ ମାଂସ ଖାଏ । ତାହାଦେଖି

ମହାନନ୍ଦେ ହାସେନ ଖୋଦାଏ । ଅଜଗର ସର୍ପକତ ବେଢ଼ିଲ ନବରେ । ସକଲ ଫଉଜ ମରେ ଚନଭୂମି ପରେ ॥ ଏକେଲା ରହିଲ ତବେ ରାଜା ଘୁ-ସେନ । ଘ୍ରାଲେକ ବଳଲେ ଡାକେ ରଖ ହେ ଦେବାନ ॥ ସଲାମ କରିଯ଼ା ରାଜା ଭୂମେ ଗଡ଼ଯାଏ । ଦୋଷ •କ୍ଷମା କରି ଦ୍ରାନ ରାଖ ହେ ଖୋଦାଏ ॥ ପୀରବଲେ ଗୋଲାମରେ ଶୁନ ମେର ବାତ । କୋନବାପ ଦମାକରେ ଉଗା ଲିଲ ପଥ ॥ ଗଜେନ୍ଦ୍ର ରାଜାର ବେଟା ମର୍ଦ୍ଦ ଗାଜୀ ତାମ । ବଥ. ହୟ଼ା ଆପନା ମଉଜେ ଚଲେ ଗ୍ରାମ ॥ ସକାଲ କୃଟଲେ ହବେ ଶୁନଘୁମ୍ରସେନ । ଦୁଟିକନ୍ୟା ଆଛେ ତୋର ଦଅ କନ୍ୟାଦାନ । ଅତ ଶୁନ ମହାଜନ ଆନନ୍ଦିତ ମନ । ଚଞ୍ଚଲ ଚପଲ ଦୁଇ କନ୍ୟାଦିଲ ଦାନ ॥ ହାଥି ଘୋଡ଼ା ଧନରତ୍ନ ଯଉତକ ଦିଲ । ଖାଟ ପାଟ ପାଲଙ୍କି ଯେ ସାଜାଇୟ଼ାଦିଲ ॥ ମର୍ଦ୍ଧ ଗାଜୀ ଚଲେ •ପ୍ରଭୁ କରି ନିବେଦନ । ଲୋକ ଅପବାଦୁ ମୋରେ କର କ୍ଷମାଦାନ ॥ ପାଚେର ନିପାତେ ସର୍ପ ବ୍ୟାଘ୍ର ଚଲେଗେଲ । ସକଲ ଫଉଜ ଜୀବ ପାଇୟ଼ା ଉଠିଲ ॥ ଭକତବତ୍ସଲ ପ୍ରଭୁ ଦୟ଼ାଲୁଠାକୁର । ଧର୍ମସୁତଶୋକ ଯେନ କରିଆଛେ ଦୂର ॥ ଜୟ଼ ଶଙ୍ଖଧ୍ୱନି ସର୍ବ ପୂରିଲ ବାଜାରେ । ଶ୍ୱଶୁର ଜାମାତା ପୂଜା କରେ ସତ୍ୟପୀରେ ॥ ସବାଲାଖ ଟଙ୍କାର ଯେ ମିଠାଇ ନବାତ । ଆନଲେନ ମହାରାଜା ହୈୟ଼ା ହରଷିତ ॥ ଆବର ନଗର ବାସୀ କୈଲ ନିମନ୍ତ୍ରନ । ଷୋଡ଼ଶୋପଚାରେ ପୂଜା କରିଲ ବ୍ରାହ୍ମନ । ହରିଧ୍ୱନି ଦିୟ଼ା ସବେ ପାଇଲ ଶିନ୍ନି । ଆସମାନେ ହରଷିତ ପୀର ଗୁନମନି ॥ ରାତ୍ର ଭୋର ହୈଲ ଯବେ ରାଜାର କୁମର । ମୁଲକେ ଯାଇତେ ତକେ ହଇଭ ବାହାର । ସ୍ୱପ୍ନାବତୀ ଚଞ୍ଚଳା ଚପଲ ନିୟ଼ା ସଙ୍ଗେ । କର୍ଣ୍ଣାଟ ପଥେ କୁମର ଚଲେ ନାନା ରଙ୍ଗେ ॥ କର୍ଣ୍ଣାଟ ଦେଶେତେ ଗିଆ ପ୍ରବେଶହଇଲ । ରତ୍ନାବତୀକନ୍ୟା

ତାର ପଥ ଚହିଁଥିଲ ପାଗ୍ରେଟି ଲଇଯାଇ ଗେଲ ନବର ଭିତର ।
ସୁବର୍ଣ୍ଣ ଝରେତେ ପାଦ ଧୂଇଲ ସ୍ୱାମୀର ॥

(ଡୁହା) କହଇ ଜବାଧାଗ୍, ଏତେଦିନ କଷ୍ଟ ପେଉଥିଲେ ହର ।
କଣେ ଚଂଦ୍ରେଦିନ, ଦେଲବେଳେ ଧନ, କହଥିଲ ମତେ ନିୟମ କର ।
ହେଲା ଚରିମାସ କେଣେ ନଗଟେ, ଯାଇଣେ ରହିଲ କାହାର ପୁରୀ ।
କେଉଁ ନାଗବର, ସେହିଥିଲା ହର, ସୁଆଗ ତୁମ୍ଭର ଦେଇଛି ସାର ।

ପାଲ୍—କୁମର ସଙ୍ଗେ ଦେଖିଲ କନ୍ୟା ତିନଜନ । କ୍ରୋଧ ହୋଇ ରତ୍ନାବତୀ ମନେ କରେ ମାନ ।

(ରତ୍ନାବତୀର ଅଭିମାନ)

ଚୌପଦୀ । ଲଗ ଭୈରବୀ—ତାଳ ଝୁଲା ।

ଯାଅ ଯାଅ ପ୍ରାଣନାଥ ଚାହୁଁ ମୋହର ହେ । ତୁମ୍ଭର ପୀରତି ଅଟେ ପାଣିର ଗାର । ଘୋଷା । ଅଟେ ପୁରୁଷର ଜାତି, ନ ଜାଣ ପୀରତି ଗତି ସର୍ବଦା ଚଞ୍ଚଳ ମତି ଅଟେ ତୁମର ହେ । ୧ । ବୁଡ଼ାଅ ପର ଯୁବତୀ ମନେ ନ ରହିଣ ଖ୍ୟାତି, ଯେ ପଡ଼େ ତୁମର କତି ମହାତ ସାର । ୨ । ଏକମାସ କଣ୍ଟକରେ, କହିଲ ମୋ ଦେହ ଧରେ, ଏତେ ରହିଲ କପଟ ମନେ ବଗ୍ଚର । ୩ । ସଙ୍ଗତେ ବହୁ ଭାବମା, ଆଣିଛ ହେ ଗୁଣମଣି, ମୁହିଁତ ହୀନ ରମଣୀ, ହେବ କାହାର । ୪ । ସେହୁ ସୁହାଗ ଏଥର ସବୁ ସରିଲା ମୋହର, ନତ୍ୟାନନ୍ଦ ସାହୁ ଗୀର, ହେବୁ ତୁ ସାର । ୫ ।

ପାଲ୍—କନ୍ୟାର ଯେ ମାନ ଦେଖି ପ୍ରବୋଧେ କୁମର । ଦ୍ୱିଜ କବିକଣ୍ଠ ବଲେ ଭାବ ସତ୍ୟପୀର ॥

(ଡୁହା)—ସହିବ ନକର ମାନ, ମୁହିଁପରା ଅଟେ ତୋ କଣାଜନ
ଖୀଣାଖୀଣୀ ରୁଷି ନ ବସେ ଏଣିକି , ଚହିଁବାରେ ଟେକ ଚନ୍ଦ୍ରବଦନ ।

କୁନ୍ଦରଦନୀ, କନକବରଣୀ, ମୋର ଏ ବଚନେ ବାରେ ତୁ ଘେନ ଚନ୍ଦ୍ରାବତୀ ତୋରେ ଅର୍ପଣ କରୁଛି ମନଜରେ ରଜ ହୁଅ ବହନ ।

(ଚନ୍ଦ୍ରାବତୀ ଅଭିମାନ ଭଙ୍ଗ)

ରାଗ—ମଙ୍ଗୁଳା ଆଠତାଳି ।

ଚୈପଦୀ – ଶଶୀମୁଖୀ ହସି ମନୁ ତେଜ ଗୁମାନ । ନ ଥିଲା କେତେବେଳେ ଏ ଭିତ୍ତି ଗୀବଧନ । ଘୋଷା । ନେ ମୋହର ପଟ; ଟେର କହଣ ଗୀର ମୋ ପ୍ରୀତି ଦାସୀମାତ୍ର, ଭିନ୍ନ କରିଲୁ ମନ । ୧ । ଶତ ଶତ ନାରୀ, ହେଲେ ରେ ସୁନ୍ଦରୀ, ତୁ ସର୍ବ ଶିରଭୂଷା, ହୋଇଅଛୁ ରତନ । ୨ । ଆଜିରେ ସାଧ୍ୱୀ ଭାବ ତୁ ମନେ ହର୍ଷ ଯେତେ ଦେଖୁ ସକଳ, ହୋଇବ ପରିଜନ । ୩ । ନିତ୍ୟାନନ୍ଦ ବାଣୀ ଶୁଣି ସେ ରମଣୀମାନ ତେଜି ଦର୍ପ, କରିଲେ ଆଲିଙ୍ଗନ । ୪ ।

ପାଳ—ଚନ୍ଦ୍ରାବତୀ କହେ ତୁମେ ଶୁଣ ଅହେ କାନ୍ତ । ଯେତେ ବୁଝାଇଲେ ମୋତେ ନ ବୁଝଇ ଚିତ୍ତ ॥ ଏକ ପୁରୁଷର ଯେବେ ହୁଏ ବହୁ ନାରୀ । କେତେବେଳକୁ ସେ ସୁଖ ନୁହଇ ତାହାରି ॥ ହେ କାନ୍ତ ଯାହାର ଥାଏ ବହୁତ ଯୁବତୀ । ଅବଶ୍ୟ ତାହାକୁ ନିଶ୍ଚେ ପଡ଼ଇ ବିପତ୍ତି ॥ ରାଜାର ନନ୍ଦନ କହେ ଶୁଣ ଗୋ ସୁନ୍ଦରୀ । ଭାଗ୍ୟରେ ଥିଲେ ମିଳନ୍ତି ବହୁତ ଯେ ନାରୀ ॥ ତୁହି ପାଟ ମହାଦେଈ ହୋଇବୁରେ ସହି । ଆଉ ରାଣୀ ମାନେ ତୋର ଆଜ୍ଞା ଥିବେ ବହି ॥ କାନ୍ତା କର ଧରି କାନ୍ତ ବୋଲନ୍ତି ବଚନ । ମାନ ତେଜ ପରେ ଚଳ ଚନ୍ଦ୍ରବଦନ ॥ କାନ୍ତର ମଧୁର ବାଣୀ ଶୁଣି ଚନ୍ଦ୍ରମୁହିଁ । ରୋଷ ତେଜି ମନେ ହସି ନେତ୍ରେ ଦେଲା ଚାହିଁ । ଚାରି କନ୍ୟା ସଙ୍ଗେ ଘେନି ରାଜାର କୁମର । ଚଉଦୋଳେ ଚଢ଼ି ଗଲେ ଆପଣ ନଗର । ଧନ ରତ୍ନ ଯଉତକ ଚାକର ନଫର । ଦାସୀବାନ୍ଦି

ହାତୀ ଘୋଡା ନାହିଁ ପାରାବାର ॥ ନାରାୟଣ ପାଦତଳେ ସର୍ବଦେ ପ୍ରନାମ । କବିକର୍ଣ୍ଣ ବଲେ ହରିବଲ ସଭାଜନ ॥

ବିଷ୍ଣୁର ପୀରେତେ ହରିବଲ ସବ୍ୱଜନ । ସଙ୍କଟେ କରିବେ ଦୟା ସତ୍ୟନାରାୟନ । ନାରାୟଣ ନାମ ଧରି ଯଦି ବନେ ଯାଏ । ସର୍ପନାହିଁ କାଟେ ଘୁର ବ୍ୟାଘ୍ର ନାହିଁ ଖାଏ । ଭକ୍ତେର ବାନ୍ଧବ ପ୍ରଭୁ ଦୀନ ଦୟାନିଧି । ଅଗତିର ଗତି ଦାତା କରୁନାବାରିଧି ॥ ପତିତ ତାରନେ ମାଲୋଚଲେ ଦାଣ୍ଡାଇୟା । ହରିନାମ ବଲେ ଶରୀ ଗର୍ଭଜନ ହୟା ॥ ଗୃହକନ୍ୟା ସଭା ହୟା ସାଧାରଣମର । ନିଜ ଦେଶେ ପ୍ରବେଶିଲେ ହରିଷ୍ୟା ସଭ୍ୱର ॥ ଷାଠଧ ବାଜନା ବାଜେ କ କହିତେ ପାରି । ବାଦ୍ୟ ଘୋଷ ନାଦେ ସବ୍ୱ କମ୍ପେ ବସୁନ୍ଧରା ॥ ଡ଼ଗର କହିଲ ଗିଆ ଶୁନ ହେ ରାଜନ । କନ୍ୟା ସଭା ହୟା ଆସେ ଜୁମାରନନ୍ଦନ ॥ ଡ଼ଗର ମୁଖେଁ ଶୁନୟା ଧାଏଁ ନୃପମନ । ଲକ୍ଷ୍ମୀ ଜିନି ସୀତା ଆଟେ ଯେନ ରଘୁମନ । ଶାଶୁ ଶ୍ୱଶୁର ପାଦେବଧୂ ନମସ୍କାର କରେ । ପୁତ୍ର ପୁତ୍ରବଧୂ ଗଣେ ଆନିଲ ଯେ ଘରେ ॥ ମଦ୍ଦ୍ୱ ଗାଙ୍ଗା ବଲେପିତା ଶୁନ ମୋ ବଚନ । ଜଲଖାବୋ ପୂଜାକଲେ ସତ୍ୟନାରାୟନ ॥ ପୁତ୍ର ମୁଖେ ଶୁନ ଇହା ଗଜେନ୍ଦ୍ର ରାଜନ । ବନ୍ଧୁ ବାନ୍ଧବ ସକଲେ ଦିଲ ନିମନ୍ତ୍ରନ । ଆନିଲ ଯେ ସବାଲକ୍ଷ ଟାକାର ଶିର୍ନୀ । ଆର ଯତ ପୂଜାଦ୍ରବ୍ୟ କେପାରିବେ ଗନି ॥ ଆପନା ମହଲେ କରେ ପୀରେର ଆସ୍ଥାନ । ଉପରେ କରିଲା ଖାଡ଼ା ତମ୍ବୁ ଶାମିଆନ । ବଙ୍ଗଲାର ମଧ୍ୟେତେ ବାନ୍ଧିଲ ସିଂହାସନ । ଗୃହଦ୍ୱାରେ ବୃହ ଗଛର ପୁତିଲ ନିଶାନ ॥ ଚୀରେର ଉପରେ ଫୁଲ କରିଆ ସାଜାନ । ଷୋଡ଼ଶୋପଚାର ପୂଜା କରିଲ ବ୍ରାହ୍ମନ । କାଞ୍ଚା ପାକ ଆସ୍ଥାନେତେ ବାଡ଼ିଲ ଶିର୍ନୀ । ବ୍ରାହ୍ମନ ମିଲିଆ ସବେ କରେ ହରି ଧ୍ୱନି । ପୂଜା ଶେଷ ମଦ୍ଦ୍ୱ ଗାଙ୍ଗା ଶିର୍ନୀ ବାଣ୍ଟିଆ । ଆପନ ପ୍ରସାଦ ପାଏ ଆନନ୍ଦିତ ହୟା । ବ୍ରାହ୍ମନେ ବୃଦାକ ଦିଲ ପ୍ରଚୁର

ପ୍ରମାନେ । ଆମନ୍ତ୍ରିତ ଜନ ଗେଲେ ଆପନା ଭବନେ ॥ କୁମାର ରହିଲ ଘରେ ଦୁଃଖ ପରିହର । ରାଜା ରାଣୀ ହୁଏ ହର୍ଷ ପୁତ୍ର ମୁଖ ହେରି ॥ ପୁତ୍ରେ ରାଜ୍ୟ ସମର୍ପିଆ ରହିଲ ରାଜନ । ପ୍ରତିଦିନ ମଙ୍ଗଳା ପୂଜେ ନାରାୟଣ ॥ ସତ୍ୟନାରାୟଣ ପୂଜା କଳିଯୁଗେ ସାର । ପ୍ରଭୁର ଚରଣେ ଭଜ ଦୁଃଖ ଯିବେ ପାର ॥ ଅପୁତ୍ରିକ ଯେବେ ପୂଜେ ପାଏ ପୁତ୍ରଦାନ । ଦରିଦ୍ର ପୂଜିଲେ ତାର ହୁଏ ବହୁଧନ ॥ ଅନ୍ଧ ଯେବେ ଶୁଣେ ସେହୁଁ ପାଏ ଚକ୍ଷୁଦାନ । ରାଜଦ୍ୱାରେ ହୁଏ ଜୟ କରିଲେ ପୂଜନ ॥ ସଂସାର ସାଗର ଘୋର ତରଙ୍ଗ ଲହରୀ । ହରିବିନୁ ଏ ସଂସାରେ କେ କରିବ ପାରି ॥ ପତ୍ର ମଧ୍ୟେ ତୁଳସୀ ଯେ ଫଳ ମଧ୍ୟେ ଧାନ । ସ୍ତ୍ରୀ ମଧ୍ୟେ ରାଧିକା ପୁରୁଷ ଭଗବାନ ॥ ସତ୍ୟପୀର ଚରିତ ଏ ଅପୂର୍ବ କାହାଣୀ । ଭବିଷ୍ୟ ପୁରାଣେ ଉକ୍ତ କରେ ବ୍ରହ୍ମମୁନି ॥ କବିକର୍ଣ୍ଣ ବିରଚିଲ ସତ୍ୟପୀର ପାୟେ । ହରି ହରି ବୋଲ ଭାଏ. ପାଲି ହେଲ ସାଏ ॥

—ସମାପ୍ତ—

ମୁଦ୍ରାକର—ଶ୍ରୀ ବ୍ରଜେନ୍ଦ୍ରନନ୍ଦନ ବିଶ୍ୱାଳ
ଶ୍ରୀ ଗୋବିନ୍ଦ ପ୍ରେସ୍, ତୁଳସୀପୁର, କଟକ-୭୫୩୦୦୮

ବିଦ୍ୟାଧର ପାଲା

—:o:—

ରାମ ଭଜ ହରେ ହେ ଗୋବିନ୍ଦ ଭଜ ହରେ । ପତିତପାବନ ବାନା ଉଡ଼େ କେତଦୂରେ ॥ ପତିତପାବନ ବାନା ବେଗେ ଆଶ୍ରେ କର । ବଶିବ ଅମୂଲ୍ୟ ପଦ ହରିହର ବୋଲି ୧ ଭୈରବ ଦେଶେତେ ବସେ ନୃସିଂହ ରାଜନ । ହାଣ୍ଡି ଘୋଡ଼ା ଆଛନ୍ତି କେତ ଅମୂଲ୍ୟ ରତନ ॥ ଦାସ ଦାସୀ ଆଛନ୍ତି ଘରେ ଦାସୀ ଏକଜନା । ପୁତ୍ରର ଲାଗିଣ ରାଜା ବଢ଼ଇ ଭାବନା ॥ ସନ୍ତାପ କରେନ ରାଜା ବକ୍ଷଧାର ବହେ । ବସୁଦେବ କାନ୍ଦେ ଯେନ କିଷ୍ଟେର ବିରହେ ॥ ଏକଦିନେ ନାରାୟନ ବସିଆଛନ୍ତି ଆସ୍ଥାନେ । ନାରଦ ଅରଜ କରେ ରାଜାର କରନେ ॥ କି କର କି କର ପ୍ରଭୁ ସତ୍ୟନାରାୟନ । ନୃସିଂହ ରାଜାରେ ଦୟା କରହେ ଆଗମନ ॥ ବଢ଼ଇ ଆକୁଳ ରାଜା ବାଲ-କେର ତରେ । ଏକଗୋଟି ପୁତ୍ର ପ୍ରଭୁ ଦାନ ଭୁମି ତାରେ ॥ ଅପୁତ୍ରିକ ହୋୟା ଯଦି ରାଜା ମରେ ଯାବେ । ରାଜ୍ୟର ଯେ ଜନ ପ୍ରଜା ଅନାଥ ହୋଇବେ ॥ ନାରାୟଣ ବଲେ ନାହିଁ ଶୁନ ତାର କଥା । ଶିକା-ରେତେ ଫରେ ରାଜା କରେ ଜୀବହତ୍ୟା ॥ ମରିବାର ବେଲା କେନ୍ଦୁ ଡାକେ ବାପ ମାୟେ । ସେ କାରନେ ମହାରାଜା ପୁତ୍ର ନାହିଁ ପାଏ ॥ ନାରଦ ବଲେ ନ ପ୍ରଭୁ କରି ନିବେଦନ । ଯତ ଅପରାଧ କରେ ତୁମାର ଶରନ ॥ ଆପନ ହଇଲେ ପ୍ରଭୁ କେତ ଅବତାର । ସଂସାରେ ଜନମ ହୋଇୟା କେତ କେଲି କାର ॥ କୌଶଲ୍ୟା ସୁନ୍ଦରୀ ଗର୍ଭେ ଜନ୍ମିୟା ଆପନେ । ସୀତାର କାରନେ ପ୍ରଭୁ ବଧିଲେ ରାବନ ॥ ଦେବକୀ ଉଦରେ ଜନ୍ମ କଂସ ବନ୍ଦୀଘରେ । ଗୋଧନ ରଖିଲେ ପ୍ରଭୁ

ଗୋକୁଳ ନଗରେ ॥ ବୃନ୍ଦାବନେ କେଲ କେଲି ଗୋପିମାର ସାର୍ଥ ।
ଓଡ଼ିଶାରେ ମାଲାଞ୍ଜଲେ ବଜେ ଜଗନ୍ନାଥ ॥ ମୁସଲମାନ ବଲେ
ପୀର, ହିନ୍ଦୁ ନାରାୟନ । ଆମି ଜାନି ତୁମି ସେହି ଦେବକୀ - ନନ୍ଦନ ॥
ଯଦି ମହାପ୍ରଭୁ ତୁମି ହବେ ମେହେର୍ବାନ । ତବେ ସେ ରାଜାର ଯାବେ
ଆଣ୍ଠୁ କୁଡ଼ା ନାମ ॥ ପ୍ରଭୁ ଯଦି ଦୟାବାନ ହଇବେ ଆପନ । ଯାବେ
ଆଣ୍ଠୁ କୁଡ଼ା ଦୁଃଖ ପାବେ ଯାଦୁମନି ॥ ନାରଦେର କଥା ପ୍ରଭୁ ନାହିଁ
କରେ ଆନ । ରାଜାର ଉପରେ ହଇଲେନ ମେହେର୍ବାନ ॥ ସାଜୟା
ଚଲିଲ ରାଜା ସୈନ୍ୟ ସେନାଗନ । ସିକାର କରିତେ ଚଲେ ନୃସିଂହ
ରାଜନ ॥ ତର ତର ହଇୟା ସେବାରୁ ଲାଗି ହୈଲି । ଯାରୁ ବାଧା
ଦେୟୁ ରାମ ଶିକାର ମାଗିଲ । ରାମ କହିବାର କଥା ଜାନେ ରାଜା
ମନେ । ଯେ ଶିକାର ପାବ ଆଜ ହବ ତବ ସ୍ଥାନେ ॥ ପ୍ରଭୁର ଯେ
ମାୟାହଏ ରାଜା ନାହିଁ ଜାନେ । ବୁଲିତେ ୨ ଶିକାର ନା ଦେଖେ
ନୟନେ ॥ ବୁଲିତେ ବୁଲିତେ ହଲ ଦୁଇପ୍ରହର ବେଲା । କାରେ
ଲାଗେ ଭୋକ ଶୋକ କାରେ ସୁଖେ ଗଲା ॥ ହେନକାଲେ ଜଙ୍ଗଲେତେ
ବାବା ସତ୍ୟପୀର । ଦୁନଆଁତେ କରାମତ କରିତେ ଜାହିର ॥ ବସିୟା
ବାନାଏ ପ୍ରଭୁ ଫୁଲେଇ କୁମର । ଶ୍ରୀ କବି କର୍ଣ୍ଣେତେ ଗାଏ ପ୍ରଭୁର
ନଫର ॥

ଅଙ୍ଗେର ମଲିତେ ପ୍ରଭୁ ଅଙ୍ଗ ବନାଇଲ । ମୁଖତେ ମଲିତେ
ମୁଖ ନାସା ବନାଇଲ ॥ କାନେର ମଲିତେ ପ୍ରଭୁ କାନ ବନାଇଲ ।
ଚକ୍ଷୁର ମଲିତେ ପ୍ରଭୁ ଚକ୍ଷୁ ଦାନ ଦିଲ ॥ ପ୍ରାନଦାନ ଦିଲେ ବସେ
ନବସୃଷ୍ଟି ପତ୍ତ । ଆପନ ଗନେଶେ ଯେହ୍ନେ କରିଲ ପାର୍ବତୀ ॥ ପଦୁ
ହସ୍ତ ଫିରାଇଲ କୁମରେର ଗାଏ । ପ୍ରାଣଦାନ ପାୟା ବାଛୁ - ମୁଖପାନେ
ଚାହେଁ । ପ୍ରଭୁର ହୁକୁମେ ମଧୁ ପାଛେ ସଞ୍ଚରିଲ । ଏକ ଏକ ବିନ୍ଦୁ
ବଛୁ ମୁଖତେ ଗଡ଼ିଲ ॥ ମଧୁପାନେ ବାଛୁର ଯେ ଉଦର ପୂରିଲ ।

ମାଆ ମାଆ ବାଳଆ ସେ ଆଟଣ୍ଟେ ରବ ହେଲ ॥ ନାରାୟଣ ଭଙ୍ଗୀ କେହ୍ନ ବୁଝିତେ ନା ପାରେ । ହରିଣ ହରିଣୀ ହୋଇ ରାଜା ଆଗେ ଚରେ ॥ ରାଜା ଯେ ହରିଣୀଟିକେ ଦେଖି ଦୁନୟନେ । ମାର ମାର ବଲି ଘୋଡ଼ା ଦୌଡାଏ କାନନେ ॥ ଦେଖିତେ ଦେଖିତେ ହରିଣୀ ଗୁପ୍ତ ହୋଇ ଯାଏ । ଜଙ୍ଗଲେ କାନ୍ଦଏ ବାଳ୍ଟ ଶୁନ ରାଜା ଧାଏଁ ॥ ମହାରାଜା ଘୋଡ଼ା ଖାଡ଼ା କଲେ ସେହୁଖାନେ । କାହାର ଛୁଓ୍ୟାଲ କାନ୍ଦେ ଏ ଘୋର କାନନେ ॥ ରାଜା ବୋଲେ କାଠୁରିର ହେଥା ଏସେଛିଲ । ଗର୍ଭବତି ନାରି କାର ପ୍ରସବ କରିଲ ॥ ମା କେ ଲୟା ଗେଲ ବ୍ୟାଘ୍ର ଅନୁଭି ଗନ୍ଧ ପାୟା । ସେ କାରନେ ବାଳ୍ଟ ଆଛେ ଜଙ୍ଗଲେ ପଡ଼ୟା । ଧର୍ମକେ ଗୃହିଁୟା ରାଜା ତନୟାକ ହୟା । ହତ୍ୟା ହଏ କାର ବାଳ୍ଟ ଲଓରେ ଆସିୟା ॥ ତନୟାକ ହୟା ରାଜା ଆନନ୍ଦ ହଇଲ । ବାଳ୍ଟରେ ଲଇୟା କୋଲେ ଘୋଡ଼ାତେ ବସିଲ ॥ ତତକାଲେ ମହାରାଜା ଗ୍ରହେ ପ୍ରବେଶିଲେ । ଘୋଡ଼ା ହୈତେ ନାମି ରାଜା ବାଳ୍ଟ କୋଲେ ନିଲ । ରାଜାର କୋଲେତ ରାଣୀ ଦେଖି ଯାଦୁମନି । ହାସିୟା ବଲିଲ ଆଜ ବିପରୀତ ବାନି ॥ ରାଜା ବଲେ ଶିକାର ଗୋ ମାଗିଛିଲେ ତୁମି । ଏତ୍ତଗୋଟି ଶିକାର ଗୋ ଆନଅଛୁ ଆମି ॥ ରାଣୀ ବୋଲେ ମହାରାଜ ଶୁନ ସମାଗ୍ଚର । ଧରିୟା ଆନଲେ କେନ ପରେର କୁମର ॥ କତ ଯେ କାନ୍ଦିବେ ଏର ମା ବାପ ଦୁଇ ଜନ । ପରେର ବାଲକ ତୁମି ନଲେ କ କାରନ ॥ ରାଜା ବଲେ କାର ଛୁଓ୍ୟାଲ ନେହିଁ ଆମି ଜାନ । ଆମାର ଈଶ୍ୱର ଦୟା କୈଲ ଯଦୁ- ମନି ॥ କତ ଯେ ଡାକିଲୁ ଆମି ଧରମେ ଗୃହିୟା । ହତ୍ୟା ହଏ କାର ବାଳ୍ଟ ଲଓରେ ଆସିୟା ॥ ନା ହେଲ ଯବାବ କେହ୍ନ ନା ॥ ଦେଖିଲୁ କାରେ । ସେ କାରନେ ବାଳ୍ଟ ରାମ ଆନିଲୁ ମନ୍ଦରେ ରାମ ବଲେ ସହରେତେ ଦେଓ୍ୟାଅ ଢେଣ୍ଡରା । ଯାହାର ହଇବେ

ବାଳ୍କୁ ଲୟ୍ୟାଯାବେ ଛାରି ॥ କୋଠାଲ ମୁନାଦି ଦିଲ ସହରରେ ବାଜାରେ । କେ ବାଳ୍କୁ ହରିୟାଛ ଆଛେ ରାଜାଘରେ ॥ ସ୍ତୁକତ ହଇୟା ଲୋକେ ରହେଁ ମୁଖପାନେ । ରାଜାର କରେଛେ ଦୟା ସତ୍ୟନାରାୟନେ ॥ ଯଦି ସେ ସହର ଲୋକ ଯବାବ ନା ଦିଲ । ଆନନ୍ଦ ହଇୟା ରାମା କୋଲେ ବାଳ୍କୁ ନିଲ ॥ ଧାଈରେ ଡାକୟା ରାମା ଦୁଗ୍‌ଧ ଯେ ଖଆଏ । କବକର୍ଣ୍ଣ ବରଚିଲ ନାରାୟନ ପାଏ ॥ ରାମା ବଲେ ପରେର ବାଳ୍କୁ ପରେର ଦୁଗ୍‌ଧ ଖାବେ । ଆମାକେ ସେ ମା ବଲିୟା କ ଜନ୍ୟ ଡାକବେ ॥ ଆମାର ସ୍ତନ୍ୟକେ ଯଦି ଦୁଗ୍‌ଧ ଯେ ହଇତ । କୋଲେ ତ ବସିୟା ଖାଇଲେ ମା ବୋଲି ବଲିତ ॥ ଏ ସମୟେ ନାରାୟନେ ବସ୍ୟାଛେ ଆସନେ । ନାରଦ ଅରଜ କରେ ସତ୍ୟନାରାୟନେ ॥ କ କର କ କର ପ୍ରଭୁ ସତ୍ୟ-ନାରାୟନ । ନୃସିଂହ ରାଜାରେ ଦୟା କଇଲେ ଆପନ । ଦୁଗ୍‌ଧେର ଲାଗିୟା ଯଦି ବାଳ୍କୁ ମରେ ଯାବେ । ଦିବାର କାରନ କେହୁ ଜାନି ନା ପାରିବେ ॥ ଏଇଦଣ୍ଡେ ଯାଅ ତୁମି ବ୍ରାହ୍ମନ ହଇୟା । ନାରୀ ସ୍ତନେ ଦୁଗ୍‌ଧ ଦିବେ ଶିର୍ଣ୍ଣି କବୁଲିଆ ॥ ନାରଦେର କଥା ପ୍ରଭୁ ଶୁନିଲ ଯଖନ । ବ୍ରାହ୍ମନେର ବେଶେ ବାବା କରିଲ ଗମନ ॥ ଅତି ବୃଦ୍ଧ ହୟ ପ୍ରଭୁ ଚଲ ଚଲି ଯାୟ । ଚଲିତେ ନା ପାରେ ଦ୍ୱିଜ ବଲହୀନ କାୟ ॥ ବସ୍ୟାଛିଲ ରାଜା ଦ୍ୱିଜ ପ୍ରବେଶିଲ ଗିୟା । ସମ୍ମୁଖେତେ ଖାଡ଼ା ହୟେ ଆଶୀର୍ବାଦ ଦିୟା ॥ ରାମା ବଲେ ଏ ବ୍ରାହ୍ମନେ ନା ଦେଖି କଖନ । କୋଥା ହଇତେ ଅଇଲେ ହେ ବୃଦ୍ଧ ବ୍ରାହ୍ମନ ॥ ଭଲ ହଇଲ ଅଇଲେ ବ୍ରାହ୍ମନ ଗୋସାଇଁ । ବାଳ୍କୁର ଲାଗିୟା କଛୁ ଗନାଇତେ ଚାହିଁ ॥ ଏତେକ ବଲିଆ ରଜା ମନ୍ଦିରେ ମିଲିଲ । ଚଲିତେ ନାପାରେ ଦ୍ୱିଜ କର ଧରି ନିଲ ॥ ମନ୍ଦିରେ ମିଲିୟା ରାଜା

ଆସନ ସେ ଦିଲ । ଚରଣ ଧୋଇବାକୁ ଦିଲ ଏକ ଝରି ଜଲ ॥ ଚରନ ପଖାଳି ତୋଷେ ବସିଲ ବ୍ରାହ୍ମନ । ବିଦୁରେ ଘରେ ଯେନ ଗୋବିନ୍ଦ ଗମନ ॥ ବିଦୁରେ ଖୁଦମୁଷ୍ଟି କରି ଅଙ୍ଗୀକାର । ନିଜ ହାତ ପାତି ନିଲ ଯେନ ଗଦାଧର ॥ ମହାରାଜା ବଲେ ବିପ୍ର ବଲ ହେ ତୋମାରେ । ଶିକାରେକୁ ଗିଯ୍ହା ଏକ ବାଘ୍ଣ ଆନି ଘରେ ॥ ଏହାର ସମସ୍ତ ଶୁଭା- ଶୁଭ ଗନି କହ । ଯେ ନାମ ହଇବେ ଭଲ ବୁଝି ତାରେ ଦିଅ । ବ୍ରାହ୍ମନ ବଲେନ ରାଜା ଜିଜ୍ଞାସିଲେ ମୋରେ । କହିବ ସକଲ କଥା ତୁମାର ଗୋଚରେ ॥ ଶ୍ରୀଫଲ ତଣ୍ଡୁଲ ଆଦି ରଖେ ରାଜା ଲୟ୍ହା । ଗ୍ରହ ଗନି କୁଣ୍ଡିତେ ଥାପିଲ ବିପ୍ର ଲୟ୍ହା ॥ ଗ୍ରହକେ ଥାପିଯ୍ହା ଖଡ଼ୀ କରିଲ ଗମନ । ଆଯୁଷ ଗନି ହଇଲ ବାଇଶୀ କାହାନ ॥ ବ୍ରାହ୍ମନ ବଲେନ ରାଜା ଶୁନ ହେ ବଚନ । ଶ୍ରବଣା ମକର ସିଂହ ହଇଲ ନନ୍ଦନ ॥ ବଡ଼ଭାଗ୍ୟେ ଏହି ଭୁମି ପାଇଲେ କୁମର । ସୁସାଧୁ ହଇବେ ବାଘ୍ଣ ନାମ ବିଦ୍ୟାଧର ॥ ରାମା ବୋଲେ ବ୍ରାହ୍ମନ ହେ କହିଲେ ଆମାରେ । ଗୀରେର ବାଲକ ମୋର ହବେ କି ପ୍ରକାରେ ॥ ବ୍ରାହ୍ମନ ବଲେନ ରାମା ଜିଜ୍ଞାସିଲ ମୋରେ । କହିବ ସକଲ କଥା ତୁମାର ଗୋଚରେ ॥ ଦେବକୀ ଉଦରେ ଯେନ କ୍ରିଷ୍ଣ ଜନମିଯ୍ହା । ଯଶୋଦାକେ ଡାକେ ଯେନ ମାଆ ମା ବଲିଯ୍ହା ॥ ରାମା ବଲେ ଆମାର ସ୍ତନରେ ଦୁଗ୍ଧ ହେତ । କୋଲେ ବସିଯ୍ହା ଖାଇଲେ ମା ବଲି ବଲିତ ॥ ଦ୍ଵିଜ ବଲେ ସତ୍ୟପୀରେ କବୁଲ ଶିରନୀ । ସ୍ତନେ ଦୁଗ୍ଧ ହବେ ତୋର ଖାବେ ଯାଦୁମନି ॥ ଖୁସାଲେ ମାନିଲ ରାଜା ପୂଜିବାରେ ତରେ । ଶ୍ରୀକବିକଣ୍ଠେ ଗାଏ ରାଖ ସତ୍ୟପୀରେ ॥

ଶୁନି ହରଷିତ ତବେ ହଇଲ ବ୍ରାହ୍ମନ । ଔଷଧେତ ଜଳ ପ୍ରଭୁ ଦିଲେନ ତଖନ ॥ ବାଟିଯ୍ହା ଯେ ଜଡ଼ି ରାମା ଲଗାଇଲ ବୁକେ । ସ୍ତନ ଫାଟିପଡ଼େ ଦୁଗ୍ଧ କୁମାରେର ମୁଖେ ॥ ସ୍ତନ ଦୁଗ୍ଧ ଖାଓୟାଇଲ

କୁତୁହଳେ । କୃଷ୍ଣ କ୍ଷୀର ପାନ ଯେନ ଯଶୋଦାର କୋଳେ ।। ଆସିବା ସ୍ଥାନେତେ ବିପ୍ର ଗୁପ୍ତ ହୋଇଗେଲ । ବ୍ରାହ୍ମଣକେ ରାଜ ରାଣୀ ଆର ନା ଦେଖିଲ ।। ଯେଇ ଶୁନେ ସେଇ ବଲେ ଦେଶେର ଦରଜା । ଅତଦିନେ ଈଶ୍ୱର କରୁନା ପାଇଲ ରାଜା ।। ଆନନ୍ଦେ ଶିଶୁରେ ରାଜା କଲେନ ପାଲନ । ଦଶରଥ ବୋଲେ ଯେନ ଶ୍ରୀରାମ ଲକ୍ଷ୍ମଣ ।। ଦିନ ବହିଗଲେ ତବେ ମସାବଧି ହୈଲ । ଦିନେ ଦିନେ ରାଜବେଟା ବାଡ଼ିତେ ଲଗିଲ ।। ଏକମାସ ଦୁଇମାସ ତିନମାସ ଗେଲ । ଚାରିମାସ ପାଞ୍ଚମାସ ହାମୋଡ଼ି ଉଠିଲ ।। ସପ୍ତମ ମାସତେ ତାରେ ଖାଓୟାଇଲ ଭାତ । ନୟମାସ ହୈଲ ଯଖନ ବାହାରିଲ ଦାନ୍ତ ।। ଏହିରୂପେ ପାଲେ ଯଖନ ବତ୍ସର ହଇଲ । ରାଜା ରାଣୀ ଦେଖି ବଡ଼ ଆନନ୍ଦ ହଇଲ । ଦୁଇ ବତ୍ସରେର ବେଟା ପଥେ ଚଲେ ବୁଲେ । ହାତେତେ ସୁନାର ବାଲି ଗଲେ ତାବିଜ୍ ଦୁଲେ ।। ଅଙ୍ଗୁଲେ ଅଙ୍ଗୁରି ସାଜେ କାନେ ସାଜେ ସୁନା । ଅନେକ ଗହନା ମଧ୍ୟେ କ ଦିବ ତୁଲନା ।। ସୁବର୍ଣ୍ଣର ଜରି ଶିଶୁ ବାନ୍ଧୟ ମାଥାୟ । ସୁନାର ଜାମା ପରିୟା ବାପେରେ ଦେଖାୟ ।। ଦୁଇ ଚାରି ବତ୍ସରେର ହଇଲେନ ବେଟା । ଖେଲିବାରେ ଦିଲ ରାଜା ସୁବର୍ଣ୍ଣେର ଭଣ୍ଟା ।। ବେଡ଼ିୟା ଖେଲେନ ଶିଶୁ ମାଏର ହଜୁରେ । ରାମକୃଷ୍ଣ ଖେଲେ ଯେନ ଗୋକୁଲ ନଗରେ । ଏରୂପେ ବତ୍ସର ପାଞ୍ଚ ହୈଲ ପୂର୍ଣ୍ଣମାନ । ରାଜାର ଆଗୁତେ ଗିୟା କହେ ପାଟରାଣୀ । ଶୁନ ଶୁନ ମହାରାଜ ଆମାର ବଚନ । ପାଠପଢ଼ିତେ ବାଛାକେ କର ଆରମ୍ଭନ ।। ରାଣୀର ବଚନ ରାଜା ଶୁନିଲ ଯଖନ । ଜ୍ୟୋତିଷ ଡାକିୟା କରେ ବିଦ୍ୟା ଆରମ୍ଭନ ।। ଶୁଭଦିନ କରି ସର-ସ୍ୱତୀରେ ପୂଜିୟା । ବିଦ୍ୟାଧର ହସ୍ତେ ଖଡ଼ୀ ଦିଲେନ ତୁଲିୟା ।। କରଧରି ଦୈବଜ୍ଞ ଯେ ପ୍ରଥମେ ପଢ଼ାଏ । ପଢ଼ାଏ ସତରଫଳା ବନାନ ଶିଖାଏ ।। ପଢ଼ିତେ ଲଗିଲ ବାଛା ମନେର ହରଷେ । ଓଡ଼ିୟା

ବାଙ୍ଗଲା ପଢେ ବସେ ଗୁରୁପାଶେ ॥ ଆରବୀ ଫାରସୀ ବାଛୁ ପଢ଼ିବାକୁ ଲଗିଲ । ଅଳ୍ପଦିନେ ନାନା ବିଦ୍ୟାରୁ ନିପୁଣ ହୋଇଲ ॥ ଏରୂପେ ବତ୍ସର ସାତ ହୋଇଲ କୁମରେ । ଶ୍ରୀକବିକଣ୍ଠେ ଗାଏ ପୀରେର ନଫରେ ॥

ଆଠବତ୍ସର ଗିୟା ଯଦି ନୟୂନବତ୍ସର ହୟ । ନାରାୟଣ ଆଗୁତେ ନାରଦ ମୁନି କହେ ॥ କି କର କି କର ପ୍ରଭୁ କି କର ବସିୟା । ରାଜା ଶୀଘ୍ର ନାଶ ହଇଲ ଛାଓୟାଲେ ପାଇୟା ॥ ନାରଦେର କଥା ପ୍ରଭୁ ଶୁନିଲ ଯଖନ । ଶୁନିୟା ସେ ଯୋଗୀ ହୋଇଲ ସତ୍ୟନାରାୟଣ ॥ ଆମି ଯଦି ସତ୍ୟପୀର କଳିଯୁଗେ ହୈବ । ରାଜାର ବେଟାକେ ଆମି ପାଗଲ କରିବ ॥ ଫକୀର ହଇୟା ପ୍ରଭୁ ଦାଣ୍ଡାଇଲ ପଥେ । ରାଜାର କୁମର ଯାଏ ସ୍ନାହାନ କରିତେ । ଦେଖିୟା ବଲେନ ବାବା ରାଜପୁତ୍ର ଶୁନ । ହାତ ପାତ ଲଓ ବାଛୁ ଗୋଲବ ସୁମନ ॥ ହାତ ପାତ ଲୟା ବାଛୁ ଶୁଙ୍ଗିଲ ତା ନାକେ । ଆଉଲ ବାଉଲ କହେ ପଥ ନାହିଁ ଦେଖେ ॥ ଖାଉ ବଲି ଭାଙ୍ଗିୟା ଯେ କରେ ଖାନ ଖାନ । ବସ୍ତ୍ର ଯେ ଛିଡ଼ିୟା କାର ନାହିଁ ଶୁନେ ବାନ ॥ ଜଳ ଛାଡ଼ ରାଜାର ବେଟା ପାଙ୍କ ମାଖେଗାୟେ । ପଥ ଛାଡ଼ ରାଜାର ଛାଓୟାଲ ଜଙ୍ଗଲତେ ଧାଏଁ । ପାତ୍ର ମନ୍ତ୍ରୀ କହେ ଗିୟା ରାଜା ବିଦ୍ୟମାନେ । ପାଗଲ ହଇଲ ବେଟା ମହାନେର ଥାନେ ॥ କେହୁ ବଲେ ଲାଗେ ଭୂତ ଡରାଏ ଡାକିନୀ । ରାଜା ବଲେ ଯାଅ ସବେ ଆନ ଗୁନିଜ୍ଞାନୀ ॥ ଯେତେକ ଗୁନିଆ ଛିଲ ହୁକୁମେ ଆସିଲ । କେଉ ଦେଏ ଔଷଧି କେ ଝାଡ଼ିତେ ଲଗିଲ ॥ ବଡ଼ ଗୁନୀ ଜନା ଦେଖି ରାଜାର କୁମର । କାହାକ ଧରିୟା ତବେ କାଟିଖାଏ କର ॥ ନପାରିୟା ତାରା ସବେ ଚଲେ ନିଜଘର । ଶ୍ରୀକବି କଣ୍ଠେତେ ବଲେ ରାଖ ସତ୍ୟପୀର ॥

ଦିତ୍ପଦୀ । ଫାଟେବାଛୁ ମାଏର କୁକୁ, ଅତ କେବା ହଲ ଦୁଃଖ ଧୁଙ୍ଗିୟା ରହିଲ କି କାରନ ରେ । ହାସିୟା କହିନ କଥା, ଛାଡ଼ କି

ମନେର ବ୍ୟଥା, ଆଜ କେନ ମଲିନ ବଦନ ରେ । ଜ୍ୱଳିଲ ଦୁଃଖ ଅନଳ କେବା ହବେ ଏଥେ ଜଲ, ଆନ କେମନ ମନ ଜୁଡ଼ାଏ ରେ । ହାସିୟା କହରେ କଥା, ଘୁଚୁକ ମନର ବ୍ୟଥା, ଶୁନ ପୁଲ-କିତ ହବେ ପିତାରେ ॥ ନଗାୟାତେ ଶଚୀଛିଲ, ପୁତ୍ର ବଇରଗୀ ହଲ, ବଇରାଗୀ ଜବେର କାରନରେ । କାନ୍ଦେନ ଯେ ଶଚୀମାଏ, ପ୍ରାନନାହିଁ ଦେହେ ରହେ, ଯେମନ ସେ ମାଏର ପରାନ ରେ ॥ ଦଶରଥ ରାଜା ଛିଲ, ରାମ ସତ୍ୟ କରାଇଲ, ଶ୍ରୀରାମକେ ହଲ ବନବାସ ରେ । କଉଶଲ୍ୟା ମାତେ କାନ୍ଦେ, କେଶ ବାଶ ନାହିଁ ବାନ୍ଧେ, ରାମଚନ୍ଦ୍ରେ ହରାଇୟା ଶେଷେ ରେ । ଶୁନିୟା ନନ୍ଦନବାମା, ହାସେ ପ୍ରଭୁ ମନେ ଜାନି, ବଡ଼ ଦୁଃଖ ହଇଲ ରାଜାଏ ରେ । ସତ୍ୟପୀର କରେ ଦୟା, ହଲ ପ୍ରଭୁ ନଜରୁୟା, ମା'ର ସଙ୍ଗେ ପୁତ୍ର କଥା ହଏ ରେ । ଶୁନିୟା ପୁତ୍ରେର କଥା, ମନେ ହୈଲ ହରଷିତା, ଅଗ୍ନିତେ ଢାଳିଲ ଯେହ୍ନେ ଜଲ ରେ । ପୀରେର ମଙ୍ଗଲ ରସେ, ଦ୍ୱିଜ କବିକଣ୍ଠ ଭାଷେ, ମାଏର ବାଞ୍ଛିଲ ଯେ ପରାନ ରେ ॥

ମାତା ସଙ୍ଗେ ପୁତ୍ର କଥା ହଇଲ ଯଖନ । ଶୁନିୟା ମାଏର ହଲ ଆନନ୍ଦିତ ମନ ॥ ଆପଣା ମନେତେ ଭାବ ରାଜାର ନନ୍ଦନ । ଆପନା ମନ୍ଦିରେ ବସି କରେନ ଭୋଜନ ॥ ତାମ୍ବୁଲ କର୍ପୂର ଖାଇ ରାଜା ବିଦ୍ୟାଧର । ପାତ୍ରମନ୍ତ୍ରୀ ଡକାଇଲ ଅପନା ହଜୁର ॥ ଆନ ସବେ ମିଲି ସରଦାର ଜମାଦାର । ଆସ ସବେ ଯାଇ ଆମି କରିତେ ଶିକାର । ଯଖନ ଅତ କହିଲେନ ରାଜା ବିଦ୍ୟାଧରେ । ଯେ ଯାହାର ହତିଆର କଟାଖି ଅନ୍ନ କରେ ॥ ପକ୍ଷିରାଜ ଘୋଡ଼ା ନଫର ହଲ ସଜାଇୟା । ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ସାଜେନ ଯେନ ଗରୁଡ଼େ ଚଢ଼ିୟା ॥ ନିଶାନ କରିଲ ଆଡ଼ା ବାଜୟ ବାଜନା । ବିଦ୍ୟାଧର ଚଲିଯାଏ ସଜାଇୟା ସେନା ॥ ସତ୍ୟ-ପୀରେର ଭଙ୍ଗ କିଛୁ ବୁଝା ନାହିଁ ଯାଏ । ହରିଣ ହଇୟା ପ୍ରଭୁ

ବାଘ୍ର ଆଗୁ ଧାଏ । ହେନକାଳେ ବାଘ୍ର ଦେଖି ହରିଣ ନୟନେ । ମାର ମାର ବୋଲି ଘୋଡ଼ା ଉଡ଼ାଏ କାନନେ ॥ ଦେଖିତେ ଦେଖିତେ ହରିଣ ଅଦୃଶ୍ୟ ହଇଲ । ପକ୍ଷୀରାଜ ଘୋଡ଼ା ଶୂନ୍ୟେ ଉଡ଼ାଇଯା ନିଲ ॥ ଗହନ ଜଙ୍ଗଲ ଯାଟେ ନିଲ ଉଡ଼ାଇଯା । ବୃକ୍ଷ ଛାୟା ଦେଖି ବାଘ୍ର ଘୋଡ଼ାକେ ରଖିଯା ॥ ଘୋଡ଼ା ଖଟାଇଯା ବାଘ୍ର ସେଖାନେ ଶୋଇଲ । ପବନ ଲାଗିଲା ନିଦ୍ରା ନୟନେ ଘାରିଲ ॥ ସଙ୍ଗରେ ଯେ ସେନାଗନ ଚିନ୍ତେ ମନେ ମନେ । ଅଖନ ରାଜାର ବେଟା ଗେଲ କୋନଖାନେ ॥ ଯତେକ ସେ ସେନାଗନ ବାଘ୍ରରେ ଖୁଜିଯା । ଫିରିଯା ଚଲିଲ ଘରେ କାନ୍ଦିଯା କାନ୍ଦିଯା । ପାତ୍ର ମନ୍ତ୍ରୀ କହେ ଗିଯା ରାଜା ବିଦ୍ୟମାନେ । ତୁମାର ବାଘ୍ର ହାରାହେଲ ଗହନ କାନନେ ॥ ହରିଣ ଦେଖିଯା ବାଘ୍ର ଘୋଡ଼ା ଉଡ଼ାଇଲ । ପକ୍ଷୀରାଜ ଘୋଡ଼ା କୋଥା ତାରେ ଲୟା ଗେଲ ॥ ସେନାମୁଖେ ରାଜା ରାଣୀ ପାଇଯା ଖବର । ବଡ଼ ଦୁଃଖେ ମହାରାଜା ଝୁରେ ନିରନ୍ତର ॥ ହାୟ ବିଦ୍ୟାଧର ତୁମି ଆମାର ନନ୍ଦନ । କୋଥାଏ ରହିଲେ ବାଘ୍ର କାହାର ସଦନ ॥ ବାଲକ ସମୟେ ବାଘ୍ର ପାଲିଛିଲୁ ତୋରେ । ଏ ବୃଦ୍ଧ ବୟସେ କେନ ଛାଡ଼ିଲେ ଆମାରେ ॥ ପାତ୍ର ମନ୍ତ୍ରୀ ତାରା ସବ ବହୁତ ବୁଝାୟ । ଯତ କହ ପର ପ୍ରଭୁ ଆପନାର ନୟ ॥ ବାଲକ ସମୟେ ଛିଲ ଅଜ୍ଞାନେ ଅଜ୍ଞାନେ । ବାଡ଼ିଲେ ଶିଆନ ହଏ କେ କାହାରେ ମାନେ ॥ ବଡ଼ ଦୁଃଖ କରି ରାଜା ରାଣୀ କରେ ଚିନ୍ତା । ଶ୍ରୀ କବିକର୍ଣ୍ଣେତେ ଗାଏ ପୁତ୍ର ପାବ କୋଥା ॥

ଘୋଡ଼ା ଖଟାଇଯା ଶୁୟାଛିଲ ବିଦ୍ୟାଧର । ଅନ୍ତରେ ଜାନିଲ ତବେ ବାବା ସତ୍ୟପୀର ॥ ଆସମାନେ ଥାକି ପ୍ରଭୁ ହୁକୁମ କରିଲ । ବାନ୍ଧା ହୟାଛିଲ ଘୋଡ଼ା ଗୈର ଆସି ନିଲ ॥ ତତକ୍ଷଣେ ବିଦ୍ୟାଧର ନିଦ୍ରାଭଙ୍ଗ ହୟ । ଘୋଡ଼ା ନା ଦେଖିଯା ବାଘ୍ର କରେ ହାୟ ହାୟ ॥

ଘୋଡ଼ାକେ ହାରିଯେ ବାପ୍ପୁ କାନ୍ଦେ ଜର ଜର । କୋଥାଯ୍ ଯାଇବ ଆମି ନାଜାନ ନଗର ॥ ଘୋଡ଼ା ହାରାଇଯା ବାପ୍ପୁ କରେ ହାଯ୍ହାଯ୍ । ଶ୍ରୀରାମ କାନ୍ଦେନ ଯେମନ ସୀତାକେ ହାରାଯେ ॥ ପ୍ରାନ ସମ ଘୋଡ଼ା ମୋର ଯଦ୍ୟପି ଥାକତ । ଅବଶ୍ୟଇ କୋନ ନଗ୍ରେ ଲଯ୍ୟା ଯାଇତ ॥ କେମନେ ଯେ କୋନ ପଥେ କରିବ ଗମନ । ମନଦୁଃଖେ ବସି କାନ୍ଦେ ରାଜାର ନନ୍ଦନ ॥ ହେନକାଲେ ନାରାଯ୍ନ ବସ୍ୟାଛେ ଆସ୍ଥାନେ । ନାରଦ ଅରଜ କତେ ସତ୍ୟନାରାଯ୍ନେ ॥ କ କର କ କର ପ୍ରଭୁ ସତ୍ୟନାରାଯ୍ନ । ବିଦ୍ୟାଧର ଦୁଃଖ ବାବା କରହେ ମୋଚନ ॥ ଶିକାର ଖାତରେ ବାପ୍ପୁ ଜଙ୍ଗଲେତେ ଗେଲ । ଘୋଡ଼ା କେହୁ ନିଲ ତାର କାତର ହଇଲ ॥ ନାରଦେର କଥା ପ୍ରଭୁ ଶୁନ୍ୟା ଯଖନ । ଫକୀର ହଇଯା ପ୍ରଭୁ କରିଲ ଗମନ ॥ ଅପୂର୍ବ ଫକୀର ହଯ୍ୟା ଚଲେନ ଖୋଦାଯ୍ । କନ୍ଧେ ଝୁଲି ହାତେ ଲାଠି ଯୋଡ଼ାହାଏ ଯାଯ୍ ॥ ଫକୀର ଦେଖିଯା ତବେ ରାଜାର ନନ୍ଦନ । କାନ୍ଦିତେ କାନ୍ଦିତେ ଧରେ ତାହାର ଚରନ ॥ ଶୁନ ହେ ଦେଓ୍ୱାନସାହେବ ଧରି ତୋମାର ପାଯେ । ଶିକାର ଖେଲିତେ ଆସି ପଡ଼ିଅଛି ଦାଯେ ॥ ପ୍ରାନେର ଦୋସର ଘୋଡ଼ା ଏଖାନେ ବାନ୍ଧିଲୁ । ପଥଶ୍ରମ ଆସି ଆମି ଶୁଇଯା ରହିଲୁ ॥ ଚକ୍ଷୁତ ଘାରିଲ ନିଦ୍ରା ରହିଲୁ ଶୁଇଯା । ନା ଜାନି ଖାଇଲ ବ୍ୟାଘ୍ର ଗେଲ ଚୋର ଲଯ୍ୟା ॥ ପ୍ରଭୁ ବୋଲେ ତୋର ତରେ ଆସି ବିଦ୍ୟାଧର । ପାଇବ ଆପନା ଘୋଡ଼ା ·ନହିଓ କାତର ॥ ତୁମାର ବାପ ପୂଜା ମାନ ନା ଦିଲ ଶିରିନୀ । ତାରତରେ ଅତଦୁଃଖ ପାଲେ ଯାଦୁମନି ॥ ବିଦ୍ୟାଧର ବଲେ ଆମି ଦିବ ହେ ଶିରିନୀ । ଘୋଡ଼ା ଗୋଟି ଦିଯା ପ୍ରାନ ବାଞ୍ଚାଅ ଆପନି ॥ ଅତଶୁନି ଆନନ୍ଦିତ ଫକୀରେର ମନ । ଚକ୍ଷୁକେ ବୁଜିଯାବସ ପାଇବ ଏଖନ ॥ ତତକ୍ଷନେ ବିଦ୍ୟାଧର

ମୁଦିଲ ଚକ୍ଷୁ ଦୁଟି । ଅନ୍ଧ ପାଇଲ ଯେସନ ଆପନାର ଦୃଷ୍ଟି ॥ ଘୋଡ଼ା ପାଯ୍ଯା ବିଦ୍ୟାଧର ପ୍ରଭୁକାଛେ କହେ । ଭୋକ ଶୋଷ କରେ ଆମାର ପ୍ରାନ ନାହିଁ ରହେ ॥ ଶୁଖେଯାଏ ଗଲା ଆମାର ନାହିଁ ସ୍ଫୁରେ ବାନୀ । ଝୁଲିହାତେ ଖାଇତେ ତାକେ ଦିଲେନ ଶିନ୍ନୀ ॥ ଶିନ୍ନୀ ଖାଇଲ ଯଖନ ରାଜାର ନନ୍ଦନ । ପୁଲକିତ ବାଗୁ ଗାତ୍ର ହଇଲ ତଖନ ॥ ପ୍ରସାଦ ଖାଇଯ୍ଯା ବାଗୁ ଖାଇଲେନ ଜଲ । ଶରୀରେ ହଇଲ ତାର ଅପ୍ରମିତ ବଲ ॥ ବିଦ୍ୟାଧର ବଲେ ପ୍ରଭୁ ଦିଅ ପଥ କହ୍ୟା । ପାଇଲୁଁ ଯବନ ଦାନ ତୁମାର ଲଗିଯ୍ଯା ॥ ଫକୀର ବଲେନ ଶୁନ ରାଜାର ନନ୍ଦନ । ସିଂହଲ ନଗରେ ଆଗୁ କରିବେ ଗମନ ॥ ସିଂହଲ ନଗରେ ନରସିଂହ ଦଣ୍ଡଧାରୀ । ତାରାବତୀ ନାମେ କନ୍ୟା ଆଛେନ ତାହାର ॥ ସେହି ଦେଶେ ଆଗୁ ତୁମି କରିବେ ଗମନ । ସେହି ଖାନେ ରାଜ-କନ୍ୟା ହଇବେ ମିଲନ ॥ ଆର ଏକକଥା ବାଗୁ କହି ଯେ ତୁମାରେ । ବାସା କରି ରହିବ ରେ ମାଲୀନୀ ମନ୍ଦିରେ ॥ ଶଙ୍କଟ କଛୁ ଯଖନ ପଡ଼ିବେ ତୁମାରେ । ସନ୍ଧ୍ୟାନାରାଯ୍ଯନେ ବାଗୁ ଚିନ୍ତିବ ଅନ୍ତରେ ॥ ଅତବଲି ଅନ୍ତର୍ଦ୍ଧାନ ହୈଲା ନାରାଯ୍ଯନ । କବିକର୍ଣ୍ଣ ବଲେ ପାବ କନ୍ୟା ଯେ ଏଖନ ॥

ପ୍ରନମିଯ୍ଯା ଦ୍ବୀପୀରେ ବଲେ ବିଦ୍ୟାଧର । ଉପଗତ ହୈଲ ଯଥା ସିଂହଲ ନଗର ॥ ସିଂହଲ ନଗରେ ଏକ ପୁଷ୍କରିନୀ ଛିଲ । ବୃକ୍ଷଗୁଯ୍ଯା ଦେଖି ବାଗୁ ଘୋଡ଼ାକେ ବାନ୍ଧିଲ ॥ ଆପନାର ମନେ ଭାବେ ରାଜାର ନନ୍ଦନ । ପୁଖୁରେର ଘାଟେ ଆସି କରିବେ ସ୍ନାହାନ ॥ ବୃକ୍ଷତଲେ ବସିଛେ ସେ ରାଜା ବିଦ୍ୟାଧରେ । ତାରାବତୀ କନ୍ୟା ଆସେ ସ୍ନାନକରିବାରେ ॥ ସାତ ପାଞ୍ଚ ସଖୀ ସଙ୍ଗେ ଲଇଯ୍ଯା ଯୁବତୀ । କୁମାରେ ଦେଖିଯ୍ଯା ସେ ପାଇଲ ମୂର୍ଚ୍ଛାଗତି ॥ ଘାରିଲ ମରମେ ରୂପ ଭାବେ ମନେ ମନେ । ଦାସୀରେ ଡାକିଯ୍ଯା କନ୍ୟା କହେ କାନେ

କାନେ ॥ ରୂପ ଗୁଣେ ଅନୁପମ ସାଧୁର ନନ୍ଦନେ । ଜିଜ୍ଞାସିଯିବା ଆସ ଦାସୀ ଯାଏ କୋଣଖାନେ ॥ କନ୍ୟାର ବଚନେ ତଥା ସଦ୍ଦଚସି ଧାଏ । କୋଥା ହତେ ଅଇଲେ ବାଚ୍ଛ ଯାଅ ହେ କୁଥାଏ । ବିଦ୍ୟା-ଧର ବଲେ ରାମା ଜିଜ୍ଞାସିଲ ମୋରେ । କହିବ ଆପନା କଥା ତୁମାର ହଜୁରେ ॥ ଭୈରବ ଦେଶେତେ ଘର ନୃସିଂହ ରାଜନ । ବିଦ୍ୟାଧର ନାମ ଆମାର ତାହାର ନନ୍ଦନ ॥ ସଙ୍ଗେ ଆମାର କେହୁ-ନାହିଁ ଏକା ଆସି ଏଥେ । ସିଂହଲ ନଗରେ ଆସି ଗୃକଣ୍ଠ କରିତେ ॥ କୁମାରେ ସୁଧାଇ ତଖନ ଦାସୀ ଫେରି ଆସେ । ମହାହୃଷ୍ଟ ହୟା ଶୁନି ତାରିବଣ୍ଡ ହାସେ ॥ ନୟନେ ନୟନେ କଥା କରେ ଦୁଇଜନ । ବିଧିକାରେ ଦେଖେ ଯେନ ନନ୍ଦେର ନନ୍ଦନ ॥ କଦମ୍ବ ତରୁର ତଲେ ଥାକେ ଶ୍ୟାମରାଏ । ଗୋପୀକେ ଦେଖିଯା ଯେନ କୋଟିଧନ ପାଏ । ସ୍ନାହାନ କରିୟା କନ୍ୟା ଫେରି ଫେରି ଗୃହେଁ । କାମଶରେ ବିଦ୍ୟାଧର କମ୍ପମାନ ହଏ ॥ କନ୍ୟାରେ ଦେଖିଯା ବାଚ୍ଛ ଭାବେ ସଚ୍ୟର୍ଥୀରେ । ଏ କନ୍ୟା ପାଇଲେ ପ୍ରଭୁ ପୂଜିବ ତୁମାରେ ॥ ସ୍ନାହାନ କରିଯା କନ୍ୟା ଚଲେ ନିଜ ଘରେ । ଶ୍ରୀ କବିକର୍ଣ୍ଣେତେ ଗାଏ ପ୍ରଭୁର ନଫରେ ॥

ସ୍ନାହାନ କରିଯା କନ୍ୟା ଫେରି ଫେରି ଗୃହେଁ । ଏହି ସେ କୁମାର ମୋରେ ଈଶ୍ୱର ମିଲାଏ ॥ ସଖୀଗନ ଲୟା କନ୍ୟା ପ୍ରବେଶିଲ ଘରେ । ବିଦ୍ୟାଧର ଚଲିଯାଏ ମାଲ୍ୟାଣୀ ମନ୍ଦିରେ ॥ ମାଲ୍ୟାଣୀ ଦେଖିଯା ତବେ ଜିଜ୍ଞାସିଲ ତାଏ । କୋଥା ଇହତେ ଅଇଲେ ବାଚ୍ଛ ଯାଇବରେ କୁଥାଏ ॥ ବିଦ୍ୟାଧର ବଲେ ମାଗୋ ଜିଜ୍ଞାସିଲେ ମୋରେ । କହିବ ସକଲ କଥା ତୁମାର ଗୋଚରେ । ବିଦ୍ୟାଧର ବଲେ କଥା ଶୁନ ଗୋ ମାଲ୍ୟାଣୀ । କହିବ ସକଲ କଥା ଆଣ୍ଡା ହଇଲେ ଆମି । ଅତଶୁନ ମାଲିଆଣୀ ଆନନ୍ଦିଲ

ଜଲ । ମୁଖ ପଖାଳିଯା ବାସ୍ତୁ ହଇଲ ଶୀତଲ ॥ ଘୋଡ଼ାକେ ରଖିଯା ବାସ୍ତୁ ବସିଲ ଆପନ । କହିବ ଆପନା କଥା ଶୋ ମାଳ୍ୟାମା ॥ ଭୈରବ ଦେଶେତେ ଥାକେ ନୃସିଂହ ରାଜନ । ବିଦ୍ୟାଧର ଆମାର ନାମ ତାହାର ନନ୍ଦନ ॥ ସଙ୍ଗେ ଆମାର କେହ ନାହିଁ ଏକା ଆସି ଏଥେ । ସିଂହଲ ନଗରେ ଆସି ଭ୍ରମଣ କରିତେ ॥ ମାଳ୍ୟାମା ବଲେନ ବାସ୍ତୁ ହେନ ବଲ କେନ । ଭ୍ରମଣ କରିବ ବାସ୍ତୁ କସେର କାରନ ॥ ପୁତ୍ର କନ୍ୟା କେହ ଏକ ନାହିଁତ ଆମାରେ । ଗୁଓ୍ୟାଲ କରିଯା ଆସି ରଖିଲୁ ତୁମାରେ ॥ ମାଳ୍ୟାମା ମନ୍ଦିରେ ତବେ ରହିଲ ବାସ୍ତୁଏ । ଏଇରୂପେ ଦିନାନ୍ତର ଗୁଜରିଯା ଯାଏ ॥ ଘୋଡ଼ାର ଲଗିଯା ଚାକର ରଖେ ଏକଜନା । ନାହିଁ ନା କରିଲ ତାରେ ଦିଏ ଘାସ ଦାନା ॥ ମାଳ୍ୟାମକେ ଏକଦିନେ ଜିଜ୍ଞାସେ କୁମରେ । ରାଜାଘରେ ଗାନ୍ଥା ଫୁଲ ଦିଅ କାରେ ॥ ମାଳ୍ୟାମା ବଲେନ ବାସ୍ତୁ ଜିଜ୍ଞାସିଲ ମୋରେ । ପ୍ରଥମତେ ଫୁଲ ଦେଇ ରାଜାର ହଜୁରେ ॥ ପାତ୍ର ମନ୍ତ୍ରୀ ଯତଥାକେ ଦେଇ ସବାକାରେ । ଘରେ ଲଯା ଫୁଲ ଦେଇ ମହାରାଣୀର ତରେ ॥ ଆର ଯତ ଜନ ଥାକେ ଦେଇ ସବାକାରେ । ବିଜଜେମା ତାରବଶ ଦେଇ ଯେ ତାହାରେ ॥ ତାରବଶ କଥା ବାସ୍ତୁ ମନେତେ ରଖିଲ । ଆରଦିନ ପ୍ରଭାତରେ ସ୍ନାହାନ କରିଲ ॥ ସ୍ନାହାନ ସାରିଯା ତବେ ରାଜାର ନନ୍ଦନ । ମାଳ୍ୟାମା ମନ୍ଦିରେ ବାସ୍ତୁ କରିଲ ଭୋଜନ ॥ ଆଚମନ କରି ବାସ୍ତୁ ତାମ୍ବୁଲ ଭୋଜନ । ମାଳ୍ୟାମାର କାଛେ କହେ ରାଜାର ନନ୍ଦନ ॥ ତୋରେ ନିବେଦନ କରି କହ ଗୋ ମାଳ୍ୟାନି । ଆଜ ଏକ ହାର ଯେ ଗୁନ୍ଥିଯା ଦିବ ଆମି । ରାଜାର କନ୍ୟାର ଦିଆ ଆସିବେକ ତୁମି ॥ ଅଚଶୁନ ମାଲଆମା ଆନନ୍ଦିତ ମନ । ତାରପର ବଲେ ବାସ୍ତୁ ଶୁନରେ ବଚନ ॥ ଭାଲ ଭାଲ ଫୁଲ ଆଗୁ ବାଛି ବାଛି ଆନ ।

ରାଜାର କନ୍ୟାରେ ଦିଅ୍ୟା ଆସିବ ଏଖନ ॥ ମାଲ୍ୟାମି ମୁଖେତେ ବାର୍ତ୍ତ ଶୁନିଅ୍ୟା ଉତ୍ତର । ଭଲ ଭଲ ଫୁଲ ବାଚ୍ଛି ତୁଳିଲ ସତ୍ୱର ॥ ନାନାଜାତି ଫୁଲ ସବ ଆନିଲ ତୁଳିଅ୍ୟା । ଗୃହଦ୍ୱାରେ ରଖି ଫୁଲ ଘରେ ଚଲିଇଅ୍ୟା ॥ ନାନାଜାତି ଫୁଲ ସବ କରିଲ ତିଆର । ମାଲ୍ୟାମିର କାଛେ ଗାନ୍ଥେ ବନାସୁନ୍ଦେ ହାର ॥ ବିଦ୍ୟାଧର ଫୁଲ ଗାନ୍ଥେ ଆପନାର ହାତେ । ପୋଖରୀ ଘାଟେର କଥା ଲେଖିଲ ଫୁଲତେ ॥ ଶୁନ ଶୁନ ରାଜକନ୍ୟା କହି ଗୋ ତୁମାରେ । ତୁମାର ତରେତେ ଆମି ମାଲ୍ୟାମି ମନ୍ଦିରେ ॥ ମାଲ୍ୟାମିର ହାତେ ଫୁଲ ଦିଲ୍ଲୁ ପଠାଇଅ୍ୟା । ମାଲ୍ୟାମି ମନ୍ଦିରେ ଅଛି ତୁମାର ଲାଗିଅ୍ୟା ॥ ମାଲ୍ୟାମି ହାତେ ଯଦି ସମାଚାର ପାଇ । ତବେତ ଆମାର ପ୍ରାନ ବାଞ୍ଚିବେ ଗୋ ସହି । କେତକୀର ଫୁଲେ ଭାଷା ସକଲ ଲିଖିଲ । ବନାସୁନ୍ଦେ ହାର ଗାନ୍ଥି ତା ମଧ୍ୟେ ରାଖିଲ । ଫୁଲ ଦେଖି ମାଲ୍ୟାଆମି ହଇଲେନ ଭୋଲ । ଏହି ଫୁଲହାର ବାଚ୍ଛା ଗାନ୍ଥିଲେ ଅମୂଲ୍ୟ ॥ ଏହି ହାରଟିର ମୂଲ୍ୟ ଦିତେ କେବା ପାରେ । ତାରିବଣି ପାବେ ଯରି କନ୍ତୁ ଦିତେ ପାରେ ॥ ବିଦ୍ୟାଧର ବଲେ ମାଗୋ ଫୁଲ ଲଅ୍ୟା ଯାବେ । ଉହା ଯତନେ ଲଇଅ୍ୟା ସେ କନ୍ୟାକେ ଦିବେ ॥ ମାଲ୍ୟାମି ବଲେନ ବାଚ୍ଛା ପୁନ୍ଥ ଆଛ ତୁମି । ତାରିବଣି କାଛେ ଏହି ହାର ଦିଦ ଆମି । ତତକାଲ କରିଅ୍ୟା ମାଲ୍ୟାମି ଗାନ୍ଥେ ହାର । ପୁଟୁଲି ବାନ୍ଧିଅ୍ୟା ଫୁଲ କରିଲ ତିଆର ॥ ଝୋକାଇଁ କରିଅ୍ୟା ବୁଢ଼ୀ ଫୁଲ ଲଅ୍ୟା ଯାଅ୍ୟ । ପ୍ରଥମେତ ଫୁଲ ବୁଢ଼ୀ ଦିଲ ସେ ରାଜାଯ୍ୟ ॥ ପାତ୍ର ମନ୍ତ୍ରୀ ଯତ ଛିଲ ଦିଲ ସବାକାରେ । ଘରେ ଲଅ୍ୟାଁ ଫୁଲ ଦିଲ ମହାରାନୀ ତରେ ॥ ଆର ଯତ ଜନ ଛିଲ ଦିଲ ସବାକାରେ । ପ୍ରବେଶିଲ ମାଲଆମି କନ୍ୟାର ମନ୍ଦିରେ ॥ କନ୍ୟାର ଆଗତେ ସେଇ ଫୁଲ ଦିଲ ଲଅ୍ୟା । ମଉନେ ରହିଲ ବୁଢ଼ୀ ଦ୍ୱାରେ ଦାଣ୍ଡାଇଅ୍ୟା ॥ ଖୁଲିଅ୍ୟା ଦେଖିଲ କନ୍ୟା

ବିନା ସୂତ୍ରେ ହାର । ଚମତ୍କାର ହୋଇ ବୋଲେ ଏହୁ ଗାନ୍ଧାକାର ॥ ଏ କଥା ଶୁଣିଣ ବୁଢ଼ୀର ଉଡ଼ିଲ ପରାଣ । ଯୋଡ଼ହାତ କରି କହେ କନ୍ୟା ବିଦ୍ୟମାନ ॥ ଶୁଣ ଗୋ ରାଜାର କନ୍ୟା କହିତେ ନ ପାରି । ଞନନ୍ଦନ ହୋଇଲ ମୋର ଆସିଅଛେ ଝିଆରୀ ॥ ତାହ୍ୱବଣୀ ବଲେ କଥା ଶୁନ ଗୋ ମାଲ୍ୟାନୀ । ଆନ ତୋର ଝିଆରୀକେ ଦେଖିବ କେମିନ ॥ ମାଲ୍ୟାନୀ ବଲେନ କନ୍ୟା କରି ନିବେଦନ ॥ ରାଜାର ମନ୍ଦିରେ ତାକେ ଆନିବ କେମନ ॥ କି କି ବଲିବେ ଶାଶୁଡ଼ି ଶ୍ୱଶୁର ତାର ସ୍ୱାମୀ । ରାଜାର ମନ୍ଦିରେ କେନ ଗିଆଛିଲେ ତୁମି ॥ ବୁଢ଼ୀ ବଲେ ଝିଆରୀକେ ମାରିବେ ଗୋ ଝାଣ୍ଡା । କୁଲେତେ କଳଙ୍କ ହଲେ ରହିବେକ ଖେଣ୍ଡା ॥ କନ୍ୟାବଲେ ତୋରେ ଆମି ବଲି ଗୋ ମାଲ୍ୟାନୀ । ଦେଖାଇୟା ଲୟାଯାଅ ଶୁନ ଆମାର ବାଣୀ ॥ କନ୍ୟା ବଚନ ମାଲ୍ୟାନୀ ଏଡ଼ାଇତେ ନପାରେ । ନାହିଁ ଗହନା ବସନ ତ୍ୱାର ଅଙ୍ଗରେ ॥ କନ୍ୟା ବଲେ ଲୟାଯାଅ ଗହନା ବସନ । ପ୍ରାତଃକାଲେ ସାଜାଇୟା ଆସ ଦୁଇଜନ ॥ ବାହେ ବାଜବନ୍ଧ ଦିଲ ସୁବର୍ଣ୍ଣର ଚୂଡ଼ୀ । ପରିବାରେ ଦିଲ କନ୍ୟା ମେଘାମ୍ବରୀ ଶାଡ଼ୀ ॥ ନାସାରେ ବେସର ଦିଲ କର୍ଣ୍ଣେ କର୍ଣ୍ଣଫୁଲ । ପରିବାରେ ଦିଲ ଆରେ ଚରଣେ ନୂପୁର ॥ ମାଲ୍ୟାନୀକେ ଦିଲ କିଛୁ ଅମୂଲ୍ୟ ରତନ । ଦେଖିୟା ମାଲ୍ୟାନୀ ବୁଢ଼ୀ ଆନନ୍ଦିତ ମନ ॥ ଅର୍ଥଲେଭେ ମାଲ୍ୟାନୀ ଚଲେ ଧୀରେ ଧୀରେ । ପ୍ରବେଶିଲେ ମାଲ୍ୟାନୀ ଆପନା ମନ୍ଦିରେ ॥ ବିଦ୍ୟାଧର ବଲେ ମାଗୋ କେମନ ଖବର । ମାଲ୍ୟାନୀ ବଲେ ବାଛୁ ବିଷମ ହଇଲ ॥ କେମନେ ଗାନ୍ଥିଆ ଛିଲ ଫୁଲ ମୋର ବଲ ॥ କେ ଗାନ୍ଥେଛେ ଫୁଲ କନ୍ୟା ଜିଜ୍ଞାସିଲ ମୋରେ । ଝିଆରୀ ଆସ୍ୟାଛେବଲି ବଲିଲୁ ତାହାରେ ॥ ଶୁନିଆ ଝିଆରୀ ନାମ ଦେଖିତେ ଚାହିଛେ । ଆପନା ଗହନା ଗାଣ୍ଠି ଖୁଲିଆ ଦିଆଛେ ॥ ବିଦ୍ୟାଧର ବଲେ ମାଗୋ

କରିଦେଓ ବେଶ । କପାଳେ ଯାଥାକେ ହବେ ଦେଖାଯାବେ ଶେଷ ॥ ମାଲ୍ୟାମା ଶରୁନ ଆନ କଥା କେଶ ଝାଡ଼େ । ମାଥାଏ ସିନ୍ଦୂର ଚକ୍ଷୁରେ କଜ୍ଜଲ ଜଡ଼େ ॥ ବଡ଼ ଭୋଗ ହଏ ସାଜେ ରାଜାର କୁମରେ । ଶ୍ରୀ କବିକର୍ଣ୍ଣରେ ଗାଏ ରାଖ ସନ୍ଥ୍ୟପୀରେ ॥

ବେଶକରେ ଚଡ଼ବଡ଼ ଗୋ । ପରିଲ ମେଘାଡ଼ମ୍ବର ଶାଢ଼ଗୋ । ଅଣୁଡ଼ିଯ୍ୟାଦିଲ କେଶ ଗୋ । ସାଜାଲ ବିଶେଷବେଶ ଗୋ ॥ ହାତେ ଦିଲ ରତ୍ନ ଚୂଡ଼ୀ ଗୋ । କର୍ଣ୍ଣେ ଦିଲ କାପ ଝଡ଼ି ଗୋ ॥ ଗଲେ ଦିଲ ଗୁଣପସରୀ ଗୋ । ନାସାରେ ବସନ ପରି ଗୋ । ବାହେ ବାଜବନ୍ଧ ଦିଆଁ ଗୋ । ଅଙ୍ଗୁଳେ ମୁଦ ପନ୍ଧିୟା ଗୋ ॥ ଲୋଟନୀ ବାନ୍ଧିୟା ଜୁଡ଼ା ଗୋ ॥ ପାଏତ ନୂପୁର ଯୋଡ଼ା ଗୋ । ବିଦ୍ୟାଧର ନାମ ଛୁଲ ଗୋ । ବିଦ୍ୟାଧରୀ ନାମ ଦିଲ ଗୋ । ପୁରୁଷ ହୈଲ ରମଣୀ ଗୋ ॥ କେବା ନ ପାରିବେ ଚିହ୍ନି ଗୋ । ବିଦ୍ୟାଧର ବେଶ ହୈଲ ଗୋ । କବିକର୍ଣ୍ଣ ବିରଚିଲ ଗୋ ॥

ବେଶକରି ମାଲ୍ୟାମା ଆନନ୍ଦିତ ମନ । ଅନ୍ଧାର ନଶିରେ ଦିଶେ ବିଜୁଲି ଯେମନ ॥ ମେଘ ଘଡ଼ଘଡ଼ ଆର ଅନ୍ଧାରିୟା ରାତି । ରାଧା-ପାଶେ କୃଷ୍ଣ ଯାଏ ହରଷିତ ମତି ॥ ରାଧାସଙ୍ଗ କରି ଯେନ ଚଲିଯାଏ ଦୂତି । ବିଦ୍ୟାଧର ଚଲିଯାଏ ଦେଖି ଚାରିବତି ॥ ଝୋକାଇତେ ଲୟା ଫୁଲ ମାଲ୍ୟାମା ଯାଏ । ପ୍ରଥମେତେ ଫୁଲ ଲୟା ଦିଲ ସେ ରାଜାଏ । ରାଜାର ହଜୁରେ ବୁଡ଼ୀ ଫୁଲ ଦିଲ ଲୟା । ରାଜା ଚମତ୍କାର ହୈବ କନ୍ୟାରେ ଦେଖିଆ । ଅଚେତନ ହୟା ରାଜା ଢଲିୟା ପଡ଼ିଲ । ରାଜର ନଫର ସବ ତୁଲିୟା ଧରିଲ ॥ ଚେତନା ପାଇୟା ତାରେ ବଲେ ନୃପମନ । ଏ କନ୍ୟା କାହାର ସଙ୍ଗେ ଆଛ ତୁମି ଆନ । ମାଲ୍ୟାମା ବଲେନ ରାଜା ଗ୍ରି ହତେ ଆମାର । ଉନହନ ହତେ ଆସିଅଛେ ଏ ଝିଆରୀ ॥ ଅତବଲି ମାଲ୍ୟାମା ନେଲକ ଚଲିୟା ।

ରାମୀର ହଜୁରେ ତବେ ପ୍ରବେଶିଲ ଗୟା ॥ ରାଣୀର ହଜୁରେ ବୁଢ଼ୀ ଫୁଲ ଦିଲ୍ ଲୟା । ରାମୀ ଚମତ୍କାରେ ହଏ କନ୍ୟାକେ ଦେଖିୟା ॥ ଆନନ୍ଦ ହଇୟା ତବେ ବଲେ ପାଟରାନୀ । ଏ କନ୍ୟା କାହାର ସଙ୍ଗେ ଆନଲେ ମାଲ୍ୟାନୀ ॥ ମାଲ୍ୟାମୀ ବଲେକ ରାମୀ ଘରେତେ ଆମାର । ଛନନ୍ଦନ ହଇତେ ଯେ ଏସେଛେ ଝିଆରୀ ॥ ରାମୀ ବଲେ କୁମାର ଝିଆରୀ ତୋର ଯାଜେ । ତାରବନ୍ତ ରୂପ ମୋର ତେମନ ବିରାଜେ ॥ ଡାକଆନ ତାରବନ୍ତ ରୂପ ଯେ ଦେଖିବ । ରୂପ ସମ ହେଲେ ତାରେ ସଖୀ ବନାଇବ ॥ ଦାସୀ ଆସି କନଆକେ ସାଥେ ଲୟାଗେଲ । ସାଏରେ ହଜୁରେ ଗୟା ପ୍ରବେଶ ହଇଲ ॥ ଦାଣ୍ଡାଇଲ ଦୁଇଜନା ପୂର୍ଣ୍ଣିମାର ଜହ୍ନ । କମ୍ ବେଶି କେହ୍ନନହେ ଏକଇ ସମାନ ॥ ଦେଖିୟା ଉଠିଲ ସେହ୍ନ ରାନୀ ଯେ ଚପଲ । ଦୁହାଁକାର ଗଲେ ଦିଲ ଲୟା ପୁଷ୍ପମାଲ ॥ ଜୟ ଜୟ ଶଙ୍ଖନାଦ କରି କୁଳୁହଲେ । ତାରବନ୍ତ ସଖୀକେ ଯେ କରିଲେନ କୋଲେ ॥ ହାତ ଧରି ସଖୀରେ ଯେ ବସାଇଲ ପାଶେ । ଦୁଇଜନ ଆନନ୍ଦିତ ମନସୁଖେ ହାସେ ॥ ମାଲ୍ୟାମୀ ବଲେନ ରାମୀ ବିଦାକର ମୋରେ । ଶୂନ୍ୟଘର ଆଛେ ଆମି ଚଲିବ ସତ୍ୱରେ ॥ ଅତଶୁନ ମାଲଆନୀ କହେନ କନ୍ୟାରେ । ସତ୍ୱର କରିୟା ବିଦାକର ଗୋ ସଖୀରେ ॥ କନ୍ୟା ବୋଲେ ମାଲଆମୀ ଯାଅ ଗୋ ଚଲିୟା । ମୋର ପାଶେ ଥାକୁ ସଖୀ କାଲ୍ଲ ଯାବେଲୟା ॥ କନ୍ୟାର ବଚନ ବୁଢ଼ୀ ଲଙ୍ଗତେ ନାପାରେ । ଡରଡର ହୟା ଚଲେ ଆପନା ମନ୍ଦିରେ ॥ ଦେବକୀର ଶୋକ ଯେନ ଗୋବିନ୍ଦ କାରନେ । ପ୍ରଭୁର ପୂଜନ କବିକର୍ଣ୍ଣ ରସେ ଭନେ ॥

ମନଦୁଃଖେ ମାଲଆମୀ ଅଇଲ ଛାଡ଼ିୟା । ହସି ଖେଳା କରେ ତାରା ପଲଙ୍କେ ବସିୟା ॥ କନ୍ୟା ବଲେ ପ୍ରାନନାଥ କତ ମାୟା ଜାନ । କୁମର ବଲେ ଆଭରନ ପଠାଇଲେ କେନ ॥ କନ୍ୟା ବଲେ

ପ୍ରାନନାଥ ଚଳି ତୁମାସନେ । ଜନାଜନ ହଇଲେ ଯେ ମରି ଦୁଇଜନେ ॥ ସେଇଦିନ ତୁମାର ସାଥେ ମୁଲ୍‌କାତ ହୋଇଲ । ସେହ୍ନି-ଦିନ ହେତେ ଆମାୟ୍ଯ ଅନ୍ନ ନା ରୁଚଲ ॥ ଅତ ଶୁନି ବାଘ୍ଣ ମୁଖେ ଦିଲ ଚୁମ୍ବଦାନ । ହାସି ଖେଲ ରଙ୍ଗରସ କରେ ଦୁଇଜନ ॥ ରତି-ସୁଖ ସାରିୟ୍ଯା ସେ ଆନନ୍ଦିତ ମନ । ଦୁଇଜନ ପଲଙ୍କେତେ କରଲ ଶୟନ ॥ ହେନମତେ ନିଶିତବେ ଗେଲ ଗୁଜୁରିୟ୍ଯା । କୋକଲେର ରବ ଶୁନି ମାଲ୍ୟାନି ଉଠିୟ୍ଯା ॥ ମାଲ୍ୟାନି ଯେ ପ୍ରାନପନେ ଶୀଘ୍ର ଗୁନ୍ଥେହାର । ପୁଷ୍ଟୁଲ୍ କରିୟ୍ଯା ଫୁଲ କରଲ ତଆର ॥ ଟୋକେଇତେ ରାଖି ଫୁଲ ଚଲିଲ ସତ୍ୱରେ । ପହ୍ନଲେତେ ଫୁଲଦିଲ ରାଜାର ହଜୁରେ । ଆର ଯତ ଜନ ଛିଲ ଦିଲ ସବାକାରେ । ପ୍ରବେଶିଲ ମାଲଆନି କନ୍ୟାର ହଜୁରେ ॥ ମାଲ୍ୟାନି ବଲେନ କନ୍ୟା କେମନ ଖବର । ନାହିଁ ଜାନି କଛୁ ଆମି ରାଖିଲେ ଈଶ୍ୱର ॥ ଝଂଟକରି ବିଦା ତୁମି କର ଗୋ ସତ୍ୱରେ । ଝିଆଶାଶ୍ୱଶୁର ଆମି ବସେଛେ ଯେ ଘରେ ॥ ବଧୂରେ ନା ଦେଖିୟ୍ଯା ସେ କି ବଲି ବଲିବେ । କୁଲତେ କଲଙ୍କ ଦିବେ କଲଙ୍କେ ମରିବେ ॥ ପୁନଃ ବଲେ ଝିଆରାକେ ମାରି-ବେଦ ଝାଣ୍ଟା । କୁଲତେ କଲଙ୍କ ହବେ ରହିଯାବେ ଠେଶ୍ଣା । ଅତ ଶୁନି ତାରିବଣ୍ଟ ଆନନ୍ଦିତ ମନ । ସହିତରେ ଆନିୟ୍ଯା ତାରେ କରିଲ ଅର୍ପନ । ବିଦ୍ୟାଧର ବଲେ କନ୍ୟା କହି ଗୋ ତୁମାରେ । ଥାକ ତୁମି ଯାଇ ଆମି ମାଲ୍ୟାନି ମନ୍ଦିରେ । ଆଜ ଅର୍ଦ୍ଧନିଶି ଖାନେ ପକ୍ଷୀ ରାଜ ପରେ । ତୁମର ମନ୍ଦିରେ କନ୍ୟା ମିଲବ ସତ୍ୱରେ ॥ ପକ୍ଷୀରାଜ ଘୋଡ଼ାପରେ ଆସିବ ତୁରିତେ । ଏହି କଥା ଜାନି କନ୍ୟା ରାଖିବ ଗୁପତେ ॥ ଏତେକ ସଙ୍କେତ କରି ରାଜାର ନନ୍ଦନ । ମାଲ୍ୟାନିର ସାଥେ ବାଘ୍ଣ କରଲ ଗମନ ॥ ମାଲଆନି ବଲେ ବାଘ୍ଣ ସ୍ନାନକର ତୁମି । ତୁମାର ସଙ୍ଗତେ ପ୍ରାନ ଦିଆଛିଲୁ ଆମି ॥ ମାଲ୍ୟାନିର କଥା

ଶୁଣ ରାଜାର ନନ୍ଦନ । ସ୍ନାହାନ ସାରିଯାଇ ବାଳ୍ପ କରିଲ ଭୋଜନ ॥ ଆପଣାର ମନୋଭାବେ ରାଜାର କୁମର । ରାତହେଲେ ଘୋଡ଼ାପରେ ମିଳିବ ସତ୍ୱର ॥ ହେନମତେ ଦିନମାନ ଅବସାନ ହେଲ । ତାମସୀର ବେଶଧରି ନିଶି ପ୍ରବେଶିଲ ॥ ପ୍ରହରେ ନିଶି ଯଖନ ପ୍ରବେଶ ହଇଲ । କନ୍ୟାର ମନେତେ ବଡ଼ ଭାବନା ହଇଲ ॥ ଦିନ ଗେଲ ରାତ ଅର୍ଦ୍ଧ ହଇଲ ଯଖନ । କନ୍ୟାର ମନରେ ବଡ଼ ଭାବନ ତଖନ ॥ କର୍ଣ୍ଣ କରି ବିଦେଶୀ ଯେ ନାହିଁ ଆସେ କେନେ । ରାଧାର ଭାବନା ଯେନ ଗୋବିନ୍ଦ କାରଣେ ॥ ଏହିରୂପେ ବହୁରାତ ହଇଲ ଯଖନ । ଭୋଜନ କରିଯାଇ ଘରେ ଶୁଏ ମାଲିଆଣୀ ॥ ବିଦ୍ୟାଧରେ ନିଦ୍ରାନାହିଁ ଭାବେ ମନେ ମନ । ମାଲ୍ୟାଣୀ ଶୁଇଲ ଏବେ କରିବ ଗମନ ॥ ଏତେକ ବୋଲିଯାଇ ବାଳ୍ପ ଘୋଡ଼ାରେ ଖୁଲିଆ । ପୃଷ୍ଠେତେ ଚଢ଼ିଲ ବାଳ୍ପ କଟିଷ୍ଟି ମନ୍ତ୍ରପାଯାଇ ॥ ପକ୍ଷୀରାଜ ଘୋଡ଼ା ତୁମି ମୋର ବାବା ହେବେ । ନିମିଷେର ମଧ୍ୟେ କନ୍ୟା କାଛେ ମିଳାଇବେ ॥ ଅତବଲି ଘୋଡ଼ା ପରେ ହଇଲ ସଓ୍ୟାର । ପ୍ରବେଶିଲ ଘୋଡ଼ା ତବେ କନ୍ୟାର ଦୁଆର ॥ ଘୋଡ଼ା ଖଟାଇଯାଇ ବାଳ୍ପ ପଲଙ୍କେ ବସିଲ । କୁମରେ ଦେଖିଯାଇ କନ୍ୟା ଆନନ୍ଦ ହଇଲ ॥ ହାସିଖେଲ ଲୋଟପାଟ କରିଲ ବିହାର । ପଲଙ୍କେ ଠେକିଯାଇ କନ୍ୟାର ଭାଙ୍ଗିଗେଲ ତାଡ଼ ॥ ଛିଣ୍ଡିଲ ଗଲାର ହାର ଖସିଲ ଅଙ୍ଗୁଷ୍ଠି । ପୁରୁଷ ଜାତିର କଥା ବୁଝିତେ ନ ପାରି ॥ କନ୍ୟା କର ଧରି ତବେ ବିଦ୍ୟାଧର କହେ । ରାଧାର ସାକ୍ଷାତେ ଯେନ କିଷ୍ଣ ବିଦାୟ ହୟେ ॥ ଶୁଣ ଶୁଣ ରାଜକନ୍ୟା କହି ଗୋ ତୁମାରେ । ଥାକ ତୁମି ଚଲି ଆମି ମାଲ୍ୟାଣୀ ମନ୍ଦିରେ ॥ ଅତବଲି ଘୋଡ଼ାପରେ ହଇଲ ସଓ୍ୟାର । ପ୍ରବେଶିଲ ଘୋଡ଼ା ଗିଯାଇ ମାଲ୍ୟାଣୀ ଦୁଆର ॥ ଘୋଡ଼ା ଖଟାଇଯାଇ ବାଳ୍ପ ଶୁଇଲ ଶଯ୍ୟାଯ । କୋକିଲ ଡାକିଲ ତଖନ ନିଶିଯେ ପୁହାୟ ॥ ମାଲ୍ୟାଣୀ ବଲେନ କତ ଶୁଅ ବିଦ୍ୟାଧର । ସାକ୍ଷାତେ ହଇଲ ଦିବ

ଏକଇ ପ୍ରହର । ଏତେକ ଶୁଣିଣ ଉଠେ ରାଜାର ନନ୍ଦନ । ପୋଖରୀ ଘାଟେଟେ ଗେଲ କରିବେ ସ୍ନାହାନ । ସ୍ନାହାନ କରିଣ ତବେ ରାଜାର ନନ୍ଦନ । ମାଲ୍ୟାଣୀ ମନ୍ଦିରେ ଆସି କରିଲେ ଭୋଜନ । ଦିନେତେ ବସିଣ ଥାକେ ମାଲ୍ୟାଣୀ ମନ୍ଦିରେ । ରାତ୍ରେ ଘୋଡ଼ାପରେ ଗିଣ ହସି ଖେଲ କରେ ॥ ଏହିରୂପେ ନିତ ନିତ ଯାଏନ ମହଲ । ଅଶ୍ୱପାଦ ଚିହ୍ନି ଦାସୀ ଜାନିଲ ସକଲ ॥ ଏକକାନ ଦୁଇକାନ ଜାଣେ ସର୍ବଜନ । ଦ୍ରଷ୍ଟ ହଇଲ ଯଖନ ଜାନିଲ ରାଜନ ॥ ଦାସୀ ପରିବାରୀ ଶୁନେ ଆଗୁ ଚଲିଗେଲ । ରାଜାର ଆଗୁତେ ଗିଣ ଖବର କହିଲ ॥ ଶୁନ ଶୁନ ମହାରାଜା କରି ନିବେଦନ । କନ୍ୟାର ସ୍ୱରୂପ ଆଜ ଦେଖି ବିଡ଼ମ୍ବନ ॥ ଗ ିହେର ଯତ ଖାଲମି କବାଟ କଲିଣ । କୋନ ପଥେ ଆସେ ଚୋର ତାରେ ନା ଦେଖିଣ ॥ ଚୋରେର ଯେ ଚିହ୍ନବର୍ଣ୍ଣ କିଛୁ ନା ଦେଖିଲୁଁ । ଅଶ୍ୱପାଦ ମହଲେତେ ପଡ଼େଛେ ଦେଖିଲୁ ॥ ଅତ ଶୁନ ମହାରାଜା କୋପେ କମ୍ପମାନ । କୋଟାଲେ ଡାକିଣ ରାଜା ଦିଲ ପରମାନ ॥ ଶୁନଶୁନ କୋଟାଲରେ ଆମାର ବଚନ । ଚୋରକୋଥା ପଶେ ଆସି ଆମାର ସଦନ ॥ କାଲ ଯଦି ଚୋର ଧରି ନା ଦିବ ବିଧାନେ । ସର୍ବଶେ ତୁମାରେ ଆମି ବଧିବ ପରାନେ । କୋଟାଲେ ଡାକିଣ ଆଜ୍ଞାଦିଲ ନରପତି । କବିକର୍ଣ୍ଣ ବଲେ ପ୍ରଭୁ ଧନେ ନାହିଁ ଗତି ॥

ଶୁନିଣ କୋଟାଲ ମନେ ହଲ ଚମତ୍କାର । ଚଉପାଶେ ସୈନ୍ୟ ସେନା ଘେରି ରଖେ ତାର ॥ ଦିନ ଗେଲ ରାତ୍ର ଯେ ହଇଲ ଦୁଇ ପ୍ରହର । ଘୋଡ଼ାପରେ ମିଲେ ଆସି ରାଧାର କୁମର ॥ ହାସିଖେଲି କଉତୁକ କରେ ଦୁଇଜନେ । ରାଜା କାହ୍ନୁ ହାଁସେ ଯେମନ ରତ୍ନ ସିଂହାସନେ ॥ କନ୍ୟାକେ ପ୍ରବୋଧିଣ ସେ ରାଜାର ନନ୍ଦନ । ଘୋଡ଼ା ପରେ ଆସେ ବାହୁ ମାଲ୍ୟାଣୀ ସଦନ ॥ ଶୂନ୍ୟେ ଆସେ ଶୂନ୍ୟେ ଯାଏ କେ ଧରିବେ ତାରେ । କୋଟାଲ ବଲେନ ବିଧି ବାମ ହୈଲ

ମୋରେ । ଆରଦିନ ରାଜାର ସାକ୍ଷାତେ ଯୋଡ଼େ ହାତ । ସଲାମ କରିଣ କହେ ରାଜାର ସାକ୍ଷାତ ॥ ରାତିର ମଧ୍ଯେ ଯେ ଯିବ ଚୋରର ଆସେ ଯାଇ । ମୋର ଯିବ କଥା ରାଖ ଧରେ ହବେ ତାଇ ॥ ପାଞ୍ଚ ମନ୍ତ୍ରୀ ଆଛ ଯେତ ଶୁନ ସର୍ବଜନା । କନ୍ୟାର ପଲଙ୍କେ କରି ସିନ୍ଦୂର ବିଛୁନା ॥ ଆସିଲେ ସିନ୍ଦୂର ଚୋରେର ଲାଗିବ ବସନେ । ବସନ ଚିହ୍ନିଣ ଚୋରେ ବାନ୍ଧିବ ପରାନେ ॥ ରାଜ ପାଞ୍ଚ ମନ୍ତ୍ରୀ ଶୁନ ବଲେ ସର୍ବଜନା । ଭାଲ ଭାଲ କରି ଗିଣ ସିନ୍ଦୂର ବିଛୁନା ॥ ଦାସୀ ପରିବାରି ତବେ ଶୀଘ୍ରେ ଚଲିଗଲେ । କନ୍ୟାର ପଲଙ୍କେ ସିନ୍ଦୂର ବିଛୁନା କରିଲେ ॥ ସିନ୍ଦୂର ଦେଖିଣ କନ୍ୟା କରେ ହାୟ ହାୟ । ଆଜକାଲ ହବା ନଶି ରାଖିଣ ଗୋସାଇ ॥ ଦିନ ଗେଲ ରାତି ହଲ ଦୁଇ ଯେ ପ୍ରହର । ଘୋଡ଼ାପରେ ପ୍ରବେଶିଲେ ରାଜାର କୁମର ॥ କନ୍ୟାବୋଲେ ପ୍ରାଣନାଥ ମୋର କଥା ରାଖ । ନା ଆସ ପଲଙ୍କେ ତୁମି ଆଜ ଦିନ ଥାକ ॥ ତୁମାର ଆସିତେ କଥା ପ୍ରକଟ ହଇଲ । ଚଉପାଶେ କଣ୍ଟୂଆଲ ଚଉକୀ ରାଖିଲ ॥ ସିନ୍ଦୂର ଆନିଣ ଦାସୀ କରିଲ ବିଛୁନା । ବସିଲେ ଧରିଣାନବେ କରି ଆମି ମାନା । ବିଦ୍ୟା-ଧର ବଲେ କନ୍ୟା ଆମି ନ ମାନିବ । ରତିରଙ୍ଗ ସୁଖେ ଆମି କେମନ୍ତ ଛାଡ଼ିବ ॥ କନ୍ୟାର ବଚନ ବାଛ ଏଡ଼ାଇଣ ହଲ । ପଲଙ୍କେ ବସିଣ ବାଛ ମୁଖେ ଚୁମ୍ବ ଦିଲ ॥ ହାସ ଖେଲ ରତିରସ କେଲି ଦୁଇଜନେ । ରାଧାକାହ୍ନୁ ଯେମନ୍ତ ରତନ ସିଂହାସନେ ॥ ରତିରଙ୍ଗ ସାରି ବାଛ ଆନନ୍ଦିତ ମନ । ସିନ୍ଦୂର ଭେଦିଣ ଗେଲ ଧଳିଲ ବସନ ॥ ସିନ୍ଦୂର ଦେଖିଣ କନ୍ୟା କରିଲ ଭାବନା । କନ୍ୟା ବଲେ ଆଗୁ ଆମି କରିଛିଲେ ମନା ॥ ଝଟ ଝଟ ହିଦାୟ ତବେ ହୋଇଲ ବିଦ୍ୟାଧର । ଯେଥାକୁ କର୍ମତେ ଆମାର ଯା କରେ ଈଶ୍ୱର ॥ ଶୁନ ଶୁନ ରାଜକନ୍ୟା କହିଗୋ ତୁମାରେ । ଥାକ ତୁମି

ଯାଇ ଆମି ମାଲ୍ୟାଣୀ ମନ୍ଦିରେ ॥ ଅତ ବଲି ଘୋଡ଼ାପରେ ହଇଲ ସୁଆର । ପ୍ରବେଶ ହଇଲ ଘୋଡ଼ା ମାଲ୍ୟାଣୀ ଦୁଆର ॥ ଝଟ କରି ଖସାଇଲ ଅଙ୍ଗେର ବସନ । ପାଞ୍ଚଟଙ୍କା ହାତେ ଲୟା କରିଲ ଗମନ ॥ ରଜକ ଦ୍ୱାରରେ ଗିୟା ବିଦ୍ୟାଧର । ଶୁନିୟା ରଜକ ବେଟା ଉଠିଲ ସତ୍ୱର ॥ ବିଦ୍ୟାଧର ବଲେ ଧୋବି ପାଞ୍ଚଟଙ୍କା ଲଓ । ଘଣ୍ଟେର ମଧ୍ୟେତେ ତୁମି କାପଡ଼ କାଟିଆଦାଓ ॥ ରଜକ ବଲେନ ତୁମି ଯାଅ ମୋତେ ଦିୟା । ଅଖନ ତୁମାରବସ୍ତ୍ର ଦିବେହେ କାଟିୟା ॥ ବସ୍ତ୍ର ଦିୟା ବିଦ୍ୟାଧର ଚଲିଲ ଫେରିୟା । ଆଲସେ ରଜକ ବେଟା ରହିଲ ଶୁଇୟା ॥ ରାତ୍ର ଗେଲ ଦିନ ଶୁଏ ଏକଇ ପ୍ରହର । ଉଠିଲ ସକଲ ଲୋକ ଲାଗିଲ ବାଜାର । ଭାଲପାଗ ଦେଖି ରଜକ ବାନ୍ଧିଲ ମଥାଏ । ସମ୍ମୁଖେ ଦେଖିୟା ଝରି ଜଲେ ମୁଖ ଧୁଏହେ । ରଜକ ବଲେନ ପାଗ ସାଜିଲ ଆମାରେ । ଏକବାର ଫିରିଆସି ସହର ବାହାରେ ॥ ଘରେର ବାହିର ହୟା ଫିରେନ ବାଜାରେ । ଦେଖିୟା କଠାଲ ଲୋକ ଧରିଲେନ ତାରେ ॥ କଠାଲ ବଲେନ ଧୋବା ବସ୍ତ୍ରକାଟ ଖାଅ । ଧୋବା ହୟା ଡର ନାହିଁ ଚୋରିକରି ଯାଅ ॥ ବାନ୍ଧିୟା ରାଖିଲ ତାରେ ପିଠେ ଶୋଠାବାଡ଼ି । ଗାଲିଦିଏ ନାନାମତେ ଦିଏ ହାତ କଡ଼ି ॥ ପିଠମୋଡ଼ା ବନ୍ଧନ ତାରେ କଠାଲ କରିୟା । ଖାଡ଼ାକୈଲ ଆଗୁ ତବେ ରାଜା କାଛେ ଗିୟା ॥ କଠାଲ ବଲେନ ରାଜା ଶୁନ ହେ ବଚନ । ଏକ୍ଷଣ ଚୋର ଧରା ହୈଲ ତୁମାର ସଦନ ॥ ରାଜା ବଲେ ମାରତାରେ ଗର୍ଦ୍ଦନ ଛାଡ଼ିୟା । ଧୋବି ହୟା ଡରନାହିଁ ଭୁବନେ ଆସିୟା ॥ ଶ୍ରୀକବିକର୍ଣ୍ଣେତେ ଗାଏ ନାରାୟଣ ପାଏ । ପଯେର ଲାଗିୟା କେନେ ଧୋବି ଯାରି ଯାଏ ॥

ରଜକ ବଲିଲ ରାଜା ଶୁନ ନାମ ଗିରି । ଜାତି ଧୋବା କାପଡ଼ କାଟ ଯେ ସେବାକାର ॥ ରାଜାବଲେ ତୁମି ବେଟା ଚୋର ବାଟପାର । ତୁମାରେ ବଧିଲେ କିବା ପାପ ହବେ ମୋର ॥ ରଜକ ବଲେନ

ପ୍ରଭୁ ଶୁନ ହେ ବଚନ । ଆମାର ଏ ବସ୍ତ୍ର ନୁହେଁ ମୋର କା
କାରନ ॥ ବିଦେଶୀ ଉତ୍ତର ଆଛେ ମାଳ୍ୟାମା ଦୁଆରେ । ରାଜକ
ମଧ୍ୟେତ କାପଡ଼ା ଦିଆ ଗେଲ ମୋରେ ॥ ଆନିୟା ସେ ପାଞ୍ଚଟାକା
ମୋର କରେ ଦିଲ । ରାଜେର ମଧ୍ୟେତ କାପଡ଼ା କାଟିତେ କହିଲ ॥
ଅତ ଶୁନି ବଡ଼ ଘୋଷା ହଇଲ ରାଜନ । କୋଥା ହେ ବିଦେଶୀ
ଆଛେ ମାଥା କାଟିଆନ ॥ କଟୁଆଲ ଲୟା ଧୋବା ଶୀଘ୍ର ଚଲିଗେଲ ।
ମାଳ୍ୟାମା ମନ୍ଦିର ଆଗୁ ବିଚାଇୟା ଦିଲ ॥ ବିଦ୍ୟାଧର ବସିଆଛେ
ଖାଟେର ଉପରେ । ଦେଖିୟା କଟାଲ ଲୋକ ବାନ୍ଧିଲ ତାହାରେ ॥
ଯତକ୍ଷଣେ ବିଦ୍ୟାଧର ହଇଲ ବନ୍ଧନ । ପୁତ୍ର ଶୋକେ ମାଳ୍ୟାମା
କାନ୍ଦେ ଘନ ଘନ ॥ ଆମି ଅଭାଗିନୀ ଭୂମି ଅଭାଗା ନନ୍ଦନ । କେନ
ବା ରହିଲେ ଆସି ଆମାର ଭବନ ॥ କତବେଲ ମାଳ୍ୟାମା ଦୁଃଖିତ
ଅନ୍ତରେ । ରାଜା ଘରେ ଗ୍ରେଷ୍ଟ କରେ କେ ରାଖିତେ ପାରେ ॥
ପିଛଡ଼ା ବନ୍ଧନ ସେଇକ୍ଷ କରିୟା ତାହାରେ । ଲୟା ଗାଡ଼ା କୈଲ
ତବେ ରାଜାର ହଜୁରେ ॥ ରାଜା ବଲେ କଟୁଆଲ କହିରେ
ତୁମାରେ । ବିଦେଶୀର ମଥାକାଟି ଆନ ତତପରେ ॥ ଆଜ୍ଞାପାଇ
କଟୁଆଲ ମାରିବାରେ ଯାଏ । ବିନତି କରିୟା ଧରେ କଟାଲେର
ପାୟେ ॥ ବାରେକ କଟାଲ ଭାଇ ଘୁଞ୍ଚାଅ ବନ୍ଧନ । ପିତୃଲୋକ
ଜଲ ଦିଆ କରିବ ତର୍ପଣ ॥ ଜନ୍ମହେଲେ ମୃତ୍ୟୁ ହବେ ତାରେ ନାହିଁ
ଡର । ପିତୃଲୋକେ ଜଲାଞ୍ଜଳି ପରିଶୋଧ କର ॥ ଶୁନି ଦୟାଯୁକ୍ତ
ଏହି କଟାଲେର ମନ । ବିଦ୍ୟାଧରେର ଘୁଞ୍ଚାଇଲ ନିଗୁଢ଼ ବନ୍ଧନ ॥
ଚଉପାଶେ ଯତନେ ଜାଗିଲ ଅନୁଚର । ବିଦ୍ୟାଧର ସ୍ନାନ କରେ
ଜଲେର ଭିତର ॥ ଜଲେତ ଦାଣ୍ଡାଏ ତବେ ରାଜାର ନନ୍ଦନ ।
ପିତୃଲୋକ ଜଲାଞ୍ଜଳି କରେନ ତର୍ପଣ ॥ ଲଓ ଲଓ ଜଲ ତୁମି
ଓହେ ଧର୍ମ ପିତା । ବିଦେଶେ ଆସିୟା ଆମାର ପ୍ରାଣ ଯାଏ ହେଥା ॥

ଲଓ ଲଓ ଜଲ ଭୁମି ଆମାର ଯେ ମାତା । ବଦେଶେ ଆସିୟା ଆମାର କାଟାଯାଏ ମାଥା ॥ ପୁବଗୃନେ କ୍ଷୀରଧାତ୍ରୀ ଶୁଝିତେ ନାପାରି । ହଲୁଁ ଜଲଞ୍ଜଲ ଭୁମି ଲଓ ଗର୍ଭଧାତ୍ରୀ ॥ ଅଧିକ କି ବଲି ମାଗୋ କପାଲେର ଲେଖା । ମରନ ସମୟେ ମାଗୋ ନା ହଇଲ ଦେଖା ॥ ଲଓ ଲଓ ଜଲ ଭୁମି ଗୃହଶାଳୀର ଘାଇ । ବଦେଶେତେ ଆସି ଆମି ସ୍ଵର୍ଗପୁର ଯାଇ ॥ ଯତେକ ଦେବତାଗନ ନମିୟା ଭୁଶତ । କୁଲତେ ଉଠିୟା କରେ ସୂର୍ଯ୍ୟେ ଦଣ୍ଡବତ ॥ ଜଙ୍ଗଲେର କଥା ବାସ୍ଥ ପଡ଼େ ଗେଲ ମନେ । ସ୍ମରନ କରେନ ବାସ୍ଥ ସତ୍ୟନାରାୟନେ ॥ ଜଙ୍ଗ-ଲେତେ ହଲେ ଦେଖା ମାନଲୁ ଶିରନୀ । ଆମି ମଲେ ଶିରନୀ ହେ ପାଇବେ କେମନ ॥ ହେନ ସମେ ନାରାୟନ ବସ୍ୟାଛେ ଆସ୍ଥାନେ । ନାରଦ ଅରଜ କରେ ସତ୍ୟନାରାୟନେ ॥ କି କର କି କର ପ୍ରଭୁ ସତ୍ୟନାରାୟନ । ବଦ୍ୟାଧର ଦୁଃଖେ ବାବା କର ହେ ମୋଚନ ॥ ଗୃହେତେ ପଡ଼ିୟା ଆଛେ କାଟାଯାବେ ମଥା । ତୁମତକେ ମହାପ୍ରଭୁ ଆପ ହଓ ସଖା ॥ ନାରାୟନ ବଲେ ନାରଦ କି ବଲିବ ତୋରେ । ଆମି ଥାକତେ ତାହାକେ କେ ମାରତେ ପାରେ ॥ ଖାନ ଖାନ କାଟି ଯଦି ହବେ ଫେଲଇୟା । ତବେ ଆମି ସତ୍ୟପୀର ହବ ଜୁଡ଼ାଇୟା ॥ ମନେତେ ଜାନଲ ପ୍ରଭୁ କି କରେ ନୃପତ । କାଲି ବଦ୍ୟାଧରେ ବଧି ହବ ତାରବଖ ॥ ଆସମାନେ ଥାକି ହୁକୁମ କରିଲ ବୟନ । ବଦ୍ୟାଧର ଦେହ ହୈଲ ଲୁହାର ସମାନ ॥ ବଦ୍ୟାଧରେ କାଟୁଆଲ ମାରିବାରେ ଯାଏ । ଶ୍ରୀକବକଣ୍ଠେତେ ଗାଏ ଖବର କନ୍ୟା ପାଏ ॥

(ହିପଦୀ) କାନ୍ଦେନ ଯୁବତୀ ଅତି, କବା ହୈଲ ଆଜରାତି, ଏମନ ହଇବେ ବଲେ କେବ ଯାନେ ଗୋ । ମନାକଲୁ ଯତ ଆମି ନା ମାନଲେ ଆମାର ବାନୀ, ମନ ପୋଡ଼େ କରିବ କେମନଗୋ ॥ ଛିଲ

କପାଳେତେ ଲେଖା, ପୁସ୍ତକ୍ନେ ଯାହେ ଦେଖା, ସବ କଥା ବାସୀକହେ ମୋରେ ଗୋ ॥ ଆଗେ ବୁଢ଼ୀ ମାଲଆସି, ମିଳାଇଲୁଁ କେନ ଆସି, ଆମାର ଏ ଦୁଃଖେତେର ଖାତରେ ଗୋ ॥ କଂସ ପଠାଏ ଅକ୍ରୁରେ, ଗୋବିନ୍ଦେ ନିବାରତରେ, ଗୋକୁଲେତେ ଆଇଲ ଅକ୍ରୁରେ ଗୋ ॥ ତାହାର ସଙ୍ଗେ ଗୋବିନ୍ଦ, ଯେନ ଗୁଡ଼ ଗୋପାବୃନ୍ଦ, ମଥୁରା ଗେଲନ ଦୁଃଖ ଦେହେ ଗୋ ॥ ଆମି ମର ଏହି ତାପେ, କ କରିବେ ମାଆ ବାପେ, ମୋର ପ୍ରାନ କେମନ ଜଡ଼ାଏ ଗୋ ॥ ରଚଆ ବିପଦ ଛନ୍ଦ ପାଞ୍ଚାଲି କରିଯୁ ବନ୍ଧ, ଶ୍ରୀ କବିକର୍ଣ୍ଣତେ ରସେ ଗାଏ ହେ ॥

କଟାଲ ମାରେ ତରୁଆଲ କୁମରେର ଗାଏ । ଏକ ରୁମ ନାହିଁ କାଟେ ପ୍ରଭୁର ଋପାଏ ॥ ମହାକ୍ରୋଧଭରେ ଏକଗୋଟ ହାନଦିଲ । ଉଲ୍ଲାସ ହୟ୍ଯା ବାସୁ ହାସିତେଲଗିଲ ॥ କ୍ରୋଧହୟ୍ଯା କଟୁଆଲମାଇଲ କୁମରେ । ତିନଖାନ ହୟ୍ଯା ଶସ୍ତ୍ର ପଡ଼ିଲ ଭୂମିରେ ॥ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହଇୟା କଟାଲ ଚଲିଲ ଭୁରିତେ । ରାଜାର ଜାନାଏ ଭଙ୍ଗା ତରୁଆଲ ହାତେ ॥ ଦେବକ ଦାନବ ସେହୁ ବୁଝାନାହିଁ ଗେଲ । ଶସ୍ତ୍ର ଖାନ ଖାନ ହୟ୍ଯା ଭୂମିରେ ପଡ଼ିଲ ॥ ଶୁନ ମହାରାଜା ତବେ ଉଠେ ଘୋଷା ହୟ୍ଯା ! ସଲ୍ଲ ଭୁ କରିଲୁ ବେଟା କଟ୍ଟାଳ ଲୟ୍ଯା । ରାଜାଦିଲ ତରୁ-ଆଲ କଟ୍ଟାଲ ହାତହତେ । ପାତ୍ରମନ୍ତ୍ରୀଲୟ୍ଯା ରାଜା ଚଲିଲମାରିତେ ॥ ରାଜା ମାରେ ତରୁଆଲ କୁମରେର ଗାଏ । ଆନନ୍ଦ ହଇୟା ଶିଶୁପଡ଼ ପିର ଗୃହେ ॥ ରାଜାବଲେ ପାପୀବେଟା କଟାନାହିଁ ଯାୟ । ହାତପା ବାନ୍ଧୟ୍ଯା ତାର ଆଗୁନେ ପୋଡ଼ାୟ ॥ ଆଜ୍ଞା ପାୟ୍ଯା କଟୁଆଲ ଶୀଘ୍ର ଚଲିଗେଲା । କତ କାଷ୍ଠ ଶୀଘ୍ର ଆପେ କଟ୍ଟାଲ ଆନିଲ ॥ ଅଗ୍ନି ଦିୟ୍ଯା ଘୃତ ଡାଲେ ଏକଶତ ମହନ । ଉଠିଲ ଆଗୁନ ଯେସନ ପର୍ବତ ସମାନ ॥ ହାତପା ବାନ୍ଧୟ୍ଯା ତାରେ ଦିଲ ଫେଲାଇୟା । ନାରାୟଣ ରାଖେ ତାରେ କୁଣ୍ଡମଧ୍ୟେ ଲୟ୍ଯା ॥ ସୁଦରଶନରେ ଆଜ୍ଞାକଲେ ନାରା-

ସ୍ଥନ । ଆଡ଼କର ରଖିଲ ସେ ରଜାର ନନ୍ଦନ ॥ ତତକ୍ଷଣେ ବାନ୍ଧ
ରହେ କୁଣ୍ଡମଧ୍ୟେ ଗିଯ୍ନା । ଗାଛେ ପାତ ଯତଛିଲ ଗୋଲଖାଙ୍କ ହଯ୍ନା ॥
ମାନୁଷ କେମନ କଲେ ନାହିଁ ଜଲେ ଚଲ । ଯତେକ ଅଙ୍ଗାର ଛିଲା
ହୈଲ ଚମ୍ପାଫୁଲ ॥ ଫୁଲପରେ ବସିଆଛେ ବିଦେଶୀ କୁମର । ପାତ୍ର
ମନ୍ତ୍ରୀ କହେ ଗଯ୍ନା ରାଜାର ହଜୁର ॥ ଶୁନ ଶୁନ ମହାରାଜା ଆମାର
ବଚନ । ଆଗୁନ ହୈଲ ଚମ୍ପାଫୁଲ କରିବ କେମନ ॥ କାଲଧତେ
ପଶେ କୃଷ୍ଣ ନନ୍ଦେର ନନ୍ଦନ । ବିଗ୍ନରେ ଶନ୍ତୁ କେମନ ହଇବେ ନିଧନ ॥
ଅଗ୍ନିର ମଧ୍ୟେତେ ଯଖନ ଦେଖେ ଚମ୍ପାଫୁଲ । କର୍ମେର ବିପାକ
ଆମାର ତଖନ ଜାନିଲ ॥ ମନେତେ ଜାନିଯ୍ନା ରାଜା କରିଲ ଶ୍ରବନ ।
କିଛୁ ନାହିଁ ଗେଲ ବୁଝା କରିବ କେମନ ॥ ବ୍ରାହ୍ମନେର ବେଶଧରି
ସତ୍ୟନାରାୟ୍ନନ । ପ୍ରବେଶ ହଇଲ ଗିଯ୍ନା ରାଜାର ଭବନ ॥ ବ୍ରାହ୍ମନ
ଦେଖିଯ୍ନା ରାଜା ନମସ୍କାର କରେ । ଆଶୀର୍ବାଦ ଦିଯ୍ନା ବ୍ରାହ୍ମନ ପୁଛେନ
ରାଜାରେ ॥ ବ୍ରାହ୍ମନ ବଲେନ ରାଜା ଶୁନରେ ବଚନ । କୀଅନ୍ତା ମନୁଷ୍ୟ
କେନ କର ହୁତାଶନ ॥ ରାଜା ବଲେ ଏହି ବେଠାଗ୍ନେର ବାଠପର ।
ଏହାରେ ମାରିଲେ ପାପ ନଠେକିବେ ଆର ॥ ବ୍ରାହ୍ମନ କହେନ ରାଜା
ହଲେ ଭୁମି ବାଇ । ଜଲନ୍ତା ଆଗୁନେ କେନ ପୁଡ଼େ ଗେଲନାହିଁ ॥
ଆମି ତାର ବାପ ସେହୁ ଆମାର କୁମାର । କନଜନେ ବଧିପାରେ
ବଲନା ଉତ୍ତର ॥ ଯାରେ ସତ୍ୟନାରାୟ୍ନନ ରାଖେ ଚକ୍ରଧରେ । ତୋମ
ହେନ ଲକ୍ଷେଗଣ୍ଡା କି କରିତେପାରେ ॥ ଆପନ କୁଶଲ ଯଦି ଗୃହେଁରେ
ରାଜନ । ତାରବଶି କନ୍ୟା ବିଭା ଦିଅହେ ଏଖନ ॥ ବ୍ରାହ୍ମନେର ମୁଖେ
ରାଜା ଶୁନିଯ୍ନା ବଚନ । ସାଷ୍ଟାଙ୍ଗେ ପଡ଼ି ତବେ ବ୍ରାହ୍ମଣ ଚରନ ॥
ଏମନ ବଲିଯ୍ନା ଯଦି ଜାନିତାମ ଆମି । ତବେ କେନ ଝକମାରି କରି-
ତାମ ସ୍ୱାମୀ ॥ ବଡ଼ଜନା ଆଛେ ପକ୍ଷେ ନା ଚିହ୍ନିଯ୍ନା ତାରେ । ହଲମ
ଯତେକ ଦୁଃଖ କ୍ଷମାକର ମୋରେ ॥ କନ୍ୟା ବିଭା ଦିତେ ରାଜା କରେ

ଅଙ୍ଗୀକାର । ଦେଶେ ଦେଶେ ଗୁଆ ପଠାଇଲ ସମାଗ୍ରର ॥ ଆଇ ଲେନ ବନ୍ଧୁ, ବାନ୍ଧବ ସକଳ ରାଜାଏ । ନାନାରଙ୍ଗେ ତାମସା ହଇଲ ଠାଏଁ ଠାଏଁ ॥ କେତେଶତ ବାଦ୍ୟବାଜେ ରାଜାର ନଗରେ । ଶ୍ରୀରାମରେ ବିଭା ଯେମନ ହଏ ମିଥିଳାରେ ॥ ବିଭା ଉଦ୍ଯୋଗ ଯହିଁ ହେଲ ରାଜା- ଘରେ ! କବିକଣ୍ଠି ବଲେ ଦୟା କର ସତ୍ୟପୀଠରେ ॥

କନକେର ବେଦୀ ରାଜା ବାନ୍ଧିୟା ସତ୍ତ୍ୱରେ । ବ୍ରାହ୍ମନ ପଣ୍ଡିତ ଲୟା ବିଭାଘର କରେ ॥ ବିଦ୍ୟାଧରେ ମହାରାଜା ସୁବେଶ କରିୟା । ବେଦୀତେ ବସିଲ ରାଜକନ୍ୟା କୋଲେ ଲୟା ॥ ପଞ୍ଚଦେବତାୟୁ ପୂଜ ଆନନ୍ଦିତ ମନେ । ନାନ୍ଦୀମୁଖୀ ଶ୍ରାଦ୍ଧ ରାଜା କରିଲ ତଖନେ ॥ ପୁରୋ- ହିତ ନାମ ଗୋତ୍ର କରେ ଉଚ୍ଚାରନ । କୁଶଗ୍ରନ୍ଥି ଦଆ ବିପ୍ର କରିଲ ବନ୍ଧନ ॥ ଗଇଣ୍ଠାଳ ବାନ୍ଧିହଲ ହରିଦ୍ରାର ଧୋତି । ମୁକୁଟ ବାନ୍ଧିୟା ବାମେ ବସେ ତାରିବତି ॥ ଶଙ୍ଖେଜଲ ଦିୟା ରାଜା ସମର୍ପନ କରେ । କତ ରତ୍ନ ଯଉତୁକ ହଲ ରାଜା ତାରେ ॥ ବିଭା ସାରି ବର କନ୍ୟା ଆନନ୍ଦିତ ମନ । ଘରେ ଗୟା ବସି କରେ ମଧୁର ଭୋଜନ ॥ ପୁଷ୍ପ ବାସେ କେଲି କରେ ତାରା ଦୁଇଜନ । ଅର୍ଦ୍ଧରାତ୍ର ହଲ ଯଖନ କରିଲ ଶୟନ ॥ ମାବାପେଇ କଥା ସେ ଯେ ଚିନ୍ତେ ମନେ ମନ । ନିଦ୍ରା- ଯୋଗେ ଅକସ୍ମାତ ଦେଖିଲ ସ୍ୱପନ ॥ ହାୟ ବିଦ୍ୟାଧର ତୁମି ଆମାର ନନ୍ଦନ । କୁଥାଏ ରହିଲ ବାଛା କାହାର ସଦନ ॥ ଅନ୍ନଜଳ କରିୟା ବାଛା ପାଲ୍ୟାଛିଲୁ ତୋରେ । ଏ ବୃଦ୍ଧବୟସେ ଛାଡ଼ି ଗେଲରେ ଆମାରେ ॥ ରାମା ରାଜା ବାହୁନୟା କାନ୍ଦେନ ଆପନ । ସ୍ୱପନେ ଜାଗିୟା ଉଠେ ରାଜାର ନନ୍ଦନ ॥ ମାଲ୍ୟାମା ମନ୍ଦିରେ ବାଛା ପ୍ରବେଶ ହଇଲ । ପକ୍ଷୀରାଜ ଘୋଡ଼ା ବାଛା ଖଲଆ ଆନିଲ ॥ ବିଦ୍ୟାଧର ବଲେ ରାଜା କହି ହେ ତୁମାରେ । ମୁଲକେତେ ଯାବ ଆଖନ ବିଦା କର ମୋରେ ॥ ରାଜା ଶୁନି ବଡ଼ ଆକୁଲ ହଇୟା । ତାରିବତି

ବିଦ୍ୟାଧରେ ସମ୍ପଲ ଲଭିୟା ॥ କନ୍ୟାରେ ଲଇୟା ବାଗ୍ଘୁ ଘୋଡ଼ାରେ ବସିଲ । ପବନେର ବେଗେ ସେ ଯେ ଘୋଡ଼ାତେ ଚଲିଲ ॥ ହେନ ମତେ କତକାଲ ଚଲିବାଟରେ ଗେଲ । ଆପନାର ଦେଶେ ବାଗ୍ଘୁ ପ୍ରବେଶ ହଇଲ ॥ କେହି କେହି ଲୋକ କହେ ରାଜାର ହଜୁରେ । କନ୍ୟା ଲୟିା ବିଦ୍ୟାଧର ଆସେ କୁମାର ଘରେ ॥ ଖବର ଶୁନିୟା ଆସେ ରାଜପଥେ ଦାଣ୍ଡାଇଲ । ପୁତ୍ରବଧୂ କୋଲ କରି ଲୟିା ଘରେ ଗେଲ ॥ ବଟକନ୍ୟା ନମଲେନ ରାଜା ରାଣୀ ପାଏ । ଆଶୀର୍ବାଦ କରେ ରାଜା ରାଣୀ ଚୁମ୍ବ ଖାଏ ॥ ବିଦ୍ୟାଧର ବଲେ ମାଗୋ ଘରେ ନାହିଁ ଯାବ । ସତ୍ୟନାରାୟନେ ଆଗୁ ଶିର୍ଣ୍ଣି ଆମି ଦିବ ॥ ଅନେକ ବିପତ୍ତି ମାଗୋ ପଡ଼ିଲ ଆମାରେ । ପ୍ରାଣଦାନ ଦିଲ ମୋରେ ବାବା ସତ୍ୟପୀରେ ॥ ଅତ ଶୁନି ରାଜାରାଣୀ ଆନନ୍ଦିତ ହୟିା । ନାରାୟନ ପୂଜା କରେ ବ୍ରାହ୍ମନ ଡାକୟିା । ସନ୍ଧ୍ୟାକାଲେ ଡାକାଇଲ ହିନ୍ଦୁ, ମୁସଲମାନ । ଗୃହଟପେ ଫେରିୟା ବସିଲ କାନ କାନ ॥ ସଓ୍ୟା ହାଜାର ପାନ ସଓ୍ୟା ହାଜାର ସୁପାରି । ସାଓ୍ୟା ହାଜାର ପାକାକଲି ନିବେଦନ କରି ॥ ପାନ ଗୁଆ ଗନ୍ଧ ପୁଷ୍ପ ରାଖିୟା ଯତନେ । ଆସ୍ଥାନ କରିୟା ପୂଜେ ଆନନ୍ଦିତ ମନେ ॥ ନୌତନ ଭାଣ୍ଡେତେ ରାଖେ ମିଠାଇ ଶିର୍ଣ୍ଣି । ନାରାୟନ ମନ୍ତ୍ରେ ପୂଜା କରେ ଦ୍ୱିଜମଣି ॥ ପୂଜା ଶେଷେ ଶିର୍ଣ୍ଣି ବାଣ୍ଟିଲ ଜନେ ଜନେ । ଦେଖିୟା ଆନନ୍ଦ ପ୍ରଭୁ ହୈଲ ମନେ ମନେ ॥ ପୁତ୍ରବଧୂ ଘରେ ଲୟିା ରହେ ରାଜା ରାଣୀ । ଏହିରୂପେ ଯତ ପାଲା ଅପୂର୍ବ କାହାଣୀ ॥ ଯାର ଘରେ ହଏ ପୂଜା ସାହେବର ନାମ । ବଡ଼ଇ ବିଭଲତ ତାର ଫଟେ ହଏ କାମ । ପୂଜା ଶୁନି ସଭାମଧ୍ୟେ ଥାକେ ଯତ ଜନ । ସାବାକାରେ ନାରାୟନ ବାଞ୍ଛିବେ କଲ୍ୟାନ ॥ ଶ୍ରୀକବି କର୍ଣ୍ଣେତେ ଗାଏ ନାରାୟନ୍ ପାଏ । ହରି ହରି ବଲ ମୁଖେ ପାଲା ହେଲ ସାଏ ॥ (ସମାପ୍ତ)

ମୁଦ୍ରାକର—ବିଦ୍ୟାଧର ସାହୁ, ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟା ପ୍ରେସ, କଟକ-୨

ମଦନସୁନ୍ଦର ପାଲା

[୭]

ଶୁଣ ସର୍ବ ବିଗ୍ରଦରେ ପ୍ରଭୁର ପୁରାନ । ଅତି ଅଦଭୁତ ଯେ ପ୍ରସଙ୍ଗ ଅନୁପମ ॥ ସାନନ୍ଦ ବିନନ୍ଦ ବୋଲି ଦୁଇ ସୌଦାଗର । ତାହାର କନିଷ୍ଠ ଭାଇ ମଦନସୁନ୍ଦର ॥ ସପ୍ତଗ୍ରାମେ କରେ ଘର ଭାଗିରଥି ତୀରେ । ତିନି ଭାଇ ଏକଠାବେ ଥାନ୍ତି ନିରନ୍ତରେ ॥ ଶ୍ରୀରାମ ଲକ୍ଷ୍ମଣ ଯେମ. ଅତି ପ୍ରିୟ ଭାଇ । ପରମ କୌତୁକେ ରଙ୍ଗେ ଦିନ ଯାଏ ବହି ॥ ସେ ଦେଶର ଅଧିପତି ରାଜା ରତ୍ନାକର । ପୁତ୍ର ସମ ପାଳିଲେ ପ୍ରଜା ସୁଖେ ନିରନ୍ତର ॥ ଅନେକ ବାହାନ ତାର ଗଜ ବାଜୀ ଚଲେ । ପ୍ରଚଣ୍ଡ ପ୍ରତାପ ରାଜା ଅଟେ ମହୀତଳେ ॥ ଶ୍ରୀକବି ପଣ୍ଡିତବର୍ଗେ ରାଜା ବିଦ୍ୟମାନ । ଭାରତ ପୁରାନ ରାଜା ଶୁନେ ପ୍ରତିଦିନ ॥ ବୀନା ବଂଶୀ ଆଦି ଯନ୍ତ୍ର ନାନା ବାଦ୍ୟ ଗୀତ । ଆନନ୍ଦେ ଶୁନେନ ରାଜା କିଷ୍ଣେର ଚରିତ ॥ ପ୍ରତିଦିନ ହରି ହର ପୂଜା କରିବାରେ । ଅଗୁର ଚନ୍ଦନ ନାହିଁ ରାଜାର ଭଣ୍ଡାରେ ॥ ହେନକାଲେ ସାନନ୍ଦ ବିନନ୍ଦ ଦୁଇ ଭାଇ । ରାଜା ସମ୍ଭାଷନେ ଚଲେ କିଛୁ ଦ୍ରବ୍ୟ ନେଇ ॥ ଶ୍ରୀଫଲ ତଣ୍ଡୁଲ ସାଧୁ କରିଯା ଯମାନ । କଂସକେ ଭେଟିତେ ଯେନ ଚଲେ ରାମ କାହ୍ନ ॥ ରାଜଦରବାରେ ସାଧୁ ଦ୍ରବ୍ୟ ଦିଯାଁ ଭେଟେ ପ୍ରନାମ କରିଯା ରାଜା ମାଥା କରେ ହେଟେ ॥ ତୁମି ଦୁଟି ଭାଇ ଆମାର ଥାକହେ ସଭାରେ ॥ ଅଗୁର ଚନ୍ଦନ ନାହିଁ ରାଜାର ଭଣ୍ଡାରେ ॥

ନୃପତି ବଲେନ ବାବା ବସ ସୌଦାଗର । କୁବେରଙ୍କେ ଧନ ଯେନ ମାଗେନ ଶଙ୍କର ॥ ଅନ୍ୟ ଦେଶ ରାଜା ଆଲେ କି ଦିୟାଁ ପୂଜିବ । ସୁଗନ୍ଧ ଦ୍ରବ୍ୟ ଗନ୍ଧରେ ଲଜ୍ଜିତ ହଇବ ॥ ଧୂପକାଷ୍ଠ ନାହିଁ ଆର ଗୁଲପ ଅତର । ଶୀଘ୍ର ଗଡ଼ ଆନ ମୋର ହଅ ସୌଦାଗର ॥ ଲଙ୍କାତେ ବାଣିଜ୍ୟ କର ଜାହାଜ ବିଶେଷେ । ଆର କେହୁ ବଳବନ୍ତ ନାହିଁ ଆଛେ ଦେଶେ ॥ ପାତ୍ର ମନ୍ତ୍ରୀ ସଙ୍ଗେ ଯୁକ୍ତ କରିୟାଁ ସତ୍ୱରେ । ନୃପତିର ଆଜ୍ଞା ସାଧୁ ଲଙ୍ଘିତେ ନା ପାରେ ॥ ବିଦାୟ ହଇୟା ସାଧୁ ନିଜଘର ଯାଏ । ପ୍ରଭୁର ସ୍ମରନ କରି କର୍ଣ୍ଣ ରସେ ଗାଏ ॥

ବିଦାୟ ହଇୟ ସାଧୁ ରାଜା ନିକଟରେ । ଅଚଳମ୍ବେ ଦୁଟି ଭାଇ ପ୍ରବେଶିଲେ ଘରେ ॥ କି କାରନେ ଦେଖେ ଜିଜ୍ଞାସିଲ ସେ ବାରତା । ଆଜ କେନ ଆସିଛେ ବିଲମ୍ବ ହଲ ହେଥା ॥ ଲଜକୁଳ କନ୍ୟା ତୋମାର ଶୁନ୍ନି ଆଛେ ମୁଖ । ଦେଖିୟାଁ ପାଇନୁ ଆମି ମନେ ବଡ଼ ଦୁଃଖ ॥ ଅନ୍ତରେ ଯୁଡ଼ାଏ ପ୍ରାନ ମନ ଦନ୍ନ ହକ । କହ ମୋର ପ୍ରାନନାଥ ହକ୍କୀତ କି କି ॥ ସାନନ୍ଦ ବଦନ ବଲେ ଶୁନ ଦୁଇ ନାରୀ । ପାଟନେ ଯାଇତେ ଆଜ୍ଞା ଦିଲ ଦଣ୍ଡଧାରୀ ॥ ଅତ ଶୁନ ଦୁଇ ଯାଏର ବୁଡ଼ିଲ ସାହସ । ରମଣୀ ଯୌବନକାଲେ କାନ୍ତ ପରବାସ ସୁମତି କୁମତି ବଲେ ଶୁନ ପ୍ରାନନାଥ । ପାଟନାତେଯାବ ଆମି ତୁମାର ଯେ ସାଥ ॥ ସୌଦାଗର ବଲେ ଯଦି ଘରେ ବସ୍ୟ ଥାକ । କୋରକ କରିୟା ରାଜା ଘର ନିବେ ଲେଖି । ବନିକେର ସ୍ତ୍ରୀ ହୟ୍ୟା ନାକଲେ ଉପାୟ ! ବସିୟାଁ ଖାଇଲେ ଧନ ମୁଲୁକ ହାରାୟ । ତୁମି ଦୁଇଯାଆ ସୁଖେ ବସେଥ କି ଘରେ । ମନ୍ଦିରେ ରାଖିୟାଁ ଯାବ ମଦନସୁନ୍ଦରେ ॥ ପୁତ୍ରସମ ତୁମି ତାରେ କରିଲେ ପାଲନ । କଷ୍ଟ ଯେନ ନାହିଁ ପାଏ ଭାଇ ସେ ମଦନ ॥ ଅତ ବଲି ଦୁହିଁକାରେ ପ୍ରବୋଧନା କୈଲ । ଦୁହିଁକାର ହାତେ ତୋଲି ମଦନକେ ଦିଲ ॥ କଂସର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ

ବିଷ୍ଣୁ ଯେନ ଅନ୍ତ ତୋର । ଗୋପୀଙ୍କ ପ୍ରବୋଧି ଯେନ ଗଲେକ ମଥୁରା । ସୁମନ୍ତ ବଲେନ ଭୁମି ଶୁନପ୍ରାନନାଥ । ସୁବର୍ଣ୍ଣ କଙ୍କନ ଆନି ଦିବେ ଆମାରେ ହାତ ॥ କୁମନ୍ତ ବଲେନ ତବେ ସ୍ୱାମୀ ପାଏ ପଡ଼ି । ଆମାକେ ଏନେ ଦିବେ ମେଘାଡମ୍ବର ଶାଡ଼ୀ ॥ ଧମରେ ଯାଇତେ ଯେନ ବିରାଟ ନନ୍ଦନ । ଅର୍ଜୁନେ ଉତ୍ତରା ଯେନ ମାଗେନ ବସନ ॥ ମଦନ ବଲେନ ଭାଇ ଶିକାର ଖାଣ୍ଡରେ । ଏକଟି ସଞ୍ଚାନ ପକ୍ଷୀ ଆନେ ଦିବେ ମୋରେ ॥ ତିନ ଜନ କଥା ସାଧୁ ଶୁନିଲ ଶ୍ରବନେ । ତାଲ ପତ୍ରେ ଲେଖ୍ୟା ସାଧୁ ରଖିଲ ଯତନେ ॥ ପ୍ରାତଃକାଲେ ସାତଡ଼ିଙ୍ଗା କରିଲ ସାଜନ । ନାନା ଜାତ ଦ୍ରବ୍ୟ ତାରେ ଭରାଇଲ ଆନି ॥ ଭେରୀ ତୁରୀ ମହୁରୀ ଯେ ବାଜେ ଶଙ୍ଖ କଡ଼ା । ଟିକାର ଟମକ ବାଜେ ପାଟନେତେ ସାଡ଼ା ॥ ସୁମନ୍ତ କୁମନ୍ତ ଡ଼ିଙ୍ଗା ମଧ୍ୟୁଲେ ସତ୍ୱର । ରୋହିଘର ଚଢ଼ିପ୍ୟା ବସିଲ ସୌଦାଗର ॥ ସୁମଙ୍ଗଲ ଦେଖେ ସାଧୁ ଜୟଧ୍ୱନି କରି । ଆସମାନେ ଥାକ ପ୍ରଭୁ ମନତେ ବିଚାରି ॥ ଚକ୍ଷିର ଚର୍ମ୍ମୀର ଜଲେ ହଲେ ନାହିଁ ଡ଼ୁଲେ । ପୀରେର କପଟେ ଡିଙ୍ଗା ଆଗେ ନାହିଁ ଚଲେ । ବସୁମ୍ବ ହଇୟାଁ ସାଧୁ ଧାଇତେ ପାଟନ । ଡିଙ୍ଗା ଆଗୁ ନାହିଁ ଚଲେ କିସେର କାରନ ॥ ଫକୀରେର ବେଶଧରି ସତ୍ୟନାରାୟନ ଦରିଆକନାରେ ଥାକି ବଲେନ ବଚନ ॥ ଶୁନ ଶୁନ ସୌଦାଗର କହିରେ ତୁମାରେ । ଏକବାର ପୂଜା ଧନ୍ଦ କର ସତ୍ୟପୀରେ ॥ ଅକନ୍ଦାଏ ତୁମିଯନ୍ଦି କବୁଲ ଶିରନୀ । ଅଖନ ଚଲବେ ତୁମାର ଡ଼ିଙ୍ଗା ଆମି ଜାନି ॥ ଉପହାସ କରି ସାଧୁ ବଲେନ ହାସିୟାଁ । ତେ:କେ କବୁ ଶିର୍ଣ୍ଣୀ. ଦିବ ପାଟନା ଫିରିୟାଁ ॥ ମନତେ ଭାବଲସାଧୁ କୁଥାର ଫକୀର । ଶିରନୀ ଏହା:କେ ଦିବ କିସେର ଖାତିର ॥ ଉପହାସେ ପୁନ ସାଧୁ ବଲେନ ହାସିୟା । ତୋମାକେ ଶିରନୀ ଦିବ କିସେର

ଲାଗିଯାଁ ॥ ଅନନ୍ତଶୁଣି ନାରାୟଣ କୁପିଲେ ଅନ୍ତରେ । ବଲେ ବେଟା ପ୍ରତିଶୋଧ ପାଇବ ତୁଇ ପାରେ ॥ ଆମି ଯଦି ସତ୍ୟପୀର ଏ କଲିଯୁଗତେ । ଏହାର ନସିଦ ତୋକେ ହବ ପାଟନାତେ ॥ ଅତ ବଲି ହୁକୁମ କରିଲ ସତ୍ୟପୀରେ । ଡାଙ୍ଗା ଚଲେ ହଂସ ଯେନ ମାନସସରୋବରେ ॥ ଧନ୍ୟଗ୍ରାମ ଗୁଣ୍ଡି ସାଧୁ ଚନ୍ଦନ ନଗର । ହରି ହରି ବୋଲି ଡାଙ୍ଗା ବାହିଲ ସତ୍ୱର ॥ ଭଦ୍ରସେନ ହରି ହରି କରିଯାଁ ପ୍ରନାମ । ଶ୍ରୀ କବିକର୍ଣ୍ଣତେ ଗାଏ ପ୍ରଭୁର ପୁରାନ ॥

ଶୁନ ସବ ବିବାଦରେ ଜାଲିମ ପ୍ରବନ୍ଧ । ହାଜୁଲି ସହରେ ଡାଙ୍ଗା ବାହିଯାଁ ଭୁଜଙ୍ଗ ॥ କୌତୁକ କରିଯାଁ ସାଧୁ ବାହେ କାଲିଘାଟ । ଯେହୁଖାନେ ଭଦ୍ରକାଲିର ଆଛୟେ ଲେଙ୍ଗୁଟ ॥ ସହର ଦରିଆ ବତେ ଦେଖେ ସାଧୁ ଘୋର । ଦରିଆର ବଟେ ବସେ ପଥେରେର ଗୋର ॥ ବଚନ ଗୃନ୍ଦୁଆ ଲାଲ ହରିଗୃନ୍ଦ ମନ । ଝିଲମଲ ବିରାଜୟେ ନାନାରନ୍ନ ଜନ ॥ ଦୂର ହୈତେ ଦେଖେ ବଡ଼ ଦୃଶ୍ୟ ଅଦଭୂତ । ଇନ୍ଦ୍ରସିଂହାସନେ ଯେନ ମନର ପର୍ବତ ॥ ଚୌଦିଗେ ଘାଜେ ତାର ଗୋଲାପେର ଫୁଲ । ଫୁଲ ଚମ୍ପା ଗନ୍ଧରାଜ ଚମ୍ପକ ବକୁଲ ॥ ଉପରେ ଚନ୍ଦୁଆ ଉଡ଼େ ପତାକା ଚାମରେ । ପ୍ରବାଳ ମୁକୁତା ଝୁମ୍ପା ଝୁଲେ ଥରେଥର ॥ ବ୍ୟାଘ୍ର ଗୁଲ ଫେଲେ ପ୍ରଭୁ ପରମ କୌତୁକେ । ନମାଜ କରେନ ବସି ପଶ୍ଚିମେର ମୁଖେ ॥ ତାହାର ଅସଲ ରୂପ ବୁଲେ ମକରନ୍ଦ । ସାନନ୍ଦ ବଦନ ଦେଖେ ଲାଗେ ବଡ଼ ଧନ୍ଦ ॥ ସାନନ୍ଦ ବଲେନ ଭାଇ ଶୁନରେ ଉତ୍ତର । ରାଜାର ଆଗୁତେ ଗିଯାଁ କରିବ ଖବର ॥ ରାଜାର ଆଗୁତେ ଗିଯାଁ ଜାହିର କରିବ । ଇନାମ ଶିରୋପା କତ କତ ଯେ ମିଲିବ ॥ ରଙ୍ଗନ ପାଟନେ ତବେ ଗିଯାଁ ସୌଦାଗର । ରାଜାର ଆଗୁତେ ଗିଯାଁ କରିଲ ଖବର ॥ ଶୁନ

ଶୁନ ମହାରାଜା କହି ହେ ତୋମାରେ । ଘରଆର ବଟେ ଘସେ ପାର୍ଥରେ ଗୋଚରେ ॥ ଶୁନସ୍ତୁ ଯେ ମହାରାଜା ଦେଖିତେ ଚଳିଲ । ପୁନଃ ସେ ଫକୀର ଆର ଦେଖା ନାହିଁ ହଲ ॥ ଅନ୍ତର୍ଦ୍ଧାନ ହସ୍ତୁ ଗେଲେନ ସତ୍ୟନାରାୟନ । କଟାଲେ ଡାକସ୍ତୁ ରାଜା ହଲ ପରମାନ॥ ନୃପତି ବଲେ ଶୁଣ କଟୁଆଲଗନ । ବନ୍ଧ କରି ରାଖ ଲସ୍ତୁ ଚୋର ଦୁଇଜନ ॥ ହୁକୁମେ ପାଇସ୍ତୁ କାଟାଲ ଶୀଘ୍ର ହସ୍ତୁ ଗେଲ । ସୌଦାଗରେ ଢେର ଢେର ବନ୍ଧତେ ରାଖିଲ ॥ ସୌଦାଗରେ ଢେର ଢେର କରି ମହାରାଜ । ସର୍କାରେ ଦାଖିଲ କୈଲ ତାଦେର ଜାହାଜ ॥ ହେନମତେ କତଦିନ ଗୁଜୁରସ୍ତୁ ଗେଲ ॥ ପ୍ରଭୁର ହୁକୁମେ ସାଧୁ ବନ୍ଧତେ ରହିଲ । ସୁମତି କୁମତି ଘରେ ବସେ ଦୁଇ ନାରୀ । ରାତ ଦିବା ଷୋଳଘଡ଼ି ଦୁଃଖୀ ହସ୍ତୁ ଭାରୀ ॥ ମଧୁପୁରୀ ଗତେ ଯେନ ଶ୍ରୀନନ୍ଦନନ୍ଦନ । ବିରହ ବିଚ୍ଛେଦ ହଏ ଗୋପୀଗନ ପ୍ରାନ ॥ ବୃନ୍ଦାବନ ନିରୀକ୍ଷନ କରି ମନ ଦୁଃଖେ । କିଷ୍ଣଲାଗି କାନ୍ଦେ ଯେନ ମଥୁରାର ଲୋକେ ॥ ସୁମତି କୁମତି ତବେ ସ୍ୱାମୀ ଭକ୍ତିଆଶେ । ଶିବ ପୂଜିବାରେ ଯାଏ ଜାହ୍ନବୀର ପାଶେ ॥ କରତେ ସୁବର୍ଣ୍ଣ ଝାରୀ ଘ୍ରିତ ପଞ୍ଚାମ୍ରିତ । ଶ୍ରୀକଣ୍ଠେ ଗାଏ ପ୍ରଭୁର ସଙ୍ଗୀତ ॥

ସ୍ୱାମୀ ଲଗି ଉନମତ୍ତ ସୁମତି କୁମତି । ଗଙ୍ଗାଏ ପୂଜିତେ ଚଲେ ଦେବ ପଶୁପତି ॥ ଗାନ୍ଧାରୀ କୁଇନ୍ତୀ ଯେନ ଶିବପୂଜା କରେ । ଏକ ପୂଜା ଦୁଇ କରେ ନା ଦେଖି ନଜରେ ॥ ଏକଦିନ କୁନ୍ତୀ ଶିବ ପୂଜିବା ସମୟେ । ଗାନ୍ଧାରୀ ବୈଠିଲେ ଗିସ୍ତୁ ମନ୍ଦିରେର ପାଏ ॥ ଗାନ୍ଧାରୀ ବଲେନ କୁନ୍ତୀ ଶୁନ ମୋରା ବଚନ । କି ଲଗିସ୍ତୁ ପୂଜ ତୁମି ମମ ତ୍ରିଲୋଚନ ॥ ଅତ ବୋଲି ଦୁଇ ଯାଏ ଝଗଡ଼ା କରିଲ ॥ ଲିଙ୍ଗ ବିଦରିସ୍ତୁ ପ୍ରଭୁ ବାହାର ହଇଲ । ଶୁଳପାନି ବଲେ ତବେ ଦୁଇ ନାରୀ ଶୁନ । ଏକଟି ଗୁପତ କଥାଆଛେ ବୁଝେଜାନ । ସୁବର୍ଣ୍ଣେର ଚମ୍ପା

ହବେ ସହସ୍ରେ ଯେ ମୋରେ । ଏ ପଞ୍ଚକଟକେ ନୃପ ହବେ ତା
କୁମରେ ॥ ବର ଦେଇଁ । ଶୂନ୍ୟପାନ ଅନ୍ତର ହଇଲ । ଗାନ୍ଧାରୀ
କୁନ୍ତୀ ନିଜ ନିଜ ଘରେ ଗେଲ ॥ ଗାନ୍ଧାରୀ କହିଲ ଗିୟା ଦୁର୍ଯ୍ୟୋ-
ଧନଠାରେ । ଗଡ଼ାଅ ସହସ୍ର ଚମ୍ପା ତାକ କାଗଜରେ ॥ ଅନ୍ନ ନା
ଖାଇଲ କୁନ୍ତୀ ମନୋଦୁଃଖେ ହୟେଁ । ମନସ୍ତାପ ହେତୁ ଘରେ
ରହିଲ ଶୁଇୟେଁ ॥ ଯତ ପ୍ରକାରେ ଅର୍ଜ୍ଜୁନ ଜିଜ୍ଞାସେ ବାରତା ।
ଅର୍ଜ୍ଜୁନ କହିଲେ କୁନ୍ତୀ ସକଲ ବ୍ୟବସ୍ଥା ॥ କୁବେର ଭଣ୍ଡାର ଖାନି
ଉଡ଼ାଇଲ ବାନେ । ପୂର୍ଣ୍ଣ କରି ଦିଲ ସୃମ୍ପା ପର୍ବତ ସମାନେ ॥
ପଞ୍ଚପାଣ୍ଡବଙ୍କୁ ଦୟା କୈଲ ଚକ୍ରଧର । ପଞ୍ଚ କଟକେତେ ରାଜା
ହୈଲ ଯୁଧିଷ୍ଠିର ॥ ସୁମନ୍ତି କୁମନ୍ତି ତବେ ସ୍ୱାମୀର ଖାତିରେ । ଶିବ
ପୂଜିବାରେ ଚଲେ ପୁଲକ ଶରୀରେ ॥ ପଥେତେ ଭ୍ରମନ କଲେ
ଛୁଣ୍ଡା କନ୍ଥା ଗାଏ । ଛିପା କରି ସତ୍ୟପୀର ଦେଖାଦିଲ ତାଏ ॥
ପଥ ଆଗୁଲୟେଁ ତାରେ ଜିଜ୍ଞାସେ ବାରତା । କହ ବେଟୀ କାହାଁ
ଯାଓ ଲଏ ଫୁଲଚମ୍ପା । ସୁମନ୍ତି କୁମନ୍ତି ବୋଲେ ଶୁନ ହେ
ଦେଓ୍ୟାନ । କି କହିବ ଆମାଦେର ଦୁଃଖେତ ବୟାନ ॥ ସ୍ୱାମୀ
ଗେଲ ଦୂରଦେଶ ରାଜାର ଉଦ୍ଦେଶେ । ଗୁଜୁରିଲ ବହୁ ମୁଦତ୍ ଖବର
ନାହିଁ ଆସେ ॥ ଉଡ଼ୁ ପୁଡ଼ୁ କରେ ପ୍ରାନ ନିରବଧି ଘରେ । ଭାବିତେ
ଭାବିତେ ଦିବା ରାତି ନାହିଁ ସରେ । ମନେ ଦୁଃଖେ ଦୁଇ ଯାଏ ଥାକି
ପଥ ହେରି । ଅଦ୍ୟାବଧି ପ୍ରାନନାଥ ନା ଆଇଲ ଫେରି ॥ ମନେ ୨
ଭାବି ପକ୍ଷୀ ହୟେ ଟିୟାଁ ଉଡ଼ି ପ୍ରାଣେନେ ଖବର ନିଜ ଗିୟା
ତଡ଼ବଡ଼ ॥ ଶୀଘ୍ର ଯେ ଆସି ମୋର ସ୍ୱାମୀରେ ଲଇୟେଁ । ଦ୍ୱାଦଶ
ବତ୍ସର ହୈଲ ନଇଲେ ଫିରୟେଁ ॥ ଅତେବ ଆମରା ଯାଇ. ଗଙ୍ଗାର
କିନାରେ । ଭୋଲାନାଥ ପୂଜିବ ଯେ ସ୍ୱାମୀର ଖାତିରେ ॥ ଫକୀର
ବୋଲେନ ବେଟୀ ମୁଝେ ମାଗ ବର । ସେହି ସଦାଶିବ ଆମି

ତ୍ରୈଲୋକ୍ୟ ଈଶ୍ୱର ॥ ସୁମନ୍ତ୍ରି କୁମନ୍ତ୍ରି ବୋଲେ ଶୁନ ହେ ଦେଓ୍ୟାନ । କାଙ୍ଗାଲ ଫକୀର ତୁମି ଅଟ ବିଦ୍ୟମାନ ॥ ଚନ୍ଦ୍ରବର୍ଣ୍ଣ କିଛୁ ଆମି ନା ଦେଖି ନୟନେ । ସଦାଶିବ ବଲିୟା ଯେ ଜାନିବ କେମନେ ॥ ଯଦି ତୁମି ସଦାଶିବ ନିଜ ରୂପ ଧର । ଦେଖିଲେ ବିଶ୍ୱାସ ହବେ ନିଶ୍ଚୈ ଆମାଦେର ॥ ଏହା ଶୁନି ଦୟା କରି ଫୀର ଭଗବାନ । ହରମୂର୍ତ୍ତି ଧରିଲେନ କବିକର୍ଣ୍ଣ ଗାନ ॥

ଶୁନି ଦୁଇ ଯାଏ ଇଙ୍ଗିତ କଥା ଉଲ୍ଲାସେ । ଶିବରୂପ ହଲ ପ୍ରଭୁ ଚକ୍ଷୁର ନିମିଷେ ॥ ଦକ୍ଷିଣେ ଡମ୍ବୁରୁ ସାଜେ ଅତି ଅନୁପମ । ବାମ-କରେ ଥାକି ଶିଙ୍ଗା ଡାକେ ରାମ ନାମ ॥ ଶଶିକଲା ମସ୍ତକେ ମୁକୁଟ ଫନିମଣି । ପ୍ରଫୁଲ୍ଲ ମାଲତୀ ମାଲ ତାଏ ମନ୍ଦାକିନୀ ॥ ଆଜାନୁ ଲମ୍ବିତ ଜଟା ପିଙ୍ଗଲ ବରନ । ପଞ୍ଚମୁଖ ତ୍ରିଲୋଚନ ବୃଷଭ ବାହନ ॥ ପରିଧାନ ବ୍ୟାଘ୍ରଚର୍ମ ଗଲେ ହାଡ଼ମାଲ । କୈଲାଶ ଭବନେ ଅନ୍ତରୀକ୍ଷେ ଦେଖାହଲ ॥ କରୁନା ସାଗର ରୂପ ଦେଖେ ଦୁଇ ଯାଏ । ବିନତି କରିୟା ଧରେ ସଦାଶିବେର ପାଏ ॥ ଭକତି ଦେଖିୟା ଦୟା କୈଲ ତ୍ରିପୁରାରି । କି ବର ମାଗଲ ତୁମି ବଲ ଦୁଇ ନାରୀ ॥ ଅତ ବୋଲି ଶିବ ହୈଲ ଫକୀର ଖୋଦାଏ । କଲିଆ ବିସ୍ତାର ଶଲେ ଛୁଣ୍ଡାକନ୍ଥା ଗାଏ ॥ କୃତାଞ୍ଜଳି ପୁଟେ ଦୁଇ ଯାଏ ମାଗେ ବର । ନିବାରନ କର ପ୍ରଭୁ କନ୍ଦର୍ପେର ଜର ॥ ଦୟା ଯେବେ ପ୍ରଭୁ ମୋରେ କରିଲ ଆପନି । ସ୍ୱାମୀ ସଙ୍ଗେ ରଙ୍ଗେ ଆଜ ବଞ୍ଚିବ ରଜନୀ ॥ ଏହି ବର ମାଗି ପ୍ରଭୁ ତବ ବିଦ୍ୟମାନେ । ମୋଦେର ମାନସ ପୂର୍ଣ୍ଣ କର ହେ ଦେଓ୍ୟାନେ ॥ ଭାଲ ଭାଲ ବୋଲିୟା ବୋଲେନ ସତ୍ୟପୀର । ଗୃହୟୁଗେ ଅଛି ଆମି କରିୟା ଜାହିର ॥ କାମାକ୍ଷୀର ସିଦ୍ଧ ବିଦ୍ୟା ଯୋଗୀମାର ତତ୍ତ୍ୱ । ଶିଖାଇୟା-ଛିଲ ତାରେ ଯୋଗିମାର ମନ୍ତ୍ର ॥ ଅବଶ୍ୟ ମିଲିବେ ସ୍ୱାମୀ ପଥ ମଧ୍ୟେ

ଆସି । ମହାବିଦ୍ୟା ବିଲ ଯେସନ କୁନ୍ତୀକେ ସନ୍ନ୍ୟାସୀ । ସନ୍ଧ୍ୟାରାଗ-ସୁନ ତବେ ବର ବିଲ ତାରେ । ଉପାୟ କହିଯ଼ୀ ମାଲ ସ୍ୱାମୀ ଭେଟି ବାରେ । ନିଶାବାଣେ ଗଛ ଚଢ଼ି ଚାହିଁନାତେ ଯାବେ । ସ୍ୱାମୀସଙ୍ଗେ ବିଭାକର ଫେରିଯ଼ା ଆସିବେ । କେହୁ ନା ଜାଣିବେ ଏଥା ଗୁପତ ରଖିବେ । ପ୍ରକାଶିଲେ ଜନଦେର ମୁଖେ ଲଜ୍ଜା ପାବେ । ସୁମତି କୁମତି ଶୁନି ଆନନ୍ଦିତ ମନେ । ସେ କଥା କହିଯ଼ା ସବେ ଚଲିଲ ଦେଉଳେ । ହେନକାଲେ ଶିବସେନ ନାମେ ମହାରାଜା । ସ୍ୱୟ-ମ୍ବର କରେ ତାରେ କୁନ୍ତଲ ତନୁଜା । ରାଜା ରତ୍ନାକର କାନ୍ଧେ ଅଇଲ ଲେଖନ । ରୁକ୍ମୁମାର ଦୂତଯେନ ବିଷ୍ଣୁନିବେଦନ । ଗୋନ୍ଦ ମିଶ୍ର ଡାକ ରାଜା ସାଥିରେ ସୃଷ୍ଟାଏ । ସ୍ୱୟମ୍ବରେ ଯାଇତେ ସବ କରିଲ ବିଦାଏ ॥ ସପ୍ତଗ୍ରାମ ଗଙ୍ଗାଏ ସାଜିଯ଼ୀ ତତପରେ । ଏକତେ ବରଯ ଏ କୁନ୍ତଲ ନଗରେ । ଦଣ୍ଡିଛିନି ଶିରେ କାରି ସୋନାରମୁକୁଟ । ହିବାଇ ମାଟିଯ଼ା କାର ଅଙ୍ଗେ ଜରି ପୁଟ । ଘୋଡ଼ା ଦୋଲ ଚଢ଼ି ଆଗୁ ଯାଏ ମଉମନ୍ଥୀ ପାଲଙ୍କର ମାଝେକାରି ଉତ୍ତମ ସୁଧାତି ॥ ଶ୍ୱେତ ପୀତ ରକ୍ତ ନେତ ଉଡ଼େ ଫର ହର । ନାନା ରଙ୍ଗେ ବାଦ୍ୟଯନ୍ତ୍ରେ ବାଜେ ବହୁତର ସ୍ଥାନେ ଗିୟା ଗଙ୍ଗାଘାଟରେ ଦେଖେ ଦୁଲା ଯାଏ । ସାତ ଚାଞ୍ଚ ମନେ କରି ଭାବିଲ ଉପାୟେ । ଫକୀର ଯେ ମନ୍ତ୍ରବିଲ କରିବ ପରୀକ୍ଷା । ସାଟନେ ଯାଇତେ କାଲ ବିଭ ଦେଖି ଇଚ୍ଛା । କତ କତ ବର ଯାଏ ବିଭ ଦେଖି ତାଏ । ଗ୍ରିହ ତେଜି କୁଲବଧୂ ଯାଏ ଏଡ଼ାଇଯ଼େ ॥ ଅତ ବଲି ଦୁଇ ଯାଏ ନିଜ ଗ୍ରିହେ ଚଲେ । ପ୍ରଭୁର ପୁରାନ କବିକର୍ଣ୍ଣ ରମ ବୋଲେ ॥

ତ୍ରିପଦୀ—ସୁମତି କୁମତି ଘରେ । ଅନ୍ତପୁରେ ଯୁକ୍ତି କରେ ॥
କୁନ୍ତଲର ବିଭ ଦେଖିବାରେ ଯେଗୋ ଯାଏ । ମଦନସୁନ୍ଦର ଆଛେ ।
କେମନେ ଚଢ଼ିବ ଗାଛେ ॥ ନିଶାବାଣେ ଯାବ କୁଥାକାରେ ଗୋ ॥

ଇନ୍ଦ୍ରେର କୁମର ପ୍ରାଚପ୍ରୁ । କତ ଶତ ବର ଧାଏ ॥ ଆସିଆଛେ ବନ୍ଧୁ ଦେଖିବାରେ ଗୋ ଝଧା ॥ କୁନ୍ତଲ କାହାର ଗଳେ ମାଲ ଦବେ ଲୁଭୁହଲେ । କୋନ ବର ବର ହବେ ତାରେ ଗୋ । କେମନ୍ତ କନ୍ୟାର ନଚା । ଦେଖିବା ଯେ ରଙ୍ଗ ଘାଟା । କୁନ ବର କୌତୁକେ ବେଡ଼ାଏ ଗୋ ଧାଧା ॥ କେମନେ ଗୋ ବନ୍ଧୁଘର । ଦେଖିବ ସୁନ୍ଦର ବର । ଚଲଗିପ୍ରୁ ଦେଖି ଦୁଲହା ଏଗୋ । ଯତ କହେ ଦୁହେଯାଏ । ମଦନ ଶୁନଚେ ପାଏ । ହଳଦେଚ ଜାନଲ ଗୃଭୁଖ ଗୋ ଝଧା । ସକଲ ଗାଜଚ ମାପ୍ରୁ । ସୁମନ୍ତ କୁନ୍ତ ଗିପ୍ରୁ । ଦୁଇପାଏ ବସେ ଯନ୍ତ୍ର କଣ୍ଠ ଗୋ ॥ ସନ୍ଧ୍ୟା କାଳେ ହୈଚେ ଗିପ୍ରୁ । ବାଟଗାଛେ ଦପ୍ରୁ ଗୁଆ ଈଶାନରେ ମୁଖଚେ ମନ୍ତ୍ରିଆ ନଗ ଝଧା ॥ ଫେଶ୍ର ଆସି ନିଜ ଘରେ ମଦନ ସୁନ୍ଦର ବୋଲେ । ଛଲ କରେ ଭୂମିତେ ଶୁଇପ୍ରୁ ଗୋ । ସନ୍ଧ୍ୟାକାଲ ହୈତେ ଜ୍ବର । ମାଥା ବ୍ୟଥାଇଛେ ମୋର । ତତକାଲ ଭୋଜନ କର ଆସ ହେ ମଦନ ॥ ଦବାଗପୁଁ ନଶି ହଲ । ନିଦ୍ରେ ଗିଯୁଁ ଜେନ ଭୁଲ । ଭୋଜନ କଶ୍ଯୁଁ ଶପ୍ତନ କରହେ । କୁଆ ଥାକ କୁଥା ଯାଓ । ଆମାର ଯେ ମାଥା ଖାଓ । ଆସ ବସ ତୁମତ ପିଡ଼ାଏ ହେ ମଦନ ॥ ଆମାରେ ତୁମାରେର ଭାଇ । ସମର୍ପିଲ ମୁଖ ଗୃହିଁ । ଅତଏବ ଜିଜ୍ଞାସ ଦୁଇ ଧାଏ ଯେହେ । ଶ୍ରିଶ୍ଚିକରେ ଯତ ବନ୍ଧ । କହିତେ ଲଗାଏ ଛନ୍ଦ । ମିଥ୍ୟାମାପ୍ରୁ କପଟେ ଗୃଭୁଖ ହେ । ଗାଏ ଦ୍ଵିଜ କବିକର୍ଣ୍ଣ । ମଦନ ଖାଇଲ ଅନ୍ନ । ଦୁଇ ଯାଏ ବସେ ଯନ୍ତ୍ର କଣ୍ଠ ଗୋ ॥

ମଦନ ଖାଇଲ ଅନ୍ନ ବଶିଷ୍ଠେର ଆଲେ । ବଟଗାଛେ ଗୁଆ ଦିଲ ଅନ୍ନ ସନ୍ଧ୍ୟା କାଲେ ॥ ପଞ୍ଚାଶ ବ୍ୟଞ୍ଜନ ଅନ୍ନ ଦଧି ଦୁଧ ସର । ଷଡ଼ରସ ଭୋଜନ କରେନ ସୌଦାଗର ॥ ଅବଶେଷେ ଆଚମନ ବସ୍ୟା କରେ ତାଏ । ଜଳଝରି ଦପୁଁ ରାମା ଝଡ଼କା ଯୋଗାଏ ॥

ତାମ୍ବୁଲ କର୍ପୂର ଦିଲ ମଦନସୁନ୍ଦରେ । ପାଟଘାଟେ ବନ୍ଦନା କରିଯା ଦିଲ ତାରେ ॥ ଖଟେ ଶୁଆଇୟା ନିଜ କନିଷ୍ଠ ଦିଅରେ । ଘରେ ବସି ଦୁଇ ନାରୀ ସୁଭୋଜନ କରେ । ମଦନ ସୁନ୍ଦରୀ ଗିୟା ସେହି ଅବସରେ । ଗାଛେତେ ଲୁଚିଯା ରହେ କୋଠର ଭିତରେ ॥ ରାଷଯେର ଉପରେତେ ଧରିଯା ଶ୍ୱେତ ମାଛି । ପ୍ରଭୁର ପାଦପଦ୍ମ ଚିନ୍ତ ଗାଛେ ରହେ ଲଖି ॥ ସୁମତି କୁମତି ତବେ ଆଚମନ ସାରି । ତାମ୍ବୁଲ କର୍ପୂର ଖାଏ ଦୁଇଗାଲ ଭରି । ଅତଃପରେ ପରେ ତବେ କାଲ-ମେଘୀ ଶାଡ଼ୀ । ମସ୍ତକେର କେଶ ବାନ୍ଧେ ଅତିଯତ୍ନେ ଭିଡ଼ି । କାର ପରେ ସଜାଇଲ କୁସୁମ ବିଶେଷ । ନାନା ଅଳଙ୍କାର ପରି ଧରିଲ ସୁବେଶ । କପାଳେ କରିୟା ନିଲ ସିନ୍ଦୂରେର ଫୋଟା । ଦେଖା ଯାଏ ଦିପ୍ତିମାନ ଅରୁଣେର ଛଟା ॥ ନୟନେ ଅଞ୍ଜନ ଦିଲ ଜନମନ ଲୋଭା । କର୍ଣ୍ଣଫୁଲ କର୍ଣ୍ଣେ ସାଜେ ଦର୍ପଣେର ଆଭା ॥ ଦୁଇଯାଏ ଉନମତ୍ତ ବିଭା ଦେଖିବାରେ । ଡାକିନୀ ଯୋଗିନୀ ଯେନ ସାଜିଲ ଦୁହାରେ ॥ ନିଶା ରାତ୍ରେ ଚଡ଼ି ବଟ ଗାଛେର ଉପର । ମନ୍ତ୍ର ପଡ଼ି ବଲେ ଚଲ କୁନ୍ତଲ ନଗର ॥ ଯୀରେର ହୁଙ୍କୁମ ମନ୍ତ୍ରେ ଗାଛଉଡ଼ିଯାଏ । ଛମାସେର ପଥ ତାର ଦୁଇଦଣ୍ଡେ ପାଏ ॥ କତ ଦୂରେ ଗାଛ ରାଖି ସୁମତି କୁମତି । କଉତୁକ ଦେଖି ଚଲେ ରାଜାର ବସତି । କୋଠେର ଭିତର ହୈତେ ସେହି ଅବସରେ । ସଧୀରେ ବାହିରେ ହୈୟା ମଦନ ସୁନ୍ଦରେ । ପରଧନ କୋଠାବିଷ୍ଟ ଛୁଣ୍ଡା କାନ୍ଥା ଗାଏ । ଲୁକାଇୟା ଦେଖେ ସାଧୁ ଦାଣ୍ଡାଏ ଦାଣ୍ଡାଏ । ସତ୍ୟମନେ ଭାବେ ଯେହ୍ନ କୁନ୍ତଲ ସୁନ୍ଦରୀ । ଦେଖିବାରେ ଚନ୍ଦ୍ରମୁଖି ଆସେ ବିଦ୍ୟାଧରୀ । ଶଙ୍ଖଭେରୀ ଜୟ ଧ୍ୱନି ଦୁନ୍ଦୁଭି ଘୋଷଣା । ରାଜାର ମନ୍ଦିରେ କତ ବାଜଇଛେ ବାଜନା ॥ ଲକ୍ଷ ଲକ୍ଷ ଦିହୁଡ଼ି ଯେ ଦୀପ ଜଲେ ତଥା । ହାର ଚମ୍ପା ମାଲେ କେହ୍ନ କନ୍ୟାଥିରେ ତଥା ॥ ରାଜା ରାଜା ପୁତ୍ର କତ ଗନ୍ଧର୍ବ

ବିରାଜେ । କଂସରଙ୍ଗସଭାଦ୍ୱାରେ ଯେମନେ ବିରାଜେ ॥ ଯୁଧିଷ୍ଠିର ଦ୍ୱାରେ ଯେମନ ବିଚିତ୍ର ବର୍ଣ୍ଣନା । ଜଳ ଥଳ ଦୁଇ କହୁ ନା ପାଏ ଠିକଣା ॥ ସୁବେଦିକା ମଧ୍ୟରେ ଯେ ପୁଷ୍ପର ମଣ୍ଡପ । ଉପରେ ଇନ୍ଦ୍ରେର ଜାଲ ଉଡ଼େ ଚନ୍ଦ୍ରାତପ ॥ ଇନ୍ଦ୍ରବର୍ଣ୍ଣମାଳ ଯେହ୍ନେ ଲଇୟାଁ କୁନ୍ତଳ । ବର ଖୁଜି ଫିରେ ସେହ୍ନେ ମଦନ ସୁନ୍ଦର ॥ ସତ୍ୟପୀର ପାଏ କରି ସହସ୍ର ପ୍ରନାମ । ଗାଏ ଦ୍ୱିଜ କବିକର୍ଣ୍ଣ ପ୍ରଭୁର ପୁରାନ ॥

ଶୁନ ସବ ବିବାଦରେ ବଡ଼ର କୌତୁକ । ରାଜା ପ୍ରଜା କତ ବର ରହିଁ ଆଛେ ମୁଖ ॥ ଅଗୁରୁ ଚନ୍ଦନ ଚୂଆ ଲଇୟା ବନମାଳ । ସ୍ୱୟମ୍ବରେ ପୀଠେର ଲଇୟାଁ ସୁନ୍ଦରୀ କୁନ୍ତଳ ॥ ଯମୁନା ପୁଲିନ କୁଞ୍ଜେ ରାସ୍ୱାସ ମଣ୍ଡଳୀ । କିଷ୍ଣ ଖୋଜି ଫେରେ ଯେନ ରାଧା ଚନ୍ଦ୍ରାବଲୀ ॥ ସାଜୟାଁ ସାଜୟାଁ ତଥା କତ ଶତ ବାର । ସାରି ସାରି ଦଣ୍ଡାୟାଛେ କୁନ୍ତଳ ଗୋଚର ॥ କନ୍ୟାର ଲାଗିୟାଁ ସବେ କରେ ଏ ଭାବନା । ଅହଲ୍ୟାର ଲଗି ଯେନ ଇନ୍ଦ୍ରର ଯାତନ ॥ କେହ୍ନୁ କେହ୍ନୁ ବଲେ କନ୍ୟା ଯଦି ଆସି ପାଛେ । ପ୍ରଦନକୁ କଟିୟାଛିବ ଏକଲକ୍ଷ ଗାଈ । କେହ୍ନୁବର ଧ୍ୟାନକରେ କଂସ୍ତେର ବଚନ । ମନୋରଥ ପୂର୍ଣ୍ଣକର କମଳଲୋଚନା ॥ ମୋର ଗଲେ ଯଦି କନ୍ୟା ଦିଏ ଆସି ମାଳ । ତାର ମହୋତ୍ସବଦିବ କରିୟାଁ ସକୌତୁକ ॥ କେହ୍ନୁ କେହ୍ନୁ ମନେ ଭାବେ ଶୁନ ହେ ମୁରାରି । ମୋରେ ଯାଚାଇୟାଁ ପ୍ରଭୁ ଦେଓ ଏହିନାରୀ ॥ ତବେତ ମହିମା ଜାନି ପୂଜିବ ଚରନ । ଗାଇବ ତୁମାର ନାମ ଜୀବନ ମରନ ॥ ଆର କେହ୍ନୁ କେହ୍ନୁ ବର ଭାବଏ ଏମନ । ପାଇଲେ ଯେ ଏହୁକନ୍ୟା ବଞ୍ଚିବେ ଜୀବନ ॥ ଏକବର ବଲେ ଦୟା କରଗୋ ମଙ୍ଗଳା । ଅଷ୍ଟବଳି-ଦାନ ଦିବ କନ୍ୟା ଦିଲେ ମାଳ ॥ ଅତ ବୋଲି କେହ୍ନୁ ବାଞ୍ଛେ ଇଷ୍ଟ ଦେବତାଏ । ଆଖିଠାର ମାରି କେହ୍ନୁ କନ୍ୟା ପାଶେ ରହେଁ ॥ କେହ୍ନୁ ବୋଲେ ଚନ୍ଦ୍ରମୁଖି ଆସ ମୋର ପାଶେ । ସ୍ୱୟମ୍ବରେ ଚଢ଼ିବ ବିଭା

ହୋଇଲେ ବାସେ । ହାସିଯାଁ ହାସିଯା କେହୁ କରେନ ଇଙ୍ଗିତ । ମଧୁ ଲୋଭେ ଭ୍ରମରଯେନ ହଏ ହରଷିତ ॥ କୁନ୍ତଳର ମନେ ଅନ୍ୟ ବର ନାହିଁ ଭାଏ । ମଦନସୁନ୍ଦର ବର ଖୋଜୟାଁ ବେଢ଼ାଏ । ଗ୍ରୁମ୍ଭାରୂପେ ସତ୍ୟ ପୀର କୁନ୍ତଳ ଗୋଚରେ । ମାଲ୍ ଦେତେ କନ୍ୟା ଦେଲ ମଦନ- ସୁନ୍ଦରେ ॥ ପରିଧାନ ମୋଟା ଧୋତି ଚ୍ଛିଣ୍ଡାକନ୍ଥା ଗାଏ । କୁନ୍ତଳ ତାହାର ଗଳେ ମଲ୍ଲ ଦେଲ ଲଏ ॥ କପାଳତେ ହାତ ମାରି ରାଜାଗେଲ ବାସେ । ଉପହାସେ କରି କେତ ରାଜା ପ୍ରଜା ହାସେ ॥ ଊର୍ଦ୍ଧ୍ୱମୁଖେ ରାଜା ରାନୀ ବଲେ ଛିଇ ଛିଇ । ମମଗୋଳେ ଜନ୍ମହୋଇଲ ଏ ନାର୍ଲଜ ଝିଇ । କେହୁ ବଲେ କୁନ୍ତଳର ବୁଦ୍ଧି ବାମ ହୋଇଲ । ଜନ୍ମିଯା ଭୂମିତେ କେନ କନ୍ୟା ନାହିଁ ମୈଲ ॥ ଏ ସବ ସୁନ୍ଦର ବର ଥାକତେ ସଭାଏ । ଯୋନ ଗୁନେ ମାଲ୍ଲଦେଲ ମୂର୍ଖେର ଗଲାଏ । କ କାର୍ଯ୍ୟ କରିଲ କନ୍ୟା ଲୋକଲଜ୍ଜା ହଲ । କବାଟ କଲାୟାଁ ରାଜା ମନ୍ଦିରେ ଶୋଇଲ ॥ ବ୍ରାହ୍ମନ ପଣ୍ଡିତ ସବ କରିଲ ଧିକ୍କାର । ମୂର୍ଖାବରେକନ ଆମି ନକରିବ ଆର ॥ ବଡ଼ ରାଜା ପୁଷ ଯଦି ବିଭା ସେ କରିତ । ରଜତ କାଞ୍ଚନ କତ ଦକ୍ଷିନା ମିଲିତ । ମଯୁରକାଙ୍ଗାଲ ବର ଦକ୍ଷିନା କ ଦେବେ । ତାହାର ଏମନ ଦଶା କଡ଼ି କୁଥା ପାବେ ॥ ଏ ଦେଟଣ ବରେର ଯଦି ମନ୍ଦିର ହଇତ । ଗୋ ଧନ ରାଖିଯାଁ ଆମାର ଦକ୍ଷିନା ଶୁଝିତ ॥ ହରିଷ୍ମେର ବରିଲ ଯେନ ରୁକ୍ମଣୀ ସୁନ୍ଦରୀ । ଶିଶୁପାଲ ଗେଲ ଯେନ ଅପମାନ କରି । ଅନୁମତି ଦେଲ ରାଜା ପୁରୋ- ହିତ ପ୍ରତି । କୁନ୍ତଳରେ ବିଭାଦେବେ ଛୟୋଡ଼ୋଡ଼ ଧୋଟି । ଛୟ ଯୋଡ଼ର ଦୁଟି ଧୋତି ଲୟାଁ ଦ୍ୱିଜବର । କୁନ୍ତଳରେ ବିଭାଦେଲ ମଦନସୁନ୍ଦର ॥ ଛିଛି କରି ସର୍ବଲୋକ ଗେଲ ନିଜ ଘର । କନ୍ୟାବର ଗେଲ ପୁଷ୍ପ ବାସେର ଭିତର । ଶୁନ ସବ ବିବିଦରେ ବାସଶଯ୍ୟା ରଙ୍ଗ । କବି କର୍ଣ୍ଣ ବିରଚିଲ ପ୍ରଭୁର ପ୍ରସଙ୍ଗ ।

କୁନ୍ତଳାର ବନ୍ଧ ହୋଇ ମଦନସୁନ୍ଦର । ରୁକ୍ମଣୀର ବୋଲେ ଯେମନ ପ୍ରଭୁ ଗଦାଧର ॥ ପୁଷ୍ପବାଟେ ପାଶା ଖେଳେ ପଲ୍ଲୀଙ୍କ ଦୁଜନେ । ରାଧାକୃଷ୍ଣ ଯେମନ ରତନ ସିଂହାସନେ ॥ କଦମ୍ବତରୁର ତଳେ ନିକୁଞ୍ଜ ମନ୍ଦରେ । ପାଶା ଖେଳ କରେ କୃଷ୍ଣ ହରଷ ଅନ୍ତରେ ॥ ସାରୀ ଶୁକ ପିକ ଯେଉଁ ମଧୁର ଭାଷଣ । ପାଶା ଖେଳେ କୁନ୍ତଳାରେ ଜନ୍ମିଲ ମଦନ ॥ ମଦନ ବୋଲେନ ଶୁଣ ରାଜାରନନ୍ଦନୀ । ଆଲିଙ୍ଗନ ଦେଇଁ ମୋର ବାଞ୍ଛାଏ ପୂରଣ ॥ ମଦନ ଶରରେ ଆମାର ନା ଭବେ ଜୀବନ । ତପ୍ତ ହୋଇ ଗେଲ ଆମାର ଶୀତଳ ଚନ୍ଦନ ॥ କୁନ୍ତଳ ବଲେନ କାନ୍ତ କରି ନିବେଦନ । ମୃଗେନ୍ଦ୍ର ସହିତେ ପାରେ ମୃଗେନ୍ଦ୍ରୀର ମନ ॥ ଅଲପ ବୟସ ଆମାର ଅଳ୍ପ ଅନୁରାଗ । କେ ସହିତେ ପାରେ ତୁମାର କନ୍ଦର୍ପର ବେଗ । ନବୀନ ଫୁଲରେ ମିଷ୍ଟ କିଛୁ ନାହିଁ ଥାକେ । ସମସ୍ତ ହଇଲ ତାକେ ଭୋଗ୍ୟ କରି ସୁଖେ ॥ ଫୁଲଙ୍କ ଦେଖିଯା ତାକେ ଲୋଭ କରେ ଲୋକେ । ଭାଙ୍ଗିଯା ଦେଖିଲେ ତାତେ ମିଷ୍ଟ ନାହିଁ ଥାକେ ॥ ପୁଷ୍ପ ବିକଶିଲେ ମଧୁ ପିଇଲ ମିଳନ୍ଦ । ଅମୂଲ୍ୟ ରତନ ଆମାର ହଇବେ ବିଭଙ୍ଗ ॥ ଅମୂଲ୍ୟ ରତନ ଆମାର ଯୌବନ ଭଣ୍ଡାର । ତୁମ ର ବିନୁ ନଷ୍ଟ କେ କରିତେ ପାରେ ଆର ॥ ଥାକେ ଧନ ଥାକ ସ୍ୱାମୀ ନିବାସେଁ ତାଉ ॥ ତବେ ତ ଭୁଞ୍ଜିବେ ସୁଖ ସେହି ସେ ଅମୃତ ॥ କୁନ୍ତଳରେ କହେ ତବେ ମଦନସୁନ୍ଦର ॥ ରୁକ୍ମଣୀର ମନ ଯେନ ବୁଝିତେ ଶ୍ରୀଧର । ଶୁନ ଗୋ ରାଜାର କନ୍ୟା କହି ଗୋ ତୁମାରେ । ସୁନ୍ଦର ସାଜୟାଛିଲ କତ ରାଜବରେ ॥ ତାରେ କେନ ମାଲ ନାହିଁ ଦିଲେ ଗୋ ସୁନ୍ଦରି । ଆମାରେ କି ଗୁଣେ ବନ୍ଧ ହୈଲେ ଚକ୍ଷୁ ନେରି ॥ ରାଜାରାଣୀ ମନତେ ହଇଲ ଖୁବ ରୋଷ ଧିକାର କରିଯା ଲୋକ ଗେଲ ନିଜ ବାସ ॥ କାଙ୍ଗାଳ ଗରିବ ଆମି ଛୁଆ କାନ୍ଥା ଗାଏ । ଗରିବ ରାଖାଲ ଆମି ଯୋଗ୍ୟ କି

ତୋମାଏ ।। ଆଜ ସାରାଦିନ ଛିଲୁ କ୍ଷୁଧାର୍ତ୍ତେ ବନତେ । ବାଦ୍ୟ ଶୁନ ଅଇଲାମ ବିବାହ ଦେଖିତେ ।। ତୁମି ମୋର ଗଲେ ଦିଲେ ଚକ୍ଷା ବନମାଲା । ନଗରୀଆ ନାରୀ ବଲେ ମାଏ ଏ କି ଜୁଲା ।। କୁନ୍ତଲା ବଲେନ କତ ରଙ୍ଗେ କହ ବାଣୀ । ତୁମି ପଦ ରାଖୁଅଇଲ ଆମି ଗୁଆଲିଣୀ ।। କୁମର ବଲେ କନ୍ୟା ଶୁନ ଗୋ ବଚନ । କ୍ଷୁଧା ଲାଗେ ଅନ୍ନ ମୋରେ କରାଅ ଭୋଜନ ।। ଆମାର ତବେ ତ ଆଜ ବାଞ୍ଚିବେ ଜୀବନ । ନାହିଁ ହଲେ ପୃଷ୍ଠଦାସେ ହଇବେ ମରଣ ।। କୁନ୍ତଲା ବଲେନ ସ୍ୱାମୀ କତ ମାୟା ଜାନ । ହାସି ହାସି କହ କଥା ମରମେତ ହାନ ।। ଅନ୍ନ ଖାତେ ବଲ ସ୍ୱାମୀ କେମନେ ରାନ୍ଧିବ । ଅର୍ଦ୍ଧରାତେ ହାଣ୍ଡି ତଣ୍ଡୁଲ କାରେ ଜିଜ୍ଞାସିବ ।। ସବାଏ ନିଦ୍ରାଏ ପଡ଼ି ଆଛେନ ଶୁଇଆ । କାହାରେ ମାଗିବ ଆମି ନିର୍ଲ୍ଲଜ ହଇୟା ।। ମଦନ ବଲେନ କନ୍ୟା ଶୁନ ଗୋ ବଚନ । ଉପାୟ କରିୟା ଦିବ କରିତେ ରନ୍ଧନ ।। ପୂର୍ଣ୍ଣାଞ୍ଜଳି ତଣ୍ଡୁଲ ଆଛେ ଗୋ ନିକେତନ । ପୌଢ଼ ଜଲ ଦିୟା କନ୍ୟା କର ଗୋ ରନ୍ଧନ ।। ପଞ୍ଚ ଶସ୍ୟ ଆଛେ ତାରେ ବ୍ୟଞ୍ଜନ କରିୟା । ଦିହୁଡ଼ି ଜାଲିୟା କନ୍ୟା ରନ୍ଧନ କରିୟା ।। ମଦନେର କଥା ଶୁନ କୁନ୍ତଲା ସୁନ୍ଦରୀ ଅନ୍ନ ବ୍ୟଞ୍ଜନ ରାନ୍ଧେ ଅତି ଯତ୍ନ କରି ।। ଭୋଜନେତେ ସୁସ୍ଥ ନାହିଁ ଭାବେନ କୁନ୍ତଲା । କିସେ କରି ଅନ୍ନ ଦିବ ନାହିଁ ବାଟି ଥାଲା ।। ମଦନ ବଲେନ ଆଛେ ସ୍ୱର୍ଣ୍ଣ ନିର ପାତ । ତାହାତେ ଢାଲିୟା ଦିଅ ସୁଖେ ଖାଇ ଭାତ ।। ଅତ ବୋଲି ନାମିଆ ପେ ବସିଲ ଭୂପତେ । ହିସ୍ଟେର ଭୋଜନ ଯେନ ପାଲଙ୍କେର ପାତେ ।। ଭୋଜନ କରିୟା ତବେ ଆଚମନ ସାରି । ତାମ୍ବୁଲ ଭାଙ୍ଗିୟା ଦିଲ କୁନ୍ତଲା ସୁନ୍ଦରୀ ।। କୁନ୍ତଲାରେ କହେ ମଦନ୍ କରିତେ ଭୋଜନ । ନା ଖାଏ କୁନ୍ତଲା ଅନ୍ନ ଗାଏ କବିକର୍ଣ୍ଣ ।।

କୁନ୍ତଲା ବଲେନ ଆମି ଅନ୍ନ ନା ଖାଇବ । ବିଭାରେ ଅନ୍ନ

ଖାଲେ ଦୁଃଖିମା ହୋଇବ ॥ ବଲ୍ଲବନେ ଅନ୍ନ ଖାଇଲ ଶାରଦା ସୁନ୍ଦରୀ । ପତା ନା ପାଇଲ ଅନ୍ନ ବସ୍ତ୍ରେକ ହେତୁ ॥ କୁଥା ଫେଲାଇବେ ପାତା ଅଛେ ଅବଶେଷ । ଘେରର ହେଲ ଦେଖି ଲୋକେ କରିବେକ ହାସ୍ୟ ॥ କଜଲ ପାତାଏ ତାଏ ଖନ୍ଦକ ଖୋଲିଲ । ଈଶାନତେ ବସି ପାତା ପୁତିୟାଁ ରଖିଲ ॥ ତୃତୀୟ ପ୍ରହର ରାତେ ଗୁଜୁରିଆଁ ଗେଲ ନିଦ୍ରାଏ ଆତୁର କନ୍ୟା ଶୟନ କରିଲ ॥ ମଦନସୁନ୍ଦର ଜାଗେ କୁସୁମ ଶଯ୍ୟାଏ । ହେନକାଲେ ଆସମାନେ କହେନ ଖୋଦାଏ ॥ ଶୁନରେ ଖବର ବାବା ମଦନସୁନ୍ଦର । କାହେକୁ ରହେଗା ବେଠା ରାଜାର ନବଂର ॥ ସୁମନ୍ତ କୁମନ୍ତ ଯାଏ ଗଛ ଲୟା ଉଡେରେ । ଝଟାକ୍ ପଇଠ ଗୟାଁ କୋଠର ଭିତରେ ॥ ଅତେକ କହିୟାଁ ଗେଲ ସତ୍ୟନାରାୟନ । ଶୁନି ଚମତ୍କାର ହେଲ ସୁନ୍ଦର ମଦନ ॥ କାଳି ଲୟାଁ ଅଞ୍ଚଲେତେ କରିଲ ଲେଖନ । ତୁମାକେ ଗୁଡ଼ିୟାଁ କନ୍ୟା ଯାଛି ଗୋ ସଦନ ॥ ଶୁନ ଗୋ ସୁନ୍ଦରୀ ପ୍ରିୟେ ପରିଚୟ ବାମା । ସୀତାର ଅଞ୍ଚଲେ ଯେନ ଲେଖେ ରାମନାମ ॥ ଧାନନ୍ଦ ସାନନ୍ଦ ବଲ୍ୟା ଦୁଇ ସୌଦାଗର । ତାହାର କନିଷ୍ଠ ଭାଇ ମଦନ ସୁନ୍ଦର ॥ ସୁମନ୍ତ କୁମନ୍ତ ନାମେ ଦୁଇ ଭାଉଜ ଆଛୁ । ସପ୍ତଗ୍ରାମେ କରେ ଘର ଭାଗୀରଥି କାଛେ ॥ ରାଜ୍ୟେର ଠାକୁର ଆମାର ରାଜା ରତ୍ନାକର । ତୁମାକେ ଗୁଡ଼ିୟା କନ୍ୟା ଯାଇ ନିଜଘର ॥ ପତିବ୍ରତା ହଏ ମୋର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ କରିବେ । ନାହିଁ ହେଲେ ଭ୍ରଷ୍ଟ ହଇୟା ଡୁବିୟାଁ ମରିବେ ॥ ଅତବୋଲି ଗାଛେ ଉଠି ରହିଲ ମଦନ । ସୁମନ୍ତ କୁମନ୍ତ ଗାଛେ କଲି ଆରୋହନ ॥ ଗାଛ ଚଲାଇୟା ତବେ ଦୁଇଯାଏ ଗେଲ । ମଦନସୁନ୍ଦର ଗାଛେ ଲୁକିୟାଁ ରହିଲ ॥ ବାହାରିଲ ମଦନ ଯେ ତାହାର ପାଛୁତେ । ପ୍ରବେଶିଲ ଘରେ ଗିୟାଁ ଶେଛଲ ଖାଟେତେ ॥ କୁନ୍ତଲ ଜାଗିୟାଁ ଉଠେ ପାଶେ ନାହିଁ ପତି । ମନସ୍ତାପ କରି କନ୍ୟା କାନ୍ଦେ ଦୁଃଖମତି ॥ ଓହେ କାନ୍ତ

କୋଥା ଗେଲେ ଆମାର ଗୁଡ଼ୟାଁ । ତୁମି ତରୁ ଆମି ଲତା ଥାକତେ ଜଡ଼ୟାଁ ॥ ଜାତି କୁଲ ଲଜ ଭୟ ସବ ତେଜ୍ୟା କୈଲ୍ଲ । କନକେର ମାଲ୍‌ଲୟାଁ ତୁମାକେ ଦିଲେ ॥ ସଦାଇ ବାଞ୍ଛିବ ଆମି କରି ଅନୁରାଗ । କି ଦୋଷ ଦେଖ୍ୟାଁ ମୋରେ କୈଲ ପରିତ୍ୟାଗ ॥ ବେନି କର ଶିରେ ମାରି କାନ୍ଦେ ଯେ କୁନ୍ତଲ । ଶ୍ରାବନେର ଧାରା ଯେନ ଲୋଚନ ବହିଲ ॥ ମୁଖେ ମୁଖ ଦିୟାଁ ମୋର ଶୁଏଛିଲ କୋଲେ । ଅଖାନି ଗୁଡ଼ିଲେ ସ୍ୱାମୀ ନିଦ୍ରାର ବିଭୋରେ ॥ ଅଙ୍ଗେର ବସନ ମୁଛେ ନୟନେର ଜଲ । କଙ୍କଣେର ଚିହ୍ନ ଦେଖ୍ୟା ପଡ଼ିଲ ସକଲ ॥ ସରସ ହରଷ ଚିତ୍ତ ରାଜାର ନନ୍ଦନୀ । ବଲେ ନା ପାଇଲ ଆମି ପ୍ରଭୁ ଗୁନମନି ॥ ରଜନୀ ପ୍ରଭାତେ ଲୋକ ଦେଖିଆସେ ଚୋଖେ । ଏକେଲା ବସେଛୁ କନ୍ୟା ବର ନାହିଁ ଦେଖେ ॥ ଶୁନିଆଁ ଧାଇଲ ତବେ ଏକଶତ ବର । ଜବାବର୍ଣ୍ଣ ବରିଲ କାଲୀମ ସୁନ୍ଦର ॥

ଉପଦ୍ରବ କରେ ସର୍ବ ମୁକୁଟ ବାନ୍ଧିୟା । ଏକଶତ ବର ଏଲ ଦ୍ୱନ୍ଦ ଭଆଇୟା ॥ ପଡ଼ାପଡ଼ି ହୁଡ଼ା ହୁଡ଼ି କର୍ୟାଁ କୁମାରେ । ସବେ ବଲେ ଆମି ବିଭା ହଲୁଁ କୁନ୍ତଲରେ । ଅନ୍ୟାୟ କରୟା ସବ ଦ୍ୱନ୍ଦ ଭଆଇଲ । ମରାମରି ଧରାଧରି ଚହିଲ ପଡ଼ିଲ ॥ କେହୁ କାରେ ନାହିଁ ମାନେ ନାହିଁ କରେ ସାକ୍ଷୀ । କୁନ୍ତଲ ନଗରେ ଯାଇଁ ସର୍ବ ବର ଝାଙ୍କି ॥ ସର୍ବେ ବଲେ ଆମାର କାଛେ ଆସ ଗୋ ସୁନ୍ଦରୀ । କେହୁ ବଲେ କାଲୁଁ ଥାଡ଼ି ହାଣ୍ଡି ଯେ ଆମାରି ॥ କନ୍ୟା ବଲେ ବର ସବ କି କର ବିଚାର । ଦ୍ରୌପଦୀ ବରିଲ ଯେନ ପାଞ୍ଚୋଟି ଭ୍ରାତାର ॥ ଇନ୍ଦ୍ରେର ଇନ୍ଦ୍ରାନୀ ଯେନ ଆର ବୃନ୍ଦାବତୀ । ଆପନାର ସ୍ୱାମୀ ଗୁଡ଼ି ଭଜେ ଅନ୍ୟପତି ॥ ତାରା ଆର ମନ୍ଦୋଦରୀ ରାବନେର ଘରେ । ପରେର ହାତରେ ଲୟା ଯେନ ଘର କରେ ॥ ଆମି ପତିବ୍ରତା ଅନ୍ୟ ମୁଖ ନାହିଁ ଗୁହିଁ ।

ବେଶ୍ୟାର ମନ୍ଦିରେ ଯାଅ ଝାଡ଼ କଉଡ଼ି ଲଇ ॥ ତାମ୍ବୁଲ କର୍ପୂର ଖାଇଁ ନଶି ବାଞ୍ଛ ଗିୟାଁ । ଏଖାନେତେ କେନ ଥାକ ଆମାକେ ଛାଡ଼ିୟାଁ । ଏକ ବର ବଲେ କନ୍ୟା ମୋରେ ପାସୋରିଲେ ॥ ରାଜକାଲେ କେନଭବେ ଆମାରେ ବରିଲେ ॥ ବନମାଳା ମୋର ଗଲେ ଦିଲ ବଦ୍ୟମାନ । ପୁଷ୍ପବାସେ ଆମାରେ ଶ୍ରୀଙ୍ଗିଆ ଦିଲେ ପାନ ॥ ହରିଦ୍ରା ବସନ ଆସି ପରିଅଛି ଦେଖ । ବିଭାହଇୟା ଅନ୍ୟ ମତେ କେନ ମୋରେ ଲେଖ ॥ ଆର ଏକବର ବଲେ ଶୁନ ଗୋ ସୁନ୍ଦରୀ । ମୋର ହାତେ ଆଛେ ନିଦର୍ଶନ ଅଙ୍ଗୁରି ॥ କବାଟ ଖୁଲିଆଁ ଦିଅ ବସି ତୁମାର କାଛେ । ମଙ୍ଗଲ ଅକ୍ଷତ ସୂତ୍ର ହାତେ ଆମାର ଆଛେ ତାହାରେ ବନ୍ଦିଆଁ ଆଗୁ କହେ ଏକବର । ଶୁନଗୋ ରାଜକନ୍ୟା ଆମାର ଉତ୍ତର ॥ ସତ୍ୟ କରେଛିଲେ କନ୍ୟା ଖେଲିବାର କାଲେ । ବିଭା ହୟା କେନ ନାହିଁ ମାନ ଏତେବେଲେ ॥ ଦରଜା ଖୋଲିୟାଁ ଦିଅ ତୋମାର ମୁଖ ଦେଖି । ତବେ ଆମାର ପ୍ରାନ ରହେ ଶୁନ ଶଶିମୁଖି ॥ ଏମନ ପ୍ରକାରେ କହେ ଏକଶତ ବର । ଉପହାସ କରି କହେ କୁନ୍ତଲ ଗୋଚର ॥ ରୂପ ଗୁନ ଦେଖି ମୋରେ ହେନ ଅଭିମାନେ । ପାଦ୍ୟ ଅର୍ଘ୍ୟ ଦିଲ ମୋରେ ଲୋଭ କରି ମନେ । ସବଜନ ଗୃହିଁ ଆନେ ଆମାକେ ବରିଲେ । ଇଛା ବନମାଳ ଲୟାଁ ଦିଲ ମୋର ଗଲେ ॥ ଧନ ରତ୍ନ ଗଜ ବାଜୀ ଅନେକ ଯୌତୁକ । ପ୍ରଦାନ କରିଲ ରାଜା ହରଷେ କୌତୁକେ ॥ ପୁଷ୍ପ ବାସେ ପଲଙ୍କେ ବସିୟାଁ ଦୁଇଜନେ । ତାମ୍ବୁଲ କର୍ପୂର ଖାଲି ଆନନ୍ଦିତ ମନେ । ପାଶାଖେଲେ ଦୁଇଜନ ମନ୍ଦିରେ ଶୋଇଲୁଁ । ବୁକେ ବୁକେ ମୁଖ ସୁଖେ ଚୁମ୍ବନ ଯେ ଦେଲୁଁ ॥ ତୁମି ମୋରେ କଷ୍ଟତରେ ଦିଲେ ଆଲିଙ୍ଗନ । କୁନ୍ତଲ ବୋଲେନ ମୋରେ ନା ଗୃହିଁ ବଦନ । କୁନ୍ତଲେ ବଲେନ ବର ମୁଖେ ଲଜ ନାହିଁ । ଗଲେ ଦଡ଼ି ଲୟାଁ ମର ଘରେ ଗିୟାଁ ତୁହି । ଘରେ ଗୟାଁ କେନ ବିଭା ନାହିଁ ତୁମି ହୟ । ପରନାରୀ

ଲୋଭ କର ପୁରୁଷ ବୋଲୁଅ ॥ ଲୋଭେ ପାପ ପାପେ ମୃତ୍ୟୁ ସଣବେ ପରାଣ । ହାସିବେ ତୋମାର ପ୍ରତି ରାଜା ପ୍ରଜା ଶୁନ । ବଶ କଲେ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ଯେ ରମଣୀ ରାଖିବେ । ବଟପ ହଇୟାଁ କେନ ବିପାକେ ମରିବେ । ତାର ମଧ୍ୟେ ଏକ ବର କରିୟାଁ ଉପାୟେ । ମାଲ୍ୟାଣୀ ମନ୍ଦିରେ ଯାଏ କବିକର୍ଣ୍ଣ ଗାଏ ।

ଶୁନ ସର୍ବ ବିବାଦରେ କଲ୍ୟମ ପ୍ରବନ୍ଧ । ଅଲି ଯେନ ପଙ୍କଜେତେ ପାଏ ମକରନ୍ଦ । ପୁଟଲି କରିୟାଁ । ନିଲ ପାଞ୍ଚଶତ ଟାକା । ମେନକା ମାଲ୍ୟାଣୀ କାଛେ ହଲ ଗୟାଁ ଦେଖା ॥ ମିଠାଇ ନବାତ ଲଡ୍ଡୁ ଚିନି ଫାକାକଲ । ଝୋଲ ଭରି ସରୁଚୂଡ଼ା ଖାଇବାରେ ହିଲ ॥ ମାଉସୀ ମଉସାବୋଲେସମଧପାତ୍ରୀ ଏ। ପରିବାରେପାଟଶାଡ଼ୀଯତନେଯୋଗାଏ ମୋର ଏକ ନିବେଦନ ଶୁନ ଗୋ ମାଲ୍ୟାନି । କୁନ୍ତଲ ସୁନ୍ଦରୀ ସଙ୍ଗେ ମିଲାଅ ଆପନି ॥ ରାଖ ଗୋ ଆମାର ପ୍ରାନ ଧରି ଦୁଟି କର । ବଡ଼ାଇ ବିନଇ କରେ ହଇୟାଁ କାଫର ॥ ବରକନ୍ୟା ରାଜେ ଆଜ କହ୍ନା- ୟାଛେ କଥା । ପାଞ୍ଚ ସାତ ଟାକା ଦିବ ଆନେ ଦେ ବାରତା ॥ ଅର୍ଥ- ଲୋଭେ ମାଲଆଣୀ ଚଲେ ଧୀରେ ଧୀରେ । ପ୍ରବେଶ ହଇଲ ଗିୟାଁ କୁନ୍ତଲ ଗୋଚରେ ॥ ଧର ଧର କୁନ୍ତଲଗୋ ଚମ୍ପାମାଲ୍ ନିଅ । ଏକଲି ବସ୍ୟଛେ କେନ ସମସ୍ୟା ନା ଦିଅ ॥ ହଲ ଫଲ କରି ପାଶେ ନିଜ ଦୁଃଖ ଭାଷେ । ମାୟାବୀ ପୁତନା ଯେନ ଯଶୋଦାର ପାଶେ ॥ କପଟଶୃଙ୍ଖଳା କହେ ମେନକା ମାଲ୍ୟାଣୀ । କହ ଏବେ କୁନ୍ତଲକେମନି କଥା ଶୁନି । କି କଥା ହୟାଛେ ରାଜେ କହ ତୁମି ମୋରେ । ସ୍ୱରୂପ ବଚନ କନ୍ୟାକହ ଗୋ ଆମାରେ ॥ ତୁମାର ମାଲ୍ୟାଣୀ ଆମି ସେବଇଁ ନିକଟ ଆମାରେ କହିତେ କେନ ଅନ୍ତର କପଟ ॥ କାହାରେ କହିବ ଆମି ଗୁପତେର କଥା । ତୁମାର ବିନେ ଅନ୍ୟ କେହ୍ର ନା ଜାନେ ସର୍ବଥା ॥ କୁନ୍ତଲ ବଲେନ ଶୁନ ମେନକା ମାଲ୍ୟାଣୀ । ତୁମରେ ଆମାର କିଛୁ ନାହିଁ ଭିନ୍ନାଭିନ୍ନ ॥ ବିଶ ଶେଷେ ପୁଷ୍ପବାସେ ବସି

ଦୁଇଜନ । ପଶା ଖେଳେ ସ୍ୱାମୀ ମୋର ମାଗେ ଆଲିଙ୍ଗନ ॥ କହିଥିଁ ବିଶେଷ କଥା ପ୍ରବୋଧିଲୁଁ ଯଦି । କ୍ଷୁଧାହେଲେ ଅଲ୍ପମୋରେ ମାଗେ ଗୁନନିଧି ॥ ପେଡ଼ି ଜଳ ପଞ୍ଚ ଶଯ୍ୟ କରିଥିଁ ବ୍ୟଞ୍ଜନ । ସୁଖେଗଲେ ରାଜସଭେ କରିଥିଁ ଭୋଜନ ॥ ଏହିକଥା ହିସ୍ପାଣ୍ଡିଲ ଶୁନ ଗୋ ମାଳିଆନ । ଅପଣା ବୋଲିଥିଁ ତୋତେ କହିଲୁ ଅଖନ ॥ ମନ ବଡ଼-ବାରେ ତାରେ ଅର୍ଦ୍ଧେକ କହିଲ ॥ ଆରେକ ଅର୍ଦ୍ଧକ କଥା ଗୁପତେ ରଖିଲ ॥ ଶୁନିଥି ମାଳିଆଣି ବୁଢ଼ୀ ହାସେ ଖଲ ଖଲ । ଭଣ୍ଡବର କାଛେ ଗିଥିଁ କହିଲ ସକଳ ॥ ଏହିକଥା ଗିଥିଁ କହ କୁନ୍ତଲି ଗୋଚରେ । ତବେ ତୁମାର ପତି ବୋଲେ ନବେ ନିଜ ଘରେ ॥ ମେନକା ମାଳିଆଣି ମୁଖୁ ଶୁନିଥିଁ ସେ ବର । ଖସାଲି ହଇଥିଁ କୁନ୍ତଲି ବଚନ ବଲେ ॥ ଧପଧପ କରିଥି କବାଟ ଠେଲି ମାରେ । ନିର୍ଭୟେ ନିର୍ଲ୍ଲଜ୍ଜ ବର ଦିଲେ ସମାସ୍ତରେ ॥ ତକାଲି କବାଟ ଖୋଲି ଦିଅ ଗୋ ସୁନ୍ଦରି । ଯା ହଲ ରତେର କଥା କହିବ ସୁମରି ॥ କୁନ୍ତଲି ବଲେନ ଆଗେ କହ ସେହି ଖାନେ । ତବେତ ଆସିବେ ଭୁମି ମୋରେ ବିଦ୍ୟମାନେ ॥ ଭଣ୍ଡବର ବଲେ ଶୁନ ରାଜାର ତନିଥି ମୋର ଗେଲ ମାଲ ଦିଲ ସୁନ୍ଦର ଦେଖିଥି ॥ ତବେ ମହାରାଜା ସୁଖେ କରିଲ ପ୍ରଦାନ । ହାଣ୍ଡି ଘୋଡା ଦିଲ କତ ଯଉତୁକମାନ ॥ ପୁଷ୍ପବାସେ ପଶା ଖେଲେ ମାଗି ଆଲିଙ୍ଗନ । ରଙ୍ଗହାସେ ଭୁମି ତାଏ କଲେ ନିବାରନ ॥ ଉପବାସେ ବିଭାରାତେ ଅନ୍ନ ଖାଇଲୁଁ ମାଗି । ରନ୍ଧନ କରିଥିଁ ଭୁମି ଦିଲେ ଯଉଭାଗୀ ॥ ନାରିକେଲ ଜଲ ଦିଥିଁ କରିଲ ରନ୍ଧନ । ପଞ୍ଚଶସ୍ୟ ଛିଲ ତାରେ କରିଲ ବ୍ୟଞ୍ଜନ ॥ କନ୍ୟା ବଲେ ଜାନିଲମ ମାଳିଆଣି ଗୃହୁରି । କସେ କରି ଅନ୍ନ ଖାଲେ କହନା ସୁମରି ॥ ବର ବଲେ ଅନ୍ନଦିଲେ ସୁବର୍ଣ୍ଣର ଥାଲେ । ଷଡ଼-ରସେ ଭୋଜନ କରିଲୁଁ ଝିରାଜଲେ ॥ କନ୍ୟା ବଲେ ଲଜ ଖାଥିଁ ଗଲେ ଦିଅ ଦଡ଼ି । ଜାତି ନଷ୍ଟ କରିଛିଲ ମାଲିଆଣି ବୁଢ଼ୀ ॥

ଗୁପତେ ରଖିଲୁଁ ବଲେ ଆମି ଦୁଟିକଥା । ନୋହିଲେ ଅଖନ ଆମାର ହୈତେ ନିଜ ଭର୍ତ୍ତା ॥ ନା ଜାନିୟା ବର ସବ୍ ଗେଲ ନିଜ ଘରେ । ଭାବନା କରେନ କନ୍ୟା ପୁରୁଷେର ତରେ ॥ ଅସତୀ ଯେ ନାରୀ ଭୁଲେ ପରେର ଭର୍ତ୍ତାରେ । ସତୀ ହଲେ ଅବଶ୍ୟ ପତିର ଚେଷ୍ଟା କରେ ॥ ସ୍ୱାମୀର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ଦୁଃଖେ ଭାବେ ଖଲ ଖଲ । ଲଗିୟାଁ ଅଞ୍ଚଳ ପୁଛେ ନୟନେର ଜଲ ॥ ଅଞ୍ଚଲେ ପଡ଼ିୟାଁ କନ୍ୟା ସକଲ ଜାନିଲ । ସପ୍ତଗ୍ରାମେ ଆଛେ ସ୍ୱାମୀ ମନେତେ ରାଖିଲ ॥ ଶୁନ· ଶୁନ ମହାରାଜା ଆମାର ଉତ୍ତର । ନଉକା ଗଡ଼ାୟାଁ ତୁମି ଦିଅ ହେ ସତ୍ୱର ॥ ସପ୍ତ ଗ୍ରାମେ ଆଛେ ଆମାର ପ୍ରାନ ଗୁନମନ । ତରଣୀ ବାହିୟା ଆମି ଯାବ ହେ ଆପନ ॥ ଶୁନି ରାଜା ବେଗେ ଦିଲ ନୌକା ଗଡ଼ାଇୟାଁ । ଛଲ ଛଲ ଲୋଚନ କନ୍ୟାର ମୁଖ ଚାହିଁୟା ॥ ସପ୍ତ ଗ୍ରାମେ ଫେରି ଆଇଲ ଏକଶତ ବର । କୁନ୍ତଲ ତାହାର ପାଛେ ଚଲିଲ ସତ୍ୱର ॥ ନୃପତି ବଲେନ ଶୁନ ଏକଶତ ବର । ସ୍ୱୟମ୍ବରେ ଜିନି କନ୍ୟା କେ ଆନିଲ ଘର । ଲାଜେ ସବ୍ ହେଠମାଥା ନା ଦିଏ ଉତ୍ତର ।·ରାଜାର ସଭାଏ ନଗଲ ମଦନ ସୁନ୍ଦର ॥ ହାରାମୁଖି ନୌକା ଚାପି କୁନ୍ତଲ ସୁନ୍ଦରୀ । ବାହିୟାଁ ଜାହ୍ନବୀଜଲେ ଯାଏ ତରାତରି ॥ ସପ୍ତଗ୍ରାମେ ଗିୟା କନ୍ୟା ପ୍ରବେଶ ହଇଲ । ମନେ ମନେ କତ କଥା ଭାବତେ ଲାଗିଲ ॥ ଜଲେ ନାଵ ରାଖି ଗେଲ ରାଜାର ଗୋଚର । କେ ମୋରେ ଦିଏଛେ ବଧ ବୁଝହେ ସତ୍ୱର ॥ ରନ୍ଧେର ଗୁପତ କଥା ଯେ ବର କହିବେ । ସେହି ସେ ଆମାର ପତି ନିଶ୍ଚୟ ହଇବେ । ତୁମି ପତ୍ର ମହାରାଜ୍ କର ପ୍ରତିକାର । ନାହଲେ ଆପନା ଦେଶେ ଯାବୁ ପୁନର୍ବାର ॥ ସଭାଜନେ ମହାରାଜା ଜିଜ୍ଞାସା କରିଲ । କେ ବଧ କରେଛେ କିଛୁ ଟେର ନା ପାଇଲ ॥ ରାଜସଭା କରି ନନ୍ଦା କନ୍ୟା ଫିରେ ଦେଶେ । ହେନକାଲେ ପ୍ରବେଶ ମଦନ ରାଜାପାଶେ ॥ ଆଜ୍ଞା ହେଲେ ମହାରାଜା ଆମି ଦିବ କହିଁୟା । ସଭାର ମଧ୍ୟେତେ

କନ୍ୟା ଆନ ଫିରାଇଯାଁ ॥ ଶୁନ ଚମତ୍କାର ହୋଇଲ ଏକଶତ ବର । କବକଣ୍ଠି ବରଚଲ କାଲ୍ଲମ ସୁନ୍ଦର ॥

କନ୍ୟାକେ ଫିରାଇଯାଁ ଯଦ ଆସିଲ ନୃପତି । ମଦନସୁନ୍ଦର ତବେ କହେନ ଭୂପତି ॥ ଶୁନ ଗୋ ରାଜନ କନ୍ୟା ବରେର ବାରତା । ରାଧେ କାଲେ ଯତ ଗୁପ୍ତ ହୟେଛିଲ କଥା ॥ ସ୍ୱୟମ୍ବର ହୋଇଲ ଯବେ ରାଜାର ମନ୍ଦରେ । କତବର ଛିଲ ଯେ ମୁକୁଟ ବାନ୍ଧି ଶିରେ । ତାକେ ତୁମି ନା ବରିଯାଁ କ ଦେଖି ଭୁଲିଲେ । ଗୋରୁ ରାଖାଲକେ ଦିଲେ ଇଚ୍ଛା ବନମାଲେ ॥ ଲୋକେ ଲଜେ ହୋଇଲ ବଡ଼ ଦୁଃଖିତ ଭୂପତି । ଯରିବାରେ ଦିଲ ତାରେ ନବୋଢ଼ର ଧୋତି ॥ କବାଟ କଲାଯାଁ ରାଜା ଶୋଇଲ ମନ୍ଦରେ । ବସିଯା କାନ୍ଦେନ ରାନୀ ଦୁଃଖିତ ଅନ୍ତରେ॥ କୁଲ ପୁରୋହିତ ଡାକେରେ ବିଭା କରାଇଲ । ପୁଷ୍ପବାଁସେ ଦୁଇ ଜନେ ଗମନ କରିଲ ॥ ଯାଶା ଖେଲବାରେ ତାର ବଡ଼ ଛୁଧ ହୋଇଲ । ନିଶା ରାତ୍ରେ ଅନ୍ନ ଯେନ୍ତ୍ର ଖାଇତେ ମାଗିଲ ॥ ଅକ୍ଷୟଦାଣ୍ଡି ପୈଡ଼ ଜଲେ ରନ୍ଧନ କରିଲ । ନିଶାରାତ୍ରେ ସେହୁ ବର ଭୋଜନ କରିଲ । ଭୋଜନ କରିଯାଁ ବର କଲ୍ଲ ଆଚମନ । ତାମ୍ବୁଲ ଭାଙ୍ଗିଯାଁ ତୁମି ଦିଲେ ତତକ୍ଷନ ॥ ଜାନାଜାନି ହବେ ବଲେ ତୁମି ଗୋ ଉରାଏ । ଶ୍ମଶାନ କେ ନେଚେ ପାତା ରାଖିଲ ପୁତିଏ । ଏହାଯବେ ରାଜକନ୍ୟା ମିଥ୍ୟା ବଲେ ବଲ । ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷେ ତୋମାରେସଙ୍ଗେ ଦେଖାଇବ ଚଲ ॥ ଶୟନେତେ ଛିଲ ତୁମି ବର କରି କୋଲେ । ପରିଚୟ ଦିଯାଁଗେଲ ଲେଖିଆ ଅଞ୍ଚଲେ ॥ କନ୍ୟା ବଲେ ଅବଧାନ କର କ୍ଷିତିନାଥ । ଏହି କଥା ଗୁପ୍ତେ ଛିଲ ଏହି ପ୍ରାନନାଥ ॥ ମହାରାଜା କଲ୍ୟ ଦିଯା ମଦନସୁନ୍ଦରେ । ଘୋଡ଼ା ଯେ ଶିରୋପା ଦିଲ କୁନ୍ତଲର ତରେ ॥ ମଥାଏ ମୁକୁଟ ରାଜା କରିଲେ ଇନାମ । ଜାଗିର କରିଯାଁ ରାଜା ଦିଲ ସପ୍ତଗ୍ରାମ ॥ ଧନ୍ୟ ଧନ୍ୟ ମହାରାଜା କର ପୁରଷ୍କାର । ସପ୍ତ ଗ୍ରାମେ ନାମ ଯଶ ରଖିଲ ଆମାର ॥ ମଙ୍ଗଲ ଦୁନ୍ଦୁଭି ବାଦ୍ୟ ମଦନ-

ସୁନ୍ଦର । ବଦାନ୍ୱୟ୍ୟା କନ୍ୟାଲସ୍ନା ଯାଏ ନିଜଘର ॥ ସର୍ବଜନ ବର କନ୍ୟା ନିଜଘରେ ଯାଏ । ସୁମନ୍ତ କୁମନ୍ତ ଶୁନ୍ନ ଦେଖିବାରେ ଧାଏଁ ॥ ସୁମନ୍ତ କୁମନ୍ତ ସଙ୍ଗେ ମଦନସୁନ୍ଦର । ଦେଖି ଶୁଖାଇଲ ମୁଖ ବୁକେ ଲାଗେ ଡ଼ର ॥ ଆଶ୍ଚର୍ମା ନା ଜାଲଏ ଗୋ ଅଦଭୁତ କଥା । କେମନ ମଦନ ତବେ ଗିଯ଼ାଁ ଛିଲ ତଥା ॥ କେମନ ହଇଲ ବର୍ଷା ବୁଝା ନାହିଁ ଗେଲ । ମନ ବଡ଼ ଛନ୍ନ ଛନ୍ନ ବିପରୀତ ହଲ ॥ ସୁମନ୍ତ ବଲେନ ଯଖନ ସ୍ୱର୍ଗ ଲାଗେ ଗାଛ । ତଖନ ଆମାର ମନ ହଏ ସାତ ପାଞ୍ଚ ॥ ଏ କଥା କହିବା କାକେ କ କରି ଉପାଯ଼େ । ସ୍ୱାମୀ ଯଦି ଶୁନିବେନ ମାରିବେ ଦୁହାଁଏ ॥ ସୁମନ୍ତ ବଲେନ ଯାହା ଯେ ଛିଲ ସେ ହଲ । କେମନେ ନିସ୍ତାର ପାବ ଯୁକ୍ତି ମୋରେ ବଲ ॥ କୁମନ୍ତ ବୋଲେନ ବସ କିନିଯ଼ା ଆନିବ । ଏଖନି ଖୁଆଇଯ଼ାଁ ଘରେ ମଦନ ମାରିବ । ତବେତ ସେ କଷ୍ଟ ଘୁଞ୍ଚେ ଭଯ଼ଭ୍ରାନ୍ତି ଯାଏ । ନିଷ୍କେଟକେ ମାରିଲେ ଯେନ ପୁତନା ବେଡ଼ାଏ ॥ ହେନକାଲେ ବର କନ୍ୟା ଆଇଲ ମନ୍ଦିରେ । ସୁମନ୍ତ କୁମନ୍ତ ଯାଏ ବିଷ କିନିବାରେ ॥ ପ୍ରନାମ କରିଯ଼ା ଆଗୁ ସତ୍ୟନାରାଯ଼ନ । ସନ୍ନାମ କରିଯ଼ା କବିକର୍ଣ୍ଣ ରସେ ଗାନ ॥

ବର କନ୍ୟା ରଖି ଘରେ ସୁମନ୍ତ କୁମନ୍ତ । ବିଷ କିନି ଯାଏ ବନିକେର ଯେ ବସନ୍ତ ॥ ଅନ୍ତରେ ଜାନି ତବେ ସତ୍ୟନାରାଯ଼ନ । ଫକିରେର ବେଶଧରି ବନିକେ କହେନ ॥ ଆସେ ସୌଦାଗର ବନ୍ଧୁ ବିଷ କିନିବାରେ । ଏକ ରତ୍ତି ବିଷବାବା ନାହିଁ ହବେ ତାରେ ॥ ଯେନ୍ତ ତାରେ ବିଷ ଦିବେ ସହର ବାଜାରେ । ଏକ ଖ୍ୟାତ କରି ରାଜା ପୁଛିବେ ତାହାଁରେ । ଅତବଲି ସତ୍ୟପୀର ବାଜାରେ ଦାଣ୍ଡାଏ । ସୁମନ୍ତ କୁମନ୍ତ ବିଷ କିନିବାର ଯାଏ ॥ ବନିକରଦ୍ୱାରେ ଘରେ ସହର ବାଜାରେ । କଟୋରାଭରିଆକାଲକୂଟ ମାଗେ ତାରେ॥ ବନିକ ସକଲ ବିଶେଷ ନାମ ଲଇତେ । କେନ୍ତ ନାହିଁ ଦିଲ ତାରେ

କାଛେ ଖାଡ଼ା ହୈଛେ ॥ ଡାକନୀ ଯୋଗିନୀ ବଲି ଗାଳି ଦିଲ ତାଏଂ । ମାରିବାରତରେ ସବେ ଠେଙ୍ଗା ଲଏ ଧାଏଁ । କୋନଖାନେ କଲକୁଟ ବିଷ ନାମିକଲ । ଆକାଶ ଭଙ୍ଗିଆ ଯେନ ମାଥାଏ ପଡ଼ିଲ ॥ ମନଦୁଃଖେ ଦୁଇଯାଏ ପଡ଼ିଛେ ଗଙ୍ଗାରେ । କାନ୍ଦ କାନ୍ଦ ଦୁହୁଁ ଚଲେଯାଏ ନିଜ ଘରେ ॥ ପଥମଧ୍ୟେ ସତ୍ୟପୀର ତାରେ ଦେଖା ଦିଲ କାହାକା ଖାତିରେ ଦୁଃଖ କରୋ ହାମେ ବୋଲ ॥ କୋଡ ମାମଲା ତେରା ନା ହଏ ହାସିଲ । କହ ନା ଦୋଗ୍ରୁଟ ବାତ ଦାଣ୍ଡା ଏକ ତିଲ । ସୁମନ୍ତ କୁମନ୍ତ ବଲେ ଶୁନହେ ଫକୀର । ପବନ ତେଜକେ ଛିଲୁ ତୋମାର ଖାତିର ॥ ଭଲମନ୍ତ୍ର ଭୁମି ଆମାରେ ଶିଖାଇୟା ଦିଲେ । ଏକଥା ଶୁନିୟା ପତି ରାଖିବେ କି ଘରେ ॥ ଗାଛ ଚଡ଼ି ଗେଲୁଁ ଆମି କୁନ୍ତଲ ଚାରାଏ । କେମନେ ମଦନ ଘରେ ଜାନିଲ ତାହାଏ ॥ ହେନ କଥା ବୁଝି ହୋଠ ଲୁକାଇୟା ଛିଲ । କୁନ୍ତ-ଲକେ ବିଭାକରି ଘରତେ ରହିଲ ॥ ଏକଥା ଶୁନିୟା ପତି ଘରେ ନା ରାଖିବେ । ଦୁହାତିୟା ଠେଙ୍ଗାଲୟାଁ ପରାନେ ବଧିବେ ॥ ମଦନେ ମାରତେ ବିଷକିନିବାରେ ଗେଲୁଁ । ନା ପାୟା କନ୍ୟାର-ଦ୍ୱାରେ ଫିରିୟା ଅଇଲୁ ॥ ଫକୀର ବଲେନ ବେଟି ମେରା କିଆ ଦୋଷ ପତିରେ ଗୁଣ୍ଡିଆ କେନ ଗେଲ ଆପ ଖୋସ ॥ ମଦନ ସୁନ୍ଦର ତେରା କିୟା ଦୋଷ କିୟା । କହାକୁ ମାରେଗା ଉସେ କାଲକୁଟ ଦିଆ ॥ ସୁନ୍ଦୁଷ ବଧନେକା ପାପ କ୍ୟା କହୁଙ୍ଗା ତୋରେ । ନରକେ ପଡ଼େଗି ବେଟୀ ଏ ଦୋର ସଂସାରେ ॥ ଔଷଧି ବାତାୟା ଦିବ ଶୁନ ମେରା ବାତ । ଆମାର ଔଷଧି ଦିବେ ଗାଦୁରେ୍ଧର ସାଥ ॥ ତାହା ଖାଇୟା ମଦନ ହୋଏଗା ସଜ୍ଞାନ । ଉଡ଼କକେ ଭାଗେଗା ସେ ଲୟା ସେ ଜୀବଦାନ ॥ ଆପନ ଗରଳ ବିଷ ଜାହେ ଖିଲ୍ଲଏଗା । ଦେଓରେ ମାରେଗା ବୋଲ କଳଙ୍କ ରହେଗା ॥ ଅତବଲି ଜଡ଼ି ପୀର ହାତେ ଭୁଲ୍ଲା ଦିଲ । ତବେ ଖୁସେ ଦୁଇଯାଏ ମନ୍ଦରେ ଚଲିଲ ॥

ପିତାପ ବ୍ୟଞ୍ଜନ ଦୁଇ କରିଲ ରନ୍ଧନ । ମଦନେରତେ ଦୁଇଯାଏ କରାଏ ଭୋଜନ ॥ ଦୁଧେ ମିଶାଇଯାଁ ସେ ଔଷଧି ତାରେ ଦିଲ । ଖାଇଯା ସ୍ୱରୂପ ତବ ମଦନ ହଇଲ ॥ ଔଷଧି ଖାଇଯାଁ ଅଙ୍ଗ ସ୍ୱରୂପ ହଇଲ । ନିଷ୍ଟୁକେ ମାରିତେ କି ପୁତନା ଦୁଗ୍‌ଧ ଦିଲ ॥ ସ୍ୱରୂପ ହଇଲ ଅଙ୍ଗ ଔଷଧିର ତାପେ । ନଳରାଜା ଯେନ ଦାଗା ହୈଲ ଅଭିଶାପେ ॥ ମଦନ ସନ୍ଧାନ ହଯାଁ ଉଡ଼ିଯାଁ ଚଲିଏ । ବାଜହଯା ସତ୍ୟପୀର ତାର ପାଛୁ ଧାଏ । ସାନନ୍ଦ ବନନ୍ଦ ଯଥା ପାଠନାତେ ଆଛେ । ତଥା ଗିଯାଁ ସେହୁ ପକ୍ଷୀ ବସେ ଆମ୍ରଗାଛେ ॥ କୁନ୍ତଲ ସୁନ୍ଦରୀ ଘରେ ନା ଦେଖିଯାଁ ପତି । ମନସ୍ତାପ କରିଯାଁ ସେ କାନ୍ଦେ ଦୁଃଖମତି ॥ ସତ୍ୟନାରାୟନେ କରି ସହସ୍ର ପ୍ରନାମ । ଗାଏ ଦ୍ୱିଜ କବିକର୍ଣ୍ଣ ପ୍ରଭୁର ପୁରାନ ॥

ସାବଧାନେ ଶୁନ ହେ ସକଲ ବନ୍ଧୁଗନ । କାଲିମ ଭ୍ରମେର ସିନ୍ଧୁ ଅପୂର୍ବ କଥନ ॥ ନିକେତନ ନିଜପତି ନା ଦେଖି ନିଷ୍ଠାଏ । ନିଶ୍ୱାସ ଛାଡ଼ିଯାଁ ତବେ କାନ୍ଦେନ କନ୍ୟାଏ ॥ କୁଲବଧୂ କଥା ଯାତ କି ବୁଦ୍ଧି କରିବ । ନା ଦେଖିଲେ ପତି ପ୍ରାନ କେମନ ଧରିବ ॥ ଆମାର ଦରିଦ୍ର ନିଧି ହସ୍ତଗତ ଗୃନ୍ଧ । କଦୋଷେ ବଞ୍ଚିବେନ କାଟି ପ୍ରେମର ଫାନ୍ଦ ॥ ଶୋକେର ସାଗରେ ଉଠେ ଦୁଃଖେର । ଲହରୀ ଭୂମିରେ ପଡ଼ିଯାଁ କାନ୍ଦେ କୁନ୍ତଲ ସୁନ୍ଦରୀ ॥ ପାତାଲେ ପଡ଼ିଯା କାନ୍ଦେ ନାହିଁ ପାଏ କୂଲ । ଦାରୁନ ଦଇବ ଦୋଷେ ଉପୁଡ଼ିଲ ମୂଲ ॥ ସ୍ୱପାକେ ଘସିଯାଁ ଜଲେ ନାହିଁ ଲଗେ ଜଡ଼ । ଯଦି ବା ଲାଗି କି ଜଲେ ଜୋରେ ହନେ ତାଡ଼ । ମଦନେର ଅର୍ଥେ ଝୁରେ କୁନ୍ତଲ ସୁନ୍ଦରୀ । ଗୋପୀଗନ କାନ୍ଦେ ଯେନ ବୃନ୍ଦାବନେ ହେରି । ଅଷ୍ଟ ଅଲଙ୍କାରେ ଖସେ ଷୋଲଟି ସିଂହାର । ହନେ ହନେ ଦଶଦିଗ ହେରେ ଅନ୍ଧକାର । ସୁମନ୍ତ କୁମନ୍ତ କପଟେତେ କରେ ସ୍ୱର । ବ୍ୟାଘ୍ରଲିଯାଁ ପାଲାଇଲ ମଦନକେ ମୋର ॥ କୁନ୍ତଲର କାଛେ ଗିଯାଁ କରେ

ଖାଏ ୨ । ଘରେପଶି ଖଟେବସି ହାତସ ଦଇଯାଏ ॥ ମଦନସୁନ୍ଦରେ
ତରେ ଶୁଣିଥିଲୁ ଫକୀର । ରଜାରେ ସ୍ୱପ୍ନ ଘଟେଇ ଦେଖାଏ କାହିଁର ॥
ଘାଗଡ଼ା ବ୍ୟାଘ୍ରର ପରେ ଚଢ଼ିବୁଲାଯବନ୍ୟ ଶିଷ୍ୟ । ଦଶିଲେ ଖେଦା
ଆପ ବିଷମ ଗର୍ଜିଲେ । ଯୁଥେ ଯୁଥେ ଯମଦୂତ ଆସେ ତୋଳିଭୂତ ।
ପିଠଡ଼ା କରିଥିଲା ହାତ ବାନ୍ଧେ ଯମଦୂତ ॥ ଲୁହାର ମଦନସୁନ୍ଦର ହାତେ
ମାଥାର ଉପର । କରାଳ ବଦନ ଚଢ଼ି ବ୍ୟାଘ୍ର ଉପର ॥ ବନ୍ଦି ୨
ଜଞ୍ଜାଳି ଫକୀର କଟନ୍ଦର । କାଟିଯାଏ ମାଂସ ଖାଏ ଗର୍ଜନ୍ତ ବାନର ॥
ଆକାଶ ଲାଗିଥିଲା ପୂଜେ ରଜାର ମଣ୍ଡଳ । ଅର୍ଦ୍ଧ ହାଣୁଥିଲେ ବ୍ୟାଘ୍ରଧର
ଖାଏ ସେନାବଳ ॥ ସିପାହୀ ଦିଆନ ଆଉ ମୁଗଲ ପଠାଣ ।
ବୁଢ଼ା ଫକୀର କୋପେ ବୋଲେ ହାନ ୨ ॥ ହାମାମ ଦୁମାମ ଘଣ୍ଟା
ବ୍ୟାଘ୍ରର ପ୍ରଧାନ । ଉଡ଼ାଉ କରିଥିଲା ଦଳ ସବୁ ରଣଭୂମି ॥ ଚଣ୍ଡୀ
ବ୍ୟାଘ୍ର ଧରି ଖାଏ କରେ ମାରେ ଡେଉ । ଲମ୍ଫ ଝମ୍ପ ଆଉ ଖଣ୍ଡା
ଘାଇ ଦେଲେ ଗଉ ॥ ବରଷେ ରକ୍ତର ଧାର ପିଏ ମହାକାଳୀ ।
ଚୌଷଠି ଯୋଗିନୀ ସଙ୍ଗେ ଗଲେ ହାତ ମାଲି । ନୃପ ଅନ୍ତରେ ନ୍ୟୂନ
ମାତ୍ର କହେନ କାହାର । ଶୁଣିବେ ଆସନ୍ତି ଦେଖି ନାହିଁ ବୁଝି ଖରଗା ॥
ସାନନ୍ଦ ବିନନ୍ଦ ଦୁଇ ଭାଇ କାରାଗାରେ । ଦେଖି ଚିତ୍ତେ ହୃଦୟାନ୍ତେ
ଶୁଣିଆ ହେବେ ତାରେ ॥ ଯଦି ସେ ଶୁଣିଥିଲା ହେବେ ନୃପରେ
ଆମର । ଗଢନ ଛୋଡ଼ାଇ ତେର ଶୁନ ସମାଚର ॥ ସତ୍ୟଶୀଳ
ନୃପନ ଦେଖାଏ ନୃପ ଅନ୍ତରେ । ଅନ୍ତର୍ଦ୍ଧାନ ହସ୍ତୁ ଗଲ ଆସମାନ-
ପରେ ॥ ରାମ ରାତ ପୁହାଇଥିଲା ଉଠେ ନୃପବର । ସ୍ୱପନର
କଥା ତବେ କହିଲ ସଭାଏ ॥ ସାନନ୍ଦ ବିନନ୍ଦ ଲୋକ ବିନ୍ଦୁତେ
ଆନିଅ ॥ ଗୁଡ଼ିଆ ଦଳ ଦେଲା କାଟି ହୁକୁମ ମାନିଆ ॥ ଦୋଉଡ଼ି
ପରେ ପାନ ଦିଆ ବନ୍ଦି କରିଲ । ଲଟେଇଲ ଡାଙ୍ଗୀଏ ଚଉଦ
ଡାଙ୍ଗୀ ହେଲ ॥ ଘରେ ଯାଇଛେ ଶତ ବସ୍ତ୍ର କାଟନେ ଯୋଗାଇଲ
ମାଲିସିଲା ଉପରେ ଲଦି ଡାଙ୍ଗୀର ଉପର ॥ ସୁମନ୍ତ ସୁମନ୍ତ ଚଢେ

କହେ ଅଭରୁନ । ମଦନେର କଥା ତବେ କରିଲ ସ୍ମରନ ॥ ନୃପତରେ ସୌଦାଗର ମାଗେନ ସାଞ୍ଚାନ । ପ୍ରଭୁର ପୁରନ କବକଣ୍ଠ ରସେ ଗାନ । ସାନନ୍ଦ ବନନ୍ଦ ଭଇ ମଦନ ଖାତରେ । ସଞ୍ଚାନ ଶିକାର ପକ୍ଷୀ ମାଗେ ନୃପତରେ । ବେଗକରେ ମୋର ଆଜ ଦିଅ ନୃପରାୟେ ॥ ଚିଡ଼ୟା ମାର ଡାକ ରାଜା ପରମାନ ଦିଏ ॥ ସାନନ୍ଦ ବନନ୍ଦେ ରାଜା ହୁଏ ମେହେରମାନ । ଧରିତେ ସଞ୍ଚାନ ପକ୍ଷୀ ଦିଲେ ପରମାନ ॥ ରାଜାଜ୍ଞା ପାଇୟା ତବେ ଯାତଣ ରାକ୍ଷାଟି । ସାତନଲ୍ ବାନ୍ଧେ କରି ନିଏ ଅଠା କାଠି ॥ ସଞ୍ଚାନ ଧରିତେ ତବେ ବନପଥେ ଯାଏ । ହେନ କାଲେ ଦେଖା କାରେ କଲେନ ଖୋଦାଏ ॥ ସଫେଦ ଡାକଆଁ ଶିର ଶିରମି ମାନତେ । ଶବରେ ଦର୍ଶନ ଯେନ ଦିଲ ରଘୁନାଥେ ॥ ପୁଛିଲେନ ଅଧମ-ତାରନ ନାରାୟନ । କହ ହେ ରାକ୍ଷାଟି ତେରା କାହେକୁ ପ୍ରୟାନ ॥ ଧନ୍ଲାମ କରିୟା କହେ ରାକ୍ଷାଟି ବଚନ । ସଞ୍ଚାନ ଧରିତେ ଆମି ଅଇଲୁ ବନ୍ଦନ ॥ ମହାରାଜା ଦିଲ ଆଜ୍ଞା ଲଙ୍ଘିବାରେ ନାରି । ସୌଦାଗର ମାଗି ଆଛେ ସଞ୍ଚାନ ଶିକାରି ॥ କୁନ ଗାଛେ ଆଛେ ସେହି ନାହିଁ ଦେଖି ଜନା । ମହା ମନଦୁଃଖେ ଯାଇ କରିୟା ଭାବନା ॥ ଫକିର ବଲେନ ବାବା ପାଇବେ ଏଖନ । ଅକଦାଏ ସତ୍ୟପୀରେ କବୁଲ ଶିରନି ॥ ରାକ୍ଷାଟି ସକଲବଲେ ଶୁନ ଦେଓୟାନ । ଆମାର ଶିରନି ଦିବ ପାଇଲେ ସଞ୍ଚାନ ॥ ହରଷେ ରାକ୍ଷାଟି ସନ୍ଧି ଶିରନି ମାନିଲ ॥ ଆମ୍ବଗାଛେ ସଞ୍ଚାନ ଯେ ବାତାଇୟାଁ ଦିଲ ॥ ତରୁତଳେ ରାକ୍ଷାଟି ସେ ହୟା ସାବଧାନେ । ସାତନଲ୍ ଦିଆଁ ଅଠା ଧରିଲ ସଞ୍ଚାନେ ॥ ରାଜାର ହଜୁରେ ସେହି ପକ୍ଷୀ ଦିୟାଁ ଭେଟି । ଘରେ ଗୟା ପୀରେ ପୁଜେ ସକଲ ରାକ୍ଷାଟି । ସାନନ୍ଦ ବନନ୍ଦେ ରାଜା ଦିଲେନ ସଞ୍ଚାନ । ବିଦାୟ ମାଗିୟା ଦେଶେ କରିଲ ପ୍ରୟାନ । ମାସ୍ତୁଲେ ବାନ୍ଧିୟାଁ ପାଲ ବସିଲେ ନାବର । ଆହ୍ଲ

ବାହୁଡ଼ି ଚଳି ଯାଏ ସୌଦାଗର ॥ ସାଗରସଙ୍ଗମ ଘାଟେ କତ ନବ ନାମ । କହୁଛନ୍ତି ବୋଲନ୍ତି ସାଧୁ ହୋଇଲ ସପ୍ତଗ୍ରାମ ॥ ସୁମନ୍ତି କୁମନ୍ତ ଘାଟେ ବାଦ୍ୟ ଧ୍ୱନି ଶୁନି । ଡାଙ୍ଗା ମଙ୍ଗଳସ୍ଥି ଏଲ ଦୁଇଯାଏ ପୁନି ॥ ସୁମନ୍ତକେ ସାନନ୍ଦ ଦଲେନ କାଥା ଫଣ୍ଡ । କୁମନ୍ତକେ ବାନନ୍ଦ ଦଲେନ ଗଜ ମୋଣ୍ଡ ॥ ଦୁଇଭାଇ ଏକଠାରେ ବସିୟାଁ ମନ୍ଦିରେ । ମଦନସୁନ୍ଦର ତାଙ୍କେ ସଞ୍ଚାନ ଖାଞ୍ଚରେ ॥ ସୁମନ୍ତ କହନ୍ତି କଥା ଶୁନ ସୌଦାଗର ବ୍ୟାଘ୍ର ମାରିୟା ପାଲିଇଲ ମଦନକେ ମୋର ॥ ତାହାର ଲାଗିୟାଁ କାନ୍ଦ ରହଦିବା ଘରେ । ଚକ୍ଷୁରେ ଅଶ୍ରୁଲ କାହିଁ ଦୁଃଖିତେ ଅନ୍ତରେ ॥ ତୁମାର ବଚନ ଯତ୍ନ ଲଙ୍ଘି ନା ପାରିଲୁ । ପ୍ରାନ ପ୍ରିୟ କରି ତାରେ ବଞ୍ଚି କରାଇଲୁ ॥ ଘରତେ ମଦନ କାହିଁ କାନ୍ଦେ ଉଚ୍ଚସ୍ୱରେ । ମନଦୁଃଖେ ଦୁଇଭାଇ ପଡ଼ିଲ ଭୂମିରେ ॥ ଲକ୍ଷ୍ମନ ପଡ଼ିଲେ ଯେନ କାନ୍ଦେ ରଘୁନାଥ । କାନ୍ଦେନ ହା ଭାଇ ବଲେ ଶିରେ ମାରେ ହାତ ॥ ଭାଇ ବଦଲେ ଭାଇବଧୂ ନକ୍ଷେତନେ ଗିୟାଁ । ଏ ସଞ୍ଚାନ ପାକ୍ଷୀରେ ପାଲନ୍ତେ ଆଶା ଦିୟା ॥ ମନଦୁଃଖେ ଦୁର ଯାଏ କ୍ଷଣେକ ରହିଲ । ସଞ୍ଚାନ ପିଞ୍ଜର ଲୟା କୁନ୍ତଲରେ ଦିଲ ॥ ପାଲନ କରେନ ତାରେ ସ୍ୱାମୀ ଆଶେ ପାକ୍ଷୀ ନରବଧି ଶୋକେ କନ୍ୟା ବୁକୁଫାଟେ ଦେଖି । ହେନମତେ କତ ଦିନ ଗୁଜରିୟାଁ ଗେଲ । ସତ୍ୟପୀର ସାହେବର ଦୟା ଉପୁଜିଲ ॥ କୁନ୍ତଲର ଦୁଃଖ ଦୂର କରିତେ ଖୋଦାଏ ! ଫକୀରେର ବେଶେ ଭିକ୍ଷା ମାଗେ କୁନ୍ତଲଏ ॥ କୁନ୍ତଲ ବଲେନ ଆମି ଅଭାଗନୀ ନାରୀ । ଖାଇତେ ଖରଚ ନାହିଁ ବଧିର ଖାଣ୍ଡରି ॥ କି ଜାନି କି ଧରେ ପ୍ରଭୁ କାଲ୍ୟ ଦୁଇଯାଏ ॥ ଜୀବନେ ମାରିଲ ପଡ଼ କହିଲୁଁ ତୁମାଏ ॥ ଫକୀର ବଲେନ ଦେଟି ଶୁନ ମେର ବାନୀ । ସତ୍ୟନାରାୟନେ ଯଦି କବୁଲ ଶିରନୀ ॥ ଫକୀରେର କଥା ଶୁନି କୁନ୍ତଲସୁନ୍ଦରୀ । ଖାଇବାର ଖୁଦୁ-ଦିଲ ଆନି ବାଟି ଭରି ॥ ହାସିୟାଁ ଫକୀରବଲେ ଶୁନି ମେର ବେଟି ।

ବାଜାରେ ଚକପାଁ ଆନ ସେବ୍ ଖୁ ଦୁମୁଷ୍ଟା ॥ ଦାସୀ ହାତେ ଖାଉ ଛିଣ୍ଡା ଦଲ ଖୁଦୁଗୁଲ । ପୁଟୁଲି ବାନ୍ଧିଲେ ଖୁଦୁ ତେଲ ମୁକ୍ତାଫଳ ॥ ବନକେର ଦ୍ୱାରେ ଦ୍ୱାରେ ସହର ବାଜାରେ । ଖୁଦ ବିକିବା ବଲିଷ୍ଠ ଦାସୀ ଝିଙ୍କେ ସବାକାରେ ॥ ମୁକୁଲସ୍ତୀ ଠାକା ଗନ ଦିଲ ପେଦିଯା ଗରୁ । କୁନ୍ତଲରେ ଧାଯା ଗସ୍ତୁ କହିଲ ଖବରୁ ॥ ଦାସୀ କହିଲ ମହାରାମ ବୁଝ କହ୍ବ ତୋରେ । ମୁକ୍ତା ବକ ଆନ ଆଛୁ ପ୍ରଭୁ ସାଦେଙ୍କୁ ତୋରେ ॥ ଶୁନ ନରଘର ମୂଲ୍ୟ ବନକେର ବଧୁ । ସବ ଲକ୍ଷ ଠାକା ଲୟୁ କନେ ଘିତ ମଧୁ ॥ ପୂଜା ସାର ଶିରମା ବାଣ୍ଟିଲେ ଜନେ ଜନେ । ଅର୍ଦ୍ଧେକ ଶିରମା ଦିଲ ପାକ୍ଷୀର ଗସ୍ତୁନେ ॥ ଖାଇଲେ ଦୁଇଲେ ସେହୁ ମଦନସୁନ୍ଦର । ମିଠ ଗରଜା ତେଜନ ମୁକ୍ତ ନକ୍ଷେତ୍ରର ଗୋରର ॥ ସାନନ୍ଦ ବନନ୍ଦ ଭାଇ ନାରସ୍ୟୁ ବୋଲାଏ । ଆନନ୍ଦେ ଭାଇର ମୁଖେ ଗର ଚୁମ୍ବ ଦିଏ ॥ ସୁମତି କୁମତି କଥା ଜନିଲ ମଦନ । ଶୁନିସ୍ତୁ । ସେ ଦୁଇଭାଇ କାନ୍ଦେ ଘନ ଘନ ॥ ଏକ ଖାଡା କରି ଯାଏ ପୁତ୍ରବାର ତାରେ । ଆସମାନେ ଥାଇ ପ୍ରଭୁ ନିବାରନ୍ତି କରେ ॥ ତିନ ଭାଇଁ ଏକଠାବେ ସୁଖେ ରହେ ଧର୍ମେ । ଶ୍ରୀ ଜବ କର୍ଣ୍ଣେ ଗାଏ ପ୍ରଭୁର ପୁରାନେ । ଏକ ସୁତେ ଶିଷ୍ଟି ହେଲେ ଲକ୍ଷେଗୁନେ ପୁନ୍ୟ । ନିଯୁତହାସିଲ ହଏ ଫଳେ କଲେ କାମ । ନକ୍ଷେତ୍ରର ପୀରେ ହରି ବୋଲ ସର୍ବଜନ । ନିଯୁତ ହାସିଲ ହେବେ ଫତେ ହେବ କାମ ॥ ଆଉ ଏକ ନିବେଦନ ଉବ ଛଦ୍ୟମାନ । ଯଜମାନେ ମହାପ୍ରଭୁ ବାଞ୍ଛିବେ କଲ୍ୟାନ ॥ ଆଉ ଏକ ନିବେଦନ ତିବ ଛଦ୍ୟମାନ । ଗାୟକେ ବାଦ୍ୟକେ ବାବା ବାଞ୍ଛିବେ କଲ୍ୟାନ ॥ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ କର୍ଣ୍ଣେତେ ଗାଏ ସତ୍ୟପୀର ପାଏ । ହରି ହରି ବୋଲ ଭାଇ ପାଲା ହେଲ ସାଏ ॥

— ୪*୪ —

ସମାପ୍ତ

ମୁଦ୍ରାକର — ଶ୍ରୀ ବୈଷ୍ଣବ, ଶଙ୍ଖିକା ପ୍ରିଣ୍ଟିଂ ପ୍ରେସ୍, କଟକ-୨

ସଦାନନ୍ଦ ସୌଦାଗର ପାଲା

(୭)

ରାମ ବଲ ରାମ ବଲ ନା କରନ୍ତେ ହେଲ । ଭବସିନ୍ଧୁ ପାର ହୈତେ ବାନ୍ଧ ଭୂମି ଭେଲ ॥ ଭାଇ ବଲ ବନ୍ଧୁ ବଲ ସମ୍ପତ୍ତିର ସାଥୀ । ଜୀବନ ଯାବାର କାଲେ ଗୋବିନ୍ଦହିଁ ଗତି ॥ ହରି ହରି ବଲ ହେ ସଭାର ସଜ୍ଜନ । କଲୁଷ ହରିବେ ବାବା ସତ୍ୟନାରାୟଣ । ମାଆ ଯେ ମାଉସୀମାନେ ଆସିଅଛ ଧାଇଁ । ସତ୍ୟନାରାୟଣ ପୂଜା ଦେଖିବାର ପାଇଁ । ଦେଖି ଶୁଣି ମନୋବାଞ୍ଛା ପୂରଣ କରିବ । ତୁମ୍ଭ ପୁଅ ପୌଅଙ୍କର ଆୟୁଷ ବଢ଼ିବ । ହୁଳହୁଳି ସଙ୍ଗେ ହରିବଲ ପଡୁଥିବ । ନ ଯିବ ଶମନପୁର ପାତକ ଛାଡ଼ିବ । ଏକାମନ ଏକଚିତ୍ତ ଦେଇ ସର୍ବେ ଶୁଣ । ଯାହାର ଯେ ମନୋବାଞ୍ଛା ହଇବେ ପୂରଣ । ନାରାୟଣ ପାଦତଳେ ନିଲାମ ଶରଣ । ଉଦ୍ଧାର କରିବେ ପ୍ରଭୁ ସତ୍ୟନାରାୟଣ । ସଦାନନ୍ଦ ସୌଦାଗର ପାଲା ହକିକତ । ରଚିଲେନ କବିକର୍ଣ୍ଣ କାଲିମେର ସୁତ ।

ଭାଗୀରଥି କୂଳେ ବସେ କାଞ୍ଚନ ନାଗର । ତାର ମଧ୍ୟେ ଲକ୍ଷପତି ରାଜା ରତ୍ନାକାର । ସାନନ୍ଦ ବିନୋଦ ସେ ଦେଶର ସୌଦାଗର । ତାର ଜ୍ୟେଷ୍ଠ ଭାଇ ନାମ ମଦନସୁନ୍ଦର । ଯେ ଦିନ କୁନ୍ତଳାକେ ମଦନ ବିଭା ହେଲ । କ୍ରମନ୍ତି ସୁମନ୍ତି ତାରେ ସଞ୍ଚନ କରିଲ । କତି ଦିନେ ସୌଦାଗର ଆସେ ନିଜଘରେ । ମଦନ ସଞ୍ଚାନ ପକ୍ଷୀ ଆଟେନ ସଙ୍ଗତରେ । ମଦନର ଜାୟା ହୁଏ କୁନ୍ତଲ କାମିନୀ । ଅକଦାଏ ସତ୍ୟପୀରେ ମାନିଲ ଶିରନୀ । ପୂଜା ବଢ଼ାଇୟା ସେହୁ ଶିରନୀ ବାଣ୍ଟିଲ । ମଦନ ସଞ୍ଚାନ ମୁଖେ ଶିରନୀ ଯେ ଦିଲ । ଯଖନ ଶିରିଣୀ ଟିପିଲ ମଦନସୁନ୍ଦର । ତଖନି ହଇଲ ତାର ମାନୁଷ ଶରୀର ।

ଅଞ୍ଜସ ସଞ୍ଜସ ଆଦ ଚୂର୍ଣ୍ଣ ହୋଇଗଲା । ମାନୁଷରୂପେ ମଦନ ଆସି ପ୍ରବେଶିଲା । ସୁମନ୍ତ କୁମନ୍ତ ଦେଖି ହେଲେ ଚମତ୍କାର । ସାନନ୍ଦ ବଲେ ବନୋଦ ଏ କ ସମାଚାର । ସହରର ନଗରେ ସବେ ହେଲ କାନାକାନ । ହାଟ ହଇଲ ବାଜାରେ ସକଲ ଲୋକ ଶୁନ । ରଜାର କୋଟାଲ ଯେବେ ବାଜାରେ ଶୁନଲ । ରାଜ ଦରବାରେ କଥା ଯାହ୍ୱର କହଲ । କୋଟାଳିଆ ବଲେ ଆହେ ଶୁନ ନୃପମନ । ବାଜାର ହଇଛେ ଆଚମ୍ବିଛ କଥା ଶୁନ । ସାନନ୍ଦ ବନୋଦ ନାମେ ଦୁଟି ସୌଦାଗର । ତାର ଜ୍ୟେଷ୍ଠ ଭାଇ ନାମ ମଦନ ସୁନ୍ଦର । କୁନପାପେ ମଦନ ସାଞ୍ଚାନ ହୋଇଛିଲ । ଆଜ କୋନ ପରମାର୍ଥେ ଶରୀର ପାଇଲ । ରଜା ବଲେ କୋଟାଲ ଏ କୌତୁକ କାହାନି । ବେଦ ପୁରାନେ ଏ କଥା ଆମି ନାହିଁ ଶୁନି । ସାଞ୍ଚାନ ମାନୁଷ ହେଲ କେମନ । ଖାଲି ଏମନ କଥା ଆଚମ୍ବିତ ଦୁନିଆଁ ଭିତରେ । ସାନନ୍ଦ ବନୋଦ ଆମାର ହଜୁରେ ଆନିବେ । ହକିକତ କଥା ସବ ତବେ ଜାନାଯାବେ । ରାଜାର ହୁକୁମେ କୋଟାଳିଆ ଚଲିଗେଲ । ହାଧବ ମହଲେ ଗିୟା ପ୍ରବେଶ ହଇଲ । କୋଟାଳିଆ ବଲେ ତୁମି ଶୁନ ସୌଦାଗର । ରାଜାର ହୁକୁମେ ଚଲ ଦରବାର ପର । ଏହା ଶୁନ ଦୁଇ ଭାଇ ତାହାର ହଇଲ । ଅନେକ ରକମ ଭେଟି ଦ୍ରବ୍ୟ ସଙ୍ଗେ ନିଲ । ଆଗେ କୋଟାଳିଆ ପାଛେ ଦୁଇ ସହୋଦର । ମୁଲାକାତ ହଲ ଗିୟା ରାଜାର ଗୋଚର । ଭେଟିଦ୍ରବ୍ୟ ରାଖିଦିଲ ମହାରଜା ପାଶ । ଯୋଡ଼ ଜୁହାର କରି ବନ୍ଦନାତେ ବସେ । ମହାରାଜା ବଲେ ତୁମି ଶୁନ ମହାଜନ । ତୋମା ଜ୍ୟେଷ୍ଠ ଭାଇ କଥା ହଇଲ କେମନ । କୋନ ପାପେ ମଦନ ସାଞ୍ଚାନ ହୋଇଛିଲ । ଆଜ କୋନ ପରମାର୍ଥେ ଶରୀର ପାଇଲ । ସାନନ୍ଦ ବନୋଦ ବଲେ ଶୁନ ନୃପମନ । ମଦନର ହକିକତ ମୋରା ନାହିଁ ଜାନ ।

ତୋମାର ହୁକୁମେ ଗେଲୁ ଚନ୍ଦନ ବେପାରେ । ସେଖାନେ ଥାକଲୁ କଣ୍ଡ ଦ୍ୱାଦଶ ବତ୍ସରେ । ଆଜ ଆମି ନିଜ ଗୃହେ ପ୍ରବେଶ ହଇଲୁଁ । ମଦନେର ହକକତ କଛୁ ନା ଜାନଲୁ । ରାଜା ଆଜ୍ଞା ଦିଲ୍ ସାଧୁ ଯାଅ ନିଜଘରେ । ହକକତ ବୁଝି କାଲି କହିବେ ଆମାରେ । ହେନ ଶୁନ ଦୁଇ ଭାଇ ଜୁହାର ଉଠାଏ । ଆଗେ ପିଛେ ହଏ ତାର ଗ୍ରିହେ ଚଲେ ଯାଏ । ସାନନ୍ଦ ବଲେ ବିନୋଦ ବାତ୍ କହି ତୋରେ । ମଦନେର ହକକତ ଜିଜ୍ଞାସିବ କାରେ । ବିନୋଦ ବଲେନରେ ଭାଇ ଶୁନ ନିବେଦନ । ଗ୍ରିହେ ଛିଲ ସୁମନ୍ତ କୁମନ୍ତ ଦୁଇଜନ । ସୁମନ୍ତ କୁମନ୍ତ କାଛେ ଆମି ଜିଜ୍ଞାସିବ । ମଦନେର ହକକତ ତା ମୁଖେ ଶୁନିବ । ଏତବଲି ଦୁଇଭାଇ ଘରେ ପ୍ରବେଶିଲ । ସୁମନ୍ତ କୁମନ୍ତ କନ୍ୟା କାଛେ ଡାକାଇଲ । ସାନନ୍ଦ ବିନୋଦ ବଲେ ଶୁନରେ କାମିନୀ । ମଦନେର ହକକତ ହଇଲ କେମନି । କୋନ ପାପେ ମଦନ ସଞ୍ଚାନ ହୟାଛିଲ । ଆଜ କୋନ ପରମାର୍ଥେ ଶରୀର ପାଇଲ । ପ୍ରାନପତି ମୂର୍ଖ କନ୍ୟା ହେନ କଥା ଶୁନି । ସୁମନ୍ତ କୁମନ୍ତ ଦୁଇ ହଏ କାନା-କାନି । ସୁମନ୍ତ ବଲେ କୁମନ୍ତ ଶୁନ ନିବେଦନ । ପ୍ରାନପତି ପୁଛେ ମୋର ମନେର ମରମ । ଏତବଲି ଦୁହେଁ ଯାଏ ଫିକର ବାନ୍ଧିଲ । ବାଞ୍ଛାଇୟା ପ୍ରାନପତି ଆଗତେ କହିଲ । ତୁମି ପ୍ରାନନାଥ ଗେଲେ ଚନ୍ଦନ ନଗରେ । ଆମାହିକେ ଜାଗିରହେ ମଦନ ସୁନ୍ଦରେ । କହିତେ କହିତେ ଗେଲ ଦ୍ୱାଦଶବତ୍ସରେ । ଏଦିନ ମଦନ ଗେଲ ସ୍ନାନେର ଘାଟରେ । ଗଙ୍ଗାକୂଲେ କୋନ ଦେବୀ ତାରେ ଶାପ ଦିଲ । ସଞ୍ଚାନ ହଇ ମଦନ ଆସମାନେ ଗେଲ । ସାନନ୍ଦ ବଲେ ବିନୋଦ ଶୁନ ନା ଉତ୍ତର । ନିତାନ୍ତ ଜାନିନୁ କଥା କନ୍ୟାର ଫିକର । ମଦନସୁନ୍ଦର କାଛେ ଆମି ଜିଜ୍ଞାସିବ । ହକକତ କଥା ଆମି ତା ମୁଖେ ଶୁନିବ । ଏତବଲି ଦୁଇଭାଇ ଅନ୍ଦରେତେ ଗେଲ । ଜ୍ୟେଷ୍ଠ

ଭାଇ ମଦନକେ କୋଳେ ବସାଇଲ । ସାନନ୍ଦ ବିନୋଦ ବଚନେ
ଶୁନରେ ମଦନ । ତୋର ହକିକତ ଭାଇ ହଇଲ କେମନ ।
କୋନପାପେ ତୁଇ ରେ ସଞ୍ଚାନ ହଯ୍ଯାଛିଲ । ଆଜ ପୂନଃ କୋନ
ଧର୍ମେ ମାନୁଷ ହଇଲ । ଦୁଭାଇ ମୁଖେ ମଦନ ଏ କଥା ଶୁନ୍ଯା ।
ଅତିଦୁଃଖେ କହେ ତବେ କାନ୍ଦିଆ କାନ୍ଦିଆ । ମଦନ ବଲେ ରେ
ଭାଇ କପାଲେର ଲେଖା । ନଡ କୁମତି ହଲ କାଲଶତ୍ରୁ ଦେଖା ।
ତୁମି ଦୁଇଭାଇ ଗେଲ ଚନ୍ଦନ ବେପାରେ । ସୁମନ୍ତ କୁମନ୍ତ ଜାଗି
ରହେଛିନୁ ଘରେ । ଏକଦିନ ରାତକାଲେ ପ୍ରଭୁ ନାରାୟନ । ସ୍ଵପନ
ସ୍ୱପନେ ମୋରେ ଦିଲ ଦରଶନ । ସ୍ଵପନ ପଲଙ୍କ ମୋରେ ସତ୍ୟ-
ପୀରେ ଦିଲ । ଗଙ୍ଗାକୂଲ ବଡ ବୃକ୍ଷେ ଦାଖିଲ କରିଲ । ଆସମାନେ
ବୃକ୍ଷ ଗେଲ ପୀରେର କୃପାରେ । ପ୍ରବେଶ ହଇଲ ଗିଯ୍ଯା ମକାଉ
ସହରେ । କୁନ୍ତଧ୍ଵଜ ରଜାଜେମା କୁନ୍ତଲ ଚନ୍ଦ୍ରମୁଖୀ । ମୋର ଗଲେ
ମାଲଦିଆ ନିଲ ଇଚ୍ଛାବର । ରାତକାଲେ କୁନ୍ତଲରେ ବଞ୍ଚ ଯେ
ହଇନୁ । ସେହି ବାଟଗାଛେ କନ୍ୟା ଲଇଆ ଆଇନୁ । କନ୍ୟାକେ
ଯଖନ ଦେଖେ ସୁମନ୍ତ କୁମନ୍ତ । ଆମାରେ ଜିଜ୍ଞାସା କରେ ତଖନ
ଯୁବନ୍ତ । ସୁମନ୍ତ କୁମନ୍ତ ବଚନ ଶୁନ ହେ ମଦନ । କନ୍ୟାକେ
ଆନିଲେ ତୁମି କେମନ ଭବନ । ଆମି ଶିଶୁମତି ଛନ୍ଦ ମନ୍ଦ ନା
ଜାନିଲୁ । ହକିକତ କଥା ସବୁ ବୁଝାଇ କହିଲୁଁ । ଯଖନ ଶୁନିଲ
କନ୍ୟାଆମାର ଉତ୍ତର । ମୋରେ ମାରିବାରେ ସେହି ବାନ୍ଧିଲଫିକର ।
ଜହର ଖୋଜିଲ ବୁଲି ସହର ବାଜାରେ । ଜହର ନା ମିଳେ ତାରେ
କ୍ଷୀରେର ଦିପାରେ । ସତ୍ଯନାରାଯ୍ଯନେ କଚ୍ଛୁ ଦୁଗ୍ଧ କଲ୍ପ ହିଲ ।
ଖାଇପାଇ ମହାପ୍ରଭୁ ସଞ୍ଚାନ କରିଲ । ପ୍ରବେଶିନୁ ତବ କାଛେ ଚନ୍ଦନ
ବେପାରେ । ତୁମି ଦୁଇଭାଇ ମୋରେ ଆନେ ନିଜ ଘରେ । ଗ୍ରିହେ
ପ୍ରବେଶିଯ୍ଯା ହିଲେ କୁନ୍ତଲ ଗୋଚରେ । ଖୁଦ୍ର ହକ ଶିର୍ନି ହିଲ
ସେହି ସତ୍ୟପୀରେ । ଆମାର ମୁଖେତେ ଶିର୍ନି ସେହି ଲହ୍ଯା ହିଲ ।

ପ୍ରସାଦ ପାଇବା ମାତ୍ରେ ନର ଦେହ ହେଲ । ଯାହାର ପ୍ରସାଦେ ହଲ ପକ୍ଷୀ କଲେବର । ତାହାର ପ୍ରସାଦ ପାଇ ମାନୁଷ୍ୟ ଶରୀର । ତବ ଆଗେ ଆଉ ଆମି କି କହିବ ଭାଇ । ସୁମନ୍ତ କୁମନ୍ତ ମୋର ଜୀବନ ମୁଦେଇ ।

ଓଡ଼ିଆ—କରମ ଅବେକକୁ ଧରମ ଗ୍ରହିଲ୍ ଏହି କାଳକୁ । ରାଜା ଆଗେ ଯାଇ, କି କହିବ ଭାଇ, ଯୋଡ଼ିଲେଣି ଦଶ ନାସି-କୁଳକୁ । ସ୍ତ୍ରି ରାଜାଙ୍କ ଦୋଷୀ ଅଟନ୍ତି ସାହସୀ, ରୁଷ ବସିଥାନ୍ତି କଥା ନ କକୁ ।

(ପାଲ) ମଦନସୁନ୍ଦରଠାରୁ ଶୁନ ବେନ ଭାଇ । ରାଜ-ଦରବାରର ବାହାରଲେ ବେଗହୋଇ । ଯେଉମନ୍ତ ମଦନ ସନ୍ଧାନ ହଯ୍ୟାଛିଲ । ରାଜା ଆଗେ ସାନନ୍ଦ ବନୋଦ ଜାନାଇଲ । ସୁମନ୍ତ କୁମନ୍ତ ଦୁଇ କନ୍ୟାଙ୍କ ଫିକର । ମଦନେର ପ୍ରତି ଯେଇ ଯତ ବ୍ୟବହାର । ହଏଛିଲ ଯତ କଥା କହେ ଦୁଇଭାଇ । ଶୁନିୟା ଚମକିତ ହେଲ ସଭାଏ ସବାଇ । ମହାରାଜା ବଲେ ଭୁମି ଶୁନ ମହାଜନ । ଅବଶ୍ୟାସୀ ହେଲ ସେଇ କନ୍ୟା ଦୁଇଜନ । ଶୁନ ହେ ସାଧବ ଆମି କହି ଯେ ତୁମାରେ । ଆର ସେହି ଦୁଇକନ୍ୟା ନା ରାଖିବ ଘରେ । ଆମାର ହୁକୁମ ଯଦ ତୋମାରେ ମାନବେ । ନଗ୍ରେର ବାହାରେ କନ୍ୟା ଶିର କଟାଇବେ । ରାଜର ଖାତରେ ଆମି ଘରୁ ଟାକାଦିବ । ଦୁଟି ରାଜକନ୍ୟା ବାଛୁ ବିଭା କରାଇବ । ଏତଶୁନି ଦୁଇଭାଇ ନଜରି ହେ ଗେଲ । ଜ୍ୟେଷ୍ଠ ଭାଇ ମଦନକେ କୋଲେ ବସାଇଲ । ସାନନ୍ଦ ବନୋଦ ବଲେ ଶୁନରେ ମଦନ । ହୁକୁମ କରେଛେ ଆଜ ଦଣ୍ଡେର ରାଜନ । ଏହି ଆଜ୍ଞା ଆମାର ଦିଆଛେ ଦଣ୍ଡଧର । ଶିର କାଟାଇବ କନ୍ୟା ରାଜ୍ୟେର ବାହିର । ଇହା ଶୁନି ମଦନ ଯେ ବିସ୍ମୟ ହଇଲ । ରାମ ରାମ ବଲିୟା ସେ କର୍ଣ୍ଣେ ହାତ ଦିଲ ।

ଊହା—ଯାହା କହିଲ ଭାଇ, ତାହା ଶୁଣି ମୋର କମ୍ପୁଛି ଦେହୀ । ସ୍ତ୍ରୀହତ୍ୟା ଦୋଷ, ଲାଗିବ ଅବଶ୍ୟ, ଏହା କେ ସମ୍ଭବ ମାନବ ହୋଇ । ୧ । ଲେଖିଛି ପୁରାଣେ, ଏମନ୍ତ ମୁଁ ଜାଣେ, ତାହା ମୁଁ ନ ପାରେ କହି । ଗୁରୁ ବପ୍ରଦ୍ରୋହୀ, ଠାରୁ ସ୍ତ୍ରୀହତ୍ୟା, ଜଗତେ ମହାପାତକ ଅଟଇ । ୨ ।

(ପାଲା)—ମଦନ ବଲେ ରେ ଭାଇ ବଡ଼ ବଡ଼ମ୍ୱନ । ପ୍ରଥମ-ବୟସୀ ଏହୁ କନ୍ୟା ଦୁଇଜନ । କ କାରଣେ ବଧିବେ ଏ ଦୁଇ ରସିକମଣି । ଦାସୀ ବାନ୍ଧ ସଙ୍ଗେ ତାଙ୍କୁ ହଏ ଅଭାଗିନୀ । ଶୁନ ଶୁନ ପ୍ରିୟଭାଇ ଆମାର ବଚନ । ସ୍ତ୍ରୀହତ୍ୟା ମହାପାପ ନା ଯାଏ ଖଣ୍ଡନ । ଆଉ ଯତ ଦୋଷ ସବ ପ୍ରାୟଶ୍ଚିତ୍ତେ ଯାଏ । ନାରୀହତ୍ୟା ଦୋଷ କଭୁ ଖଣ୍ଡନ ନା ଯାଏ । ଏକଜନ୍ମେ ପାପ କୈଲେ ଶତ-ଜନ୍ମ ଯାଏ । ଯେ ଜନ କରେ ଏ ହତ୍ୟା ତାର କନ୍ଧେ ଥାଏ । ତୁମ୍ଭେ ତ ବୁଝିଛ ଭାଇ ଶାସ୍ତ୍ର ଓ ପୁରାନ । କେମନ୍ତ କରି ବଧିବ ସ୍ତ୍ରୀ ଦୁଇଜନ । ପ୍ରାଣେତେ ନା ମାରି କମ୍ପା ଘଉଡ଼ି ନା ଦେଇ । ଦାସୀଗଣ ସଙ୍ଗେ ରହୁ ଦେଖା ଭାତ ଖାଇ । ସାନନ୍ଦ ବିନୋଦ କହେ ମଦନସୁନ୍ଦର । ରାଜାର ହୁକୁମ ଅଛି ଏହି ପରକାର । ରାଜାର ହୁକୁମ ଯଦି ଅନ୍ୟଥା କରିବ । ଏ ଦେଶ ଛାଡ଼ିଯିବା ତବେ କୋନଦେଶେ ଯାବ । ପାପ ପରମାଦେ ଚିନ୍ତା ନାହିଁରେ ମଦନ । ନିଶ୍ଚୟ ବଧିବ ଆମି କନ୍ୟା ଦୁଇଜନ । ମଦନ ବଲେ ରେ ଭାଇ ଶୁନ ନିବେଦନ । ନିତାନ୍ତ ବଧିବେ ଯଦି କନ୍ୟା ଦୁଇଜନ । ଯେ ରୂପେ ମାରିବେ ପୁନଃ ଦୋଷ ନାହିଁ ହବେ । ତାହାର ଫିକର ଆମି କହୁଅଛି ତବେ । ତମ୍ଭାର ପେଟାରି ଦୁଟା ତୟାର କରିବେ । ତାହା ମାଝେ ଦୁଇକନ୍ୟା ଦାଖଲ କରିବେ । ଭସାଇଯିବା ହବେ ତାହା ଦରିଆ ଭିତରେ । ଜଳେ ଡୁବି ମରୁ କମ୍ପା ଖାଉକ ମଗରେ । ନତୁବା ଭାସିଯିବା କୋନ ଦେଶେତେ ଲାଗିବ । ଏଥି ଦୋଷ ଭାଇ ହେ

ତୋମାର ନା ହଇବେ । ଏତ ଶୁନି ଦୁଇଭାଇ ଚଳିଲ ବାଜାରେ । ପେଟରା ଗଢ଼ିତେ ତବେ ଆନେ କାରିଗରେ । ସୁମନ୍ତ କୁମନ୍ତ କନ୍ୟା କାଛେ ଡାକାଇଲ । ଭୁଲାଇୟା ଦିବ ବଲି ତାହାରେ କହିଲ । ଯତ ଆଭରନ ଛିଲ କନ୍ୟା କଲେବରେ । ସକଲ କାଢ଼ିଆ ନିଲ ଦୁଇ ସୌଦାଗରେ । କର୍ଣ୍ଣର କୁଣ୍ଡଲ ନିଲ ହୀରସାର ଚୂଡ଼ି । ଗୃପସର ପଦକ ଯେ ଅଷ୍ଟରନ୍ନ ଜଡ଼ି । ପାଏର ପାହୁଡ଼ ନିଲ ହାର କର୍ଣ୍ଣଫୁଲ । ଜାଇ ଯୂଈ ଚମ୍ପକ ଯେ ସେବତୀ ବକୁଲ । ନାସାର ବସନ ସାଧୁ ନଲେନ କାଢ଼ିୟା । ସୁମନ୍ତ କୁମନ୍ତ କହେ କାନ୍ଦିୟା କାନ୍ଦିୟା । ଦୁଇଯାଏ କାନ୍ଦକହେ ପ୍ରାନପତି ପାଶ । ଗାଏ ଦ୍ୱିଜ କବିକର୍ଣ୍ଣ ପୀର ଇତିହାସ ହେ ।

ଡୂହା—ପୋଡ଼ୁ ପୋଡ଼ା କରମ ଧିକ ହେଉ ନାରୀଙ୍କ ଜନମ ହେ ।

(ପାଲ) ନାରାୟନ ପାଦତଲେ ପ୍ରନାମ ଆମାର । ଯାହାର ଆଜ୍ଞାଏ ପଦ କରିବ ପ୍ରଚୁର । ଏହିକାଲେ କୁମନ୍ତ ଯେ କାନ୍ଦିୟା କାନ୍ଦିୟା । କହେ ପତି ଆଗେ କଥା ଜାହିର କରିୟା । ଶୁନ ଆହେ ପ୍ରାନପତି କହି ଯେ ତୁମାରେ । ପୁରାନେର କଥା କିଛୁ ବଲିବ ଗୋଚରେ । ତ୍ରେତୟାତେ ପୂର୍ଣ୍ଣବ୍ରହ୍ମ ରାମଚନ୍ଦ୍ର ଛିଲ । ଜନକ-ନନ୍ଦନୀ ସେନ ବନବାସ ଗେଲ । ପଞ୍ଚବଟୀ ବନେ ରାମ ଦିଲ ଦରଶନ । ସୀତୟା ହରିଲ ନିଲ ଲଙ୍କାର ରାବନ । ସୀତା ହରିଲେ ରାମଚନ୍ଦ୍ର ସାଗର ବାନ୍ଧିଲ । ଦଶଶିର ବଧକରି ସୀତାଦେବୀରେ ନିଲ । ପ୍ରବେଶ ହଇଲ ରାମ ଅଯୋଧ୍ୟା ନଗରେ । ଦଣ୍ଡଛତ୍ର ଧରାଇଲ ସିଂହାସନ ପରେ । ସୀତା ଠାକୁରାନୀ ଯେ ତ୍ରୈଲୋକ୍ୟ ଛନ୍ଦ୍ରାମନ । ଅସୁରେର ଘରେ ବନ୍ଦ ହୋଇଲ ଆପନ । ତା ଉପରେ ରାମଚନ୍ଦ୍ର ନ କରିଲେ ରୋଷ । ତୁମି ପ୍ରାନନାଥ ମୋରେ କି ଦେଖିଲେ ଦୋଷ । ସୀତାସମ ଅଭାଗିନୀ ନାରୀ ଆମି ନଇ ।

ଆମାଠେ ଭତାଯ଼ା ଦବେ କୋନ ଦୋଷ ପାଇଁ । ବିନୋଦ କହିଲ ତାକେ ଶୁନ ଲୋ କାମିନୀ । ତୁମି ଆର ସୁମନ୍ତ ଯେ ବଡ଼ ରସିକଣୀ । ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଦୋଷ କଲେ ରାଖିଛେ ଭଜନ । ମଦନେର ଅପରାଧୀ ତୋରା ଦୁଇଜନ । ଏତ କହି ବିନୋଦ ଯେ ଘୋର ଘୋଷା ଦିଲ । ଦୂର କଲଙ୍କିନୀ ବଲା ତାଡ଼ାଇୟା ଦିଲ । ଏହି କାଲେ ସୁମନ୍ତ ଯେ କାନ୍ଦିୟା କାନ୍ଦିୟା । ସାନନ୍ଦ ଆଗେତେ କହେ ବିନୟ କରିୟା । ଶୁନ ଆହେ ପ୍ରାନପତି ଆମାର ବଚନ । କହିବ ତୋମାକେ ଏକ କଥା ପୁରାତନ । ଯେ ଦିନ ସାଧବ ତୁମି ବିଭାହେଲ ମୋରେ । ବର କନ୍ୟା ହୈୟା ବସି ବେଦୀର ଉପରେ । କନ୍ୟାଜାତି ବରଜାତି ପୁରୋଧା ବ୍ରାହ୍ମନ । ହୋମକୁଣ୍ଡ ମଧ୍ୟେତେ ସ୍ଥାପିଲ ହୁତାଶନ । ଏହିକାଲେ ପିତା ମୋର ଦଶଫଲ ଦିଲ । ଦଶଦିଗ ପାଲକେ ସେ ସାକ୍ଷୀ କରାଇଲ । ଦଶଫଲ ଉଠାଇଲେ ଆପନାର କରେ । ଦଶଦୋଷ ମାଗିନଲ ରହିବେଦୀପରେ । ଦଶଦୋଷେ ଏକଦୋଷ କି ଦେଖିଲେ ମୋର । କୋନ ଦୋଷେ ଘସାଇବେ ଦରିଆ ଭିତର । ସୁମନ୍ତର କଥା ସାଧୁ କର୍ଣ୍ଣେ ନା ଶୁନିଲ । ଦୂର କଲଙ୍କିନୀ ବଲ ଛାଡ଼ାଇଆ ଦିଲ ।

ଢୁଳି—କେଉଁ ଦୋଷ ଦେଖିଣ, ଦରିଆକୁ ଫିଙ୍ଗିଦିଅ ପୁଣ ହେ ।

(କହ ଶ୍ରୀରାମରେ ବନକୁ ଯିବୁ—ବୃତ୍ତେ)

ଚୌପଦୀ—କହ ମୋ ନାଥ ହେ କି ଦୋଷ ଦେଖି, କାହା କଥା ଶୁଣି ନିଜର ତରୁଣୀ, ଅନ୍ତର କରୁଛ ସ୍ନେହ ଉପେକ୍ଷି । ଘୋଷା । ବିଦେଶକୁ ତୁମ୍ଭେ କଲ ଗମନ, ଗୃହେ ଜଗିଥିଲେ ଭାଇ ମଦନ । କେଉଁ ଅବଗୁଣ, ଦେଖିଲ ଆପଣ, କରଉଛ ଏଡ଼େ ନିରମାଖି । ୧ । ମୋର ଜାଣିବାରେ ନାହିଁଟି ଦୋଷ, ବୃଥା କଥାରେ କିମ୍ପାଁ କର ରୋଷ । ଜାହ୍ନି ମୋର ସାହା, ତୁମ୍ଭ ବିନା ନାହା, କିମ୍ପାଇଁ ମୋଠାରେ ଏଡ଼େ ଅସୁଖୀ । ୨ । ପ୍ରାଣରୁ

ଅଧିକ ଥିଲ ଯେ କର, ଏବେ କରୁଅଛ ଯାଚ ଉଗାର । ମୁହିଁ ହୀନା ନାରୀ, ହେବଇଁ କାହାର, ଆଉ ମୁଁ କାହାକୁ କରିବି ସାକ୍ଷୀ । ୩ । କହେ ନଚ୍ୟାନନ୍ଦ ଶୁଣ ଗୋ ନାରୀ, ପରକଥା ଶୁଣି ସ୍ୱାମୀ ତୁମ୍ଭର ।। ଖଚୁଆ ବଚନେ, ଦୃଢ଼ କର ମନ, ଭସାଉ ଅଛ ଦୋଷ ନ ପରଖି । ୪ ।

(ପାଲ) ପତିକାଛେ ଦୁଇଜାଏ ନିରାଶ ହଇଲ । ବିଷାଦ ସାଗରେ ବୁଡ଼ ହଇୟା ଆକୁଲ । ସୁମନ୍ତ କୁମନ୍ତ କନ୍ୟା ମନେ ବିଚାରିଲ । ମଦନସୁନ୍ଦର ଆଗେ କହିତେ ଲାଗିଲ । ଦୁଇଜାଏ ବଲେ ତାରେ ଶୁନ ହେ ମଦନ । ଆମାଦେର କପାଲେ କି ଇହାଇ ଲେଖନ । ଆମାଦୁଇ କପାଲେ କି ଏହି ବିଡ଼ମ୍ବନ । ତବ ଅଗେ କହି ଶୁନ ପୂର୍ବ ବିବରନ । ଆମାହିକେ ଆନେ ସାଧୁ ଯେ ଦେଶ ମଦ୍ଧରେ । ଅଚ୍ୟେନ୍ତ ବାଲକ ଛିଲେ ଦେଖେଛି ତୁମାରେ । ଶିଶୁ କାଲେ ବାପମାଏ ତୁମାର ମରିଲେ । ଅନାଥ ହଇୟା ତୁମି ଗ୍ରିହେତେ ରହିଲେ । କତ ସତଖଣ୍ଡ ଅମି ତୋମାରେ ଖାବାଇ । କୁଙ୍କୁମ ଅଗୁରୁ ଚୁଆ କତ ଯେ ମାଖାଇ । ଅତବଡ଼ କରେଛି ହେ ମଦନସୁନ୍ଦର । କୋନଗୁନେ ଭସାଚବେ ଦରିଆ ଭିତର । ବିନା-ଦୋଷେ ସୌଦାଗର ଦବେ ଭସାଇୟା ।ଏ ବାର ରାଖ ମଦନ ତୁମାର କନ୍ୟା । ଏତ ଶୁନି ମଦନ ଯେ ବ୍ୟାକୁଲ ହଇଲ । କାନ୍ଦିୟା ଯେ ଦୁଇଜଇ ଆଗେତେ କହିଲ । ମଦନ ବଲେନ ଭାଇ ଶୁନ ନିବେଦନ । କକାରନେ ମାର ତୁମି କନ୍ୟା ଦୁଇଜନ ।. ପରାର୍ଣେ ନା ମାର ଯେ ଦଅ ଭସାଇୟାଁ । ଦାସୀ ବାନ୍ଧ ସଙ୍ଗେ ରାଖ ଟେକ୍କା ଭାତଦିଆଁ । ସାନନ୍ଦ ବିନୋଦ ବଲେ ଶୁନରେ ମଦନ । ତୋହାର ସମ୍ବନ୍ଧ ତାରେ ନା ରାଖି ଏଖନ । ଏତ ଶୁନି ମଦନ ଯେ ନିରାଶ ହଇଲ । ସୁମନ୍ତ କୁମନ୍ତ ହେଲ ପେଟାରି ଦାଟିଲ । ନିର୍ଦ୍ଦୟ ସାଧୁର ହ୍ରିଦେ ଦୟା ନା ବସିଲ । କହିଁସା ଦହ୍ୟା ମାଝେ

ଘସାଇସ୍ତ୍ରୀ ଦଲ । ଯଖନ ପେଟାରି ପଡ଼େ ଦରିଆ ଭିତରେ । ପ୍ରଦ୍ୟୁମ୍ନ ଘସେନ ଯେନ ଦ୍ୱାରକା ନଗରେ । ପେଟାରିର ମାଝେ ଥାକି କନ୍ୟା ଦୁଇଜନ । ଆକୁଲେ ଡାକିଲ ରାଖ ପ୍ରଭୁ ନାରାୟନ ।

ଡୁହା—ପ୍ରଭୁ ହେ ସତ୍ୟପୀର, ଏ ମୃତ୍ୟୁ ସଙ୍କଟେ କର ଉଦ୍ଧାର ।

ଚୌପଦୀ—କୃପାନିଧି କୃପାରେ ନୁହ କୃପଣ

ଅଥଳ ସମୁଦ୍ରେ ପଡ଼ି ଡାକୁଛି ଶୁଣ । ଘୋଷା ।

ଆକୁଳେ ମୁଁ ଜ୍ଞାନହୀନା ଅଭୟ ପାଦେ ତୁମ୍ଭରି

ରଖ ବା ନ ରଖ ମୁଁ ପଶିଲି ଶରଣ । ୧ ।

ଡାକିଲା ସେ ଗଜରାଜ ଉଦ୍ଧରିତେ ହୋଇଣ ସଜ

ଉଦ୍ଧାରିଲେ ତାହାକୁ ଗ୍ରାହ ନାଶିଣ । ୨ ।

ତୁମ୍ଭପରି ନାଥ ଥାଉଁ କାହାରେ କହିବି ଆଉ

ଚକ୍ରଧର ଚକ୍ରେ ଛେଦ ମୋର କଷଣ । ୩ ।

ନିତ୍ୟାନନ୍ଦ ସାହୁ ଘେନ ସେ ପାଦପଙ୍କଜେ ମନ

ରହିଥାଉ ଏହି ଭିକ୍ଷା ଦିଅ ଜାଣିଣ । ୪ ।

ଡୁହା—ନିଦାରୁଣ ଦଇବ, ଯାହା କଲା ତାହା କିଏ ସହିବ । ଆହା ବୋଲିବାକୁ, ସାହା କେହି ନାହିଁ କାହାଆଗେ କହିବୁଁ କିଏ ଶୁଣିବ ।

(ପାଲା) ଆସମାନେ ସତ୍ୟପୀର ସେ କଥା ଜାନିଲ । ଦ୍ରୌପଦୀ ଆତଙ୍କେ ଯେତେ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ଶୁନିଲ । ଦୁଇଜାଏ ଦୟାକେଲ ପ୍ରଭୁ ସତ୍ୟପୀର । ପେଟାରି ପ୍ରବେଶ ହେଲ ଦରିଆ ଭିତର । ଯେରେ ସତ୍ୟନାରାୟନ ପ୍ରଭୁ ଦୟାକରେ । ହୁକୁମେ ପେଟାରି ଚଲେ କେ ମାରିତେ ପାରେ । ଅଙ୍ଗଦେଶ ବଙ୍ଗଦେଶ କଳିଙ୍ଗ ସହର । ବାରଣ୍ଟ ଛାଡ଼ିଯା ତବେ ଗେଲ ତରାତର । ହେଙ୍ଗୁଲାଟ ଛାଡ଼ି ଗେଲ କର୍ଣ୍ଣାଟ ଭୁବନ । କୋଶଳ ଛାଡ଼ିଆ ଗେଲ କନ୍ୟା ଦୁଇଜନ । ତୈଲଙ୍ଗ ଛାଡ଼ିଆ ଗେଲ ନୈରଙ୍ଗ ସହର । ପ୍ରବେଶ ହଇଲ ଗିଆ ରଙ୍ଗିମାଘାଟର ।

ରଙ୍ଗିମା ବୋଲଣ୍ଟା ଦେଶ ବଡ଼ ମାତବର । ସୁରସେନ ବୋଲି ସେ ଦେଶରେ ଦଣ୍ଡଧର । ତାର କୋଟାଳିଆ ଥିଲା ଘାଟେର ଉପରେ । ପେଟାରି ପଡ଼ିଲା ତାର ନୟନ ଗୋଚରେ । ତମ୍ବାର ପେଟାରି ଦୁଟା ଯଖନ ଦେଖିଲା । ସୁରସେନ ରାଜାଆଗେ ଯାହିର କଲେ । କୋଟାଳିଆ କହେ ଭୂମି ଶୁନ ଦଣ୍ଡଧାରୀ । ରଙ୍ଗିମା ଘାଟେ ଲେଗେଛେ ଦୁଇଟା ପେଟାରି । ଆସି ଭସି ଘାଟପରେ ହଇଲ ପ୍ରବେଶ । ଶୁନ ଆହେ ମହାରାଜା କହିନୁ ସନ୍ଦେଶ । ରାଜାବଲେ ଶୁନ ହେ ତମାମ ବରାଦରେ । ପେଟାରି ଦେଖିତେ ଚଲ ରଙ୍ଗିମା ଘାଟରେ । କଟାରୀ ଓ ପାନ ରାଜା ବାନ୍ଧ କମରେତେ । ସବାର ହଇଲ ରାଜା ଘୋଡ଼ାର ପୃଷ୍ଠେତେ । ସଙ୍ଗେତେ ସିପାହୀ ଚଲେ ହଜାରୁ ହଜାର । ଲସ୍କର ଆଗେତେ ଚଲେ କତ ଫଉକାର । ପାରିଷଦବର୍ଗ ସଙ୍ଗ ଘୋଡ଼ା ହାତିପରେ । ଗୃହିଦଗେ ବେଡ଼ିଗଲ ରଙ୍ଗିମା ଘାଟରେ । ଏଛିରୂପେ ଲସ୍କର ଯେ ସାଜିଲ ରାଜନ । ଅଯୋଧ୍ୟା ଦେଶେତେ ଯେନ ଶ୍ରୀରାମ ଲକ୍ଷନ । ସେହିକ୍ଷନ ମହାରାଜା ଘାଟେ ପ୍ରବେଶିଲ । ତମ୍ବାର ପେଟାରି ଦୁଟା ନୟନେ ଦେଖିଲ । ରାଜାବଲେ ଶୁନ ହେ ତମାମ ବରାଦରେ । ପେଟାରିର ହକକତ କହିବ ତୋମାରେ । ଜାନିଲାମ କୋନ ସାଧୁ ଦରିଆ ଭିତରେ । ଜାହାଜ ଲଇତେ ଥିଲ ବେପାରେ ଖାତରେ । କପାଲ ବପାକେ ତାର ଜାହାଜ ଡୁବିଲ । ଭସିଆ ପେଟାରି ଦୁଟା ଏଖାନେ ଲଗିଲ । ସକଲେ ବଲିଲ ଏହିକଥା ସତ୍ୟ ହବେ । ତାହା ଛଡ଼ା ଅନ୍ୟ କଥା କିଛୁ ନା ସମ୍ଭବେ । ଇହା ମଧ୍ୟେ ଯତଅଛେ ଅମୂଲ୍ୟରତନ । ଆମାର ହଇଲ ଧନ ସକଲ ଏଖନ । ଏତକହି ଦିଲ ଆଜ୍ଞା କୋଟାଲ ଉପରେ । ଖୋଲ ଦେଖି କତମାଲ ପେଟାରି ଭିତରେ । ରାଜା ହୁକୁମେ କୋଟାଲ ପେଟାରି ଖୋଲିଲ । ସୁମନ୍ତ କୁମନ୍ତ କନ୍ୟା ବାହାର ହଇଲ । ହେନ ଦେଖି କୋଟାଲିଆ କହିଲ ହଜୁରେ । ମାଲମତା କିଛୁ ନାହିଁ ପେଟାରି ଭିତରେ ।

କେବଳ ଦୁଇଟି କନ୍ୟା ଅପୂର୍ବ ସୁନ୍ଦରୀ । ରହିଅଛନ୍ତି ଦୁଇ ପେଟା-ରିରେ ବାସକରି । ରାଜା ବଲେ କୋଠାଲେର କହତୁ ଆମାରେ । କେମନ ସୁନ୍ଦରୀ କନ୍ୟା ପେଟାରି ଭିତର । କୋଠାଲ କହିଲେ ଶୁନ ଓହେ ଦଣ୍ଡଧାରୀ । ସୁରପୁର ତେଜିଲ କି ରମ୍ଭାଅପସରୀ । ତାହାଲେଓ ନାଗକନ୍ୟା ଏଇ ମର୍ତ୍ତ୍ୟପୁରେ । ସ୍ୱଇଚ୍ଛାଏ ଆସିଅଛେ ବରିତେ ତୁମାରେ । ତାହାରେ ପଦ୍ମିନୀ କନ୍ୟା ଦେବ ମନୋହାରୀ । ତାର ଯତ ରୂପ ଗୁନ କହିତେ ନା ପାରି । କନ୍ୟାର ରୂପ ତୁଲନା ହବ କୋନଖାନେ । ଦେଖିନି ମା ଦୁଇକନ୍ୟା ସାବଣୀ ସମାନେ । ଶୁନିଆ କହିଲ ରାଜା କୋଠାଲିଆ ପ୍ରତି । ଦୁଇକନ୍ୟା ଶୀଘ୍ର ଲୟା ଆସ ମୋର କତି । ଏତ ଶୁନି କୋଠାଲୟା ଶୀଘ୍ର ହୟା ଗେଲ । ସୁମନ୍ତ କୁମନ୍ତ କାଛେ ପ୍ରବେଶ ହଇଲ ।

ଉକ୍ତି—କନ୍ୟାତ ଚହଟ ଚମ୍ପା, କରେ ପୁରୁଷ ଧଇର୍ଯ୍ୟ କମ୍ପା ଲେ ।

(ରାଗ—ମୋହନୀ, ତାଳ—ଝୁଲା)

ଚୌପଦୀ—ସେ କୁନ୍ଦରଦନାଙ୍କୁ ଯାଇ ଡାକ ଯେନ ଆହେ ଅନ୍ତ ପାଟକୁ

ନୟନେ ଦେଖିବା ପାଉଥିଲେ ଶୋଭା
ବରଣହେବା ନେଇ କାଳ ରାତିକୁ । ପଦ ।

ଧନ୍ୟ ସେହି ନାରୀ ଗୁଣ ସ୍ୱର୍ଣ୍ଣପୁରୀ
ଆସିଛନ୍ତି ସେ ମୋତେ ବରିବାକୁ ।

ବାଳମ୍ବ ଆମ୍ଭର ଦେଖିଲେ ସେ ନାରୀ
ଭୁଲିଯିବେ ଅବା ଅନ୍ୟ ରାଜ୍ୟକୁ । ୧ ।

ସେହି ନବଯୁବା ଦେହିଣ ବୁଝିବା
ଅବା ଆସିଛନ୍ତି କେଉଁ କାର୍ଯ୍ୟକୁ ।

କିବା କେଉଁ ନର କଲ ହର ବର
ପେଟାରି ଭିତରେ ପୂରାଇ ତାଙ୍କୁ । ୨ ।

କହି ନୃପବର ହୋଇଲେ ଅଧୀର
କରମରେ ପାଇ ମନସ୍ତାପକୁ ।
ପେଷିଣ ଡଗରେ ବୋଲେ ଯାଅ ଖରେ
ପେଟାଶରେ ଛନ୍ତି ପାଇ ଦଳକୁ । ୩ ।
ରାଜା ଆଜ୍ଞା ପାଇ ନଗରରେ ଧାଇଁ
ଯାଇଁଣ ଡାକଲେ ନାଟୁଆଙ୍କୁ ।
ନିତ୍ୟାନନ୍ଦ ସାହୁ ବୋଲେ ପ୍ରୀତି କାହୁଁ
ପାଇବ ରଖିଲେ ପତିବ୍ରତାକୁ । ୪ ।

(ପାଲ) କହିଲେକ ମୋର ସାଙ୍ଗେ ଆସ ନାଗୁଆଁ । ତୋମାକେ ମହାରାଜାର ହୁଏଛେ ଡାକସ ଗୋ ।

ଉତ୍ତା—ଆସ ରମଣୀମଣି, ମହାରାଜା ମନ ଲଭିଗଲଣି ଗୋ ।
ଚଉପଦୀ—ଆସ ରମଣୀମଣି, ମହିମା ଡକାଇ ଅଛନ୍ତି ପୁଣି । ପଦ ।
କେଉଁଦେଶ ଘର, କି ନାମ ତୁମ୍ଭର, ଅଟ କାହା ତରୁଣୀ ।
କିହିଁକି ଏ ଦଶା, ହେଲ ଲୋକହସା, ଦେଖିବାରୁ ଆମ୍ଭ ମନ ଗଲେଣି
ସୁକୃତ ତୁମ୍ଭର, ଥିବାରୁ ପୂର୍ବର, ବଞ୍ଚି ରହିଲ ପୁଣି ।
ପେଟାର ଭିତରେ, ପଶି ନିରନ୍ତରେ, ଅଇଲ କେଉଁଠୁଁ କହତ ପୁଣି ।
କେବଣ ଚରିତ, ଦେଖି ଆଚମ୍ବିତ, ହେଉଅଛୁ ମନ୍ତ୍ରିଣୀ ।
ନ ପାଇଲ ବ୍ୟଥା, ହେଲ ଏ ଅବସ୍ଥା, ଶରୀରେତ ମୁଖ ଶୁଖିଗଲଣି ।
କହି କଟାଅନ, ହୋଇଣ ବକନ, ନୃପ ପାଶେ ଡାକନେଲ ତକ୍ଷଣି
ନିତ୍ୟାନନ୍ଦ ଧନ, କହଇ ଗୋଧନ, ତୁମ୍ଭେ ପରହେବ ତାଙ୍କ ଘରଣୀ ।

(ପାଲ) ଦୁଇଜାଏ ଭେଟିଦିଲ ରାଜଦରବାରେ । ଛାମୁରେ ମିଳିଆ ବଲେ ଜୁହାର ଜୁହାରେ । ରାଜା ବଲେ ଆଗୋ କନ୍ୟା କହ ଯେ ତୁମାରେ । କୋନ ଦେଶୁ ଆଇଲ ଘର କୋନ ଯେ ଗ୍ରାମରେ । ରାଜା ନାମ ପ୍ରଜା କହ ଗୋ ଆମାରେ । ତୋମାର କି ନାମ ପତି. ନାମ କିସ ଧରେ । କି ହେତୁ ପେଟାରତେ ଅଇଲେ ଦୁଇଜନ ।

କହ ଭୁମି ଦୁଇକନ୍ୟା ମନେର କଥନ । କନ୍ୟାବଲେ ମହାରାଜା ଶୁନ ନିବେଦନ । ଭାଗୀରଥୀ ତୀରେ ଅାଛେ କାଞ୍ଚନ ପାଟନ । ସେ ଦେଶ ନୃପତି ନାମ ରାଜା ରତ୍ନାକର । ସାନନ୍ଦ ବିନୋଦ ସେହି ଦେଶ ସୌଦାଗର । ସୁମନ୍ତ କୁମନ୍ତ ମୋର ତାଦେର ଯୁବଣ୍ଠ । ମୋରା ଦୁଇଜନା ହୈନୁ ପତିରେ ଅର୍ପିତ । ପତିର ନିକଟେ କିଛୁ ଅପରାଧ ହୈଲ । ସେହିଦୋଷେ ଅାମାଦିଗେ ଭସାଇୟାଦିଲ । ରାଜନ ବଲେନ କନ୍ୟା ଶୁନଗୋ ବଚନ । ଅାଜହୈତେ ମୋର ନାରୀ ହଓ ଦୁଇଜନ । କନ୍ୟା ବଲେ ଶୁନ ଭୁମି ଦଣ୍ଡେର ରାଜନ । ବାଲ୍ୟହୈତେ ପତିବ୍ରତା ମୋର ଦୁଇଜନ । ଆମାଦେର ପତିବ୍ରତା ଭୁମି ଯେ ରାଖିବେ । ତାରପରେ ଦୁଇଜାଏ ତୋମାର ହଇବେ । ରାଜା ବଲେ କନ୍ୟା ଅାଗୋ ଶୁନ ନିବେଦନ । ପତିବ୍ରତା ସମାଚାର କହ ଗୋ କେମନ । କନ୍ୟା ବଲେ କହି ତବେ ଶୁନ ଦଣ୍ଡଧର । ପୁରୁଷ ସେବା ନା ହବେ ବାର ଯେ ବତ୍ସର । ଉଚ୍ଛିଷ୍ଟ ପାଲଟା ବସ୍ତ୍ର ନା ଛୁଇଁବ କାର । ରତ୍ତକନ୍ୟା ଛିଲ ଯେନ ସମ୍ବରରେ ପୁର । ଇହା ଶୁନି ରାଜା ବଲେ ଶୁନ କନ୍ୟାଗନ । ଅନ୍ଦର ମହଲେ ଚଲ ତୋଷେ ଦୁଇଜନ । କନ୍ୟା ବଲେ ମୋରା ଯଦି ଅନ୍ଦରେତେ ଯାବ । ପତିବ୍ରତା ଧର୍ମ ତବେ ରାଖିତେ ନାରିବ । ଅାମାରେ ରାଖିତେ ଇଚ୍ଛା ଯଦି ଦଣ୍ଡଧର । ମହଲ ତୁଲିଆ ଦିଅ ରଙ୍ଗିମା ଘାଟେର । ଏତଶୁନି ମହାରାଜା ଖୋସାଲ ହଇଲ । କୋଟାଲ ଡାକିୟା ରାଜା କହିତେ ଲାଗିଲ । ରାଜାବଲେ କୋଟାଲ ରେ ଶୁନ ମୋ ବଚନ । କାରିଗର ଅାନ ତୋଲ ମହଲ ବହନ । ଏତଶୁନି କୋଟାଲିୟା ଉଦବେଗେ ଗେଲ । କାରିଗର ଡାକିୟା ମହଲ ତୋଲାଇଲ । ବଚନ ନୂତନ ଘର ସୁବର୍ଣ୍ଣ ପାଚରା । କେ ବର୍ଣ୍ଣିତ ପାରେ ତାର ଦପନେର ଝରା । ମହଲ ସମାପ୍ତ କରି କୋଟାଲ ଚଲିଲ । ରାଜାର ହଜୁରେ ଗିୟା କହିତେ ଲାଗିଲ ।

ମହାରାଜା ଶ୍ରୀ ହଜୁରରେ କର ନିବେଦନ । ରଙ୍ଗିମ ଘାଟ ମହଲ ହଲ ସମାପନ । ଦୁଇ କନ୍ୟାରେ ଡାକୟା କହିଲେ ରାଜନ । ଘାଟରେ ମହଲେ ଯାଅ ତୋର ଦୁଇଜନ । କନ୍ୟାବଲେ ମୋର କେନ ଘାଟେ ପ୍ରବେଶିବ । ବେରୋଜଗାର ହଇଆ କେମନେ ରହିବ । ରାଜା ବଲେ କନ୍ୟା ଆଗେ ଶୁନ କଥା ମୋର । ଘାଟେତେ କରବ ତୋରା କେନ ରୋଜଗାର । ସୁମନ୍ତ କୁମନ୍ତ ବଲେ ଶୁନ ହେ ରାଜନ । ଘାଟେତେ ଦାରୋଗା ହବ ମୋରା ଦୁଇ-ଜନ । ରାଜା ବଲେ ଏହି କଥା ବଡ ବିଡ଼ମ୍ବନ । ଘାଟେତେ ଦାରୋଗା ହବେ କନ୍ୟା ଦୁଇଜନ । କନ୍ୟା ବଲେ ମୋରା ଯଦି ଦାରୋଗା ହଇବ । ତିନଲକ୍ଷ ଟାକା ଆନି ହଜୁରେତେ ଦିବ । ଏହା ଶୁନି ମହାରାଜା ଖୋଷାଲ ହଇଲ । ଆପନାରକରେ ଶାଡ଼ୀ ଶିରୋପା ବାନ୍ଧିଲ । ସାନନ୍ଦ ଶିରୋପା ଯଦି ପେଲ ଦୁଇଯାଏ । ଘାଟେତେ ଦାରୋଗାହବ କୋନ ଅଭିପ୍ରାୟେ । ଆମି ରାଜା ଆମି ପ୍ରଜାଘାଟେର ଉପର । ଦୋଷ ଦେଖି ଦଣ୍ଡଦିବ ସବ ସୌଦାଗର । ଆମାର ନାମେତେ ଯେହୁ ଚୁଗୁଲି କହିବେ । ତାର କଥା ରାଜା ତୁମି କର୍ଣ୍ଣେ ନା ଶୁନିବେ । ଆମି ଯଦି ସେ ଘାଟେତେ ଦାରୋଗାହଇବ । ତୁମାର ଦୁହାଇ ସେ ଘାଟେତେ ନ ଫେରାବ । ଏତ ଶୁନି ମହାରାଜା ଆନନ୍ଦ ହଇଲ । କଲମ ଉଠାଇ ତବେ କାଗଜେ ଲେଖିଲ । ସାନନ୍ଦ ଶିରୋପା ଯଦି ପେଲ ଦୁଇଯାଏ । ଦଣ୍ଡଛନ୍ଦ ଲୟା କନ୍ୟା ଶିର ତ ଉଡ଼ାଏ । ଶତ ଶତ କୋଟାଲୟା ଧାଏଁ ଆଗେ ପଛେ । ଦାସୀବାସୀ ସକଲ ମିଲିଲ ଆସି କାଛେ । ଦୁଇଜାଏ ଚଲେ ଶିରେ ଦଣ୍ଡଛନ୍ଦ ଯେନ । ଯେନ ବୃନ୍ଦାବନେ ଯାଏ ରାଈ ଠାକୁରାଣି । ଦୁଇଜାଏ ଘାଟପରେ ଗିୟା ପ୍ରବେଶିଲ । ଆସମାନେ ଦେଖି ପ୍ରଭୁ ଖୋଷାଲ ହଇଲ । ଦୁଇଜାଏ ଦୟାକେଲ ପ୍ରଭୁ ସତ୍ୟପୀରେ । ନିତ ଯତ ଡାଙ୍ଗା ଯାଏ ଘାଟେର ଉପରେ । ସତ୍ୟପୀର ଦସ୍ତଗିର ଦୟା

କେଲ । ତିନିଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା ହେଲ ଘାଟେଠି ହାସିଲ । ଲକ୍ଷଟଙ୍କା ପ୍ରତିଦିନ ରାଜାପାଶେ ଦିଯ୍ୟା । ଦୁଇଜାଏ ରହେ ତବେ ହରଷିତ ହୟ୍ୟା । ତିନିଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା ବୁଝି ନିଲେନ ରାଜନ । ଏସିବା ଖରଚ କରେ କନ୍ୟା ଦୁଇଜନ । ଦିନୁ ଦିନ ଗୁଜୁରିତେ ମାସକ ହଇଲ । ମାସେ ମାସେ ଗୁଜୁରିଆ ଦୁଇମାସ ଗେଲ । ଦୁଇମାସ ଦାରୋଗା ହଇଲ ଦୁଇଯାଏ । ଗାଏ ଦ୍ୱିଜ କବିକର୍ଣ୍ଣ ରାଖିବେ ଖୋଦାଏ ।

ହରି ହରି ବଲ ହେ ସକଲ ବନ୍ଧୁଗନ । ସଙ୍କଟୁ ରାଖିବେ ପ୍ରଭୁ ସତ୍ୟନାରାୟନ । ଶୁନ ସବେ ବିବାଦରେ କୌତୁକ କଥନ । ଘାଟେତେ ଦାରୋଗା ହଲ କନ୍ୟା ଦୁଇଜନ । ସାଧବ ଯେଦିନୁ କନ୍ୟା ଭସାଇଯ୍ୟା ଦିଲ । ବେରୋଜଗାରେତେ ସାଧୁ ମନ୍ଦିରେ ଥାକିଲ । କତଦିନେ ସାନନ୍ଦ ବିନୋଦ ସୌଦାଗର । କାଛେତେ ବସାଏ ଶ୍ରେଷ୍ଠ ମଦନସୁନ୍ଦର । ସାନନ୍ଦ ବିନୋଦ ବଲେ ଶୁନରେ ମଦନ । ବାନିଜ୍ୟ ଆମାର କୃଷ ହଏ ନିରୂପନ । ଏ ଗ୍ରହ ଜଞ୍ଜାଲ ସବ ମିଟିଲ ତୋମାରେ । ମୋର ଦୁଇଭାଇ ଯାବ ବେପାର ଖାତିରେ । ମଦନ ବଲେ ରେ ଭାଇ ଶୁନ ମୋ ବଚନ । ପତ୍ନୀଭ୍ରଷ୍ଟ ବିଦେଶେତେ ଯାବ କି କାରନ । ସୁମନ୍ତ କୁମନ୍ତ ପୂର୍ବେ ଘରେ ରାଖିଗେଲେ । ଛମାସ କହିଯ୍ୟା ବାରବର୍ଷରେ ଆସିଲେ । ଏବେ ଯଦି ପତ୍ନୀ ଭ୍ରଷ୍ଟେ ବିଦେଶେତେ ଯାବେ । ଆର କୋନ ଗୁନେ ଭୂମି ଫେରିଯ୍ୟା ଆସିବେ । ବିଭାହୟ୍ୟା ଦୁଟି କନ୍ୟା ରାଖ ନିଜଘରେ । ତାରପରେ ଦୁଭାଇ ଯାଇବେ ବେପାରେ । ସାନନ୍ଦ ବିନୋଦ ହସି ମଦନେ କହିଲ । ଯେଦ୍ଦିନ ଦୁଇଯାଏ ଭସାଇନୁ ଜଲ । ସେ ଦିନ ଆଜ୍ଞା ଦିଆଛେ ମୋରେ ଦଣ୍ଡଧାରୀ । ବିଭା କରାଇବେ ଦୁଟି ରାଜାର କୁମାରୀ । ବିଭାର ଖାତିରେ ଯତ ସାମଗ୍ରୀ ଲଗିବେ । ତତ ଟଙ୍କା ଭଣ୍ଡାରରୁ ରାଜା ଗନିଦିବେ । ଆମି ଆଗେ ବେପାରେତେ ଗମନ କରିବ । ତାରପରେ ପରେର କୁମାରୀ ବିଭା ହବ ।

ମଦନସୁନ୍ଦର ବଲେ ଶୁନ ମହାଜନ । ଆମାର କି କମି ଆଛେ
ମାଲମତା ଧନ । ଟାକାର ମରାଇ କେତ ଦରୋଜା ଉପରେ ।
ସୁବର୍ଣ୍ଣ ଭଣ୍ଡାର ଆଛେ ମହଲ ଭିତରେ । କି କାରଣେ
ବିଦେଶେତେ କରିବେ ଗମନ । ମନ୍ଦରେ ବସିୟା ଥାକ ଭାଇ
ଦୁଇଜନ । ସାନନ୍ଦ ବିନୋଦ ବଲେ ବାତ୍ କହୁଁ ତୋରେ ।
ବିଷାଦ ହଇଛ ଭାଇ କିସେର ଖାତିରେ । କି ଘରର ସମ୍ପଦ ଆଛେ
ଘରେର ଭିତରେ । ତାଇତେ ଆସିଆ ରବେ ବିନା ରୋଜଗାରେ ।
କୁବେର ସମାନ ଯାର ମାଲମତା ଥାକେ । ବସିଆ ଖାଇଲେ
ସେହୁ ଫୁରାଏ ପଲକେ । ତୋମାର ନିତାନ୍ତ ଯଦି ଯାବେ
ବିଦେଶେତେ । ଆମିଓ ଖାଇବା ତୋମା ଦୁଇଭାଇ ସାଥେ ।
ସାନନ୍ଦ ବିନୋଦ ବଲେ ଶୁନରେ ମଦନ । ଏହି ଉପଦେଶ
ତୋର ମାଲ କୋନ ଜନ । ଦୁଇଭାଇ ମଦନକେ ବୁଝାଇ
କହିଲ । ଘରେ ଥାକ ପ୍ରାନଧନ ନା କର କଟାଲ । ପାଗଲ ହଇ
ମଦନ ମୋରେ ପ୍ରତି ଆଶେ । ଆମି ମଲେ ଯାବେ ତୁମି ଦୂର
ପରବାସେ । ମଦନ ବଲେରେ ଭାଇ ସତ୍ୟ କହ ମୋରେ ।
କତଦିନେ ଫେରିଆ ଆସିବେ ତୁମି ଘରେ । ସାନନ୍ଦ ବିନୋଦ
କହେ ମଦନେର ପାଶେ । ନିଶ୍ଚୟ ଆସିବ ମୋରା ଫେର ଦୁଇ
ମାସେ । ମଦନ ବଲେ ଦୁମାସେ ଯଦି ନା ଆସିବେ । ହୁତାଶନ
ଜାଲ ନିଶ୍ଚେ ଝାସଦିବ ତବେ । ଏତ ଶୁନି ଦୁଇଭାଇ ଉଲ୍ଲାସ
ହଇଲ । ସାତଟି ଜାହାଜେ ମାଲମତା ଭରିନିଲ । ସୁବର୍ଣ୍ଣେର
କେଲୁଆର ନିଲ ନିଜ କରେ । ହରିଧ୍ୱନି କରିୟା ଖେଞ୍ଚିଲ
ଲହଙ୍ଗରେ । ସାନନ୍ଦ ବିନୋଦ ଚଲେ ଜାହାଜ ଉପରେ ।
ଆସମାନେ ଦେଖି ହାସେ ପ୍ରଭୁ ସତ୍ୟପୀରେ । ଦରିଆତେ
ଜାହାଜ ଚଲିଏ ମହାଜନ । ଘଡ଼ିକେ ବହିଲେ ଡଙ୍ଗା ଚୌଷଠି
ଯୋଜନ । ଅଙ୍ଗ ବଙ୍ଗ ଛାଡ଼ି ଗେଲେ ଭୌରଙ୍ଗ ସହର । ବସନ୍ତ

ଜନ୍ମସ୍ଥା ଗୋଲ୍ ମଗଧ ଦେଶର । କୋଶଲ ଜନସ୍ଥା ଗେଲ ହେଙ୍ଗ ଜ
ସହର । ସୌରଙ୍ଗ ଜନସ୍ଥା ଗେଲ ଭେରଙ୍ଗ ସହରେ । ସେହି
ଦେଖୁ ଦୁଇଭାଇ ଚଳିଲ ସଙ୍ଗରେ । ପ୍ରବେଶ ହଇଲ ଗିୟା ରଙ୍ଗିମା
ଘାଟରେ । ରଙ୍ଗିମା ଘାଟେ ପ୍ରବେଶ ହୁଇ ସୌଦାଗର ।
କମାନ ଖଲାସ କର ବଲେ ଝୋପଦାର । ଦାଉଁ ଦାଉଁ କମାନ
ପଡ଼ିଲ ଘାର ଡାକେ । ଏକାବାରେ କମାନ ଖଲସ ଶତାଧିକେ ।
ଯଖନ ସାଧବେର କମାନ ଖଲସିଲ । ସୁମନ୍ତ କୁମନ୍ତ ଶୁନ ଚମକ
ପଡ଼ିଲ । କହୁଥିଲ ଡାକ କନ୍ୟା କହିଲ ବଚନ । ଘାଟେତେ
ଆଇଲ ଦେଖ କୋନ ମହାଜନ । ଦାରୋଗା ହୁକୁମ ପାଇ ଚଳିଲ
କୋଟାଲ । କହେ ଶୋଣ୍ଡା ନଅ ଚଲେ ହାଡ଼େ ଦରବାର ।
ଦଣ୍ଡଆକନାରେ ତବେ କୋଟାଲ ମିଲିୟା । ସୌଦାଗର କହେ
କଥା ତର୍ଜନ କରିୟା । କୋଟାଲ କହିଲ ସାଧୁ କହି ହେ ତୁମାରେ ।
ଦାରୋଗା ହୁକୁମେ ଚଲ ଦରବାର ପରେ । ସାନନ୍ଦ ବିନୋଦ ସାଧୁ
କହେ କୋଟାଲରେ । ଗଲି ପୁଛ ନଇ ଆମି ବଡ଼େ ସୌଦାଗରେ ।
ଆଗେ ଆମି ନୃପତିରେ ମୁଲକାତ ହବ । ତାରପରେ
ଦାରୋଗା ଆସିଲେ ବୁଝାଇବ । ବଲେନ ଆହେ ଓହେ
ସୌଦାଗର ଭାଇ । ଏ ଘାଟେତେ ନାହିଁ ଫିରେ ରାଜାର ଦୁହାଇ ।
ଯେହି ରାଜା ସେହି ଭୂମି ଘାଟେ ଉପର । ଦଣ୍ଡଛତ୍ର
ପାଟ ଆଛେ ଦାରୋଗାର ଶିର । ସାନନ୍ଦ ବିନୋଦ କହେ
କୋଟାଲେ ତଖନ । ମାଡବର ଦାରୋଗାଏ ରଙ୍ଗିମା ପାଟନ ।
ଯବରଦସ୍ତି ଦାରୋଗା ଏ ଏହି ମୁଲକରେ । ଚଲ ମୁଲକାତ ହବ
ଦାରୋଗା ହଜୁରେ । ଏତ କହି ଦୁଇଭାଇ ବାହାର ହଇଲ ।
କତ ଭେଟିଦ୍ରବ୍ୟ ତାର ସଙ୍ଗତେ ନଇଲ । ଅଗରୁ ଚନ୍ଦନ
ନଇ ଭର ଭର କରି । କତ ଥାଲ ନଇ ମୃଗନାଭିର କସ୍ତୁରୀ ।
ଯାଇଫୀ ଯାଇଫଲ ନଇ ଲବଙ୍ଗ ଏଲାଚି । ଆତର ଗୋଲାପ ନଇ

ମିଶ୍ରି ଆଉ ସବ । ସାଧବ ନିଲ କର୍ପୂର ଭରି କତ ଥାଲେ । ନଫର ଚାକର ସବ ସଙ୍ଗେ ନିଆ ଚଲେ । ଏନିକ ଭେଟି ଲେଇଁଯା ଚଲେ ଖସି ହୋଇ । କୋଟାଲିଆ ପଛେ ପଛେ ଚଲେ ଦୁଇ-ଭାଇ । ସୁମନ୍ତ କୁମନ୍ତ କନ୍ୟା ମହଲେତେ ଥିଲ । କୋଟାଲିଆ ପଛେ କାର ନଜର ପଡ଼ିଲ । ସୁମନ୍ତ ବଲେ କୁମନ୍ତ ଶୁନ ମୋ ବଚନ । କୋଟାଲେର ପିଛେ ଏହୁ କୋନ ମହାଜନ । ସୁମନ୍ତ କଥା ଶୁନ କହିଲ କୁମନ୍ତ । କୋଟାଲେର ପିଛେ ଆଛେ ତୋର ମୋର ପତି । ତୋରେ ମୋରେ ଭସାଇଲ ଦରିଆ ଭିତରେ । ଏବେ ଆସେ ଦୁଇଭାଇ ବେପାର ଖାତିରେ । କତ ଦୁଃଖ ଦିଲ ଏହୁ ଦୁଇ ସହୋଦରେ । ମଥା କାଟି କର ନିଯୁ ନଗ୍ରେର ବାହାରେ । ସୁମନ୍ତ ବଲେ କୁମନ୍ତ ଶୁନ ନିବେଦନ । ଶମଶାନେ ମଥା କାଟ ଭାଇ ଦୁଇଜନ । ଏକଚିତ୍ତେ ଦୁଇଯାଏ ଭାବେ ମନେ ମନେ । ପୁରୁଷେର ହତ୍ୟାଦୋଷ କରିବ କେମନେ । ପ୍ରାଣପତି ହଇଯା ସେ ମୋରେ ନା ମାରିଲ । ପେଟାର ଦେଖିଲ କରି ମୃଗାଇଯା ଦିଲ । ପୂର୍ବଜନ୍ମେ ମୋଦେର କି ଅପରାଧ ଥିଲ । ଏ ଜନ୍ମେ ପତିର ପଦ ସେବା ନା ମିଲିଲ । ଏବେ ସେ ପୁରୁଷ ହତ୍ୟା କେମନେ କରିବ । ଆଉ କୋନକାଲେ ଆମି ଉଦ୍ଧାର ନହିବ । ଦୁଇଭାଇ ବନ୍ଦିଦିଆ ରାଖ ବନ୍ଦଘର । ତବେ ସିନା ଆରମାନ ଯାଇବେ ଆମାର । ସୁମନ୍ତ କୁମନ୍ତ ଦୁଇ ବିଚାରେ ମନରେ । ଏହିକାଲେ ପ୍ରବେଶିଲ ଦୁଇ ସୌଦାଗରେ । ସୁମନ୍ତ କୁମନ୍ତ ନିଜ ପତିକେ ଚିହ୍ନିଲ । ସାନନ୍ଦ ବିନୋଦ କନ୍ୟା ଚିହ୍ନି ନ ପାରିଲ । ଭେଟିଦ୍ରବ୍ୟ ରଖିଦିଲ ବିଛୁନା ଉପରେ । ସାନନ୍ଦ ବିନୋଦ ବଲି ଜୁହାରେ ଜୁହାରେ । ଯଖନ ସେ ଦୁଇଭାଇ ଜୁହାର ହଇଲ । ରତ୍ନେମ୍ପ କନ୍ୟାର ମନେ ଦୟା ନା ଆସିଲ । କୋଟାଲ ଡକାଇ କନ୍ୟା ବଲେନ ନିରାଟ । ନଗର ବାହାରେ ଦୁଇଭାଇ ମାଥା କାଟ । କତବାର ଯାଏ ଆସେ

ବେପାର ଖାତରେ । ଏକବାର ହାସିଲ ଏ ନାହିଁ ହେଲ ମୋରେ । ବଡ଼ ଦଗାବାଜ ଏହି ଦୁଇ ସୌଦାଗର । କାରାଗାରେ ବେଢ଼ି ଦଣ୍ଡା ରାଖ ଅତଃପର । ବାରବର୍ଷର ହାସିଲ ଅସୁଲ କରିବ । ତାର ପରେ ଦୁଇଭାଇ ବେଢ଼ି କାଟାଇବ । ଏତ ଶୁନି କୋଟାଳଆ ଉଠେ ଉତଃପର । ମୁସକ ଛଡ଼ାଇ ବାନ୍ଧେ ଦୁଇ ସୌଦାଗର । ସାତ-ଗୋଟା ଜାହାଜେତେ ଯେତ ଦ୍ରବ୍ୟ ଥିଲ । ଦାରୋଗା ଭଣ୍ଡାରେ ନେଇ ଦାଖିଲ କରିଲ । ଦୁଇଭାଇ ପାଏ ହେଲ ଭୁଜବନ୍ଧ ବେଢ଼ି । ଗଳାତେ ଝଡ଼କା ହେଲ ହାତେ ହେଲ କଡ଼ି । ବନ୍ଧନେତେ ଦୁଇଭାଇ ରହିଲ ପଡ଼ିଆ । ବାଇଶମନ ପାଥର ଗୁଣ୍ଡତେ ଲଦିୟା । ସାନନ୍ଦ ବଲେ ବିନୋଦ ଏ କପାଲ ଲେଖା । ଆର ଭାଇ ବନ୍ଧୁ ସଙ୍ଗେ ନାହିଁ ହବେ ଦେଖା । ଇତିପୂର୍ବେ ନରପତି ପେଷିଲା ବେଶାରେ । ବନ୍ଧନେ ଠେକନୁ ଗିୟା ଚନ୍ଦନନଗରେ । ଏକେ ବିନାଦୋଷେ ମେଟା ପଡ଼ିଲୁ ବନ୍ଧନେ । ନିଶ୍ଚୟ ମରିବ ଆର ନ ବାଞ୍ଚିବ ପ୍ରାନେ । ହିନୁ ହିନୁ ଗୁଜୁରିଆ ମାସକେ ହଇଲ । ମାସେ ମାସେ ଗୁଜୁରିଆ ଛୟମାସ ଗେଲ । ଏହିରୂପେ ଦୁଇ ସାଧୁ ରହିଲ ବନ୍ଧନେ । ଗାଏ ଦ୍ୱିଜ କବିକର୍ଣ୍ଣ ପୀରେର ଚରନେ ।

ଡୁହା—ପୋଡ଼ୁ ପୋଡ଼ା କରମ, ବିଦେଶରେ ହୋଇଲୁ ବନ୍ଧନ ହେ ।
(ଆଶା ଭାଙ୍ଗିଲୁରେ ନିଦାରୁଣ ବିହି କି କଲୁ—
ବୃତ୍ତରେ ଗାଇବ)

ଚୌପଦୀ—ବିହି କି କଲୁ ରେ, ବିନା ଦୋଷେ ଦଣ୍ଡ ବିହିଲୁ ।
ଜୀବନ ନ ନେଇ କମ୍ପା ବ୍ୟାକୁଳ କଲୁରେ । ଘୋଷା ।
ବିଦେଶେ ଅଣାଇ ଖରେ ପକାଇଲୁ ବନ୍ଧନରେ
ଦୟା ନ ବହିଲୁ ଥରେ ନିର୍ଦ୍ଦୟ ହେଲୁ । ୧ ।
ମଦନ ନିଷେଧ ଥରେ ନ ଶୁଣି କର୍ଣ୍ଣ ପଥରେ
ମନ ନିର୍ବେଶି ବେପାରେ ଆସିଣ ମଲୁଁ । ୨ ।

ଏବେ ଅବୁଝା ନଗରେ ପଡ଼ିଲୁ କର୍ମ ଦୋଷରେ
ଆଉ ଜନ୍ମଭୂମି ଥରେ ଯା ନ ଦେଖିଲୁଁ । ୩ ।
ନିତ୍ୟାନନ୍ଦ ବୋଲେ ଗିରେ ଅଦୋଷେ ନିଜ ଜାୟାରେ
ଘସାଇବାର ଯାଗରେ ଫଳ ପାଇଲୁଁ । ୪ ।

ରାମ ରାମ ପ୍ରଭୁ ରାମ ରାଜୀବଲୋଚନ । ରାମ ନା ଭଜି ମରିଲ ଲଙ୍କାର ରାବନ । ରାମ କଳ୍ପଦ୍ରୁମ ତଳେ ଯେ ଥାକେ ବସିୟା । କି କରିତେ ପାରେ ଯମ ଆପନି ଆସିୟା । ସାନନ୍ଦ ବିନୋଦ ରହେ ବନ୍ଧ କାରାଗାରେ । ମଦନସୁନ୍ଦର ଥାକେ ଆପନାର ଘରେ । ସେହି-ଦିନ ଦୁଇଭାଇ ବିଦେଶେତେ ଗେଲ । ଦୁଇମାସ ମଦନକେ କଣ୍ଠ ଦିୟାଛିଲ । ଛୟମାସ ଦୁଇଭାଇ ରହିଲ ବନ୍ଧନେ । ଭାଇ କଥା ମଦନେର ସଦା ପଡ଼େ ମନେ । ମଦନ କହେ ଦୁଭାଇ ବିଦେଶେତେ ଗେଲ । ବେଁଚେଅଛେ କି ମରେଛେ ଖବର ନାହିଁ ଏଲ । ଏହି ଚିନ୍ତା ମଦନ ଭୋଜନ ନାହିଁ କରେ । ଗୁମାନ ହଇୟା ବସେ ପଲଙ୍କ ଉପରେ । କାନ୍ଦିତେ ଲାଗିଲ ଅତି ବିକଳ ହଇୟା । କୋଥା ଗେଲେ ପ୍ରିୟଭାଇ ଆମାରେ ଛାଡ଼ିଆ । ଭାଇର ଭାବନା କରି ମଦନସୁନ୍ଦର । ନା ଖାଇ ଶୁଇଲ ବାଙ୍ଗ୍ଲା ପଲଙ୍କ ଉପର । ଏହି କାଲେ ରାତ୍ରଅର୍ଦ୍ଧେ ପ୍ରଭୁ ନାରାୟନ । ଶୟନେ ସ୍ୱପନେ କହେ ଶୁନରେ ମଦନ । ତୋର ଦୁଇଭାଇ ବନ୍ଧ ଆଛେ କାରାଗାରେ । ଦୁଇକନ୍ୟା ବନ୍ଧକୈଲ ରଙ୍ଗିମା ଘାଟରେ । ଦୁଇଭାଇ ପାଏଦ ଆଛେ ଭୁଜବଲ ବେଡ଼ି । ଗଲାତେ ତଉକା ଆଛେ ହାତେ ହାତେକଡ଼ି । ବାଇଶ ମନ ପାଥର ଛାତିର ଉପର । ନିଗୂଢ଼ ବନ୍ଧନେ ପଡ଼େ ଦୁଇ ସହୋଦର । ତୁମ୍ଭି ଯଦି ମଦନରେ ସେଥାକାନେ ଯାବ । ତବେ ତୋର ଦୁଇଭାଇ ଉଦ୍ଧରି ଆନିବ । ଏତ କହି ମହାପ୍ରଭୁ ଅନ୍ତର୍ଦ୍ଧାନ ଗେଲ । ଶୋୟାଛିଲ ମଦନେର ଚମକି ପଡ଼ିଲ । ଆରେ ଭାଇ ବଲି

କାନ୍ଦେ ଅତି ଉଚ୍ଚସ୍ୱରେ । କ୍ରୋଧ ହୋଇ ମଦନ ପଡ଼େ ଭୂମିପରେ ପ୍ରତାପ ଧରିଯାଇ ତାର କୁନ୍ତଳା କାମିନୀ । ପ୍ରାନପତିରେ ସଚେତ କରିଲ ତଖନ । ପତିପାଶେ କୁନ୍ତଳ ଯେ କରେ ନିବେଦନ । ବଲ ମୋର ପ୍ରାନପତି ଦେଖିଲ କି ସ୍ୱପ୍ନ । ମଦନ ବଲେ କୁନ୍ତଳା କହି ଗୋ ତୁମାରେ । ଦୁଇଭାଇ ବନ୍ଧ ଆଛେ ରଙ୍ଗିନୀ ଘାଟରେ । ଦୁଇକନ୍ୟା ବନ୍ଧକରେ ଦୁଇ ସହୋଦରେ । ପାଦେ ଭୂଜବଲ ବେଡ଼ିଦିଆ ଅତଃପରେ । ଚଲିତେ ତଉକା ଗ୍ଳୁତି ଉପରେ ପାଥର । ନିଗୂଢ଼ ବନ୍ଧନେ ଆଛେ ଦୁଇ ସହୋଦର । ଥାକଗୋ କୁନ୍ତଲ ତୁମି ଆପନାର ଘରେ । ଭାଇର ତଲ୍‌ଲାସେ ଆମି ଯାଇବ ସତ୍ତ୍ୱରେ । ଖୁଜି ଦୁଇଭାଇ ଆମି ଘରେତ ଆନିବ । ତା ନଇଲେ ସେଇ ଦେଶେ ପରାନ ହାରିବ । ଏତ ଶୁନି କୁନ୍ତଲର ପରାନ ଉଡ଼ିଲ । ଆକାଶ ଭାଙ୍ଗିଆ ଯେନ ମାଥାତେ ପଡ଼ିଲ । କୁନ୍ତଲ ବଲେ ବିଦେଶେ ଯାନିବ ଗୁନମନ । କେମନେ ଥାକିବ ଏକା ଆମି ଅଭାଗିନୀ । ମୋରେ ଗ୍ଳଡ଼ି ପ୍ରାନନାଥ ଯାଇବେ ବିଦେଶେ । ଏ ଅଭାଗୀ କେମନେତେ ଥାକିବେ ଆବାସେ । ଯୁବାକାଲେ ପତି ଯାର ବିଦେଶେତେ ଯାଏ । ସେହି ନାରୀ ଅଭାଗିନୀ ଜଗତେ ବୋଲାଏ । ମାଲତୀ କୁସୁମ ବନେ ଝଡ଼େ ଯେନ ବୃଥା । ଏ ନବ ଯୌବନ ତୋମା ଲଗି ହବେ ତଥା । ତୁମି ଯଦି ପ୍ରାନନାଥ ଯାବେ ବିଦେଶେତେ । ଆମିଓ ଯାଇବ ନିଶ୍ଚେ ତୋମାର ସଙ୍ଗତେ ।

ଉହା—ମୁହିଁ ଅଟେ ନାରୀହୀନ, ମୋତେ ସଙ୍ଗେ ନିଅ ନାଥ ବହନ ।

ଚୌପଦୀ—ପ୍ରାଣଈଶ୍ୱର ହେ ମୁଁ ତ କୁଳ ଭୁଆସୁଣୀ

ନୟନରୁ ନୀର ବହେ ଝରଝର ପରବାସ ଯିବା ଶୁଣି । ଘୋଷା ।

ଗ୍ରୀଷମରେ ଧନ କର୍ପୂର ଚନ୍ଦନ, ଯୋଗାଇବ କାରେ ଆଣି ।

ଗୋଳି ଅତି ରଙ୍ଗେ, ବୋଳି କାହା ଅଙ୍ଗେ, ଢାଳିବ ଫୁଲ-ବାଞ୍ଛଣୀ । ବରଷାରେ ଘନ, ଦେଖିଲେ ଜୀବନ, ରଖିବା କଷ୍ଟ

ହେଲଣି । ମୁହିଁ ନାଗ୍ବରର, ହେବକଇଁ କାହାର, ବୁଦ୍ଧ ବଣା ଝଟିଲଣି । ୨ । ଦୁରନ୍ତ ଶୀତରେ, ଏ ଫୁଲଶେଯରେ, ଶୋଇବ ମୁଁ ଏକା ପୁଣି । ଅତି ସ୍ନେହବଶ, ହୋଇଣ କେ ତୋଷ, ଘୋଡ଼ାଇବ ତୁଳି ଆଣି । ବସନ୍ତରେ ହାର ଗୁନ୍ଥି, ମୁଁ କାହାର ଗଳେ ଲମ୍ବାଇବ ଜାଣି । ସବୁ ସୁଖମୟ, ସ୍ୱପନ ପରାୟ, ହେବ ନିତ୍ୟାନନ୍ଦ ଭଣି । ୪ ।

(ପାଲା) ମଦନସୁନ୍ଦର କହେ କୁନ୍ତଳର ପାଶେ । ସ୍ତ୍ରୀ ଲଯ୍ୟା ବିବେକୀ ଜନ ନା ଯାଏ ବିଦେଶେ । ତ୍ରେତୟାରେ ରାମଚନ୍ଦ୍ର ପୂର୍ଣ୍ଣ ବ୍ରହ୍ମ ଥିଲ । ଜନକନନ୍ଦିନୀ ଲଯ୍ୟା ବନବାସେ ଗେଲ । ପଞ୍ଚବଟୀ ବନେ ରାମ ହିଲ ଦରଶନ । ସୀତା ଚୋରାଇଯ୍ୟା ନିଲ ଲଙ୍କାର ରାବନ । ରାମଚନ୍ଦ୍ର ବୀରଶ୍ରେଷ୍ଠ ଧନୁର୍ଦ୍ଧର ଥିଲ । ଦଶକନ୍ଧ ବଧକରି ସୀତା ଘରେ ନିଲ । ଆମି ସୁର ବୀର ନହି କିବା ଧନୁର୍ଦ୍ଧର । କାହାକେ କି କରିପାରି ସାଧବ ମାତର । ବାଟେ ଚୋରେ କେହୁ ଯଦି ଗୁଡ଼ାଇଯ୍ୟା ନବେ । ତବ ଗୁନ ଗୁନ ସଖୀ ପରାନ ଯାଇବେ । ଥାକ ଗୋ କୁନ୍ତଳ ଆମି ଯାର ବିଦେଶରେ । ଦୁଇଭାଇ ତଳସିବ ରଙ୍ଗିମା ଘାଟରେ । କନ୍ୟା ବଲେ ନିଶ୍ଚେ ଯଦି କରିବେ ଗମନ । ତୋମାର ନିକଟେ ଆଛେ ମୋର ନିବେଦନ । ତୁମି ପ୍ରାନନାଥ ଯଦି ଚଲିଲେ ବିଦେଶ । ଆମାର ଗର୍ଭ ସଞ୍ଚାର ହୈଲ ପାଞ୍ଚମାସ । ଆର ପାଞ୍ଚମାସ ତୁମି ଥାକ ନିଜ ଘରେ । ପୁତ୍ର ବେଟି କିବା ହବେ ଦେଖିଯାବେ ତାରେ । ମଦନସୁନ୍ଦର ବଲେ ଶୁନ ଗୋ ବଚନ । ତୋର ଗର୍ଭ କଥା ଜାନେ ସତ୍ୟ-ନାରାୟନ । ଏହି କଥା ନୁନ୍ତଲ ଯେ ନିଶ୍ଚିତ ରାଖିବେ । ଗର୍ଭବ୍ୟଥା କାଳେ ସତ୍ୟପୀର ସୁମରିବେ । ପୁତ୍ର କିବା ବେଟୀ ହେଲେ ଦିବେ ଏହି ନାମ । କହିତେଛି ସେହିକଥା ମନ ଦିଆ ଶୁନ । କନ୍ୟା ହେଲେ ସୁଶୀଳସୁନ୍ଦରୀ ନାମ ତାର । ଦିବେ ଗୋ କୁନ୍ତଳଧନି ନ ଭାବ ଅନ୍ତର । ଦେବ ଯୋଗେ ହବେ ଯଦି ଛୁବାଲ କୁମର । ତାର

ନାମ ହବେ ସଦାନନ୍ଦ ସୌଦାଗର । ସର ଖଣ୍ଡ ଅଧାମ ଶୋଟିକା ଖୁଆଇବେ । ଓଡ଼ିଆ ବଙ୍ଗଳା ଆର ଫାରଶି ପଢ଼ାବେ । ସୁପୁଣ୍ଡ ହଇଲେ ସେହୁ ଡଲସିବେ ମୋରେ । କୁପୁତ୍ର ହଇଲେ ବସି ଥାକବେ ମନ୍ଦରେ । କୁନ୍ତଲା ବଲଲ ଇହା ବଡ଼ ବଡ଼ମ୍ବନ । ଗର୍ଭପୁତ୍ର ବାପ ବଲ ଚହ୍ନିବେ କେମନ । ଏତ ଶୁନ ମଦନ ଯେ ଖୋଷାଲ ଅନ୍ତରେ । କଲମ ଧରିଯା ଲେଖ କାଗଜ ଉପରେ । ଭାଗିରଥୀ ଖରେ ବସେ କାଞ୍ଚନ ନଗର । ସେହି ଦେଶ ନୃପତି ଯେ ନାମ ରତ୍ନାକର । ସାନନ୍ଦ ବିନୋଦ ନାମ ଦୁଇ ସହୋଦର । ତାର ଜ୍ୟେଷ୍ଠ-ଭାଇ ଆମି ମଦନସୁନ୍ଦର । ଦୁଇବଧୂ ସୁମନ୍ତି କୁମନ୍ତି କନ୍ୟା ଛିଲ । ଫିକର କରିଯା ମୋରେ ସନ୍ଧାନ କରିଲ । ହେନ କଥା ଦୁଇଭାଇ ପାଇଲ ଖବର । ସୁମନ୍ତି କୁମନ୍ତି ଫିଙ୍ଗେ ଦରିଆ ଭିତର । ତାରପରେ ଦୁଇଭାଇ ଚଲଲ ବେପାରେ । ବନ୍ଧନେ ପଡ଼ିଲ ଗିଯା ରଙ୍ଗମା ଘାଟରେ । ଛମାସେ ମଦନ ଆମି ଦେଖିଲୁ ସ୍ୱପନ । ରଙ୍ଗମାତେ ବନ୍ଧକୈଲ କନ୍ୟା ଦୁଇଜନ । ସୁପୁତ୍ର ହଇଲେ ତୁମି ମୋରେ ଡଲସିବେ । କୁପୁତ୍ର ହଇଲେ ଗ୍ରିହେ ବସିଆ ଥାକବେ । ନଅ ଗୋ କୁନ୍ତଲା ଏହି ଦସ୍ତଖତ ମୋର । କାପଡ଼ ଜଡ଼ାଇ ରଖ ପେଟାର ଭିତର । ବାଳକ ଯଦ୍ୟପି ମୋର ତଲସିତେ ଯାବେ । ଦସ୍ତା ଵଜ କାଗଜ ତାହାର ହାତ ହବେ । ହାତେର ଅକ୍ଷର ଦେଖି ଜାନବ ତାହାରେ । ଶୁନଆଁ କୁନ୍ତଲା ତବେ ରହିଲ ମନ୍ଦରେ । ମଦନସୁନ୍ଦର ବଡ଼ ଉଦବେଗ ମନ । ପହିଲ ଜାହାଜେ ଉଷା କାଲେତେ ଗମନ । ଦଧି ମାଛ ପୂର୍ଣ୍ଣକୁମ୍ଭ ରଖିଆ ମନ୍ଦରେ । କର୍ଣ୍ଣଧାର ସଙ୍ଗେ ଲଯା ଚଲଲ ସତ୍ୱରେ । ସାତ-ଗୋଟି ଜାହାଜେତେ ଟାକା ଦିଲ ଭରି । ଜାହାଜେ ବସିଯା ସାଧୁ ବଲେ ହରି ହରି । ସୁବର୍ଣ୍ଣ କେରଲ ନଯା ଆପନାରେ କରେ । ଲୁଦଆ ବସିଲ ସାଧୁ ଜାହାଜ ମଙ୍ଗରେ । ହରିଧ୍ୱନ କରିଯା ଖେଞ୍ଚିଲ

ନନ୍ଦଙ୍କର । ଆସମାନେ ଦେଖି ହାସେ ପ୍ରଭୁ ସତ୍ୟପୀର । ପୁନଃ ଖାଟରେ ଦପ୍ଟାଇଲେ ପ୍ରଭୁ ନାରାୟନ । ଘଡ଼ିକେ ପିଟିଲ ଡଙ୍ଗା ଚୌଷଠି ଯୋଜନ । ଅଙ୍ଗ ବଙ୍ଗ ଜନ ଗେଲ କଳଙ୍ଗ ସହର । ବରାଠ ଜନପୁ। ଗେଲ ମଗଧ ଦେଶର । ମଦନେର ମନ ପ୍ରଭୁ ଜାନ-ବାର ତରେ । ପ୍ରବେଶିଲ ଡଙ୍ଗାଗିପୁ। ଚିଙ୍ଗୁଡ଼ି ହ୍ରଦରେ । ବଡ଼ ବଡ଼ ଚିଙ୍ଗୁଡ଼ି ପ୍ରବଲ ମହାବଲି । ଏକଇ ଚିଙ୍ଗୁଡ଼ିପାଟରେ ସାତଡଙ୍ଗା ଗିଲି । ମଦନ ବଲିଲ ଆହେ କର୍ଣ୍ଣଧାର ଭାଇ । ବିଷମ ଚିଙ୍ଗୁଡ଼ିହ୍ରଦ କେମ-ନେତେ ଯାଇ । କର୍ଣ୍ଣଧାର ବଲେ ସାଧୁ ଶୁନ ହେ ଉତ୍ତର । ଏ ହ୍ରଦ ଜନତେ ଆଛେ ଫିକର ଆମାର । ଏତେ କହି କର୍ଣ୍ଣଧାର ଶୀଘ୍ର ହୟାଁଗେଲ । ଏକଟା ମଚ୍ଛାନ ସେ ଯେ ଜଲେ ଭସାଇଲ । ତାକେ ଦେଖି ଚିଙ୍ଗୁଡ଼ି ଯେ ଡୁବିଲ ଜଲତେ । ଡଙ୍ଗା ଲୟା ଚଲେ ସାଧୁ ମନ ହରଷେତେ । ପୁନର୍ବାର ମଦନ ଚଲିଲ କତଦୂର । ପ୍ରବେଶ ହଇଲ ଡଙ୍ଗା କଙ୍କଡ଼ା ହ୍ରଦର । ପ୍ରବଲ କଙ୍କଡ଼ା ଓଗାଲିଲ ଜାହାଜେର । ଗୁରନ୍ଦୋଶ ଦାର୍ଘ ପ୍ରସ୍ଥ ଶରୀର ବିସ୍ତାର । ମଦନ ବଲିଲ ଆହେ କର୍ଣ୍ଣଧାର ଭାଇ । ବିଷମ କଙ୍କଡ଼ା ହ୍ରଦୁ କେମନେତେ ଯାଇ । କର୍ଣ୍ଣଧାର ବଲେ ତୁମି ଶୁନହେ ମଦନ । ଏ ହ୍ରଦ ଜନତେ ଜାନ ଉତ୍ତମ ବିଧାନ । ଏତ କହିଁ କର୍ଣ୍ଣଧାର ଶୀଘ୍ର ହୟା ଗେଲ । ଲୁହାର କଙ୍କଡା ଆନ ଜଲେ ଫେଲାଇଲ । ତାକେ ଦେଖି କଙ୍କଡ଼ା ଯେ ଡୁବିଲ ଜଲତେ । ଡଙ୍ଗା ଲୟା ଚଲେ ସାଧୁ ମନ ହରଷେତେ । କତଦୂର ମଦନ ଯେ କରିଲ ଗମନ । ଆସମାନେ ଦେଖି ହାସେ ପ୍ରଭୁ ନାରାୟନ । ଏହିରୂପେ ନାରାପଦେ କତଦୂର ଗେଲ । ଶଙ୍ଖୁଆ ହ୍ରଦେତେ ଡଙ୍ଗା ପ୍ରବେଶ ହଇଲ । ହ୍ରଦ ଦେଖିଆ ମଦନ ବଲେ କର୍ଣ୍ଣଧାର । ଏ ହ୍ରଦର ନାମ ବଲ ଅଗ୍ରତେ ଆମାର । କର୍ଣ୍ଣଧାର ବଲେ ସାଧୁ କହିହେ ତୁମାରେ । ଶଙ୍ଖାସୁର ଦୈତ୍ୟ ଛିଲ ଏ ହ୍ରଦ ମଝିରେ । ବ୍ରହ୍ମା ବେଦ

ଫେରାଇଥିଲା ଏଥିକାନେ ରଖିଲ । ମୀନରୂପ ଧରି ପ୍ରଭୁ ଶଙ୍ଖ ବନାଇଲ । ପାଞ୍ଚଜନ୍ୟ ଯେତେ ଶଙ୍ଖ ନଲେନ କାଢ଼ିଥିଲା । ଆଉ ଯେତେ ସର୍ବ ଶଙ୍ଖ ରହିଲ ପଡ଼ିଥିଲା । ଏତ ଶୁନ ମଦନ ଯେ ହରଷ ହଇଲ । ଅନ୍ତର୍ଗତେ ପ୍ରଭୁପାଦେ ଧ୍ୟାନ ଲଗାଇଲ । ଡଙ୍ଗା ଲୟିା ମଦନ ଚଳିଲ କତଦୂରେ । ପ୍ରବେଶ ହଇଲ ଡଙ୍ଗା କୁମ୍ଭୀର ହ୍ରଦରେ । ଆକାଶେତେ ଥାକି ମାୟା କୈଲ ନାରାୟଣ । ବଡ଼ଇ କୁମ୍ଭୀର ଆଗେ ହଲ ଦରଶନ । କର୍ଣ୍ଣଧାର ବଲେ ଆହେ ବାଲକ ମଦନ । ଦାରୁନ କୁମ୍ଭୀର ମୁଖେ ମରିବା ଏଖନ । ମଦନ ବଲିଲ ଭୁମି ଶୁନ କର୍ଣ୍ଣଧାର । କୁମ୍ଭୀର ମୁଖୁ ରଖିବେ ପ୍ରଭୁ ସତ୍ୟଗୀର । ଯେହୁ ଗଜ ରକ୍ଷାକୈଲ ଗ୍ରାହେକ ମାରିୟା । ସେହୁ ପ୍ରଭୁ ଡଙ୍ଗା ମୋରେ ନବେ ଉଦ୍ଧାରିୟା । ମଦନେର ମନ ପ୍ରଭୁ ଜାନିୟା ଅନ୍ତରେ । ଅନ୍ତର କରିୟା ହଲ ସେ ମାୟା କୁମ୍ଭୀରେ । ଦେଖିୟା ମଦନ ଚଲେ ହରଷ ଅନ୍ତରେ । ଡଙ୍ଗା ଗିୟା ପ୍ରବେଶିଲ କଉଡ଼ି ହ୍ରଦରେ । ଲେଗେଛେ କଉଡ଼ି ଯୁଥ ପର୍ବତ ସମାନ । ଦେଖିୟା ମଦନ ତାରେ ହରଷିତ ମନ । ଏହୁ ପ୍ରଥମେ ମଦନ ଆସେ ଦରିଆତେ । ଯୂଥ ବଳ ନା ପାରିଲ ପରେର ଚଲିତେ । କର୍ଣ୍ଣଧାରେ ସାଧୁ ବଲେ ଶୁନ ମୋ ବଚନ । ଦ୍ରବ୍ୟ ଫୁଟି ମାଛ ଧାନ କରିବ ରନ୍ଧନ । ଗାଲିଦିୟା ମଦନରେ କହେ କର୍ଣ୍ଣଧାର । ପୂର୍ବେ ଶୁଷା ଛିଲେ ଏବେ ହଲେ ସୌଦାଗର । ସାଧୁତେର ପୁତ୍ର ଯନ୍ଧ ଭୁମି ଥାକ ହୟା । କଉଡ଼ିକେ ମାଛ ବଲ କେମନ କରିୟା । ମଦନ ବଲିଲ ଆହେ କର୍ଣ୍ଣଧାର ଭାଇ । କ ଦେଖିବ ସିନ୍ଧୁ ଜନ୍ତୁ ସିନ୍ଧୁ ଦେଖି ନାହିଁ । ଆଜିର ବେପାରେ ଆମି ପହିଲେ ଆଇନୁ । ସେହୁ ହେତୁ କଡ଼ି ଯାଥ ଚଲିତେ ପାରିନୁ । ଶୁନ କର୍ଣ୍ଣଧାର ଯେ ଖେଞ୍ଚିଲ ନହଙ୍ଗର । ଡଙ୍ଗା ଗୁଲାଇୟା ହଲ ଦରିଆ ଭିତର । କତଦୂର ଏହୁ ମଭ ଗେଲ ତରଙ୍ଗରେ । ପ୍ରବେଶିଲ ଡଙ୍ଗାଗିୟା

ହାଓ୍ୱାୟୁ ହ୍ରଦରେ । କର୍ଣ୍ଣଧାର ବଲେ ଆହେ ମଦନସୁନ୍ଦର ।
ଜାନିଲିମ ଛବ ଭାଗ୍ୟ ଫାଟିଲା ଏବାର । ଯେଇ ସୌଦାଗର କମ୍ଭ
ଆସି ବାମ୍ ହଏ । ହାଓ୍ୱାୟୁ ହ୍ରଦରେ ତାର ଡିଙ୍ଗା ପ୍ରବେଶଏ ।
ଡୁବଏ ଜାହାଜ ତାର ମରେ ମହାଜନ ।- ଏତ ଜାନ ବୁଧାତା
ଯେ କୈଲ ବଡ଼ମ୍ବନ । ହାଓ୍ୱାୟୁ ହ୍ରଦର କଥା ଶୁନ ଯଦୁମନ ।
ଚଉରାଶୀ କାଠି ଗର୍ଭେ ରହିଆଛେ ପାନି । ତାତେ ଦଲ ଲତା ସବ
ରହି ଆଛେ ମାଡ଼ି । ହାଓ୍ୱା ଘୋଡ଼ା ପଲ ପଲ ଯାଏ ତାତେ ଚଢ଼ି ।
ଯା ଉପରେ ଯାଏ ହାଓ୍ୱା ଘୋଡ଼ା ଲସକର । ଜାହାଜ ଟିପିବ
ଆମି କେମନ ପ୍ରକାର । ସାଧୁ ବଲେ କର୍ଣ୍ଣଧାର କହି ହେ ତୁମାରେ ।
ଉଦ୍ଧାରିତେ ପ୍ରଭୁ ମୋର ଆଛେନ ଉପରେ । ଦ୍ରୌପଦୀର ମାନ
ଯେହୁ ଆଛେ ଉଦ୍ଧରିୟା । ଉଦ୍ଧାର କରିବେ ମୋରେ ସେ ପ୍ରଭୁ
ଆସିୟା । ଏତ କହି ମଦନ ଯେ ନୀରବ ହଇଲ । ଅନ୍ତର୍ଗତେ ପ୍ରଭୁ
ପାଦେ ଧ୍ୟାନ ଲଗାଇଲ । ମଦନେର ମନକଥା ଜାନି ନାରାୟନ ।
ଧ୍ରୁବେ ବର ହଲ ଯେନ କମଲଲୋଚନ । ବୈକୁଣ୍ଠ କଟାରି ପ୍ରଭୁ
ଆନି ନିଜକରେ । ବଡ଼ାଇୟା ହଲ ପୀର ମଦନସୁନ୍ଦରେ ।
କଟାରି ପାଇ ମଦନ ହରଷ ଅନ୍ତରେ । ବାନ୍ଧିଲ କଟାରି ଲୟେଁ
ଜାହାଜ ମଙ୍ଗରେ । ପିଛେର ଲଙ୍ଗର ଯେବେ ହଲ ଉଠାଇୟା ।
କାଟାରିର ଚୋଟେ ଦଲ ଗେଲ ଯେ କାଟିୟା । ହାଓ୍ୱାୟୁ ହ୍ରଦେତେ
ଡିଙ୍ଗା ଟିପିଲ ମଦନ । ରଙ୍ଗ ମା ଘାଟେତେ ଗିୟା ପ୍ରବେଶ ତଖନ ।
ଏତ ଏତ ବିପଦ ଯେ ହରିଆଛେ ହଲ । ଛମାସେର ପଥ ସାଧୁ
ପାଞ୍ଚଦିନେ ଗେଲ । ଦୁଇଭାଇ ଯେଇଖାନେ ପଡ଼େଛେ ବନ୍ଧନ ।
ସେହି ଘାଟେ ପ୍ରବେଶିଲ ବାଲକ ନନ୍ଦନ । ଦାଉଁ ଦାଉଁ ଦମାଲ
ପଡ଼ିଲ ଘୀର ଡାକ । ଏକବାରେ କମାନ ଖଲାସ ଗୋଟା ସାତ ।
ଯଖନ ମଦନର କମାନ ଖଲସିଲ । ସୁମନ୍ତ କୁମନ୍ତ ଶୁନି ଚମକି
ଉଠିଲ । କୋଟାଲେ ଡାକଆ କନ୍ୟା କହିଲ ତଖନ । ନଦୀଘାଟେ

ଆଉ ଦେଖ କୋନ ମହାଜନ । କନ୍ୟାର ବଚନେ କୋଟାଲିଆ ଚଲେ ଗେଲ । ମଦନେର ଆଗେ ଗିୟା ମୁଲକାତ ହଲ । କୋଟାଲିଆ ବଲେ ତୁମି ଶୁନ ସୌଦାଗର । ଦାରୋଗା ହୁକୁମ ଆଛେ ଚଲ ଶୀଘ୍ରତର । କୋଟାଲେ ମଦନ ବଲେ ଶୁନ ଓରେ ଭାଇ । ଲୁଚ ପୁଚ ନଇ ବଡ଼ ସୌଦାଗର ଭାଇ । ଆଗେ ମହାରାଜା କାଛେ ମୁଲକାତ ହବ । ତଦପରେ ଦାରୋଗା ହାସିଲ ବୁଝାଇବ । କୋଟାଲ ବଲିଲ ଓହୋ ସୌଦାଗର ଭାଇ । ଏ ଘାଟେତେ ନାହିଁ ଫିରେ ରାଜା ଦୁହାଇ । ସେଇ ରାଜାର ସେ ଦାରୋଗା ଘାଟେର ଉପର । ଦଣ୍ଡଛତ୍ର ପାଟ ଆଛେ ଦାରୋଗାର ଶିର । ମଦନସୁନ୍ଦର ବଲେ ଶୁନ କୋଟାଲିଆ । ତବକଥା ଆଚମ୍ବିତ ଲାଗିଲ ଶୁନିୟା । ଜବର୍ଦସ୍ତ ଦାରୋଗା ଏହି ମୁଲକରେ । ଚଲ ଆମି ଭେଟି ହବ ସେହି ଦାରୋଗାରେ । ଏତବଲି ମଦନ ସେ ବାହାର ହଇଲ । ଲବଙ୍ଗ ଜାଇଫଳ ଆଦି ଭେଟିଦ୍ରବ୍ୟ ନିଲ । ଆଗେ ଚଲେ କୋଟାଲିଆ ପଶ୍ଚାତେ ମଦନ । ଦାରୋଗା ଭେଟିତେ ଉଦ୍‌ବିଗ୍ନ କରି ମନ । ସୁମନ୍ତ କୁମନ୍ତ ସେ ମହଲେ ବସିଛିଲ । କଟୁଆଲ ପିଛେ ତାର ନଜର ପଡ଼ିଲ । ସୁମନ୍ତ ବଲେ ଗୋ ଦିଦି ଶୁନ ନିବେଦନ । କଟୁଆଲ ପିଛେ ଆସେ କୋନ ମହାଜନ । କୁମନ୍ତ ବଲିଲ ଦୁଷ୍ଟ ଅକୃତଜ୍ଞ ହୀନ । କୋଟାଲେର ପିଛେ ସେହୁ ଗୋଲାମ ମଦନ । ଆମାଦେର ନାମେ ଏହୁ ଚୁଗୁଲି କହିଲ । ସେଠାରି ଭରି ଭୂପାତେ ଉପଦେଶ ହଲ । ଦୁଇଭାଇ ବନ୍ଧନେ ରହିଲି କାରାଗାରେ । ଆସିଆଛେ ଗୋଲାମ ମଦନ ଦୁଃଖବାରେ । କୋଟାଲେ ହୁକୁମ ଦିଦ କର ଗୋ ଏଖନ । ନଗରେର ବାହାରେ ତାର କଟାଅ ଗର୍ଦନ । ସୁମନ୍ତ ବଲେ କୁମନ୍ତ ବାତ କହି ତୋରେ । ଲୁଚ୍ଚଇ ମାରିବା କେନ ଏହି ଗୋଲାମରେ । ଦୁଇଭାଇ ମାଝେ ଲୟା ବେଡ଼ି ଦିଆଇବେ । ମଦନେର ଦଶା ଦେଖି ଦୁଭାଇ ମରିବେ । ଦୁଇଭାଇ

ମଲେ ପରେ ମରିବେ ମଦନ । ପୁରୁଷେର ହତ୍ୟାଦୋଷ ନ ହେବ କଖନ । ଏହି କାଳେ ମଦନ ଯେ ମିଳିଲ ହଜୁରେ । ଭେଟିଦ୍ରବ୍ୟ ରଖି ବଲେ ଜନାବରେ ଜନାବରେ । ସୁମନ୍ତ ବଲେ କୋଟାଲ ଶୁନ ମୋ ବଚନ । କାରାଗାରେ ରଖ ସାଧୁ କରିଯା ବନ୍ଧନ । ପୂର୍ବେ ଯେଇ ଦୁଇଭାଇ ଆଛେ ବନ୍ଦଘରେ । ତାରମାଝେ ବେଡ଼ି ହବେ ଏହି ସୌଦାଗରେ । ଏତ ଶୁନି କଟୁଆଲ ଚମକି ଉଠିଲ । ମୁଶୁକ ଚଡ଼ାଇ ବେଗେ ମଦନେ ବାନ୍ଧିଲ । ସାତଗୋଟା ଜାହାଜେତେ ଯତ ମାଲ ତାର । ଦାଖଲ କରିଲ ଆନି ଦାରୋଗା ମନ୍ଦିର । ମଦନେର ପାଦେ ଦିଲ ଭୁଜବଳ ବେଡ଼ି । ଗଲାତେ ଛଡ଼ିକା ଦିଲ ହାତେ ହାତ-କଡ଼ି । ଦୁଇଭାଇ ମଧ୍ୟଖାନେ ମଦନ ଫେଲିଲ । ବାଇଶ ମହଁନ ଶିଲ ଗୁଣ୍ଡିତେ ନହିଲ । ସାନନ୍ଦ ବିନୋଦ ଦାଇ ମଦନେ ଚହ୍ନିଲ । ମଦନସୁନ୍ଦର ଦୁଇଭାଇରେ ଜାନିଲ । ତିନଭାଇ ବନ୍ଦଘରେ ବଡ଼ କ୍ରୋଧ କରେ । ଲକ୍ଷେକ ନୃପତି ଯେନ ଜରାସନ୍ଧ ପୁରେ । ଗାଏ ଦ୍ୱିଜ କବିକର୍ଣ୍ଣ ନାରାୟଣ ପାଯେ । ଭକ୍ତେର ବାନ୍ଧବ ପ୍ରଭୁ ହବେ ବରଦାଏ ।

ମଦନସୁନ୍ଦରର ଈଶ୍ୱରଙ୍କୁ ପ୍ରାର୍ଥନା

ରାଗ—ଶ୍ରୀ, ତାଳ—ଆଠତାଳୀ ।

ବିନାଦୋଷେ ଏ ପାଶବନ୍ଧନ ହେ ଦୟା ଘେନ । ପଦ ।

କେଉଁ ଅପରାଧୀ ହେଲୁଁ କାରାଗାର ଭୋଗ କଲୁ
ନଷ୍ଟେ ବିଦେଶରେ ମଲୁଁ ତୁମ୍ଭରେ ଶରଣ ଗଲୁ
ବାରେ ଘେନ, ଦାସ ନିବେଦନ । ୧ ।

ଦୟାନିଧି ନାମ ଧରି ନିର୍ଭୟ ଭାବ ତୁମ୍ଭରି
ଜନେ ବୋଲୁଥାନ୍ତି ହରି ଦୁଃଖରୁ ଦ୍ୟନ୍ତି ଉଦ୍ଧରି
କାହିଁ ଗଲା, ଏବେ ସେ ବଚନ । ୨ ।

ଆଉଁ ଜନଙ୍କ ଗୃହ୍ୱାର ଶୁଣିବାକୁ କର୍ଣ୍ଣ ଡେର
ବଡ଼ଙ୍କ ରୂପକୁ ଧରି ଅଭୟ ବାହୁ ବିସ୍ତାରି
ବସିଅଛ, ରତ୍ନ ସିଂହାସନ । ୩ ।
ଶୁଣ ନ ଶୁଣ ଆରତ ଆହେ ପ୍ରଭୁ ବିଶ୍ୱନାଥ
ନତ୍ୟାନନ୍ଦର ବାଞ୍ଛିତ ରହୁ ତବ ପାଦେ ଚିତ୍ତ
ଏହି ଭିକ୍ଷା, ଦିଅନ୍ତୁ ବଦନ । ୪ ।

ନିଷ୍ଟେର ପୀରଟେ ହରିବଲ ସର୍ବଜନ । କଳୁଷ ହରିବେ ବାବା ସତ୍ୟନାରାୟନ । କଳିଯୁଗେ ସତ୍ୟପୀର ସର୍ବଦେବ ସାର । ହରି ହରି ବଲ ଭାଇ ଦୁଃଖହବେ ଦୂର । ଶୁନଶୁନ ସାଧୁ ବୃନ୍ଦ ଦିଯ୍ୟା କର୍ଣ୍ଣମନ । ରହିବା ସ୍ଥାନକ୍ତ ପାଲା କରିବ ଗାୟନ । ସାନନ୍ଦ ବିନୋଦ ସଙ୍ଗେ ମଦନସୁନ୍ଦର । ଡିନଭାଇ ରହିଲ ଯେ ବନ୍ଧ କାରାଗାର । ଯେଇଦିନ ମଦନ ଯେ ଚଲିଲ ବିଦେଶ । ସେହିଦିନୁ କୁନ୍ତଲର ଗର୍ଭ ପାଞ୍ଚମାସ । ଦିନେ ଦିନେ ଗୁଜୁରିଏ ଛଅମାସ ଯାଏ । ସାତମାସ ଗର୍ଭ ହୈଲ ପୀରେର କୃପାଏ । ସାତମାସେ କନ୍ୟା ଗର୍ଭ ହୈଲ ହୁତାଶନ । ଟରମ ଗୁଡ଼ଆ ଲେଡେ ଶୀତିଲ ଚନ୍ଦନ । ଅଠମାସ ଗଭ ହୈଲ କୁନ୍ତଲ କାମିନୀ । ଗୌରାଙ୍ଗ ଟର୍ଭେତେ ରାଖେ ଶ୍ୱରୀ ଠାକୁରାଣୀ । ଏହିରୂପେ ନଏମାସ ଗୁଜରିଯ୍ୟା ଗେଲ । ଦଶମାସ ଡଶଦିନ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ହଇଲ । ମାର୍ଗଶିର କୃଷ୍ଣପକ୍ଷ ସପ୍ତମୀ ର ଦିନ । କୁନ୍ତଲ ଉଦରେ ଶୂଳ ଉଠେ ଘନ ଘନ । ଦାସ ବାନ୍ଦୀ ବେଡ଼ିଆଛେ ହଏ ସାରି ସାରି । ମଲ ମଲ ବାପମାଏ କାନ୍ଦାଏ ଝୁକାରି । ଦାସୀ ବାନ୍ଦୀକେ ତଖନ କହେ ସୁଧାଲୁମ୍ଣି । ଉଦର ଦିଆ-ଲେ ଆନ ଖାଇବ ଏଖାନ । କେ ସହିତେ ପାରେ ଦାସୀ ଗର୍ଭେର ବେଦନା । ଅଭାଗିନୀ ଗର୍ଭ ବ୍ୟଥା ବଡ଼ଇ ଯନ୍ତ୍ରନା । ବଡ଼ଇ ବ୍ୟାକୁଲ କନ୍ୟା ହଇଲ ଯଖନ । ସତ୍ୟପୀର ଦସ୍ତଗୀର ପଡ଼ିଲ ସରନ । କୋଥା ଆଛ ମହାପ୍ରଭୁ ସତ୍ୟନାରାୟନ । ଏ ଗର୍ଭ ସଙ୍କଟେଁ

ତମୋରେ ରଖ ହେ ବହନ । ଆସ୍ମାନେ ଦସ୍ତା କ୍ଲେଲ ପ୍ରଭୁ
ନାରାୟନ । କୁନ୍ତଳର ଗର୍ଭେ ପୁତ୍ର ହଇଲ ଜନମ । ଭୂମିତେ
ପଡ଼ିଆ କାନ୍ଦେ ବାଚ୍ଛା ଯାଦୁମଣି । ରାମ ଯେନ ପ୍ରସବିଲ କୌଶଲ୍ୟା
ଜନନୀ । ବ୍ରାହ୍ମନ ମିଳିଆ ତଥା କରେ ବେଦଧ୍ୱନି । ହୁଲହୁଲି
ଦିଲ ସର୍ବ ସୁନ୍ଦରୀ କାମିନୀ । ଦାସୀ ବାନ୍ଦୀ ଇନାମ ପାଇଲ ଯେ,
ଯାହାର । ଢାକ ଢୋଲ ଶଙ୍ଖ ଭେରୀ ବାଜେ ନିରନ୍ତର ।
ଅଗୁରୁ ଚନ୍ଦନ କାଷ୍ଠେ ଦିଲ ହୁତାଶନ । ଜାତକର୍ମ ବିଧାନ
କରିଲ ତତକ୍ଷନ । ଏହିମତେ କତଦିନ ଗୁଜୁରିଆ ଗେଲ । ପାଞ୍ଚ
ଦିନେ ପଞ୍ଚ ଆତି କୁନ୍ତଲ୍ କରିଲ । ଛଦିନ ହୈଲ ବେଟରା
ପୀରେର ନିପାତେ । ଗୋମୁଣ୍ଡ ସ୍ଥାପିଲ କନ୍ୟା ଏକୁଡ଼ିଶାଲେତେ ।
ଷଡ଼ବର୍ଣ୍ଣ ଫୁଲ ପୁଷ୍ପ ମଣ୍ଡିଲେତେ ଦିୟା । ଷଷ୍ଠୀଦେବୀ ପୂଜାକରେ
ହରଷିତ ହୟା । ସାତଦିନେ ଅଠଆର କୁନ୍ତଲ କରିଲ । କହିତେ
କହିତେ ତାର କତୁଦିନ ଗେଲ । ଏକୁଶୀ ଦିନେର ହଲ ବାଚ୍ଛୁ
ଯାଦୁମନି । ପୁରୋହିତ କୁଲ କନ୍ୟା କରିଲ ବରନ । କନ୍ୟା
ବଲେ ଶୁନ ହେ ବ୍ରାହ୍ମନ ମହାଜନ । ବାଲକେର କହ ବସ୍ତ୍ରର କି
ହଇବେ ନାମ । ଏତ ଶୁନି ଦ୍ୱିଜବର କୋଷ୍ଠି ଆରମ୍ଭିଲ ।
ଶାସ୍ତ୍ରେର ପ୍ରମାନେ କନ୍ୟା କାହେତେ କହିଲ । ଦ୍ୱିଜବର ବଲେ
କନ୍ୟା ଶୁନ ଗୋ ଉତ୍ତର । ବାଲେକର ନାମ ସଦାନନ୍ଦ ସୌଦା-
ଗର । ଏତ ଶୁନି କୁନ୍ତଳ ଯେ ହରଷ ହଇଲ । ଆମାର କପାଲେ
ବିହି ଉତ୍ତମ ଲେଖିଲ । ଯେଇ ନାମ ଦିଆ ଘଷ୍ଟି ଗେଲେନ
ବିଦେଶେ । ସେହି ନାମ ଦ୍ୱିଜବର ରଖିଲେନ ତୋଷେ । କୁନ୍ତଲ
ମନେର ହର୍ଷ କହନ ନା ଯାଏ । ବହୁ ଧନ ଦିୟା ଦ୍ୱିଜେ କରିଲ
ବିଦାଏ । ପୁତ୍ର ଲୈୟା କୁନ୍ତଳା ରହିଲ ନିଜଘରେ । ଦିନୁ ଦିନୁ
ଗୁଜୁରିତେ ମାସେ ହୈଲ ତାରେ । ମାସେ ମାସେ ଗୁଜୁରିତେ
ସାତମାସ ତାରେ । ଆଠମାସ ନଏମାସ ପୀରେର କୃପାରେ ।

ଦଶମାସ ହୋଇଲା ତାର ମୁଖେ ହସେ ଦନ୍ତ । ବ୍ରାହ୍ମଣ ଡାକଯାଇ ସ୍ୱହେ ଖୁଆଇଲେ ଭାତ । ଏକାଦଶ ମାସେ ବାଳ୍ୟା ଚଳପ୍ଲା ବେଢ଼ାଏ । ବାଜେନ ନୁପୁର ଦୁଟି ବାଜେ ରଙ୍ଗାପାଏ । କହ୍ୱତେ କହ୍ୱତେ ହୋଇଲା ଅଢ଼ାଇ ବୟ୍ସର । ସକଳ ବାଲକ ସଙ୍ଗେ ଖେଳେ ନିରନ୍ତର । ଚ୍ୟାର ହେ ବୟ୍ସର ଚ୍ୟାରମାସେ ନନ୍ଦନେର । ବିଦ୍ୟାରମ୍ଭ କରାଇଲେ ଜନନୀ ତାହାର । କ୍ରମେ ପଞ୍ଚ ବୟ୍ସର ଯେ ପ୍ରବେଶ ହଇଲ । ଚୂଡ଼ାକର୍ମ ବିଧିମତେ ମାତା କରାଇଲ । ସାତବୟ୍ସର କୁମରେ ହଇଲ ଯଖନ । ବ୍ରାହ୍ମଣ ମନ୍ଦିରେ ଦିନେ କୁନ୍ତଳ କାମିନୀ । କନ୍ୟା ବଲେ ଦ୍ୱିଜବର କହ୍ୱି ହେ ତୁମାରେ । ସ୍ୱର-ପାଠ ପଢ଼ାଇବେ ଆମାର କୁମରେ । ଓଡ଼ିଆ ବଙ୍ଗଳା ଆର ଫାରେଶି ନାଗରୀ । ଅଭିଗିନୀ ବାଳ୍ୟାକେ ପଢ଼ାଅ ଯତ୍ନକରି । ନିଜେର ସନ୍ତାନ ମତ ଦେଖିବେ ବାଲ୍ୟାରେ । ଯତ ଇଚ୍ଛା ଟାକା-କଡ଼ି ଦିବ ହେ ତୁମାରେ । ଶୁନିଯ୍ୱା ବ୍ରାହ୍ମଣ ବଡ଼ ସନ୍ତୋଷ ହଇଲ । ସଦାନନ୍ଦ ସୌଦାଗରେ ପାଠ ପଢ଼ାଇଲ । ପାଠପଢ଼େ ଯାଦୁମନ ବ୍ରାହ୍ମଣ ମନ୍ଦିରେ । କାହ୍ନୁ ଶଙ୍କର୍ଷନ ଯେନ ଶାନ୍ଦିପନି ଘରେ । ପଢ଼ିତେ ପଢ଼ିତେ ହୋଇଲ ବାର ଯେ ବୟ୍ସର । କାମଦେବ ସମ ଶୋଭା ହଇଲ କୁମର । ସର୍ବବିଦ୍ୟା ଅଭ୍ୟାସ କରିଲ ଯାଦୁମନ । ଆସମାନେ ଦେଖି ହାଁସେ ପ୍ରଭୁ ଅନ୍ତର୍ଯାମୀ । ଏକଦିନେ ସଦାନନ୍ଦ ଆଛିନ ମନ୍ଦିରେ । ଆସମାନେ ପ୍ରଭୁ ଥାକ ମାୟା କୈଲ ତାରେ । ପଢ଼ିତେ ପଢ଼ିତେ ବାଳ୍ୟା ଖଡ଼ି ଗଡ଼ିଗେଲ । ଦୋସରା ଗ୍ୱଚ୍ଛେତେ ଖଡ଼ି ଆନିତେ କହିଲ । ଏତ ଶୁନି ଗ୍ୱଚ୍ଛପୁତ୍ର ଅତି କ୍ରୋଧଭରେ । ସଦ ନନ୍ଦେ ଗାଳିଦିଲ ବହୁତ ପ୍ରକାରେ । ମୁଖେ ଲଜ ନାହିଁ ତୋର ପାଠପଢ଼ି ଆସି । ତୋର ଜନ୍ମ ନା ହଇତେ ବାପ ଘରବାସୀ । ନିର୍ଲଜ ହଇଯ୍ୱା ତୁହ୍ୱି ଆସୁ ପାଠପଢ଼ି । ନା ମରିଲ କେନେ ଗଲେ ନା ଦିଯ୍ୱା ଦଉଡ଼ି ।

ପହଲି—ଆରେ ଅଣବାବୁଆ, ଆଖୁ ବୋଲି ଖାଉ କି ଅଣଖୁଆ ।
ଶୁଣ ଅଲଜୁକ, ତୋ ଜୀବନ ଧିକ, ନପଟ ଅସାଣ୍ଡୁଆ ।
ନ ଥାଇଣ ବାପ, କର ତୁ ପ୍ରତାପ, ସଞ୍ଚାଣର ପୁଅ ବଡ଼ ଗଣ୍ଡିଆ ।
କଥାର କାରଣ, ପଗୁର ଯାଇଣ, କହିବ ତୋର ମାଆ ।
ଅକାରଣେ ଟାଣ, କରୁଅଛୁ ପୁଣ, ଆଜ ତୁ ଏଠାରେ ହେବୁ ଘଣ୍ଡିଆ
ଗୋଡ଼ ପୂରାଇଣ, କାନକୁ ମୋଡ଼ଣ, ଦେବୁଁରେ ଆଜ ଭେଣ୍ଡିଆ
ହାବୁକା ମାରଣ, ତଡ଼ଦେବୁଁ ଜାଣ, କେଉଁଦାନ୍ତ ତୋର ହୋଇବଠିଆ
ଘୋଟିଲିଟି କାଳ, ଫାଟିଲା କପାଳ, ଜାଣରେ ବାରଜାତିଆ
ନିତ୍ୟାନନ୍ଦ କହେ, ଶୁଣ ବାଲପୋଏ, ସେ ଅଟେ ଅସଲ ସାଧବଚ୍ଛୁଆ

(ପାଲି) ମୋର ସଙ୍ଗେ ପାଠ ପଢ଼ ଆଖୁନ ମଦ୍ଧରେ । ମା-
ବାପେର ନାମ ଜାନ କହିବ ତୁମାରେ । ତୁମି ଏତ ପାଠ ପଢ଼ି କ
କହିବେ କାରେ । କେନ ବାପ ନାମ ଜାନ ବଲିତ ସଭରେ ।
ଏହିରୂପେ ଗୃହପୋଏ ଗାଲିଦିଲ ତାକେ । ବରଛାର ମୂନପ୍ରାୟେ
ବାଜିଲିତ ବୁକେ । କେହ୍ଣ ବା ଅଣବାବୁଆ ବଲି ଗାଲି ଦିଲ । ଶୁନ
ସଦାନନ୍ଦ ମନେ ବଡ଼ କ୍ରୋଧ ହୈଲ । ଅପମାନ ପାଇ ସେହି
ସାଧୁର ନନ୍ଦନ । ଜନନୀ କାଛେତେ ଗିୟା ପ୍ରବେଶ ବଦନ ।
ବାଲକେର କ୍ରୋଧ ଦେଖି କୁନ୍ତଳା କାମିନୀ । ଧ୍ରୁବେ ବୋଧକରେ
ଯେନ ସୁରୁଚ ଜନନୀ । ଆରେ ବାପ ସଦାନନ୍ଦ ଏ ବୁଦ୍ଧି କେ ଦିଲ ।
ହେନ ଉପଦେଶ ତୋରେ କେହ୍ଣ ଶିଖାଇଲ ।

ପହଲି—କହରେ ବାପଧନ, ଆଜ କାହିଁପାଇଁ ହେଉ ଗୁମାନ ।
ନୟନରୁ ଝର, ବହେ ଝରଝର, ଶୁଖିଯାଇଛି ତୋ ଚନ୍ଦ୍ର ବଦନ ।
ନିତ ଯେନ ଖଡ଼, ଯା ପାଉଠପଡ଼, ଗୃହଶାଳୀକି ଧନ ।
ଗୃତକ ପରାଏ, ଗୃହିଁଥାଇ ମୁହିଁ, ଶୁଣିବା ପାଇଁ ତୋ ଗୃଟୁ ବଚନ ।
ମୁହିଁତ ଅବଳା, ଏକଇର ବଳା, ତୁ ମୋ ବଶିକେଶନ ।
କାହାଲଗି କର, ଆଜ ଏତ ସର, ଦେଖି ହଜିଲିଣି ମୋ ବୁଦ୍ଧି ଜ୍ଞାନ ।

କେ କସ କହିଲା, କେ ଅବା ମାଇଲା, ଯାଇ କି ଅପମାନ ।
ତେଣୁ ସାଧେ ଜରଜର ହୋଇଛି ଶରୀର, ଅଟୁ ତୁହି ମୋର ଗଳାରତନ
ପୁତ୍ରସ୍ନେହ ହେନ, ପ୍ରବୋଧି ଜନନୀ, କୋଳ କଲା ବହନ ।
ପହଲାର ଛନ୍ଦ, ଭାବ ନିତ୍ୟାନନ୍ଦ, ଗୀତରେ କହଇ ହୋଇଣ ଧ୍ୟାନ ।

(ପାଲି) ତୁଇ ମୋର ଏକପୁତ୍ର ଜୀବେର ଜୀବନ । ତେତେରେ କାନ୍ଦାଇତେ କେହୁ ହଇଲ ଦୁର୍ଜନ । ଅଭାଗିନୀ ବାଛା କାହ୍ନୁ କସେର ଲାଗିଯ୍ଯା । ତୋରେ ଦେଖିଯ୍ଯା ଆମାର ଫାଟିଯାଏ ହିଯ୍ଯା । ମାତାର ବଚନ ଶୁନ ସାଧବ ନନ୍ଦନ । କହିତେ ଲାଗିଆ ଗୃହଶାଲି ଅପମାନ । ଆର ଆମି ନାହିଁ ଯାବ ପଢ଼ିବାରେ ପାଠ । ଅବାବୁଆ ବୋଲି ଗାଲିଦିଲ ସବ୍ବ ଗୃହ । ସଦାନନ୍ଦ ବଲେ ମାତା ଶୁନ ନିବେଦନ । ସତ୍ୟକରି ବଲ ମୋରେ ପିତାର କି ନାମ । କୁନ୍ତଲା କହିଲ ଆରେ ବାଛା ଯଦୁମଣି । ମରିଯାଇ ଦେଖି ତୋର ଚାନ୍ଦ ମୁଖଖାନ । ଶୁନ ଆରେ ସଦାନନ୍ଦ ମୋର ପ୍ରାନଧନ । ସେହି-କଥା ବଲି ତବେ ମନଦିଯ୍ଯା ଶୁନ । ଏହି ମୁଲୁକରେ ନାମ କାଞ୍ଚନ ନଗର । ଏହି ଦେଶ ନୃପତି ଯେ ନାମ ରତ୍ନାକର । ସାନନ୍ଦ ବିନୋଦ ଦୁଇ ଜେଠା ଛିଲ ତୋର । ସୁମନ୍ତ କୁମନ୍ତ ନାମେ ଦୁଇ ଭାଇଁୟା ତାର । ତୋର ଦୁଇ ଜେଠା ଗେଲ ଚନ୍ଦନ ନଗର । ସେହିଖାନେ ରହିଲ ତାରା ବାର ଯେ ବଚ୍ଛର । ସୁମନ୍ତ କୁମନ୍ତ ଦୁଇକନ୍ୟା ଧରେଛିଲ । ତୋର ବାପ ମଦନକେ ସଞ୍ଚାନ କରିଲ । ସେ କଥା ତୋ ଜେଠା ଦୁଇ ପାଇଲ ଖବର । ଦୁଇଜେଠି ଭାସାଇଲ ଦରିଆ ଭିତର । ତାହାପରେ ଦୁଇଭାଇ ସଫରେ ଚଲିଲ । ଦୁଇ ମାସ ମଦନଙ୍କ କଣ୍ଠେ ଦିଆଛିଲ । ଛଏମାସେ ତୋର ପିତା ଦେଖିଲ ସପନ । ରଙ୍ଗମାରେ ବନ୍ଧ କୈଲ କନ୍ୟା ଦୁଇଜନ । ଦୁଇଭାଇ ପାଦେ ଆଛେ ଭୁଜବଲ ବେଡ଼ି । ଗଲାତେ ତଉକା ଆଛେ ହାତେ ହାତକଡ଼ି । କାରାଗାରେ ଦୁଇଭାଇ ଆଛେ ଯେ ପଡ଼ିଯ୍ଯା । ବାଇଶ

ମଦନ ଶିଶୁ ଅଛନ୍ତି ନନ୍ଦିଅ । ଏହି କଥା ପିତା ତୋର ଦେଖିଲେ ସ୍ୱପନ । ତାରପରେ ବିଦେଶକୁ କରିଲ ଗମନ । ସେକାଳେଟି ମୋର ଗର୍ଭେ ଥିଲା ପାଞ୍ଚମାସ । ସେହିଦିନ ଠେଲ ଭାଇ କରିଛି ଭରସ । ତୁମି ମୋର ଏକପୁତ୍ର କୁଳେ ଗୁନମନ । ବାପ ଜେଠା ଚଲିଗଲେ ଯାବେ ଯଦୁମନ । ସଦାନନ୍ଦ ବଲେ ମାତା କହି ଗୋ ତୁମାରେ । ବାପ ବଲି ବିଦେଶେ ଚିହ୍ନିବ କାହାରେ । ପୁତ୍ର ବଲି କେବା ମୋରେ କରିବ ଆଦର । କାରେ ବାପ ବଲିଯାଇ ଡାକିବ ଅତଃପର । କୁନ୍ତଳ କହିଲ ବାପା କହି ଯେ ତୋହରେ । ସେ କାଳେଟି ପିତା ତୋର ଗେଲ ବିଦେଶରେ । ସେହିକାଲେ ସବୁକଥା ବଲେଛିନୁ ତାରେ । କେମନେ ଚିହ୍ନିବେ ବାପା ବିଦେଶେ ତୁମାରେ । ମଦନ କହିଲ ତବେ ଆମାର ଅଗ୍ରତେ । ସୁପୁତ୍ର ହଇଲେ ମୋରେ ଯାବେ ତଲ୍ଲାସିତେ । ଏତବଲି ପିତା ତୋର କଲମ ଧରିଲ । ନାମ ଧାମ ଆଦି ସବୁ କାଗଜେ ଲେଖିଲ । ଲେଖିଯା ଆମାର ହସ୍ତେ ଦିଲେନ ହରଷେ । ଯେଇଦିନ ପୁତ୍ର ମୋରେ ଯାଇବେ ତଲ୍ଲାସେ । ସେହିଦିନ ତାର ହସ୍ତେ କରିବେ ଅର୍ପନ । ଏତକହି ବିଦେଶକୁ ଗେଲେନ ତଖନ । ରେଖେଛି କାଗଜ ଆମି ପେଟାର ଭିତରେ । ସେ କାଗଜ ଲୟା ତୁମି ଚଲ ବିଦେଶରେ । ଏତେକ କହିଯା ମାତା ପୁତ୍ରେ ପ୍ରବୋଧିଲ । ମଦନ ଲିଖିତ ପତ୍ର ପଢ଼ିବାରେ ଦିଲ । ସଦାନନ୍ଦ ସେହି ପତ୍ର ଯତନେ ପଢ଼ିଲ । ସକଳ କଥା ଅବଗତ ହୋଇଲ । ପୁନର୍ବାର କୁନ୍ତଳ ସେ କହିଲ ତୁମରେ । ଶୁନ ବାପା ଯାଦୁମନ କହି ଯେ ତୋମାରେ । ବିଦେଶେତେ ଯେଇ ଜନ ତୋରେ ଜିଜ୍ଞାସିବେ । ରାଜା ପ୍ରଜା ଆଦି ସବୁ ବୁଝାଇ କହିବେ । ପିତା ମାତା ହକିକତ ଜାନାଇବେ ତାରେ । ଜେଠା ଜେଠୀ ବିବରନ କହିବେ ବିସ୍ତାରେ । ଦସ୍ତାବିଜ ଯେଇଜନ ତୋମାରେ ମାଗିବେ । ବୁଝିବ ସେ ମଦନ ବଲି ତାହାରେ ଜାନିବେ । ନିଜ

ଅକ୍ଷର ମଦନ ଶଦ୍ଧିବେ ଯଖନ । ପୁତ୍ର ବଲି କୋଲେ ତୋରେ ନବେ ଯାଦୁମନ । ଶୁନ ଆରେ ସଦାନନ୍ଦ କହି ଆମି ତୋରେ । ଆମାରେ ଛୁଡ଼ିଆ ନଶ୍ଟେ ଯାବ ଦେଶାନ୍ତରେ । ସାଚ ନାହିଁ ପାଞ୍ଚ ନାହିଁ ଏକଇ କୁମର । ତୋରେ ମୁର୍ଚ୍ଛି କେମନେ ଥାକବୁ ଏ ଶରୀର । କତ ଦେବା ଦେଵୀ ସେବ ତାର ପୁଣ୍ୟବଲେ । ତୁହି ଅଦ୍ଧଗୀର ନଧି ପେଏଛୁରେ କୋଲେ । ସଦାନନ୍ଦ ଆଗେ କହେ କୁନ୍ତଲ ଜନନୀ । ଏହି କଥା ନସ୍ମୃତ ରଖିବ ଯାଦୁମନ । ବଦେଶେ ଆପଦ ଆସି ଯଖନ ପଡ଼ିବେ । ସେହିକାଲେ ସତ୍ୟପୀର ନାମ ସୁମରିବେ । ଶୁନ ସଦାନନ୍ଦ ବାସ୍ରା ଖୋସାଲ ହଇଲ । ସାତଗୋଟା ଜାହାଜେତେ ଟାକା ଭରିଦଲ । ଶୁଭମଙ୍ଗଲ ମୁହୂର୍ତ୍ତେ ବାଲକ ନନ୍ଦନ । ପତ୍ନୀର ସଙ୍ଗରେ ସେହୁ ବଲଇଲ ମନ । କାନ୍ଦି କାନ୍ଦି ପିଛେ ଧାଏଁ କୁନ୍ତଲ କାମିନୀ । ରାମ ବନବାସେ ଯେନ କୌଶଲ୍ୟା ଜନନୀ ।

—*—

(ଚୌପଦୀ)—   ଆରେ ଧନମାନ !

ତୋତେ ମୁର୍ଚ୍ଛି ମୁଁ ରହିବ କେଉଁଭଳି । ଘୋଷା ।

ଦଣ୍ଡେ ନ ଦେଖିଲେ ତୋ ବଦନ,   ଦଶଦିଗ ମୋତେ ଦିଶେ ଶୂନ୍ୟ

ଏବେ କେଉଁପରି,   ଏ ଜୀବନ ଧରି

ରହିବ କହରେ ମୋ ସଙ୍ଗୀଳ ।୧।

ନ ଜାଣି ତୋହର ଏତେ ଛନ୍ଦ,   କହିଲ ସକଲ ମୁହିଁ ମନ୍ଦ,

କାହାକୁ କହିବ,   କ ବୁଦ୍ଧି କରିବ,

ଦିନ ନ ସରିବ ଭଳ ଭଳ ।୨।

ମୋ କହିବା କଥା ଚେନା କର,   ବଦେଶ ଯିବାର ଦୂର କର,

ଆଉ କଛୁଦିନ,   ରହି ରେ ମୋ ଧନ,

ଜେଠା ପିତାଙ୍କୁ ଯିବୁ ସଙ୍ଗୋଳ ।୩।

ନନ୍ଦ୍ୟାନନ୍ଦ ସାହୁ କହେ ଭଳ,   ଆଉ କପା କର ତୁମ୍ଭେ ଅଳ,

ପୀରଙ୍କର କୃଷ୍ଟ, ହୋଇଛୁ ନଷ୍ଟ,
ନ ରହିବ ଆଉ ସେ ସମ୍ମାନ ।୪।

(ସଦାନନ୍ଦ ମାତାଙ୍କଠାରୁ ବିଦାୟ ହେବା)

ରାଗ—ଭାଟିଆରୀ

କଲ୍ୟାଣ କର ମାତ ଯାଉଛୁ ଗୋ ।
ଚରଣେ ପ୍ରଣାମ ହେଉଛୁ ଗୋ । ଘୋଷା ।
ମନେ ଚିନ୍ତା ନ କର ପ୍ରବାସେ ମୁଁ ଯିବାର
ବିଧାତା ଘଟସୂତ୍ର କରିଛୁ ଗୋ । ୧ ।

ସାହା ଭରସା ମୋ ଏକା ସେହି,
ସତ୍ୟ ପ୍ରଭୁ ବିନା ନାହିଁ କେହି ।
ଏପରି ପ୍ରଭୁ ଥାଉଁ କେଉଁ କଥାକୁ ଆଉ
ଭାବନା କରୁଛୁ ମୋର ନୋହୁଛୁ ଗୋ । ୨ ।

ଖୋଜି ଜେଠା ପିତାଙ୍କୁ ଆଣିବି,
ଅନିତ୍ୟ ଜୀବନେ ସାର୍ଥ ହେବି ।
ରହ ଆଗେ ଜନନୀ ଏହି କଥାକୁ ମାନି
ଶୁଭ ମୁହୂର୍ତ୍ତ ଗଡ଼ି ଯାଉଛୁ ଗୋ । ୩ ।

ନିତ୍ୟାନନ୍ଦ ସାହୁ ବାଣୀ ଶୁଣି,
କଲ୍ୟାଣ କରିଲେ ସାଧବାଣୀ ।
ଝେଜ ମନୁ ବିକଳ ପୁଅକୁ କରି କୋଳ
ଶୁଭ ହେଉ ତୋର ମୁଁ କହୁଛୁ ରେ । ୪ ।

(ପାଲା) ଶୀଘ୍ର ହୋଇଁ ସଦାନନ୍ଦ ପ୍ରସ୍ଥାନ କରିଲ । ଦରିଆ କନାରେ ଗିଯୁ ଜାହାଜେ ବସିଲ । ସୁବର୍ଣ୍ଣ କେରଲ ନୟୁ ଆପନାର କର । ହରିଧ୍ୱନ କରିଯୁ ଖୋଲ୍ଲ ନହଙ୍ଗର୍ । ଶ୍ରୀକଣ୍ଠକଣ୍ଠତେ ଗାଏ ସତ୍ୟପୀର ପାଏ । ବିପଦ ସଙ୍କଟୁ ରକ୍ଷା କରିବେ ଖୋଦାଏ ।

ଶୁନ ସବ୍ଦ ନଗରରେ କଲ୍ଲମ ପ୍ରବନ୍ଧ । ଦଶଆଡେ ଜାହାଜ ଗୁଲାଏ ସଦାନନ୍ଦ । ଝକମକ ହସ୍ତୀ ଚଲେ ଦଶଆ ଭିତର । କାଲଦର ମାଧ୍ୟେ ଶୋଭା ଯେନ ନଟବର । ଆସମାନେ ଦସ୍ତା କୈଲ ସତ୍ୟନାରାୟନ । ନମିଷେ ଜାହାଜ ଚଲେ ବଶାଶେ ଯୋଜନ । ଅଙ୍ଗ ବଙ୍ଗ ସରାଟ କଲିଙ୍ଗ ଦେଶ ଜନ । ମଗଧ କୋଶଲ ଦେଶେ ଗେଲ ଯାଦୁମନ । ସ୍ୱିଙ୍ଗୁଲ ଜନଯୁ ଗେଲ ଭୌରଙ୍ଗ ସହରେ । ନୌରଙ୍ଗ ଜନ ପ୍ରବେଶ ରଙ୍ଗମା ଘାଟରେ । ସତ୍ୟନାରାୟନ ପ୍ରଭୁ ଭାରେ ଦସ୍ତା କୈଲ । ଛମାସେର ପଥ ବେଟା ତିନଦିନେ ଗେଲ । ଯଖନ ପ୍ରବେଶ ଡଙ୍ଗା ଘାଟେର ଉପରେ । କମାନ ଖଲାସ କର ବୋଲେ ତୋପଦାରେ । ଖାରଡ଼ାକେ ଦାଉଁ ଦାଉଁ ଗମାଲୁ ବାଜଲ । ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗ ସାତତୋପ ଫାଯୁର ହଇଲ । ଯେ କାଲେତେ ସଦାନନ୍ଦ କମାନ ଖଲାସେ । ତମାମ ସହରବାସୀ ଚମକେ ତରାସେ । ସୁମନ୍ତ କୁମନ୍ତ ଯେ ମହଲେ ବସିଛିଲ । କମାନେର ଧ୍ୱନ ଶୁନ ଚମକ ପଡ଼ିଲ । ଦୁଇଯାଏ କୋଟାଲରେ କହିଲ ତଖନ । ଘାଟେତେ ଆଇଲ ଦେଖ କୋନ ମହାଜନ । କନ୍ୟାର ହୁକୁମ ପାଇ ଚଲିଲ କୋଟାଲ । କନ୍ଧେ ଶୋଣ୍ଟା ବାଡ଼ି ନଲ ଆଖି କର ଲାଲ । ଦଶଆ କନାରେ ଗିଯା ମୁଲକାତ ଦସ୍ତା । ସଦାନନ୍ଦକେ ଦେଖିଯା କହିତେ ଲାଗିଯା । କୋଟାଲ କହିଲ ଭୁମି ଶୁନ ସୌଦାଗର । ଦାରୋଗା ହୁକୁମେ ଚଲ ଦରବାରେ ତାର । କୋଟାଲେରେ ସଦାନନ୍ଦ କହିଲ ତଖନ । ବଡ଼ ମର୍ଯ୍ୟଦାର ହୋଇ ଆମି ମହାଜନ । ଗଲା ପୃଷ୍ଠ ନେଇ ଆମି ବଡ଼ ସୌଦାଗର । ଆଗେ ଭେଟିବ ଆମି ରାଜାର ହଜୁର । ତାହାପରେ ଦାରୋଗାକେ ମୁଲକାଡ଼ ଦିବ । ଯେ କଛୁ ହାସିଲ ତାରେ ଆମି ବୁଝାଇବ । କୋଟାଲଆ ବଲେ ଶୁନ ସୌଦାଗର ଭାଇ । ଏ ଘାଟେତେ ନାହିଁ ଫିରେ ରାଜାର ଦୁହାଇ । ଯେଇ ରାଜା ସେ ଦାରୋଗା ଘାଟେର ଉପରେ । ଦଣ୍ଡଛତ୍ର ପାଟ ଆଛେ ଦାରୋ-

ଖାର ଶିରେ । ସଦାନନ୍ଦ ବୋଲେରେ କୋଟାଲ ତୋରେ କହି । ଜାନିଲୁମ ଏ ମୁଲକେ ଧର୍ମଶାସ୍ତ୍ର ନାହିଁ । ଦାରୋଗା ବସିଲ ଯଦି ଛତ୍ର ଧରି ଶିରେ । ରାଜାର ଦୁହାଇ ତବେ କୁନଦେଶେ ଫିରେ । ତୋମାର ଦେଶରେ ଏ ଦାରୋଗା ମାନବରେ । ଆମିତବେ ମାନି ତାରେ କସେର ଖାତିରେ । ଏତ ଶୁନି କୋଟାଲିଯା ଆବେ ଭାବେ କରେ । ସଦାନନ୍ଦେ ଗାଲିଦିଆ ବହୁତ ଧିକ୍କାରେ । ସାଧବେର ପୁତ୍ର ଯଦି କରରେ ମାଲୁମ । ବାନ୍ଧି ଲଯ୍ୟା ଯାବ ତୋରେ ଦାରୋଗା ହୁକୁମ । ସବା ଲକ୍ଷ ଟାକା ଦିଆ ମୋରେ କର ବୋଧ । ଦାରୋଗା ହୁକୁମେ ଭୂମି ଚଲରେ ନିବୋଧ । ସଦାନନ୍ଦ ବଲେରେ କୋଟାଲ କହି ତୋରେ । ଅବେ ତବେ ଗାଲିଦାଓ କସେର ଖାତିରେ । ମାଝିବର ଦାରୋଗା ଯଦି ଏଘାଟ ଉପରେ । ଚଲ ତବେ ଭେଟି ଦିବ ସେହି ଦାରୋଗାରେ । ଏତେକହି ସଦାନନ୍ଦ ବାହିର ହଇଲ । ନାନାଦି ପ୍ରକାରେ ଭେଟିଦ୍ରବ୍ୟ ସଙ୍ଗେ ନିଲ । ଆଗେ କୋଟାଲିଆ ପାଛେ ସଦାନନ୍ଦ ଯାଏ । ନଫର ଚାକର ସବ ପଶ୍ଚାତେ ଗୋଡ଼ାଏ । ସୁକାନ୍ତି କୁମନ୍ତି ଯେ ମହଲେ ବସିଥିଲ । କୋଟାଲ ପାଶ୍ଚାତେ ତାର ନଜର ପଡ଼ିଲ । ସୁମନ୍ତି ବଲେ କୁମନ୍ତି ଶୁନ ଗୋ ବଚନ । କୋଟାଲେରେ ପିଛେ ଏହୁ କୋନ ମହାଜନ । ଅପୂର୍ବ ସୁନ୍ଦର ଏହି ବିଦେଶୀ କୁମର । ରତିପତି ଜିନି ଶୋଭା ଦିଶେ ଏ ସୁନ୍ଦର । ଏ କୁମର ଦେଖି କେନ ପ୍ରାନ ମୋର ଫାଟେ । ମନ କେନ ପଡ଼ିଗେଲ ବିଷମ ସଙ୍କଟେ । ଏତ କହି ଦୁଇଯାଏ ଭାବିଛେ ଅନ୍ତରେ । ସେହି କାଲେ ସଦାନନ୍ଦ ମିଳିଲ ହଜରେ । ତାରେ ଦେଖି ଦୁଇଯାଏ ଉଲ୍ଲାସ ହଇଲ । ଶେଯ ସତରଞ୍ଜି ଯେ ବିଛନା କରିଲ । ହାତଧରି ବସାଇଲ ବିଛନା ଉପରେ । ପାନ ଭାଙ୍ଗି ଦୁଇ ଯାଏ ଯୋଗାଇଲ ତାରେ । ସୁମନ୍ତି କୁମନ୍ତି କହେ ଶୁନ ସୌଦାଗର । କି ନାମ ତୋମାର ବାସା କୋନ ଦେଶେ ଘର । ତୋମାରେ ଦେଖିଯା ଫାଟେ

ମୋର ପଞ୍ଚପ୍ରାଣ । ହାୟ ହାୟ ଏ ବୟସେ ବିଦେଶେ ଗମନ । ତୋମାର ଜନନୀ ଆହା ଗୁଡ଼ିଲ କେମନ । ରହିଲ କେମନ କରି ଧରିୟା ଜୀବନ । ମାତା ପିତା ନାମ କସ କହ ରେ କୁମର । ଏହା ହୋଇତେ ଆର ଭୂମି ଯାବେ କତ ଦୂର । ଦୁଇ କନ୍ୟା ମୁଖ ହୋଇତେ ଏମନ ଶୁନିୟା । ସଦାନନ୍ଦ କହେ ତାକେ ବିରସ ହଇଆ । ଭାଗୀରଥି ତୀରେ ଆଛେ କାଞ୍ଚନ ନଗର । ତାହାର ଯେ ରକ୍ଷାପତି ରାଜା ରତ୍ନାକର । ସାନନ୍ଦ ବିନୋଦ ନାମେ ଦୁଇଜେଠା ମୋର । ସୁମନ୍ତି କୁମନ୍ତି ଦୁଇଜେଠୀ ଛିଲ ଘର । ସେ ସାଧୁର ଶ୍ରେଷ୍ଠଭାଇ ମଦନ-ସୁନ୍ଦର । ଆମି ତାର ବେଟା ସଦାନନ୍ଦ ସୌଦାଗର । ସୁମନ୍ତି କୁମନ୍ତି ନାମେ ଯେଇ ଜେଠୀଛିଲ । ମୋର ବାପ ମଦନକେ ସନ୍ଧାନ କରିଲ । ଏହି କଥା ଦୁଇ ଜେଠା ପାଇଲ ଖବର । ଦୁଇଜେଠୀ ଭସାଇଲ ଦରିଆ ଭିତର । ତାର ପରେ ଦୁଇଜେଠା ଗେଲ ବିଦେଶରେ । ବନ୍ଧନେ ପଡ଼ିଲ ଆସି ରଙ୍ଗିମା ଘାଟରେ । ଛମାସେ ତାର ଶ୍ରେଷ୍ଠ ଭାଇ ଦେଖିଲ ସ୍ୱପ୍ନ । ରଙ୍ଗିମାତେ ବନ୍ଧକରେ କନ୍ୟା ଦୁଇଜନ । ଯଖନ ମଦନ ଗେଲ ଭାଇର ତଲାସେ । ସେକାଲେ ମାତାର ଗର୍ଭେ ଆମି ପାଞ୍ଚମାସେ । ମାତା ନାମେ ଆଛେ ମୋର କୁନ୍ତଳ ସୁନ୍ଦରୀ । ସଦାନନ୍ଦ ସୌଦାଗର ନାମ ଯେ ଆମାରି । ଏହି କଥା ଦୁଇଯାଏ ବାହ୍ରା ମୁଖେଁ ଶୁନି । ସୁମନ୍ତ କୁମନ୍ତି ଦୁଇ ହଲ କାନାକାନି । ସୁମନ୍ତି କହିଲ ତବେ କୁମନ୍ତି ଗୋ ଶୁନ । ଗୋଲାମ ବେଟାର ପ୍ରତି କେନ ମେହେରବାନ । କୋଟାଲ ହୁକୁମ ତବେ କର ଗୋ ଏଖାନି । ନଗର ବାହିରେ ତାର କାଟାଏ ମୂର୍ଦ୍ଧନୀ । କୁମନ୍ତି କହେ ସୁମନ୍ତି କହି ଗୋ ତୁମାରେ । ଲୁଗ୍ଧଇ ମାରିବ କେନ ଗୋଲାମ ବେଟାରେ । ଏତ କହି କୋଟାଲକେ ଡାକିୟା ବଚନ । ବଲେ ମାଥା କାଟାକର ଲଇୟା ଶ୍ମଶାନ । କୋଟାଲୟା ବଲେ କନ୍ୟା କହି ଗୋ ତୁମାରେ । ଏହି ଶିଶୁହତ୍ୟା ପାପ ହଇବେ ଅପାରେ । ସୁମନ୍ତି କୁମନ୍ତି କହେ କୋଟାଲେ ତଖନ ।

ଗୋଲମ ବେଟାକେ କେନ ଏତ କ୍ଷମାଦାନ । ଆଜ ତୁମରେ ପଛାଁ ନାହାଁ ମାର ଭୁମି । ତୋର ସବଂଶ ଆନସୁା ଶୂଳଦବ ଆମି । ଏତଶୁନ କୋଟାଲଆ ଗେଲ ତତଃପରେ । ମୁସୁକ ଚଢ଼ାଇ ବାନ୍ଧେ ସାଧୁର କୁମରେ । ସୁମନ୍ତ କୁମନ୍ତ ପୁନଃ କରଲ ବଗ୍ଧର । ଲୁଗ୍ଧଇ ମାରବ କେନ ଗୋଲମ କୁମାର । ଏତଶୁବ ଦୁଇକନ୍ୟା କହେ କୋଟାଲରେ । ପିଛାପୁବ ଭେଟିକର ମାରବ କୁମରେ । ମଦନ ବାଲକ ଦେଖି ବଲଲେ ଆମାର । ସେହ୍ବକାଲେ ଶିରକାଟ୍ କରବ ଏହାର । ମଦନ ମରବେ ଏ ବାଲକ ରୂପଧୂ ର । ମରଲେ ମଦନ ଦୁଇଖ୍ରଇ ଯାବେ ମର । ଏତ କହ୍ବ ଦୁଇ ଯାଏ ଖୋସାଲ ହଇଲ । ଏକ ବଲବାନ କୋଟାଲେ ସେ ଆଜ୍ଞା ଦଲ । ଶୁନରେ କୋଟାଲ ଶୀଘ୍ର ଯାଅ ବନ୍ଦୀଘରେ । ଲସୁା ଆସ ମଦନକେ ଆମାର ହଜୁରେ । ଶୁନସୁା କୋଟାଲ ତବେ ଗେଲ ତତପରେ । ପ୍ରବେଶ କରାଏ ଆନ ଦାରୋଗା ହଜୁରେ । ସୁମନ୍ତ କୁମନ୍ତ କହେ ଶୁନରେ ମଦନ । ଜଜ୍ଞାସିଯୁା ବୁଝ ଏହ୍ବ କାହାର ନନ୍ଦନ । ମଦନ କହ୍ବଲ ଶୁନ ବିଦେଶୀ କୁମର । କୋଥାହତେ ଏଲେ ତୁମି କ ନାମ ତୁମାର । ମଦନେର ମୁଖୁ ବାଣ୍ତା ଏ କଥା ଶୁନଆ । କହ୍ବତେ ଲଗିଲ ତାରେ କାନ୍ଦଆ କାନ୍ଦଆ । କାଞ୍ଚନ ନଗର ରାଜା ନାମ ରତ୍ନାକର । ସେହ୍ବ ରାଜ୍ୟେ ସାନନ୍ଦ ବିନୋଦ ସୌଦାଗର । ତାର ଜ୍ୟେଷ୍ଠାବାଇ ଥୁଲ ମଦନାସୁନ୍ଦର । ସୁମନ୍ତ କୁମନ୍ତ ତାରେ କରଲ ଫିକର । ସେହ୍ବ ଦୁଇ କନ୍ୟା ତାରେ ସ୍ନାନ କରଲ । ସତ୍ୟପୀର ମଦନକେ ଉଦ୍ଧାର ଆନଲ । ସେହ୍ବ କଥା ଦୁଇଜେଠା ପାଇଲ ଖବର । ସୁମନ୍ତ କୁମନ୍ତ ଫଙ୍ଗେ ଦରଆ ଭତର । ତାରପରେ ଦୁଇଭାଇ ଚଲାଲ ସଫରେ । ବନ୍ଦନେ ପଡ଼ଲ ଆସି ଏହ୍ବ ମୁଲକରେ । ଯେଦନ ମଦନ ଗେଲ ଭାଇର ତଲସେ । ସେ ସମୟେ ମାତା ଗର୍ଭେ ଆମି ପାଞ୍ଚମାସେ । ଏହ୍ବ କଥା ଶୁନ ମଦନ କ୍ରନ୍ଦନ କରଲ । ସ୍ୱହସ୍ତ ଲଖନ

ସେହୁ ମାଗିଛେ ଲଗିଲ । କାନ୍ଦକାନ୍ଦ ସଦାନନ୍ଦ ପିତାର ଗୋଚରେ । ଦସ୍ତାବଜ ଦିଲ ନୟା ମଦନେର କରେ । ଯଖନ ପଢ଼ିଲ ସେହି ମଦନସୁନ୍ଦର । କୋଲାଗ୍ରଛେ କରି ଧରେ ଆପନାକୁମର । କୋଲ କରି ମଦନ ଯେ ମୁଖେ ଚୁମ୍ବ ଖାଏ । ଦୁଇଚୁମ୍ବ ଦୟା ସେ ଗଡ଼ାଗଡ଼ି ଯାଏ । ଦାରୋଗା ବଲେ କୋଟାଲ ବାତ କହି ତୋରେ । ଲୟା ଯାଅ ମଦନେକେ କାରାଗାର ଘରେ । ଏତ ଶୁନି କୋଟାଲଆ ଶୀଘ୍ର ଲୟାଗେଲ । ପୁତ୍ରର ଯେ ବନ୍ଧଘରେ ଫେଲିୟା ରାଖିଲ । ଦୁଇଭାଇ ଆଛେ ଯଥା ବନ୍ଧ କାରାଗାରେ । କାନ୍ଦୟା କାନ୍ଦୟା କହେ ଦୁଭାଇ ଗୋଚରେ । ଶୁନ ଶୁନ ଭାଇ ଆହେ କହି ସମାଚାର । ତୁମାର ଛଲ୍ଲାସେ ଲେଟା ଏସେ ବାଛା ଆମାର । ଅବୁଝା ଦାରୋଗା ତାର ମାଥା କାଟ୍‌କରେ । ଶୁନିୟା ସେ ଦୁଇସାଧୁ କାନ୍ଦେ ଉଚସ୍ୱରେ । ଦାରୋଗା ବଲେ କୋଟାଲ ଶୁନ ଅତଃପର । କୁମରକେ ନୟା ଏବେ ମୁଣ୍ଡ କାଟ୍‌କର । ଶୁନିବା ମାତ୍ରେ କୋଟାଲ ଉଠେ ଝଟଃପର । ମୁସୁକ ଚଢ଼ାଇ ବାନ୍ଧେ ସାଧୁର କୁମର । କାନ୍ଦ ସଦାନନ୍ଦ ବଲେ ଶୁନ ହେ ବଚନ । ଏକବାର ରାଖ ତୁମି ଆମାର ଜୀବନ । ସ୍ନାନ କରି ଜଲ ଦିବ ଆମି ପିତୃଗନେ । ତଦପରେ ଶିରକାଟ କରିବେ ତଖନେ । ଜନ୍ମିଲେ ମରନ ଆଛେ ତାହେ କିବା ଡର । ପିତୃଲୋକ ଜଲ ଦିଲ ଏହି ଭିକ୍ଷା ମୋର । ଶୁନି ଦୟାଯୁକ୍ତ ହୋଇଲ ଯେତେକ କୋଟାଲ । ନଗୁଡ଼ ବନ୍ଧନ ତାର ଯତ୍ନେ ଖୁଲିଦିଲ । ଚତୁର୍ଦ୍ଦିଗେ ଅନୁଚର ଜାଗିଆ ରହିଲ । ସଦାନନ୍ଦ ଜଲେ ପଶି ସ୍ନାହାନ କରିଲ । ସ୍ନାହାନ ସାରି କୁମର ଯେ କରିଲ ତର୍ପନ । ଭଜିତେ ଲଗିଲ ଗୁରୁ ଗୋବିନ୍ଦ ଚରନ । ଦେବତା ସକଲ ସ୍ତୁତି କରିୟା ବଲିଲ । ପରିଶୋଧ ନଅ ପ୍ରଭୁ ତର୍ପନେର ଜଲ । ଆମାର ଯେ ଶେଷକାଲ ହୋଇଲ ଉପସ୍ଥିତ । ଶ୍ରୀଚରନେ ସ୍ଥାନେ ଦିବେ କରିୟା ସଦ୍‌ଗତି । କୁଥାଆଛ ନାରାୟନ ନଲାମ ଶରନ । ଦଣ୍ଡ ଦୁଇ ରକ୍ଷାକର କରିଛେ

ତର୍ପନ । ନଅ ଜଲ ଆହେ ପ୍ରଭୁ ଧର୍ମ ଗ୍ରୁପ୍ତାପଣ୍ଡ । କ ଦୋଷ ଦେଖିଆ ମାଥା କାଟ୍‌କର ଶାସ୍ତି । ନାଓ ଜଲ ନାଓ ଜଲ ଆମାର ସୌଗାତ । ତୋମାର ଆମାର ଆର ନା ହବେ ସାକ୍ଷାତ । ସାନନ୍ଦ ବିନୋଦ· ଭୁମି ପିତା ସହୋଦର । ଶେଷ ଜଲାଞ୍ଜଲ ଭୁମି ନାଓ ହେ ଆମାର । ଜନ୍ମଦାତା ହଓ ଭୁମି ମଦନସୁନ୍ଦର । ତୋମାରେ ଆଜ୍ଞା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟେ ପ୍ରାନ ଯାଏ ମୋର । ଚତୁର୍ଗୁନ ଶୋକ ଉଠେ ନିବେଦନ କରଏ । ହାଏ ଗୋ ଜନନୀ ଭୁମି ରହିଲେ କୋଥାଏ । ହତଭାଗ୍ୟ ପୁତ୍ର ହୟ୍ୟେ ଜନ୍ମି ତବୋଦର । ଶୁଝିତେ ପାରିବୁ ଆମି ଏକଧାର କ୍ଷୀର । ଅନ୍ତିମ କାଲ ଆସିୟା ହଇଲ ଆମାର । ନାଓ ଗୋ ଜନନୀ ଏକ ଜଲାଞ୍ଜଲ ମୋର । ଆମାର କର୍ମତେ ବିଧି ଦିଲ ଏତ ଦୁଃଖ । ମରନ ସମୟେ ନା ଦେଖିଲୁ ତବମୁଖ । ଏହି କାଲେ ମାତାକଥା ପଡ଼ିଗେଲ ମନେ । ଭଜତେ ଲଗିଲ ବାଞ୍ଛା ପିତରେର ଚରନେ । କରିଲ ଦେବତା ପ୍ରଭୁ ସତ୍ୟନାରାୟନ । ମରନ ସମୟେ ପ୍ରଭୁ ଦାଓ ଶ୍ରୀଚରନ । କୋଥାଆଛ· ଦୟାମୟ ଅଖିଲେର ପତି । ଭୁମି ସତ୍ୟ ସନାତନ ଅନ୍ତେର ଗତି ।

ପ୍ରାର୍ଥନା

ଚୌପଦୀ—କାହିଁ ଅଛ ଦୟାମୟ ଧେନ ଧେନ ନତବଦନ ।
ବିନାଦୋଷେ ଏ ବିଦେଶେ ଶିର ହେଉଛି ଛେଦନ । ଘୋଷା ।
ଆହେ ପ୍ରଭୁ ବିଶ୍ୱପତି, ଅଗତିର ଭୁମ୍ଭେ ଗତି,
ଶୁଣ ଏ ଦାସୀ ମିନତି, କର ଥରେ କ୍ଷମାଦାନ । ୧ ।
· ଭୁମ୍ଭର ଆଜ୍ଞାର ବଳେ, ପୂର୍ବ ଚରାଚର ଚଳେ,
ଭୁମ୍ଭେ ଥାଇଣ ବିରଳେ, ସର୍ବ କରୁଚ ଦର୍ଶନ । ୨ ।
ଆର୍ତ୍ତଜନଙ୍କ ଗୁହାରି, ଶୁଣିବାକୁ କର୍ଣ୍ଣ ଡେରି,

ରକ୍ଷଣ ବ୍ରହ୍ମାଣ୍ଡ ପୂର, କରୁଛ ଦୁଃଖ ମୋଚନ । ୩ ।
ମୁଁ କି ସଂସାରୁ ବାହାର, ନ ଶୁଭେ କର୍ଣ୍ଣେ ତୁମ୍ଭର,
ଚନ୍ଦ ନାହିଁ କି ଶ୍ରୀକରେ ଛେଦିବାକୁ ମୋ କଷଣ । ୪ ।
ଏ ଜୀବନ କିବା ସ୍ଥିର, ସେଥିକି ନାହିଁ ମୋ ଡର,
ଏ ଭିକ୍ଷା ନିତ୍ୟାନନ୍ଦର ବାରେ ଦିଅ ଦରଶନ । ୫ ।

(ପାଲ) ଏହିରୂପେ ସ୍ତୁତିକଲ ସୌଦାଗରସୁତ । ଆକୁଳ ହୋଇଣ ସେହୁ କାନ୍ଦିଲ ବହୁତ । କୁମାର ଆକୁଳ ଦେଖି ସତ୍ୟନାରାୟଣ । ମନେ ଦୟା ଉପୁଜିଲ କରିବେ ମୋଚନ । ସୁରସେନ ରାଜକନ୍ୟା ନାମ ରମ୍ଭାବତୀ । ଅବିବାହି ହୋଇ ଗୃହେ ଅଛଇ ସମ୍ପ୍ରତି । ସେହି କନ୍ୟା ଶୁଇଥିଲା ପଲଙ୍କ ଉପରେ । ସ୍ୱପ୍ନ କାଳେ ନାରାୟଣ ଦେଖାଇଲେ ତାରେ । ମାନୁଷରୂପ ହୋଇ ପ୍ରଭୁ ସତ୍ୟନାରାୟଣ । ରମ୍ଭାବତୀର କର୍ଣ୍ଣେ ତେ କହିଲେ ବଚନ । ଶୁଣ ଆଗୋ ରମ୍ଭାବତୀ କହି ଯେ ତୁମରେ । ବର ଆନିଅଛି ତୋର ବିବାହ ଖାତିରେ । ବିବାହ କରିବେ ଇଚ୍ଛା ଥାଏ ଯଦି ତୋର । ସେହି ବର ଆନ [illegible] । ପଠାଇଣ ଚର । ଦାରୋଗା ମୁଣ୍ଡ କାଟିଏ ନଗର ବାହାରେ । ପିତା ମାତାଙ୍କେ କହିଣ ଲଇଣ ଆସ ତାରେ । ଏତେ କହି ନାରାୟଣ ଉଚ୍ଛାଟ କରିଲେ । ଶୋଇଥିଲା ରମ୍ଭାବତୀ ଜାଗିଣ ଉଠିଲା । ଯବରଦସ୍ତ ଦାସୀବାନ୍ଦୀ ପଠାଇଲା ବାଜାରେ । ଶୁଣିଣ କୋଟାଲ ତବେ ଗଲେ ତତ୍‌ପରେ । କୋଟାଲେର ସଙ୍ଗେ ଗେଲ ଗୋଲାମ ନଫର । ମାଥାକାଟିବୁ ଫେରିଲ ସାଧୁର କୁମର । ଶିରକାଟୁ ସଦାନନ୍ଦ ଫେରିବାର କାଲେ । ସତ୍ୟନାରାୟଣ ପ୍ରଭୁ ତାରେ ଦେଖା ଦିଲେ । ଆଶମାନୁ ହିଯାନ ଚଳିଲ ଉଡ଼ବେଗ । କାଲଆ ଗୋଦଢ଼ ଅଙ୍ଗେ ଶିର କାଲ ପାଗ । କୌତୁକୀ ଫକୀର ରୂପେ ସତ୍ୟନାରାୟଣ । ଧୀରେ ବେ ବର ହିଲ ଯେନ କମଲଲୋଚନ । ସେହିରୂପେ ମହାପ୍ରଭୁ ସଇରେ ଆସିଣ । ସଦାନନ୍ଦେର କାଛେଟେ

ଡାଣ୍ଡାଙ୍କେ ଗିପ୍ୟା । ଫକୀର ଦେଖିପ୍ୟା ବେଷ୍ଟା ପ୍ରନାମ କଣଲ । ଢାକାରହୋ ମେଘ ବେଷ୍ଟା ଦିପ୍ୟାନ କହିଲ । ନାରାସ୍ତୁନ ବୋଲେ ବାସ୍ତା କହରେ ତୋହରେ । ବାପା ଜେଠା ବନ୍ଧ ତୋର ରଙ୍ଗିମା ଘାଟରେ । ଘାଟେତେ ଦାରୋଗା ତୋର ଜେଠୀ ଦୁଇଜନ । ଶୁନ ଆରେ ସଦାନନ୍ଦ ଆମାର ବଚନ । ଆଜ ସୁରସେନ ରାଜା ପ୍ରସନ୍ନ ହଇବେ । ରମ୍ଭାବତୀ କନ୍ୟା ତୋରେ ବିଭାକରି ଦିବେ । ଆଗେ ବାପ ଜେଠାର ତୁ ବେଡ଼ି କାଟାଇବ । ପରେ କନ୍ୟା ବିଭା ହସ୍ୟା ଜେଠାରେ ଭେଟିବ । ଯେ ଦିନ ମୁଲକେ ତୁର ଦିବ ମୁଲକାଡ । ବାରବାର୍ଷୀ ଉରିଦିବ ମିଠାଇ ନବାତ । ଏତ କହି ସତ୍ୟପୀର ଅନ୍ତର୍ଦ୍ଧାନେ ଗେଲ । ରାଜାର ମହଲେ ସଦାନନ୍ଦ ଦେଖା ଦିଲ । ଖିଡ଼କିର ପଥେ କନ୍ୟା କୁମରକେ ଦେଖି । ହାସ୍ଯ ହାସ୍ୟ ବୋଲ ତା'ର ଝୁରେ ଦୁଇ ଆଖି । ରମ୍ଭାବତୀ କହେ ଗିପ୍ୟା ଜନମା ହଜୁରେ । ବିଭାକରି ଦାଓ ମୋରେ ବିଦେଶୀ କୁମରେ । ବିଦେଶୀ ଛାଡ଼ିପ୍ୟା ଯଦି ଆନେ ବିଭା ଦିବେ । ନିଶ୍ଚୟ ଜହର ଖାଇ ପ୍ରାନ ଦିବ ତବେ ।

ଜୁମା—ଭଲ ଲଗିଲା ନାଟ, ଏବେ କଏ ମୁଣ୍ଡ କରିବ କାଟ ।
ଦେଖି ଜେମାଦେଈ ହୋଇଲେଣି ବାଇ
ମର୍ମେ ବାଜିଲଣି କାମର ଗ୍ରୁଟ ।

(ପାଲା) ରାମା ଜାନାଇଲ ଗିପ୍ୟା ରାଜାର ହଜୁରେ । ରମ୍ଭାବତୀ ଚାହିାକରେ ବିଦେଶୀ କୁମରେ । ଇହା ଶୁନ ମହାରାଜା ଶୀଘ୍ରହସ୍ୟା ଗେଲ । ନାମ ଗ୍ରାମ କୁଲ ଗୋତ୍ର ସକଲ ପୁଛିଲ । କୁମର କହିଲ ଘର କାଞ୍ଚନ ନଗର । ସେହି ଦେଶେ ସାନନ୍ଦ ବିନୋଦ ସୌଦାଗର । ତାର ଶ୍ରେଷ୍ଠ ଭାଇ ନାମ ମଦନ ସୁନ୍ଦର । ମାତାର ନାମ କୁନ୍ତଳା ଜାନ ଦଣ୍ଡଧର । ସଦାନନ୍ଦ ସୌଦାଗର ନାମ ଯେ ଆମାର । ଏ ଦେଶେ ଏସେଛି ବାପ ଜେଠା ତଲ୍ଲାସର । ଏ କଥା ଶୁନ୍ୟାଁ ରାଜା ଖୋସାଲ ହଇଲ । ଗଲର ଚମ୍ପକମାଲା ବେଷ୍ଟା ଗଲେ

ହେଲ । ଆମି ଜାନିଲମ ତୁମି କୁଲୀନ ବେପାରୀ । ବେଟୀର ଖାତିରେ ଆମି ତୋରେ ବର ବରି । କବୁଲ କର ହେ ବେଟା ତୁମି ଯାଦୁମନ । ରମ୍ଭାବତୀ ବେଟୀ ବିଭା ହେବ ଏହିକ୍ଷନ । ସଦାନନ୍ଦ କହିଲେକ ରାଜା ହଜୁରେତେ । ଆମି ଆସିଛିନୁ ବାପ ଜେଠା ତଲ୍ଲାସିତେ । ବାପ ଜେଠା ଗୃହେ କନ୍ୟା ଲଯ଼େ ଯାବ ଯବେ । ମୁଲକେର ଲୋକ ଶୁନ କି ବଲିବେ ତବେ । ଆଗେ ଯଦି ବାପ ଜେଠା ଦୋହାକେ ଭେଟିବ । ତାରପରେ ତୁମାର ଯେ ବେଟୀ ବିଭା ହବ । ରାଜା ବଲେ ସଦାନନ୍ଦ କହ ହେ ତୁମାରେ । କୋଥାଆଛେ ବାପ ଜେଠା ବତାଅ ଆମାରେ । ସଦାନନ୍ଦ ବଲେ ରାଜା ଶୁନ ନିବେଦନ । ରଙ୍ଗମା ଘାଟେତେ ବନ୍ଦି ଆଛେ ତିନଜନ । ଇହାଶୁନି ମହାରାଜା ହୁକୁମ କରିଲ । କାରାଗାରୁ ତିନଭାଇ ମୁକୁଲାଇ ଦେଲ । ତିନ ସହୋଦର ଭେଟେ ରାଜାର ହଜୁର । ସୁରସେନ ରାଜା ଦେଖି ହରଷ ଅନ୍ତର । ନାପିତ ଆନାଇ ସର୍ବେ କରାଇ କ୍ଷଉର । ତିନ ସାଧୁକେ ପରାଏ ବସ୍ତ୍ର ଅଲଙ୍କାର । ନାନାବିଧି ମିଷ୍ଟାନ୍ନଦ୍ରବ୍ୟ କରାଲ ଭୋଜନ । ଏହିରୂପେ ସନମାନେ ରହେ ତିନଜନ । ମଦନକେ ବଲେ ରାଜା ଶୁନ ହେ ସାଧବ । ତୋମାର ବେଟାକେ ମୋର କନ୍ୟା ସମର୍ପିବ । ମଦନ କହିଲ ରାଜା କି କହିବ ଆମି । ଯଦି ମେହେରବାନ ହେଲେ ବରାବରଅ ତୁମି । ଏତଶୁନି ମହାରାଜା ହରଷ ହଇଲ । ବିଭାର ବିଧାନ ସର୍ବ ଆୟୋଜନ କୈଲ । ଦୂରେ ପାଠାଏ ଖବର କାଛେଦିଲ ଗୁଆ । ବନ୍ଧୁବାନ୍ଧବ ସକଲ ଆନେ ନିମନ୍ତ୍ରୀ । ବର-ଜାତି କନ୍ୟା ଜାତି ହଇଲ ମିଲନ । ବେଦୀପରେ ବସିଲ ବର କନ୍ୟା ଦୁଇଜନ । କୁଲ ପୁରୋହିତ ଗୋତ୍ର କରେ ଉଚାରନ । ହୁଲହୁଲି ଦିଲ ମିଲି ଅହ୍ୟବାଗିଗନ । ବହୁରଙ୍ଗ ରସେର ଯେ ନାହିଁ ପାରା-ବାର । ଚୁଚୁନ୍ଦ୍ର ଚମ୍ପକ ମାରେ ହାଜାରୁ ହାଜାର । ତୁମ୍ବା ପେଟାରି କେ ମାରେ ଭୁମିପଟୁର ରେଖେ । ଘାପକ ଜାଲଯ଼ା କେହୁ ବର ମୁଖ

ଦେଖେ । ପୁନଃ ପୁନଃ ହୁଲହୁଲି ଦେଲ ନାରୀଗନ । ମହା ବାକ୍ୟେ ସଂକଳ୍ପ କରିଲ ଦ୍ୱିଜଗନ । ଗଇଁଠାଲ ବାନ୍ଧେ ଦ୍ୱିଜ ଖୋସାଲ ଅନ୍ତରେ । ଯଉତୁକ ଦେଲ ରଜା ବିବଧ ପ୍ରକାରେ । ହାତି ଘୋଡ଼ା ସଙ୍ଗେ ଦେଲ ଗୋଲମ ନଫର । କେତ ଦାସ ବାନ୍ଦି ଦିଲ କି କହିବ ତାର । କେତ ଧନରତ୍ନ ଦିଲ ଅମୂଲ୍ୟ ରତନ । ଅର୍ଦ୍ଧେକ ମୁଲ୍‌କ ଦେଲ ଜାମାଇରେ ଦାନ । ସଦାନନ୍ଦ ବଲେ ତବେ ଶ୍ୱଶୁର ହଜୁରେ । ସକଲ ପାଇନୁ ଆମି ସତ୍ୟପୀର ବଲେ । ଭାଲ ଯୋଗେ ଏସେଛିନୁ ତୋମାର ନଗରେ । ବାପ ଜେଠା ଛନି-ଜନେ ଭେଟାଇଲେ ମୋରେ । ରମ୍ଭାବତି କନ୍ୟା ମୋରେ ଦିଲ ଦଣ୍ଡଧର । ଏବେ ଦଇ ଜେଠୀ ହଲେ ଯାବ ନିଜ ଘର । ରାଜା ବଲେ ଜାମାଇ ହେ ଶୁନ ନିବେଦନ । କୋଥା ଆଛେ ଦୁଇ ଜେଠୀ କରାଅ ଶ୍ରବନ । ସଦାନନ୍ଦ ବୋଲେ ମହାରାଜାଙ୍କ ହଜୁରେ । ଦୁଇଜେଠୀ ଦାରୋଗା ବେଶେ ରହିଛି ଘାଟେରେ । ଇହା ଶୁନି ମହାରାଜା କୋଟାଲ ପାଠାଲ । ସାନନ୍ଦ ବନୋଦ ଶୁନ ଚମକ ପଡ଼ିଲ । ସାନନ୍ଦ ବନୋଦ ବଲେ ଶୁନରେ କୁମର । ସୁମନ୍ତ କୁମନ୍ତ କନ୍ୟା ତୁମି ନିବେ ଘର । ଆର ମୋର ଦୁଇ-ଭାଇ ନାହିଁ ଯାବ ଘରେ । ଦୁଇକନ୍ୟା ଦିଆଛେ ଅତ୍ୟନ୍ତ ଦୁଃଖ ମୋରେ । ଇହା ଶୁନି ସଦାନନ୍ଦ ତଖନ ଉଠିଲ । ଦୁଇ ଜେଠା ପାଦତଳେ ଧୂଲ୍ୟ ଲୁଟିଲ । ଦୁଇ ଜେଠୀ ଯତ ଦୁଃଖ ଦିଆଛେ ତୁମାରେ । ଇନାମ କରିଯା ଜେଠା ତୁମି ଦାଓ ମୋରେ । ତୋମାରେ ଲଇଯା ଯଦି ଛେଡ଼େ ଯାବ ତାରେ । କି ବଲି କହିବେ ତେବେ ସଂସାରେ ଆମାରେ । ଉପହାସ ହବେ କଥା ଦୁନିଆ ଭିତରେ । ଜେଠୀ ଛାଡ଼ାଇଯା ଜେଠା ଆନିଲ ମନ୍ଦିରେ । ବସ୍ତ୍ର ମାଯା ହସ୍ତ ସତ୍ୟପୀରେ ଖୁଲିଦିଲ । ସାନନ୍ଦ ବନୋଦ ଶୁନି ଆନନ୍ଦ ହଇଲ । ଏହିକାଲେ ସୁମନ୍ତ କୁମନ୍ତ ଦୁଇଜନ । ରାଜାର

ହଜୁରେ ଆସି ହେଲ ଦରଶନ । ରାଜା ବୋଲେ ଆଗୋ କନ୍ୟା କହୁଅଛ ତୁମ୍ଭରେ । ଆମ୍ଭି ବେଳ ଛଳମ ହଇଛେ ତୁମ୍ଭରେ । କପାଳେଥିବ ଏହି ଲେଖା ଥିଲ ଆଗେ ପୂର୍ବେ । ମୋର କନ୍ୟା ତୋର ବଧୂ ହୋଇ ଯାଅ ଏବେ । ସୁମନ୍ତ କୁମନ୍ତ କହେ ଶୁଣ ନୃପବର । ଆମାଦେର ସ୍ୱାମୀ ଏହି ଦୁଇ ସୌଦାଗର । ଆର ଯେ ଦେଖିଛ ଏହି ମଦନସୁନ୍ଦର । ଏହି ସାଧୁ ହଏ ମୋର ଜ୍ୟେଷ୍ଠ ଯେ ଦେବର । ଏହି ଭସାଇଥୁ। ଦେଲ ଦରିଆ ଭିତରେ । ଭସି ଭସି ଆସି ଲଗି ତୋମାର ରାଜ୍ୟରେ । ଆମା ଦୁଇଙ୍କେ ଆନୟା କରିଲ ପାଳନ । ତୋମାର ପ୍ରସାଦ ମୋର ରହିନୁ ଜୀବନ । ଏତଦିନ ଅନ୍ନ ବସ୍ତ୍ର ଦିଲେ ହେ ରାଜନ । ଆମି କି ସୁଝିଥେ ପାରି ତୋମାର ଏଗୁନ । ଏବେ ପୁନଃ କହ ରାଜା ଯେଥିବ ସାଧୁଘରେ । କୁହୟା ମଚିବ ନଷ୍ଟେ ଦୟେୟା ଭିତରେ । ଇହାଶୁନି ସଦାନନ୍ଦ ତଖନ ଉଠିଲ । ଦୁଇ ଜେଠୀ ପାଦ ତଳେ ଧୂଲାଏ ଲୁଟିଲ । ସଦାନନ୍ଦ ବଲେ ଜେଠୀ ଶୁନ ନିବେଦନ । ଦୁଜେଠାର ଦୋଷ ନାହିଁ କପାଳ ଲିଖନ । ସତ୍ୟନାରାୟନ ପ୍ରଭୁ ମାୟା ଖୋଲିଦିଲେ । ସୁମନ୍ତ କୁମନ୍ତ ମନେ ଆନନ୍ଦ ହଇଲେ । ଦୁହି ଯାଏ କୋଲେ ନିଲ ପୁତ୍ର ଯାଦୁମନ । କୃଷ୍ଣ କୋଲ କରେ ଯେନ ଯଶୋବନ୍ତୀ ରାନୀ । ସାନନ୍ଦ ବିନୋଦ ସଙ୍ଗେ ମଦନ ସୁନ୍ଦର । ସୁମନ୍ତ କୁମନ୍ତ ସଦାନନ୍ଦ ସୌଦାଗର । ସବ ଏକଆତ୍ମା ହଲ ରହିବେଶ ପରେ । କଉତୁକ କର ବିଭା କୈଲ କନ୍ୟାବରେ । ହୋମକର୍ମ ପଞ୍ଚଗ୍ରାସୀ ସକଲ ସାରିଲ । ମଧୁଶଯ୍ୟା ଘରେ ବର କନ୍ୟା ପ୍ରବେଶିଲ । ରହିଲେନ ସଦାନନ୍ଦ ଶ୍ୱଶୁରେର ଘରେ । ଚତୁର୍ଥୀ ଅଷ୍ଟମଙ୍ଗଳା ଆଦି କର୍ମ କରେ । ନାରାୟନ ପାଦତଳେ ପଶିନୁ ଶରନ । କଲୁଷ ହରିବେ ବାବା ସତ୍ୟନାରାୟନ । ଗାଏ ଦ୍ୱିଜ

କବିକର୍ଣ୍ଣ ଭଣେ ପୀତାମ୍ବର । ଶିଶୁମା ଖାଇଛେ ପ୍ରଭୁ ଏତେକେ ଫିକର ।

ନାରାୟଣ ପ୍ରୀତେ ହରି ବଲ ହବଜନ । ଧନ ଜନ ଗୋପ ଲକ୍ଷ୍ମୀ ମିଳିବେ ବହନ । ଏହିରୂପେ କତଦିନେ ଗୁଜୁରିଯ୍ୟା ଯାଏ । ସଦାନନ୍ଦ ମନେତେ ପଡ଼ିଲ ନିଜ ମାଏ । ସଦାନନ୍ଦ କହେ ଦୁଇ ଜେଠାର ଗୋଚରେ । ଜନମା ପଡେ଼ଛେ ମନେ ଯାବ ନିଜଘରେ । ସାନନ୍ଦ ବିନୋଦ ବଲେ ବାର୍ତ୍ତ କହି ତୋରେ । ବିଦାୟ ହଇତେ ମାଗ ତୁମାର ଶ୍ୱଶୁରେ । ଇହାଶୁନି ସଦାନନ୍ଦ ଶୀଘ୍ର ହଯ୍ୟା ଗେଲ । ଶ୍ୱଶୁରେର ଆଗେ ଗିଯ୍ୟା କହିତେ ଲଗିଲ । ଶୁନ ଶୁନ ମହାରାଜା ନିବେଦନ ମୋର । ଜନମା ପଡ଼ିଲ ମନେ ଯାବ ନିଜ ଘର । ଇହା ଶୁନି ମହାରାଜା ହରଷ ହଇଲ । ଦୋଲା ଘୋଡା ଆରଯାନ ସଜାଡ଼ିଆ ଦିଲ । ଦାସୀବନ୍ଦୀ ଆବର କଯ ଗୋଲାମ ନଫର । ସାହେବ ସର୍ଦ୍ଦାର ସଙ୍ଗେ ଦିଲ ବିସ୍ତର । ସାନନ୍ଦ ବିନୋଦ ଦୁଇ ହସ୍ତୀର ଉପର । ଏକ ହସ୍ତୀପରେ ବସେ ମଦନସୁନ୍ଦର । ସୁମନ୍ତ କୁମନ୍ତ ଦୁଇ ଦୋଲାର ଭିତରେ । ଚଉଡ଼ୋଲେ ବସି ବର କନ୍ୟା ବିଜେ କରେ । ଢାକ ଢୋଲ କତ ବାଜେ ମଙ୍ଗଳ ବାଦନ । ସୀତା ବିଭା ହଯ୍ୟା ଯେନ ଫିରେର ଶ୍ରୀରାମ । ଯତେକ ଯୌତୁକ ବିଧି ରାଜା ଦିଯ୍ୟାଛିଲ । ଶତେକ ଜାହାଜେ ସବେ ବୋଝାଇ ହଇଲ । ଆର ଷାଠ ଜାହାଜ ଲୁଟିଆ ନିଆଛିଲ । ଜାମାଇ ଗୋଚରେ ରାଜା ତାହା ଫେରିଦିଲ । ରାଜାରେ ପ୍ରଣାମ କରି ବିଦାୟ ହଇଲ । ସଦାନନ୍ଦ ରମ୍ଭାବତୀ ଜାହାଜେ ବସିଲ । ସାନନ୍ଦ ବିନୋଦ ଆର ମଦନସୁନ୍ଦର । ସୁମନ୍ତ କୁମନ୍ତ ଚଢ଼େ ଜାହାଜ ଉପର । ଶତ ଏକବିଂଶ ଡିଙ୍ଗା ସାଜିଆ କୁମ୍ଭ । ହରିଧ୍ୱନି କରିଯ୍ୟା ଖେଞ୍ଚିଲ ଲହଙ୍ଗର । ଆସମାନେ ଦଯ୍ୟାକେଲ୍ଲ ପ୍ରଭୁ ନାରାୟନ ।

ଅମିଷେକ ଗେଲ ଡଙ୍କା ଶୀତଳ ଯୋଜନ । ରଙ୍ଗିମା ଭୈରବ ଜନ କର୍ଣ୍ଣାଟେର ଦେଶ । କୌଶଲ ଦେଶ ଜନସ୍ୱା ବାଟେ ପ୍ରବେଶ । ମଗଧ କୌଶଲ ଜନ ହେଙ୍ଗୁଲ ସହର । ଅଙ୍ଗ ବଙ୍ଗ କଳିଙ୍ଗ ସେ ଗୁଡ଼ିସ୍ୱା କୁମର । ଶୁଭକ୍ଷଣେ ନିଜଗ୍ରାମେ ପ୍ରବେଶ ହଇଲ । ଛମାସେର ପଥ ବେଠା ପ୍ରହରକେ ଗେଲ । କୋଠାଲ ଦେଖି ଶୀଘ୍ର ହସ୍ୱା ଗେଲ । କୁନ୍ତଲର କାଛେ ଗିଆ ଖବର କଶଲ । ଶୁନ ଗୋ କୁନ୍ତଲ ଦେଖା ଆମାର ବଚନ । ବାପ ଜେଠା ନିଅ ଏଲ ତୁମାର ନନ୍ଦନ । ଶୁନିସ୍ୱ ଖୋସାଲ ହଲ କୁନ୍ତଲ କାମିମା । ଗ୍ରମ ଫେଶବାରେ ହର୍ଷ କୌଶଲ୍ୟା ଯେମନି । କରେ ଅର୍ଘ୍ୟ ଥାଲ ନିସ୍ୱା ଡୋଲାତେ ବସିଲ । ସଦାନନ୍ଦ ଜାହାଜେତେ ଅର୍ଘ୍ୟଲସ୍ୱା ହଲ । ଜନନୀ ଦେଖିସ୍ୱା ବାହ୍ମା ପ୍ରନତ୍ତ କଲେ । ଶାଶୁଡ଼ୀ ଦେଖିସ୍ୱା ବଧୂ ବହୁଭକ୍ତ କୈଲ । ସୁମନ୍ତ କୁମନ୍ତ କାଛେ କୁନ୍ତଲ ଚଲିଲ । ଦୁଇ ଯାଆ ପାଦେ ପଡ଼ି କୋଳଗତ କୈଲ । ତିନି ଯାଏ ଏକ ଅମ୍ବା ହଇଲ ମିଲନ । ସର୍ବ ଦୁଃଖ ଦୂର କଶ ହଲେନ ଦେତ୍ତ୍ୟାନ । ସେ ଯାହାର ମନେ ଯଛ ଅହଙ୍କାର ଛିଲ । ସତ୍ୟନାରାୟନ ସର୍ବ ଦୂର କଶ ହଲ । ଯତ ମାଲମତା ଛିଲ ଜାହାଜ ଉପରେ । ସକଲ ଲହିସ୍ୱା ନିଲ ସାଧୁ ନିଜଘରେ । ବଙ୍ଗଲା ଉପରେ ବନାଇଲ ସିଂହାସନ । ଆମନ୍ତ୍ରିଆ ନିଲ ଯତ ଜ୍ଞାତି ବନ୍ଧୁଗନ । ସିଂହାସନ ଚୌଶକୋନେ ପୁତିସ୍ୱା ନିଶାନ । ଉପରେତେ ଖଡ଼ାକୈଲ ତାମ୍ବୁ ସାମିଆନ । ସିଂହାସନ ଆଗେ ହଲ ସୁବର୍ଣ୍ଣ କଲଶ । ପାଞ୍ଚ-ଦେବତାକେ ପୂଜେ ମନେର ହରଷ । ସତ୍ତ୍ୟାଲଖ ଟାକାର ସେ ମିଠାଇ ନବାତ । ତମାମ ସହର ଲୋକେ ହୈଲ ମୁଲକାତ । ଢାକ ଢୋଲ କାଡବାଜେ ବାଦ୍ୟ ପଞ୍ଚସ୍ୱରେ । ବ୍ରାହ୍ମନ କଶଲ ପୂଜା ଷୋଡ଼ଶୋପଚରେ । ହୁଲହୁଲି ହଶଧ୍ୱନି ପଡ଼ିଲ ଅପାର ।

ଯୋଡ଼ହାତ କରି ସର୍ବେ କରେ ନମସ୍କାର । ଦେବଦେବୀ ଯେତଆଛନ୍ତି ହିଇଲ ପୂଜନ । ଆପନ ସନ୍ତୋଷ ହେଲ ପ୍ରଭୁ ନାରାୟନ । ପୂଜା ସାରି ଦରବାରେ ବାଣ୍ଟିଲ ଶିରିମୀ । ରାଜାର ଖାତିରେ ନିଲ ଫୁଲ ମେହେରବାନ । ଧାନନ୍ଦ ବିନୋଦ ସଙ୍ଗେ ସଦାନନ୍ଦ ଗେଲ । ଶିରିମୀ ମିଠାଇ ନିୟା ରାଜାକେ ଭେଟିଲ । ରାଜା ଦେଖି ବଲେ ସାଧୁ କହ ହେ ତୁମାରେ । ଏତେକ ବିଳମ୍ବ ହଲ କସେର ଖାତିରେ । ସାଧୁ ବଲେ ମହାରାଜା ଶୁନ ନିବେଦନ । ରଙ୍ଗିମୀ ଘାଟେତେ ଅମି ପଡ଼ିନୁ ବନ୍ଧନ । ମଦନେର ଏ ବାଲକ ସଦାନନ୍ଦ ଗେଲ । ଆମା ତିନଭାଇ ବେଡ଼ି ଖଲସି ଆନିଲ । ସୁରସେନ ରାଜକେମା ନାମ ଚନ୍ଦ୍ରାବତୀ । ମଦନ କୁମରେ ବିଭା ଦିଲେନ ନୃପତି । ଶୁଣି ରତ୍ନାକର ରାଜା ଖୋସାଲ ହଇଲ । ସୁନାର ବଳୟ ନିୟା ସଦାନନ୍ଦେ ଦିଲ । ଖୋଦେ ପଗଡ଼ି ବାନ୍ଧିଦିଲ ଶିରପର । ଆଜହତେ ସୌଦାଗର ହଇଲ ଆମାର । ରାଜା ମେହେରବାନ ପାଇ ସାଧୁର ନନ୍ଦନ । ବାପ ଜେଠା ଲୟା ଗୃହେ କରିଲ ଗମନ । ବୃଦ୍ଧସାଧୁ ବିଦାହୟା ଆସି ନିଜଘରେ । ନବାତ ମିଠାଇ ବାଣ୍ଟି ତମାମି ସହରେ । ଆଜାହିର ଛିଲ ସଦାନନ୍ଦ ସୌଦାଗର ଜାହିରକରି ଶିରିମୀ ଦିଲ କେଲ ସତ୍ୟପୀର । ପ୍ରତିଦିନ ସଦାନନ୍ଦ ଶିରିମୀ ପୂଜିଲ । ଦିନୁ ଦିନ ସାଧୁତେର ଦୌଲତି ବଢ଼ିଲ । ଏହିରୂପେ ଯତି ପାଲି ନାରାୟନ ନାମ । ମାନିୟା ପୂଜିଲେ ତାର ଫଳେତି ହଏ କାମ । ଏତିଗୁନେ ଶିରିମୀ ପୂଜିଲେ ବିଦ୍ୟମାନ । ଲକ୍ଷଗୁନେ ମହାପ୍ରଭୁ ବାଞ୍ଛାଏ କଲ୍ୟାନ । ସଦାନନ୍ଦ ପାଲି ଏହୁ କୌତୁକ କାହାଣୀ । ଭବିଷ୍ୟ ପୁରାନେ ଉକ୍ତ କେଲ ବ୍ରହ୍ମମୁନି । ଅପୁତ୍ରିକ ଶୁନିଲେ ଯେ ହୁଏ ପୁତ୍ର ତାର । ଦରିଦ୍ର ଶୁନିଲେ ଦୁଃଖ ନାହିଁ ରହେ ଆର । ଅନ୍ଧ ଶୁନିଲେ ଭାଇରେ ପାଏ ଚକ୍ଷୁଦାନ । ରାଜଦ୍ୱାରେ ଯଶ ହଏ କରିଲ ପୂଜନ । ପତ୍ର ମଧ୍ୟେ ତୁଳସୀ ଯେ

ଫଳମଧ୍ୟେ ଧାନ୍ୟ । ସ୍ତ୍ରିଣ ମଧ୍ୟେ ରାଧିକା ପୁରୁଷ ଭଗବାନ । ସଂସାର ସାଗର ଯାଇ ତରଙ୍ଗ ଲହରୀ । ହରିବିନୁ ଏ ସଂସାର କେ କରିବେ ପାର । ଗାଏ ଦ୍ୱିଜ କବିକଣ୍ଠ ସତ୍ୟପୀର ପାଏ । ହରି ହରି ବଲ ସର୍ବେ ପାଲା ହୋଇଲ ସାଏ ।

ସମାପ୍ତ

—*×*—

ମୁଦ୍ରାକର—ଶ୍ରୀ ଆନନ୍ଦଚନ୍ଦ୍ର ସାହୁ, ବିମଳା ପ୍ରେସ୍, କଟକ-୨

ମନୋହର ଫାଶାଖ୍ୟାରା ପାଲା

(୮)

ଆନନ୍ଦ ସାଗରେ ହରି ବଲ ସର୍ବଜନ । ସଙ୍କଟ ପଡ଼ିଲେ ରଖେ ସତ୍ୟନାରାୟନ । କୋଥାଆଛ ନାରାୟନ ଶରନ ତୋମାର । ତୋମା ବିନା ସାହା ପ୍ରଭୂ ନାହିଁ କେ ଆମାର । ଶୁନ ସର୍ବ ବିବାଦରେ ପ ରେର କାହିମ । ନପୁତେ ହାସିଲ ହଏ ଫଡେ ହଏ କାମ । ଇୟାର ପିୟାର ଭାଇ ଶୁନ ହକକତ । ଯେଉଁରୂପେ ରଙ୍ଗଲତା ପାଲୁର ଚରିତ । ହିନ୍ଦୁର ପିଥିତେ ହରିବଲ ସର୍ବଜନ । ମନୋହର ଫାଶ୍ୟାସ ପାଲି କରିବା ଗାୟୁନ । ରଙ୍ଗଲତା ନାମ ବେଟୀ ଆଛେ ଯେ ତାହାର । ତାହାର ଚରିତ୍ର କଛୁ ବଲିବ ସଭାର । ସୁଧଟନ ଦେଶେ ଆଛେ ଯୁଗଲ ରାଜନ । ସାତ ରାମ ଆଛେ ତା ନାଇଁକ ନନ୍ଦନ । ଭାଗବତ ପୁ ୨ନ ଭାରତ ନତ୍ୟ ପୁନେ । ହିନ୍ଦୁକଥା କନୁ ରାଜା ଅନ୍ୟ ନାଇଜାନେ । ବ୍ରାହ୍ମନ ବୈଷ୍ଣବେ ଦାନଦେଏ ନତ୍ତପ୍ରତି ହିନ୍ଦୁ ପାଦାମ୍ବୁଜେ କରେ ସର୍ବଦା ଭକତି । ସୋନାର ଭଣ୍ଡାର ଗ୍ରିହ ଅଷ୍ଟରତ୍ନେ ସ ଜେ । ଭେରୀ ତୁରୀ ଆଦି ବାଦ୍ୟ ନହବନ୍ତ ବାଜେ । ଏତେହନେ ମହାରାଜା ବସିୟାଁ ଆସନେ । ଆନନ୍ଦେତେ ସଭାକରେ ଲଏଁ ପ୍ରଜ ଗନେ । ଅପୁତ୍ରକ ବଲି ରାଜା ମନେ ଦୁଃଖ ହଲ । ସତ୍ୟନାରାୟଣ ପାଦେ ଧ୍ୟାନ ଲଗାଇଲ ।

ଏହିରୂପେ କତହନ ଗୁଜୁରିୟା ଗେଲ । ଯୁଗଲେର ପ୍ରତି ପୀରେର ଦୟା ଉପୁଜିଲ । ମନେ ଭାବିଲେନ ତବେ ସତ୍ୟନାରାୟନ । ଯୁଗଲେଙ୍କେ କରାମତ ଦେଖାଇବ ପୁନ । ଫକୀରେର ବେଶେ ପ୍ରଭୁ ସତ୍ୟନାରାୟନ । ଯୁଗଲେର ଘରେ ଗିୟାଁ ହଲ ଦରଶନ । ପୁତ୍ରେର ଲଗିୟାଁ । ରାଜା ଆଛେ ଚିନ୍ତାକରି । ହେନକାଳେ ମିଲିଲେନ ବାବା

ସତ୍ୟପୀର । ମିଳିପୂଁ । ଫକୀର ବଲେ ବାତ କାହୁଁ ତୋରେ । ବସି
ଚନ୍ଦ୍ରାକର ବାବା କସେର ଖାଉରେ । ଯୁଗଲ କହୁଛେ ତବେ ଶୁନ
ହେ ଫକୀର । ସ ତପତ୍ନୀ ଆଛେ ମୋରେ ନାଇଁକ କୁମର । ଅଭାଗ୍ୟ
କରମେ ମୋର ପୁତ୍ର ନା ହଇଲ । ସାତପତ୍ନୀ ଥାଇ ମୋରେ
ବଧି ବାମ ହୈଲ । ଫକୀର ବଲେନ ରାଜା ବାତ କହୁଁ ତୋରେ ।
ସର୍ତ୍ତ୍ୟାମନ ଶିରନୀ ମାନହ ସତ୍ୟପୀରେ । ରାଜା କହେ ବାବା
ତୁମି ଶୁନ ମୋର ବାଣୀ । ପୁତ୍ର ଜନ୍ମ ହୈଲେ ଆମି ଦବ ଯେ
ଶିରନୀ । ଶୁନିୟୁଁ । ଶ୍ରୀନାରୟଣ ଆନନ୍ଦ ହଇଲ । ଆଶୀର୍ବାଦ
କରି ପ୍ରଭୁ ଅନ୍ତର୍ଦ୍ଧାନ ହୈଲ । ପୀରେର କୃପାଏ ରାଣୀର ହୈଲ
ଗର୍ଭୋଦୟ । ଏକମାସ ଦୁଇମାସ ତିନମାସ ଯାଏ । ଚୌଠମାସେ
ମୁଟେ ଉଠେ ହୋଇ ଘନ ଘନ । ପାଞ୍ଚମାସେ ହଇଲନ ଅଲସ
ଗମନ । ଛଅମାସ ରାଣୀକେ ଯେ ରତ୍ନସିଂହାସନ । ସୁଖ ନାଇ
ଲାଗେ କରେ ଅବଣୀ ଶୟନ । ଛଅମାସ ପରେ ଯଦ୍ଧ ସାତମାସ
ହୈଲ । ଆନନ୍ଦ ହଇଁୟା ତବେ ନୃପତି କହିଲ । ଶୁନ ରାଣୀ
ମୋର ବାଣୀ ବଲିଗୋ ତୋମାରେ । କି ସ୍ୱାଦ ଖାଇତେ ଆଶା
ଆଛେ ଗୋ ମନରେ । ରାଜା ବାଣୀ ଶୁନି ରାଣୀ ବଲେନ ବଚନ ।
ଏଇ ସାଦ ଖାଇତେ ଆମାର ହଇତେଛେ ମନ । କ୍ଷୀର ସଙ୍ଗେ
ଖଣ୍ଡ ଦିବେ କରିୟୁଁ । ଯତନ । ସପ୍ତଶିଷ୍ଟ ଏକତ୍ରେତେ କରିବ
ଭୋଜନ । ହେଙ୍ଗୁ ଦିଆଁ ମୁଗଡାଲି କେଲିକର ଭାଜ । ପୋଇତେ
ଶାଙ୍ଗୁଡ଼ି ଦିବେ ମୂଲ୍ୟ କର କାଞ୍ଜି । କୈତେକ ବଥୁଆ ଶାକ
ଯତନେ ରାନ୍ଧିବେ । ଝିଙ୍ଗାମାଛେ ବଗ ଦିଅଁ ଘାଣ୍ଟନ କରିବେ ।
କସିକଁ ଠାଲେର ମଞ୍ଜି ଜାଗଣଚିଦିଆଁ । ବାସି ଭାତେ ଖାବ ଆମି
କୈମାଛ ପୁଡ଼ିୟୁଁ । । ଆଲୁ ବଡ଼ି ରୋହିମ ଛ କରି ଝୋଲଝୋଲ
ଭାଜିବେ ଉତ୍ତମେ ଦିୟା ସର୍ଷପେର ତେଲ । ଆର କଛୁ ରାନ୍ଧିବେ

ଯେ ହସ୍ତୀ ଅମରସ । ଗଡ଼ାଇ ମାଛଟେ ଦାଣ୍ଡି ହଇବେ ସରସ । ବଡ଼ ବଡ ଡ଼ାବ ଆନ ତଏ ହବେ ଚନ । ଶାକର ଆମ୍ବିଳ କରି ମୋତେ ହବେ ଅନ । ଆଉ ଏକ ସାଦ ରଜା ମନନ୍ତ ବଢ଼ିତ । ହାପୋଉଥି ଖାବ ଆମି ସେଉ ଗୃର କ୍ଷୀର । ମହାରାଜସାଦ ହବେ ନା କରବେ ହେଲ । ପୂର୍ଣ୍ଣକରି ଖଇ ଦହି ହବେ ଗୃରବେଲ । ଏତ ଶୁନ ରାଜାମାନେ ହରଷ ହଇଲ । ରାଣୀର ଇଚ୍ଛାନୁସାରେ ଖାଇତେ ଯେ ହଲ । ସ ତମ.ସେ ସାଦ ଖେଏ ଆଠମାସ ଗଢ଼େ । ଉଦରେ ଥାକଯ଼ୁଁ । ଶିଶୁ ହାତ ପାଆ ନାଡ଼େ । ନବମାହେତେ ରାଣୀର ନାଚଲେ ବଦନ । ସତ୍ୟନାରାୟନେ ସୁମରଯ଼େ ପୁନଃ ପୁନଃ ।

(ପାଲ୍ଲ) ନବମାସ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣେ ଦଶମାସ ହେଲ । ଫାଁରେଉ ହିପାଏ ପୁତ୍ର ଜନମ ହଇଲ । ଶୁନଯ଼ୁଁ । ରାଜନ ମହା ଆନନ୍ଦତ ମନ । ନାଭିଛେଦନାଦ ହିଯ଼ା କୈଲ ସମାପନ । ବ୍ରାହ୍ମନେ ଡ଼ାକଯ଼ା ରାଜା ବଲିଲ ବଚନ । ସତ୍ୟନାରାୟନ ପୂଜା ହଇବେ କେମନ । କ କ ସରଞ୍ଜାମ ଲାଗେ ପୂଜାର ଖତିର । ଆମାର ସମୀପେ ବଲ ଭୁମି ଦ୍ୱିଜବର । ପୁରୋହିତ ବଲେ ସୋନାର ଔଷୁନ ହଇବେ । ସୁବର୍ଣ୍ଣର ଗୃର ଖର ଆଙ୍ଗୁଷ୍ଟ ଆନବେ । ରାଜା ବଲେ କୁନଦେଶେ ଏ ସବ ପାଇବ । ତେମନ ଜନବେ ତଥା କାକେ ପଠାଇବ । ବ୍ରାହ୍ମନ ବଲେନ ଆଛେ ମାନିକ୍ୟ ସହର । ତବାଧୀନେ ଆଛେ ସଧାନନ୍ଦ ସୌଦାଗର । ଆନଆ ହବେସେ ତୋରେ ଖର ସିହାସନ । ଡ଼ାକାଇଲେ ସଦାନନ୍ଦ ସେହୁ ତତକ୍ଷନ । ଆଜ୍ଞା ଶୁନ ସୌଦାଗର ରାଜା ଆଗେ ବସି । ପ୍ରନାମ କରିଲ ସଧୁ ବହୁତ ପ୍ରଶଂସି । ରାଜା ବଲେ ଶୁନ ଶୁନ ଓହୋ ସୌଦାଗର । ଜାହାଜ ଲଇଯ଼ୁଁ । ଚଲ ମାନିକ୍ୟସହର । ଆମାର କାରନେ ବାଣ୍ଟ ପାଟନାଏ ଯାବେ । ସୁବର୍ଣ୍ଣ

ଆସ୍ଥାନ ଘର ଅଙ୍ଗୁଷ୍ଠ ଆଜବେ । ସନ୍ଧ୍ୟାନାଗ୍ୟୁନ ମୂଜ କରବ ଯେ ଆମି । ଦଶହଜାର ସ୍ୱର୍ଣ୍ଣସୁଦ୍ରା ଲଓ ଗନ ଭୂମି । ଟାକା ଲୟେଁ । ସୌଦାଗର ଚଳଲେ ମଧ୍ୟରେ । ବସ୍ତୁସୂ ହଇୟେଁ । ଚଲେ ଆପନା ମନରେ । ସାଧବାଣୀ ଦେଖେ ବଲେ ଓଚ୍ଛୋ ପ୍ରାଣନାଥ । ଆଜକେନ ମଳିନ ହୟାଛେ ତବ ମୁଖ । ସୌଦାଗର ବଲେ ଆଜ୍ଞା ହଲ ନୃପ-ବର । ମାନିକ୍ୟ ସହରେ ଯାବ ଆସ୍ଥାନ ଖାତିର । ନଗେଲେ ଦଣ୍ଡିବେ ସେହୁ ଯୁଗଲ କଶୋର । ମଥା କାଟାଇବେ କଠ ଆଲି ଓ କାଁ କର । ରୂପସୀ ଧର୍ତ୍ତରେ ମୋରେ କର ଟଗ ବଦାୟେ । ଆକୁଲେତେ ସାଧବାନି ଭୂମେ ଗଡ଼ଯାଏ । କାନ୍ଦ କହେ ସୌଦାଗରେ କର ମୋ ବଗୃର । ଟାକା ଘରେ ରଖିଲୁକ ଚନ୍ଦନ ବନର । ଭଲ ବୁଦ୍ଧି ଆମାରେ ତୋ ଭୂମି ଶିଖାଇଲେ । ଟାକା ଘରେ ରାଖି ସାଧୁ ଚଲିଲ ଜଙ୍ଗଲେ । ଏଇମତ କତଦିନ ଗେଲ ଗୁଜରିୟା । ଭାବନା କରଏ ସାଧୁବନେତେ ଥାକୟେଁ । ମାୟା କରିଲେନ ତଥା ସନ୍ଧ୍ୟାନାଗ୍ୟୁନ । ଚନ୍ଦେନେର ଦରକାର ହଇଲ ରାଜନ । ତିନଶତ କାଟୁରିୟା ବନେ ପଠାଇଲ । ଅଗୁରୁ ଚନ୍ଦନ ତରେ ତାରା ଶୀଘ୍ର ଗେଲ । ରାଜା ଆଜ୍ଞା ପେଏ ଗେଲ ସବ କାଠୁରିୟା । ବନେ ବନେ ଚନ୍ଦନ ଯ ଲଗିଲେ ଖୁଜୟେଁ । ଚନ୍ଦନ ବନେତେ ତରା ସାଧବେ ଦେଖିଲ । କାଠୁରିୟା ସବେ ବସି ବଗୃର କରିଲ । ଲୁକଆଛେ ସଦାନନ୍ଦ ଚନ୍ଦନ ବନେରେ । ପଠାଇୟେଁ ଛିଲ ରାଜା ଆସ୍ଥାନ ଖାତିରେ । ମୋଁରା ଦେଖିବାର ଯଦି ନୃପତି ଜାଣିବେ । ନା ବଲିବେ ଆମାଦେର ମାଥା କାଟାଯାବେ । ଯାଅ ଭାଇ ଭ୍ରାତ୍ର ଏ ଖବର କର ଗିୟେଁ । ଆପଣା ନଜରେ ରାଜା ଦେଖୁ ଯେ ଆସିୟେଁ । ଏହିରୂପେ କାଠୁରିୟା ଶୀଘ୍ର ଚଲିଗେଲ । ରାଜାର ଆଗରେ ଗିୟେଁ । ଖବର କରିଲ । ଶୁନ ଶୁନ ମହାରାଜା କରି ନିବେଦନ । ସଦାନନ୍ଦ ଲୁକଆଛେ ଚନ୍ଦେନର

ବନ । ଏତ ଶୁଣି ମହାରଜା ମନେ ଖୋଷା ହୋଇଲ । ସୌଦାଗରେ ଧରିଆଣ କୋପେ ଆଜ୍ଞାହଲ । ଶୁଣି ଦୂତଗଣେ ସୌଦାଗରେ ଘେନଗଲେ । ନୃପତି ସମୀପେ ନେଇ ପ୍ରବେଶ କରିଲେ । ଦେଖିଣ୍ଟି । ନୃପତି ହୋଇଲ ରାଗେ ଜରଜର । ବେମାନକାପେର ବେଟା ଦୁନଆ ଭିତର । ଦଶହଜାର ସୋନା ଟାକା ଲଇଁ ଗିଥିଲ । ନା ପାଇଣ୍ଟି ସିଂହାସନ ଫିଟେଇଁ ନା ହଲ । ବଡ଼ ଦାଗାବାଜ ବେଟା ମୋତେ ଦାଗା ହଲେ । ବନ୍ଧନ କରିଣ୍ଟି ଯାଇକେ ରଖ ବନ୍ଦୀଶାଲେ । ଯେବେ ସିଂହାସନ ଏଇ ହବେ ଯେ ଆମାରେ । ସେଇକାଲେ ଖାଲସ କଟେଇଁ ହବ ତାରେ । ନଫର ଶୁକର ସାର ହୁକୁମ ପାଇଲ । ଭୁରତେ ଯେ ବନ୍ଦିଶାଲେ ସାଧୁରେ ରଖିଲ । କାରାଗାରେ ସୌଦାଗର ପୀର ଚନ୍ଦ୍ରାକୋଇଲ । ପୀରେର ଚରନେ କବକର୍ଣ୍ଣ ବରଚିଲ ।

ନାରାୟଣ ନାରାୟଣ ଭବ ସଞ୍ଜନ । ବିପଦୁଁ ତାରିବେ ବାବା ସତ୍ୟନାରାୟଣ । ହେନମତେ କତଦିନ ଗୁଜରିଣ୍ଟି ଗେଲ । ବନ୍ଧନେ ରହିଲ ସାଧୁ ଫିରେ ନା ଆସିଲ । ସୌଦାଗର ସୁନ୍ଦରୀ ଯେ ଥିଲ ଗର୍ଭବାସେ । କହିତେ କହିତେ ତାର ଗେଲ ଦଶମାସେ । ଦଶମାସ ଦଶଦିନ ହଇଲ ପୂରନ । ପୁତ୍ର ପ୍ରସବିଲ ସେ ଯେ ଲକ୍ଷନେ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ । ଶଙ୍ଖ ହୁଲହୁଲି ଦେଏ ଯତ ନାରୀଗନ । ଆନନ୍ଦ ହଇଣ୍ଟି । ନାଭି କରିଲ ଛେଦନ । ଛଏଦିନେ ଷଷ୍ଠୀପୂଜା ପୁହାଲି ଜାଗିଣ୍ଟି । ସପ୍ତଦିନେ ଉଠି ସ୍ନାନ କରି ସାଧୁଜାୟା । ପୁତ୍ର କୋଲେ କରି ରମା ପରମ ସନ୍ଦନ । ସାଧୁର ବଚନେ ନାମ ହଲଜୟାନନ୍ଦ । ଛଅମାସ ହୋଇଲ ଅନ୍ନ କରିଲ ଭୋଜନ । ପୀରେର ସେପାତେ ବାଢେ ସାଧୁର ନନ୍ଦନ । ଦ୍ୱାଦଶ ବଛର ହୋଇଲ ସାଧୁର କୁମରେ । ପାଠଶାଲେ ପାଠ ପଢ଼େ ହରଷ ଅନ୍ତରେ । ଲେଖା ପଢାତେ କୁମର ହୋଇଲ ସୁପଣ୍ଡିତ । ଆପଣାର ବାପର ଯେ ହାଇଜାନେ ନାମ ।

ପାଠଶାଳେ ଜୟାନନ୍ଦ ହେଲ ବଡ଼ଗୃଷ୍ଟ । ଯାରେ ପାଠ ନାଇ ଆସେ
ତାରେ ମାରେ ଗ୍ରୁଷ୍ଟ । ଏକଦିନେ ପାଠଶାଳେ ସବ ଶିଶୁଗନେ ।
ଜୟାନନ୍ଦ ପଡ଼ତେଛ ସମୟେ ଏମନେ । ତାହା ହସ୍ତରୁହେଁତେ ଖଡ଼
ଶୀଘ୍ର ଗଡ ଗେଲ । ଗୁଆ ହଲ ବୋଲ ସବ ଶିଶୁ ଡାକ ଦିଲ ।
ଜୟାନନ୍ଦ ବୋଲ ତେସ ଶୁନରେ ଗୁଓ୍ୟାଲ । ଖଡ ଉଠାଇୟୁଁ ।
ମୋର ଘଅ ଚତକାଲ । ଶିଶୁଗନ ବଲେ ତୁମି ଶୁନ ହେ ବଚନ ।
ଖଡ଼ୀ ତୁଲ୍ୟ ତୋର ହାତେ ଦିବ କ କାରନ । ଏତ ଶୁନ ଜୟାନନ୍ଦ
ବଡ଼ ଘୋଷା ହେଲ । ତର୍ଜନ ଗର୍ଜନ କରି ମାରିବାରେ ଗେଲ ।
ଶିଶୁଗନ ବଲେ ତୁଇ ଶୁନରେ ବଚନ । ଆକାରନେ କେନ କର
ତର୍ଜନ ଗର୍ଜନ । ବାଜୁଲବାଲୁଁଙ୍ଗା ବେଟା ଶୁନରେ ବଚନ । ନା
ଜାନି ବାପେର ନାମ କରିସ ଗୁମାନ । ଜାନ ଜଦି ବାପେର ନାମ
କହ ଏଇଖାନେ । କସେର ଲାଗିୟା ଗାଲି ଦିଲ ଅକାରନେ ।
ଏତଶୁନ ଜୟାନନ୍ଦ ଭାବିଲ ଅନ୍ତରେ । ମନୋଦୁଃଖ କରି ଗେଲ
ଆପନାର ଘରେ । ଜୟାନନ୍ଦ ବଲେ ମାତା କହି ଗୋ ତୋମାରେ ।
ଜନ୍ମଦାତା ପିତା କେହୁ ଅଦନା ଆମରେ । ଶିଶୁବାମ ଶୁନ ମାତା
କହିଛେ ତାହାକେ । ବିଧି ବିଡ଼ମ୍ବନା ହେଲ କ କହିବ ତୋକେ ।
କପାଲ ଲିଖନ କଥା ଶୁନ ତୋ ବାପେରେ । ରାଜାର ହୁକୁମେ ଆଛେ
ସେହୁ ବନ୍ଦୀଘରେ ଏକଦିନ ରାଜା ତୋର ପିତାକେ ଡାକଲେ ।
ତାରି ସିଂହାସନ ଆନନ୍ଦେତେ ଆଜ୍ଞାଦିଲ । ରାଜାର ହୁକୁମ ସେହୁ
ଲଙ୍ଘିତେ ନା ପାରି । ଆଜ୍ଞାବ ବୋଲ ଟାକା ନିଲ ଶୀଘ୍ର କରି ।
ଦଶହଜାର ସୋନାଟାକା ଗିହିତେ ରଖିଲ । ଚନ୍ଦନେର ବନେ
ଗିୟୁଁ । ଲୁକାଆଁ ରହିଲ । କତଦିନେ ରାଜା ତାର ଖବର ପାଇଲ ।
ଧରାଇୟା ଆନି ତାକେ ବନ୍ଦୀତେ ରଖିଲ । ସେହୁଦିନୁ ବାପ ତୋର
ଆଛେ ବନ୍ଦୀ ହୟୁଁ । ଦ୍ୱାଦଶ ବତ୍ସର ନବେ ଗେଲ ଗୁଜରୟୁଁ ।।

ଜୟାନନ୍ଦ ଏତ ଶୁଣି ମନେ ଚିନ୍ତା କରି । କବିକର୍ଣ୍ଣ ବିରଚିଲ କାଳିମ ମାଧୁରୀ । ଜୟାନନ୍ଦ ବୋଲେ ମାତା କରି ନିବେଦନ । ପିତାର ବନ୍ଧନ ଆମି କରିବ ମୋଚନ । ସୁପୁତ୍ର ହଇୟା ପିତା ସେବା ଯେ ନ କରେ । ଅଧାର୍ମିକ ବଲି ତାରେ ବଲେ ଏ ସଂସାରେ । ଯଥା ଆଛେ ସିଂହାସନ ଆମି ଯେ ଖୁଜିବ । ପାଞ୍ଚସାତ ବତ୍ସରେତେ ଅବଶ୍ୟ ପାଇବ । ନା ପାଇଲେ ସିଂହାସନ ତେଜିବ ଜୀବନ । ପାଇଲେ ଫିରିବ ଏଥେଁ ନାହିଁ ହଏ ଆନ । ସାଧବାଣୀ ବଲେ ବତ୍ସା ଶୁନରେ ବଚନ । ତୋମାର ବଦନେ ଆମି ଧାରିବ ଜୀବନ । ତିଲାର୍ଦ୍ଧେ ଛାଡ଼ିୟା । ତୋରେ ଆମି ଯେ ନା ଦିବ । ତୁମି ଗେଲେ ପ୍ରାଣ ଆମି କେମନେ ଧରିବ । ସିଂହାସନ ଲାଗି ବାପ ଜଙ୍ଗଲେ ଲୁଚିଲ । କୋନଖାନେ ପଡ଼ିବେ ଯେ ଠିକାନା ନା ପାଇଲ । ବତ୍ସରେକ ପରେ ରାଜା ଧରିଆନେ ଦେଶେ । ବାଲକ ଗୁଣ୍ଡିଯାଲ ତୁମି ଯାବେ କୁନ ଦେଶେ । ଜୟାନନ୍ଦ ବଲେ ମାତା ନା ଭାବ କାରଣ । ତୋମର କଲ୍ୟାଣେ ଆମି ପାବ ସିଂହାସନ । ମାତକେ ପ୍ରବୋଧ କରି ସାଧୁର ନନ୍ଦନ । ରାଜାର ହଜୁରେ ଗିୟା । ଦିଲ ଦରଶନ । ପାଞ୍ଚଟାକ ଦିଆ ଶିଶୁ କରିଲ ସଲାମ । କବିକର୍ଣ୍ଣ ବିରଚିଲ ପୀରେର କାଲାମ । ରାଜାକେ କହିଲ ବହୁ ନିବେଦନ କରି । ଶୁନୟା । ଯେ କୋପମନ ହୈଲ ଦଣ୍ଡଧାରୀ । ରାଜା ବଲେ ସିଂହାସନ ପାଇବ ଯଖନ । ସେଇକାଲେ ଖଲାସ ଯେ କରିବ ବନ୍ଧନ । ରାଜାର ନିଷ୍ଠୁର ବାଣୀ ଜୟାନନ୍ଦ ଶୁନି । ଆପନାର ମନେ ମନେ ଭାବିଲ ତଖନି । ଏତଦୂର ପଥ ଆମି କେମନ ଚଲିବ । ଦଶହଜାର ସୋନାଟାକା କିସେ ଲୟେ ଯାବ । ନାରାୟଣ ବିନା କେହ ଉଦ୍ଧାରିବେ ପୁନ । ଏହା ବଲି କୁମର ଲାଗାଇଲ ଧ୍ୟାନ । ଫକୀରେର ବେଶେ ପ୍ରଭୁ ସତ୍ୟନାରାୟଣ । ଜୟାନନ୍ଦବୀର କାଛେ ଦିଲ ଦରଶନ । ପ୍ରସନ୍ନ ହଇୟା । ତାରେ

ଯାଚ ବର ହିଲେ । ବଳଯୁ ରଥକେ ନ୍ୟୁଁ । ତାର ସମର୍ପିଲେ । କାମାକ୍ଷୀର ମନ୍ତ୍ରହଲ ତାର କର୍ଣ୍ଣମୂଳେ । ପଶ୍ଚିମକୁ ଠାଣ ହସ୍ତ ଉଠାଇଯୁଁ । ବଲେ ମନ୍ତ୍ରପଢି ରଥଧ୍ୱଜେ ଭୁହ୍ବ ହସ୍ତହିବ୍ୱ । ପବନ ନନ୍ଦନ କହ୍ବ ରଥ ଚଲାଇଦ୍ବ । ବରପାୟୁଁ ଜୟ୍ୟାନନ୍ଦ ରଥ ଚଲାଇଲ । ଦଶହଜାର ସୋନାଝାକା ରଥେଚେ ଲହିଲ । ଟୂକ୍ୟମାମାର୍ଗେ ତବେ ରଥ ଚଲେ ଧୀରେ ଧୀରେ । ହନ ଶେଷେ ପ୍ରବେଶିଲ କାଞ୍ଚନଘାଟରେ । ପରହନ ଭୂପାଲକେ ପଣ୍ଟାତ କରିଯୁଁ । ମୁଲକ ମଙ୍ଗଲ-ଦେଶେ ପହୁଞ୍ଚିଲ ଗିୟୁଁ । ଏଇମତେ କତ ଦେଶ ପାର ହଯୁଁ ଗେଲ । ଡାକାଇତ ଦେଶେଗିୟୁ ପ୍ରବେଶ ହଇଲ । ଆସମାନେ ଜୟୁ । ନନ୍ଦେ କହେ ସତ୍ୟପୀର । ହଶକୋଶ ଆଛେ ବାବା ଫ ଶିଆର ଘର । ଫାଶିଆର ଘରେ ରହ୍ବ ଯହ୍ବ ଦୁଃଖ ପାବେ । ଫ ରକେ ଶିରୋମ ମାନ ଦୁଃଖ ଏଡ଼ାଇବେ । ଅତବଲି ସତ୍ୟପୀର ହୈଲ ଅନ୍ତର୍ଦ୍ଧାନ । ତାରପର ହଉକତ ଶୁନ ସଜ୍ଜନ । ଗାହାବରେ ଫାଶିଆର ଘର କରିଯୁଛେ । ହଶକୋଶ ଘର ନାଇଁ ଜଙ୍ଗଲ ଆଗେ ପିଛେ । ଫାଶିଆର ବୁଡ଼ା ଅଟେ ବଡ଼ ଜବରଦସ୍ତ । ରଙ୍ଗଲତା ବେଟ ଆଛେ ତାର ମନୋମତ । ଗୃହପୁତ୍ର ଗୃହବଧୂ ଆଛେ ତାର ଘରେ । ତାହାର ବଡ଼ାଇ ଆଉ ବଲଲେ ନା ସରେ । ହଦେଶୀ ଆସିଯୁଁ । ଯତ ଠକେ ତାର ଘରେ । ହଶେଷ ଆଦର କରେ ତାକେ ଡାକୁ ଗ୍ୱେରେ । ମୁଣ୍ଡି ହାତେ ଘସି ଯେବେ ଗୃହେଁ ଫାଶିଅର । ଯାରଠାଇଁ ଯେତ ଧନ ଜାନେ ସେହୁ ଭ୍ବର । ମୁର୍ଦ୍ଧାର ମଢର-ଏକ କରିଯ୍ବା ଛେଘରେ । ବାସ ହତେ ଲଏଯାଏ ହଦେଶୀ କୁମରେ । ଦଧି ଦୁଗ୍ଧ ମିଷ୍ଟଅନ୍ନ କରାଏ ଭୋଜନ । ରଙ୍ଗଲତା ବେଟାଲୟୁଁ । କରେ ସମର୍ପଣ । ଚୁଡ଼ିତେ ରଖିୟୁଁ । ଛୁର ରଙ୍ଗଲତା ଯାଏ । ଖେଲାଲାଲ ରଙ୍ଗ କରେ ତା ମନ ଭୁଲାଏ । ପଥଶ୍ରାନ୍ତ ହଏ ଶୋଏ ହଦେଶୀ ନନ୍ଦନ । ରଙ୍ଗଲତା ତାର

ଗଲ୍ କରଏ ଚ୍ଛେଦନ । ପୁରୁଷ କାଟିୟୁଁ । କନ୍ୟା ଖାଟେ ଶୁଏ
ଥାକେ । ନଶାଗ୍ର ଗୁଜୁରଲେ ପାଶିଆଗ୍ର ଡାକେ, ମୁଦ୍ଧାର ପେଶୟୁଁ ।
ଦଏ ଘନଘି ପଞ୍ଚା ଚଲେ । ମଲମତା ଝାକାକଡ଼ ରଖେ ସେ
ଭଣ୍ଡାରେ । ଏହ୍ବରୂପେ ଆଛେ ଡ଼ାକୁ ଜଙ୍ଗଲ ଭିତରେ । ସେଇଖାନେ
ଜୟାନନ୍ଦ ମିଳଲେ ସତ୍ବରେ । ବେଲ ଅବସାନେ ଜୟାନନ୍ଦ ଭାବେ
ମନ । କଦକର୍ଣ୍ଣ ଦ୍ବରଚଲ ରଖ ନାରାୟନ । ଅନ୍ତରରେ ସାଧୁତକେ
ଦେଖି ପାଶିୟାର । ଗୃହପୂବେ ଆଜ୍ଞାଚିଲ ଆନକର କୋଲ୍ ।
ଏତ ଶୁନ ଗୃହଭାଇ ଚରାଚଶ ଗେଲ । ସାଧୁର ନଦଟେ ଗିୟୁଁ ।
ପ୍ରବେଶ ହଇଲ । କେହୁ ବଲେ କହ ଭାଇ କ ନାମ ତୋମାର ।
କୁନଦେଶ ନବାର୍ସ ଯେ ତନୟ କାହାର । ଭଲ ଲୋକ ଦେଖି
ସାଧୁ ଦେଏ ପରିଚୟ । ସଦାନନ୍ଦ ନାମେ ମୋର ପିତା ମହାଶୟ ।
ସୁଭଦ୍ରା ଆମାର ମାତା ସହଲ ବସତ । ଜୟାନନ୍ଦ ନାମ ମୋର
ଗନ୍ଧବେନ ଜାତ । ଏହା ଶୁନ ଗୃହଜନ ହଏ ହୃଷ୍ଟମତି । କେହୁ
ବଲେ ତୁମି ସାଧୁ ଆମା ଭଗିନୀ ପତି । ଅଡ଼ାଇବଛର ଯେବେ
ଭଗିନୀ ଆମାର । ସପ୍ତମ ବଛରେ ସାଧୁ ବୟସ ତୋମାର । ସେକାଲେ
ହଇୟୁଁ । ବଭା ଗେଲ ହେ ତୁଡିୟୁଁ । । ଏଗାର ବଛରେ ଆସ
କସେର ଲଗିୟୁଁ । । ଶୁନୟା ସାଧୁର ହଲ ବଡ଼ ଚମତ୍କାର । ଏମନ
ବଚନ ଗଇ କେନ ବଲ ଆର । ତାରେ ଗୃହ ଜନା ବଲେ
ଜାନବେ କେମନ । ଶିଶୁକାଲେ ବଭାହଲେ ନାଇ ପଡ଼େ ମନେ ।
ସାଧୁ ବଲେ ଯଦ ବଭା ହୟୁଁାଛେ ଆମାର । କ ଲଗିୟୁଁ । ମାତା ନା
କହଲ ଆମାରେ । ଡକାଇତ ବୃତବେଷ୍ଟା ହାଁସ ହାଁସି କହେ ।
ଦେଶାନ୍ତର ଏଲ ବଲ ମାତା ନାଇ କହେ । ତୁମି ମରେଛେଲେ
ବଲ ପାଇ ସମାଚାର । ଆଗୁନେ ପଶିତେ ଯାଏ ଭଗିନୀ ଆମାର ।
ପ୍ରବୋଧିୟା ତାହାକେ ରେଖେଛୁ ଗୃହବାସେ । ସେହ୍ବ ହେତେ

ତାମ୍ବୁଲ ଭକ୍ଷନ । ପାଶିୟ୍ୱାବ ଶ୍ରେଷ୍ଠା ବେଣ୍ଠା ଆସି ସୌଦାଗର । ବାସନ୍ଧବେ ମସ୍ୱାଗେଲ ଗଲ୍ଲକଥା ଘରେ । ବ୍ୱିଚାନ୍ତ ଖାଟେର ପରେ ବସ୍ଥନା ବସ୍ତ୍ରସ୍ୱାଁ । ତତପରେ ସୁରଙ୍ଗିମା ଗାଲଙ୍କୁ ଲଗିସ୍ୱାଁ । ୀ ବାନ୍ଧଲ୍ଲ ଉପରେ ତ ର ନେତେର ମଶାର । ଦ୍ୱଲେଲେର ଥୋପା ଶୋଭା ଦ୍ୱଶେ ସାର ସାର । ଶ୍ୱଶୁରେର ଘର ବୋଲି ସୁଖେ ନିଦ୍ର ଯାଏ । ସୁବେଶ କରିତେ ବୁଢ଼ା ବେଣ୍ଠୀକେ ସାଯାଏ । ବସିସ୍ୱାଁ । ବୁଢ଼ା ତ ହାର ରଙ୍ଗଲତା ସାଜେ । ଜବକର୍ଣ୍ଣି ବଲେ ବୁଢ଼ା ଛଲେ ନାହିଁ ଲଜେ ।

ରଙ୍ଗଲତାର ବେଶ ବର୍ଣ୍ଣନା

ବେଶ କଲ୍ ତଡ଼ବେଡ଼ ଗୋ । ପିନ୍ଧାଇଲ୍ଲ ଦ୍ୱବ୍ୟ ଶାଢ଼ୀ ଗୋ ॥
ନାନା ଅଲଙ୍କାର ଆଣ୍ଡ ଗୋ । ମାଥେ ଦ୍ୱଲ ଫୁଲ ଗଣ୍ଡ ଗୋ ॥
କପାଲେ ସିନ୍ଦୂର ଗାର ଗୋ । କବା ଉଦେ ଦ୍ୱନକର ଗୋ ॥
ତା ମଧେ ଚନ୍ଦନ ବିନ୍ଦୁ ଗୋ । ତେଜେ ନିନ୍ଦୁଅଚ୍ଛି ଇନ୍ଦୁ ଗୋ ॥
ନସ୍ୱନେ କଜ୍ଜଳ ରଞ୍ଜେ ଗୋ । ଦେଖି ମୁନି ମନ ମଜ୍ଜେ ଗୋ ॥
ନାକେ ଦ୍ୱଲ ନାକଚଣା ଗୋ । ରୁଆବସା ଦନ୍ତି ଗୁଣା ଗୋ ॥
କର୍ଣ୍ଣେ ରଞ୍ଜେ ଫିରଫିସ ଗୋ । ନାଗରଙ୍କ ମନହର ଗୋ ॥
ଗଳେ ଶୋହେ ଗୃପସର ଗୋ । ଅଷ୍ଟ ଅଲଙ୍କାରେ ଭରି ଗୋ ॥
ବାହେ ବାହେ ବାଜୁବନ୍ଧ ଗୋ । ତାଡ଼ଉଡ଼ଉରିସ୍ୱାଁ । ବନ୍ଦ ଗୋ ॥
କମ ଚ ଡ଼ୀ ଶୋହେ ହାତେ ଗୋ । ରତ୍ନମୁଦ୍ରା ଅଙ୍ଗୁଷ୍ଟିତେ ଗୋ ॥
କଟିରେ ତାର କଙ୍କଣୀ ଗୋ । ବାଜୁଥାଏ କଣି କଣି ଗୋ ॥
ପସ୍ୱରେ ତାର ନୂପୁର ଗୋ । ବାଜଇ କେଡ଼େ ମଧୁର ଗୋ ॥
ଚ ଡ଼ର ଭିତରେ ଖୁର ଗୋ । ଖଞ୍ଜେ ବୁଢ଼ା ତାଙ୍କୁ ଘେର ଗୋ ॥

ନା ହଏ ମୁଲ୍ଲକାଡ । ଗୁଗୁଲ କାନ୍ଦିପୁଁ ବୁଢ଼ା ବେଟାକେ ଯେ ବଡଲେ
ଜାମାତାଙ୍କେ ଦେଖାଅ ଯେ ଭିତର ମନ୍ଦିରେ । ପଥଶ୍ରାନ୍ତ ହୋଇଅଛି
ସାଧୁର ନନ୍ଦନ । ଗ୍ରହେ ଲଯୂ ଆଗେ କରୁ କରାଅ ଭୋଜନ । ଶୁନି
ସୌଦାଗର କହେ ମୃଦୁ ମୃଦୁ ହସି । ଆମି ନାହିଁ ଖାଆଇଛୁ ପିତାର
ଛ ମାସି । କେମନେ ତୋମାର ଘରେ କରବ ଭୋଜନ । ବୁଢ଼ା
ବୋଲେ ମିଷ୍ଟଅନ୍ନେ ଦୋଷ ନାହିଁ ପୁତ୍ର । କଥା ନ ବୋଲିପୁ।
ବାପୁ ଆଗେ ଯାଅ ଘରେ । ତୋମାର ଶାଶୁଡ଼ି କାନ୍ଦେ ଦେଖିବାର
ତରେ । ଶୁନି ସୌଦାଗର ଯାଏ ହେଠ ମାଥ କରି । ଦେଖିଛେ
ସଙ୍କଟ ବଡ଼ ଡ଼କାଇତପୁରୀ । ଫାଶିଆରୀ ବଧୂଗନେ ଅଛ ବଡ଼
ଆନନ୍ଦ । ସାଧୁକେ କରାଇ ଲଜ୍ଜା ଉଗାଲଏ ବାଟେ । କେହୁ ବଲେ
ସାଧୁ ଭୂମି ପାଳତେ ନା ପାରି । କେନ ତେବେ ବାହାହିଲ ପରେର
କୁମାରୀ । ସାଧୁ ବଲେ ମନ୍ଦକଥା ବଲ କି କାରନେ । କଖନ
ହେପୁଁ ଛି ବାରୀ ନାଇଁ ପଡ଼େ ମନେ । ବୋଉ ବଲେ କାରଜନ୍ୟ
ଆସିଅଛ ଏଥା । ଲଜ୍ଜାଭରେ ସାଧୁ ତବେ ନା ଟେକିଲ ମଥା ।
ଫାଶିଆର ଜ୍ୟେଷ୍ଠା ବେଟା ଲଯୂ ସୌଦାଗର । ପ୍ରବେଶ କରିଲ
ଲଯୂ। ପୁରେର ଭିତର । ରଙ୍ଗଲତା ରାମାଦେଖି ଆନନ୍ଦିତ ବଡ଼ା ।
ସାଧୁକେ ଯୋଗାଏ ଲଯୂ। ସୁବର୍ଣ୍ଣର ପିଢ଼ା । ଝାରିପୂର୍ଣ୍ଣ ଜଲ ଦେଏ
ରୂପବତୀ ରାମା । ଗୋବନ୍ଦ ଯେମନ ବଶ କୈଲ ସତ୍ୟଭାମା ।
ନୟନକଟାକ୍ଷା କତ କରନ୍ତି ଇଙ୍ଗିତ । କ୍ଷନକେ କୁଚ ଦେଖାପୁଁ ।
ଭୁଲାଇଲ ଚିତ୍ତ । କୁଚ ଦେଖି ଜ୍ଞାନହାରା ସାଧୁ ଯେଭୁଲିଲା ଉଷା-
ଗ୍ରିହେ ଅନିରୁଦ୍ଧ ଯେନ ବନ୍ଦ ହୈଲ । ତେମନି ଭୁଲିଲ ସାଧୁ ଦେଖି
ଦ୍ରବ୍ୟ ଫୁଲ । କମଲଫୁଲେ ଭ୍ରମର ଯେନ ବନ୍ଦ ହୈଲ । ସାନ ସାରି
ଭୋଜନେ ବସିଲେ ସାଧୁବର । ନାନାବ ମିଷ୍ଟାନ ଦ୍ରବ୍ୟ ହଲ ତତ-
ପର । ଭୋଜନ ସାରିପୁଁ ସାଧୁ କରିଆଚମନ । ଆସନେ ବସିଆ କରେ

ଦେଶଫେରି ତୋମାର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ । ବିଧିବଶେ ତୋମାର ଯେ ପାଇଲୁମ ଦେଖା । ଭଗିନୀ ଦୁର୍ଦ୍ଦଶା ଗେଲ ନାଇ କୋନ ଶଙ୍କା । ପାଇଲୁଁ ତୋମାର ଦେଖା ଗୁଡ଼ିଯୁଁ । ନା ହବ । ଯା ବଲ ବଲ ହେ ସାଧୁ ଗ୍ରହେ ଲୟୁଁ ଯାବ । ଲଗବ ପ୍ରୀତେର ମୟୂ । ଜୟାନନ୍ଦ ତରେ । ସୌଦାଗର ମନେ କରେ ସତ୍ୟ ହୈତେ ପାରେ । ଭୁଲିଯୁଁ ଚଲିଲ ସାଧୁ ଉକାଇତ ଘରେ । ମନୋହର ଫାଶ୍ୟାର ବୁଢା ବସେଛେ-ଦୁଆରେ । ବୃଦ୍ଧଜାନା ବଲେ ଶୁନ ସାଧୁର ତନୟୁ । ଦ୍ୱାରେ ବସିଆଛେ ସେଇ ପିତା ମହାଶୟୁ । ପୂର୍ବେ ଏଇ କରିଯୁଁଛେ କନ୍ୟା ଦାନ ସତ୍ୟ ଶ୍ୱଶୁର ବଲିଯୁଁ । ତାରେ କର ଦଣ୍ଡବତ । ଫାଶିୟାର ଗୃହବେଠା ସାଧୁରେ ଶିଖାୟୁ । ଆପନାର ଦୁଆରେତେ ପ୍ରବେଶି ଲଗିଯୁଁ । । ସାଧୁକେ ଦେଖିଯୁଁ । ବୁଢ଼ା ହେଟ କୈଲ ଶିର । ହରଷିଲ କଣ୍ଟକର୍ଣ୍ଣ ଜ୍ଞାନ ସତ୍ୟପିର । ପ୍ରନାମ କରିଲ ସାଧୁ ଫାଶୟାର ପାଏ । କାନ୍ଦୟୁ ଫାଶ୍ୟାର ବୁଢ଼ା ଧଇଲେ ଗଲାଏ । ମୁଖେର ମୁହଁଅାଁ ବଲେ ଆମି ମରି ମରି । ତୋମାକେ ନା ଦେଖି ବହୁ ଗତ ଦିନ ଝୁରି । ଅଢ଼ାଇ ବତ୍ସର ଯେବେ ଦୁହିତା ଆମର । ସପ୍ତମ ବତ୍ସରସାଧୁ ବୟସ ତୋମାର । ସେଇକାଲେ ବିଭା ହୟୁଁ । ଗେଲ ଯେ ଗୁଡ଼ିୟୁ । ଏଗାର ବତ୍ସରେ ଆସ କେଶର ଲଗିୟୁ । ହଜାହୟୁଁ । ନା ଆସିଲ ଏ ବେହାର କ । ଲୋକେ ବଲେ ବାପଘରେ ରୈଲ ଯୁବା ଝିଇ । ସେହି ହେତୁ ମାଥା ଆମି ତୁଲିତେ ନା ପାରି । ଜ୍ଞାତିବନ୍ଧୁ ସନେ ଆମି ବସିତେ ନା ପାରି । କହ ମୋରେ ତୋମାଦେର କୁଶଲେର କଥା । କେମନ ଆଛେନ ତୁମାର ଗର୍ଭଧାରିଣୀ ମାତା । ଶୁନିଯୁଁ । ବୁଢ଼ାର କଥା ସୌଦା-ଗରେ କହେ । ଛଅମାସ ମରେଗେଲ ପିତାମହାଶୟେ । ବିଧବାଜନନୀ ମୋର ଆଛେ ନିଜବାସେ । ରାଜାର ଆଜ୍ଞାଏ ଏଲୁଁ ଆସ୍ଥାନ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ଶୁନିଯୁଁ । ଫାଶ୍ୟାର କାନ୍ଦେ ଶିରେ ମାରି ହାତ । ହାଏ ସମୁଧି ସଙ୍ଗେ

କସ୍ତୂରୀ ପ୍ରାପ୍ତେ ଗୁଲି ଗୋ । ବଦେଶୀ ମାରିବ ବୋଲି ଗୋ ।
ଅଙ୍ଗଭଙ୍ଗିରେ ସେ ଯାଏ ଗୋ । ଧାନ କବିକର୍ଣ୍ଣ ଗାଏ ଗୋ ।

ତ୍ରିପଦୀ

ଯାଏ ସେ ମୋହିନୀ ବେଶେ ପୁରୁଷ ବଧିବା ଆଶେ,ମନେକରି ବଡ଼ ଅଭିମାନ । ସତ୍ୟପୀର ତାହା ତା ଗନ୍ଧ ନାଶି ଆପନ, ରଙ୍ଗ ଲତାଏ ହଲା ହବ୍ୟ ଜ୍ଞାନ । ଇନ୍ଦ୍ରର ଭୁବନ ସମ ପାଇଣ୍ଯା ସାଧୁ ନନ୍ଦନ ଶୁଇଆଛି ପଲଙ୍କ ଉପରେ । ତାର କାଛେ ରଙ୍ଗଲତା ମନରେ ଅତି ହରଷିତା ହଇଯେ଼ ଚଲିଲ ଧୀରେ ଧୀରେ । ପଲଂଙ୍କ କାଛେ ପ୍ରବେଶି, ମନେ ହଯେ଼ ମହା ଖୁସି, ସାଧୁରେ ସେ କରି ନିରୀକ୍ଷଣ । ଦେଖିଯେ଼ ସାଧୁ ନନ୍ଦନ, ହରାଇଲ ନିଜଜ୍ଞାନ, ପଞ୍ଚଶର ବନ୍ଧିଲ ତଖନ । ଧନ୍ୟ ଏ କାହାର ବାଲା, କେମନ କାଟିବ୍ ଗଲା, ଧିକ ଧିକ ଆମାଜନ୍ମ ଦାତା । ଭାଗ୍ୟ ହେ ନାଗରବର, ଆସିଲେ ଆମାରଘର, ପତିମୋରେ ହଲେନ ବିଧାତା । ପାଶ୍ୟାର ଦୁହିତା ହେଇଲୁ କତଇ ପାପ କରିଲୁ, ଆମ ନାରୀ ବଡ଼ ଅଭାଗିନୀ । ନା ସେବିଲୁଁ ସ୍ବାମୀ ପାଯେ଼, ବୃଥାଏ ଜନମ ଯାଏ, ନ ମରିଲୁଁ ପାପୀ କଲଙ୍କିନୀ । କାର ଧନ ଖାଏ କେବା, କେନ ନା କରିଲ ହରି, ବୃଥାଏ ଯୌବନ ଯାଯା ବଯେ଼ । । କୁଥାକାର ସୌଦାଗର, ମୋର ହେବୁ ଏଇ ବର, ଦାସୀହଯେ଼ ଯାବ ଗୋଡ଼ାଇଯେ଼ । । ରଙ୍ଗଲତା! ଭାବି ମନ, ଲଇଯେ଼ ଫୁଲ ଚନ୍ଦନ, ବୋଲାଇଲ ସାଧୁର ଶରୀରେ । କବିକର୍ଣ୍ଣ ଦାସ ବଲେ ଜୟାନନ୍ଦ ଏଇକାଲେ, ଚମକି ଉଠିଲ ଶଯ୍ୟାପରେ ।

ପାଲା

ନିଦ୍ରାଭଙ୍ଗ ହଯେ଼ ସାଧୁ ପାଇଲ ଚେତନ । ସୁନ୍ଦରୀକେ କାଛେ ଦେଖି ମାଗେ ଆଲିଙ୍ଗନ । ଆଲିଙ୍ଗନ ଦିଯା ମୋରେ

ପ୍ରାନ ରକ୍ଷାକର । ମିନତି କରିଯୁଁ । ସାଧୁ କହେ ବାରମ୍ବାର । ଆଁଚଲ ଧରିଯୁଁ । ବଲେ ବସ ମୋର କୋଲେ । ବାରେ ରକ୍ଷାକର ତୁମି ମଦନର ଜାଲେ । କଖନ ହୟାନ୍ତ୍ର·ବଶ ନାହିଁ ପଡେ ମନେ । ସେକଥା ଲଗିଯୁଁ । ଛମା ଅପମାନ କେନେ । ହରଷ ହଇଯୁଁ । ତୁମି ଦାଓ ମୋରେ କୋଲ । ଦାରୁନ ମନ ଏଖନ ହଉକ ଶୀତଲ । ଏହା ଶୁନି ରଙ୍ଗଲତା ବଡ଼ଇ ହସିଯୁଁ । । କହୁଛେ ଲଗିଲ ସାଧୁ ସୌଦାଗର ଶୁନହଁ୍ୟା । ତୁମି ମନେ କର ଏଇ ଶ୍ୱଶୁରେର ଘର । ସେ ସକଲ ମିଥ୍ୟା କଥା ଶୁନ ସୌଦାଗର । ଶମନ ସଦୃଶ ମୋର ଆଛେ ଗୃହଭ୍ରାତ । ମନୋହର ଫାଶ୍ୟାର ପିତା ଡକାଇତେ ଖ୍ୟାତ । ଫାଶିଆର ମୋର ପିତା ଧନଲୋଭୀ ହଯୁଁ । । ବିଦେଶୀ ସାଧୁରେ ଆନେ ଜମାଇ କରିଯୁଁ । । ଦଧି ଦୁଗ୍ଧ ଖଣ୍ଡ କ୍ଷୀର କରଏ ଭୋଜନ । ଏଇ ଗ୍ରିହେ ଆନି ତାରେ କରଏ ଶୟନ । ସ୍ୱର୍ଗ ମର୍ତ୍ତ୍ୟ ରସାତଲ ଏ ତିନ ଭୁବନ । ଆଗମ ନିଗମ ଜାନେ କରିଯୁ ଗଣନ । କତ ସାଧୁ ମହାଜନ ନ ପଡିର ସୁତେ । ତା ସବ ବିନାଶ କଲେଁ ଆନ ଖୁରଧାରେ । ଦେଖ ଅବେ କତ ମୁଣ୍ଡ ଝାଡେ ପଡ଼ିଆଛେ । ହଜାର ହଜାର ମୁଣ୍ଡ ପଡ଼ିଯୁ ସଡ଼ିଛେ । ରଙ୍ଗଲତା ଭାନ୍‌ସିପଟା ଉଠାଇଯୁ ଦିଲ । କୁମର ଦେଖିଯୁ ତାକେ ଚମକି ଉଠିଲ । ଝିଅର ବିଲମ୍ବେ ବୁଢ଼ା ଆସେ ଦେଖିବାରେ । ଗଞ୍ଜନା କରିଯୁ ତାକେ କହେ କ୍ରୋଧଭରେ । ବିଷ ଖୋଏ ମଲି ନା ଲେ ରଙ୍ଗଲତା ବାଲି । ସାଧୁକେ ବଧିତେ ଆଜ କେନ ଏତ ବେଲି । ଆମାର ସକଲ କୁଲଙ୍କିଯୁ ବୁଡ଼ାଇଲ । ସାଧୁକେ ଦେଖିଯୁ ଭୂକ ବିଶ୍ୱେର ହଇଲ । କେଲି କରିତେ ଥାକିବ ଲଇଯୁଁ । ସାଧୁରେ । କବିକର୍ଣ୍ଣ ଦାସ ବଲେ ବୁଢ଼ା ନାଇ ମରେ । ରଙ୍ଗଲତା ବଲେ ପିତା କେନ କର ଗୋଲ । ନିଦ୍ରାଯାଇ ନାହି ସେହୁ ବିଦେଶୀ କୁମର ।

କ୍ଷଣେକ ବିଳମ୍ବ କରି ସାଧୁ ନିଦ୍ରାଗଲେ । ତକ୍ଷନ ବଧିବ ବୋଲି ରୂପବନ୍ତି ବୋଇଲା । ବେଟିକେ ଧିକ୍କାର କରି ବୁଢ଼ା ଗଲା ଘରେ । ସୁନ୍ଦରୀ ଇଙ୍ଗିତ କରି କହଇ ସାଧୁରେ । ପିତାର ତର୍ଜନା ସାଧୁ ଶୁନିଲେ ଅଂମାର । ତକ୍ତିର ଭିତରେ ମୋର ଦେଖ ଆଛେ ଛୁରି । ଅନେକ ବିଦେଶୀ ମୁଣ୍ଡ ମାଇଲା ହସ୍ତରେ । କେମନେ ବଞ୍ଚିବେ ସାଧୁ ପଲାନ ତୋମାର । ଏଡକଶୁନି ସୌଦାଗର ଆକୁଲ ହଇଲା । ଆକୁଲେ ରଙ୍ଗଲତାର ହସ୍ତକେ ଧଇଲା । ଛୁଟିଲ ସାଧୁର ବଲ କ୍ଷୀନବାକ୍ୟ ମୁଖେ । ବିନୟ କରିୟାଁ । ବଲେ ସୁନ୍ଦରୀର ପାଖେ । ଶୁନ ତୁମି ରଙ୍ଗଲତାଁ ଆମାର ବଚନ । ଏତ ମାୟାକରି ମୋରେ ଆନିୟ ଭବନ । ମିଷ୍ଟାନ ଖୁଆଇ ବଡ଼ ସମାଦାର କରି । ଏତେବେଳେ କହୁଅଛ ଗଲେ ଦେବ ଛୁରି । ଜାନିଲୁ ତକ୍ତିର ମାରେ ରଖିଅଛ ଛୁରି । ଅବଶ୍ୟ ବଧିବ ମୋରେ ହଇୟା ନିଷ୍ଠୁର । ଏକ୍ଷନେ କି କରି ଆମି ଯାଇବ କେମନେ । ତୋମାର ଶରନ ନିଲୁଁ କର ଯାହା ମନେ । ମୋର କେହି ଶାଖା ବନ୍ଧୁ ନାହିଁ ଅନ୍ୟଜନ । କେବଳ ଭରସା ମାତ୍ର ତୋମାର ଶରନ । ନିର୍ଦ୍ଦୋଷେ ଆମାରେ ତୁମି କେମନେ ବଧିବେ । ପୁଂସହତ୍ୟା ପାପ ଗୁମା କାକେ ହଇବେ । ଦୁର୍ଲ୍ଲଭ ମାନବ ଜନ୍ମ କତ ପୁଣ୍ୟେ ପେୟେ । ଜନ୍ମିଲେ ମରନ ହବେ ଜାନତ ନିଶ୍ଚୟେ । ଜନନୀର ଆମି ମାତ୍ର ଏକଇ ନନ୍ଦନ । ବଂଶେ କେହୁ ନା ଜାନିବେ ଆମାର ମରନ । ଅକାରନେ ପ୍ରାନ ଯାବେ ଗୁମା ତୋ'ର ହାତେ । କେମନେ ବଧିବେ ଗୁମା ଗୃହିଁତେ ଗୃହିଁତେ । ହଅଗୋ ସୁନ୍ଦରୀ ଅସ୍ତ୍ର ଆମାର ଗଳାତେ । ଆପନ ମାରିତେ ଗୃହକେ ପାରେ ରଖିତେ । ଏତେକ ବଲିୟା ଗୃହେଁ ରଙ୍ଗଲତାଁ ମନେ । ଝର ଝର ଥାରେ ବହେ ଯୁଗଳ ନୟନେ । ରଙ୍ଗଲତା ବଲେ ସାଧୁ ଧୈର୍ଯ୍ୟଧରି ରହ । ଆମାର ତୁ ପ୍ରାନନାଥ କି କରିବ କହ । ଭଙ୍ଗିଲ ଟାରମା ଆମାର ତୋମାକେ

ଯେ ହେଉ । ହଇବ ତୋମାର ଦାସୀ ବଡ଼ ଆଶା କରି । ତୋମାର ଲାବଣ୍ୟରୂପ ଦେଖିୟୁଁ । ଯେ ଭୁଲି । ତବଦୁଃଖେ କାନ୍ଦେ ମୋର ପରାନ ପିଭୁଲି । ହେନ ମନେ କରି ମୋର ଯୌବନ ପସରା । ଡ଼ାଲବ ତୋମାର ଅଙ୍ଗେ ଦେଉ ଉପହାର । ଆମି ବଡ଼ ଅଭାଗିନୀ ଫାଶ୍ୟାସ୍ର ଅଧିନ । ପରପୁରୁଷ ବଧିୟା ବ୍ୟର୍ଥ ଗେଲ ଦିନା ଆପନାର ସ୍ୱାମୀ ବୋଲି ନା ସେବିଲୁ କାରେ । ପଞ୍ଚମନ ବନ୍ଧିହଲ ତୋମାର ପସ୍ୱରେ । ଅଭାଗିନୀ ମନେ ବଡ଼ କରେ ପଡ଼ି ଆଶ । ଯଦ୍ୟପ୍ତ୍ ପୁରନକର ତବେ ହଇ ବଶ । ସାଧୁ ବଲେ ସବ ହବେ ଥାକଲେ ଜୀବନ । ପ୍ରାନ ନଷ୍ଟ ହେଲ ଉଦ୍ଧା କରିବ କେମନ । ରାମା ବଲେ ହେନ ନା ଦେଖି ଯେ ପ୍ରିଥିବୀତେ । ଆମାର ସାକ୍ଷାତେ ତୋମାଏ କେ ପାରେ ମାରିତେ । ଆର ଏକ ମନକଥା ଶୁନ ପ୍ରାନ-ନାଥ ଆମାର ମାଥାଏ ଦିୟା ତୋମାର ଯେ ହାତ । ସତ୍ୟକରି ବଲ ତୁମି ଆମାର ଆଗରେ । ସିଂହାସନ ଲୟୁଁ । ତୁମି ଆହିବ ଏଠାରେ । ଆମାକେ ବଇୟା ତୁମି ଯାବେ ନିକେତନ । ଅଭାଗିନୀର ଏଇ ବାଞ୍ଛା କରିତେ ପୂରନ । ସାଧୁ ବୋଲେ ଏଇସତ୍ୟ କରିଲୁଁ ସାକ୍ଷାତେ । ଫିରିୟା ଆସିଲେ ଦେଶେ ଲୟାଯାବ ସାଥେ । ଏତ ଶୁନ କନ୍ୟା ତବେ କରିଲ ନିୟମ । ତୋମାକେ ଯେ ନା ମାରିବ ଛୁଇଁ ଚକ୍ଷୁ କର୍ଣ୍ଣ । ସାଧୁବଲେ ରାମା ଆମି ହଇଲୁଁ ତୋମାର । ଏବେ ସତ୍ୟକରି କହ ନିସ୍ତାର ଆମାର । ସୁନ୍ଦରୀ ବଲିଛେ କାନ୍ତ ରଜନୀ ପ୍ରଭାତେ । ପିଛାରେ ବିଦାୟ ମାଗ ପ ଟନେ ଯାଇତେ । ଏତ ଶୁନ ସୌଦାଗର କରିଲ ପ୍ରସ୍ଥାନ । ଶ୍ୱଶୁରେର କାଛେ ଗିୟା ହଲ ଦରଶନ । ରଙ୍ଗଲତାକେ ଡ଼ାକୟା ବୁଡ଼ା ତବେ ବଲେ । ଏତେଦିନେ କୁଲହିୟା ବୁଡ଼ାଇଲ ଜୁରେ । ଯଖନ ବସତମଧେ କରିଲ ବିଲମ୍ବ । ତଖନ ଜାନିଲୁଁ ଆମି ତୋର ପ୍ରେମରଙ୍ଗ । ଏତ ଶୁନ ରାମା ବଲେ

ହରଷ ହରଷେ । ଆପନ ହଇଲେ ବୁଢା ବୁଦ୍ଧି ନାହିଁ ଲେଶ । ଧନ ନା ଥାକଇ ସାଧୁ ପାଷେନେଜ ଯାଏ ।ବା ନଜ୍ୟ କରିୟା ହେଥା ଆସିବେ ନିଶ୍ଚୟେ । ଆସିବେ ଏଖାନେ ଲୟା ସୋନାର ଆସ୍ଥାନ । ତଖନ ବଧିବ ସାଧୁ ସୁନ୍ଦରକର ମନ । ସୋନାର ଆସ୍ଥାନ ପାବେ ବସିୟା ବାଡଇ । ତାହାଭର୍ଗି ଚୁଡ଼ ହବେ ଛୟୁବଧୁହାଇ । ଏତ ବଲି ସବଂଜନେ ପ୍ରବୋଧ କରିଲ । ବୁଢ଼ା ବଲେ ଭାଲବେଟା ଭଲ ବୁଦ୍ଧି କୈଲ । ଏଇକାଲେ ଜୟାନନ୍ଦ କରିଲ ଗମନ । ଗାଏ ଦ୍ୱିଜ କବିକର୍ଣ୍ଣ ପୀରେର ଚରନ ।

ଫାଶିୟାର ବଲେ ବେଟା ପ୍ରାନେର ଜାମାଇ । ଫିରିୟା ଆସିଲେ ଯାବେ ମୁଲୁକାତ ଦେଇ । ଜୟାନନ୍ଦ ବଲେ ଯାଇ ଆସ୍ଥାନ ଖାଡରେ ଫିରିୟା ଆସିବ ଆମି ତୋମାର ନଗରେ । ଫାଶିଆର ହୈତେ ସାଧୁ ବିଦାୟ ହଇଲ । ରଙ୍ଗଲତା କାଛେ ଗୟା ମୁଲୁକା ତଦିଲ । ତୁମିଅବେ ବିଦାକର ଆଗୋ ପ୍ରାନସଖି । ପାଷେନେ ଯାଇତେ ଆମାର ଆରହନ ନାଇ । ସତ୍ୱରେ ଆସିୟା ତୋମାୟୁଗ୍ରି ହେଯାବଲିୟାଁ ରଙ୍ଗନୀ ପ୍ରବୋଧ ଗେଲ ବିଦାୟ ହଇୟା । ସେଇକାଲେ ଜୟାନନ୍ଦ ପୀରେକେ ସ୍ମରନ । କରିୟା ମାଗିଲ ରଥ ଦେଓ ନାରାୟଣ । ଅନ୍ତରେ ଜାନିୟା ବିବା ସତ୍ୟନାରାୟନ । ବିଜୟ ରଥ ଦିଲେନ ସାଧୁର ନନ୍ଦନ । ଆନନ୍ଦ ସାଗରେ ସବଂଜନ ହରି ବଲ । ରଥ ଆସି ଜୟାନନ୍ଦ କାଛେ ପ୍ରବେଶିଲ । କାମାକ୍ଷାର ମନ୍ତ୍ର ପଢ଼ି କର ଲଗାଇଲ । ପବନ ନନ୍ଦନ ତହିଁ ରଥ ଚାଲାଇଲ । ଦୁଇଦିନ ବନମଧ୍ୟେ କରିଲ ଗମନ । ମାନିକ୍ୟ ସହରେ ଗିୟା ଦିଲ ଦରଶନ । ଯେଉଁରୂପେ ସତ୍ୟପୀର କହ୍ୟାଛିଲ ତାରେ । ସେଇରୂପେ ଜୟାନନ୍ଦ ମାନିକ୍ୟସହରେ । ଗଙ୍ଗାର ତୀରରେ ଖୋଜେ କରିୟା ଯତନ । କେଥାଏ ନ ପାୟା । ସେହି ଆକୁଳିତ

ମନ । ଗଙ୍ଗାଦେବୀର ମାୟା କେହ୍ନ ବୁଝିଛେ ନା ପାରେ । ଭାବ-
ଛେନ୍ତେ ସେ ଫକ୍କୀର ଘୁଣ୍ଡାଇଲ ମୋରେ । ଇହା ଭାବ ଗଙ୍ଗାଦେବୀ
ସୁମରନ କୈଲ । ନ୍ଧୟୂଲୋକ ମୁକ୍ତିଦାୟୀ ବଳୟା ଡାକଲ । ଙ୍ଗର
ସିଂହାସନ ମୋହେ ଦାଓ ଗୋ ଜନମା । ନା ହଲେ ଜୀବନ
ମାତଃ ହରାଇବ ଆମି । କୋଥା ଆଛ କୋଥା ଆଛ ପ୍ରଭୁ ନାରାୟନ
କୋଥା ଆଛ ଦ ଓ ମୋରେ ଙ୍ଗର ସିଂହାସନ । ଆମାକେ ପାଠାୟା
ହଲେ ପ୍ରଭୁ ଗଙ୍ଗାତୀରେ । ନା ପାଇଲେ ସିଂହାସନ ଝାଂପିବ
ଗଙ୍ଗାରେ । ଆମି ଯେ ମରିଲେ ଦୋଷ ପାବେ ଦୁଇ ଜନ । କୋଥା
ଆଛ ଦାଓ ପ୍ରଭୁ ଙ୍ଗର ସିଂହାସନ । ସାଧୁର ଆଡଙ୍ଗ ପୀର ଜାନୟା
ଅନ୍ତରେ । ତଖନ କହିଲେ ଗିୟା ଗଙ୍ଗାର ଆଗରେ । ପତିତ-
ପାବନ ଗଙ୍ଗା କହି ଗୋ ତୋମାରେ । ଙ୍ଗର ସିଂହାସନ ଦେଓ
ସାଧୁର କୁମରେ । ସିଂହଲ ସହରେ ପୂଜା କରିଲେ ଯାହାର । ରାଜା
ଦେଇୟାଛି ସିଂହାସନେର ଖାତିର । ସେ ପଥଗାମିନୀ ନାରାୟନେର
ବଚନେ । ଫକୀର ହଜୁରେ ଥିଲେ ଙ୍ଗର ସିଂହାସନେ । ଦୟାମୟୀ
କରୁନାସାଗର ସିଂହାସନ । ହାତେ ଲୟା । ଜୟାନନ୍ଦେ ହଲେନ
ତଖନ । ଦୁଇଜନେର ପାଦତଳେ ଜୁହାର କରିୟା । ଆସ୍ଥାନ ରାଖିଲ
ତବେ ରଥପରେ ଲୟା । ଆନନ୍ଦ ହଇଆ ରଥରେ ଉପରେଉଠିଲ
ମନସୁଖେ କୁମର ଯେ ଗମନ କରିଲ । କତ କତ ବନ ନଦୀ
ଉଡ଼ାଇୟା ଗେଲ । ଫାଷିୟାର ମୂଲକତେ ପ୍ରବେଶ ହଇଲ ।
ସେଥା ହେତେ କୁମର ଯେ ପଥ ଭାଙ୍ଗି ଗେଲ । ଫାଶିଆର କଥା ତାର
ମନେତେ ପଡ଼ିଲ । କତ କଥା ମନେ ପଡ଼େ ସୌଦାଗର ବଲେ ।
ଓକାଇତ ଦେଶେ ନାଇ ଯାବ ପ୍ରାନ ଗେଲେ । ଏମନ ଡ଼ାକାତ
ଯୁବ ବେଟୀ ରେଖ ଘରେ । ଅଂବାର ପାଠାଏ ତାକେ ଗଲା କାଟି-
ବାରେ । ଉମନ୍ନାରେ ବିଶ୍ବାସ କରିବା ଯୋଗ୍ୟ ନଏ । ବହୁତରେ

ଧର୍ମଶାସ୍ତ୍ରେ ଆଚ୍ଛେ ଯେ ଲଖିଏ । ନାଇ ଗେଲେ ସତ୍ୟ ନଷ୍ଟ ଇହାର କାରନ । ଦେଶେ ଗେଲେ ଦାନ ହବ ଡାକପୂ ବ୍ରାହ୍ମନ । ପ୍ର ନ ଯହ ଯାଏ ତବେ ଆର କି କରବ । ଅଧର୍ମର ପ୍ରାୟଶ୍ଚିତ୍ତ ଦାନତେ ହରବ । ଏଇ ରୂପ ମନ ମଧ୍ୟେ କରପୂ ବଗୃର । ଚଳଲ ପିଛୁତେ ରାଖି ଡାକାଇତ ଘର । ରଙ୍ଗଲତ ଜାନଲ ଯେ ଭିତର ଅନ୍ଧରେ । ଫାଶ୍ୟାଗ୍ର ବୁଡ଼ାର କାଛେ କହ୍ବଲ ସତ୍ଭରେ । ମନ୍ତ୍ରବଲେ ଲଲମାଟି ବୁଡ଼ା ଉଡ଼ାଇଲ । ଜୟାନନ୍ଦ ରଥକୁ ସେ ବାଟ ଫେରାଇଲ । ରଥ ଫିରେ ଆସିଲ ଯେ ତାରେ ମନ୍ତ୍ରବଲେ । ପ୍ରବେଶ ହଇଲ ଗିୟା କାଲିକା ନଗରେ । ହୀରନାମା ଏକ ମାଲଆନୀ ତହିଁ ଛିଲ । ରଥେର ଶବଦ ତ.ର କର୍ଣ୍ଣେତେ ଶୁଭିଲ । ଫୁଲପାନ ଧରି ସେହୁ ଶ୍ନେହ୍ୟଫିଙ୍ଗି ହଲ । ଜୟାନନ୍ଦ ରଥ ସେହ୍ଵ ଦେଶେତେ ରହ୍ବଲ । । ଫାଶିଆଗ୍ର କହେ ବେଟୀ ଶୁନ ମୋ ବଚନ । ହଦେଶୀ ଆସିତେ ଏଇ ଡେରହଲ କେନ । ମାଲ୍ଲାନୀ ଆକଟ କେଲ ରଙ୍ଗଲତା କହେ । ପଠାଚ୍ଛୁ ହଲ ବୁଢା ଆପନାର ପୋଏ । ସାଧୁକେ ଦେଖିଲ ତଥା ତାର ଗୃଭଜନ । ସାଧବ ଦେଖିପୂ ଭାବେ ହଇଲ ମରନ । ସାଧବ କହ୍ବଛେ ଭାଇ ନାହିଁ ମୋ ଆୟୁଷ । ପଥଭୁଲ ଚିୟାଛିଲୁ କହ୍ବଲାମ ସତ । ଭଲ ହେଲ ଦେଖା ତୋମାର ପାଇଲୁ ନକର । ଯାବ ଅବେ ତୋମାର ସଙ୍ଗେ ତୋମାର ମନ୍ଦର । ଆଗେ ପିଛେ ଡକାଇତ ମଧ୍ୟେ ସୌଦାଗର ।କିବକର୍ଣ୍ଣ ବଲେ ରଥ ଚଲେ ଧୀର ଧୀର ।

ଗୃଭଦନ୍ତେ ପ୍ରବେଶିଲ ଫାଶିଆଗ୍ର ପୂରେ ।ଦେଖି ଫାଶିଆଗ୍ର ତାକେ କହେ କ୍ରୋଧଭରେ । ସାଧୁ ପୁତ୍ର ହୟା ବେଟା କର ଖିନକାର୍ଯ୍ୟ । ରମମାରେ ଛେଡ଼େ ଯାଅ ମୁଖେ ନାହିଁ ଲଜ । ଏହ ସାଧୁ ନା ମାଇବେ ରମମା ପାଲତେ । ଚରକାଲ ଥାକ ଭୂମି ଆମାର ବାଡତେ । ପିତାବେ ପ୍ରବୋଧି ରଙ୍ଗ ସାଧୁ କର ଧରି ।

ଆପନାର ଗ୍ରିହେ ତାଙ୍କ ଲଇଲ ସୁନ୍ଦରୀ । ବସାଇୟା ତାରେ ହଲ ଉତ୍ତମ ଭୋଜନ । ଭୋଜନେ ବସିୟା ସାଧୁ ଭବେ ମନେମନ । ଏଇ ରମଣୀର ହାତେ ଯାବେ ମୋ ପରାନ । ଭୋଜନ ସାରିୟା ସେହୁ କୈଲ ଆଚମନ । ତାମ୍ବୁଲ ଭକ୍ଷଣ କରି ବସିଲ ପଲଙ୍କେ । କି ଦୋଷ ଦେଖିୟା ନାଥ ଗୁଞ୍ଜିଲେ ଆମାକେ । ଏତବଲି ଗଲ୍‌କଣ୍ଠା ଘରେ ଠାବ ହଲ । ରଙ୍ଗଲତା ଆପନାର ମନ୍ଦିରେ ଚଲିଲ । ଜୟା-ନନ୍ଦ ଭାବନା କରେନ ପଲଙ୍କେତେ । ମୋର ପ୍ରାନ ଏବାର ନା ରହେ କଦାଚିତେ । ବସିୟା କୋଠୀରେ ବୁଡ଼ା ବେଶ ବନାଇଲ । ବଡ଼ରେ ଭିତରେ ତାର ଛୁରି ଯେ ରଖିଲ । ସୁବେଶ ହଇଁୟା ରଙ୍ଗ ଯାଏ ଧୀରେ ଧୀରେ । ପ୍ରବେଶ ହଇଲ ଗିୟାଁ ଗଲ୍‌କଣ୍ଠା ପୁରେ । ସାତପାଞ୍ଚ ହୟା କୁମର ନିଦ୍ରାନାଇଁ ଯାଏ । ରଙ୍ଗଲତା ରୋଷେ ତାକେ କଥା ନାଇ କଏ । ଭୟଖ୍ୟାତ ହୟା ସାଧୁ ରମଣୀକେ ହେରି । ବୋଲେ ଆସ ଆସ ବସ ପଲଙ୍କେ ସୁନ୍ଦରୀ ।ଦୁଇକର ଧରି ତାରେ ପଲଙ୍କେ ବସାଏ । ହେଟମାଥେ ରହେ ରାମା ଉପରେ ନା ଚାହେଁ । କରିକର୍ଣ୍ଣି ବଲେ ରାମା ତେଜ ହେ ବିରସ । ଏକବାର କର କ୍ଷମା ସାଧୁର ଯେ ଦୋଷ ।

ସାଧୁ ବଲେ କି କାରନେ ମୁଖ ପୋତି ବସ । ଯୁଡ଼ାକ ଆମାର ପ୍ରତି ମୁଖ ତୋଲି ହାସ । ସାଧୁର ବଚନ ରାମା ଶୁନେ ନା ଶୁନିଲ । ହରଷ ହରଷ ହୟାଁ ବଚନ କହିଲ । ହାସ୍ୟର କି ଭୁମି ଆର ରଖିୟାଛ ଚନ୍ଦ୍ର । ତୋମାସନେ ଆର ନା ହଇବେ ସମ୍ବ-ମନ୍ଦ ଜାନୟାଁ ଯେ ସତ୍ୟ ଭଗ୍ନ ହଲେ ଆମାର କାଛେ । ନାହିଁ ଜାନି କପାଲଯେ ତୋମାର କି ଆଛେ । ଜାନଛତ ପରିଚଣ୍ଡି ମୋର ସହୋଦର । ଏମନ ନିଷ୍ଠୁର ଯେନ ଯମର କିଙ୍କର । ଆମି ଯାଇତେଛି ତୁମି ଥାକ ଏଇଖାନେ । ତାରା ଏସେ କଥାବାର୍ତ୍ତା ହବେ ତୋମାର

ସନେ । ଏତ ଶୁନି ସାଧୁର ଯେ ହୃଦୟ କମ୍ପିଲ । ସଜଲ ନୟନେ ତାକେ ବଚନ କହିଲ । ସତ୍ୟକର ଆଛ ରାମା ମୋରେ ନା ବଧିବେ । ଆପନ ନମାର ପରହାତେ ପ୍ରାନ ନବେ । ରାମା ବଲେ ସତ୍ୟର କି ରାଖିଆଛ ଫଲ । ତୋମାର ମହତ୍ତ୍ୱ ଆମି ଜାନିଲୁଁ ସକଲ । ବଳିରାଜା ସତ୍ୟକର ଚଲିଲ ପାତାଳେ । ଆପନି ସତ୍ୟ କରିଯୁଁ । ଗ୍ରିହେ ସଂଲିଇଲେ । ନାରାୟନ ସତ୍ୟ କର ହଇଲେନ ଶିଲା । ଭଗୀରଥ ସତ୍ୟକର ବଂଶ ଉଦ୍ଧରିଲା । ଗୋପୀରା ସତ୍ୟ କରିଯୁଁ । ନିଷ୍ଠବେ ଲଭିଲ । ଶ୍ରୀରାମ ସତ୍ୟ କରିଯୁଁ । ବନେତେ ଚଲିଲ । ଯେ ଜନ ସୁଜନ ହଏ ନା କରେ ଏମନ । ତୋମା ସମ ସତ୍ୟବାଦୀ ନା ଦେଖି କଖନ । ରସିକ ଜନାର କଭୁ ହେନ କାର୍ଯ୍ୟ ନଏ । ତୁମି କେମନ ରସିକ ଭାବନେତ୍ତୁ ତାଏ । ଯବ ଲଙ୍କା ହଲ ତୁମି କି କହିବ ଆର । ଭାଇଦେର ହସ୍ତେ ପ୍ରାନ ଯାବେକ ତୋମାର । ନିଷ୍ଠୁର ବଚନେ ଯେ ଜୟାନନ୍ଦ କାତର । ହୃଦପଦ୍ମେ ଭାବିଲେ ଯେ ପ୍ରଭୁ ନ୍ଧ୍ୟେପୀର । ହେ ପ୍ରଭୁ କରୁଣାମୟ ଜଗତର ପିତା । ତୋମା ବିନା ବିପଦ ହେିତେ ନାଇ କେହୁ ହାତା । ତୋମାର ଇଚ୍ଛା ହେ ପ୍ରଭୁ ତୁମି ଯାହା କର । ନତୁବା ହସ୍ତେ ବଧିଆଁ ପାପୀକେ ଉଦ୍ଧାର । ସାଧୁର ଆରତ ପ୍ରଭୁ ଜାନିଆ ଆପନ । ରଙ୍ଗଲତା ମନ ଭୁଲାଇଲେନ୍ ତଖନ । ସାଧୁକେ ଦେଖିଯୁଁ । ରଙ୍ଗ ବଲିଛେ ବଚନ । ଆମାର ସାକ୍ଷାତେ ତୋମ ଏକେ କରେ ନିଧନ । ଜୀବନେର ଧନ ତୁମି ଆମି ତୋମାର ଦାସୀ ବଦନ ତୁଲିଯୁଁ ଏଖନ ହଓ ତୁମି ଖୁସି । ତୁମ୍ଭ ମନ ଜାଣିବାକୁ କହୁଥିଲି ଏହା । ଏବେ ପ୍ରାନନାଥ ଯାହା ଇଚ୍ଛା କର ତାହା । ଏମନ ଦାରୁନ ଚିତ ର ନା ରୁହିଁ ବଦନ । ଚଲ ଦୁହେଁ ଶୀଘ୍ର ଯାବ ତୋମାର ଭବନ । ଫାଶିୟାର ଜାନିଲେ ଯେ ବିପତ୍ତି ପଡ଼ିବେ ।

ତୋମାର ଲଗିଯୁଁ ସେହୁ ଆମାରେ ବଧିବେ । ଏତ ଶୁନି ଜୟାନନ୍ଦ ଆନନ୍ଦ ହଇଲ । ସଙ୍କେନାରାୟନ ବୋଲି ମନେତେ ଭାବିଲ । ହକଯା ରଥ ସେ ଆସି ମିଳିଲ ସତ୍ୱର । ରଙ୍ଗଲତା ଜୟାନନ୍ଦ ବସିଲ ରଥର । ସିଂହାସନେ ହାତ ହତଆର ତାରେ ରଖି । ରଥ ଚଳାଇଲ ସାଧୁ ନାରାୟନ ଡାକି । ମନ୍ତ୍ରବଳେ ପବନରୁ ରଥ ବେଗେ ଗେଲ ଶୀତଳ ନଗର ଟପୁ ପ୍ରବେଶ ହଇଲ । ଶୀତଳ ନଗରେ ଯାଇଣ ପୁହାଇଲ ରାତି । ରଙ୍ଗ ବଲେ ସ୍ନାନ କରେ ଯାଓ ହେ ଚଉଡ଼ି । କନ୍ୟା ସ୍ନାନ କରି ବର୍ଣ୍ଣିମାଳ ଦ୍ୱୟା ଗେଲେ । ଆଝୁ ଭୂମି ପଡି ହଲେ ବଲିଲ କୁମରେ । ଫାଶିୟାର ଘରକଥା ଶୁନ ସର୍ବଜନ । ରଙ୍ଗଲତା କାଛେ ଆଛେ ଫାଶିୟାର ମନ । ନଶାରାହ ଗୁଜରିଲ ଡାକେ ଫାଶିୟାର । ବେଟୀ ମୁର୍ଦ୍ଦାର ଫେଲିୟା ଦାଓ କରେ ଭୁତ । ପାଞ୍ଚ ସାତ ଡାକ ଦିଲ ବୁଢ଼ା ଫାଶିୟାର । କବାଟ ଖୋଲି ଦେଖିୟା ହଲ ସେ ଘାବର । ଟୁଙ୍ଗିତେ ସେ କେହୁ ନାଇ ଆଛେ ଶୂନ୍ୟକୋଠି । ଫାଶିୟାର ବଲେ କୁଥା ଗେଲ ମେରା ବେଟୀ । ମୁର୍ଦ୍ଦାର ନାଇକ ଆମାର ବେଟୀ କୁଥା ଗେଲ । ପୁତ୍ରକେ ଡାକିୟା ବଲେ କପାଳ ଫାଟିଲ । ହାୟ ୨ ରଙ୍ଗଲତା କି ବୁଦ୍ଧି କରିବ । ତୋମାର କାରଣେ ଆମି ଫକିର ହାରିବ । ତୋମାର ଲଗିଯୁଁ । ଆମି କତ ଭୋଗ କରି । କୋଥା ଛେଡ଼େଗେଲ ବେଟୀ ଆମାକେ ପାସୋରି । ଏତବଚନେ ବିଧାତାରେ ହଲ ମୋର ବାମ । ବଲିଲ ବୁଢ଼ା ସଜୋରେ କରିଯୁଁ । ରୋଦନ । ଗୃହ ପୁତ୍ର ଗୃହବଧୂ କାନ୍ଦେ ଘନ ଘନ । ବୃଷ୍ଟି କାଲେ ମେଘ ଭୁଲ୍ଣି କରିଲ ଗର୍ଜନ । ମାଟି ହାତେ ଘସି ଗୃହେ ବୁଢ଼ାଫାଶିୟାର । ବିଦେଶୀକୁମର ବେଟୀ ଲୟା ଗେଲ ମୋର । ଏ ସମୟେ ପୁତ୍ର ଯାଦ କରିବେ ଗମନ । ବିଦେଶୀ କୁମର ମାଥା କରିବେ ଛେଦନ । ଗୃହରକେ ମାରିଯୁଁ ।

ବେଶ୍ଟୀ ଆନବେ ମଧରେ । ଏତବଲ ପୁତ୍ରଗନେ ପାଁଠାଏ ସଭରେ । ସ୍ୱରପୁହ ଗୃରଢୋଡା କର ଆବେଦନ । ଜୟାନନ୍ଦ କାଛେ ତାସ କରଲ ଗମନ । ଦେଖି ଜୟାନନ୍ଦ ସ୍ମରେ ସଂଖ୍ୟନାଦ୍ୱସୂନ । ଏ ଶଙ୍କଟ ମୋର ରକ୍ଷାକର ହେ ଆପନ । ଖର ସିଂହାସନ ଆନ ହଲ ଅକାରନ । ଆପନା ମନେତେ ଭବେ ସାଧୁର ନନ୍ଦନ । ଆସମାନେ ଜାନିଲେନ ଭକତବତ୍ସଲ । ଅର୍ଜୁନେ ଯେମନ ହିଂଷ୍ଟ ହଲ ଅଙ୍ଗ-ବଲ । ଭଛକେ ଦେଖିୟା ରଙ୍ଗ ବଲେନ ବଚନ । ତୋମାଦେର ଘରେ ଥାକା ମୋର ଅକାରନ । ହଦାରୁନ ବାପ ଆର ତୋମ ଗୃରଜନ । ଜାର ପୁତ୍ରଷେ ଆମାର କାଟାଇଲ ଦିନ । ସ୍ୱରଭାଇ ବଲେ ତୁଇ ହଲ ଦୋସ୍ୱରମି । ତୋର ମାଥା ଗୃରଜନେ ଛେଦବ ଏଖନ । ଏଇ ବେଟା ସ୍ବେରେର ଯେ ଗର୍ଦ୍ଦନ କାଟିବ । ଏଇ ଯେ ହମାନେ ଆଛେ ଗୁଣ୍ଡାଇୟା ଦବ । ଏତବଲ ସ୍ୱରଭାଇ ବସଯୋର କରେ । ଧନୁଟଙ୍କାରୟୁ । ବାନ ବନ୍ଧଲ କ୍ରମରେ । ହମଳା ଥାକୟୁ । ଶସ୍ତ୍ର ଧରି ରଙ୍ଗଲତା । ଡାକୟୁଁ । କାଟିଲ ସେହ୍ୱ ଗୃରଭାଇ ମଥା । ଗୃରଭାଇ ମଥା ଯବ ହଇଲ ଛେଦନ । ମାଟି ଘସି ଫାଶ୍ୟାସ ଯେ କାନ୍ଦଲ ତଖନ । ସ୍ୱରପୁହ ମାଶଲ ଯେ ବେଶ୍ଟୀ ରଙ୍ଗଲତା । ଗୃରବଧୂ ଡାକ ଭ୍ୱସ ବଲଲ ସେ କଥା । ଶୁନ ଶୁନ ସ୍ୱରବଧୂ ବଚନ ଆମାର । ମଥା କାଟାଗେଲ ତୋମାଦେର ଭର୍ତ୍ତା-ଦେର । ଏତଶୁନି ଗୃରବଧୂ ମନ ଛନ ୨ । ରୋଦନ କରୟୁଁ । ସବେ କରଲ ଗମନ । ମାର ୨ ବଲ ଧଏଁ ହୁଡାହୁଡ଼ । ରଙ୍ଗଲତା କାଛେ ପ୍ରବେଶିୟା ବଡ଼ବଢ଼ି । ଧିକାର କରୟୁଁ । ସବେ ବଲଛେ ତାହାରେ । ଧିକ ୨ ରଙ୍ଗଲତା ମାଇଲ ଭାଇରେ । ପରପୁରୁଷେ ମଜୟୁଁ । ହଲ ଦୋସ୍ୱରମି । କୁଲେ କଲଙ୍କ ଲଗାଲି କୁଲକଲଙ୍କିନୀ । ଦୁଜନାର ମାଥା ଆମାର ଏଖନ କାଟିବ । ବଲୟୁଁ । ଖଡ଼ଗ ଲୟୁଁ ।

ଚଳିଲ ସେ ଯବ । ରଙ୍ଗଲତା କାଛେ ଯଦ୍ଦ ଗୃଝବଧୂ ହେଲ । ଦ୍ରୋଧେ ରଙ୍ଗ ଗୃଜ୍ଞବଧୂର ମାଥା ଯେ କାଟିଲ । ଫାଶିଆଗ୍ର ବୁଡ଼ା ମନ ଦୁଏ ଛନ ୨ । ମାଝି ହାତେ ଝପି ବୁଢା ଜାନଲ ତଖନ । ଗୃଝପୁଷ ଗୃଝବଧୂ ମାଗ୍ରଗେଲ ମୋର । ଚର୍ଜ୍ଜନ କଶ୍ୟୁଁ । ବୁଡ଼ା ଧାଏଁ ଚଢପର । ରଙ୍ଗଲତା କାଛେ ଗିପୁଁ । ହପୁଁ । ପ୍ରବେଶନ । କଷ୍ଟାପୁଝ ଦେଖି ବୁଡ଼ା କହେଲ ବେଦନ । କୁଳେର ଚନ୍ଦ୍ରମା ମୋର ଗୃଝପୁଝ ତୁମି । ଏ ବୃଦ୍ଧ ଦପୁସେ ବାହ୍ରା କ କରବ ଆମି । ଆଲେ ତୁଇ ରଙ୍ଗଲତା ନଦାରୁନ ହଲ । ଏହ୍ବ ଗୃଝ ଘଇର ମାଥା କାଟିପୁଁ । ଫେଳଲ । କୁଲଶୀଲ ଛେଡ଼େ ତୁଇ ହଲି କଲଙ୍କିନି । ରଙ୍ଗଲତା ବଲେ ବାପା ଶୁନ ହେ ଆପନ । ତୋମାର ବାଡ଼ିତେ କତ କଚଅଛୁ ହତ୍ୟା । ନଦାରୁନ ବାପା ତୁମି ବଲ ସେଇ କଥା । କତ ହାଜାର ପୁରୁଷେର କାଟିଅଛ ମଥା । ତୋର ମୁଖେ ଲଜ ନାଇ ଆଉ କହ କଥା । ମୋର ବୋଲ କର ପିତା ଫିରେଯାଏ ଘର । ଯତ ଧନ ହଅଛୁ ତା ସୁଖେ ଭୋଗ କର । ଯଦ୍ଦ କାଲ ପୂରିପ୍ଯାଛେ ଶସ୍ତ୍ର ଧର ଯବ । ବାପ ବଲେ ଉପଦେଶ କବୁଁ ନା କଶ୍ବ । ଶୁନ ବୁଢା କୋପ ହପୁଁ । ଧନୁକୁ ଧଇଲ । ଏକ-କାଣ୍ଡ ଗୁଣେ ବସାଇପୁଁ । ସେ ହାନ୍ଧିଲ । ରଙ୍ଗଲତା ମନ୍ତ୍ରବଲେ କଷ୍ଟାଶ୍ର ପେଶିଲ । ବୁଡ଼ା ଫାଶିପ୍ଯାଗ୍ର ମୁଣ୍ଡ କାଟିପୁଁ । ଫେଲିଲ । ମାତା ବୁଡ଼ୀ ଜାନ ଆଧା କାନ୍ଦି ଆରୋହିଲ । ପନକେ ହସ୍ତରେ ଲପୁଁ । ବାହାର ହଇଲ । ଏତ ଦୁଷ୍ଟବେଟୀ ମୋର କେମନେ ବାଞ୍ଚିଲ । ଗୃଝ ଘଇସହ ସେହୁ ପିତାକେ ବଧିଲ । ଧିକାର କଶ୍ପୁଁ । ବୁଡ଼ୀ ଗାଲି ଗାଲି ଦିଲ । ପନକ ଗୁଡ଼ପୁଁ । ରଙ୍ଗ ମାତାକେ ବଧିଲ । ଏଇମତ ରଙ୍ଗଲତା ସର୍ବଶେ ନାଶିଲ । ଶ୍ରୀକବିକର୍ଣ୍ଣେତେ ଗାଏ ହରି ହରି ବଲ ।

ପିତା ମାତା ମାଗ୍ ଉଙ୍ଗ କରିଲ ରୋଦନ । ଦୋହିଁଙ୍କେ ବନ୍ଧନ କରି କରିଲ ସନ୍ଧାନ । କାନ୍ତେର ନିକଟେ ଗିୟାଁ ବଲିଲ ବଚନ । ଚଲ ଫିରେ ଯାଇ କାନ୍ତ ଆମାର ସଦନ ଯତ ମାଲମତା ଆଛେ ଆନିବ ସଙ୍ଗେତ । ଏତେକବୋଲି ଦୁଇଜନ ବସି ହ୍ୱମାନତେ । ଫାଶିପୁାଗ୍ ଘରେ ଗିୟାଁ ଉପସ୍ଥିତ ହଲ । ଯତ ମାଲମତା ଛିଲ ହ୍ୱମାନେ ଗ୍ରଖିଲ । ଘରେ ଅଗ୍ନି ଲଗାଇୟା କରିଲ ଦହନ । ହ୍ୱମାନେ ବସିୟାଁ ତାଗ୍ କରିଲ ଗମନ । କଉତୁକେ କୋଲେ ସାଧୁ ଲଇୟାଁ ସୁନ୍ଦଗ୍ରି ପ୍ରବେଶ । ହଇଲ ଗୟାଁ । କାଞ୍ଚି ନାମେ ପୁଗ୍ରି । ଏଇରୂପେ କତଦେଶ ହୟାଁଗେଲ ପାର । ଅବନ୍ତ କଟକେ ହୈଲ ସଧୁ ସୌଦାଗର । ଛଲେକ ବିଲମ୍ବ କର ଥାକ ଏଇଖାନେ । ବଜାର ହଇତେ ଆମି ଆସିବ ଏଖାନେ । ଉଙ୍ଗକେ ବସାୟାଁ ଗେଲ ଗାଛେର ତଲକେ । ପ୍ରବେଶ ହଇଲ ଗିୟା ସହର ମଧ୍ୟେତେ । ଜୟାନନ୍ଦ ପ୍ରବେଶିଲ ବଜାରେ ଯଖନ ଗୁମ୍ଫାଗଛ ତଲେ ବସିଆଛେ ମାଲିଆନି । ଗାଲଭରି ପାନ ମୁଖେ ଦନ୍ତ ଗୁଲି କାଲି । ଆଖିମାରି କଥା କହେ ଜାନେ କତ ଛଲି । ହ୍ୱଦେଶୀ ଦେଖି ମାଲ୍ୟାନି ହୟାଁ । ହ୍ୱଡ଼ଖୁସି । ସାଧୁକେ ଦେଖିୟାଁ । କଛୁ କହେ ହାସି ହାସି । ଗଲେ ପ୍ରହଗ୍ରବ ମାଲି କୁସୁମେର ଦାମ । ପାନ ଖାଓ ଯାବେ ଦୁଃଖ ଯୁଡ଼ାବେ ପରାନ । ଏତ ଶୁନି ସାଧୁ ବଲେ ଶୁନ ଗୋ ମାଲ୍ୟାନି । ସୁନ୍ଦଗ୍ରି ସୁବେଶ ଭାଲ ଦେଖାଦେ ଧର୍ମ । ଏତା ଶୁନି ହେଟମାଥା କୈଲସେ ମାଲ୍ୟାନି । ସଧୁର ଇଙ୍ଗିତ ବୁଝି ପୁନଃ କହେ ବାମି । ଲଓବଲି ଏକ ଫୁଲ ଯାଚେ ସୌଦାଗରେ ନତଶିର ହୈଲ ସାଧୁ ଯଡ଼ ହଲ ଶିରେ ଯଡ଼ର ପ୍ରାସାଦେ ସାଧୁ ଅଚେତ ହଇଲ । କାଲିୟା ଗାଉଡ଼ି ତ କେ ତଖନ କରିଲ । ଗ ଉଡ଼ି କରିୟା ତାର ଗଲେ ଦିୟାଁ । ଦଡ଼ି । ମାଲ୍ୟାନି ଆନନ୍ଦେ ଗେଲ ଆପନାର ବାଡ଼ି । ଶର୍ତ୍ତିକରି ଗାଉଡ଼ିକେ

ରଖିଲ ତାହାଚେ । କୋମଳ ଦୂବେର ଘାସ ଦେଏ ସେ ଖାଇଚେ । ପଟାପରେ ମାଲିଆମ୍ନ କରେ ଯେ ଶୟନ । ରବେ ପୁରୁଷ କରସ୍ନୁଁ । କରେ ସେରମନ । ରୂପାବେତ ସେ ନାବେତ ଦୁଇ ତାଁର ଆଛେ । ଲଗାଇସ୍ନୁଁ । ଦେଏ ଗାରଡ଼େର ଆଗେ ପିଛେ । କହକଣ୍ଠ ବଲେ ସାଧୁ ମାଲମାର ପାଶେ । ଅନରୁଦ୍ଧ ଊଷାଡ଼ରେ ଯେନ ନାଗ-ପାଶେ । ବୃକ୍ଷତଲେ ରଙ୍ଗଲତା ମନେତେ ଭାବଲ ।ସାଧୁ ସ୍ଵତ ଛୁଡ଼ ମୋତେ କୋଥାଏ ପାଲାଲ । ବେଲା ଦୃରଦଣ୍ଡ ଶେଷ ହେିଲ ସାଂପୂକାଲ । କ କରବ ବଧି ମୋରେ କେନ ବାମ ହେିଲ ; ହାଏ ହାଏ ବଲି ରାମ ହଇଲ ତରସ୍ତ । ସକଲ ବୃଥାଏ ଯାବେ ନା ହେଲ ସାକ୍ଷାତ । ରମମାଲମ୍ଠ ସାଧୁନଏ କଦଚନ । କେନ ବା ରହିଲ କୋଥା କପାଲ ଲଖନ । ସେଇ ସାଧୁ ଲଗି ମାତା ପିତାକେ ବଧିଲୁଁ । ଶେଷେ ସେଇ ସୁପୁରୁଷ ସାଧୁ ହରାଇଲୁଁ । ରକ୍ଷାକରି ରକ୍ଷାକର ପ୍ରଭୁ ସତ୍ୟପୀର ବଦେଶୀ ନନ୍ଦନ କୋଥାଏ ଦେଖ ହେ ଆମାର ।

ଏତବଲି ରଙ୍ଗଲତା ମନେତେ ବଚୃର । ଗଙ୍ଗାଦେବୀ ବଲି ମନ ମଧେ ଧ୍ୟାନ କର । ବମାନ ଉପରେ ରଖି ଖାର ସିଂହାସନ । ଗଙ୍ଗା ଜଲେ ବୁଡ଼ାଇସ୍ନୁଁ । ବନ୍ଦିଲ ତଖନ । ଆମି ଯଦି ଏଇପଥେ ଫିରସ୍ନୁଁ । ଆସିବ । ଖାର ସିଂହାସନ ଲାସ୍ନୁଁ ଘରେତେ ସେ ଯାବ । ତାରପରେ ରଙ୍ଗଲତା ପର ଯାମଯୋଡ଼ା । ସିପାହିର ବେଶ ହସ୍ନୁଁ । ଚଡ଼ିଲ ସେ ଘୋଡ଼ା । ରମମା ବଲସ୍ନୁଁ । କେହ ଚହ୍ନି ନା ପାରିଲ ।- ସେଇ ଦେଶ ରାଜସଭାଏ ଗିଯ୍ନୁଁ ପ୍ରବେଶିଲ ॥ ତାକେ ଦେଖି ରାଜା ପୁଚ୍ଛେ କ ନାମ ତୋମାର । କୁନ ଦେଶେ ଯାବେ ବାଗ୍ରା କସେର ଖାତିର । ସିପାହି ବଲଛେ ରାଜା ବାତ୍ ଶୁନ ମେରା । ଛନ୍ନି-ବଂଶେ ଉତପତି ମଲ୍ଲଦେଶେ ଡ଼େରା । ମଲ୍ଲ ସିଂହ ବାପ ମୋର

ଜାନ ନରସାଇଁ । ଶୁନ ହେ ଆମାର ନାମ ରଙ୍ଗଲାଲ ସିପାହ୍ୱ । ଆପନ ଦୟାଲୁ ରଜା ରାଜ୍ୟେର ଈଶ୍ୱର ।ଆପନାର କଛେ ଆମି ରହବ ନୌକର । ଅଜାହ୍ୱରକେ ଜାହର ଆମି କରତେ ପାର । ତବ ନି ପା ହଲେ ରାଜା କରବ ଶୁକର ।ଏତ ଶୁନ ନୃପତ୍ତ ଯେ ହରଷିତ ହୟୁଁ । ।ସିପାହ୍ୱକେ ରଖିଲେନ ସର୍ଦ୍ଧାର କରୟୁଁ । । ମାଇନା ପାଞ୍ଚରୌପେୟା କରଦଲ ତାର । ଦୁ କାହାନ କଉଡ଼ଦଲ ଝରଚ ଖାତର । ବସା ଏକ କରଦଲ ସିହ ଦଟ ଜାଏ । ରଙ୍ଗଲାଲ ରହଲ ଯେ ଆପନ ବାସାଏ । ଦୁପ୍ରହର ନିଶି ଥାକତେ ନିତ୍ୟକର୍ମ ସାରି । ଉପସ୍ଥିତ ହଏ ଫୌଜେ ଯୋଡ଼ା ଯାମା ପରି । ଏହ୍ୱମତ କତଦନ ବସନ୍ତ ତାହାର । ପ୍ରବଳ ହଇଲ ଗଣ୍ଡା ଦଜାର ରାଜ୍ୟେର । ଶୀତଲ ନଗର ମଧ୍ୟେ ଉଡଲ ଚହଲ । ବହୁ ପଶୁ ନରନାଶ ଗଣ୍ଡା ନାଶ କୈଲ । ତମାମ ସହର ସବ ଗଣ୍ଡା ଉଜାଡ଼ଲ । ଲୋକେର ସହର ଛାଡ ଅନ୍ୟ ଦେଶେ ଗେଲ । ବଡ଼ ବଡ଼ ଯୋଦ୍ଧା ସବ ଡାକୟୁଁ । ରାଜନ । ଗଣ୍ଡାକେ ମାରତେ ଶୀଘ୍ର ପାଠାଏ ତଖନ । ରାଜା ଆଜ୍ଞା ପେଏ ଯୋଦ୍ଧା ଗଣ୍ଡା ମାରଗେଲ । ଗଣ୍ଡାକେ ହାରୟୁଁ । ସବେ ପଳାୟନ କୈଲ । ଉପାୟ ନା ଦେଖି ରାଜା କୈଲ ଏଇ ପନ । ଯେ ମାରବ ଗଣ୍ଡା ବେଟୀ କରବ ପ୍ରଦାନ । ଜହ୍ୱା ପୁଚ୍ଛ ଗଣ୍ଡାର ଯେ ମୋରେ ଏନେ ଦବେ ।ଆମାର କନ୍ୟାକେ ସେହୁ ବିବାହ ହଇବେ । ତବେ କେହ୍ୱ ମଲ୍ଲଗନ ଗଣ୍ଡାର ଭୟତେ । ବାହ୍ୱର ନା ହେୟା ଚୁପେ ରହଲ ଗୃହତେ । ନଶା-ରନେ ରଙ୍ଗଲାଲ ହଇଲ ବାହାର । ହସ୍ତେକେ ଲଇଲ ବର୍ଚ୍ଛା ଖଣ୍ଡା ଆର ଖର । ଖୁଜୟୁଁ । ଖୁଜୟୁଁ । କଷ୍ଟେ ଗଣ୍ଡାକେ ପାଇଲ । ବଡ଼ କଷ୍ଟେ ଗଣ୍ଡାର ଯେ ପରାନ ବଧିଲ । ଗଣ୍ଡା ମାରି ଜହ୍ୱା ପୁଚ୍ଛ ତାହାର କାଟିଲ । ହାତେ ଧରି ଆପନାର ବାସାଏ ମିଲଲ । ବାସାୟେ

ସ୍ଖିସ୍ୱାଁ । ସେହ୍ଭ କଶ୍ଲ ଶପ୍ୱନ । ଅନ୍ୟକେହ୍ବ ନାଇଜାନେ ଏ ସବ କାରନ । ପରଦ୍ଧନ ଲୋକେ ସବ ହଲ ଧସ୍ଧଶ । କେଉ ବଲେ ସ୍ବି ଅଛେ ଅମି ଆଛୁ ମାଶ । କେଉବଲେ ଆମି ମାରୁ ଏନେଛୁ ନସ୍ୱନ । କେଉ ବଲେ ଆମି ମାଶ କେଟେଛୁ ଦୁକାନ । ଏଛରୂପେ ସ୍ଜସ୍ୱ୍ଏ କରେ ଗଣ୍ଡଗୋଲ । ଏସନସମସ୍ୱେତଥା ଗେଲ ରଙ୍ଗଲାଲ । ଜୁହାର କଶ୍ୱାଁ କମର ହଇତେ କାଡ଼ିଲ । ଜହ୍ଭା ପୁଛ ସ୍ଜାର ଯେ ସାମାନେ ସ୍ଖିଲ । ଜହ୍ଭା ପୁଛ ଦେଖି ସ୍ଜା ହସ୍ୱାଁ ଆଚମ୍ବିତ । ବଲିଲ ଏ ସିପାହ୍ବ ଯେ ଅଟେ ଜବରଦସ୍ତ । ଇହାକେ ଆମାର ବେଟୀ କଶ୍ବ ପ୍ରଦ୍ଭାନ । ଶୁନି ରଙ୍ଗଲାଲ ତଖନ ହଲିଲ ବଚନ । ଦ୍ୱାଦଶ ବହ୍ସର ଆମି ପୂଜା ହର ଗୌସ୍ । ଦ୍ୱାଦଶ ଉହ୍ସକ ଦବ ସଙ୍କୀର୍ତ୍ତନ କର । ଉତ୍ତମ ଦେଉଲ ଭୁଲେ ଦେଓ ଇଗ୍ଗୁହ୍ଲାନେ । ବ୍ରାହ୍ମନ ବୈଷ୍ଣବ ଆମ ପୂଜବ ସେଖାନେ । ଏଇ ବ୍ରତ ଆଛେ ମୋର ନିବେଦନ କର । ବ୍ରତ ପୂର୍ଣ୍ଣହେଲେ ଆମି ବ୍ବାହତେପାଶ । ଏତ ଶୁନି ରଜା ତବେ ହୁକୁମ କଶ୍ଲ । କାରଗର ଅନାଇସ୍ୱା ଦେଉଲ ତୋଲିଲ । ବ୍ରାହ୍ମଣ ଡାକସ୍ୱାଁ ଦେଉଲ ପ୍ରତିଷ୍ଠା କଶ୍ଲ । ଶିକଲିଙ୍ଗ ବସାଇସ୍ୱାଁ ତାକେ ପୂଜା କୈଲ । ସୁନ୍ଦଶ୍ ସାଧୁର ଲଗି ପୂଜେ ପଶୁପତି । ଆମାର ପ୍ରସନ୍ନ ହଓ ବଲେ ରଙ୍ଗବତ୍ତି । କୋଥା ଆମାର ପ୍ରାନନାଥ ଗେଲ କୋନ ଦେଶେ । ଶ୍ରୀକବ୍ଭକରନ ବଲେ ପାବେ ଏଇ ଦେଶେ ।

ଶୁନ ସବ ବ୍ବଦରେ ପୀରେର କାଲାମ । ସବଠାଇଁ କଲି ବାବା ଫତେହବେ କାମ । ଭଜଲେ ପୀରେର ନାମ ବ୍ପଦ ନାଶଏ । ଭକତ ବହ୍ସଲ ନାଥ ପ ରେ ଦପ୍ୱାମସ୍ୱେ । ରଙ୍ଗଲତା ପଜା କରେ ଗଉଶ୍ ଶଙ୍କର । ସାଧୁକେ କେମନ ପାବେ ଭ୍ବଛେ ଅନ୍ତର । ସହ୍ଭାଜିତ ସ୍ଜାର ତନସ୍ୱା ସତ୍ୟଭ୍ବମା । ଯେସନେ ହ୍ବିଷ୍ଣୁକେ ବାଞ୍ଛ

ସୂର୍ଯ୍ୟେ ବିଲୋଚନ । ହେନମତେ ରଙ୍ଗଲତା ସାଧୁର କାରଣେ ।
ନିତ୍ୟ ସେବା କରେ ସେହୁ ଦେବତା ବ୍ରାହ୍ମଣେ । ଛୟମାସ ପୂଜିଲ
ସେ ଏଇ · ପରକାରେ । ମନେ ଚିନ୍ତାକରେ କେନ ନା ପାଇ
ସ୍ୱାମୀରେ । ଶୟନ ସ୍ୱପନେ ହେର ସେରୂପ ମାଧୁରି । କତଦିନେ
ସ୍ୱାମୀ ପାଦ ପୂଜ ହରଗୌରି । ଅର କ ହେରବ ଆମି ସେ ଚନ୍ଦ୍ର
ବଦନ । କରୂପେ କୁଥା ଆଛେନ ମୋର ପ୍ରାନଧନ । ପ୍ରାନନାଥ
ବିନା ଏ ଯୌବନ ବୃଥା ଗେଲ । ଅଭାଗିନୀ କପାଲେତେ ଏଇ ଦଶା
ଛିଲ । ଏହିରୂପେ ମନେ ଚିନ୍ତାକରେ ସର୍ବକ୍ଷନ ପୀରେର ଦିପାଏ
ଜ୍ଞାନ ହଇଲ ତଖନ । ନିମନ୍ତ୍ରଣ କରିଲ ଦେଶରେ ସର୍ବଜନ ହରି
ଧ୍ୱନିହଁ ଆସେ ଯତ ପ୍ରଜାଗନ ସବକାଲେ ଜୟାନନ୍ଦ ମାଝୀମାର
କାଛେ ଦୁଜନେ ଆନନ୍ଦେ ଶର୍ଯ୍ୟାଏ ଶୟନ କରିଛେ । ଏମନ
ସମୟେ ହରିଧ୍ୱନି ଯେ ହଇଲ । ଶୁନିୟା ଜୟାନନ୍ଦେର ଚେତନା
ହଇଲ । ହରିଧ୍ୱନି କସେର ଚିନ୍ତ୍ୟା ମନେମନ । ମାଝୀନେକ
ଉଠାରୟା । ଜିଜ୍ଞାସେ କାରନ । କହ କହ ସୁନ୍ଦରୀ ଗୋ କେନ
ହରିଧ୍ୱନି । କହିତେ ଲଗିଲ ତାକେ ସନ୍ତୋଷେ ମାଝୀମା । ରାଜ·
ବ ଟିତେ ରୂକାରି ରଙ୍ଗଲଲ ନାମ । ବ୍ରତକରେ ଶିବପୂଜା କରେ
ବହୁଜନ । ସେଇ ହେତୁ ଶିବାଲୟେ କରିଛେ ଉତ୍ସବ ।
ଜୟାନନ୍ଦ ଶୁନ ମାଝୀମାକେ କହେ ଯାବ । ଶୁନ ଶୁନ
ପ୍ରିୟେ ଆମି ସେଖାନେତେ ଯାବ । କେମନ ଉତ୍ସବ କରେ
ନୟନେ ହେରବ । ଶୁନିୟା ମାଝୀମା ତାକେ ସଙ୍ଗତେ । ଲଇଲ
ଉତ୍ସବ ସ୍ଥାନେତେଗିୟା ପ୍ରବେଶ ହଇଲ । ସଙ୍ଗହୈତେ ତାକେକଭୂ
ଗୁଡ଼ୟା ନାଦେଏ । ଜୟାନନ୍ଦ ମାଝୀମାରେ ବିନୟେତେ କହେ ଶୁନ
ପ୍ରାନପ୍ରିୟେ ମୋର ଏଇ ନିବେଦନ । ତୋମାକେ କଖନ ନାଗୁଡ଼ିବ
ଗେଲେ ପ୍ରାନ । ଏକବାର ଛେଡ଼େଦାଓ ହେଉଲେତେ ଯାବ ।

ଶିବଙ୍କେ ଦର୍ଶନ କର ହେଥାଏ ଆସିବ । ଏତଶୁନ ମାଲ୍ଲୀଣୀର ଦୟା ଉପୁଜଲ । ଶିବେର ଦର୍ଶନ ହେତୁ ତାକୁ ଛେଡ଼େଦିଲ । ନାଚ ରଙ୍ଗ ଦେଖିଯୂା ଯେ ମାଲ୍ଲୀଣୀ ବସିଯୂାଁ । ମନେର ଆନନ୍ଦେ ସାଧୁ ଦେଉଳେ ମିଳିଯୂା । ଦେଖିଲେଯେ ରଙ୍ଗଲତା ପଜେ ଦିଗମ୍ବର । କିଛୁ ନା ବଲିଲ ହୈଲ ଆନନ୍ଦ ଅପାର । ପୂର୍ବେ ଧିକକତ ସର୍ବ ଦେଓ୍ୟାଲେ ରଖିଲ । ବାଜାର ମଧ୍ୟେ ମାଲ୍ଲୀଣୀ ଆମାକେ ଦେଖିଲ । ଜତ କହିୟା ଆମାକେ ନୟାଁ ଗେଲ ଘରେ । କାଲିଆ ଗାରଡ଼ କରେ ରେଖେଛେ ମନ୍ଦିରେ । ଦିବସେ ଗର୍ଭେ ରାଖେ ଉପରେ ପଟା ଦିୟା । ରାତ୍ରିତେ କାଛେ ଶୋଆଏ ମନୁଷ କରିୟାଁ । କ୍ଷୁଧାହେଲେ ଦୁର୍ବାଘ ସ ଖାଇତେ ସେ ଦେଏ ଯତକଷ୍ଟେ ଆଛି ଆମି କଲେଖିବ ପ୍ରିୟେ । ଶୁନ ଗୋ ସୁନ୍ଦରୀ ଆମାର କପାଲ ଲିଖନ । ତୋମା ବିନା ହେଥା ମୋ ର କେହ ନାହିଁ ଆନ । ତୁମି ସୁଖ ଭୋଗକର ରାଜାର ନିକଟେ । ଆମି ପଡିୟାଛି ପ୍ରିୟେ ଦୁଃସହ ସଙ୍କଟେ । ଆଗମ ନିଗମ ପ୍ରିୟେ ତୁମି ସବ ଜାନ ତବେ ପ୍ରିୟେ ମାର କେନ ନା କୈଲ ମୋଚନ । ତୋମାତେର ସତ୍ୟ କରିୟାଁ ନାଇ ଗେଲୁ ଆମି । ସେ କାରନେ ଆମାକେ ଯେ ନା ଉଦ୍ଧାର ତୁମି । ଏତ ଯଦି ଜାନ ତୁମି ମୋରେ ନା ତାରିବେ । ମାଲ୍ଲୀଣୀ ଘରେ ମରିବ ହତ୍ୟା ଯେ ପାଇବେ । ଇହା ଲେଖି ଜୟାନନ୍ଦ ବାହିରହଇଲ । ମାଲ୍ଲୀଣୀର ନିକଟେତେ ପ୍ରବେଶ ହଇଲ । ଆନନ୍ଦ ହୟାଁ ମାଲ୍ଲୀଣୀ ଜୟାନନ୍ଦେ ଲୟାଁ । ନିଜ ମନ୍ଦିରେ ଦୁଜନେ ପ୍ରବେଶିଲ ଗିୟାଁ । ପୁହାଲ ରଜନୀ ଉଦେ ହୈଲ ଦିନ-କର । ରାଜ୍ୟଲ ବାପୁସ ଉଠେ ସର୍ବ ନାରୀ ନର । ସ୍ନାନ କରି ରଙ୍ଗଲଲ ଦେଉଲେ ଚଳିଲ । ପୂର୍ବଦିଗ ଦେଓ୍ୟାଲେତେ ଲିଖନ ଦେଖିଲ । ଲିଖନ ପଢିୟାଁ ରାମା ଉଲ୍ଲାସିତ ମନ । ସୀତାକେ ପାଇୟା ରାମା ହଇଲ ଯେମନ । ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣକେ ସତ୍ୟ ଭାମା ପ୍ରାପ୍ତ ଯେନ ହିଲ ।

ହରପ୍ରୁଜ ରଙ୍ଗଲତା ସାଧୁଙ୍କେ ପାଇଲ । ଶ୍ରୀହିଷ୍ଣୁ ଖବର ହଲ ଉଦ୍ଧବେର ହାତେ । ପାଇସ୍ବା ଆନନ୍ଦ ଯେନ ହୈଲ ରାଧାଚିତ୍ତେ । ସେହ୍ନମତ ରଙ୍ଗଲତା ଖୁସି ହୈଲ ମନ । ମିରପିଣ୍ଡେ ଆମି ଯେମନ ପ୍ରବେଶ ଜୀବନ । ଧେଓ୍ୟାଲେର ଲେଖା ପଢ଼ି ଜାନିଲ ସୁନ୍ଦରୀ । ଏତ ଦୁଃଖ ପାଓ ତୁମି ହାଏ ମରି ମରି । ଏତ ଭାବି ମା ଭୁଲିସ୍ବା ସୁନ୍ଦରୀ ଚଲିଲ । ବ୍ରତ ପୂର୍ଣ୍ଣ ହଲ ମୋର ରାଜାକେ କହିଲ ଆର ଏକ ନିବେଦନ କରି ଶ୍ରୀହଜୁରେ । କାଲିସ୍ବା ଗାରଡ଼ ଏକ ଏନେଦାଓ ମୋରେ । ସିପାହ୍ନିର କଥା ଶୁନି ରାଜା ହର୍ଷମନ । କଭୁଆଲେ ଡ଼ାଙ୍କ ଆଜ୍ଞାହଲ ସେ ବହନ । କାଲିସ୍ବା ଗାରଡ଼ତରେ କଟ୍ଵାଲ ଗମନ । ଦେଶ ଦେଶାନ୍ତରେ କୈଲ ସେ ଅନୁସନ୍ଧାନ । ଅନେକ ଖୁଜିଲ କୁନଖାନେତୋ ନା ପାଏ । ଶ୍ରୀକର କର୍ଣ୍ଣତେ ଗାଏ ପୀରେର ହିଫାଏ । ରାଜାର ନିକଟେ ଗିସ୍ବା ଫିରିସ୍ବା କହିଲ । କାଲିସ୍ବାଗାରଡ଼ ମୋରେ କୋଥା ନା ମିଲିଲ । ଇହାଶୁନି ରାଜା ତବେ କହେ ସିପାହ୍ନିରେ । ସିପାହ୍ନି କହିଲ ଆଛେ ମାଲ୍ୟାନିର ଘରେ । ଇହା ଶୁନି ରାଜା ତବେ ପାଠାଇଲ ଲୋକ । ମାଲ୍ୟାନୀ ତାହାକେ ବଲେ ମୋର ଘର ଦେଖ । ଫିରିସ୍ବା ସେଲୋକ ଗିସ୍ବାଁ । ରାଜାକେ କହିଲ । ଶୁନିସ୍ବା ଯେ ରଙ୍ଗଲାଲ ବାହିର ହଇଲ । କ୍ରୋଧଭରେ ମାଲ୍ୟାନୀର ଘରେତେ ପଶିଲ । ମାଲ୍ୟାନୀ ବଲିଲ ରାଜା ଅବିଚାର କୈଲ । ନ ଶୁନିସ୍ବା ରଙ୍ଗଲାଲ ତାର ଚୁଟି ଧରି । ମାଇଲ ତାହାକେ ମୁଷ୍ଟ୍ୟାଘାତ ଗୋଟା ଚାରି । ଖନ୍ଦକ ଭିତରେ ରାଖି କାଲିସ୍ବା ଗାରଡ଼ । ମାନା କରିତେଛୁ ପାପୀପୁସୀ ବଡ଼ ରାଢ଼ । ପଟା କାଢ଼ି ଗାରଡ଼କେ ବାହାର କରିଲ । ଇହାକେ ମାନୁଷ କରି ଯଦି ଗୃହ ଗଲ । ଶୁନିସ୍ବା ମାଲ୍ୟାନୀ କହେ ହେନ କଥା କହ । ଗାରଡ଼

କ ହୋଇତେ ପାରେ ମନୁଷ୍ୟର ଦେହ । ରଙ୍ଗଲଲ ଧରଲ ଯେ ମାଲ୍ୟାମାର କାନ । ରୂପାବେଜ ସୋନାବେତ କୁଥା ଆଛେ ଆନ । ଏତ ଶୁନ ଶୀଘ୍ର ଦୁଇବେତ ମେ ଆନଲ । ସୋନାବେତ ଲଗାଇଯା ମନୁଷ କରଲ । ହସ୍ତଧର ରଙ୍ଗଲତା ସ୍ୟାନନ୍ଦେ ନଲ । ଆପନା ବାସାତେ ଯିଯା ପ୍ରବେଶ ହଇଲ । ବାସାହୋଇତେ ଦୁଇଜନ ଗେଲ ଶିବାଲୟେ । ପ୍ରନାମ ସ୍ତୁତ କରଯ଼ାଁ ତାହାକେ ଜନାଏ ।

ସେହ୍ବକାଲେ ନଶି ତବେ ଏକଇ ପ୍ରହର । ପ୍ରଭୁକେ ଦର୍ଶନ କର ହଇଲ ବାହାର । ଆପନା ବାସାଏ ଗିଯ଼ାଁ ହଇଲ ପ୍ରବେଶ । ଦୁଇଜନ ମନୋମଧ୍ୟେ ଅତ୍ୟନ୍ତ ହରଷ । ରନ୍ଧନ କରଯ଼ାଁ ଦୁୟେ କରଲ ଭୋଜନ । ପଲେଙ୍କେତେ ଦୁଇଜନ କରଲ ଶୟନ । ପୂର୍ବେର ସକଲ କଥା ସାଧୁରେ କହଲ । ହେନମତେ ନଶିତବେ ପ୍ରଭାତ ହଇଲ । ଦୁଇଜନେ ଉଠିଯା ନଲକର୍ମ ଯେ ସାରଲ । ରାଜାର ଦ୍ଵାରେ ଗିଯ଼ାଁ ପ୍ରବେଶ ହଇଲ । ରାଜାର ଗୋଚରେ ରଙ୍ଗ କହଯ଼ାଁ ସକଲ । ମନ ଭୁଲଇଯ଼ାଁ ତାକେ ଧର୍ମବାପ କୈଲ । ଦୁଇକନ୍ୟା ରାଜା ତୁମି କର ଦେହ ପ୍ରଦାନ । ତୋମାର ଅନେକ ଯଶ ହଇବେ-ବାଖାନେ । ଏ କଥା ଶୁନଯ଼ାଁ ରାଜା ସନମତ କୈଲ । ଆନନ୍ଦ ହଇଯ଼ାଁ ତାକେ ବଚନ କହଲ । ରାଜା ବଲେ ରଙ୍ଗଲତା ମୋର ଘରେ ରହ । ଜୟାନନ୍ଦ କେଉଁଧନ ଚାହାଇୟା ଦେଯ଼ । ଜୟାନନ୍ଦ ବସେଛିଲ ସଭାର ମଧ୍ୟରେ । ରଙ୍ଗଲତା ଚାହାଇୟା ବଲେନ ରାଜାରେ । ଆନନ୍ଦତ ହଯ଼ାଁ ରାଜା ମନ୍ତ୍ରୀରେ ଡାକଲ । ବିଭା ଘରେର ଆୟୋଜନ କରତେ କହିଲ । ଏତଶୁନ ମନ୍ତ୍ରୀବର ବାହାର ହଇଲ । ବିବାହ ସାମଗ୍ରୀ ସବ ଆୟୋଜନ କୈଲ । ଦୂରଦେଶେ ପାଠଇଲ ଦୂତ ହତେ ଗୁଆ । ଇଷ୍ଟବନ୍ଧୁ ଆନଲ ଯେ ନମନ୍ତ୍ରନ ଦଆ । କାରଗର

ଡାକଯୁଁ । ମଣ୍ଡିଲ ସଙ୍କଧର । ଜ୍ୟୋତିଷ ପ୍ରୋହିତ ତଥା ଅଇଲେ ସତ୍ୱର । ଆନନ୍ଦେ ହସ୍ତଧର କରେ ରାଜ ରାମ । କବିକର୍ଣ୍ଣ ବଲେ ହି ପା କର ପୀରମନ ।

ହି ପଦୀ

ତବେ ଶୀତଳ ରାଜନ, ହରଷିତ ହୟା ମନ, କନ୍ୟାରେ କରାଏ ଅଧିବାସ । ବାଜେ ଶଙ୍ଖ, ଭେଉରି, ଭୁରି, ଦେଏ ମୁଖେ ହୁଲ-ହୁଲି ନାରୀଗନ ହୟାଁ ଉଲ୍ଲାସ । ବେଦପରେ ନୃପମନ ଶାଂଖେତେ ଯେ ବାର ଦେନ, ଆନନ୍ଦେ କରାଏ କନ୍ୟା ଦାନ । ହସ୍ତଗ୍ରନ୍ଥି ଆବସାର ଦୁର୍ବାହିତ ହସ୍ତେ କରି, ବନ୍ଦାପନା କରେ ନାରୀଗନ । ଜୟାନନ୍ଦେ ନରବର, କନ୍ୟା ସମର୍ପିୟା ତାର, ଗଜ ବାଜି ଅଷ୍ଟରତ୍ନ ଦିଲ । ଗାଇୟା ହି ପଦୀ ଛନ୍ଦ, କବିକର୍ଣ୍ଣ ମହାନନ୍ଦ, ପୀରେର ଚରନେ ଆଶ୍ରାନିଲ ।

ଏଇମତ ହସ୍ତଧର ପରେ ନୃପବର । ଗଜ ବାଜି ଧନ ରତ୍ନ ଦିଲେକ ଅପାର । ଦୁଇକନ୍ୟା ନେଇ ରାଜା ସମର୍ପିୟାଁ ଦିଲ । ତିନଜନେ ମଧ ଶଯ୍ୟାଏ ଶୟନ କରିଲ । ଆନନ୍ଦ ହଇଲ ସାଧୁ କେ କହିତେ ପାରେ । ଦୁଇକନ୍ୟା ଲୟାଁ ସାଧୁ ସୁଖେତେ ବିହରେ । ଏକଦିନେ ନାରୟନ କହେନ ସ୍ୱପନେ । ଆସ୍ଥାନ ଲଇତେ ଆସି ରହିଲ ଏଖାନେ । ଏତ ଶଙ୍କଟ ହଇତେ ରାଖିଆଛି ତୋରେ । ଆସ୍ଥାନ ଲଇୟାଁ ଯାଓ ଚଲିଲ ସତ୍ୱରେ । ଦୁଃଖେତେ ଆଛେନ ରାଜା ଆସ୍ଥାନେର ତଲେ । ଆସ୍ଥାନ ପାଇଲେ ପୂଜା କରିଲେ ଆମାରେ । ନିଦ୍ରାଭଙ୍ଗ ହୟାଁ ସାଧୁ ପଲଙ୍କେ ବସିଲ । ଦୁଇଜାୟୁ ଉଠାଇୟା ତାହାକେ କହିଲ । ମାତାପିତା ଆଗେ ତୋର କହ ଯେ ଭଲ୍ୟତେ । ଆସ୍ଥାନ ଲଇୟାଁ ଆମି ଯାବ ମୂଲକେତେ । ଅତ ଶୁନି କନ୍ୟା କହେ ମା ବାପେ ତଖନ । ତୋମାର ଯାମାଇ ଯାତେ ଆପନା

ଭବନ । ରାଜା ରାଣୀ ଶୁନସୁ। ଯେ ଆନନ୍ଦ ହଉ଼ଲେ । ଧନ ରତ୍ନ ଦୟୁଁ। ତାଙ୍କେ ବିଦାୟ କରିଲ । ଜାସୁ। ଲୟୁ। ଜୟାନନ୍ଦ ବିଦାୟ ହଇଲ । ସେଇକାଳେ କୁମର ଯେ ଧୀର ସୁମରିଲେ । ଜୟାନନ୍ଦ ମନୋଭାବ ତଖନ ଜାନିଲ । ହେଜସୁ ରଥକୁ ପ ର ସେଇଖାନେ ହଲ । ଧୀରେର ହୁକୁମେ ରଥ ଶୂନ୍ୟେ ଆସି ମିଳେ । ଯଉଭୁକ ଦ୍ରବ୍ୟ ସାଧୁ ରାଖେ ରଥପରେ । କାମାକ୍ଷୀର ମନ୍ତ୍ର ତଖନ କୁମର ପଢ଼ିଲ । ମନ୍ତ୍ରପଢ଼ି ରଥ ଧ୍ୱଜେ ହସ୍ତ ଲଗାଇଲେ । ମନ୍ତ୍ରବଲେ ସେହି ରଥ ଶୂନ୍ୟେ ଉଡ଼ିଗଲ । ସୁଧଣ୍ଠନ ଦେଶେ ଗିୟୁଁ। ପ୍ରବେଶ ହଇଲ । ସିଂହଦ୍ୱାରେ ରାଖି ଜାୟୁଁ। କୁମର ଚଲିଲ । ରାଜାର ସଭାଏ ଗିୟୁଁ। ପ୍ରବେଶ ହଇଲ । ଯୁଗଲ ରାଜନ ଦେଖି କରିଲ ଆଦର । ସୁବର୍ଣ୍ଣ ଆସ୍ଥାନ ଦୟୁଁ। କରିଲ ଜୁହାର । ସୁବର୍ଣ୍ଣ ଅଙ୍ଗୁରି ଦଆ ହଲ ଗୃହିଣୀର । ଆପନ ପିତାଙ୍କେ ଖଲାସ କରିଲ କୁମର ।ଦଶହାଜାର ଟାକା ରାଜା ପୁରସ୍କାର ହଲ ରାଜାହେତେ କୁମର ଯେ ବିଦାୟ ହଇଲ । ପିତାକେ ଲୟୁଁ। କୁମର ଚଲେ ନିଜ ଘରେ । ମାତା ଦେଖି ବଧୂସହ ହରଷ ଅନ୍ତରେ ପିତା ମାତା ପୁତ୍ରେ ବଧୂ ଆନନ୍ଦେ ରହିଲ ସତ୍ୟ-ପୀର ପୂଜା ଜୟାନନ୍ଦ ଆରମ୍ଭିଲ । ସୁଗନ୍ଧ ଚନ୍ଦନ ଧୂପ ରାଖିଲ ଯତନେ ବ୍ରାହ୍ମଣ କହିଲ ପୂଜା ଦକ୍ଷିଣାଦ୍ୟୁନେ । ସଓ୍ୟାମନ ଆଟା ତବେ ସଓ୍ୟାମନ ଚିନି । ସାଓ୍ୟାମନ ଦୁଗ୍ଧ ଦଆ କରିଲ ଶିରିଣୀ । ଗୁବାକ ତାମ୍ବୁଲ ଲୁଣ୍ଠପଞ୍ଚ ଆରାଧନ । ସଓ୍ୟା ହଜାର ପକାଇଲ ଦ୍ରବ୍ୟ-ମାନ । ସବ୍ୱ ଦ୍ରବ୍ୟ ହଲ ତବେ ପରି ବରାବରେ । ଜୟାନନ୍ଦ ପୂଜା-କୈଲ ଆପନା ମନ୍ଦିରେ । ପୂଜା ଶେଷ ସୌଦାଗର ପୁତ୍ର ବଧୂ ଲୟୁ। । ସଲାମ କରିଲ ଗିୟୁଁ। ଭୂମିଷ୍ଟ ହଇୟୁଁ। ପୂଜାଶେଷେ ହରି ଧ୍ୱନ ହଲ ସବ୍ୱଜନ । ଯଜମାନେର ଯେ ଫଳେ ହେଉ ମନସ୍କାମ । ସୁବର୍ଣ୍ଣ ଆସ୍ଥାନ ପାଉଁ ଯୁଗଲ ରାଜନ । ସଓ୍ୟାମନ ଶିରିଣୀତେ

ପୂଜେ ନାରାୟଣ । କାଁରୁ ପାଇ ଶ୍ରୀମା କରି ରଖିଲ ଆସ୍ଥାନେ । ବ୍ରାହ୍ମଣ ଆସିଣ୍ଠା ପୂଜାକେଲେ ତେଷମନେ । ଖୋଲ କରତାଳ ଘଣ୍ଟା ଶବଧ ବାଜନା । ଜୟ ଜୟ ହୁଳହୁଳି ଦେଲେନ ଅଙ୍ଗନା । ଧନ୍ୟ କଲିଯୁଗେ ପ୍ରଭୁ ମାହେବ ସତ୍ୟପୀର । ଦୁନିୟା ତମାମ ସର୍ବ କରିଲ ଯାହିର । ଏକଦା କରିଣ୍ଠାଁ । ରାଜା ଶିରିମା ବାଣ୍ଟିଲ । ସଭା ମଧ୍ୟେ ଯତ ଆଛ ହରି ହରି ବଲ । ପ୍ରସାଦ ପାଇଣ୍ଠାଁ । ସର୍ବେ ଚଲିଲେନ ଘରେ । ଆନନ୍ଦେ ରହିଲ ରାଜା ଆପନା ମନ୍ଦିରେ । ଏକଦାଏ ସତ୍ୟପୀର ପୂଜେ ଯେଇ ଜନ । ବଢେ଼ ଦଉଲତ ତାର ଫତେ ହୁଏ କାମ । ସତ୍ୟପୀର ଧ୍ୟାନ କର ମନ ଦୃଢ଼ କରି । ସମାପତ ହୈଲ ପାଲା ବଲ ହରି ହରି । ଶ୍ରୀକବି କର୍ଣ୍ଣେତେ ଗାଏ ପୀରେର କିତାଏ । ହରି ହରି ବଲ ସବେ ପାଲା ହୈଲ ସାଏ ।

—*—

ଶ୍ରୀ ହରିସଙ୍କୀର୍ତ୍ତନ ପ୍ରେସ, ଓଡ଼ିଆ ବଜାର, କଟକ-୧

ଧର୍ମଗ୍ରନ୍ଥ ଷ୍ଟୋର, କଟକ-୨

ଜନ୍ମ ପାଲା

ପଦ୍ମଲୋଚନ

ମର୍ଦ୍ଦଗାଜୀ ଜନ୍ମ

ମର୍ଦ୍ଦଗାଜୀ ବିଭା

ବିଦ୍ୟାଧର ପାଲା

ମଦନ ସୁନ୍ଦର ପାଲା

ସଦାନନ୍ଦ ସୌଦାଗର

ମନୋହର ପାଶ୍ୟାରୀ

ଶଙ୍କର ଗୁଡିଆ

ଦୁର୍ଜନ ସିଂହ

ଦେବାଗ୍ନନ୍ଦ

ଉଗ୍ରଚାରୀ

କାଠୁରିଆ

ଲକ୍ଷ୍ମଣ କୁମାର

ଅଭିମନ୍ୟ ମଦନ

ସ୍ୱର୍ଗାରୋହଣ

ପ୍ରତିସେଟ ମୂଲ୍ୟ ଦଶଟଙ୍କା ମାତ୍ର ।

ଶଙ୍କର ଗୁଡ଼ିଆ ପାଲା

(୯)

ହର ହର ଧ୍ୱନି ସର୍ବେ ବୋଲେ ସଭାଜନ । ଶଙ୍କର ଗୁଡ଼ିଆ ପାଲି ଆମି କରିବ ଗାୟନ ॥ ତେର ଯେ ନାଗୃତୀ ଛନ୍ଦ କରିବ ଗାୟନ । ଦୁଇଶ ତେୟାଳିଶ ପାଦ କଲି ଉଚାରଣ ॥ ପଞ୍ଚାଶ ଅକ୍ଷର ସେ ଯେ ଭିନ୍ନ ଭିନ୍ନ କରି । ଷୋଳମାତ୍ରା ଆଦି କରି କହିବ ବିସ୍ତାରି ॥ କଲି ଚଉପଦୀ ଆମି କରି ନିବେଦନ । ଗଣପତି ପଦ ଆଗେ କରିବ ଶରନ ॥ ସରସ୍ୱତୀ ପାଦେ ଆମି କରିବ ବରନ । ସତ୍ୟନାରାୟନ ପାଦେ କରି ନିବେଦନ ॥ ସତ୍ୟପୀର ଦସ୍ତଗିର ଆପାର ମହିମା । ବ୍ରହ୍ମା ଆଦି ଦେବ ଯାର ନା ପାଇଲ ସୀମା ॥ ଈଶ୍ୱରେର ମାୟା କିଛୁ କହା ନାଇ ଯାଏ । କାଷ୍ଠର ପିତୁଲି ବାଜିକର କି ନଚାୟେ ॥ ଅଭୁତ ପୀରେର ମାୟା କି ବଲିତେ ପାରି । ମୁସଲମାନ ବୋଲେ ପୀର ହିନ୍ଦୁ ବୋଲେ ହରି ॥ ଇୟାରପି ୟାରଭାଇ ଶୁନ ସର୍ବଜନ । ଏକମନ ହୟା ଶୁନ ପୀରେର କଥନ ॥ ଶୁନ ସର୍ବ ବିରାଦରେ ପୀରେର କଲମ । ନିୟତ ହାସିଲ ହଏ ଫତେ ହବେ କାମ ॥ ଇୟାର ପିୟାର ଭାଇ ଶୁନ ଏକଚିତ୍ତ । ଯେଇ-ରୂପ ଶଙ୍କର ଗୁଡ଼ିଆ ହିକିକତ ॥ କାଞ୍ଚନ ପୁରେତେ ବସେ ଗୁଡ଼ିଆ ଶଙ୍କର । ମାଲମତା ଟାକା କଡ଼ି ବଡ଼ାଇ ଗର୍ଭର ॥ ବଡ଼ାଇ ଗର୍ବିତ ବେଟା କାଞ୍ଚନ ନଗରେ । ବଡ଼ ଦାଗାବାଜ ବେଟା ନାହିଁ ମାନେ କାରେ ॥ ଦିନେ ଦିନେ ଗୁଡ଼ିଆର ବାଢ଼ିଲ ମହଲେ ॥ କୁବେର ସମାନ ବେଟା ଦର୍ପ କରି ଗଲେ ॥ ଛୟପୁତ୍ର ଆଛେ ତାର ଶୁନ କହି ନାମ । ସୁବଲ ସୁରଥ ହରି ହର ଘନଶ୍ୟାମ ॥ କନିଷ୍ଠ କଙ୍କଣି

ପୁନ ଗୁଡ଼ିଆର ପ୍ରେମ । ରଙ୍କସେନ ନାହିଁ ଛାଡ଼େ କ୍ଷଣେ କ୍ଷଣେ ହେମ ॥ ଛଅବଧୂ ଆଛେ ଘରେ କାଳକା ମଲ୍ଲିକା । ବିମଳା ଚଞ୍ଚଳା ନାମ ମୃଗାକ୍ଷୀ ଚନ୍ଦ୍ରିକା କନିଷ୍ଠା ଅମୂଲ୍ୟ ବଧୂ ଅତି ପ୍ରେମକାକ୍ଷୀ । ଇନ୍ଦ୍ରର ମନ୍ଦିରେ ଯେନ ଆଛେ ବିଦ୍ୟାଧରୀ ॥ ଅଷ୍ଟ ଆଭରନ ପରେ ହରଷିତ ବଡ଼ । ଅଗୁର ଚନ୍ଦନ ଚୂଆ ଯାଏ ଗଡ଼ାଗଡ଼ ॥ ଅତର ଗୁଲାପ ମାଖେ କରାଏ ସ୍ନାହାନ । ପିରେର ହୁକୁମେ କବିକର୍ଣ୍ଣ ରଚେ ଗାନ ॥

ବଡ଼ାଇ ଗର୍ବିତ ବେଟା ଏହିପର ଥାକେ । ଏକମୁଷ୍ଟି ଭିକ୍ଷା ବେଟା ନାହିଁ ଦେଯ଼ କାକେ ॥ ଆସମାନେ ଥାକି କହେ ବାବା ସତ୍ୟପୀର । ଗୁଡ଼ିଆ ମନ୍ଦିରେ ଯାବ ଖାଇତେ ଶାକର ॥ ଯଦ୍ୟପି- ଗୁଡ଼ିଆ ଆଜ ଚିହ୍ନିବେ ଆମାରେ । ମାଲମତା ଟାକାକଡ଼ି ଖୁବ୍ ଦିବୁଁ ତାରେ ॥ ନା ଚିହ୍ନିଲେ ଗୁଡ଼ିଆର ହଇବେ ବିପାକ । ମାଲମତା ଟାକା କଡ଼ି କରି ଦିବ ଖାକ ॥ ଏତେକ ଭାବିୟା ମନେ ବାବା ସତ୍ୟପୀର । ଗୁଡ଼ିଆ ମନ୍ଦିରେ ଚଲେ ହଇୟା ଫକୀର ॥ ଭୁଣ୍ଡିରେ ପଞ୍ଜରା ଏକ ଆଶା ନିଲ ହାତେ । ଖୁବ୍‌ସୁରତ ଏକ ମେଣ୍ଟୀ ନିଲ ସେ ସେ ସାଥେ ॥ ତସବିର ମାଲା କରେ କନ୍ଧେ ଚର୍ମ ଝୋଲି । ଗୋବିନ୍ଦ ବିଜୟ ଯେନ ଛଲିବାରେ ବଲି ॥ ବସିଛେ ଗୁଡ଼ିଆ ବେଟା ଦରଜା ଉପର । ସୱାଲ କରେନ ସେହିଖାନେ ସତ୍ୟପୀର ॥ ଖଡ଼ା ହୟା ସୱାଲ କରେନ ସତ୍ୟପୀର । ଅତ୍ୟନ୍ତ ଯିଗିରି କରେ ଭିକ୍ଷାର ଖାତିର ॥ ବସନ୍ତ ସମୟେ ଯେନ କୋକିଲେର ଧ୍ୱନି । ନନ୍ଦ ପାଶେ କୃଷ୍ଣ ଯେନ ମାଗେନ ଲବନୀ ॥ ଏତଶୁନି ଗୁଡ଼ିଆ ଯେ ଉଠିଆ କହିଲ । ଏକକଡ଼ା କଡ଼ି ଆନି ଫକୀରକେ ଦିଲ ॥ ଫକୀର ବଲେନ ବାବା କି କରିବ କଡ଼ି । ସୱାସେର ଶାକର ଦେଓ ନା ଲଇବ କଡ଼ି ॥ ଅତଶୁନି ଗୁଡ଼ିଆ ଯେ ବଡ଼ କ୍ରୋଧ ହୈଲ । ଜଳନ୍ତା

ଆଗୁନେ ଯେମନ ଘୃତ ଫେଲିଇଲ ॥ ଯାଓରେ ଫକୀର ବେଷ୍ଟା ହ୍ୟାସେ ହୋକେ ଦୂର । ମାରି ଜାଲଚଟୁ ଶିର କରେ ଦିବ ଚୁର ॥ ଶାକର ଖାଇତେ ଯଦିସାଦ କର ବଡ଼ । ସବା ପାଞ୍ଚବୋଡ଼ ମୋତରେ ଆନ ଦିଅ କଡ଼ ॥ ଦେଓ୍ୟାନ ବଲେନ ବାବା କଡ଼ କୁଥା ପାବ । ଆମି ଫକୀର ତୋରେ ଦୁଆ କରିୟା ଯାଇବ ॥ ରାଜାର ପରଜା ଆମି ନାହିଁ ମୋଫଟ୍‌ଖୋର । ମହାଜନ ଦ୍ରବ୍ୟ ମାଗି ନତେ ଆଛେ ମୋର ମା ବାପେର ଶ୍ରଦ୍ଧା ନାହିଁ କମ୍ବା ବେଷ୍ଟା ବହା । ତବେ ତୋରେ ଭିକ୍ଷା ଦିବ କସେର ଲାଗିୟା ॥ ଅତ ଶୁନ ଘୋଷା ହୈଲ ବାବା ସତ୍ୟପୀରେ । ସଓ୍ୟାସେର ଶାକର ଆଗେ ଆନଦିଅ ମୋରେ ॥ ଶୁନଆ ଗୁଡ଼ିଆ ବେଷ୍ଟା ହୟା କ୍ରୋଧମନ । ଦିଷ୍ଟି ଦେଖି କମ୍ପେ ଯେନ କାଲ ଯେ ଦମନ ॥ କସେର ଲାଗିୟା ଫକୀର କରେ ତଡ଼ବଡ଼ । ପାଲାଇୟା ଯାଓ ଭୂମି ନାଖାଇୟା ଗୁଡ଼ ॥ ଶୁନୟା ବୟାନ କରେ ଭାରତ ପୁରାନ । ହୁକୁମେ ପ୍ରଭୁର କବିକର୍ଣ୍ଣେ ରଚେ ଗାନ ॥

ଦେଓ୍ୟାନ ବଲେନ ଶୁନ ଗୁଡ଼ିଆ ଗାଭର । ଭୁରତେ ଆମାରେ ଆଗୁ ଖିଲାଅ ଶାକର ॥ ଏକଦିନେ ହର ଗେଲ ବ୍ରହ୍ମାର ନଗରେ । ଡମ୍ବରୁ ବଜାଇ ଗଲେ ଭିକ୍ଷାର ଖାତିରେ ॥ ହେନ କାଲେ ବସେ ତଥା ପ୍ରଭୁ ଚକ୍ରପାନ । ଶ୍ୱେତପଦ୍ମ ଦିୟା ପୂଜା କୈଲ ପଦ୍ମଯୋନ ॥ ଦେଖିୟା ବିସ୍ମୟ ବଡ଼ ହୈଲ ତ୍ରିଲୋଚନ । କ ଲାଗିୟା ପୂଜା ମୋରେ ନ କରେ ଏମନ ॥ ଏତେକ ବଗ୍ଧିର ମନେ ପ୍ରଭୁ ତ୍ରିପୁରାରି ॥ ଏକ ପଦ୍ମ ତାହାର କରିୟା ନଲ ରୋଷି ॥ ଏକ ପଦ୍ମ ନା ଦେଖିଲ ପ୍ରଭୁ ଚକ୍ରପାନ । ଏକ ଚକ୍ଷୁ ତାଡ଼ିୟା ପୂଜିଲ ପଦ୍ମଯୋନ ॥ ମନେ ମନେ ଚକ୍ରପାନ କରିଲ ବିରୋଧ । ଶାପ ଦିବ କେବା ଗ୍ରେଷ୍ଠ କରିଲ କୁମୁଦ ॥ ଅତ ଶୁନ କରଯୋଡ଼ କହେନ ଶଙ୍କର । ଅପରାଧ କ୍ଷମାକର ମୋର ଗଦାଧର ॥ ଶିବେର କପାଳେ ଚକ୍ଷୁ ଦିଲ ଭଗ୍ନ-

ବାନ । ତାହାର କାରନେ ଶିବ ହୋଇଲ ତ୍ରିଲୋଚନ ॥ ସେହିକାଳେ ବ୍ରହ୍ମା ଭିକ୍ଷା ହେଲେନ ଫକୀରେ । ଭୂମି ଭିକ୍ଷା ନାହିଁ ଦେଅ କେସେର ଖାତିରେ ॥ ଜୀମୂତବାହନ ରାଜା ସର୍ବଶାସ୍ତ୍ର ଜାନେ । ମାଂସ ଭିକ୍ଷା କଲେ କେନ ଡାକାୟା ସଂଆନେ ॥ ହରିଚନ୍ଦନ ଯେ ରାଜା ଜଗତେ ଈଶ୍ୱର । ତପିଜନେ ତୋଷେ କେନ କାଟିୟା କୁମର ॥ ବଲି ନାମେ ରାଜା ଛିଲ ମହା ବିଦ୍ୟାମାନ । ତିନପାଦ ପୃଥିବୀ ଗୋବିନ୍ଦେ ହଲ ଦାନ ॥ ଏହିରୂପେ ଭିକ୍ଷା ତାର ହଲ ଜନେ ଜନେ । ଭୂମି ଭିକ୍ଷା ନା ହବେରେ କ ସେର କାରନେ ॥ ମହାରାଜା ଭିକ୍ଷା ହଲ ଶୁନ ହେ ଦେଓ୍ୱାନ । ପ୍ରଜାରେ ଲେଖହ ଭୂମି ରାଜାର ସମାନ ॥ ଅତ ବୋଲି ଘୋର ଘୋଷା ହୋଇଲ ହଲ ବଡେ । ମାରିଲ ମୁଥାରି ତାର ଦରୋଜାର କାଛେ ॥ ଶୁନଆ ଗୁଡ଼ିଆ ବେଟା ବୋଲେ ଦୂର ଦୂର । ବିଷ୍ଣୁକେ ମାରିତେଯେନ ଧାଏଁ କଂସାସୁର ॥ ମାରିବାରେ ଲାଠି ଆମି ମନେ ହରି ବାଧା । ଆଙ୍କା ବଙ୍କା ହୟା ଯାବେ କରି ହବ ସିଧା ॥ ଦେଓ୍ୱାନ ବଲେନ ବେଟା ନାକର ଝଗର । ଆଛଏ ଉପାୟ ଏକ କ କରେ ଫକୀର ॥ ଗୁଡ଼ିଆର ଡ଼ରେ ରହେ ସତ୍ୟନାରାୟନ । ଜଗୁ ଭୟେ ବିଷ୍ଣୁ ଯେନ ଦ୍ୱାରକାଭୁବନ ॥ ତଥା ହୋଇତେ ମହାପ୍ରଭୁ କରିଲ ଗମନ । ହବ୍ୟ ସରୋବରେ ଗିୟା ମିଳିଲ ଆପନ । ଦେଓ୍ୱାନ ଦାଣ୍ଡୀଏ ରହେ ବୃକ୍ଷର ତଲଏ କଦମ୍ବ ତଡ଼ଏ ଯେନ ରହେ ଶ୍ୟାମ-ରାଏ ॥ କବକର୍ଣ୍ଣ ବରିଲ କାଲିମ ଗାଜିର । ତଲେ ହୟା ନା ଛାଡ଼ବେ ବାବା ସତ୍ୟପୀର ॥

ହୈନକାଲେ ଗୁଡ଼ିଆର ବଧୂ ଛୟେଜନ । ଜଲ ଆନିବାଗେ ସର୍ବେ କରିଲ ଗମନ ॥ ବେଶ ହୟେ ଚଲେ ସର୍ବେ ଯେମନ ଉର୍ବଶୀ । ସବାଏ କାଖେତେ ଲୟେ ସୁବର୍ଣ୍ଣ କଲଶୀ ॥ ବେଶହୟା ଚଲେ ସର୍ବେ ଅପୂର୍ବ କାମିନୀ । ଗୋପୀଗନ ମଧ୍ୟେ ଯେହ୍ନେ ରାଧା ଠାକୁ-

ଗ୍ରାମ ॥ ଦ୍ଵବ୍ୟ ସରୋବରରେ ଗିଯ୍ନା ହଇଲ ଯଖନ । ଦେଖିଆ ଆନନ୍ଦ ହୈଲ ସର୍ଭା ନାରାଯ୍ନନ ॥ ତାରା ଛଯ୍ନଜନ ଗିଯ୍ନା ମିଲଲେନ ଜଲେ । ଅମୂଲ୍ୟ କନିଷ୍ଠ ବଧୂ ଦାଣ୍ଡାଇଲ କୂଲେ ॥ ଅମୂଲ୍ୟ ବଧୂରେ କ୍ରିପା କରିସତ୍ୟପୀର ॥ ଚତୁର୍ଭୁଜ ହଯ୍ନା ତାରେ ଦେଖାଏ କାହିର ॥ ଶଙ୍ଖ ଚକ୍ର ଗଦା ପଦ୍ମବନମାଲ୍ ଗଲେ । ମକର କୁଣ୍ଡଲ କର୍ଣ୍ଣେ ଘନ ଘନ ଡୁଲେ ॥ କଙ୍କିନି କଙ୍କନ କର ଶୋଭେ ନାନା ଛନ୍ଦ । ଅଙ୍ଗଦ ବଲଯ୍ନ କରେ ବାହେ ବାଜୁବନ୍ଧ ॥ ବନୋଦଆ କାଲ ଚୁଲେ ଜନ-କେର ଝାମ୍ପା । ଜୁଡ଼ାଏ ମାଲତି ମାଲ ଗନ୍ଧରାଜଚମ୍ପା ॥ କ୍ରିଷ୍ଣରୂପ ଦେଖି ତଥା ଅମୂଲ୍ୟ କାମିନି । ବୃନ୍ଦାବନ କ୍ରିଷ୍ଣଯେନ ଦେଖିଲ ସେ ଧନି ॥ ରୂପ ଦେଖି ଅମୂଲ୍ୟ ପାପ ହୈଲ ଦୂର । ଯମୁନାଏ କ୍ରିଷ୍ଣ ଯେନ ଦେଖିଲ ଅକ୍ରୁର ॥ ଅମୂଲ୍ୟ କାମିନି କରେ କ୍ରିଷ୍ଣ ଦରଶନ । ପାପ କ୍ଷଯ୍ନ ଯାଯ୍ନେ ଦେଖ ଫକିର ଲଯନ ॥ ମାଯ୍ନାରୂପୀ ସତ୍ୟପୀର ମାଯ୍ନା କୈଲ ତାଏ । ଗାଏ ଛିଣ୍ଡାକାନ୍ଥା ହୈଲ ଫୁଟିବେର ପରାଯ୍ନେ ॥ ଅମୂଲ୍ୟ ବୋଲେନ ଶୁନ ଅପୂର୍ବ ଫକିର । କ୍ରିପା କରି ଚଲ ବାବା ଆମାର ମନ୍ଦିର । ଫକିର ବଲେନ ମା ଆମି କାହିଁ ଯାବ । ଗୁଡ଼ଆ କାପଡ଼ରବେଷ୍ଟା ମୋରେ ନା ଚିହ୍ନିବ । ଶାକର ଆନିଆ ଦତେ ଯଦି ହବେ ମତ । ଆମାର ହୁକୁମେ ବେଷ୍ଟୀ ହୈବେ ପୁତ୍ରବତି ॥ ଜଯ୍ନ ଲଯ୍ନା ଛଯ୍ନଯାଏ କରିଲ ଗମନ ।।କବିବର୍ଣ୍ଣେ ବିର-ଚିଲେ ପ୍ରଭୁର ଚରନ ।

ଜଲ ଲଯ୍ନା ଛଯ୍ନଯାଏ ହସିତେ ଖେଲତେ । ଆପନାର ଘରେ ଗିଯ୍ନା ପ୍ରବେଶି ତୁରିତେ ॥ ଘରେ ଗିଯ୍ନା ଅମୂଲ୍ୟ ଯେ ଭାବିଲ ଅନ୍ତରେ । ସଓ୍ୟାସରେ ଶାକର ସେ ରାଖିଲ ଭିତରେ ॥ ଝିରକାର ପଞ୍ଚଦଯ୍ନା ବାହାରିଆଁ ଗେଲ । ସରୋବରପାଶେ ଗିଯ୍ନା ଉପସ୍ଥିତହୈଲ । ବଡ଼ଯାଏ ସଙ୍ଗେ ଗେଲ ଆନନ୍ଦରେ ପାନ । ଯେନ କ୍ରିଷ୍ଣ ହାତେ

ଅନ୍ନ ବଢ଼େଲେ ବ୍ରାହ୍ମଣୀ ॥ ଫଙ୍କାରରେ କାଟେର ଢ଼ଲ ଶାକର ସୁଧୀରେ । କ୍ଷିପ୍ତେ ଯେନ ଯଶୋଦା ଢ଼ଲେନ ଖଣ୍ଡର୍ଷରେ । ଖୁବ୍ ତାଜା ରହ ବେଟୀ ସତ୍ୟପୀର ବୋଲେ । ମୁଖତେ ଚୁମ୍ବନ ଢ଼ଲ ବାସାଇଲ କୋଲେ । ପଦ୍ମହସ୍ତ ଫିରାଇଲ ଅମୂଲ୍ୟର ଗାଏ । ତାଜାରହ ମେରା ବେଟୀ ବୋଲେନ ଖୋଦାଏ । ବଡ଼ଯାଏ ସବ– ଦେଖେ ଅମୂଲ୍ୟର ରୀତ । ଜାତିକୁଲ ମଜ୍ଜାଇବେ କବା ହଟବେଗତ ॥ ତତ୍‌କ୍ଷଣେ ତଡ଼ବଡ଼ି ଗେଲ ବଡ଼ଯାଏ । ଶଙ୍କର ଗୁଡ଼ିଆ କାଛେ କହ୍ନିଲ ଭୟାଏ ॥ ଶ୍ୱଶୁରେର କାଛେ କହେ ଅମୂଲ୍ୟର ବାମା । କବିକଣ୍ଠ ବୋଲେ ଦୟାକର ରହପାନ ॥

ଧୀରେ ଧୀରେ କହ କଥା ବଚନ ମଧୁର । ଅମୂଲ୍ୟ ବଧୂର କଥା ଶୁନ ହେ ଶ୍ୱଶୁର ॥ ପାଇୟାଛ ବଧୂ ଏକ ସୁନ୍ଦରୀ ଅମୂଲ୍ୟ । କୁଲତେ ତୁମାର ସେହୁ କଲଙ୍କ କରିଲ ॥ ଅତ ଶୁନ ଗୁଡ଼ିଆର ସାହସ ଉଡ଼ିଲ । କ କଥା ଘଟିଲ୍‌ବୋଲୁ ଶୀଘ୍ର କରି ବଲ ॥ ଗରବ କରି ଫଙ୍କାରେ ବଡ଼ାଇଲ ବୁକୁ । ଜାତି କୁଲ ନିଲ ସେ ଯେ ଧରିୟା ତାହାକୁ ॥ ପ୍ରାନ ଲୟା ଆମି ଦେଖି ପାଲାଇଲୁ ଡ଼ରେ । ତାକେ ଗୁଡ଼ିୟା ଫଙ୍କର ମୋରେ ପାଛୁଧରେ ॥ କ କରିବ କ କରିବ କ ବୁଦ୍ଧି କରିବ । ଅମୂଲ୍ୟ ବଧୂରେ ଆମି ନିଶ୍ଚୟ ବଧିବ । ଅତବୋଲି ଗୁଡ଼ିଆ ଯେ ଭାବେ ମନେ ମନ । ସ୍ତ୍ରୀହତ୍ୟା ମହାପାପ ନା ଯାଏ ଖଣ୍ଡନ ॥ ନିଶ୍ଚୟ ତାହାରେ ଆମି ବନବାସ ଢ଼ିବ । କୁଳଭୟ ଲାଜ ହଲ କେମନେ ରାଖିବ ॥ ପୁରୁଷ ହଇୟା ଯେବା ନାରୀ କରେ ଦଣ୍ଡ । ଆପନାର ପାପେ ମରେ ହଇୟା ପାଷାଣ୍ଡ ॥ ଫଙ୍କାରେର କାଛେ ଯଦ ଦାଣ୍ଡାଇଲ ବାଲ । ଲାଜ ନା କରି ଦଣ୍ଡାଲ ସୁନ୍ଦରୀ ଅମୂଲ୍ୟ । ହୁକୁମେ ପ୍ରଭୁର କବିକଣ୍ଠ ରସେ ଗାଏ । ହାଜାର ହାଜାର ପ୍ରନାମ ଠାକୁରେର ପାଏ ॥

ଗୁଡ଼ଆର କବଲ୍ ପାଇଲ ସମାଗ୍ର । ଆପନା ଷର୍ଯ୍ୟାରେ କରେ ବହୁତ ଧିକ୍କାର ॥ ବଧୂକେ ଧିକ୍କାରେ ସେହୁ କ କର୍ମ କରିଲ । କୁଲେ ତୋ କଲଙ୍କ ହଲ ଦଣ୍ଡ ନାହିଁ ହେଲ ॥ ଗୁଡ଼ ଚନ୍ନ ନଲଆର ମିଶିର ନବାତ । ପୁଷ୍ପଟେମା କୁଲେ ହେଲ ଫଙ୍କାରେର ହାତ ॥ ପଲ୍ଲ ଫଙ୍କାର ତୋର ଭୁଲେ ନଲ କୋଲେ । ଡାକଯ୍ନା ତାହାରେ କେନ ଜାତି ହେଲବଲେ । ଅମୃଣ୍ଡି ବଲଏ ଶୁନ ଶୁନ ଠାକୁରାମା । ପତିବ୍ରତା ଅଛୁ ଆମି ନହ ଦେଉଁଚୁନ୍ମା ॥ ଅତଥି ଯାହାର ଘରେ ବିମୁଖେତେ ଯାଏ । ପୁରାନେ ଶୁନେଛୁ ତାର ସୁଖ ନାହିଁ ହୁଏ ॥ ସେ କାରନେ ଭିକ୍ଷା ଦେଲୁ ଫଙ୍କାରେର ହାତେ । ଚତୁର୍ଭୁଜ ରୂପ ଦେଖାଇଲ ଜଗ-ନ୍ନାଥେ ॥ ଗୁଡ଼ଆମା ବଲେ ଶୁନଆମାର ବଚନ । ଜଗନ୍ନାଥ ଦେଖା ଦେଲ କଶୋର କାରନ ॥ ଯଷ୍ଟି ଧରି ଗୁଡ଼ଆମା ମାରେ ଦୁଲ ଦୁଲ କାଡ଼ିନଲ କଙ୍କନ ଭୂଷନ କର୍ଣ୍ଣଫୁଲ । ମାଚିଆ କରିଲ୍ ଗୁଣ୍ଡା ନଣ-ନ୍ଦମାବେଷ୍ଠୀ । ପବନରେ ଘରେ ଗିଯ୍ନା ଖାଓଖାନା ରୁଠି ॥ ହାତେର ଅଙ୍ଗୁଷ୍ଟ କାଡ଼େ ଆର ଚନ୍ନଚୁଡ଼ି । ଅଙ୍ଗଦ ବଲଯ୍ନା ନଲ ନଲ ଛୀନ ଶାଡ଼ି ॥ କଙ୍କରେ ଡାକଯ୍ନା ବୁଡ଼ା କରଇ ତର୍ଜନ । ନା ରାଖିବ ଘରେ କଭୁ ଗୁଡ଼ପା ବହନ । ସୁନ୍ଦରୀ ଦେଖିଯ୍ନା ଯଦି ତୋର ଦୟାହୁଏ । ତାରେ ଲଯ୍ନା ଘର କର ଗୁଡ଼ ବାପ ମାଏ ॥ ଶୁନିଯ୍ନା ନଫର ତେବେ ବନେ ଲଯ୍ନା ଯାଏ । ପ୍ରଭୁର ପୁରାନ କବିକର୍ଣ୍ଣ ରସେ ଗାଏ ॥

କଙ୍କର ବରସେ ବସିଲ୍ଲବେ ମନେମନ । କେମନେ ପିତାର ଆଜ୍ଞା କରିବ ଲଙ୍ଘନ । ପୂର୍ବେ ପଶୁରାମେର ଯେ ଶୁନ ଅଛୁ କଥା । ପିତା ଆଜ୍ଞା ପାଲଯ୍ନା ମାଏର କାଟେ ମାଥା ॥ ପିତା ଆଜ୍ଞା ପାଲେଛୁଲ ପ୍ରଭୁ ରଘୁମନ୍ନ । ବସନ ସେ ଗେଲ ଲଯ୍ନା ଜନକ ନନ୍ଦନୀ ॥ ରଜକ କହିଲେ ଯେନ ଶ୍ରୀରାମେର ଅଂଶେ । ଶୁନିଯ୍ନା ଶ୍ରୀରାମ ହେଲ ସୀତା ବନବାସେ ॥ ଏତ ଅତ ସତ୍ୟ ସବେ କରେଛେ ପାଲନ । ପିତାର

ବଚନ ଆମି ଲଙ୍ଘିବେ କେମନ ॥ ବନବାସେ ଦିତେ ତାରେ କରିଲ ଯେ ମନ । ହେନ କାଲେ ଅମୂଲ୍ୟ ଯେ କହଏ ବଚନ । ଶୁନଶୁନ ପ୍ରାନନାଥ ବଲି ହେ ତୁମାରେ । ନିଦାରୁନ ହଯ୍ୟା କେନ ବନେ ଦିବେ ମୋରେ ॥ କୁଶ ହସ୍ତେ ପିତା ଯେବେ ସମର୍ପିଲ ମୋରେ । ଦଶଦୋଷ କ୍ଷମା ଦିବେ ବୋଲିଲ ତୁମାରେ ॥ ଆମାକେ ଗୁଡ଼ିଯ୍ୟ ବନେ କେନଯାବେଘରେ । ଅଧର୍ମହଇବବଡଗୁଡ଼ିଲେ ଆମାରେ ॥ କଙ୍କର ଚଲିଲ ଭାଲୁ ବଲିଲ ରମନୀ । ଅଙ୍ଗା ଗଯ୍ୟା କେନ ତବେ କୈଲ ଶାସ୍ତ୍ର ମୁନି । ଅମୂଲ୍ୟା ବଲଏ କାନ୍ତ ଶୁନ ହେ ବଚନ । ପୂର୍ବକଥା କହି ଶୁନ ଭରତ ପୁରାନ ॥ ବ୍ରହ୍ମା ବିଷ୍ଣୁ ଶିବ ଆଦି ଯତଦେବଗନ । ଏକଦିନେ ଗେଲେ ଗଙ୍ଗା କରିତେ ଦର୍ଶନ ॥ ବଶ୍ୱାମିତ୍ର ଋଷି ତଥା ବସିଯ୍ୟା ଯେ ଛିଲ । ତାରେ ଦେଖି ଗଙ୍ଗାଦେବୀ ମୋହିତ ହଇଲ ॥ ଜଗତଜନନୀ ଗଙ୍ଗା ପଡ଼ିଲେନ ଭୋଲେ । ଶିବ କେନ ସହିଲେନ ବସି ଯୋଗବଲେ ॥ ତଥାପି ବସିଯ୍ୟା ଶିବ ନା କରିଲ ରୋଷ । ତୁମି ପ୍ରାନନାଥ ମୋର କି ଦେଖିଲ ଦୋଷ ॥ କଙ୍କର କଲଏ ତୁମି ହେଲ କଲଙ୍କିନୀ । ପରପୁରୁଷତେ ଗୋ ଭଜିଲ ଦୋଗ୍ଧରୁମୀ । ସେ ଜଙ୍ଗଲତେ ତୁମି ଥାକ ପ୍ରାନନାଥ । ଦୁଜନେ ଖାଇବ ଅନ୍ନ ବକ୍‌ଲ କାଷ୍ଠ ପାତ । ନା ଶୁନି କଙ୍କର ଗୁଡ଼ି କରିଲ ଗମନ । ଅମୂଲ୍ୟ ଭ୍ରମିଯ୍ୟା କାନ୍ଦେ ନା ଦେଖିଯ୍ୟା ଜନ ॥ ଜଙ୍ଗଲେ ଭ୍ରମିଯ୍ୟା କନ୍ୟା ଭାବେ ନାରାୟନେ । ପ୍ରଭୁର ପୁରାନ କବିବର୍ଣ୍ଣ ରସେ ଭନେ ॥

ଅମୂଲ୍ୟ କାମିନୀ ବନେକରିଲ ଭ୍ରମନ । ନାନାତରୁ ନାନାଗଛ ଦେଖେଶୋଭିବନ ॥ ମାଳତି ସେବତି ଦେଖେ ମନେ ଲାଗେବ୍ୟଥା । ଏ ନବଯୌବନ ମୋର କାଲ ହୈଲ ଧାତା ॥ ତରୁନ ଯୌବନ ଦେଖି ଗୁଡ଼ିଲ ନିଶ୍ୱାସ । ହାୟ ହାୟ ବିଧିମୋରେ ହୋଇଲ ନିରାଶ । ଭ୍ରମର ଭ୍ରମରୀ ଦେଖେଁ ମଧୁପାନ କରେ । ପୁଚ୍ଛ ତୁଲିନାବେଶିଖି

ପର୍ବତ ଉପରେ ॥ ନାନାତରୁ ନାନାପୁଷ୍ପ ଦେଖିଯ଼ା କାମିନୀ । ହେନ କାଲେ ଦେଖେ ବନେ ଯୁଗଲ ହରିଣୀ ॥ ହରିନ ହରିଣୀ ତାରପିରେ ଏକସାଥେ । ହେନ କାଲେ ଦୁଷ୍ଟ ବ୍ୟାଘ୍ର ମିଲେ ଆଚମ୍ବିତେ । ବ୍ୟାଘ୍ର ଦେଖେ ଦୁହିଁକାର ଉଡ଼ିଲ ପରାନ । ହରିନ ବଲିନ ଭୁମି ଯାଂଅ ଅନ୍ୟସ୍ଥାନ । ପୁତ୍ର କନ୍ୟା ଯଦି ତୋର ଗର୍ଭେତେ ଥାକବେ । ସେହି ଜନ୍ମ ହେଲେ ତୋର ବଂଶ ରକ୍ଷାପାବେ ॥ ହରିଣୀ ବଲିଲ ସ୍ୱାମୀ କରି ନିବେଦନ । ବ୍ୟାଘ୍ରମୁଖେ ଭୁମି ଗେଲେ ବାଞ୍ଚିବ କେମନ । ମୁଖେ ମୁଖ ଦିଯ଼ା ତାରା ଗୁଡ଼ିଲ ପରାନ । ପୀରିତ ଏମନେ ହଏ ଜାନିଲୁ ନିଦାନ ॥ ତାହାରେ ଦେଖିଯ଼ା କନ୍ୟା ଭାବେ ମନେ ମନେ । ପଶୁଜନ୍ମ ହଯ଼ା ପ୍ରୀତି ରାଖିଲ କେମନେ ॥ ନିଷ୍ଟଯ଼ ବ୍ୟାଘ୍ରେର ମୁଖେ ଆମି ପ୍ରାନ ଦିବ । କୁଲଶୀଳ ଲଜ ଭଯ଼ ସକଲି ରାଖିବ । ଶୁନରେ ଦାରୁନ ବ୍ୟାଘ୍ର ନିବେଦି ତୋହରେ । ହରିନ ହରିଣୀ ଛେଡ଼େ ଖାଅ ତୁହି ମୋରେ । ବ୍ୟାଘ୍ର ବଲେ ଶୁନ ନାରୀ ଆର ମମବାନୀ । ଖାଇବାରେ ଶ୍ରଦ୍ଧା ଆଛେ ସୁନ୍ଦରହରିଣୀ ॥ ଅନେକ ଦିବସ ତାରେ ଖୋଜିଯ଼ା ନା ପାଇ । ଦଇବ ପ୍ରସନ୍ନ ହୈଲ ସୁଖେ ବସେ ଖାଇ ॥ ମୃଗମାଂସ ଖାଇବାରେ ଛିଲ ବଡ ଆଶ । ବିଧାତା ଭୁଲିଯ଼ାମୁଖେ ଦିଲେକ ଗରାସ । ବ୍ୟାଘ୍ରୀ ବୋଲେ ଶୁନ ୨ କାନ୍ତମୋ ଉତ୍ତର । ଖାଇବାରେ ବିଘ୍ନହବେ ଶୁନ ପ୍ରାନେଶ୍ୱର ॥ ମନୁଷ୍ୟ ଜାତିର କତମତେ ଜାନେ ଛଲ । କିଜାନି କାନନେ କିଛୁ କରେଛ କୌଶଲ ଏତବଲି ବ୍ୟାଘ୍ର ବ୍ୟାଘ୍ରୀ ପାଲିଇଯ଼ା ଗେଲ । ପ୍ରଭୁର ମାଯ଼ାତେ ତାରା ତାକେ ନା ଖାଇଲ । ମନେ ଭାବେ ଅଭାଗୀର ପୂରିଲ ନାହିଁ ଆଶା । ସୁଦର୍ଶନ ଚନ୍ଦ୍ରଯେନ ବାଞ୍ଚାଏ ଦୁର୍ଦ୍ଦଶା ॥ ହା କୃଷ୍ଣ ବଲିଯ଼ା ରାମ ଶିରେମାରେ ହାତ । କି ଦୋଷେତେ ମୋରେ ବାମହୈଲ ଜଗନ୍ନାଥ । ଆସମାନେ ଜାନିଲେନ ବାବା ସତ୍ୟପୀର । ଫକୀର ହଇଯ଼ା

ଚଲେ ଜଙ୍ଗଲ ଭିତର ॥ ହୁକୁମେ ପ୍ରଭୁର କବକର୍ଣ୍ଣ ରସେ. ଗାଏ । ହାଜାର ସଲାମ ସେହୁ ଠାକୁରେର ପାଏ ॥

କାଲଆ ବସ୍ତାର ଶିରେ ଛୁଣ୍ଡାକାନୁ ଗାଏ । ଭୁଦ୍ଧର ପିଞ୍ଜିରା ହାତେ ବଲେନ ଖୋଦାଏ ॥ ଫକୀରେର ବେଶେ ସଙ୍ଗ ପୀର ଦେଖା ହଲ । ଦ୍ରୌପଦୀର ମାନ ଯେନ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ରାଖିଲ ॥ ଅମୂଲ୍ୟ କହିଲ ତୁମି ଶୁନ ହେ ଫକୀର । ବନେତେ କରିଲୁ ବାସ ତୁମାର ଖାତିର୍ । ଦେଓ୍ୟାନ ବଲେନ ବେଟୀ କହି ଗୋ ତୋମାରେ । ତୋର ତରେ ଦୁଃଖ ହବ ଗୁଡ଼ିଆ ନଙ୍କରେ ॥ ଶୁନ ଗୋ ଅମୂଲ୍ୟ କଥା କହିବ ତୋମାରେ । ଚଉକ ରାଖିବ ଦୁଷ୍ଟବ୍ୟାଘ୍ର ତୋରତରେ ॥ ବ୍ୟାଘ୍ରକେ ଦେଖିୟା ତୁମି ନା କରିବେ ହାସ । ଆଗୁଲଆ ଥାକବେ ତୁମାକେ ବାରମାସ । କନ୍ୟାରେ ପ୍ରବୋଧ କରି ବ୍ୟାଘ୍ରକେ ଡାକିଲ । ହାମାମ ହାମାମ ଦୁଷ୍ଟ ବ୍ୟାଘ୍ର ପ୍ରବେଶିଲ । ପ୍ରଭୁର କଦମ ତଲେ କରିଲ ସଲାମ । ଦେଓ୍ୟାନ ବଲେନ ବାବା ଫତେ ହବେ କାମ ॥ ବ୍ୟାଘ୍ରକେ ପ୍ରବୋଧ କରି ସତ୍ୟନାରାୟନ । ରହି ହବା ଚଉକ ଥାକବେ ଦୁଇ-ଜନ ॥ ଜାହିର କରିବେ ପୂଜା ସତ୍ୟନାରାୟନ । ବିଶ୍ୱକର୍ମା ବୋଲି ପ୍ରଭୁ କରିଲ ସ୍ମରନ । ବାରସୀ ନିହାଣ ହାତେ ବିଶ୍ୱକର୍ମା ଯାଏ । ଚଲିଲ ଜଙ୍ଗଲ ମଧ୍ୟେ ଯେଖାନେ ଖୋଦାଏ । ସଲାମ କରିଲ ଗିୟା ପୀରେର ଗୋଚରେ । ଦେଓ୍ୟାନ ବଲେନ ବାବା ଦୁଆହବେ ତୋରେ ॥ ନାକର ବିଲମ୍ବ ତୁମି ଆଜ୍ଞା ପଦ ମାନ । ହାବେଲି ତୁଲିୟା ତୁମି ଦିଅ ହେ ଅଖନ ॥ ପ୍ରଭୁର ହୁକୁମ ସେହୁ ବିଶ୍ୱକର୍ମା ପାୟା । ଦୃଢ଼ିଦଣ୍ଡେ ହାବେଲି ଯେ ଦିଲ ଉଠାଇୟା । ସେହି ଘରେ ଅମୂଲ୍ୟକେ ରାଖି ସତ୍ୟପୀରେ । ସତ୍ତ୍ୱରେ ଚଲିୟା ଗେଲ କାଞ୍ଚନନଗରେ । ଯେଇଖାନେ ଗୁଡ଼ିଆରା ମାଲମତା ଛିଲ । ସେହିଖାନେ ପ୍ରଭୁ ଗିୟା ଉପନୀତ ହୈଲ ॥ ପ୍ରଭୁର ହୁକୁମେ ଲକ୍ଷ୍ମୀ ଛାଡ଼ିଗେଲ ଦୂରେ । ଦୁର୍ବାସାର ଶାପ ଯେନ ବରୁନେର

ଘରେ ॥ ମାଲମତା ଉଡ଼ାଇଯାଇ ରଖିଯାଇ କାନନ । ଗୁଡ଼ିଆର ମନ ପ୍ରଭୁ କର ଉଚାଟନ ॥ ସାପ ବ୍ୟାଘ୍ର ପଶେ ଗିୟା ଗୁଡ଼ିଆ ସଦନ ॥ ବଡ଼ ଦଶା ହେଲ ତାରେ ସତ୍ୟନାରାୟନ ॥ ବିଶେଷେ ଗୁଡ଼ିୟା ପରେ ହେଲ ପ୍ରଭୁ କ୍ରୋଧ । ଏକ ଚକ୍ଷୁ କାନାହେଏ ଏକପାଏ ଗୋଧ । ଛୟପୁତ୍ର ଗେଲ ତାର ହାଟ କରିବାରେ । ପ୍ରଭୁର ହୁକୁମେ ସେହୁ ପଡ଼ିଲ ବେଗାରେ ॥ ଶଙ୍କର କନିଷ୍ଠ ପୁତ୍ର ଘରତେ ଯା ଥିଲ । କାରା-ଗାରେ ଗିଆ ସେହୁ ବନ୍ଧନେ ପଡ଼ିଲ ॥ ମହା ଦୁଃଖ ହେଲ ତାରେ କରେ ସେ ରୋଦନ । ଅତଦୁଃଖ ଦିଲ ତାରେ ସତ୍ୟନାରାୟନ ॥ ମହାଦୁଃଖ ଗୁଡ଼ିଆର ହଇଲ ସକଲ । ପୀରେର ହୁକୁମେ ମୁଖେ ହଇଲ ଧବଲ ॥ ଅନ୍ନ ବସ୍ତ୍ର ଗୁଡ଼ିୟା ଦରିଦ୍ର ଦିନେ ଦିନେ । ଏକ-ଦାନା ମୁଖେ ଦିତେ ନା ମିଲେ ବିହାନେ ॥ ମହାଦୁଃଖ ପାଇୟା ସେ କରଇ ରୋଦନ । କରକଣ୍ଠି ବିରଚିଲ ପ୍ରଭୁର ଚରନ ॥

ଦିନେ ଦିନେ ଗୁଡ଼ିଆ ଯେ ହଇଲ ଗରିବ । ଗୁଡ଼ିଆଣୀ ବଲେ ମୋର ଫାଟିଲ୍ ନସିବ ॥ ବିଧାତା ହଇଲ ବାମ ଫାଟିଲ୍ କପାଲ । କୁଥା ଗେଲ ଟାକା କଡ଼ି କେ ଦିଲ ଜଞ୍ଜାଲ ॥ ଗୁଡ଼ିଆମି ବଲେ ଦୁଃଖ ହଇଲ୍ ଅଧିକ । ନଗରେ ନଗରେ ଗିୟା ମାଗିଆନ ଭିକ୍ ॥ ବିସ୍ମୃର କରିୟା ମୁଖେ ଗୋବିନ୍ଦ ଡାକିୟା । ଭିକ୍ଷା ମାଗିବାରେ ଗଲେ ଝୋଲି କାନ୍ଧାଲିୟା ॥ ଗାଆତେ ନା ମିଲ ତେଲ ମାଥେ ହେଲଜଟା କପାଲେ ନଲେନ ତସନ୍ବ ମୃତ୍ତିକାର ଫୋଁଟା । ହରିଧ୍ୱନି କରି ଭିକ୍ଷ ମାଗିୟା ସେ ନାଚେ । ନଗରେର ଶିଶୁ ଦେଖେ ଧାଏଁ ପଛେ ପଛେ । କାନ୍ଧାକେ ଧରିଆ ଶିଶୁ କରେ ଟାନ ଟାନି । ମନଦୁଃଖେ ଚଲେ ବୁଢ଼ା ସ୍ମୃଖେ ବିନ୍ଦେ ପାନି ॥ ସାରାଦିନ ମାଗେ ଭିକ୍ଷା ନଗରେ ନଗରେ । ସନ୍ଧ୍ୟାକାଲ ହଲେ ଏଲ ଆପନାର ଘରେ ॥ ସ୍ମୃଉଳ ଆନିୟା ଗୁଡ଼ିଆମି କରେ ଦିଲ । ଶୂନ୍ୟମାର୍ଗେ ନାରାୟନ ତାହା ହରିନିଲ ॥ ଗୁଡ଼ିଆମି-

ଘରେ ଦେଖିଣ ଶୁଖାଇଲ ମୁଖ । ଅନନ୍ତର ଗୁଡ଼ିଆର ହୋଇଲ ବଡ଼ ଦୁଃଖ ॥ ଅସମାନ ଗୁଡ଼ ଚଲେ ବାବା ସତ୍ୟପୀରେ । ବ୍ରାହ୍ମଣ ହୋଇଣ ଚଲେ ଗୁଡ଼ିଆର ଡେରେ ॥ ଦବ୍ୟବେଶେ ପରଧାନ ତାଙ୍କ ଦୋଆଗାଏ ହାତେ ଲଠି କାଖେ ପୋଥି ଧୀରେ ଧୀରେ ଯାଏ ॥ ବ୍ରାହ୍ମନ ହଇଣ ଚଲେ ବାବା ସତ୍ୟପୀରେ ॥ ଶୀଘ୍ରେ ଦାଣ୍ଡାଇଲ ଗିଣ ଗୁଡ଼ିଆ ମନ୍ଦିରେ ॥ ଧୀରେ ଧୀରେ ମହାପ୍ରଭୁ କରିଲ ଗମନ । ବଦୁର ଦୁଆରେ ଯେନ ଗୋବିନ୍ଦ ଗମନ ॥ ବ୍ରାହ୍ମନ ଦେଖିଣ ବୁଡ଼ା ନମସ୍କାର କରେ । ଆଶୀର୍ବାଦ ଦେଇଣ ବିପ୍ର କୁଶଳ ପଚ୍ଛରେ । ଦେଖିଣ ଗୁଡ଼ିଆ ବୁଡ଼ା ଯୋଗାଏ ଆସନ । କବିକଣ୍ଠି ବଲେ ଦୟା କର ନାରାୟନ ।

ବ୍ରାହ୍ମନ ବଲେନ ଛୁଲେ ଲକ୍ଷ ଅଧିକାରୀ । କ କାରନେ ହୋଇଲ-ତୁମି ଦାଣ୍ଡେର ଭିକାରୀ ॥ ଅତଶୁନ ଗୁଡ଼ିଆ ଯେ କଲେ ଦୁଃଖେ ଭାଷା । ଶୁନ ହେ ବ୍ରାହ୍ମନ ଯଦ କରିଲ ଜିଜ୍ଞାସା । ଅନେକ ଧନ ଦୌଲତ ସମ୍ପାଦିଣ ଛିଲୁ । କେବା ହରି ନିଲ ଆମି ଦରିଦ୍ର ହଇଲୁଁ ॥ ବ୍ରାହ୍ମନ ବଲେନ ଆମି କହିବ ବିସ୍ତର । ସର୍ଓ୍ୟାସେର ତଣ୍ଡୁଲ ରାଖ ଏକଟି ସୁପାର ॥ ଗୁଡ଼ିଆ ବଲେନ ଶୁନ ଦ୍ୱିଜ ମହାଶୟେ । ଗୋଟିଏ ତଣ୍ଡୁଲ ନାହିଁ କହିଲୁ ତୁମାଏ । ମନେତେ ବିଚାରି ତାରେ ବୋଲେ ସତ୍ୟପୀର ॥ ଭିକ୍ଷାତରେ ଆସିଛିଲ ଏକଟି ଫକୀରେ ॥ ସର୍ଓ୍ୟାସେର ଶାକର ସେ ଖାଇଲେ ମାଗିଲ । କଡ଼ି ଏକ କଡ଼ା ଦିଅଣ ନିକାଲିଣ ଦିଲ । ତୁମାର ଅମୂଲ୍ୟ ବଧୂ ରହିଲ ସେ ତାରେ । ଲୁକାଇଣ ଦିଲ ଭିକ୍ଷା ସରୋବର ଶରେ ॥ ନା ବୁଝିଣ ତାରେ ତୁମି ଦିଲେ ବନବାସ । ସେ କାରନେ ଲକ୍ଷ୍ମୀ ତୋରେ କରିଲ । ନିରାଶ । ଅମୂଲ୍ୟ ବଧୂରେ ଘରେ ଆନ ଫିରାଇଣ । ମାଲ-ମାତା ଟାକା କଡ଼ି ଆସିବେ ଫିରିଣ ॥ ବ୍ରାହ୍ମନ ହଇଣ ଏତ କହିଦିଲ ତାରେ ॥ ଅନ୍ତର୍ଦ୍ଧନ ହୋଇଣ ଗେଲ ଭକ୍ତର ଠାକୁରେ ॥

ଗୁଡ଼ିଆରେ ଦୟାକରେ ସତ୍ୟନାରାୟନ । କଵିକଣ୍ଠ ବଲେ ପ୍ରଭୁ ପଦେ ରଖି ମନ ॥

ଆସମାନେ ଥାକ ପ୍ରଭୁ ହୁକୁମ କରିଲ । ବେଗରେତେ ଛିଲ ପୁତ୍ର ଘରେ ପ୍ରବେଶିଲ ॥ ଗୁଡ଼ିଆ ଡାକଲେ ତାର ପୁତ୍ର ବଧ୍ୟ-ମାନେ । ଅମୂଲ୍ୟକେ ଖୋଜ ଆଜ କୁଥା ଆଛେ ବନେ ॥ ପିତାର ବଚନ ଯଦ ଶୁନଲ୍‌ ଶଙ୍କର । ଅମୂଲ୍ୟ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ବଧ୍ୟା ଚଲିଲ ସତ୍ୱର ॥ ତାଡ଼ାତାଡ଼ି ଖୋଜେ ଗିୟା ଜଙ୍ଗଲ ଭିତରେ । ଅମୂଲ୍ୟକେ ଦେଖେ ଏକା ନିକୁଞ୍ଜ ମନ୍ଦରେ ॥ ଅମୂଲ୍ୟକେ ଦେଖେ ଫିରେ ଆପନା ମନ୍ଦରେ । ବାପେରେ କହିଲ ଦେଖି ସବ ସମାଚ୍ଚରେ । ଶୁନିଆ ଗୁଡ଼ିଆ ବୁଡ଼ା ଆନନ୍ଦ ହଇଲ । ପଞ୍ଚବଧୂପୁତ୍ର ଲୟା ଗମନ କରିଲ ॥ ପୁତ୍ରବଧୂ ସଙ୍ଗେ ଲୟା ଆପନ ଗୃହିନୀ । ଶଙ୍ଖ ହୁଲହୁଲୀ କରି ମିଳଲେ ତଖନ ॥ ନିକୁଞ୍ଜ ମନ୍ଦରେ ଯଥା ଅମୂଲ୍ୟ ସେ ଛିଲ । ବଧୂଗନେ କୋଳ କରି ପାଦ୍ୟ ଅର୍ଘ ଦିଲ ॥ ଯତ ଅତ୍ୟାଚ୍ଚର କେଲୁ ତୋମାର ଉପରେ । ତୁମି ସତୀକନ୍ୟା ଦୋଷ କ୍ଷମାକର ବାରେ ॥ ନାନା ଆଭରନ ଦିବ ହାତେ ଚନ୍ଦ୍ରଚୂଡ଼ । ଚରନେ ସେବତେ ଦିବ ଦଶଗଣ୍ଡା ଚେଡ଼ ॥ ଅତ ଶୁନି ଅମୂଲ୍ୟ ସେ ବୋଲେନ ଶ୍ୱଶୁରେ । କେନ ଆର ଯାବ ଆମି ତୁମାର ମନ୍ଦରେ ॥ ଦୋଷରୁମି ବୋଲି ମୋରେ ବନବାସ ଦିଲେ । ଆନନ୍ଦହଇୟା ତୁମି ଘରେତେ ରହିଲେ । ଦୁଷ୍ଟ ବ୍ୟାଘ୍ର ଭାଲୁ ଯଦ ଆମାରେ ଖାଇତ । ଏତଦିନେ କୁଥା ତୁମି ଆମାକେ ପାଇତ ॥ କାନ୍ଦିଆ ଶଙ୍କର ଧରେ ଅମୂଲ୍ୟର କର । ଅନୁଗ୍ରହ କରିୟା ଗୋ ଚଲ ଅବେ ଘର ॥ କନ୍ୟା କର ଧରିୟା ସେ ଚଲିଲ ମନ୍ଦର । ସୀତା ଲୟା ଯେମନ ପ୍ରବେଶ ରଘୁବୀର ॥ ଗୁଡ଼ିଆର ଡାହାନ ଚକ୍ଷୁ ଯେ ଅନ୍ଧ ଛିଲ । ପ୍ରଭୁର କ୍ରିପାଏ ସେହୁ ଭାଲ ହୟା ଗେଲ ॥ ପ୍ରଭୁର ହୁକୁମେ ମୁଖେ ଧବଲ ଯେ ଛିଲ ॥

ନାରାୟଣ କିପାଏ ସେ ଭାଲହୋଇ ଗେଲ ॥ ମହାଲକ୍ଷ୍ମୀ ହୋଲ ସବ୍ ଦ୍ରବ୍ୟ ଘରେଲାଇ । ଦେଖିଯାଇ ଗୁଡ଼ିଆ ମନେ ଆନନ୍ଦିତ ହୋଇ । ଆନନ୍ଦ ହୋଇଯାଇ ତବେ ଗୁଡ଼ିଆ ଶଙ୍କର । ମାନସିକ ସେ ପୂଜା କରେ ପୀର ପାକାମ୍ବର ॥ ଆପନା ମନ୍ଦିରେ ସାଧୁ କରିଯାଇ ଆସ୍ଥାନ । ଉପରେ କରିଲ ଖାଡ଼ା ତାମ୍ବୁ ସାହେବାନ । ଦରଜାରେ ଚୂଡ଼ିତରଫେ ପୋତିଲ ନିଶାନ । ଆସ୍ଥାନ ଉପରେ ହୋଲ ବସ୍ତ୍ର ବଦ୍ୟମାନ । ସର୍ବୋପହାଜାର ପାନ ସର୍ବୋପହାଜାର ସୁପାରି । ସର୍ବୋପହାଜାର ପାକ କଲା ରାଖେ ଯତ୍ନ କରି ॥ ଦୁଧ ଗୁଡ଼ ପାକାକଲା ମିଶ୍ରିତ କରିଯାଇ । ତଣ୍ଡୁଲ ଚୂର୍ଣ୍ଣିକ ତାରେ ହୋଲ ଫେଲାଲାଇ ॥ କାଞ୍ଚା ପାକା ଶିରଣି ସେ ଯତନେ କରିଯାଇ । ପଞ୍ଚସ୍ଥାନେ ଲଡୁ ରାଖେ ମୁଜାମ କରିଯାଇ । ଘଟ ସ୍ଥାପି ଗନ୍ଧ ପୁଷ୍ପ ଧୂପ ଦୀପ ଦିଯାଇ । ବ୍ରାହ୍ମନ ପୂଜେନ ବସି ଆନନ୍ଦିତ ହୋଇ ॥ ପୂଜା ସାରି ଶିରଣି ବାଣ୍ଟିଲ ଜନେ ଜନେ । ଦେଖିଯାଇ ଆନନ୍ଦ ପ୍ରଭୁ ହୋଇଲେନ ମନେ । ଆଜକାର ମତ ପ୍ରଭୁ ରାଖ ଅବସର । ଆବେଦନ ଗାଇବ ହେ ଗୀତେର ଉତ୍ତର ॥ ଆମି ମୂଢ଼ମତି ହୀନ କିବା ନାମ ଜାନି ॥ ଏହିରୂପେ ଯତ ପାଲା ଅପୂର୍ବ କାହାଣୀ । ଯାର ଘରେ ହୁଏପୂଜା ସାହେବର ନାମ । ବଢ଼ାଅ ଦୌଲତ ତାରଫତେ କର କାମ ॥ ସଭା ମଧ୍ୟେ ଆର ବସିଅଛ ଯତଜନ । ସବାକାର ହବେ ସିଦ୍ଧି ମନେର ଭାବନ ॥ ଶ୍ରୀକବି କର୍ଣ୍ଣିତେ ଗାଏ ନାରାୟନ ପାଏ । ହରି ହରି ବୋଲ ସବେ ପାଲା ହୈଲ ସାଙ୍ଗ ॥

ସମାପ୍ତ

ମୁଦ୍ରାକର—ଦୁର୍ଗା ପ୍ରେସ୍, ଗଟବନ୍ ସାହି, କଟକ-୧

ଦୁର୍ଜନ ସିଂହ ପାଲା

ଶୁନ ସର୍ବ ସଭାସଦରେ କାନଦେଇ ଶୁଦ୍ଧ । ଏକ ଚିତ୍ତ ହୋଇ ଶୁନ ମଧୁର ପ୍ରବନ୍ଧ ॥ ଅମ୍ବିକା ନଗରରେ ଏକ ଥିଲ ମହାରାଜା । ଦୁର୍ଜନ ସିଂହ ନାମ ରଣେ ମହାତେଜା ॥ ପ୍ରତାପୀ ନୃପତି କତ ଜିଣିଥିଲେ ହେଲେ । ଇନ୍ଦ୍ରର ସମାନ ବଳ ଅବନୀ ମଣ୍ଡଳେ ॥ ଅସମ୍ଭବ ଯୁଦ୍ଧେ ନିଜା କଲେ ସର୍ବଜନ । ଚନ୍ଦ୍ରାଜିତ ବୋଲି କଲି ତାହାର ନନ୍ଦନ ॥ କନ୍ଦର୍ପ ଜିଣିଥିଲା ରୂପ ଦେଖିବାରେ ସୁନ୍ଦର । ସୁବୁଦ୍ଧି ସୁବିଦ୍ୟାବନ୍ତ ଗୁଣେର ସାଗର ॥ ଦେଶେର ଯେତେକ ଜନ ପୂଜନ୍ତି ନାରାୟଣ । ରାଜାର ମନରେ ପୂଜା ନା ହୁଏ କଦାଚନ ॥ ମୂର୍ଖମତି ରାଜା ନାହିଁ ଜାଣେ ସତ୍ୟପୀରେ । ମତ୍ତ ହେଲେ ମହାରାଜା କାରେ ନାହିଁ ଡରେ ॥ ରାଜାର ଉପରେ ଘୋଷା ହୋଇଲ ସତ୍ୟପୀରେ । ଦେଖାଏ କେମାନ ଦେବତା ନା ମାନେ ଆମ୍ଭରେ ॥ କେମନ ଥାକିବେ ରାଜା ଦୁନିଆ ଭିତରେ । କେମାନ ହଇୟା ଦେବତା ନାହିଁ ମାନେ ମୋରେ । ଏତେକ କହିଣ ଚଲେ ସତ୍ୟନାରାୟଣ । ସଭା କରି ବସିଥିଲ ଦଣ୍ଡେଶ୍ୱର ରାଜନ ॥ ଫକୀରେର ବେଶ ଧରି ସତ୍ୟନାରାୟଣ । ମହା-ରାଜା କାଛେ ଆସି ଦିଲ ଦରଶନ ॥ ଦମନ୍ତ ହବାର ଦୁଆ କରିଆ କହିଲ । ମେରା ଦୁଆ ଲଓ ବାବା ବୋଲେ ସତ୍ୟପୀର । ସତ୍ୟା-ସେର ଶିରିନି ପୀରେର ଅଗ୍ର ଦବେ । ଅକଦା କରିଆ ରାଜା ମେରା ଦୁଆ ନବେ ॥ ଫକୀରେର ମୁଖେ ଶୁଣି ଏସନ ବୟାନ । ଶୁଣି ମହା-ରାଜା ହୁଏ କୋପେ କମ୍ପମାନ ॥ ଶୀଘ୍ର ଗତି ମହାରାଜା କହିଲେ ଡାକିଆ । ଫକୀର ପେଟେ ନେ ହାତ ଦଇ ନିକାଲିଆ ॥ ଏ ସବ ଶୁଣିଆ ଫକୀର ହୋଇଲ କ୍ରୋଧମନ । ରାଜା କହେନ କହୁ ଆପନା

ବସ୍ଥାନ ॥ ଶୁନ ବେଟା ମେର କାର୍ମାଟଛରେ ଗୁମାନ । ସବୁଦିନ
ବଦନରେ ନା ଯାଏକ ସମାନ ॥ କଖନ ବା ଦଣ୍ଡଦଗ ମର୍ଛ
ମନ୍ଦରେ । କଖନ ଅଗ୍ନିର ଲଟିପିଣ୍ଡ ଘରେଚରେ ॥ କଂଖନ ଭୁଟେଙ୍ଗ
ଚଢ଼ି କରେନ ବିହାର । କଖନ ପଥରେ ଚଲେ ଧରଣୀ ବେଗାର ॥
କଖନ ବା ଘାଗଯାମା ଯୋଡ଼ା ଜର ପାଏ । କଖନ ବା ମୋଟା-
ଧୋକ୍ତି ଦଣ୍ଡଟଣ୍ଡି ତାଏ । କବେ କବେ ବ୍ରାହ୍ମନ ବୈଷ୍ଣବ ଦାନ
କରେ । କଖନ ବା ପାଟଳ ହଇୟା ଭିଷା କରେ । କଖନ ମହାଲ
କରି ଘାଟେଘାଟେ ବେଡ଼ାଏ କଖନ ବା ସ୍ୱର୍ଗି ଘରେ ଥାକେ କୁଡ-
ଆଏ ॥ ସବ ଦିନ ଏକମତ ନାହିଁ ମସ୍ତ୍ରାପରେ । ଟିଥାଏ ଗୁମାନ
ବେଟା କର କି ଖାତିରେ ॥ ଶୁନରେ ଅମଖ ବେଟା ବାତ କହି
ତୋରେ । ଗୁମାନ ଯେ କରେ ସେହ୍ନ ଅଲ୍ପଦିନେ ମରେ ॥ ଅଲେଖ
ଫକୀର କୋଲ ନାହି ଜାନ ତୁମି । ଏହାର ନସିବ ବେଟା ଦେବ
ତୋକେ ଆମି । ଅତବୋଲି ଅନ୍ତର୍ଦ୍ଧାନ ହଇଲ ଖୋଦାଏ । ଶୁନିୟା
ସକଲି ଲୋକ ଚମତ୍କାର ହଏ ॥ ପାତ୍ରମନ୍ତ୍ରୀ ବୁଝାଇୟା କହିଲ
ରାଜନେ । ଅବଜ୍ଞା କରିଲ କେନ ଫକୀର ଚରନେ । ମତେନ
ବିଗୁରିଆ ଚଲେ ସନ୍ଧାନାଇୟେ । ଦେଖିତ ରାଜାର ବେଟା
ମାନେ କି ନା ମାନେ । ଏତେକ ଶୁନିୟା ଚଲେ ସନ୍ଧାନାଇୟେନ ।
ରାଜାର ବେଟାର ଆଗୁ ଦିଲ ଦରଶନ । ଫକୀରେ ଦେଖିୟା
ବାଛୁ କରିଲ ପ୍ରନାମ । ଫକୀର ବୋଲେନ ଖୁସି ରହରେ
ଗୋଲାମ ॥ ଫକୀର ବୋଲେନ ଶୁନ ରାଜାର ନନ୍ଦନ । ମୋତରେ
ନା ଚିହ୍ନିଲ ରାଜା କରିୟା ଗୁମାନ ॥ ଆମି ସେ ଫକୀର ଅଲେଖ
ଯେ ନିରାକାର । ଶିଷ୍ୟ ମାନସେ ହଇଲୁ ଫକୀର କାଙ୍ଗାଲ ।
ସବଜନ ପୂଜେ ମୋରେ ଆନନ୍ଦିତ ହୟା । ତୋର ବାପ ନ
ମାନିଲ ଗୁମାନ କରିୟା । ଗୁମାନ ଛୋଡ଼ିବ ତାର ପୂଜାର ଖାତିରେ ।

ଅଚେତ · ସ୍ଥାନରେ ରଜା ବଳି ସନ୍ଧ୍ୟପୀଠରେ ॥ କୁମାର ବୋଲେନ ଶୁନ ଫକୀର ଠାକୁର । ମୋର ମୂର୍ଖ ବୁଦ୍ଧି ସବ କୋପ କର ଦୂର । ମୃତ୍ତମନ୍ତ ହୟା ରଜା ନା ଚିହ୍ନି ତୋମାଏ । ଚରଣେତେ ଏତ ଦୋଷ କ୍ଷମ ମହାଶଏ । ଆମାଦେର କ୍ରୋଧ ଶାନ୍ତ କର ଏହି ବାରେ । ଆମି କରୁ ପୂଜା ତବେ ଜାନ ହେ ତୋମାରେ ॥ ଆର ଏକ କଥା ଆମି କରି ନିବେଦନ । ନାରାୟଣ ରୂପ ମୋର ଦେଖାଅ ବଦନ ॥ ଏତକ ଶୁନିୟା ଫକୀର ହୋଇଲ ହରଷିତ । ଚତୁର୍ଭୁଜ ହୟ ରୂପ ଦେଖାଲ ସାକ୍ଷାତ । ଦୁଇ ଚକ୍ଷୁ ଭରି ବାବୁ ଦେଖିଲ ସାକ୍ଷାତ । ଅବନୀ ଲୋଟିୟା ଶିଶୁ କରେ ପ୍ରଣିପାତ । ତତ-କ୍ଷଣେ ହଇଲ ଫକୀର ଅବତାର । ଏରୂପ ଦେଖିୟା ବାବୁ ହୋଇଲ ଚମତ୍କାର । ଗୋପନ ହଇଲ ବନେ ନିମିଷ କରି ଛନ୍ଦ । ବ୍ରହ୍ମା ଆଦି ଦେବେ ଯେନ ହଇଆ ଧନ୍ଦ । ଦେଖିୟା ବାବୁର ମନେ ଲାଗିଲ ସନ୍ଦେହ । ଫକୀର ପ୍ରବୋଧ କରି କହେ ମିଷ୍ଟ ଭାଷ । ଯତକ୍ଷଣେ ଇଚ୍ଛା ହେ କରିବେକ ମୋରେ । ତଖନ ସାକ୍ଷାତ ହବ ଆମି ରେ ତୋମାରେ । ଶିଶୁର ହସ୍ତକତ କରିୟା କୁମରେ । ଅନ୍ତର୍ଦ୍ଧାନ ହଇଲେ ବାବା ସନ୍ଧ୍ୟପୀଠରେ ॥ ଅବଧାନ କରି ଶିଶୁ-ମନ୍ଦିରେତେ ଗେଲେ । ପ୍ରଭୁର ସ୍ମରଣ କରି ଜବକର୍ଣ୍ଣ ରସେ ବଲେ ॥

ହଦ୍ୟା ଗୁରୁକେ ତୋଷିୟା ଚଲିଲ ସତ୍ତ୍ୱରେ । ପ୍ରବେଶ ହଇଲ ଶିଶୁ ଆପନା ମନ୍ଦିରେ । ପୁନି ଦେଖି ରାଜା ରାଣୀ ହରଷିତ ମନ । ଦଧି ଦୁଗ୍ଧ ଅନ୍ନ ଦାଲ କରାତେ ଭୋଜନ ॥ ହେନ ରୂପେ ଦିନ ବହି ଗୁଜୁରିୟା ଗେଲ । ଫକୀରେର କଥା ଶିଶୁ ମନେତେ ଜାନିଲ ॥ ଭାବନା କରିଲ ମନେ ରାଜାର ନନ୍ଦନ । କେମନେ ପୂଜିବ ଆମି ସତ୍ୟନାରାୟନ । ପିତା ଯଦି ଜାନେ ବଡ଼ ବିପଦ ଘଟିବେ । ବିରକ୍ତ ହଇୟା ଗାଲି ଗାଲି ପୀଡ଼ା ଦିବେ ॥ ଏତକ ଚିନ୍ତିୟା ଶ୍ରୀହରିକେ

ବନେ ଗିଥିୁ । ସତ୍ୟନାବସୂନେ ଚୂତ୍ତ ଶିଶମା ଦଶଥିୁ । ଅନେକ ଗୁଣ୍ଡ୍ୱାଲ ଡାକେ ରଜାର ନନ୍ଦନ । ପୂଜାର ବସ୍ତେ ଯଥା କରେ ଆଡମ୍ବର ॥ ବନଫୁଲ ଟିଶୂଳେ ଆନନ୍ଦ ଭୂଳାଥିୁ । ଜଙ୍ଗଲରେ ପୂଜେ ବାଘୁ ହୃଷ୍ଟମନ ହୋଇ । କେହୁ ନାଚେ ଗୀତ ଗାଏ ଆନନ୍ଦ ମୋହି ପୂଜାର ପ୍ରସାଦ ସବୁ ଖାଇଲୁ ବାଣ୍ଟି ଆ । ଏ ସମୟେ କାନନେ ତେ ଶିକାର ଲଗିଥିୁ । ଦୁର୍ଜନ ନୃପତି ତଥା ମିଳିଲେକ ଗିଥିୁ । ଦେଖିଥିୁ ଭାବନା କରେ ରାଜାର କୁମର । ନଷ୍ଟପ୍ରୁ ମରନ ଆକ୍ରମଇଲ ଆମାର । ଯେ ବିଷୟେ ଭୟଥିଲ ଆମାର ମାନସେ । ସେହି ଦଶା ଆଜ ଘଟି ଘଟାଇଲ ଶେଷେ ॥ ପୂଜା ଦେଖି କୋପ କମ୍ପମାନ ହୋଇଲୁ ଯେ । ଦେନ କର୍ମ କେ କରିଲ କହନା ଆମାଏ ॥ ସକଲ ବାଳକେ ରାଜା କରିଲ ତାଡ଼ନା । ଡରେ କମ୍ପମାନ ହୋଇ କହେ ଶିଶୁଗନା ॥ ତୋମାର ନନ୍ଦନ ଚନ୍ଦ୍ରାକ୍ଷତ କୈଲ ପୂଜା । ଶୁନି କମ୍ପମାନ ହୋଇ ବଲେ ମହାରାଜା ॥ ଆରେ ରେ କୁମର ଅଜ କ କର୍ମ କରିଲୁ । ଅମୃତ ତେଜିଆ କେନ ଗରଳ ଭକ୍ଷିଲୁ ॥ ଯେ ଲୋକ୍ୟ ଈଶ୍ୱରର ପୂଜା ଭୁମି ନା କରିଥିୁ । ବାମନେର ପୂଜା ପୁତ୍ର କୈଲ କି ଲାଗିଥିୁ । ଆମିତ ଦୁର୍ଜନ ସିଂହ ବିଦିତ ସଂସାର । କୁଳେତେ କଳଙ୍କ କେନ ରାଖିଲ ଆମାର ॥ କୁଲଙ୍ଗାର ପୁତ୍ର କେନ ହଲି ତୁଇ ମୋର । ଜନ୍ମିଆ ମରନ କେନ ନାହିଁ ହଲ ତୋର ॥ ଏତ ବୋଲି କହୁଆଲେ ଡାକ ଦଣ୍ଡଧାରୀ । ଏ ପୁତ୍ରେର ମାଥାକାଟି ଫେଲି ଦେଲ ତାଏ ॥ ଜଲ୍ଲାଦ କୃଷ୍ଣୁର ତାର ଶୁନିଆ ବଚନ । କରଯୋଡ଼ି କରି କହେ ରାଜାର ନନ୍ଦନ ॥ ଶୁନ ଜନାବୁନ ହେ ତ୍ରିଭାପି ମହାରାଏ । ଦେବତା ପୂଜିଲେ କେନ ଦଣ୍ଡ ହଏ । ତୁମିସେ ମାରିଲେ ଆନ କେ ରାଖିତେ ପାରେ କେମନେ ଧରିବେ ପ୍ରାଣ ଆମାରେ ମାରିଲେ । ଏକଲ ତୁମାର ଆମି ହୋଇଛି ନନ୍ଦନ । କି ଦୋଷରେ ଅଜ୍ଞାକର କରିତେ ନିଧନ । ଜନାର୍ଦ୍ଦନ

ହସ୍ତୁ ଯଦି ମାରବେ ଆମ୍ଭରେ । ଅପୂର୍ବିକ ବଲି ନେବ ବଳାବେ ତୋମାନେ ॥ ନା ଶୁଣିଲ ରାଜା ତବେ କୁମରେର କଥା । ବିଲମ୍ବ ନ କର ଶୀଘ୍ର ଲଯ୍ୟା କାଟ ମାଥା ॥ ପାତ୍ରମନ୍ତ୍ରୀ ବହୁତ ସେ କହିଲ ରାଜାରେ । ନା ଶୁଣିଲ ରାଜା ବଡ଼ କ୍ରୋଧିତ ଅନ୍ତରେ ॥ ରାଜାର ଦେଖିଯ୍ୟା ବଡ଼ ବିରସ ବଯ୍ୟାନ । କଟୁଆଲ ଲଯ୍ୟା ଚଲେ ବଧିତେ ପରାନ ॥ କୁମରେ ସମର୍ପି ରାଜା ମନ୍ଦିରେତେ ଯାଏ । ଦ୍ରଭୂର ସୁରାନ କଚକଣ୍ଠି ମୂର୍ଖ ଗାଏ ॥

କୁମରେ ବଧିତେ ବେଗେ କଟାଲେ କହିଲ ॥ ଆପନା ମନ୍ଦିରେ ରାଜା ପ୍ରବେଶ ହଇଲ ॥ କୁମରେ ବଧିତେ ଲଯ୍ୟା ଯାଏ ନିଶାଚର । ବିନତି କରିଯ୍ୟା କହେ ରାଜାର କୁମର ॥ ବାହୁଳ ରାଜାର ବୋଲେ ନାହିଁ ମାର ମୋରେ । ଆମାକେ ବଧିଲେ ପାପ ଲାଗିବେ ତୁମାରେ ॥ ପ୍ରାନ ଦାନ ଦେଅ ମୋରେ ଆଭରଣ ଲଯ୍ୟା । ନିର୍ଜନ କାନନ ମଧ୍ୟେ ଯାବ ପାଲାଇଯ୍ୟା ॥ କଟାଲ ବଲଏ ଶୁନ ମୋର ପ୍ରାନ ଥରେ । ରାଜା ଆଜ୍ଞା ଲଙ୍ଘନ କରିବ କି ପ୍ରକାରେ ॥ ଯଦ୍ୟପି ଏହବୁ କଥା ନୃପତି ଶୁନିବେ । ତୋମାର ଲାଗିଯ୍ୟା ମୋର ବଂଶ ମାରିଯାବେ ॥ ପୁନର୍ବାର କହେ ଶିଶୁ ବିନତି କରିଯ୍ୟା । ଝରକାର ପଥେ ଆମି ଯାବ ଲୁକାଇଯ୍ୟା ॥ ନିଶାଚର ନନ୍ଦନର କାରୁଣ୍ୟ ଶୁନିଯ୍ୟା । ହୃଦୟ ଭିତରେ ତାର ଉପୁଜିଲ ଦୟା ॥ କଟାଲେ ଲଇଯ୍ୟା ଶିଶୁ ଗୋପନେ ଚଲିଲ । ମାଏର ହଜରେ ଗିଯ୍ୟା ଶୀଘ୍ର ଦାଣ୍ଡାଇଲ ॥ କୁମରେ ଦେଖିଯ୍ୟା ବଲେ ରାଜାର ରମଣୀ । ଆମ ବାବା କୋଲେ ବସ ମୋର ଯାଦୁମନି ॥ ଶିଶୁ ବଲେ ପିତା ହୈଲ ପ୍ରାନେର ବଇରି । ବସିତେ ବିଲମ୍ବ ହବେ ଯାଇ ସ୍ବଗପୁରି । ରାଣୀ ବୋଲେ ଆରେ ବାଛା କି କହିଲୁ ମୋକେ । ଗରଲ ଜଡ଼ିତ ଶର ବାଜିଲରେ ବୁକେ ॥ ପ୍ରାନେର ପୁତଳି ତୁମି ନୟନେର

ତାପ । ଏକକ୍ଷଣ ନା ଦେଖିଲେ ହର ପ୍ରାନ ତାପ ॥ କି ଦୋଷ
ଦେଖିଲ ତୋର ନଦାର୍ଜୁନ ପିତା । କହ ବାପୁ ଶୁଣ ତୋର
ଦୁଃଖେର କାରଣ । ବମେର ଆରତ ଦେଖି ରାଜାରି ନନ୍ଦନ ।
କରଯୋଡ଼ି କହେ ମାତା ଶୁନ ଗୋ ବଚନ ॥ ଏହୁ ଦୋଷ କରି-
ଆଛୁ ଶୁଣ ଗର୍ଭଧାରୀ । ସବ ବିବରଣ ଆମି ନିବେଦନ କରି ॥
ଫକୀରେର ବେଶ ଧରି ସତ୍ୟନାରାୟଣ । ପିତାଙ୍କେ ଛଳିତେ ପ୍ରଭୁ
ଆସିଲ ଆପନ ॥ ଚିହ୍ନିତେ ନା ପାରେ ରଜା ମନ୍ତ୍ରଗଣ ହୟା ॥
ନିଷେଧ କରି ହସ୍ତୀପୀର ଗେଲେନ ଫିରିଆ ॥ ପାଠଶାଳେ ପ୍ରବେଶିଲ
ସତ୍ୟନାରାୟଣ । ଫକୀରେର ବେଶ ଗୋଠା ପାଏ ଶୋଭାବନ ॥
ଚତୁର୍ଭୁଜ ରୂପ ଧରି ଦେଖାଇଲ ମୋରେ । ଭକ୍ତିତେ ଶିରଣୀ
ଦେବ ମାନିଲୁ ତାହାରେ ॥ ନୃପତି ଜାନିବେ ବୋଲି ଜଙ୍ଗଲେତେ
ଦିୟା । ଶିରେଣୀ କରିଲୁ ସବ ବାଲକ ମିଲିଆଁ ॥ ଦେଖିଲ
ଦାର୍ଜୁନ ପିତା ଅତି କ୍ରୋଧଭରେ । ଆମାକେ ମାରିତେ ଆଜ୍ଞା ଦିଲ
ନିଶାଚରେ ॥ ଏହି ଦୋଷ କରିଲ ଶୁନ ଆଗୋ ଗର୍ଭଧାରୀ ।
କପିତେ ବିଳମ୍ବ ହବେ ଯାଇ ସ୍ୱର୍ଗପୁରୀ ॥ ପୁତ୍ରଠାରେ ପିତା ଯଦି
ଦୟା ନାହିଁ କରେ । ତୁମି କି କରିବେ ଆମି ଯାଇ ସ୍ୱର୍ଗପୁରେ ।
କରିତେ କୁମାର ସେବା ମନେ ସାଧ ଛିଲ । ବିଧି ମୋର ବାମ
ହଇଲ ଦୁର୍ଦ୍ଦଶା ଘଟିଲ ॥ ଦଶମାସ ଦଶଦିନ ଧରିଲେ ଗର୍ଭରେ ।
ପୁତ୍ର ବୋଲି ପାଳନ ଗୋ କରିଲେ ଆମାରେ ॥ ତବ କ୍ଷୀର ଧାର
ଆମି ନାପାରି ସୁଝିତେ । ବାଲକ ବୟସେ ମୃତ୍ୟୁ ଘଟେ ଅକସ୍ମାତେ ।
କାର ପୁତ୍ର କାର ମାତା କାର କେବା ପିତା । ସବ ମିଥ୍ୟା ଜାନିଲାମ
ମାୟାମୋହ କଥା ॥ ଏତ ବୋଲି ପରବୋଧ କରିଲେନ ମାଏ ।
ଦଣ୍ଡବତ କରି ଶିଶୁ ହଇଲ ବିଦାଏ ॥ ଧରିତେ ନା ପାରେ ପ୍ରାନ
ରଜାର ରମଣୀ । ଆକୁଳ ହଇଆ କାନ୍ଦେ ଶିରେ ତାଡ଼ି ପାଣି ।

କଛି ଦୂର କୁମର ସଙ୍ଗତେ ଯାଏ ଧାଇଁ । ନିଷ୍ଠୁର ପାଛୁତେ ଯେମନ ଯଶୋଦା ଗୋଡ଼ାଏ ॥ ଆଗେ ଚଳିଲ କୁମର ପାଛୁତେ ନିଶାଚର । କବକର୍ଣ୍ଣ ବରଷିଲ କାଳମ ସୁନ୍ଦର ॥

କୁମର ବଧିତେ ନିଶାଚର ଲୟାଯାଏ ॥ ନଗରେର ଲୋକ ଶୁନି କରେ ହାଏ ହାଏ ॥ ସବ ଶିଶୁଗନ ପିଛୁ ଗୋଡ଼ାଏ କାନ୍ଦିଆ । କାଷ୍ଠାଲେର ଅଗ୍ର କରେ ବିନତି କରିୟା ॥ ଶିଶୁଗନ ବଲେ ତୁମି ଶୁନ ହୋ କଙ୍କାଲ । ନବରେନ୍ ହବ ଟଙ୍ଗାରେ ନା ମାର ଗୁଣ୍ଠାଲ । କଙ୍କାଲ ବୋଲେ ଯାରେ ରୁଷ୍ଟ ମହୀପାଲ । ତୋମରା କାନ୍ଦିଛ କେନ ହଇୟା ପାଗଲ ॥ ପ୍ରତାପୀ ରାଜାର ଆଜ୍ଞା କେ ଲଙ୍ଘିତେ ପାରେ । ଅପୂର୍ବ ଆଜିକେ କୋନ ବହୁଁ ମରିବାରେ । ଏତେ ବୋଲି କୁମରେ କଙ୍କାଲ ଲୟାଯାଏ । ନଗରେର ନର ନାରୀ କରେ ହାଏ ହାଏ ॥ ଅକ୍ରୂର କୃଷ୍ଣକେ ନେନ ଲଏ ମଧୁପୁରୀ । ତାହାର ପାଛୁତେ ଯେନ ଧାଏ ବ୍ରଜନାରୀ ॥ ଆଗୁ ପାଛୁ ହୟା ଧାଇଁ ସକଲ କୁମରେ । ରାଜାର ନନ୍ଦନ ଯୁଦ୍ଧେ ଫେର ଫେର ଡାକରେ ॥ ରଙ୍ଗ ହାସ୍ୟ କରନ୍ତୁଲ କୁମରେର ସନେ । ଏ ସକଲ କଥା ମୋରା ଭୁଲିବ କେମନେ ॥ ରଙ୍ଗ ହାସ୍ୟ ଗେଲ ଲୀଳା କରେଛୁ ଅନେକ । ନା ରଖିଲ ବଧି ତାହା କରିଲ ବିମୁଖ ॥ ଯୁବା ବୃଦ୍ଧା ନାରୀ ସବ କୁମରେ ଦେଖିୟା । ଶିରେ କର ମାରେ ଅତି ଆକୁଳ ହଇୟା ॥ ଆରେ ରାଜା ନିଦାରୁନ ଶରିର କୁମାର ॥ ନିର୍ଦୋଷୀ ବାଲକ କେନ ମାରିଛେ ବର୍ବର ॥ କେ ବୋଲେ ଆମାର ପ୍ରାଣ ଯାଏ ବିଦାରିୟା । କେମନ ଏହାର ମାତା ଧୈରଜ ହୟା ॥ କେହୁ ବଲେ ଶୁନ ଶୁନ ଏକ ହକ କଥା । ବ୍ରାହ୍ମନେର ମୁଖେ ଶୁନିଆଛୁ ଭାଗବତ ॥ ଦୁଷ୍ଟ ରାଜା କଂସାସୁର ମଧୁପୁରେ ଛିଲ । ଅକ୍ରୂର-ପେଷିୟା ନିଷ୍ଠୁର ଧରିୟା ସେ ନିଲ ॥ କହିଲିୟା ଗୃହର ମୁଷ୍ଟିକ

ମଲ୍ଲିଗଣେ । ବିଷ୍ଣୁସଙ୍ଗେ ଯୁଝିଲେ ମରିବାର ସମ୍ଭବ ॥ ସେସ ସକଳ ନିପାତ କରିୟା ଯଦୁପତି । କଂସ ବଧାଣିୟା ଉଲ୍ଲାସିଲ ବସୁମତୀ ॥ ଦୁର୍ଜନ ସିଂହର ନିଷ୍ଟେ ଭାଙ୍ଗିୟା ଗୁମାନ । ବାଳକ ରାଖିବେ ପ୍ରଭୁ କମଳଲୋଚନ ॥ ଅଛିବାଲି କାନ୍ଦନ୍ତି ସବୁ ଅନାଥା ଲେହିୟା । ଚନ୍ଦ୍ରାଙ୍କିତେ ବୋଲେ ସବୁ ଆଶ୍ୱାସ କରିୟା ॥ ଶୁନ ଶୁନ ସଙ୍ଗ ଭାଇ ଦୋଷ କେଁଲୁ ଆମି । ଆମାର ଲଗିଆ କେନ କାନ୍ଦ ଫିର ତୁମି ॥ କର୍ମେଁଛେ ଏମନ ଦଶା ହୁଲ ହେ ଆମାରେ । ଶିଶୁ କାଳେ ବଧିବାମ କେ ରାଖିଛେ ପାରେ ॥ ଶୁନ ଦାଦାକର୍ଣ୍ଣ ବୋଲ ନାମେ ଏକ ରାଜା । ପୁନେ ମାର ଅଷ୍ଟଥିର କରେଛିଲ ପୂଜା ॥ ସଦୟ ହଇୟା ପ୍ରଭୁ ତାହେରେ ବାଞ୍ଚାଇଲ । ତାର ପିତା ଧର୍ମପାଳ କୃତାର୍ଥ ହଇଲ ॥ କ ହେତୁ ଆମାର ପିତା ହଏ ମହାତେଜା । ଆମାରେ ମାରିୟା କେନ ଦେବେ କରେ ପୂଜା ॥ କି ଜାନି କି ସେଶ୍ୱଦେବ ତାହେଁଙ୍କେ ଆମାରେ । ଆବାର ଖେଳିବ ଆସି ତୁମାର ସଙ୍ଗରେ ॥ ତୋମାର ସକଳେ ଆର ନା କର ରୋଦନ । ସଙ୍କଟ ପଡିଲେ ରାଖେ ବାବା ନାରାୟଣ ॥ ସବାଏ ପ୍ରବୋଧକରି ଫିରାଇଲ ଘରେ । କୋଟୁଆଳ ଲଇୟା ଚଲେ ରାଜାର କୁମରେ । ଭାବନା କରିୟା ଚଲେ ରାଜାର କୁମରେ । କବକର୍ଣ୍ଣ ବୋଲେ ବଧିବାମ ହେବ ମୋରେ ।

କୋଟୁଆଲ ଅଟେତେ ଯାଏ ରାଜାର ନନ୍ଦନ । ଆପନାର ମନ ମଧ୍ୟେ କରାଏ ଭାବନ ॥ ଯନ୍ତ୍ରବେଲି ବଧି କେନ ନା କୈଲ ମରଣ । କେମତ ସହିବ ଗାଏ ହେର ଛେଦନ ॥ ଏତେକ ଭାବନା କରି ନଦୀତୀରେ ବାଲ ସ୍ନାନ କରି ନିଲ ଗଲେ ତୁଳସୀର ମାଳ । ସ୍ନାନ କରି ଇଷ୍ଟଦେବ ଭାବେ ବାଲ୍ଯ ମନେ । ଉପ୍ୟାଦ କରିଲ ବାବା ଦୈତ୍ୟନାଶାୟନେ ॥ କୁଥାଏ ରହିଲ ବାବା ସତ୍ୟନାରାୟଣ । ତୁମାକେ ପୂଜିଛେ ହେଁଲ ଏତ ବିଡ଼ମ୍ବନ ॥ ଏ ସଙ୍କଟ ସବେ

ଚଢ଼ିଲ ପ୍ରମାଦେ । ଆପଣ ଅଟିଯା ମାନ ରକ୍ଷାକର ବାଘେ । ମୋତେ ଦା ରଖିବେ ଯଦି ଶୁଣ ମହାଶୟେ । ବାଘକୁ ବଧିବା ଦୋଷଂ ହେବଗିବେ ତୁମ୍ଭଙ୍କୁ । ଶିଶୁର ଆଖିଙ୍କ ପ୍ରଭୁ ମନରେ ଜାଣିଲ । ଫକୀରର ବେଶେ ପ୍ରଭୁ ଆସିଣ ମିଳିଲ ॥ ମଥା ପରେ ଟୋପି ଦଆ ଗୋଦଡ଼ି ଲଗାଏ । ବାଘର ଆଗୁରେ ଗିଯା ମିଳିଲ ଖୋଦାଏ ॥ ଫକୀର ଦେଖିଯା ବାଘ କରିଲ ସଲାମ । ଫକୀର ଲେବାଲେନ ଝୁମି ଥାଳରେ ଗୋଲମ ॥ କ୍ରମରେ ଦେଖିଆ ପ୍ରଭୁ ବଡ଼ କ୍ରୋଧ ହେବ । କହାଲ ଡାକିଯା ପ୍ରଭୁ ଜିଜ୍ଞାସା କରିଲ । ଫକୀର ବୋଲେ କଟୁଆଲ ଶୁଣରେ ବଚନ । କି ଦୋଷେ ମାରୁଛ ଲଘୁ ବଜାର ନନ୍ଦନ ॥ କଟୁଆଲ ବୋଲିଲେନ ଆଜ୍ଞା ଶୁଣ ନୃପମଣି । ଭଲ ମନ୍ଦ କରା କଥା ଆମି ନାହିଁ ଜାଣି । ଏତ ଶୁଣି ଘୋଷା ବଡ଼ ହଲଲ ଖୋଦାଏ ପଦୁହସ୍ତ ଫିରେଲ କୁମରେର ଗାଏ । ଅମି ଯେ ଏହାର ବାପ ଏମୋର କୁମର । ଏହାକେ ବଧିବେ ଏତ ଶକ୍ତି ଆଛେ କାର ॥ ଏତ ବଲି ଅନ୍ତର୍ଦ୍ଧାନେ ରହିଲ ଖୋଦାଏ । ଅସୀ ଖୁଲି କଟୁଆଲ ଚମକି ଉଠଏ ॥ ଗଲର ଉପରେ ଢାର ଏକ ରେଖାହିଲ । ଏକ ତିଲନାହିଁ କାଟେ ହାସିରେ ଲାଗିଲ ଦେଖିଯା କହାଲେ ବଡ଼ ଲାଗେ ଚମତ୍କାର । ବଜାର ହଜୂରେ ଫିରିକହେ ସମାଚାର ॥ ଅପୂର୍ବ ସମସ୍ୟା ଶୁନ ଶୁନ ନୃପବର । କାଟିତେ ନା ପାରି ଆମି ତୁମାର କୁମର ॥ କି ଜାନି କି ହୈଲ କୋନ ଦେବତାରେ ମାୟା । ତିନଖାନ ହୟା ଶମ୍ଭୁ ଚଢ଼ିଲ ଝଟିଯା ॥ ଶୁନି ମହାରଜା କ୍ରୋଧେ ରଷ୍ଟ କରିଲେନ । କରାଲ ବଦନେ ବୋଲେ ଶୁନରେ କଟାଲ ॥ ସବସ୍ତ୍ରର ଘାଟେ ଯଦି ନାହିଁ ହୈଲ ମରନ । ହସ୍ତୀଶଳେ ବାନ୍ଧିଯା ଯେ ଫେଲହ ତକ୍ଷନ ॥ ରାଜା ଆଜ୍ଞା ପାଇ ବେଗେ ଚଲେ କଟୁଆଲ । ହସ୍ତୀଶାଳ କୁଣ୍ଡେ ସଜାଇଲ ଫେକାଲ । ଅଗ୍ନିତେଜ ଦେଖି ତବେ ରାଜାର

କୁଟରେ । ମତେ ଘେବେ ଏକ୍ଷିବାର ଦାଣ୍ଡିର ନିସ୍ତାର । ଦୁର୍ଜନ ରାଜନ ଦଣ୍ଡେ ଯାଏ ମୋର ପ୍ରାଣ । ଏମନ୍ତ ସଙ୍କଟେ ରକ୍ଷ ସତ୍ୟନାରାୟଣ ॥ ଶିଶୁର ଆଳଙ୍କ ପ୍ରଭୁ ଜାଣିଅ। ରଞ୍ଜନ । ଅସମାନେ ବସି ଦେଖେ ସତ୍ୟନାରାୟଣ ॥ କଟୁ ଆଳ କରୁଁ ଘେନ ରାଜାର ନନ୍ଦନେ । ପେଲିଦେଲା ଜଳ ସେ ପ୍ରଚଣ୍ଡ ହୁତାଶନେ ॥ ରାଜାର ନନ୍ଦନ ପଡ଼େନ ପଡ଼ିଲେ ହୁତାଶନେ । ପ୍ରବଳ ହୋଇଲା ଅଗ୍ନି ଜ୍ୱଳିଲା ଦ୍ୱିଗୁଣେ ॥ ବିଷମ ଅଗ୍ନିର ତେଜ ଦେଖି ସର୍ବଜନେ । ହାହା କାର କରି ରହିଲେ ଅତି ଦୁଃଖ ମନେ ॥ ଜାଣିଥିଲେ ଯାନ ଯେବ ନିଶ୍ଚିତେ ବଂଶିଳ । ଯେନ କଂସ ରାଜାର ମନେ ଦୟା ନାହିଁଲା ॥ କାଳିକେ ମର୍ଦ୍ଦିଆ ଯେନ ନନ୍ଦର ନନ୍ଦନ । କୂଳରେ ଉଠେନ ଦେଖି ବ୍ରଜ ଶିଶୁଗଣ ॥ ତେନ ହୁତାଶନ ମଧ୍ୟେ ଉଠେ ମହାବଳୀ । ପଛେର ବସନ ତାର ନାହିଁ ପଡ଼େ କାଳି । ତେମନ୍ତ ତାର ହେଲା ଲୋକେ କୁଣ୍ଡରେ ଦେଖିଣ ॥ ତେବେ ସେ ରାଜାର ହୁଟେ ନାହିଁ ବସେ ବସା । ବିସ୍ମୟ ହୋଇଣ ଦେଖି ବୋଲେ ନୃପମନ୍ତ୍ରୀ । ମନ୍ତ୍ରବଳେ ହୁତାଶନ କରିଲା ଏ ପାଣି ॥ କାର ହୋଇଛି ବ୍ରହ୍ମ ମନ୍ତ୍ର କଣ ଅଛି ଶିକ୍ଷା । ଅଗ୍ନିଠାରୁ ହୁତାଶନେ ପାଇଲା ଏ ରକ୍ଷା ॥ ଏ ଜାଣିବ ବଳି ରାଜା ଘେବେ ମନେ ମନ । ଜବକଣ୍ଠ ହେଲେ ତାର ସାହା ନାରାୟଣ ॥

ପାତ୍ର ମନ୍ତ୍ରୀ ଡାକି ରାଜା କହେ ସମାଚାର । ଏବଂ ଆର କାଳେ ଦେଖ ହୁଏ ଭେଲଟାଉ ॥ ଅନ୍ଧବୁଦ୍ଧି କହିବ ବୋଲେ ପାତ୍ରମନ୍ତ୍ରୀଗଣ ତାଙ୍କୁ ନା ବଧିଲେ ସୃଷ୍ଟି ହେବେ କେମନ ॥ ପାତ୍ରମନ୍ତ୍ରୀ ବୋଲେ ରାଜା ଶୁଣ ହୋଇଲେ । ଦେବର ନନ୍ଦନା ଅଛେ କୁମାର ଗୁପ୍ତ ପାଇବ ପାତ୍ରମନ୍ତ୍ରୀ ବୋଲେ ରାଜା ଜଗ ଅବେଦନ । ଯନ୍ତ୍ର ମନ୍ତ୍ର କରି ଜାଣେ ବାଳକ ନନ୍ଦନ । ଏହି କ୍ଷଣେ ବନ୍ଦୁକ ଦେଇ ହେଲେ ରାଜନ । ବ୍ରାହ୍ମଣେ ତେଣ ଧରି ବଳେ ନାରାୟଣ । [illegible] ତାର ସହାୟ ଅଛନ୍ତି

ସତ୍ୟପୀର । କରୁଁ ନାହିଁ ନାଶ ହବେ ବାଳକ ଶରୀର ॥ ଶୁନାର
ସିନ୍ଦୁକ ଏକ ତୁମି ବନାଇଯା । ହିନ୍ଦୁକେ ଭରିଆ ତାତେ ଦେଯ
ବସାଇଯା ॥ ଶୁନ ମହାରାଜା ହଏ ହରଷ ଅନ୍ତରେ । ସିନ୍ଦୁକ କରିତେ
ଅଜ୍ଞା ଦିଲ କାରିଗରେ ॥ ଗୁଡ଼ିଯାଲ ସତେକ କରେନ ନାହିଁ ଶୁନେ
କାନେ । କହିତେଛି କାନେ ଦଢ଼େ ଅଙ୍କରୋଷ ମନେ ॥ ସିନ୍ଦୁକ
ଦେଖିଯା ଶିଶୁ ନୃପତିରେ କଏ । ଆହେ ମହାରାଜା ତୁମି ବହାଇ
ନର୍ଦ୍ଦେଯ ॥ ପିତା ହଯା ପୁତ୍ରେର ସଙ୍ଗେତେ କର ବାଦ । ଆମାରେ
ମାରିଲେ ତୋମାର ପୂର୍ଣ୍ଣ ହେବ ସାଧ ॥ କୁମରେର କଥା ରାଜା ନା
ଶୁନେ କର୍ଣ୍ଣେ ତ । କହାଲେରେ ଡାକ କରେ ବଡ଼ାଇ ଫଜତ ॥ ରାଜାର
ସିଞ୍ଚାସ କହାଁଇ ଜାନିଯା ସତ୍ତ୍ୱରେ । କୁମରେ ଧରିଲ ଲଯା ସିନ୍ଦୁକ
ଭିତରେ ॥ ଧରାଧରି କରି ତାରେ ନଲେକ ତୁଲିଆ । ଅଗାଧ ଦରିଆ
ବଟେ ଦିଲ ଭସାଇଯା ॥ ସିନ୍ଦୁକ ଭିତରେ ଥାକି ରାଜାର ନନ୍ଦନ ।
ସତ୍ୟନାରାୟଣେ ମନେ କରିଲ ସ୍ମରଣ ॥ କୁମର ଆରତି ପୀର
ମନେତେ ଜାନିଯା । ଦରିଆର ଘାଟେ ଚଲେ ଫକୀର ହଇଯା ।
ତୁଲିଯା ସିନ୍ଦୁକ ଫକୀର କାଢ଼ିଯା ଶିଶୁରେ । କୋଳେ କରି ବସାଇଲ
ହରଷ ଅନ୍ତରେ ॥ ମୃଗଛାଲ ପେତେଇଯା ଜଲେର ଉପର ।
ବାଘ୍ରରେ ଲଯା କୋଲେ ବସେ ସତ୍ୟପୀର । କର୍ତ୍ତାଟ
ତେଡଶେତେ ବସେ ଖାରସିତ ରାଜା । ସୁଶୀଲ ବୋଲିଯା ଆଛେ
ତାହାର ତନୁଜା ॥ ସେବ୍ବ ଦେଶେ ନକଟେତେ ଭସି ଭସି ଯାଏ ।
ଶିଶୁ କୋଲେ କରି ପୀର ବସେନ ଛଥାଏ । ହେନକାଲେ
ଖାରସିଦ୍ଧ ବୋଲି ଦଣ୍ଡିଲାଏ । ଶିକାର କରିଯା ପୀରେ
ନିକଷ୍ଟିତେ ଯାଏ ॥ ଦରିଯା କିନାରେ ଭସେ ଅଦମ ଫକୀରେ ।
ତାହାକ ଦେଖିଯା ରାଜା କହେ ସବାକାରେ ॥ ଅଦଭୁତେ ଫକୀର ଜେ
ଶିଶୁ କୋଲେ ଲଯେ । ଦରିଯା ଭିତରେ ମୃଗଛାଲେ ଆଛେ ଲଏ ।

ଫକୀର ଦେଖିୟା ରାଜା କହେନ୍ତେ ଅଧୀରେ । ଘୁଲେ ବସେ ଜଳେ ଭାସି କେମନ ପ୍ରକାରେ ॥ ଅପୂର୍ବ ଚରିତ ବଡ଼ ଦେଖିଲୁଁ କୁମାର । ଢୋଲରେ ଲଇୟା ବସ କାହାର କୁମାର ॥ ଫକୀର ବୋଲେନ ରାଜା ବାତ କହୁଁ ଖୁଟେ । ବଡ଼ ବଡ଼ କରାମତ ଘଟନା ଅଛେ ମୁଟେ ॥ ଅମ୍ବିକା ନଗରୀରେ ଦୁର୍ଜ୍ଜନ ସିଂହ ରାଜା । ଗୁମାନ କରିୟା ମୋତେ ନା କରିଲ ପୂଜା ॥ ତାହାର ନନ୍ଦନ ଏହୁ ମୋତେର ପୂଜା କୈଲ । ଶିରମା ଦେଖିୟା ରାଜା ବଡ଼ ଖୋଷା ହୈଲ ॥ ସିନ୍ଧୁକେ ଭରିୟା ଯାକେ ମାରିବାର ତରେ । ଜଳେ ଭସାଇୟା ଦିଲ ଏତେକ ତାହାରେ ॥ ମୃଗଙ୍ଗାଲେ ବହିୟା ସେ ବହୁଦୂର ଏଲ । ଆମାର ସାହାଯ୍ୟେ ଯମଦାୟୁ ଏଡ଼ାଇଲ ॥ ଶୁନ ଶୁନ ମହାରାଜା କହି ହେ ତୋମାରେ । ଦୁଗୁନ ଦୌଲତ ହବେ ରଖିଲେ ବାଣ୍ଟରେ ॥ ରାଜା ବଲେ ଅବଧାନ କର ଦୟାବାନ । କହ ଦେଖି ଶୁନି ଆସି କୋମନ ବୟାନ ॥ ଫକୀର ବଲେନ ରାଜା କହିତେ ତୋମାରେ । ତୁମାର ଦୁହିତା ବିଭା କର ଏ କୁମରେ ॥ ରାଜପୁତ୍ରେ କନ୍ୟା ଦିଆ ନା କରିୟା ଆନ । ମନରେ ଠିକ ରଖି ଲଇୟା କନ୍ୟା କର ଦାନ ॥ ଶୁନି ମତ ମହାରାଜା ସମ୍ମତ ହୋଇଲ । ଫକୀର ଶୁନିୟା ତବେ ହରଷ ଲଭିଲ ॥ ବାଳକେ ସମର୍ପି ଦିଲ ନୃପତିର ହାତେ । କୁମରେ ଦେଖିୟା ରାଜା ହରଷିତ ଚିତ୍ତେ । ତତକ୍ଷଣେ ନାରାୟଣ ହୈଲ ଅନ୍ତର୍ଦ୍ଧାନ । କୁମରେ ଲଇୟା ରାଜା ଗ୍ରିହେ ଚଲେ ଯାନ ॥ ବିବାହ ଉଦ୍ୟୋଗ ରାଜା କରିୟା ମନରେ । ବନ୍ଧୁଜନ ଆମନ୍ତ୍ରଣ କରେନ ସତ୍ୱରେ ॥ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ବ୍ରାହ୍ମଣେ ରାଜା ଆନିଲ ଡାକିୟା । ନାନାବିଧ ବାଦ୍ୟ ବାଜେ ଦିଲ ବସାଇୟା ॥ ଲକ୍ଷ ଲକ୍ଷ ଉତ୍ସବ ପ୍ରଦୀପ ଜଳେ କତ । ବିଭାର ମଣ୍ଡପ ମଣ୍ଡେ କତ ଚନ୍ଦ୍ରାତପ ଦିଏ ବିଧି ବିଧାନ ରାଜା କରିଲ ତୋରାସେ । ନଗରେର ଜନପ୍ରଜା

ଦେଖିବାକୁ ଧାଇଁ ॥ ଅପ୍ସରାଗଣ ମିଳି କରେ ହୁଳହୁଳି ଧ୍ୱନି । ବେଦୀରେ ବସିଲେ ରାଜା ସଙ୍ଗେ ଦ୍ୱିଜମାନ ॥ ବସନ ଭୂଷଣ କରେ ନାନା ଆଭରଣ । କନ୍ୟା ଦାନ କରେ ରାଜା ଆନନ୍ଦିତ ମନ । ଯଥାବିଧି ଅଗ୍ନିକୁଣ୍ଡ କରିଲେ ପୂଜନ । ନାମଗୋତ୍ର ପୁରୋହିତ କରେ ଉଚ୍ଚାରଣ ॥ ଦଇଁଠାଳ ମନ୍ତ୍ରେ ଦେଇ ହସ୍ତ ଗ୍ରନ୍ଥି କଲେ । କୁଶ ରାଜ ବନ୍ଧନ କଲେ ଦ୍ୱିଜବରେ ॥ କନ୍ୟା ସମର୍ପଣ କରି ରାଜାର ନନ୍ଦନେ । ଯଉତୁକ ଦିଏ ରାଜା ହରଷିତ ମନେ ॥ ବିଭା କରି ମହାରାଜା ହରଷ ଅନ୍ତରେ । ଘରେ ବସି ବରକନ୍ୟା ପଞ୍ଚୁଗ୍ରାସି କରେ । ପଞ୍ଚୁଗ୍ରାସ କରିଆସେ ପୁଷ୍ପବାସେ ଚଳେ । ପଲଙ୍କରେ ବସିଣ ପାଶା ଖେଳେ କୁତୂହଳେ ॥ ରଙ୍ଗରସେ ବୁଦ୍ଧିବାସେ ପୁରୁଷ କାମିନୀ ଅତି ତୋଷେ ପୁହାଇଲେ ସମସ୍ତ ଯାମିନୀ ॥ ବଡ଼ ଆନନ୍ଦିତେ ରହେ ରାଜାର କୁମର । ଦିନେ ଦିନେ ମହାରାଜା କରିଣ ଆଦର ॥ ଘୋଡ଼ା ଦୋଳି ଚଢ଼ି ଆସେ ଫିରେନ ନଗରେ । କୁମର ଛତ୍ର ଏକେକା ନୂଆ ଧରେ ଶିରେ ॥ ଦାନ ଧ୍ୟାନ ସଦାବ୍ରତ କରେ ପ୍ରତିଦିନ । ମହାଦାନୀ କର୍ଣ୍ଣ ସମ ହୋଇଲେ ଆପଣ । ଦିନେ ଦିନେ ଜଙ୍ଗଲେ ଶିକାରରେ ଯାଏ ହିଂସ୍ରଗଣ କଲେ ନାମ ପଶୁଙ୍କ ନିପାତେ ॥ ଦୁର୍ଜନ ସିଂହ ରାଜାରେ ହୁଣ୍ଡି ଘୋଷା ହୋଇଲ । ମାଲ ମତା ଦ୍ରବ୍ୟ ସବୁ ଉଡ଼ାଇଦ୍ୟା ନିଲ ॥ ଅକସ୍ମାତେ ରାଜାରେ ସେ ଗଜବ ପଡ଼ିଲ । ମାଲ ମତା ଯାଇ ଛିଲ କିଛୁ ନା ଦେଖିଲ ॥ ସେନାଗଣ ରାଜାରେ ଛେକିଲ ଦିନେ ଦିନେ । ଗ୍ରାମ ନଗ୍ରୀ ଉଜାଡ଼ି କରି ଦେଖିଯା ନିଧନେ । ତାଜବ ଗଜବ ଭାଙ୍ଗି ଦିଲ ଯନ୍ତ୍ରୀରେ । ରାଜା ବୋଲି ଘରେ କେହୁ ଆଦର ନା କରେ । ଅନ୍ତେ ନେମନ ହୁଏ ସମୁଦ୍ର ଶୋଷିଲ । ତେମନ କରିଯା ହୁଣ୍ଡି ଦ୍ରବ୍ୟ ହରି ନିଲ ॥ ହୁଣ୍ଡି ଯାରେ ବାମ ହୁଏ କେ ରାଖିବେକ ତାହାର । ଅନ୍ତେ ର ଲାଗିଆ ରାଜା ବ୍ୟାକୁଳ ଶରୀରେ । ବହନ

ଭୂଷଣ ସବ ବଳାଇନା କରି । କିନ୍ତୁ ଧନ ନଟାଡ ହଇଲ ଦଣ୍ଡଧାରୀ ॥ କୋଥା ଗେଲ ହାତୀ ଘୋଡ଼ା ମତ୍ତ ଇଗେଛ । କୁଞ୍ଜୟୁ କଞ୍ଚୟ ଛବେ ଉଚେ ନୃପବର ॥ କୋଥା ଗେଲ ଓଡ଼ରସ ରାଜ ପାକାକଲ । ମୋଟା ଅନ୍ନ ନାହିଁ ପାଏ ରଜା ଏକ ବେଳ । କ୍ଷୁଧାଏ ନା ମିଲେ ଅନ୍ନ ପାନ୍ତି ମିଲେ ଜାନ । ଗାଛେର ପଲ୍ଲେ କାଡ଼ି ଖାଏ ନୃପମଣି ॥ ବଡ଼ କ୍ଷୁଧା ଲାଗେ ରଜା ଘନଲେ ବୋଲିଲ । ଦ୍ରଭୂଷ ଯୁବେ ନରକଣ୍ଠି ବରଚିଲ ।

ତିନ ଦିନ ମହାରଜା ଅନ୍ନ ନା ପାଇୟା । ବନେରେ ଗୋଲେନ ଯାବ ଭିକ୍ଷା ମାଗିୟା ॥ ଶୁନ ଶୁନ ରମା ତୁମି ଥାକ ଗୋ ବସିୟା । ଭିକ୍ଷା କରି ଆବ ଆମି ସତ୍ୱର ଫିରିୟା ॥ ଏତେକ ବଲିୟା ରଜା ନଗର ଟୋଟରେ । ଚଲିତେ ନା ପାରେ ରଜା କ୍ଷୁଧାର ଆତୁରେ ॥ ଛତ୍ରପତି ଦେଖି ଏକ ଧୂଆଁରଛେ ଯାଏ । ଯାଚିବ ମାଗେ ଭିକ୍ଷା ଏକମୁଷ୍ଟି ପାଞ୍ଚି ପାଏ । ହେନ ମତେ ବହୁସ୍ଥାନେ ଭିକ୍ଷା ପ୍ରକାଶିଲ । ଖୁଦ୍ର ଏକମୁଷ୍ଟି ତାରେ ଭିକ୍ଷା ନା ମିଲିଲ ॥ ନଗରେ ଫଇୟା ରଜା ଫିରିୟା ସେ ଯାୟ । ତରୁ ତଲେ ବସି ରଜା କରେ ହାୟ ହାୟ ॥ ନାପିତେର ବେଶ ଧରି ଦୈତ୍ୟନାରାୟଣ । ରଜାର ଗୋଚରେ ଗିୟା କହେ ସେ ବଚନ ॥ ଶୁନ ମହାରଜା ତୁମି ଆମାର ବଚନ । ଚଲ ରଙ୍ଗ ମାଝେ କହେର କାରଣ ॥ ରଜା ବଲେନ ଶୁନ ଶୁନ ହେ ନାପିତ ଭାଇ । କ୍ଷୁଧାର ଜ୍ୱାଲାୟ ଆମି ବଡ଼ ଦୁଃଖ ପାଇ ॥ କ୍ଷୁଧାଏ ଯେ ପ୍ରାଣ ଜ୍ୱଲେ ଶୁନ ଓରେ ଭାଇ । ତିନ ଦିନ ହେଲ ଆମି ଅନ୍ନ ନାହିଁ ପାଇ ॥ ସେ କାରଣେ ନଗରେର ତଳେ ଅଛି ସେ ପଡ଼ିଆ । ଉଠିତେ ନା ପାରି ଆମି କ୍ଷୁଧାର ଲାଗିୟା । ଶୁନ ଭାଇ ଲାଗି ଡାକ୍ତା ଆମାର ଡାଗରକେ । ଏକ ଘଟି ଜଲ ଆନ ଦବେ ମୋର ମୁଖେ ।

ରାଜା ଦୁଃଖ ଦେଖି ପ୍ରଭୁ ଆଗମ ଚଳିଯା । ଏକଟି ଭଲ ପ୍ରଭୁ ଦିଲେକ ବୁଝିଯା ॥ ସଂଚର ହଇଯା ଏବେ ବଡେକ ରଜନ ॥ ତୁମାଠି ମାଗୁଛେ ମୋର କାଞ୍ଚନ ପରାନ । ବନୋଦିଯା ଜାପିଛ ସେ ଜହେନ ରାଜାରେ । ଖଜ୍ଜର ଲଇଯା ରାଜା ଜଜ ଦେ ତୁମରେ । ଚନ୍ଦ୍ର ନଖ ଦେଖି ଭକ ଲାଗିଲ ବସ୍ତୁରେ । ଖଞ୍ଜର ଲଇବ ଅମି ବିନା ଉଜଯାଏ ॥ ଏତ ବୋଲି ମୁଣ୍ଡ ସେ କାଟିଲ ତାହାଏ । ମସ୍ତକେ ରାଖିଲ ଚନ୍ଦ୍ର ଦାଢ଼ି ହସ୍ତେ ଧାଏ । ଦାଢ଼ିକେ ମୁଣ୍ଡ ନଳରେ ଖେଲଇ ସାଦୁକେ । ତାହାକେ ଖଞ୍ଜର ଲଗେ ଚନ୍ଦ୍ର ବାମ ପାଶେ । ହସ୍ତବେଣ୍ଟି ଜଣ ଧାଇଁ ଚଳିଲ ଭଞ୍ଜନ । ପୁନରପି ଅଇଲ ପ୍ରଭୁ ହଇଯା ବ୍ରାହ୍ମଣ ॥ ଦ୍ୱିଜବର ବୋଲେ ଶୁନ ହେ ନ ପ୍ରଭୁ । ଏଇ ଆସିଯା ଦେଲ ତୋରେ ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ ମୂରତି ॥ ଏହି ବେଶ ଧରି ଯାଅ ରଣରେ ମଧ୍ୟରେ । ସ୍ୱେର ବୋଲି ସମ୍ବୋଧନ କରିବେ ତୋମାରେ ॥ ଶୁଣି ରାଜା ମସ୍ତକେ ଫିରାଇ ଦେନକର । ଜାନ ବନ୍ତି ଦୁଃଖିତ ହଇଲ ମନ ତାର ॥ ରାଜା ବୋଇଲ ଦ୍ୱିଜବର ଶୁନ ହେ ତୋମାରେ । ନଗାରେ ଚନ୍ଦ୍ରପ ଚନ୍ଦ୍ରସେ ଚଳିକ ମଧ୍ୟରେ ॥ ଏତ ବୋଲି ବ୍ରାହ୍ମଣ ଉଠନେ ଚଲେ ଗେଲ । ଦୈବଜ୍ଞ ହଇଯା ରାମ ଆଗେ ପ୍ରବେଶିଲ ॥ ଦଯାମୟ ପ୍ରଭୁ କହେ ଶୁନ ଦୈତ୍ୟମନେ । ବଳରାମ ଏତ ଦୁଃଖ ପାଇ ନ ଜାନନେ ॥ କ୍ରୋଧ ହଏ ରଜାର ବୁଦ୍ଧି ଦୋଷେ ଏହ । ସ୍ୱପ୍ନେକେ ଦେମାର ଅମି ବିପଦ ସେ ଏତ । ବଧ୍ୟାବନେ ରାମ ଜିନ୍ତୁ କହିବୋ ତୋମାରେ । ଅଜ ନଗାରେ ସ୍ୱେର ଆଁସିବେ ମଧ୍ୟରେ । ସତ୍ତର ହଇଯା ତୁମି ଥାକିବେ ବସିଯା । ଅଇବେକ ସ୍ୱେରକେ ଖାଣ୍ଡା ମାଇବେ ଭୁଲିଯା ॥ ରାମବେ ଏବେନ୍ଦ୍ର ବଳ ଦେବେ[?] ଜଇଲ । ପ୍ରଭୁକ ମୁଖନ କହିକର୍ଣ୍ଣ ବଚନ ।

ରାଜାରେ ବସିଯା ଏହା ଚଳେ ସନ୍ଧ୍ୟାଟିରେ । ନଗାରାରେ

ବଜା ଚଲେ ଆପନା ମନ୍ଦିରେ । କୁହୁଆ ଦୁଆରେ ରାଜା ପ୍ରବେଶିଲ ଗିୟା । ଗ୍ରେର ବୋଲ ତାଙ୍କେ ରାମା ପଡ଼େ ହାମ୍ଫୁଦ୍ରା ॥ ଭୟରେ ପିଟିଲ ରାମା ଧଣ ଝାଣ୍ଟବାଡ଼ । ଭୂମିତେ ପଡ଼ଯ୍ୟା ବଜା ଯାଏ ଗଡ଼ାଗଡ଼ି ॥ ରାଜା ବୋଲେ ନିବେଦନ କର ତୋ ତୋମାରେ । ଆପନା ଘରଣୀ ହଯ୍ୟା ନ ଷ୍ଟ୍ଟ ଚହ୍ନ ମୋତେର ॥ ମନେ ତ ଯାନିଲ ରାମା ନୃପତି ବଲ୍ୟା । କୁଡ଼ଯ୍ୟା ଭିତରେ ନିଲ ବେନ ପାଦ ଧୂଯ୍ୟା । ରାଜାର ଆଗୁତେ ରାଣୀ କାଞ୍ଚାସେନକଥା । ହେନ ଟେକ କରିଲ ରାଜା ପ୍ରପଞ୍ଚ ଅବସ୍ଥା ॥ ରାଜା ବଲେ ହକଜତ କି କହିବ ତୋର । ପର୍ଭୁ ଅନାଦରେ ଏତେ ଦୁଃଖ ହୈଲ ମୋରେ ॥ ପୁର୍ବେତ ଫକୀର ଆସି କହେଛିଲ ମୋରେ । ତାର କଥା ଏଡ଼ ଭୁଞ୍ଜନ୍ତୁ ଏତ ଫେରେ ॥ ରାଜା ବୋଲେ ଶୁନ ରାମା କର୍ମଦୋଷ ଫଲେ । କତଦିନେ ଭ୍ରମି ଭିକ୍ଷା କେହୁ ନାହିଁ ଦିଲେ ॥ ପ୍ରଭାତେ ଉଠିଯ୍ୟା ରାଜା ରାମା ଦୁଇଜନ । ଆକୁଳବଦନେ ଯ୍ୟା ବସି କରେନ ରୋଦନ ॥ ସନ୍ଧ୍ୟାକାଳେ ପୂନ ପ୍ରଭୁ ଚିନ୍ତିଲ ମନେ । ପୁନର୍ବାର ଯାଇ ଆମି ରାଜାର ସଦନେ ॥ ଯଦି ସେ ରାଜନ ଅନ୍ନ ଛାଡ଼ିବେ ଆମାରେ । ତବେ ସିଂହାସନ ପରେ ବସାଇବ ତାରେ ॥ ଯଦି ରାଜା ରାମା ନା ଛାଡ଼ିବେତ ଆମାରେ । ବନ୍ଦିଖାନେ ଫେଲାଇବ ଲଯ୍ୟା ଦୋହାଁକାରେ ॥ ଏତେକ ଯାଞ୍ଚିଆ ମନେ ବଲେଧର୍ଯ୍ୟେଚୀରେ । ଭିକ୍ଷା ତରେ ଚଲେ ପ୍ରଭୁ ରାଜାର ହଜୁରେ ॥ ରାଜା ବଲେ କୋଥା ଭିକ୍ଷା ପାଇବ ଫକୀରେ । ଉଠିତେ ନପାରି ଆମି କ୍ଷୁଧାର ଆତୁରେ ॥ ଫକୀର ବୋଲେନ କେନ ରହ ଉପବାସ । ରାଜାବଲେ କହିଲେ କି ଦୁଃଖ ହେବ ନାଶ ॥ ଫକୀର ବଲେନ ଯଦି କହୁଲ ଶିଘ୍ନ । ତବେ ମୋହୁ ରାଜ୍ୟାଟେ ହବେ ନୃପମନ ॥ ଫିକିରେର କଥା ରାଜା କର୍ଣ୍ଣେତେ ଶୁନ୍ୟା । କ୍ରୋଧ ଅଗ୍ନି ସମ

ହିଟ୍ବା ହସିଲ ଉଠିସ୍ତା । ଦୁକ୍ତହାତେ ଲଠିଲସ୍ତା ପିଠିରେ ଚଳିଲା । ଝଟୁଝଟ୍ସା ବମ୍ବ ବଢ଼ା ଲଠି ଘୁଷାଇଲ । ଗଜା ବଲେ କେଜ ଲଠି ଚଢ଼ାଇଲ ଭୂମି । ନଦାରୁକ ଫକୀର ଏ ବଢ଼େବୁଁ ଟୋଅମି ॥ ବମ୍ବ ବଲେ ବଜା ହେ କୁମାର ଦୁଷ୍ଟମନେ । ଏତ ଦୁଃଖ ଦେଲ ମୋତେ ପ୍ରଭୁ ନାହୁସୁନେ ॥ ବମ୍ବର ବଚନ ରଜା ନ କରେ ଶ୍ରବନ । ଫକୀର ଅଗୁଣେ ବସେ କଲ୍ପ ଦର୍ଶନ ॥ ରାଜାର ଦେଖିସ୍ତା ବଡ ଦୁଷ୍ଟ ବ୍ୟବମାନ । ବଡ଼ କ୍ରୋଧେ ଘାଏ ଚଳି ସତ୍ୟେନାବସ୍ଥନ ॥ ଫକୀରେର ବେଶ ଛୁଡ଼ି ସତ୍ୟ-ନାରାୟନ । ବ୍ରାହ୍ମନେର ବେଶେ ପ୍ରଭୁ କଲେ ଗମନ ॥ ବ୍ରାହ୍ମନ ବେନ୍ଦନ ରଜା ଶ୍ରୀଛରେ ବଚନ । କ୍ଷୁଧାରେ ଆତୁର କେନ ମର ଦୁଇ ଜନ ॥ କର୍ଣ୍ଣାଟ ଦେଶର ରାଜା ବଡ଼ ଭାଗ୍ୟବାନ । ଦାନ ଧ୍ୟାନ ହଦାବନ୍ତି ଦୀଆ ପ୍ରଭିଦନ । ପ୍ରାନ ରକ୍ଷା ହବେ ପଡ ତୋମା ଦୁହାଁ-କାର । ଶୀଘ୍ରହତ୍ସା ଯାଅ ସେଇ ରଜାର ଗୋଚର ॥ ସଙ୍କଳ୍ପ ନବ ଚଳ ତୋମା ଦୁଇଜନେ । ବଜା ବମ୍ବ ପଡ଼ିଗ୍ଲା ବ୍ରାହ୍ମନ ଚରନେ ॥ ଧ୍ୱଜି କୁମାର ହବେ ବୋଲି ବୋଲେ ମହାଶଏ । ପ୍ରଭୁର ପୁରାନ ଭକ୍ତବର୍ଣ୍ଣି ଉଦେ ଗାଏ ॥ କୃପାମୟ କରୁନାସାଗର ସତ୍ୟପିର । ରାଜା ରାନୀ ଲସ୍ତା ସାଥେ ଚଳିଲ କାତର ॥ କର୍ଣ୍ଣାଟ ଦେଶେତେ ଗୁପ୍ତ ରାଜା ରାନୀ ଲସ୍ୱ । ଆପନ ଗେଟଲେନ ପ୍ରଭୁ ଅନ୍ତର୍ଦ୍ଧାନ ହସ୍ୱ । ରାଜାରାନୀ ଟସ୍ୱା କେହିଁ ନଗରେ ପ୍ରବେଶ । ସହର ବାଜାରେ ଫିରେ ଲଏସ୍ତା ଉଦ୍ଦେଶ ॥ କତଦୂରେ ଟସ୍ତା ଦେଖେ ରାଜାର ମହଲ । ଲନ୍ତ ସିଂହାସନ ଜନ ହସେ ସେ ଉଜ୍ଜଳ ॥ ଦୁଆରେତେ ରାଜରନ୍ମ ପ୍ରବେଶ ହଇଲ । ଦେଖିସ୍ତା ଦୁଆର ଛାଡ଼ ପଥ ନା ପାଇଲ ॥ ଭାଜଜାନୀ ବଲେ ଶୁନ ଦୁଆର ସଜଲ । କ୍ଷୁଧାଏ ପରାନ ବଡ଼ ହଲେ ବିକଳ ॥ ଶୁନିଲଇଁ ମହାରାଜା ମହିମା ପ୍ରକାଶ । ଆସିଅଛୁ

ରାଜାକେ କହିୟା ଚିତ୍ତଅଂଶ ॥ ଦୁଆର ଶୁନିୟା ସବ କହନ୍ତି ଲଗିନ୍ । ସ୍ନାନ କରିବାର ବେଲ ଅବଶେଷ ହୈଲ ॥ ସତେଇ କହିୟା କେନ ନା ଏବେ ହେଥାଏ । ଭୂଷେଣ୍ଡ ଆସିବେ ଜାଣି କହିଲୁ ତୋମାୟ ॥ ଅତ ଶୁନି ରାଜା ରାଣୀ କରେ ହାଏ ହାଏ । ଅକାଲ ଚଣ୍ଡକ·ଯେନ ପଡିଲ ମାଥାଏ ॥ ରାଜା ବଲେ ତୋମ୍ନ ସ୍ୱାଧୀନ ଜାନିଲ ମୋରେ । ହାତେତେଛ ଖରଚ ନାହି ବାଞ୍ଛ ନ ପ୍ରକାରେ ॥ କାତର ହଇୟା ରାଜା ରାଣୀ ଦୁଇଜନ । ଚଲିଲେ ମିଶିୟା ତବେ କରିଲ ଗମନ ସତ୍ୟନାରାୟନ ପ୍ରଭୁ ଶୂନ୍ୟପଥେ ଗିୟା । କୁମରେର ଚନ୍ଦ୍ରହାରନିଲ ଚୋରାଇୟା । ରାଜାରାଣୀ ଦୁଇଜନେ ଶୁଏନ୍ତେ ଅଜ୍ଞାନେ । ଚନ୍ଦ୍ରହାର ଲୟା ରାଖିଲ ସେଖାନେ ॥ ଭାଣ୍ଡାର ମନ୍ଦିରେ ତବେ ଢୁଣ୍ଡିଲେକ ଚୋର । ରାଜା ଘରୁ ଚନ୍ଦ୍ରହାର ନିଲ କୋନ ଚୋର ॥ କଟାଲେ ଡାକିୟା ଆଜ୍ଞା ଦିଲେନ ରାଜନ । ଚୋର ଧରି ଆନ ଦିଅ ଆମାର ସଦନ ॥ ଚୋର ଧରି ନାହି ଦିଲେ କହିଲୁ ନିଦାନ । ସବଂଶେ ତୋମାର ଆଜ ବଧିବ ପରାଣ ॥ ଡରେ ଅସ୍ଥିର ହୟା ଚଲେ ନଗରତେ । ଚୋରକେ ଖୋଜିୟା ଫିରେ ସହର ବାଜାରେ ॥ ଘରେଘରେ ଯାୟାବୁଲେ କେହ ନାହି ଧରେତେ । କଟାଲ ନାପାଇଲ ଉଦ୍ଦେଶ କହୁଟେ । ସତ୍ୟନାରାୟନ ଫକୀରେର ବେଶ ହୟା ॥ କଟାଲେର କାଛେ ଉପସ୍ଥିତ ହଇ ଗିୟା ॥ ଫକୀର ବଲେନ ବାବା ଶୁନ ଅନୁଚର । କାହାକେ ଖୋଜିୟା ଫିର କହ ଏକବାର ॥ ଫକୀରେର ଅଗ୍ର ତବେ କହେ ସେ କଟାଲ । ଚୋର ଲୟାଗେଲ କୁମରେର କଣ୍ଠମାଲ । ମହାରାଜା ଚନ୍ଦ୍ର କଣ୍ଠମାଲ ନା ପାଇବେ । ବଂଶ ସହିତେର ମୋର ଗର୍ଦ୍ଦନ କାଟିବେ ॥ ଏ ହେତୁ ଖୁଜିୟା ଫିରି ଆମି ହେ ଦିଅନ । ଚୋର ନା ଧରିଲେ ମୃତ୍ୟୁ ହଇବେ ନିଦାନ ॥ ଫକୀର ବୋଲେନ ଶୁନ ଶୁନରେ କଟାଲ । ନିଶ୍ଚେ କହିତେଛି ଆମି ଯାବ ଚେତକାଲ । ଯଦ୍ୟପି ଅଟଇ ମାଲ ପାଇବେ ମୋରେ ।

ଜେଇଖାନେ ଯେବେ ଆମି ଦେଖାଇବ ତୋରେ ॥ କଟାଲ କଇୟା
ସଙ୍ଗେ ସନ୍ଧ୍ୟାକାଳେ ଯାନ । ଗାଛତଳେ ରାଜାରାଣୀ ଶୋଇୟେଛେ ଆପନ ॥
ଛିଣ୍ଡା କାନ୍ଥା ଭିତରେ ଆଛେ ଏ କଣ୍ଠମାଲ । ରାଜାରାଣୀ ଦେଖି
ବଡ଼ ହଇଲ ଖୁସିହାଲ ॥ ରାଜା ବଲେ ବଧୂ ଆଜ ହଇଲ ପ୍ରସନ୍ନ
କାନ୍ଥାର ଭିତରେ ପାଇ ରତ୍ନ ଆଭରଣ ॥ ପୁନରପି ଚଳିଯାବ
ଆପନା ସଦନେ । ରତ୍ନମାଳ ଭଞ୍ଜାଇୟା ଖାବ ଦୁଇଜନେ ॥ ତୁମାର
ସେବା କରିତେ ଜନେଜନ ଦାସୀ । ପୁନର୍ବାର ଗିୟା ଆସି ରାଜା
ପାଟେ ବସି ॥ ଘୋଡ଼ା ଚଢ଼ି ସିଂହାସନ କରିବ ସକଲ । ରାଣୀ
ବଲେ ରାଜା କେନ ହଇଛ ବାତୁଲ ॥ କେ ଜାନେ କାହାର ହବେ
ରତ୍ନ ଆଭରଣ । ଧ୍ରୁବେ୍ୟର ଲାଗିୟା କିବା ବିପତ୍ତି ଏଖନ ॥ ଏହିକଥା
ଶୁନେ ଯଦି ଏହି ନରପତି । ଆମ ଦୁହାକାର ଏଖନ ପଡ଼ିବେ
ବିପତ୍ତି ॥ ଦିଃୟାର ମଧ୍ୟେ ରତ୍ନ ଝବ ଗ୍ରାସାଇୟା । ଶୁନ୍ୟ କାନ୍ଥାଖାନ
ରାଜ ରାଖେ ଲୁକାଇୟା ॥ ହେନକାଲେ ମହାପ୍ରଭୁ କଟା ଲଇୟା ।
ରାଜା ରାଣୀ ଦୁଜନାକେ ଦେଖାଲେନ ଗିୟା ॥ ଦୁଇଜନଙ୍କୁ ଲାଲ କରି
ପ୍ରତ୍ୟେ କ୍ରୋଧଭରେ । ନିଗୁଡ଼ ବନ୍ଧନ ସେ କରିଲ ନୃପତିରେ ॥
ଡାକନ୍ତୁ ନୃପତିକି କେଶ ଧରିବେନ ଗିୟା । କେହୁ ନିଲ କଣ୍ଠମାଲ
ହାତୁଁ ଛଡ଼ାଇୟା ॥ କେହୁ ଦାଢ଼ିଧରି ଟାନି ଧରେନ ତାହାଏ ।
ଅଗ୍ରନ୍ତ ଖାଇୟା ଭୂମେ ପଡ଼ି ଦଣ୍ଡବାଏ । ନୃପତି ବଲେନ ଶୁନ
ନିଷ୍ଠୁର କଟାଲ । ଆମି ତବୁ ନାହିଁ ଆନ ତୋର କଣ୍ଠମାଲ ॥
ଦୈବକପାଲେ ବଧୂ ମୋରେ ଦିଲେନ ଆନିୟା । ଶୁନିଆ କଟାଲ
କ୍ରୋଧେ ଉଠିଲ ବଲିୟା ॥ ପିଛଡ଼ା ବନ୍ଧନ ତବେ କରି ନୃପତିରେ ।
ବନ୍ଧ ଛଡ଼ାଇଲ ତାହା କଟୋର ହଜୁରେ ॥ ଦୁର୍ଜନ କପଟ ଯାହ
ହଇୟାଛେ ଯଥା । ପୁଷ ହଇୟା ଶୁଣିଲ ତାର ପିତା ମାତା ॥
କହୁ ଆଲେ ଅଙ୍ଗ ତବେ ଦିଲେନ କୁମରେ । କାରାଗାରେ ବନ୍ଦକରି
ରାଖୁ ଦୁହାଁକାରେ ॥ ରାଣୀ ବଲେ ମହାରାଜା କ କରି ଏଖନ ।

ଆମାର ବଚନ କେନ କରିଲେ ଲଙ୍ଘନ ॥ ଆମାର ଚରଣ ଯଦି ମାନଙ୍କର ଗଞ୍ଜନ । ତବେ କି ବଧାଙ୍କ ବୃଥା ଚଣ୍ଡୀର ଏମନ । ଛୋଆ ଦେଲ ରାଜ୍ୟରେଖର ଦଣ୍ଡସିଂହାସନ । କାରାଗାରର ଅବଶେଷେ ହଇଲୁ ବନ୍ଧନ । ଖଣ୍ଡିବା ହାଣିଲ୍ ରାଜା ଚେତନା ପାଇୟା । କି କାଜ ହଇଲ ମୋରେ କୋଦ ଦେବମାୟା ॥ ପୀରେର ନିଶାନ ନା କରିଲୁଁ ଅଙ୍ଗୀକାର । ଅତଏବ ଯାତନା ତବେ ହଇଲ ଆମାର ॥ ଛାଡ଼ିନା ପାଇନୁ ଆମି ନିଭୃତ ହୟା । ଅନ୍ତରେ ବାଣ୍ଡକେ ଆମି ଧନ୍ ଭ୍ରସାଇୟା ॥ ପୀରଙ୍କ ଏଖନ ଅମି ନଙ୍କର ସ୍ମରଣ । ଅଚେତ୍ୟ କ୍ରିୟା କରିବେ ପ୍ରଭୁ ନାରାୟଣ ॥ ଏତେକଲ ନାରାୟଣେ କରିଲ ଧିଆନ । ନା ଚିହ୍ନି ମୂର୍ତ୍ତିର ମଧ୍ୟ ହଇଲ୍ ଅଜ୍ଞାନ ॥ ବଡାଇ ଭାଙ୍ଗି କଲୁ ପାଏକ ବନ୍ଧୁୟା । ଏସମୟେ ଫକୀର କର ଦେ ସନ୍ଧ ଦୟା ॥ ଶ୍ରୀଙ୍କମ ମାନସ କରିର ଦୁହାତ ଯୋଡ଼ିୟା । ସତ୍ୟପୀର ସାହେବର ହୃଦୃକ ଦୟା ॥ ଆଜମାତେ ଥାକ ତବେ ଜାନିଲ ଖୋଦାଏ । ଦ୍ରୁତଗତ ସ୍ୱରାନ ଭବକଣ୍ଠ ରସେ ଗାଏ ॥

ରାଜାର ନନ୍ଦନୀ ସଙ୍ଗେ ରାଜାର ନନ୍ଦନ । ପାଲଙ୍କେ ବସିୟା ଗେଲ କରେ ଦୁଇଜନ ॥ ଅସମାନେ ଥାକିୟା କହେନ ସତ୍ୟପୀରେ । ଶୁନହେ ରାଜାର ବେଟା କହିରେ ତୁମାରେ ॥ ବେର ବୋଲି ତଦ କରି ନଖିଆଛ ଯାରେ । ତୋମାଦେର ସେ ମାତା ପିତା କାନ୍ଦିଛନ୍ତି ତାରେ ॥ ମୃତବତ ହୟା ଯତ ନା ଚିହ୍ନିଲ ମୋରେ । ସେକାରନେ ଏତ ଦୁଃଖ ହଲୁ ଆମି ତାରେ ॥ ପିତା ମାତା ଘରେ ଲୟା ଯାଅ ପୁନର୍ବାର । ଦେଶେ ଗିୟା ରାଜପାଟ ବସାଞ୍ଚ ତୋମାର । ଏତ କହି ଅନ୍ତର୍ଦ୍ଧାନେ ଗେଲ ନାରାୟଣ ଚକିତ ହଇୟା କେତେ ରାଜାର ନନ୍ଦନ ॥ ଅବିଳମ୍ବ କହ ଆକ ଆଜନ୍ ଭାଜିୟା । ମଧୁର ବଚନ ଭଦ୍ରେ ବିଶ୍ୱାସ କରିୟା । ରାଜା ବଲେ ବନ୍ଧ କରିଅଛି ତୁମି ଯାରେ । ଶ୍ରୀଗୁରୁଙ୍କ ଆଜ ରାଜେ

ଆମାର ହଜୁରେ ॥ କହୁଅଛନ୍ତି ଟିପୁ ବୋଲେ ବନ୍ଦିଶାଳା ଘରେ । ମହାରାଜା ଆଜ୍ଞା ଦେବେ ଚଳ ହେ ହଜୁରେ । କହିଲେକ ଶବଦ ଶୁଣିଯା ନୃପବର । ସେକ୍ଷଣେ ଅଛି ଦେଢ଼ ଶୁନ ଅନୁଚର ॥ ଭର୍ଜନ କରିଯା ଦଣ୍ଡ କହିଲେ ଡାକିଲ ॥ ଜୁଣ୍ଡା କାଣ୍ଠା ନେଇ ତାର ଆଗୁ ଦାଣ୍ଡାଇଲ ॥ ଉପରେ ଅଧର ହସ୍ତ ତବେ ମହାରାଜେ କହା- ଲେକ ଯୋଦଧର ଆଗୁରେ ଦାଣ୍ଡାଏ ॥ ପ୍ରାଣଦାନ ଦିଅ ତୁମି ଆମାଙ୍କୁ ହେ ବାବୁ । ତୁମାର [illegible] ଆଜ ବନ୍ଦୀଖାନା ଘରେ । କହୁଅଛନ୍ତି ବଳେ ମନେ ଘାଣ୍ଟି କରି ଧ୍ୟାନ । ସେସ୍ଥାନେ ପାର ହଇଲ ତୋମାର ଦୁର୍ଗତି ॥ ତୁମି ନା ବଲିଲେ ତାହା ଧୃଷ୍ଟି ଦୁର୍ଗ । ନା ଜାନ ସେଖାନେ ଛଦା କରେନ ନୃପତି ॥ ତୁମି ସେ ଆମାକେ ବାରେ ବାଞ୍ଚାଇଯା ଗଲ । ବନ୍ଦିଘରେ ମୈନ୍ୟ ବୋଲି ନୃପେ କହ ଯାଇ ॥ କହୁଛନ୍ତି ବଳେ ହଇ ଶୁଣ ହେ ବଚନ । ରାଜା ଆଜ୍ଞା ହେମନେତେ କରିବ ଲଙ୍ଘନ ॥ କ୍ଷୁଧାର ଆତୁର ହୋଇ ଚଳିତେ ନା ପାରେ । କରଧରି ନଗରର ତୁଳି ନିଲ ତାରେ ॥ ଧରାଧରି କରି ତାରେ ନେଇ ଯାଉଛନ୍ତି । ଉପସ୍ଥିତ କରାଇଲ କୁମର କାଛେତେ ॥ କୁମର ଦେଖିଲ ପିତା ପ୍ରପଞ୍ଚ ମୂରତି । ନାପିତ ଡାକିଯା ଭଦ୍ର କରିଲ ତଡ଼ିତ ॥ ମୁଣ୍ଡନ କରିଯା ତାରେ କରିଲ ପତନ । ସ୍ନାନ କରାଇଯା ଦିଲ ବସନ ଭୂଷଣ ॥ ଦଧି ଦୁଗ୍ଧ ମିଷ୍ଟ ଅନ୍ନ ନାନା ପ୍ରକାରର । ନୃପତିର ପେଟ ଭରି କରାଏ ଆହାର ॥ ତାମ୍ବୁଲ କର୍ପୂର ଭାଜନ ଗାଲବାଙ୍ଗର ଦିଲ ॥ ବଡ଼ର ପଲଙ୍କ ପରେ ନେଇ ବସାଇଲ ॥ ଏ ସବ ଦେଖିଯା ରାଜା ହଇଲ ଖୁସାଲ ଅନ୍ତରେ କର୍ମଦଶା ଆମାର ଫଳିଲ । ରାଜାରାଣୀ ଦୁଇଜନ ସୁସ୍ଥିତ ରହିଲ । କବକର୍ଣ୍ଣ ନଲରାଜା କପାଳ । ଫିରିଲ ॥ ରାଜାରାଣୀ ଦୁଇଜନ ଏକତ୍ର ହୋଇଯା ॥ ଶିଳ୍ପା କରିଏ ଶିଶୁ ଆଗୁରେ ବସିଯା ॥ କହ ବନ୍ଦର ଶୁଣ ତୁମା ଦୁର୍ଦ୍ଦଶାର ॥

କିବା ନାମ କେନଦେଶେ ଘର କହ ତୋହର । ଦୁର୍ଜନ କହିଲା ନାମ ଆମ୍ଭରେ କହୁଥାଉ । ଅମ୍ଭିକା ନ କରେ ରତ ଯେ ଆମି ନ ମୁକାଉ ସେ ସବୁ ଗୁଣ୍ଡିଯ଼ା ଆମ୍ଭେ ଦଲୁଁ ଉଡ଼ାଇଦିନି । କେ ମୂର୍ଖ କହନ୍ତେ ତାରେ ଦୁଃଖର କାହିଁମା ॥ ଶୁଣିଯ଼ା କୁମର ମନେ ଆନନ୍ଦ ହୋଇଯ଼ା ସ୍ୱର୍ଣ୍ଣ ଅଙ୍ଗୁଷ୍ଠ କରୁଁ ଫଲ ଦେଖାଇଯ଼ା । ଅଙ୍ଗୁଷ୍ଠ ଦେଖିଯ଼ା ତାହା ବିସ୍ମୟ ହୋଇଯ଼ା । କାହିଁକି ଲଗିଲା ରାଜା ଅଙ୍ଗୁଷ୍ଠ ଚାହିଁଯ଼ା ॥ କୁମର ବୋଲେନ ତୁମି କାହିଁକି କାରଣ । କହ କହୁ ଶୁଣି ଅଭି ତୁମାର ବଚନ ॥ ରାଜା ବଲେ କହୁଥେ ଅମାର ପାଶେ ହଞ ବିସ୍ମୟ ହୋଇଲୁ ଅମି ଅଙ୍ଗୁଷ୍ଠ ଦେଖିଯ଼ା ॥ ଆମାର କୁମର କରେ ଏ ଅଙ୍ଗୁଷ୍ଠ ଥିଲା । କହ ବାବାଏ ଅଙ୍ଗୁଷ୍ଠ କେମନ୍ତ ପାଇଲା ॥ କୁମର ବୋଲେନ ଅବଧାନ କରିଶୁଣ । ତୁମାର ନନ୍ଦନ ଆମି ମୋରେ ନାହିଁ ଚିହ୍ନ ॥ ରାଜା ବଲେ ପୁନବୋଲି କହିତେ ନା ପାର । ବାପୁକେ ମାରିଯ଼ା ତୁମ୍ଭୁଁ ସିନ୍ଦୁକତେ ଭଞ । ପକାରେର କେଶ ଧରି ସତ୍ୟନାରାୟଣ । ଶିଶୁମା ମାଗେନ ମୋରେ କହିତେ ଆପନ । ଚିହ୍ନ ଯଖନ ଅମି ଏ କଲୁ କବୁଲ । ବଡ଼ କ୍ରୋଧେ ମହାପ୍ରଭୁ ଫେରିଆ ଚଲିଲ ॥ ଗୁରୁ ଘରେ ପାଠ ପଢୁଥିଲେ ଯେ କୁମରେ । ତାହାକେ ଭେଟିଲା ଦେଖା ଶିଶୁମର ତରେ । ଶିଶୁମା ମାଗିଲା ଯଦ ଆମାର ନନ୍ଦନ । ଦୁଆକର ନାରାୟଣ ହେଲା ଅନ୍ତର୍ଦ୍ଧାନ ॥ ସକଲ କୁମରେ ବାପୁ ସଙ୍ଗକରି ନିଲ । ଆମାର ଜନ୍ମତେ ବନେ ପୂଜା ଯେ କରିଲ । ହେନମତେ ଆମି ବନେ ପ୍ରବେଶିଲୁଁ ଗିଯ଼ା । ଶିଶୁମା ବାଣ୍ଟେନ ବାଞ୍ଛା ଆନନ୍ଦେ ହୋଇଯ଼ା । ଶିଶୁମା ଦେଖିଯ଼ା ଆମାର କ୍ରୋଧ ହୋଇଲ ମନ । କହୁଅଛେ ଅଙ୍ଗ୍ଳା ଶିଲ ମାରେ ତେ ନନ୍ଦନ । କହୁଅଛ ମୁତରେଠ ହସ୍ତେ ମାରିଲ । କଭୁ ଏକ ହେଠ ବାପୁ ଅଙ୍ଗେ ନାଲଗିଲ ॥ ମହା କ୍ରୋଧ ହାପୁ ଆମ ଅଗ୍ନେ ଫେଲିଛ । ମନୁଷ୍ୟ ଜନ୍ମେ କେ କୁଆଡ଼ୁ କହେ ନାହିଁ ॥

ତୁଷ୍ଟିରେ ନା ପାଶ୍ ଆମି ମୂର୍ତ୍ତିମନ୍ତ ହୟା । ସିନ୍ଦୂରେ ଭୂଷିଆ ତାରେ ଦିଲୁଁ ଗ୍ରାସାଇୟା ॥ ପୂର୍ବେର ବଧିଲୁ ଆମି ଏଇ ପରକାରେ । ଅନେକ ଯାତନା ଦୁଃଖ ପାଇଲ୍ ଆମାରେ ॥ ଶୁନ ଚନ୍ଦ୍ରଜିତ ତରେ ଆନନ୍ଦ ହଇୟା । ମା ବାପେର ଚରଣେ ସେ ପଡ଼ିଲ୍ ଲୁଟିଆ । ଅପରାଧ କ୍ଷମ ତୁମ ମୁଞ୍ଚିଦ ଏକ୍ଷନ । ସେଇ ଚନ୍ଦ୍ରଜିତ ଆମି ତୁମାର ନନ୍ଦନ ॥ ଯତ ଅପରାଧ ଦିଲୁଁ ନା ଧରିୟା ମନ । ଆଶୀର୍ବାଦ କର ମୋର ରକ୍ଷିୟା ଚରଣ ॥ ଦାନଧୁନ ଚିହ୍ନିୟା ନା ହବେକ ଶିରମା । ତାର ତରେ ଏତ ଦୁଃଖ ପାଇଲେ ଯେ ତୁମି ॥ ଶୁନ ମହାରାଜା ତାରେ ଆନନ୍ଦ ହଇୟା । ବାହୁ ତୋଲେ ଲୟା ବଦନେତେ ଚୁମ୍ବ ଦିୟା ॥ ଧନ୍ୟ ଧନ୍ୟ ସର୍ଦ୍ଧ୍ୟଣୀର ମନେତେ ଭାବିୟା । ହଜାର ସଲାମ କରେ ଦୁଇ କର ଯୋଡ଼ିଆ ॥ ତବ ଜଗମତ ପ୍ରଭୁ ଜାନିଲୁ ଏବେ ନ । ପ୍ରତିବତ୍ସରେତେ ପୂଜା କରିବ ଯତନ ॥ ପିତା ପୁତ୍ର ପରତେକୁ ହଲେକ ରଷ୍ଟନେ । ପ୍ରଭୁର ପୂଜନ କର୍ବକର୍ଣ୍ଣ ରହେ ସ୍ଥାନେ ।

କୁମର ବଲନ୍ତି ବାବା କରି ନିବେଦନ । ଦୂର କର ଦୁଃଖ ଶୋକ ସ୍ଥିର କର ମନ ॥ ଶୁନ ମା ଆରାମ ତବେ ଆନନ୍ଦ ହଇୟା । ମୁଖେ ଦିଲ ଚୁମ୍ବନ ସେ ଆଶ୍ୱାସ କରିୟା ॥ ଧନ୍ୟ ଧନ୍ୟ ସର୍ଦ୍ଧ୍ୟଣୀର ମନେତେ ଭାବିୟା । ନମସ୍କାର କରେ ତିନେ ଦୁକର ଯୋଡ଼ିୟା ॥ ଏମନ ଚକ୍ଷିନା କୋଲିନ ଚିହ୍ନିଲୁ ତୋରେ । ଏବେ ସେ ଜାନିଲୁ ପ୍ରଭୁ ଦୟା ହୈଲେ ମୋରେ ॥ ଏତେକ ଭାବିୟା ରାଜା କରେନ ବିଚାର । ଦୁମନ୍ତର ମୁଖ ଫେର ଗୃହେ ପୁନର୍ବାର । ଶୁନ ବାଛା ମୋର କର୍ମେ ଛିଲ ବିଡ଼ମ୍ବନା । ତୁମାତରେ ଆମାର ସେ ଦୁଃଖର ଯନ୍ତନା ॥ ଦୟାବାନ ପୀର ବୋଲି ଏବେ ସେ ଜାନିଲୁ । ପଂଜାରେର ଦୟା ହୈଲ ତୁମାରେ ପାଇଲୁଁ ॥ ବଡ ଦୟାବନ୍ତ ପୀର ବଲେ ମହାରାଜା । କୁଦିଶ୍ମାନ କରି ତାର ନା କରିଲୁ ପୂଜା । ଶୁନିୟା କୁମର ବଡ଼ ହରଷିତ ହୈଲ । ଆପନା ଶୁଣିତ ଯାତେ ଏ

ସବୁ ଜନ୍ମିଲ ॥ ଶୁଣ ଶୁଣ ମହାରାଜା କହନ୍ତି ଯେ ତୋମାରେ । ପିତା ମାତା ଆସିବେକ ନବାର ତାତରେ ॥ ରାଜା ବୋଲେ ମୁଁ ଜାଣେ କହନ୍ତ ଆମାରେ । ଅଶ୍ୱ ଉପର ବଢ଼ା ସଙ୍ଗ କରି ତୋଟେକ ॥ ଏତେ ଶୁଣ ଚନ୍ଦ୍ରଜିତ ଆନନ୍ଦ ହଇଲ । ମାତା ପିତା ଆନି ତାହାଙ୍କେ ଭେଟ କରା-ଇଲ ॥ ସମ୍ମୁଖ ଦେଖିଣ ରାଜା ଆନନ୍ଦିତ ମନ ସୀ । ସାମାଲ୍ଲ ଆନ ତାରେ କରେ ସମର୍ପଣ ॥ ଏଥାପୁ ଲକ୍ଷ୍ମୀପୁରରେ ରାଜାର ନନ୍ଦନ । ଆପନାର ଦେଶେ ବାହୁ କରିଲ ଗମନ ॥ ବାଦ୍ୟ ଯେ ବାଜନା ଜରି ଚଳିଲେ ହରଷେ । ପ୍ରବେଶ ହଇଲ ବାହୁ ଅମ୍ବିକାର ଦେଶେ ॥ ରାଜମନ୍ତ୍ରୀ ଜନ ସବୁ ଅନ୍ୟ ଦେଶେ ଥିଲେ । ରାଜାର ଆଗମ ଦେଖି ସକଳେ ମିଳିଲେ । ଯେ ଯାହାର ଇଚ୍ଛାମତେ ଥିଲେ ସୁଖେ ଯାଏ । ସବା-କାରେ ପ୍ରବୋଧିଣ ତାଙ୍କୁ ଦଣ୍ଡ ଦିଏ । ତ୍ରିଦେବ ଗିଯୁ ମହାରାଜା ପ୍ରତେକ ହଇଲ । ପୁତ୍ର ବଧୂ ଲୁଣ୍ଡା ରାଜା ଜାମାତରେ ଗେଲ । ସତ୍ୟନାରାୟଣ କଥା ମନେ ପଡ଼ିଗଲ । ମନେ ପୂଜା ଯେ କରିବ ରାଜା ଅତ୍ୟନ୍ତ ଯତନେ ॥ ସୁରଭିରେ ଗୃହଶାଳ ରାଖିଲ ଗାଡ଼ିଣ । ଆସ୍ଥାନ କରିଲ ନବରତନ ବସୁଡ଼ିଣ । ଶଏ ହଜାର ପାନ ଶଏହଜାର ଗୁଆର । ସର୍ଜ୍ଜ ଲକ୍ଷ ପାଁକାକାଲ ରାଖେ ଯତ୍ନ କରି ॥ ଗନ୍ଧପୁଷ୍ପ ଧୂପ ଦୀପ ଯତନେ ରାଖିଣ । ପୂଜା କରେ ବ୍ରାହ୍ମଣ ଯେ ଆନନ୍ଦିତ ହୁଏଣ । ନୈବେଦ୍ୟ ଘଣ୍ଟାରେ ରାଖେ ମିଠାଇ ଶିରଣୀ । ନାରାୟଣ ମନ୍ତ୍ରେ ପୂଜା କରେ ଦ୍ୱିଜମଣି । ନୃପତି ପ୍ରନାମ କରେ ନାରାୟଣ ପାଏ । ପ୍ରସାଦ ବାଣ୍ଟି ଦିଣ ରାଜା ଦିଲେନ ସଭାଏ ॥ ଅକିଞ୍ଚା କରିଣ ଯେବା ପୂଜେ ନାରାୟଣ । ଚିରାୟୁଷ ଧନପୁତ ପାଏ ସେ ଭକ୍ତନ । ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ କୀର୍ତ୍ତିତେ ଗାଏ ନାରାୟଣ ପାଏ । ହର୍ଷବଲ ଚନ୍ଦ୍ରଜିତ ପାଲ ହେଲିଲ ପାଏ ॥

ମୁଦ୍ରାକର— ଶ୍ରୀ ଭ୍ରମର ବର ହେନ୍, ଶାରଦା ପ୍ରେସ, କଟକ-୧

ଚନ୍ଦରାଚାନ୍ଦ ପାଲା

—※—

[୧୧]

ମାନକ୍ୟସହରରେ ବସେ ରାଜା ସନାତନ । ହାତୀ ଘୋଡ଼ା ସୀମା ନାହିଁ ଅମୁଲ୍ୟ ରତନ ॥ ଦାସୀ ପରିବାରୀ ଗ୍ରାହେ ରାଣୀ ଦୁଇଜନ । ପୁତ୍ରର ଲାଗିଣ ରାଜା ବଢ଼ାଇ ଭବନ ॥ ଦୁଃଖ ସୁଖ ମନେ ପଡ଼େ ବଢ଼ାଇ ଜଞ୍ଜାଳ । ମହା ଦୁଃଖ ହେଲ ପ୍ରଭୁ ନା ଦେଲ ଛୁଆଆଳ ॥ ନାହିଁ ଦେଲ କାନା କୁଜା ନାହିଁ ଦେଲ ଖେଡ଼ା । ପୁତ୍ରର ଲାଗିଣ । ଆମି ଜନ୍ମ ଆଣ୍ଟୁକୁଡ଼ା । ରାଜା ବଲେ ମୋର କଥା ଶୁନ ପାଟରାଣୀ । ଶିବ ପୂଜା କଲେ ତୁମି ପାବେ ଯାଦୁମଣି ॥ ରାଣୀରେ କହିଆ ତବେ ଏସନ ବଚନ । ଶିବ ପୂଜା କରେ ରାଜା ହରଷିତ ମନ ॥ ପ୍ରତିଦିନ ଯାଏ ରାଜା ଶିବ ପୂଜିବାରେ । ମାନସ କରିଣ ପୂଜେ ପୁତ୍ରର ଖାତରେ ॥ ଏ ସମୟେ ନାରାୟଣ ବଇଷନ ଆସ୍ଥାନେ । ନାରଦ କହେନ ଗିଯା ସତ୍ୟନାରାୟଣେ । କି କର କି କର ପ୍ରଭୁ କି କର ବସିୟା । ସନାତନ ରାଜାଦେଖେ ସେବା କରୁ ଲୟା । ଆପନ ଯଦ୍ୟପି ହେବେ ପ୍ରଭୁ ମେହେରବାନ । ଘୁଚିବେତ ଧୁଞ୍ଚିବେ ତାର ଆଣ୍ଟୁକୁଡ଼ା ନାମ ॥ ନାରଦେର କଥା ପ୍ରଭୁ ଏଡ଼ାଇତେ ନାରେ ॥ ଫକୀର ହଇୟା ଚଲେ ଦୁନିଆ ଭିତରେ ॥ କାଳିଆ ବସ୍ତ୍ରର ଶିରେ କରେ ଆଶୀବାଡ଼ି । କାଳିଆ ଗୋଦଡ଼ି ସାଜେ ମୁଖେ ପାକା ଦାଡ଼ି । ଏହି ବେଶେ ଚଲେ ତବେ ସତ୍ୟନାରାୟଣ । ବିଦୁର ମନ୍ଦିରେ ଯେନ ଗୋବିନ୍ଦ ଗମନ ॥ ବିଦୁର ବୈଷ୍ଣବ ସେବ କୃଷ୍ଣରସେ ଭୋଲ । ବିଷ୍ଣୁ ମୁଖେ ଦିଏ ଗ୍ରେପ ଗଲେ ବନମାଲ ॥ ବିଦୁରେର ଖୁଦକୁଣ୍ଡା ମିଶା ଝର ଜଲ । ହାତ ପାତି ଖାଏ ଲୟା ଭକତବତ୍ସଲ ॥ ଏହିରୂପେ

ଜନ୍ମହେଲ ପ୍ରଭୁ ସତ୍ୟପୀର । ଦୁନଆଡେ କରାମତ କରିଲ ଜାହିର ॥ ଭକାରେର ବେଶଧରି ପ୍ରଭୁ ଭେଟ୍ଟ ଦେଖାଇଲ । ପାଣ୍ଡବେକେ ଗୋବିନ୍ଦ ଯେମନ ସାହା ହଲ ॥ ରାଜାକେ ଦେଖିଯା ତବେ କହେ ସତ୍ୟପୀରେ । କୋଥାଏର କୋଥା ଯାଅ କସେର ଖାତିରେ ॥ ରାଜା ବଲେ ନାଣ୍ଡା ଫକୀର ଛୁଣ୍ଡାକାନ୍ଥା ଶିରେ । ଯେଖାନେ ଯାଇବ ତୋରେ କବ କି ଖାତିରେ ॥ ଦେଓୟାନ ବଲେନ ବାବା କେନ କର ରୋଷ । ଜିଜ୍ଞାସିଲୁଁ ଏକକଥା କି ହଲ ମୋର ଦୋଷ ॥ ରାଜା ବଲେ ଯାଇ ଆମି ଶିବ ପୂଜିବାରେ । କୃପାକରି ମହାଦେବ ପୂରାଇବ ମୋରେ ॥ ଦେଓୟାନ ବଲେନ ବାବା ଆମି ଦିବ ବର । ପୀରକେ ଶିରନି ମାନ ହଇବେ କୁମର ॥ ରାଜା ବଲେ ନାଣ୍ଡା ଫକୀର ମାଗି ମାଗି ଖାଏ । ଏ କଥା କହିତେ ମୁଖେ ଲଜ ନାହିଁ ପାଏ ॥ ଦେଓୟାନ ବଲେନ ବାବା ସେବା କର ଯାରେ । ସେହି ସଦାଶିବ ଆମି ଦେଖାଇବ ତୋରେ ॥ ରାଜା ବଲେ ହେନ କଥା ନ କହ ଫକୀର । ଫକୀର ଯବନ ସମାନ ଦେଖି ମ୍ଲେଚ୍ଛ ଯେ ଶରୀର ॥ ଆମି ଯାରେ ପୂଜା କରି ଦେଖି ଯଦି ତାରେ । ସ୍ୱରୂପ ଦେଖିଲେ ଆମି ପୂଜିବ ସତ୍ୱରେ ॥ ଚକ୍ଷୁ ବୁଜ ବୋଲି ତାରେ ବଲେ ନାରାୟନ । ଆଚମ୍ବିତ ଶିବରୂପ ଦେଖିବେ ଅଖନ ॥ ଅତ ଶନି ମହାରାଜା ଚକ୍ଷୁ ଯେ ବୁଜିଲ । ଦେଖିତେ ଦେଖିତେ ପ୍ରଭୁ ଶିବରୂପ ହେଇଲ ॥ ଆଚମାତେ ଶିବରୂପ ହୈଲ ଖୋଦାଏ । ବାମକରେ ଧରେ ଶିଙ୍ଗା ଡମ୍ବରୁ ବାଜାଏ ॥ ବିଭୂତିଭୂଷନ ପ୍ରଭୁ ନଟବରବେଶେ । ଗଲେ ଡୁଲେ ଅସ୍ଥିମାଳ ଜଟାଭାର କେଶେ । ଚକ୍ଷୁ ଫେଡ଼ି ଚାହେଁ ରାଜା ଫକୀର ବଦନ । ରାଜା ବଲେ ମହାପ୍ରଭୁ କରି ନିବେଦନ ॥ ଆପନ କର ହେ ଦୟା ପାଇ ଯାଦୁମଣି । ଫକୀର ବୋଲେ ହେ ମାନ ପ୍ରଭୁର ଶିରନି । ରାଜା ବଲେ କୈଲୁ ସତ୍ୟ ଦିବ ହେ ଶିରନି ।

ତୁମି ଦୟା କଲେ ପ୍ରଭୁ ପାବ ପାଦୁମନ । ଶୁନୟା ଦେଓ୍ୟାନ 'ତବେ. ବଲେନ ହାସିୟା । ହଇବେ ତୁମାରପୁନ୍ର ଯାଅରେ ଚଲିୟା । ଧରଧର ମହାରାଜ ଏହିଫୁଲ ଲଓ । କଲ୍‌ବଣ୍ଡ ଗୁଡ଼ ଲିଲାବଣ୍ଡକେ ଯେ ଦେଓ ॥ ବରଦୟାଁ ନାରାୟନ ଅନ୍ତର୍ଦ୍ଧାନ ହୈଲ । ଔଷଧ ଲଇଁୟା ରାଜା ମସ୍ତକେ ରାଖିଲ ॥ ହରଷିତେ ମହାରାଜ ଚଲେନ ଆପନ । କବକର୍ଣ୍ଣ ବଲେ ଦୟା କର ନାରାଁୟନ । ବର ପାୟା ମହା ରାଜା ଚଲେନିଜ ଘରେ । ପୁଷ୍ପକେ ଲୁକାୟା ରାଖେ ମସ୍ତକଉପରେ ; ଧୀରେ ଧୀରେ ମହାରାଜ କରିଲ ଗମନ । କଲ୍‌ବଣ୍ଡ କାଛେ ଗିୟା ହଲ ଦରଶନ ॥ ଶୁନ ଆଗୋ ମହାରାନୀ କହି ଗୋ ତୁମାରେ । ଶିବ ପୁଜିବାରେ ଗେଲୁଁ ପୁନେର ଖାଣ୍ଡରେ ॥ କତବେଲ୍ ପ୍ରସନ୍ନ ହଇଲ ଯୋଗୀରୂପ । ପ୍ରସନ୍ନ ହଇଲ ମୋରେ ଦେଖିଲୁଁ ସ୍ୱରୂପ ॥ ଆର କିଛୁ ନା କହିଲ କପଟ କରୟାଁ । ହାସ୍ୟ ଖେଲ ରସେ ତାରେ ହଲ ଭୁଲାଇୟା ॥ ପ୍ରଭୁର ହୁକୁମେ ରାଜା କପଟ କରିଲ । ମନେର ଗୁପତ କଥା ପରେ ନା କହିଲ । ହାସ୍ୟ ଖେଲକରି ରାଜା କରିଲ ଭୋଜନ । ଲିଲାବଣ୍ଡ ନାଗବଲ୍ଲୀ ଯୋଗାଏ ଆପନ ॥ ତାମ୍ବୁଲ ଭୁଞ୍ଜିୟାଁ ରାଜା ଆନନ୍ଦିତ ମନ । ଲିଲାବଣ୍ଡ କାଛେ ଗିୟାଁ ମାଲିଲ ଆପନ ॥ ରାଜାରେ ଦେଖିୟା ତବେ ଲିଲାବଣ୍ଡ ରାନୀ । ଉଠିୟା ଦାଣ୍ଡାଲ ମାନ୍ୟେ ରାଜାର ଘରନୀ ॥ ବସ ବସ ବଲି ରାଜା ଧରି ତାର ହାତ । ନରେଲେ ବସିୟାଁ ରାଜା କହିଲ ତୁରିତ ॥ ରାଜା ବଲେ କିଛୁ କଥା କହି ତବେ ଆମି । କହିବ ଯତେକ କଥା ମନେ ରାଖ ତୁମି ॥ ପ୍ରଘଟ ନା କରି କଥା ରାଖିଥାକ ମନେ । ଦୁଇଜନ ବିନୁ ଆନ କେହି ନାହିଁ ଜାନେ ॥ ନାହିଁ ଜାନେ ଦାସୀ ଜନ ଆର କଲ୍‌ବଣ୍ଡ । ଶୁନିଲେ ହଇବେ ତୋର ବଡ଼ାଇ ବିପତ୍ତି ॥ ଆଜ ଆମି ଗିୟାଛିଲୁ ଶିବ ପୁଜିବାରେ । ସଦୟ ହଇୟା ପ୍ରଭୁ

ବରଦେଲ ମୋରେ ॥ ସେହି ସେ ମହେଶ ଅଟେ ସେହି. ନାରାୟନ । ଫକୀରେର ବେଶଧରି ଦେଲ ଦରଶନ ॥ ଆପନା ଯତନେ ଦୁଃଖ କବେ-ଦଲୁ ତାରେ । ବଡ଼ାଇ ଦରଜବନ୍ଦ ହଇଲ ଆମାରେ ॥ ଶୁନିୟା ଦେଓୟାନ ତବେ ହଲ ମେହେରବାନ । ଆଜ୍ଞାଦଲ ଯାବେ ତୋର ଆଣ୍ଠୁ କୁଡ଼ା ନାମ । ହରଷିତେ ବଲେ ଫକୀର ହବେ ଯାଦୁମନ । ଏ କଥା ଶୁନିୟା ତବେ ମାନଲୁ ଶିରମା ॥ ଏକଟି ଗୁଲାପଫୁଲ ଦେଆ ଗେଲ ଆନ । ଲୁକାୟା ରଖିଛୁ ଆମି ଲଓ ପାଠରାମା ॥ ରାଜା ବଲେ ରାଖ ଫୁଲ ତୁମି ଲୁକାୟା । ଋତୁଦନ ଖାବେ ରାମା ସ୍ନାହାନ କରିୟା ॥ ନା ଜାନବେ ବଡ଼ରାଣୀ କନ୍ତୁ ପୁନର୍ବାର । ଏହି କଥା ଗୋପନେତେ ରଖିବେ ଆମାର ॥ ଏତେକ ବଲୟା ଫୁଲ ଦେଲ ଦଣ୍ଡରାୟ । ଲୁକାଇୟା ରାଖ ଫୁଲ କେହି ନାହିଁ ପ୍ରାୟ ॥

(ଡୁହା)—କଅ ଗୋ ପାଠରାଣୀ (ଯୁା ଖାଇ) ଜନମ କରବ କୁମରମଣି ॥

ଏହି ରୂପେ ଦନ ଗୁରି ଗୁଜୁରିୟା ଗେଲ । ଯନ୍ନକରି ଫୁଲ ରାମା ଲୁକାଇୟା ରାଖିଲ ॥ ଏହିରୂପ କତଦନ ଗୁଜୁରିୟା ଗେଲ ଶୁଭକ୍ଷନେ ମହାରାମା ଋତୁମତି ହଲ । ଶୁଭକ୍ଷନେ ସ୍ନାହାନ କରିଲ ପାଠରାମା । ରାମା ସଙ୍ଗେ ମହାରାଜା ବଞ୍ଚିଲ ରଜମା ॥ ପ୍ରଭୁରି ହୁକୁମେ ରାମା ଫୁଲ ପାନ ଲୟା । ଗର୍ଭକେ ଖାଇଲ ମନେ ଆନ-ନ୍ଦତ ହୟା ॥ ମାହେନ୍ଦ୍ର ବେଲାଏ ରମା ଗର୍ଭବତୀ ହୈଲ । କେହୁ ନା ଜାନଲ କଥା ଗୁପତେ ରାଖିଲ ॥—

(ଡୁହା)—ସତେ ଛିହ୍ନ କରବ, ପୁତ୍ର ମୁଖ ମୋର ଆଖି ଦେଖିବ ॥

ପ୍ରଭୁର ହୁକୁମେ ରାମା ହଲ ଗର୍ଭବତୀ । ଗୁପତେ ରାଖେନ ନାହିଁ ଜାନେ କଲବତି ॥ ଦେବକୀର ଗର୍ଭ ଶୁନ ଯେନ କଂସ ରାୟେ । ଶ୍ରୀ କବିକର୍ଣ୍ଣତେ ଗାଏ ପ୍ରଭୁର କିପାଏ ॥

ଏକମାସ ଦୁଇମାସ ତିନ୍‌ମାସ ଯାଏ । ଚାରିମାସେ ଦାସୀଗନ ଶୁନିବାରେ ପାଏ ॥ ପାଞ୍ଚମାସେ ମହାରାଣୀ ଅଙ୍ଗ ଲାଗେ ଭାର । ଚଲିତେ ନା ପାରେ ରାଣୀ ଶକନ ସୁନ୍ଦରୀ ॥ ଛଏ ମାସେ ତେଜେ ରାଣୀ ରତ୍ନ ସିଂହାସନ । କ୍ଷୀର ଖଣ୍ଡ ଗୁଡ଼ କରେ ମୃତ୍ତିକା ଭକ୍ଷନ । ବସିତେ ଉଠିତେ କଷ୍ଟ ହଇଲ ବିକଲ । ଅହର୍ନିଶି ଖୋଜେ ରାଣୀ ଚନ୍ଦନ ଶୀତଲ ॥ ପ୍ରତିଦିନ କଲାବତୀ ମନେ ମନେ ଭାଲେ । ଲୀଲାବତୀ ନାହିଁ ଆସେ ଆମାର ମହଲେ ॥ ଆଗୁଁ ଲୀଲାବତୀ ଆସେ ଆମାର ମନ୍ଦିରେ । ଏବେ ଗୁପତେ ରହିଲ କିସେର ଖାତିରେ ॥ ମାରବନ୍ଧି ଘରେ ଥାକେ କରି କି ବିଚାର । କିଛୁ ଜାନା ନାହିଁ ଯାଏ ଆମାର ଗୋଚର ॥ ଭାଲ ମନ୍ଦ କଥା ମୋରେ କେହୁ ନାହିଁ କହେ । ନା ଜାନି କେମନ କଥା କେମନ ବିଷୟେ ॥

ତୁହା—ଯାଅ ଦାସୀ ମରୁଆ, ଲୀଲବତୀ ରାଣୀକ ତୁ ଦେଖଆ ।

ଯାଅ ଦାସୀ ରାଣୀକେ ଗୋ ଆନ ତୁ ଡାକିୟାଁ । ମନେର ମରମ କଥା ଆସ ଗୋ ବୁଝିୟାଁ । ଏତଦିନ ଲୀଲାବତୀ ନା ଦେଖି ସଙ୍ଗରେ । ମନତେ ଭାବିଲୁଁ କିବା ଗର୍ଭହୁଏ ତାରେ ॥ ଏତ ଶୁନି ଦାସୀ ତବେ କରିଲ ଗମନ । ହରଷିତେ ପ୍ରବେଶିଲ ରାଣୀରଭବନ ॥ ସତିନେର ଦାସୀ ଦେଖି ଆଚମ୍ବିତ ହୟା । ହୁସିଆର ହୟା ହୃଦେ ବସନ ଢାକିୟା ॥ ଦାସୀ ବଲେ ନିବେଦନ କହି ଗୋ ତୁମାରେ । ବଡ଼ରାଣୀ ଡାକି ଆଛେ ପାଶା ଖେଲିବାରେ ॥ ଛମାସ ଅସୁସ୍ଥେ ଆମି ଆଛି ଗୋ ପଡ଼ିୟାଁ । ଏତଦିନେ ମନେ କେନ ଗେଲ ଗୋ ପଡ଼ିୟା । ଆଜ ରାତ୍ରେ ମରି ଆମି ପ୍ରାନେ ନାହିଁ ଆଶା । ଛମାସ ହଇଲ ତୁମି ନା ହେଲେ ଭରସା ॥ ଦାସୀ ବଲେ ନିବେଦନ କରିତେଛି ଆମି । ଅସୁସ୍ଥ ବଲିୟା ଆମି ଏତଦିନେ ଜାନି । ଦାସୀଗନ ରାଜାଘରେ

ଆଛେ କତ କତ । ଘଡ଼ି ଘଡ଼ି ଦଣ୍ଡେ ଦଣ୍ଡ ଖବର ଲଇତ ॥ ବହୁତ କରିଥିଲୁ ମୋରେ କର ନିବେଦନ । ପ୍ରାଣେ ବାଞ୍ଚି ରହିଲେ ଟେ ବରିବ ଦର୍ଶନ ॥ ଏତ ଶୁଣି ଦାସୀ ତବେ କରିଲ ଗମନ । କଲ୍ୟବତୀ କାଛେ ଗିୟା ହଲ ଦରଶନ ।' ରାଣୀ ବଲେ କହ ଦାସୀ କେମନ ଖବର । ଦାସୀ କହେ ରାଣୀ କାଛେ ଯୋଡ଼ି ଦୁଟି କର ॥ ଯଖନ ପ୍ରବେଶ ହଲୁଁ ବସ୍ତ୍ର ନାହିଁ ଗାଏ । ଆଚମ୍ବିତେ ମହାଦେବୀ ଚଉପାଶେ ଚାହେଁ ॥ ଏମନ ସମୟେ ଆମି ଦଣ୍ଡାଇଲୁଁ ଗିୟା । ଉଠିୟା ବସିଲ ମାଥାପରେ ବସ୍ତ୍ର ଦିୟା । ଦାଣ୍ଡାୟା କହିଲୁ ଆମ ଯତ ସମାଚାର ॥ ଯାଇତେ ଶକତି ନାହିଁ କରିଆଛେ ଜର ॥ ଉଠତେ ମାଥା ଘୁରାୟେ ଯାଇବ କେମନ । ଶ୍ରୀ କବିକର୍ଣ୍ଣତେ ଗାଏ ପ୍ରଭୁର ଶରଣ ॥

ଏକଟି ଅପୂର୍ବ କଥା ଦେଖିଲୁ ତାହାରେ । କହିତେ ଯେ ବଡ଼ ଭୟ ଲାଗିଛେ ଆମାରେ ॥ ରାଣୀ ବଲେ କହ ଦାସୀ କେମନ ଖବର । କହିତେ ଆମାର ଆଗୁ କେନ ତୁମି ଡ଼ର ॥ ଦାସୀ ବଲେ ମହାରାଣୀ କହ ଗୋ ତୁମାର । କ କହିବୁ ସମାଚାର ଦେଖିଛୁ ତାହାରେ ॥ ମୁଖ ଦେଖି ଚକ୍ରକନ ଗୋ ଅଙ୍ଗ ଲାଗେ ଘାସ । ଶୁନ୍ୟେ ଉଠେ ମୁଖେ ହାଇ ଚକନ ସୁନ୍ଦରୀ ॥ ବସିତେ ଉଠିତେ ରାଣୀ ହଇଛେ ବିକଲ । ତପତ ଗୁଣ୍ଡିୟା ରାଣୀ ଖୋଜେ ଗୋ ଶୀତଲ ॥ ଏତ ଶୁନି ବଡ଼ରାଣୀ ହଇଲ ବିକଲ । କଂସରାଜା ପାଲ ଯେନ ଦେବକୀ ଖବର ॥ ଲୀଳାବତୀ କାଛେ ବେଗେ ଗେଲ ବଡ଼ରାଣୀ । ତାରେ ଦେଖି ଲୀଳାବତୀ ଉଠିଲ ତଖନ ॥ ଦାରୁଣ ସନ୍ତାପ ଆସେ ଆମାର ଗୋଚରେ । କପାଳେତେ କିବା ଆଛେ କି କରି ଈଶ୍ୱରି ॥ ମୁଖପାନେ ଚାହେଁ ରାଣୀ ଶିରେ ମାରେ ହାତ । କେମନ ଅସୁସ୍ଥ ତୋରେ ଶୁନିଲୁ ସାକ୍ଷାତ ॥ କି ଖାଇୟା ସୁସ୍ଥ ହୟା ପେଟ କୈଲ ଘାସ । ଦେଖିତେ ଅଇଲୁଁ ତୁଇ ବଲ ତଥ୍ୟ କରି । କାଇଲ ହଇଲ ।

ଗାଆ ବଲ ତୁମାର କାଛେ । କବା ଆଛେ ପେଟେ ମୁଖେ ଅନ୍ନ ନାହିଁ ରୁଚେ ।

(ଡୁହ୍ରା) ପେଟ୍ ନଦେଖା ବ୍ରଣୀ, ଏ ତୋ ସଉଡ଼ୁଣୀ କଂସ ସଙ୍ଗିନୀ । କେମନ ପିଲେହ୍ ତୋର ହାତ ଦଆ ଦେଖି । ନା ଜାନ ସଙ୍ଗିନୀ ମୋର ଅନ୍ତ ଦୁଃଖ ନକ ॥ ଖୋଜାଯ୍ୟା ଧଇଲ ରାନୀ ବାଲକେର ଶିର । ଗର୍ଭେ ଥାକ ଡାକେ ଶିଶୁ ରାଖ ସହ୍ୟପୀର ॥ ନବାରୁନ ଚିପିଁଲେନ ବାଲକ ଗଲାଏ । କଛୁ ନାହିଁ ହଏ ବାଚ୍ଚା ପ୍ରଭୁର କ୍ରିପାଏ ॥ କଲ୍‌ବତୀ ବଲେ ସଖି ଶୁନ ମୋର ବାନୀ । ହୟେଛେ ପିଲେହ୍ ପେଟେ ଦେଖିଲାମ ଆମି ॥ ଏମନ ଆକାର ସଖି କହା ନାଇଯାଏ । ପେଲେହ୍ରଆ ଜ୍ୱର ବଢ଼ି ଯାଇବେ ସମୟେ ॥ ଯେଇ ବେଲ୍ ସଖି ଆମ ଛୁଲୁଁ ବାପେର ଘର । ମୋର ବାପେ ହୟାଛିଲ ପେଲେହ୍ରର ଜ୍ୱର । ଆନୟା କୁମ୍ଭୀରପିତ୍ତ ବଢ଼ କରି ଖୋଇଲୁ । ଦୁର୍ଗ୍ଗଚି ବଢ଼ ସେ ଆମାକେ ଦୟାଛିଲ ॥ ସେହ୍ ବଢ଼ ଆଛେ ତୁମି ଖାଅ ଗୋ ସତ୍ତରେ । ଏତେକ ବଲୟା ରାନୀ ଦଲେନ ତାହାରେ ॥ ଆପନ-ମନ୍ଦରେ ରାନୀ ପ୍ରବେଶିଲ ଗିୟା । ମନ୍ଦରେ ଡ଼ାକୟା ଦାସୀ ବଗ୍ଗର କରିୟା ॥

(ଡୁହ୍ରା)—ଏତ ବିଷମ ବଢ଼ ହୋଇଲ୍ ଲୋ ଲୀଲାବତୀର ଗର୍ଭ ହୋଇଲ୍ ।

ଲୀଲାବତୀ କୋଲେ ଯଦି ପୁତ୍ର ଜନ୍ମ ହବେ । ମହାରାଜା ଆମାକେ ଦେଖିତେ ନା ପାରବେ । ସେ ଯେନ ହଇଲ ମୋର ପ୍ରାନେର ବଇରି । ତାହାକେ କେମନ ଆମି ପ୍ରାନେ ବଧ କରି ॥ ଅଭିମାନ ଶୋକ ତାର ଆକୁଲ ପରାନ । କବିକଣ୍ଠ ବଲେ ଦୟା କର ନାରାୟନ ॥

ଡୁହ୍ରା—ଯାଅ ଲୋ ଦାସୀ ଖରେ । ଗୁଣିଆକୁ ଡାକ ଆଣ ସତ୍ତରେ ॥

ରାମ୍ମା ବଲେ ଦାସୀ ତୁମି ଯାଅ ଗୋ ସତ୍ୱରେ । କୁଥା ଆଛେ-ଗୁନ୍ମଜନ ଡାକଆନ ତାରେ ॥ ଦାସୀ ବଲେ ରାମ୍ମା ଆମି କହିତେ ନା ପାର । କୁଥା ଗୁନ୍ମା ଆଛେ ଆମି ଠଉର ନା କର୍ ॥ ଶୁନିଲୁଁ ସହରେ ଆଛେ ଏକଜନା ବୁଢ଼ୀ । ଦାନ୍ତ ନାଇ ପଥ ଚଲେ ଯାଏ ପଡ଼ ପଡ଼ ॥ ବହୁତ ଦିନର କଥା ଶୁନିଛିଲୁଁ କର୍ଣ୍ଣେ । ଜୀବନେ ଆଛେ କି ସେ ମରେଛେ ଏତଦିନେ ॥ ନାହିଁ ଗୋ ସେ ମରେ ନାହିଁ ଆନ ଗିୟା ତୁହି । ସେ ବୁଢ଼ୀର ସଙ୍ଗେ ଆମି ହଇବ ଗୋ ସହି ॥ ଦାସୀରେ କହିୟା ରାମ୍ମା ହୈଲ ହୃଷ୍ଟମନ । ଥାକୁ ଗୋ ମନରେ କଥା ଶୀଘ୍ର ଡ଼ାକ ଆନ । ରାମ୍ମାର ଆଦେଶମତେ ଦାସୀ ଚଲେଗେଲ । ବୁଢ଼ୀର ଗ୍ରିହେତେ ଗିୟା ପ୍ରବେଶି ଡାକିଲ ॥ ଦାୟୀବୁଢ଼ୀ, ଦାୟୀବୁଢ଼ୀ ଆଛ ତୁମି ଘରେ । ରାଜାରାମ୍ମା ଡାକ ଆଛେ ଆପନା ହଜୁରେ ॥ ବୁଢ଼ୀ ବଲେ ଥାକ ଆମି ସହିର ବାଜାରେ । ରାଜରାମ୍ମା କୋନଦିନ ଡାକେ ନାହିଁ ମୋରେ ॥ ଆଜ ରାମ୍ମା ଡାକାଇଲେ କିସେର ଖାତରେ । ଦାସୀ ବଲେ ନାମ ଶୁନ ଦେଖିତେ ତୁମାରେ । ରାମ୍ମା ଆଜ୍ଞା ଦିଲ ଯଦି ନା ପାର ଲଙ୍ଘତେ । କହି ବାରହାତ ଶାଢ଼ୀ ବାନ୍ଧେ କମରେତେ ॥ କମରେ ବାନ୍ଧିୟା ଶାଢ଼ୀ ହାତେ ଲୟା ବାଡ଼ି । ଢଳିୟା ଢଳିୟା ବୁଢ଼ୀ ଯାଏ ତଡ଼ବଡ଼ି ॥ ଦନ୍ତ ନାହିଁ ଅନ୍ତ ଆଛେ ଢଲ ଢଲ ଯାଏ । ଚଲିତେ ନା ପାରେ ବୁଢ଼ୀ କତ ଆଗୁଡ଼ ଖାଏ ॥ କତକ୍ଷଣେ ପ୍ରବେଶିଲ ରାମ୍ମାର ସଦନ । ଦେଖିୟା ତାହାକେ ରାମ୍ମା ହରଷିତ ମନ ॥ ବୁଢ଼ୀ ବଲେ ଆମାକେ ଡାକଲେ କି କାରନ । ରାମ୍ମା ବଲେ ନାମ ଶୁନି ଦେଖି-ବାରେ ମନ ॥ ଏହି ରୂପେ କଥାବାର୍ତ୍ତା ହୁଏ ଦୁଇଜନ । କବିକର୍ଣ୍ଣ ବଲେ ଦୟା କର ନାରାୟନ ॥

କଲ୍‌ବଷ୍ଟି ରାମ୍ମା କହେ ତୁମାକାଛେ କହି । ସତ୍ୟ କରଅଛୁ ଆମ ବନାଇବୁ ସହି ॥ ବୋଲେ ଆଗେ ରାମ୍ମା କହି ଗୋ

ତୋମାଏ । ବୁଢ଼ୀ ସଙ୍ଗେ ଯୁବତୀର ସଖ୍ୟ ନା ଯୁଆଏ ॥ ରାଣୀ ବଲେ ଯାର ସାଥେ ମିଲିଲ ଗୋ ମନ । ଶ୍ରେଷ୍ଠ ବଡ଼ ଉଚ ନୀଚ କିବା ପ୍ରୟୋଜନ ॥ ତୁମାର ସଙ୍ଗତେ ଆମାର ମନଆଛେ ବଡ଼ି । ଯାର-ସଙ୍ଗେ ଯାର ମନ କିବା ବଲ ବୁଢ଼ୀ । ହେନକାଲେ ଏକ ଦାସୀ ଆସିଆ ଚପଲ । ଦୁହାଁ କାର ଗଲେ ଫେଲେ ଦଲ ପୁଷ୍ପମାଲ ॥ ଦୁଇ-ଜନ ଧରାଧରି ବସେ ଏକ ସ୍ଥାନେ । ବୁଢ଼ୀ ବଲେ ଆମି ପଡ଼ିଲୁଁ ମରନେ । ଅତି ବୁଢ଼ୀ ଦେଖ ଶ୍ୱାସ ଉଠେ ଘନ ଘନ । ମୁଗେ ଆମାର ଦନ୍ତ ନାହିଁ କରିବ କେମନ । ଲୋକଜନ ଶୁନିଯା ଗୋ କି ବଲିବେ ବାମା । ଅତି ବୁଢ଼ୀ ସଙ୍ଗେ ସଖୀ ବସିଲ ଯେ ରାମା ॥ ରାମାବଲେ ହେନ କଥା ଯେ କହିବେ ମୁଖେ । ଜୀବନେ ମାରିବ ତାକେ ବୋଲ ନୃପତିକେ । ଏକ ନିବେଦନ ଆଛି ମୋର ତବ ଠାଇଁ । କଖନ ଅନ୍ୟଥା ତାହା ନା କରିବେ ସହି ॥ କାଲି ଯାରେ ଆନ ଆମି ବିଭା କରାଇୟାଁ । ସେ ଜନ ବସେଛେ ମୁଖେ ଚୁନ କାଳି ଦିୟା ॥ ତାହାର ରହିଲ ଗର୍ଭେ ଏକ ଯାଦୁମନି । ଆମାକେ କରିବେ ରାଜା ବଡ଼ ଅଭାଗିନୀ । ଏମନ କି ଜଡ଼ ଆଛେ ଆନ ପ୍ରାନସହି । ଦାରୁନ ସନ୍ତାନ୍ ଆମି ମାରିୟା ଫେଲାଇ ॥ ଏ ଦୁଃଖ ବାଞ୍ଛିଲେ ଆମି ଖାବ ଅନ୍ନପାନ । କେମନ ନିସ୍ତାର ପାବ ବଲ ସଙ୍ଗାତୁମୀ ॥ ବୁଢ଼ୀ ବଲେ ଜାନ ଆମି ଦିବ ବାତାଇୟା । ଏସନକ ଦ୍ରବ୍ୟ ଆନ ଦାସୀ ପାଠାଇୟା ॥ ରାମାରେ କହେନ ବୁଢ଼ୀ ଔଷଧରେ ତରେ । କହିକର୍ଣ୍ଣ ବଲେ ଦିୟା କର ସତ୍ୟପୀରେ ॥

ଡୁହା—ଯାହାକୁ ସାହା ହରି, ମନୁଷ୍ୟ ସ୍ତୁର ତା କି କରି ପାରି ॥

କାଲ ବିଛୁଆତି ଚେର । ମାଥା କାଲ ବିରାଡ଼ର । ଉଭୟେ କର ଏକନ୍ର ଗୋ ॥ ଅମୁହାଁ ପୋଖରୀ ଜଲ । ଝୁମୁକା ଗାଛେର ମୂଲ । ଆର ଧୋବା ଘାଟେର ନେତ ଗୋ । ନରଶିଙ୍ଗା ଗାଛେର

ମୂଳ ॥ ତାକେ କର ସମଭୁଲ । ଶନବାରେ ଆନବେତ ଗୋ ॥ ଶାଲଶିରଳର ଗାଛ । ଶାଲ ଶେଓଲ ଦୁଷ୍ଟା ମାଛ । ତାଏ କର ଆନ ଘୁଡ଼ା । କନଆଁ କୁଆଁ ଝା ଭ୍ରମରା ଭ୍ରମରା । ଦୁହେଁ ଲ୍ଲାଗେ ଯହ୍ନାଁ ଯୋଡ଼ା ଗୋ । ରଙ୍ଗମା ଗାଛେର ମୂଳ । ମୁରୁଗା ମୂଳେଇ ଖୋଲ । ଆନ ମଧଘର ମାଟି ଗୋ ॥ ଶ୍ୱେତ କାଇଁଚର ମୂଲ । ଶ୍ୱେତ ଦୁଦୁ-ଗର ଚେର । ଶ୍ୱେତ ଶିମିଳକେ ବାଟି ଗୋ ॥ ମହୁଗ ଗାଛେର ଛଚେର । ହେଙ୍ଗୁଲ ଯେ ହରିତାଲ । ଶଙ୍ଖ ଆବାଟି ଯତନେ ଗୋ । କର ସଙ୍କରାନ୍ତ ଦିନେ । ଶ୍ରୀକବକର୍ଣ୍ଣତେ ଭନେ । ମାଏ ପୋଏ ମରିବେ ଦୁଜନେ ଗୋ ॥

ରାମୀ ବଲେ ଶୁନ ଶୁନ ଆଗୋ ପ୍ରାନସହି । ଏ ସକଲ ଔଷଧି ଗୋ କୁଥା ଆମି ପାଇ ॥ ତାକେ ଆମି ଯାଚ ଆଛୁ ବଡ଼ ଦିବାଲଯ୍ୟା । ତେମନ କରିଯ୍ୟା ବଡ଼ ଯାଅ ତୁମି ଦିଯ୍ୟା । ତୁମାର ସନ୍ଦେଶ ଆମି ଦିବ ତାରେ ନେଇ । ଦାରୁନ ସତିନେ ଆମି ମାରିଯ୍ୟା ଫେଲାଇ ॥ କମରୁ ତଖନ ବୁଡ଼ୀ କାଢ଼ି ବିଷ ବଡ଼ । ସହିର ହାତେତେ ଦିଲ ଅତି ତଡ଼ବଡ଼ ॥ ସହିର କାଛେତେ ଗିଯ୍ୟା କରି କୋଲ୍‌କୋଲ ॥ ଦୁଇ ସହି ଆନନ୍ଦିତ ଗଲେ ଗଲେ ମିଲି ॥ ଆପନାର ଘରେ ଚଲା ହିଯ୍ୟା ଗେଲ ବୁଡ଼ୀ । କଲାବତୀ ରାମୀ ଯାଏ ସତିନେର ବାଡ଼ୀ ॥ ଦୂରୁଁ ଦେଖି ଲୀଲାବତୀ ଚନ୍ତିତ ଅନ୍ତର । ନିଷ୍ଠୁର ସତୀନ ଆସେ କି କରିବେ ମୋର ॥ ଗର୍ଭ ବେଦନାଏ ରାମୀ ବଡ଼ ଅସକତ । ଉଦରେ ବସନ ତାର୍କି ପ୍ରଣମେ ତୁରିତ ॥ କଲାବତୀ ବଲେ ତୋର ଦୁଃଖେ ହିଯ୍ୟା ଦୁଃଖୀ । ଅନ୍ନ ଜଳ ଆଦି ଆମି ଦିଯ୍ୟାଛି ଉପେକ୍ଷ ॥ ଲୀଲାବତୀ ବଲେ ଅଗୋ ବଡ଼ ଠାକୁରାନୀ । ମୋର ଜନ୍ୟେ କି ପଦାର୍ଥ ଆଛ ତୁମି ଆନି । ପିଲେହିର ବଡ ଆମି ଆନଯ୍ୟାଛି ଲଓ । ଏଖନ ଏକଟି ଅନୁକୂଳ କରି ଖାଓ ॥ ଲୀଲାବତୀ ଶୁନିଲେକ କଲା-

ବଣ୍ଡ ମୁଖେ । ବିଷମ ବରଛି ଯେମନ ଲଗିଯାଏ ବୁକେ ॥ ଏବାରେ ଗର୍ଭ ଶିଶୁର ବଧିଲ ଜୀବନ । କୋଥା ଆଛ କୋଥା ଆଛ ରାଖ ନାରାୟନ । ଆନଆଛ ଯଦି ବଡ଼ ଆମାର ଲାଗିୟା । କାଲ ପ୍ରାତଃକାଲେ ଖାବ ବାସିପାନ ଦିୟା ॥ କଲ୍‌ବଣ୍ଡ ବଲେ ସେହି କହିତୋର କାଛେ । ଔଷଧ ରାଖିଆ ଦିଲେ ନଷ୍ଟ ହବେ ପାଛେ ॥ ଯଖନ ପାଇବେ ବଡ଼ ତଖନ ଖାଇବେ । ନା ହଇଲେ ଔଷ-ଧେର ଗୁନ ନା ରହିବେ ॥ ଲୀଲ୍‌ବଣ୍ଡ ବଲେ ଦାଦା ଶୁନ ମୋର ବାନୀ । ଏହିକ୍ଷନ ଭୋଜନ ଗୋ କରିଅଛି ଆମି ॥ କଲ୍‌ବଣ୍ଡ ନିତାନ୍ତ ଜିଗିର ତାରେ କରେ । କି କରିବେ ଲୀଲ୍‌ବଣ୍ଡ ବୁଦ୍ଧି ନାହିଁ ଘ୍ଟେରେ । ନା ପାରେ ରାଖିତେ ଯାମୀ ଯେ କରେ ଈଶ୍ୱର । ନିଲେନ ଏକଟି ବଡ଼ ପାତି ଦୁଇ କର ॥ ଯଖନ ଜହର ବଡ଼ ମୁଖେ ନେଇ ଭରେ । ଉଦରେ ଥାକିଆ ବାଚ୍ଛା ଭଜେ ସତ୍ୟପୀର ॥

ଗର୍ଭଶିଶୁ—ରଖ ହେ ନାରାୟଣ । ପଶୁଅଛି ତୁମ୍ଭ ପାଦେ ଶରଣ ॥

ଅଗାଧ ଜଳରେ ମହାସଙ୍କଟରେ ଡାକଥିଲ ଆରତରେବାରଣ । ପଶାଖେଳେ ଥାଇ ଆହେ ଭବଗ୍ରାହୀ ରଖିଲ ନଫର ଯେମନ ପରାଣ । ୧ ବନ ବଳେ କାଳେ ଘୋର ଦାବାନଳେ ଚମ୍ପିଲ ପାଣ୍ଡବ ସେ ପାଞ୍ଚଜଣ । ବିପଦଭଞ୍ଜନ ପ୍ରହ୍ଲାଦ ଜୀବନ ରଖିଥିଲ ଖଣ୍ଡି ତାର କଷଣ । ୨ । ଶିଶୁ ଧ୍ରୁବ ବନେ ଚମ୍ପି ତୋତେ ମନେ ନିର୍ଜ୍ଜନେ ତୋ ଆଶେ କଲ ଭ୍ରମଣ । ତାର ଅଭିଳାଷ ଆହେ ରମାଈଶ ଦେଖାଦେଇ କରିଅଛ ପୂରଣ । ୩ ।

ବାଚ୍ଛା ଯଦି ଭଜିଲେନ ପ୍ରଭୁର ଚରଣ । ସତ୍ୟପୀର ମହାପ୍ରଭୁ ଜାନିଲ ତଖନ । ଗଜ ଯେମ୍ନେ ନାରାୟନେ କରିଲ ଭଜନ । ଗ୍ରାହା ମୁଖୁ ଗଜକୁ ଯେ ତାରିଲ ଆପନ । ସେହିରୂପେ ମହାପ୍ରଭୁ ରାଖେ ଯାଦୁମନ । ଶ୍ରୀରାମ ରାଖେନ ଯେମନ ଚଣ୍ଡିକା ଭବାନୀ ॥ ଜହରେର

ବଡ଼ ଦୟା ଗେଲ ରାମୀ ଘର ॥ ଘଡ଼ଘଡ଼ ଦାର୍ଯୀଦ୍ୱାର ବୁଝିଲ ଖବର ॥ ଏକଦିନ ଦୁଇଦିନ ତିନଦିନ ଗେଲ । ଖାଇଆ ଜହର ରାମୀ ଚକାନ ଦିଶିଲ ॥ କଲାବତୀ ଚଳିଗେଲ ଲୀଳାବତୀ କାଛେ । ଦେଖେ ଲୀଳାବତୀ ରାମୀ ହରଷେ ବସେଛେ । କେମନ ଜହରବଡ଼ ଖାଇ ପାର କୈଲ । କେମନେ କରିବେ ଏହୁ ବଡ଼ଜାଲ ହୈଲ ॥ ସତିନେ ମରିତେ ଯତ ଯତ ଫାନ୍ଦ ଫାନ୍ଦେ । ବିଫଲ ଦେଖିୟା ରାମୀ ଘରେ ବସେ କାନ୍ଦେ ॥ ଯତକ୍ଷନ ପୁତ୍ର ଏହୁ ପ୍ରସବ କରିବେ । ତତକ୍ଷନ ଗୈଭାଇୟା ଜୀବନେ ମାରିବେ ॥ ଏହିରୂପେ ରାମୀ ତାରେ କତ କତ ଦିଲ । ଦଶମାସ ଦଶଦିନ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ହଇଲ । ଲୀଳାବତୀ ଗର୍ଭେ ଶୂଲ ଉଠେ ଘନ ଘନ । କଲାବତୀ ଆଛେ ବସି ରାମୀର ସଦନ । କଲାବତୀ ବଲେ ସହି କହି ଗୋ ତୁମାରେ ॥ ଚକ୍ଷୁ ଦୁଇ ମୁଦିଲେ ଯେ ହଇବେ କୁମରେ ॥ ଏତେକ ବଲିୟା ଚକ୍ଷୁ କରିଲ ବନ୍ଧନ । ମନେ ମନେ ଆନନ୍ଦିତ ହଇଲ ଆପନ ॥ ଭୂମିତେ ପଡ଼ିଆ ବାଛୁ ଲାଗିଲ କାନ୍ଦିୟା । ତତକ୍ଷନେ କଲାବତୀ ନିଲ ଗୈଭାଇୟା ॥

ଭୂମିତେ ଫେଲିଆ ବାଛୁ ଶିରେ ପାଦ ଦିଲ । ତତକ୍ଷନେ ବାଛୁ ତବେ ପିରେର ଧ୍ୟାନ କୈଲ ॥ ପୀରେର କି ପାୟେ ରାମୀ ମାରିତେ ନା ପାରେ । କେ ଅବା ମାରିବେ ତାରେ ପୀର ରାଖେ ଯାରେ । ଯଖନ ରାମୀର ଗର୍ଭେ ପୁତ୍ର ପ୍ରସବିଲ । ଦେବକୀ ସୁନ୍ଦରୀ ଯେ ମୂର୍ଚ୍ଛାଗତ ହୈଲ ॥ ପୁତ୍ର ପ୍ରସବିଲ କନ୍ୟା ମୋହମାନ ହୟା । ନା ଜାନେ ବାଛୁରେ ତାର କେହୁ ଗେଲ ଲୟା । ଗରମ ପାନିତେ ତାକେ ଫେଲାଏ ତଖନ । ସ୍ନାହାନ କରିୟା ତବେ ମାରିବେ ଆପନ ॥ ପୁତନାର ମନ ଯେନ ହଏ ଛଟପଟ । ବସ୍ତୁକେ ମାରିତେ ଯେନ ଅନ୍ତରେ କପଟ ॥ ମାରିତେ କରିଲ ରାମୀ ଅନେକ ଯତନ । ବାଞ୍ଛାଇୟା ନିଲ

ତାରେ ସତ୍ୟନାରାୟନ ॥ ପାଞ୍ଚସେର ଘ୍ରିତ ଆନ ଗରମ କରିଲ ।
ଘ୍ରିତ ଭାଣ୍ଡ ମଧ୍ୟେ ବାଞ୍ଛୁ ନେଇ ଭେରାଇଲ ॥ ତବେ ତ ନା ମରେ
ବାଞ୍ଛୁ ଡାକେ କୁଆଁ କୁଆଁ । ଘିଇ ମଧ୍ୟୁ ମହାପ୍ରଭୁ ହେଲେକ କାଢ଼ିୟା ।
ଅଗ୍ନିର ମଧ୍ୟେତେ କନ୍ୟା ଫେଲିଇୟା ଦେଲ । ଅଗ୍ନି ମଧ୍ୟୁଁ ମହାପ୍ରଭୁ
କୋଲ କରି ନିଲ ॥ ଆକୁଲ ହଇୟା ବାଞ୍ଛୁ ଡ଼ାକେ ସତ୍ୟପୀରେ ।
ନିଦାରୁନ ମାରେ ମୋରେ କେସର ଖାତରେ ॥ କଲ୍ୟବନ୍ତ ଯତ-
କ୍ଷନେ ଅଗ୍ନି ମଧ୍ୟେ ଦେଲ । ଚନ୍ଦନ ଲାଗିୟା ଗାଏ ଶୀତଲ ହଇଲ ॥
ମେଲିଇୟା ହାଣ୍ଡି ତବେ ଦେଖେ ତହୁଁ ରମା । କୁଆଁ କୁଆଁ ବଲି
ଡ଼ାକେ ଦୁଃଖେ ଯାଦୁମନି ॥ ରମା ବଲେ ହାଣ୍ଡି ମଧ୍ୟେ ରାଖିବ
ପୋତିୟା । ଶୃଗାଳ କୁକୁର ଖାବେ ଦବେ ଫେଲିଇୟା ॥ ଦେଖିଲେ
ଯେ କଥା ସବ ଜାନା ଜାନି ହବେ । ଶୁନିଲେ ରାଜନ ତବେ
ଜୀବନେ ମାରିବେ ॥ ହାଣ୍ଡିତେ ଭରିୟା ତବେ ଦିବ ଭସାଇୟା ।
କୁମ୍ଭୀର ମଗର ଖାବେ ସକଲ ବାଣ୍ଟିଆ ॥ ହାଣ୍ଡିତେ ଭରିଆ ଭସା-
ଇୟା ଦେଲ ତାରେ । କବିକଣ୍ଠ ବଲେ ଦୟାକର ସତ୍ୟପୀରେ ॥
(ଉହ୍ନା) କି କରେ ରାଣୀ ଗ୍ଧର, ଯାକୁ ସାହାପକ୍ଷ ସେ ସତ୍ୟପୀର ।

ରମାର ମୁଖେର ଅନ୍ନପୁଁଟୁଲି ଖୁଲିଲ । ଫଲ ନାହିଁ ଫୁଲ ତବେ
ହାମାକେ ଦେଖାଏଲ ॥ ଦେଖିଲେନ ବୃଲୁଆଛେ ଲୀଳାବନ୍ତ ରମା ।
ମନେତେ ଭାବନା କରେ ପ୍ରଭୁ ଗୁନି ଗୁନି । ମନ ଦୁଃଖ କରି ରମା
ହେଠ ମାଥେ ବସେ । ସନ୍ତନ ବାନ୍ଧି ଚଲିଲ ଆପନାର ବାସେ ।
ଯମୁନା ଜଲେତେ ହାଣ୍ଡିଦେଲ ଭସାଇୟା । ଆକୁଲେ କାନ୍ଦେ ସେ
ବାଞ୍ଛୁ ହାଣ୍ଡିତେ ବସିୟା ॥ ଆସମାନେ ଥାକି ପ୍ରଭୁ ଦେଖାଦେଲ
ତାଏ । କିଛୁ ନାହିଁ ହାୟ ବାଞ୍ଛୁ ଆମାର ହିୟାଏ ॥ ଅତି ହିୟାବାନ
ହୟା ପ୍ରଭୁ ନାରାୟନ । ନାମିଲେନ ଦରିଆର ଜଲତେ ତଖନ ।
ଆବରି ନନ୍ଦନ କେହୁ ନା ମାରିତେ ପାରେ । ଶୁନରେ ରାଘବ

ଆମି ବଲରେ ତୋହରେ ॥ ମଗଧ ଦେଶେତେ ତୁମି ଗୁଡ଼ ଆସ ନଯ୍ୟା । ରାଘବ ସେ କଥା କୈଲ ବେଗେ ଶିଶୁ ଲଯ୍ୟା ॥ ପୂତନାକେ ହିଂସ୍ର ଯେନ ବଧିଲ ପରାନେ । ନନ୍ଦ ଯଶୋଦାର କୋଲେ ଖେଲେନ ଆପନେ । ଫକୀରେର ବେଶ ଧରି ସତ୍ୟନାରାୟନ ॥ ସାଗରେର କୂଲେ ପ୍ରଭୁ ମ ଲିଲ ଆପନ ॥ ଫକିର ହଇଯ୍ୟା ଚଲେ ବାବା ସତ୍ୟପୀର । ଦୁନିଯ୍ୟାତେ କରାମତ କରିଲ ଜାହିର ॥ ଶିଶୁ-ଚନ୍ଦ୍ର କୋଲେ କରି ଚଲେ ସତ୍ୟପୀର । ବସୁଦେବ ଚଲେ ଯେନ ହିଂସ୍ର କୋଲ କରି ॥ ଦରବାର କରି ରାଜା ପାତ୍ରମନ୍ତ୍ରୀ ଆଛେ । କୁମର ଲଇଯ୍ୟା ଫକୀର ଦାଣ୍ଡାଇଲ କାଛେ ॥ ଫକୀର ଦେଖିଯ୍ୟା ରାଜା ପ୍ରନାମ କରିଲ । ମାନସ ହାସିଲ ହବେ ଦେଓ୍ୟାନ ବଲିଲ ॥ ରାଜା ବଲେ ଫକୀର ହେ ଶୁନ ଆମାର ବାମୀ । ଗୁଦୁଡ଼ି ଭିତରେ କିବା ରାଖିଆଛ ତୁମି ॥ ଫକୀର ବଲେନ ରାଜା କହି ତୋର କାଛେ । ଗୋଦଡ଼ି ଭିତରେ ଏକ ପୁତ୍ର ମୋର ଆଛେ ॥ ରାଜାବଲେ କୁଥା ହୈତେ ଆନିଲ ଲେଡ଼ଆ ॥ ଫକୀର ବଲେନ ରାଜା ଶୁନ ମନ ଦିଆ ॥ ସନାତନ ରାଜା ଆଛେ ମାଣିକ୍ୟ ସହର । କଲାବତୀ ଲୀଲାବତୀ ଦୁଇ ରାମୀ ତାର ॥ ପ୍ରତିଦିନ ଗିଯ୍ୟା ରାଜା ପୂଜେନ ଶଙ୍କର । ଦୀନ କବିକର୍ଣ୍ଣ ବଲେ ପ୍ରଭୁର ନଫର ॥

ତୁହା—ତାକ ହେ ସତ୍ୟପୀର । ତାଙ୍କ ନାମ ଧରି ସଂସାରୁ ତରି ।

ପୁତ୍ରେର ଲାଗିଯ୍ୟା ରାଜା ହର ପୂଜା କରେ । ଏକଦିନ ସତ୍ୟ-ପୀର ଦେଖାଦିଲ ତାରେ ॥ ଫକୀର ଦେଖିଯ୍ୟ ରାଜା ସଲାମ କରିଲ । ଜଙ୍ଗଲେତେ ମହାପ୍ରଭୁ ବର ତାରେ ଦିଲ ॥ ଅକିଦ୍ଧା କରିଯ୍ୟା ରାଜା ଶିରନୀ ମାନିଲ । ହଇବେ ତୋମାର ବାଞ୍ଛା ଫକିର କହିଲ ॥ ଆବାର ବଲିଲ ରାଜା ଶୁନ ମୋର ବାଣୀ । ଆପନାର ଘରେ ଯାଓ ହବେ ଯାଦୁମନ ॥ ଫୁଲ ଆନି ଦିଲ ଜ୍ୟେଷ୍ଠରାମୀ ଗର୍ଭତରେ ।

ସେ ତାହା ଲଇୟା ଗେଲ ସତ୍ୱର ମନ୍ଦିରେ । ସେ ଫୁଲ ଲଇୟା ରାଜା ରାଣୀ କରେ ଦିଲ । ଫୁଲ ଖାଇୟା ଶ୍ରେଷ୍ଠରାଣୀ ଗର୍ଭବତୀ ହୈଲ ।। ପ୍ରସବ ମାତ୍ରକେ ଶିଶୁ ଲଇୟା ଗେଲ । ମାରିବାରେ କଲ୍‌ବତୀ ଉପାୟ କରିଲ ।। ରାଖିୟା ଶିଲର ପରେ କତ ବାର ମାରେ । କେ ମାରିତେ ପାରେ ରାଖେ ଯାରେ ସତ୍ୟପୀରେ ।। ହାଣ୍ଡିତେ ଭରିୟା ସିଖାଇଲ ଯାଦୁମଣି । ସେ କଷ୍ଟେ ସେ ବାଚ୍ଚା ପ୍ରାଣ ନାହିଁ ଗେଲ ପୁନ ।। ହାଣ୍ଡିତେ ଭରିୟା ତାରେ ଦିଲ ଭସାଇୟା । ରାଘବ ଆସିୟା ତାକେ ଦିଲେକ ଗିଲିୟା ।। ଆସମାନେ ଥାକ ଆମି ମତ୍ସ୍ୟକେ ଧରିୟା ତାର ପେଟ ଚିରି ଆମି ଆନିଲୁଁ କାଡ଼ିୟା ।। ବାଚ୍ଚାକେ ଖାଓୟାଇ ଦୁଗ୍ଧ ମାଗିୟା ସହରେ । ତୁମାର ନଗରେ ଏଲୁଁ ଦୁଗ୍ଧ ମାଗିବାରେ । ରାଜା ବଲେ ଆମି ତବେ ଦେଖି ଯାଦୁମଣି । ଅତେକ ବଲିଆ ତାରେ ଦୁଗ୍ଧ ଦିଲ ଆନି ।। ଗୋଦଡ଼ ଭିତରେ ହୈତେ ଦେଖେ ବାଚ୍ଚାମୁଖ । ସ୍ତନଭରେ ରାଣୀର ଯେ ଫେଟେଯାଏ ବୁକ ।। ରାଜା ବଲେ ଦେଓୟାନ ହେ ପୁତ୍ର ଯଦି ପାଇ । ପାଞ୍ଚଲକ୍ଷ ଟକାର ଯେ ବାଣ୍ଟିବ ମିଠାଇ ।। ପୁତ୍ର ଦେଖି ଚମତ୍କାର ହୈଲ ରାଜାରାଣୀ । ଗୁରୁପୁତ୍ରେ ଯେନ ଆନ୍ୟ ଦିଲ ତତ୍‌ଜ୍ଞାନ । ମନେତେ ଭାବିୟା ତବେ କହେ ରାଜାରାଣୀ । ଶୁଭଯୋଗେ ପ୍ରଭାତ ଆଜ ହଇଲ ରଜନୀ ।। ଦେଓୟାନ ବଲେନ ତବେ ଶୁନ ରାଜା ରାଣୀ । ଅତଦୁଃଖ ଦିଲ ବାଚ୍ଚାରେ ସେ ବଡରାଣୀ ।। ନାରାୟନ ମେହେରବାନ ହଏନ ଯାହାରେ । ମନୁଷ୍ୟ ହଇୟା କିବା କରିପାରେ ତାହାରେ ।। ବଡ଼ ରାଣୀ ଶିଶୁକେ ଦେରିଏ ଯତକ୍ଷନ । ଆମି ସେ ଶିଶୁର ପରେ ହୈଲୁ ମେହେର୍‌ବାନ । ଏହିକଥା ରାଜା ତୁମି ମନେ ନା ଧରିବେ । ଯେହେତୁ ଦିଲ ଏତଦୁଃଖ ତାରେ ନା ଦଣ୍ଡିବେ ।। ନାରାଜନ ଦୋଷ ନାହିଁ ଶୁନ ନୃପମଣି । ତୁମି ନା ଚିହ୍ନିଲୁ ଦୁଃଖ ପାଲ

ଯାଦୁମନ ॥ ପୁତ୍ରଲଯ୍ଯା ଥାକତୁମ ଆପନା ମନ୍ଦରେ । ପ୍ରତିବର୍ଷରେତେ ପୂଜା କର ସତ୍ୟପୀର ॥ ଏତକ ବଲଯ୍ଯା ପ୍ରଭୁ ପୁତ୍ର କୋଲେ ଦିଲ । ଆଜ୍ଞା ଦୟା ନାରାୟନ ଅନ୍ତର୍ଦ୍ଧାନ ହୈଲ । ପୁତ୍ର କୋଲ୍ କର ରାଜ-ରାମା ଚଲେ ଘରେ । ଶିରିମା କରଯ୍ଯା ପୂଜେ ବାବା ସତ୍ୟପୀରେ ॥ ପୁତ୍ର ପାଇ ମହାରାଜା ଆନନ୍ଦିତ ମନ । ହେରାଗନ୍ଦ ପୁତ୍ର ନାମ ଦିଲେନ ତଖନ । ଗୃରନ୍ଦରେ ଗୃହଘର ଯତନେ ଗାଡ଼ୟା । ଆସ୍ଥାନ ଉପରେ ଖସାବସ୍ତ୍ର ଦିଲ ଲୟା ॥ ସନ୍ଧ୍ୟାକାଲେ ଡକାଇଲ ହିନ୍ଦୁ ମୁସଲମାନ । ପୂଜାପାଶେ ଘେରଯ୍ଯା ବସିଲ କାନେ କାନ ॥ ନୂତନ ହାଣ୍ଡିତେ ରାଖେ ମିଠାଇ ଶୀରିମା । ନାରାୟନ ମନ୍ତ୍ରେ ପୂଜା କରେ ଦ୍ୱିଜମନ ॥ ପୂଜା ଶେଷେ ଶିରିମାବାଣ୍ଟିଲ ଜନେ ଜନେ । ଦେଖିୟାଁ ଆନନ୍ଦ ପ୍ରଭୁ ହୈଲ ମନେ ୨ ॥ ଶ୍ରୀକବିକଣ୍ଠିତେ ଗାଏ ସତ୍ୟପୀର ପାଏ । ହରି ହରି ବଲ ଭାଇ ପାଲି ହୈଲ ସାଏ ।

ଗୀତ—ଭଜ ହେ ହରି ହରି ।
ହରି ହରିବେ ଏ ଭବରୁ ପାରି । ଘୋଷା ।

ଦେଖ ରାଜପୁତ୍ର କରିବାକୁ ହତ କେତେ ପରକାରେ ଉପାୟ କରି । ଶିଳାରେ କୁଟିଲେ ଅଗ୍ନିରେ ଫିଙ୍ଗିଲେ ତେବେ ତାହାକୁ ନ ପାରିଲେ ମାରି ॥ ଅଗ୍ନିରେ କୁମର ଡାକେ ସତ୍ୟପୀର ଅଗ୍ନି ଲାଗେ ତାକୁ ଚନ୍ଦନ ପରି । ଅବା ସତ୍ୟପୀର କରିଲେ ଉଦ୍ଧାର ରାଣୀ ଗୁର ତାର କି କରିପାରି । ୨ । ପୁଣି ଆଠିକାରେ ଭରି ଗର୍ଭଟିରେ ପୋତିଲା ଏହା ବିଗୃରି । ଶୃଗାଳ କୁକୁର ଖାଇବେ ବୋଲିଣ ତହିଁରେ ରଖିଲେ ପୀର ଉଦ୍ଧରି । ୩ । ବରତିବା ଜାଣି ତହୁଁ ନେଇ ରାଣୀ ଭସାଇଣ ଦେଲ ହାଣ୍ଡିରେ ଭରି । କୁମ୍ଭୀର ମଗର ମୁଖରୁ ଉଦ୍ଧାରି ରାଜା ରାଣୀଙ୍କି ଦେଲେ ନେଇ କରି ॥

ସମାପ୍ତ

ମୁଦ୍ରଣ—ଦୁର୍ଗା ପ୍ରେସ, ଖଟବିନ୍ ସାହି, କଟକ-୧

ଉତ୍ତରତାରା ପାଲା

୧୨

ବନ୍ଦନା ତ୍ରିପଦୀ

ଜୟ କୃଷ୍ଣ ଜଗନ୍ନାଥ, ଶଙ୍ଖ-ଚକ୍ର-ଗଦା ହସ୍ତ, ଦୀନଜନ ବାନ୍ଧବ ବଳିଅ ହେ ॥ ଦୁଃଖୀ ଦୁଃଖ ବିନାଶନ, ସୁଦରଶନ ଧାରନ, ମୋରେ ହେବ-ନିଦାରୁନ ହୟ ହେ ॥ ଶୁନ ଶୁନ ସର୍ବଜନ ସତ୍ୟପୀର ନାରାୟନ, ଯେରୂପେ ହଇଲ ଅବତାର ହେ ॥ ସକଲ କହିବ ଆମି, ଦୃଢ଼ ହୟା ଶୁନ ଭୂମି, ଶୁନିଲେ ସକଲ ଦୁଃଖ ପାର ହେ ॥ ହସ୍ତିନା ନଗରବାସୀ ମହାଜନ ଗୃହବାସୀ, ଅପତ୍ୟ ବିହୀନେ ଦୁଃଖପାୟ ହେ । ଦାସ ଦାସୀ ବହୁଜନ ସମ୍ପଦ ଆଛୟେ ପୁନ, ଅପତ୍ୟ ଲାଗିୟା ବନେ ଯାୟ ହେ ॥ ପ୍ରବେଶିୟା ଘୋରବନ, କୋଥା ଦେଖେ ସିଂହଗନ, କୋଥା ଦେଖେ ମୃଗ ହସ୍ତୀପଲ ହେ ॥ ଦେଖିୟା ବ୍ୟାଘ୍ର ଭାଲୁକ ମନେ ହଇଲ ସଶଙ୍କ, କୋଥା ଦେଖେ ସିଂହଗନ ମଲ ହେ ॥ ଦୂର ଆସି ଘୋର ବନେ, କୋଥା ନା ଦେଖେ ନୟନେ, ବସିଲ ପିପିଲ ଗାଛ ମୂଲେ ହେ ॥ ସେଖାନେତେ ପକ୍ଷୀଗନ ବାସା କରିୟା ରଚନ, କୋଲାହଲ ଧ୍ୱନି କୁତୁହଲେ ହେ ॥ ଦେଖିୟା ତା ଦେର ସୁଖ, ମହାଜନ ମନେ ଦୁଃଖ, ବଲେ ବଡ଼ ଭାଗ୍ୟ ପକ୍ଷୀଗନ ହେ ॥ ଲଇୟା ସେ ସୁତ ସୁତା, କେଲିକରେ ମାତା ପିତା, ଅତି ସୁଖେତେ କଟାଏ ଦିନ ହେ ॥ ଆମାର କପାଲ ମନ୍ଦ, ବିଧାତା କରେଛେ ଦ୍ୱନ୍ଦ, ନା ଦିଲେ ସୁତା ସୁତ ମୋରେ ହେ । ଉଦ୍ଧାର କାରନେ ଆମି, ସୁତା ସୁତ ଭାବଧେନ ବନସ୍ତେତେ କରିବ ବିହାର ହେ ॥ ତବେ ଆମି କୋଥା ଯାବ, କେନ ଦେବତା ପୂଜିବ, କାର କାଛେତେ ମାଗିବ ବର ହେ ॥ ଦେବତା ପ୍ରସନ୍ନ ହୈବେ, ଆମାକେ ସେ ପୁତ୍ର ଦିବେ, ମନୋରଥ ସିଦ୍ଧ ହବେ ମୋର ହେ ॥

ଅତବୋଲି ମହାଜନ, ବସି ଭାବେ ମନେ ମନ, ହରିଧ୍ୱନି ଶୁଭେ କେତ ଦୂରେ ହେ ॥ ଧୀରେ ଧୀରେ ଚଉତରେ, ଗଲେ ପୁନଃ ଖରତରେ, ପ୍ରବେଶିଲ ଗିୟା ନଦୀ ଘାଟରେ ହେ ॥ ସୁବୁଦ୍ଧି ନାମେତେ ବୈଶ୍ୟ, ପାଇଁୟା ସେ ଉପଦେଶ, ସେଖାନେତେ ପୂଜେ ସତ୍ୟପୀରେ ହେ ॥ ଡାକିୟା ସେ ବନ୍ଧୁଗଣେ, ଅନ୍ନ ଆସ୍ତାନ ବଧାନେ, ଶଙ୍ଖ ଘଣ୍ଟା ହୁଲହୁଲ ପୂରେ ହେ ॥ ଦ୍ୱିଜବର ବସାଇୟା, ଦୁଗ୍ଧ ଅଞ୍ଚା ଘାଣ୍ଟାଇୟା, ଫୁଲ ପାନ କଲା ତାଏ ଆନ ହେ ॥ ପୂଜା ସାରି ସବଜନ, ପ୍ରସାଦ ପାଇତେ ମନ, ହରି ହରି ବୋଲି ଘୋରଧ୍ୱନି ହେ । କରପୁଟେ ମହାଜନ; ପୁଛେ ହୟା କାରପୂନ୍ୟ, କୋନ ଦେବତାର ପୂଜା କୈଲେ ॥ କୋନ ବାଞ୍ଛା ସିଦ୍ଧ ହବେ, କେମନେତେ ବର ଦବେ, ଆମାକେ କହିବେ ତତ୍ତ୍ୱ ଭାଲ ହେ ॥ ଶୁନିୟା ତାହାର ବାନି, ସଭାଜନ କହେ ଶୁନ, ଶୁନ ଶୁନ ଓହେ ମହାଜନ ହେ ॥ ସତ୍ୟପୀର ନାରାୟନେ, ପୂଜା କରି ଏଇସ୍ଥାନେ, ଡାକିୟା ସକଲ ବନ୍ଧୁଗନେ ହେ ॥ ଯାର ଯାହା ଆଛେ ମନ, ସକଲ ହଇବେ ପୂର୍ଣ୍ଣ, ସତ୍ୟନାରାୟନେ ଯଦି ପୂଜେ ହେ ॥ ଯେ ଧନ କଲତ୍ର ବାଞ୍ଛା, ଗୃହ କର୍ମ ଯାହା ଇଚ୍ଛା, ସକଲ ପାଇବେ ଏଇ ମାଝେ ହେ ॥ ଶୁନିୟା ସେ ମହାଜନ, ସଭାଜନେ କହେ ପୁନଃ; ଶୁନ ଶୁନ ଏ ଆମାର ବାନି ହେ ॥ ପୁତ୍ରେର କାରଣେ ଆସି, ହଇଲାମ ବନବାସୀ, କେମନେ ହଇବେ କହ ଶୁମି ହେ ॥ ଶୁନିୟା ସେ ସଭାଜନ, ମହାଜନେ କହେ ପୁନଃ, ସତ୍ୟପୀର ପୂଜା ମନେ କର ହେ ॥ ସନ୍ତାନ କୁମାର ହବେ, ପ୍ରଭୁ ତୋମାୟ ବର ଦବେ, ପ୍ରସାଦ ଲଇୟା ଗୃହେ ଚଲ ହେ ॥ ଅତବଲି ମହାଜନେ, ପ୍ରସାଦ ଆନ ତଖନେ, ମହାଜନେର କରେତେ ଦିଲ ହେ ॥ ହରି ହରି ସବେ ବଲି, ଦିଲେନ ପ୍ରସାଦ ତୁଲି, ପ୍ରସାଦ ଲଇୟା ଗୃହେ ଚଲେ ହେ ॥

ପତ୍ନୀକେ ପ୍ରସାଦ ଦିଏ, ସକଳ ବୃତ୍ତାନ୍ତ କହେ, କୁତୂହଳେ ବାଞ୍ଛିତ କଲ୍ୟାନ ହେ ॥ ପତ୍ନୀର ଉଦରେ ପୁନଃ, ଗର୍ଭୋଦୟ ଦିନୁଦିନ; ଜନ୍ମ ହୋଇଲ ଦୁହିତା ରତନ ହେ ଦେଖିଣ ସେ ମହାଜନ, ହୋଇଣ ଆନନ୍ଦ ମନ, ଜଉତଷେ ଡାକିଣ ବୁଝିଲ ହେ । ଷଷ୍ଠୀ ଉଠି ଆସି ଗେଲ, ଏକୋଇଶ ଦିନ ହେଲ, ଉଗ୍ରତାରା ନାମ ତାରେ ଦିଲ ହେ ॥ ବରଷ ହୋଇଲ ଶେଷ, ଦୁବରଷ ପରବେଶ କଉତୁକେ ଖେଳେ ଉଗ୍ରତାରା ହେ । ପାଡ଼ାର ବାଳକେ ମିଳି, ପିତାଗୃହେ କୁତୁହଳି, ଦିନ ଦିନ ବାଢ଼େ ଉଗ୍ରତାରା ହେ ॥ କୁମାରି ବୟସ ଦୋଷ, ବରଷ ହୋଇଲ ଶେଷ, ଦ୍ୱାଦଶ ବରଷରେ ହେଲ ଯୁବା ହେ । ରୂପ ଗୁଣେ ପଟାନ୍ତର, ନାହିଁ ଅଖିଳ ମଧ୍ୟର, ମୁଖ ବିକସି ଚନ୍ଦ୍ରପ୍ରଭା ହେ ॥ ସଦା ରହେ ମତ୍ତ ହେଳେ, ଦୁହିତା ପାଇଆ କୋଳେ, ଶିରମଣି ପ୍ରଭୁରେ ନାହିଁ ଦିଲ ହେ । ସତ୍ୟପୀର ମହାଶୟେ, ତାରେ କ୍ରୋଧଭର ହୋଇ, ଦୁଃଖ ଦିତେ ମନେକରେ ରଖିଲ ହେ ॥ ଏକ ଦିନ ଉଗ୍ରତାରା, ସଖୀଗଣ ଲୟା ଧୀରା, ସ୍ନାନ ହେତୁ ସେ ଗୁନ୍ଦବଦନୀ ହେ । ଦେଖିଲ ନଦୀର ତୀରେ, ଲୋକେ ହରଷ ଅନ୍ତରେ, ସଭା କରି ଆଛେ ସେହିଖାନ ହେ ॥ ମିଳିଆ ବହୁତ ଜନ, ବନ୍ଧୁ ଯେ ବାନ୍ଧବ ଗନ, ସଦାନନ୍ଦ ନାମେ ବନଜାର ହେ । ପାଇଣ ବାଞ୍ଛିତ ଫଳ, ଆନନ୍ଦ ମନେ ସକଳ ପୂଜା କରିତେଛେ ସତ୍ୟପୀର ହେ ॥ ଗୋଧୂମ ଚୂର୍ଣ୍ଣ ଶର୍କରା, ଦୁଗ୍ଧ ନାରିକେଳ କୋରା, ଦିଆ କରିଅଛେ କଞ୍ଚାଶିର୍ଣ୍ଣି ହେ । ଉପହାର ଦ୍ରବ୍ୟ ଦିଆ, ଗୁଆ ପାନ ସମର୍ପିଆ, ପୂଜା କରେ ଶୁଦ୍ଧ ବସ୍ତ୍ର ଆନ ହେ ॥ ଶୁନିଣ ସେ ଉଗ୍ରତାରା, ଦାସୀକେ ବଲିଲ ଧୀରା, ତୁମି ବୁଝ କେମନ ବ୍ୟାପାର ହେ । କୋନ କୋନ ଦେବତାଏ, ପୂଜା କରେ ମହାଶୟେ, କିବା ବାଞ୍ଛା ସିଦ୍ଧ ହୟେ

ତାର ହେ । ମିଲଆ ତାଦେର ତରେ, ପୁଚ୍ଛେ ଦାସୀ ସବାକାରେ, କେମନ ବ୍ୟାପାର ତୁମି କର ହେ । କବା ଦେବ ପୂଜା କୈଲ କ ଫଲ ତୁମାର ହୈଲ, ଆମାକେ କହିବେ ସମାଗୁର ହେ । ସଭିଜନେ ତାରେ କହେ ଶୁନ ତୁମି ଯେବା ହୁଏ, ପୂଜା ସତ୍ୟପୀର୍ ନାରାୟନେ ହେ । ଯେବା ବାଞ୍ଛାକରେ ମନ, ସର୍ବ ତାର ହଏ ପୂର୍ଣ୍ଣ, ଶିଶମା ମାନଲେ ସ୍ୱଛମନ ହେ । ଶୁନ ଉଗ୍ରତାର୍ କାଯ୍, ଶୁନ ଆହେ ମହାଶୟ୍, ସତ୍ୟପୀର କୋନଖାନେ ଆଛେ ହେ । ଆମାର ବାଞ୍ଛା ପୂର୍ଣ୍ଣ ହବେ, ଆମି ଏଇ ପୂଜା ଦବେ, ଉତ୍ତମ ଫଲ ଲଭିବ କାଛେ ହେ ॥ ପୂଜାର ବିଧାନ ଯତ କହିବେ ଆମାକେ ତଥ୍ୟ, କେମନ ବିଧାନେ ପୂଜା ଦବେ ହେ ॥ ଶୁନ ସଭ ସର୍ବଜନ, କହିଲ ପୂଜା ବିଧାନ, ପୂଜିଲେ ସକଲ ପୂର୍ଣ୍ଣ ହବେ ହେ । ସେହିଖାନେ ସର୍ବଜନ, ହରଷ ଯେ ଘନ ଘନ ହଇଆ ପ୍ରସାଦ ତାଏ ଦଲେ ହେ । ଖାଇବ ପ୍ରସାଦ ବଳି, ଚଲିଲେକ କୁତୁହଳୀ, ସ୍ନାନ ହେତୁ ଶୀଘ୍ର ନେଘାକୂଳେ ହେ । ଜଲକେଲି ନାନାରଙ୍ଗେ, କରେ ସଖିଗନ ସଙ୍ଗେ, ପରମ ଆନନ୍ଦେ ଚନ୍ଦ୍ରମୁଖୀ ହେ । ଆପନା ମନ୍ଦିର ଗେଲ, ପ୍ରସାଦ ଖେତେ ଭୁଲିଲ ସତ୍ୟପୀର ତ ଏ କୋପ ଦେଖି ହେ । ଅପୂର୍ବ କାହାନୀ ଶୁନ ଜବେ ଗେଲ କତଦିନ, କୁତୁହଲେ ଯାଏ ଦିବା ନଶି ହେ । ମାତା ପିତା ତାରେ ଦେଖି, ବିଭିଦତେ ହୈଲ ଦୁଃଖୀ ବ୍ରାହ୍ମନ ଡାକାୟା କହେ ପୁନ ହେ । କୁଲେର ବ୍ରାହ୍ମନ ଆନ, ପୁରୋହିତ କହେ ବାମା, ଶୁନ ତୁମି ଆମାର ବଚନ ହେ ॥ ଦୁହିତା ଯୌବନ ଦେଖି, ଆମି ଆଜ ବଡ଼ ଦୁଃଖୀ, ତାର ସମେ ତୁମି ବର ଆନ ହେ । ରତୁମତୀ ଯେଇ ନାରୀ; ଗିହେ ରାଖିତେ ନା ପାରି, ତାକେ ରାଖେ ବଡ଼ ଦୋଷ ଜାନ ହେ । ଏହୁ ତଥ୍ୟବାମା, ଜାନ ସନ୍ଦେହ

ଏଥେଁ ନା ଯେନ, ବେଦ ବେଦାନ୍ତରେ ଏହୁ ସ୍ପଷ୍ଟ ହେ । ପିତୃଗନ ଅକାରନଂ, ଜଳ ତିଳ ପିଣ୍ଡଦାନ, ନା ପାଇଯୁା ସେ ହୁଏ ନରଶ ହେ ॥ ଆଜ୍ ତୁମି ଏଇ କର, ରୂପଗୁନେ ଆନ ବର, ଦୁହିତାକେ ଦିବ ଆମି ବଶ୍ୟ ହେ ! ଶୁନିଆ ତାହାର ବାଣୀ, ବ୍ରାହ୍ମନ ମନେ ଯେ ଗୁନି, ମେଲାନ ମାଗିଆ ହୈଲ ବିଦା ହେ । ବିଦେଶେ କରେ ଗମନ, ସୁମରିଆଁ ନାରାୟନ, ଦେଖେ ଫଲେ କୋଥା ଆଛେ ବଂର ହେ । ହରି ହରି ବୋଲ ଭାଇ; ଶଙ୍କର ଆଗୃଯଂ୍ୟ କହି, ବର ଭୂମି ହବେ ପଂକମ୍ବର ହେ ।

ରାମ ବୋଲ ମୁଖେ ହେ ଗୋବିନ୍ଦ ବୋଲ ମୁଖେ । ଅବଶ୍ୟ ଯାଇବେ ଦିନ କିବା ଦୁଃଖେ ସୁଖେ ॥ ସଂସାର ସାଗର ଏଯେ ତରଙ୍ଗ ଲହରୀ । ହରି ବିନେ ସଂସାରେତେ କେବା କରେ ପାର ॥ ମହାବାହୁ ଆଶ୍ରେ କରେ ଅନ୍ଧ ତଷ୍ଟ୍ ଫେଲ ॥ ଦିଶିଲ ଅମୂଲ୍ୟ ପଥ ହରି ହରି ବଲ ॥ ଦଶଦିଗ ଅନୁସରି ଘଟକ ବୁଲିଆ । ତା ରୂପେତେ ଗୁନେ ବର ଅନାଲ ଖୁଁଜିଆ ॥ ମଘଦେଶେ ଘର ସୁମଙ୍ଗଲ ସୌଦାଗର । ବ୍ରାହ୍ମନ ପ୍ରବେଶ ହୈଲ ତାହାର ମନ୍ଦିର ॥ ତାହାର ପୁତ୍ରେର ନାମ ଗୁଣବନ୍ତ ହଏ । ରୂପ ଗୁନେ ଅନୁପମ ଦିତିତ କେ ନା ହୟେ ॥ ନିବନ୍ଧ କରିଆ ତଥା ଘଟକ ବିଦାୟ । ହସ୍ତିନା ନଗରେ ଗିୟା କହିଲେକ ତାୟ ॥ ଶୁନ ଶୁନ ମହାଜନ ଶୁଭ ସମାଚାର । ମଘଦେଶେ ସୁମଙ୍ଗଲ ନାମେ ବେନକର ॥ ତାର ପୁତ୍ର ଗୁଣବନ୍ତ ରୂପ ଗୁନେ ଶୋଭ । ପଶ୍ଚାନ୍ତର ହିତେ ତାରେ ନାହିଁ ଆନ ପ୍ରଭ ॥ ସୁଜାତି ବନିକ ସେହି କୁଲିନ ବ୍ୟାପରୀ । ତାରେର ନିବନ୍ଧ ଆମି ଆସିଲାମ କରି । ବିଭାର ନିର୍ଣ୍ଣୟ ତୁମି କର ଏଖନ ଭାଲ । ଶୁନିୟା ସେ ମହାଜନ ଆନନ୍ଦ ହଇଲ ॥ ଜ୍ୟେଷ୍ଠ ତ୍ର ଯୁଆ ତବେ ବୁଝେ ଲଲ ଦିନ । ବୈଶାଖ ପଞ୍ଚମୀ

ଗୁରୁବାର ପ୍ରୟୋଜନ ॥ ତଦକାର ଡ଼ାକଯାଇ ମଣ୍ଡିଲ ସବୁଘର । ନିମନ୍ତ୍ରନ ଗ୍ରହଣଲ ବାନ୍ଧବ ସକଲ ॥ ନିମନ୍ତ୍ରନ ହେଲେ ତାଏ ବରକେ ଆନତେ । ଉଛବ କରିଲ ପୁନ ସଂକଳ୍ପ ଗ୍ରିହେତେ ॥ ସନ୍ତକ ଲଇଆ ତବେ ବ୍ରାହ୍ମନ ବଦାଏ । ବିବାହେର ସାମଗ୍ରୀ ସେ କରିଲ ତଥାଏ ॥ ବନ୍ଧୁ ଯେ ବାନ୍ଧବଗନ ସକଲ ମିଳିଲ । ସିମନ୍ତିନୀ ଗନ ମିଲି ହୁଲହୁଲି ଦିଲ ॥ ବାଦ୍ୟ ଶଙ୍ଖ ମହୁରୀ ବାଜିଲ କୁତୁହଲେ । ପ୍ରବେଶ ହଇଲ ବର ଉତ୍ସବ ନବରେ ॥ କନ୍ୟାର ମଙ୍ଗଲ ସାରି ବରେର୍ ବରନ । ଅବକାଶ ନିଶି ଯାନ କରିଲ ସ୍ନାହାନ ॥ ଆଦ ବାସ ଖଟ ଦ୍ଵିଜ ପୂଜନ କରିଲ । ହରିଦ୍ରା ବସନ ଦ୍ଵିଜ ମନ୍ତ୍ରିଆ ସେ ଦିଲ ॥ ବର କନ୍ୟା ମୁକୁଟ କୁଣ୍ଡଲ ବାନ୍ଧେ ମାଥେ । ଗାଣ୍ଠି ବସ୍ତ୍ର ଫେଲାଇୟା ବସିଲ ଭୂମିତେ ॥ ହସ୍ତ ଗାଣ୍ଠି କରିଲେନ କୁଲିନ ବ୍ରାହ୍ମନ । ଅସମ୍ଭବ ଯଉତୁକ ଦିଲ ମହାଜନ ॥ ବର ରୂପ ଦେଖିୟା ଉସତ ହୈଲ ତାରା । ସନ୍ତୋଷ ହଇୟା ସେହୁ ମନ କରେ ଧୀରା ॥ ବିବାହ ସାରିୟା ସେହ୍ନ ପଞ୍ଚୁ ଗ୍ରାସି କୈଲ । ବହୁନାରୀ ମିଳି ସବ ଯୂତ ଖେଲାଇଲ ॥ ମଧୁଶଯ୍ୟା କରିବାରେ ବିଛନା କରିଲ । ଶଯ୍ୟା ପରେ ଦୁଇଜନ ହାସ୍ୟ କେଲି କୈଲ ॥ ସତ୍ୟନାରାୟନେ ସାଧୁଶିଣ୍ଣି ମାନ୍ୟା ଛିଲ । ଶିରିନି ନା ଦିଏ ଦୁହିତାକେ ବଶ ଦିଲ ॥ ନଦୀକୂଲେ ଉଗ୍ରତାରା ପୂଜା ମାନ୍ୟାଛିଲ । ଉତ୍ତମ ପତି ଲଭିତେ ଶିରିନି ମାନିଲ ॥ ନଦୀଘାଟରେ ପ୍ରସାଦ ଛାଡ଼ିୟା କନ୍ୟା ଗେଲ । ତା ଦେଖିୟା ସତ୍ୟପୀରେ ରୋଷା ହୟ୍ୟା ଛିଲ ॥ ମହାକ୍ରୁଦ୍ଧ ହୟ୍ୟାଛିଲେ ବାବା ସତ୍ୟପୀରେ । ହସ୍ତିନା ନଗରେ ଗେଲ ଦୁଃଖ ଦିତେ ତାରେ ॥ ମାନୁଷ ଅଜ୍ଞାନ ଜାନ୍ତି ବଡ଼ଇ ପାଗଲ । ମତ୍ତଭରେ ଧର୍ମ କର୍ମ ସବ ଭୁଲେ ଗେଲ ॥ ମଧୁଶଯ୍ୟା ଘରେ ବର ଶୟନତେ ଛିଲ । ସେଇଖାନେ ସତ୍ୟପୀର ପ୍ରବେଶ ହଇଲ ॥ ସର୍ପ ରୂପ ଧରି ତବେ

ସତ୍ୟନାରାୟନ । ସାଧୁର ନନ୍ଦନେ ପ୍ରଭୁ ଦଂଶିଲ ଆପନ ॥
ହରଷେଚେ ଜଗନ୍ନାଥ କରିଲ ଗମନ । ପ୍ରବେଶିଲ ଯେଇଖାନେ
ଆଛେ ପ୍ରାନଧନ ॥ ଶଯ୍ୟାରେ ବସି ତବେ ମଞ୍ଜାଳିଲ ପାଏ।
ଦେଖିଲ ନର୍ଜାବ ଲଗେ ତାର ସବ ଗାଏ ॥ ପ୍ରଧାପ ଆନସ୍ୱା ଦେଖେ
ସଖିଗନ ସଙ୍ଗେ । ପ୍ରାନହୀନ ପ୍ରାନଧନ ପଡ଼େଛେ ଝଭଙ୍ଗେ ॥
ତାହାଦେଖି ଜଗନ୍ନାଥ ଶିରେ ବଜ୍ରଧାପ । ସେଇଖାନେ ଦେଖିଲେ
ପଡ଼ିଆଛେ ସେ ସାପ ॥

(ଉହା) ଏକ ଘଟନା, ହେଲ ମୋ ଧନକୁ କସ ଦଣ୍ଡ ପଡ଼ିଲ ॥

ଘାତକର ସର୍ପ ପଡ଼ିଆଛେ ସେଇଖାନେ । ଦେଖି ଜଗନ୍ନାଥ
ମୂର୍ଚ୍ଛା ଗେଲ ତତକ୍ଷନେ ॥ ଦାସୀଗନ କହେ ଗିୟା ଶୁନ ମହାମାଈ।
ଶଯ୍ୟାତେ ପବନ ହରାଇଲେନ ଜାମାଇ ॥ ଶୁନ ତାହା ବୁକେତେ
କୁଳିଶ ଯେନ ପଡ଼େ । କପାଲେ ମାରସ୍ୱା ହାତ ଭୂମେ ଲୁଟେ
ପଡ଼େ ॥ କ୍ରମେ କ୍ରମେ ସର୍ବଜନ ମିଲି ତାର ପାଶ । ବରେର ମରନ
ଦେଖି ଉଡ଼ିଲ ସାହସ ॥ ଔଜଲ ଡ଼ାକସ୍ୱା ତଥା ସବେ ଝାଡ଼େ
ବିଷ ॥ ନା ଝଡ଼ିଲ ବିଷ ତାହେ ସତ୍ୟପୀର ରୋଷ ॥ କାର ବାପ
ଝାଡ଼ିବେ କେ କରିବେ ମଙ୍ଗଲ । ସତ୍ୟପୀର ନାରାୟନ ଯାରେ
କେ ଓଭର । କନ୍ୟା କୋଲକରି କାନ୍ଦେ ସାଧୁର ରମନୀ । ବନ୍ଧୁ
ସହୋଦର ମିଲି କରେ ଘୋର ଧ୍ୱନି ॥ ନଗରେର ଦାସୀ ପଶୀବାଂଶୀ
ସବେ ମିଲି । ରୋଦନ କରିଲ ଯେନ ସମୁଦ୍ର ଉଚ୍ଛୁଲି ॥ ଶଙ୍କର
ଆଗୁଶ୍ୟ ଧାଯ୍ୟ ପ୍ରଭୁ ସତ୍ୟପୀର । ହରି ହରି ବୋଲ ଘାଇ ଦୁଃଖ
ଯାବେ ଦୂର ॥ ବମକୃଷ୍ଣ ହରେ ହୋ ଗୋବିନ୍ଦ ବିଷ୍ଣୁ ହରେ ।
ପତିତପାବନ ବାନା ଉଡ଼େ କତଦୂରେ ॥ ଆରତଭଞ୍ଜନ ପ୍ରଭୁ ଧରି
ସୁଦର୍ଶନ । ଲକ୍ଷ୍ମୀନାରାୟଣ ପ୍ରଭୁ ଗରୁଡ଼ ବାହନ ॥ ଧନ ଜନ
ଶରଣେ ଭୂମି ମହାବାହୁ । ହରି ହରି ବଲ ଜଗନ୍ନାଥ ଦୁଃଖ ଯାଉ ॥

(ଗୀତ)

ମୋ ଜୀବଧନ । ପିଣ୍ଡରେ ନାହିଁତ ଜୀବନ । ପଦ ।

ଦେଖାଇ ନିଧି ହରିଲେ ବିଧି,
ଏତିକ ମୋ କପାଳ ଘେନ । ୧ ।

ଏ ଯୁବାକାଳ ହୋଇଲି ବିଫଳ,
କା ମୁଖ ଚାହିଁ ଯିବ ଦିନ । ୨ ।

ମୁହିଁ ନ ମଲି ବିଧବା ହେଲି,
ଗୀତେ କହଇ ରାମ ଘେନ । ୩ ।

ଦ୍ୱିପଦୀ !

ଜ୍ଞାନ ପାଇ ଉଗ୍ରତାର, କୋଧେ କାନ୍ଦେ ମହାଭାର, ଅତି ଅଭାଗିଣୀ ହୋଇଲୁ ଆମି । କି ଦୋଷ କରିଲୁ ଆମି, ପ୍ରାନ ହାରାଇଲା ସ୍ୱାମୀ, ଜନ୍ମ ହୋଇଛେ ଅତ ଅଭାଗିଣୀ । ପ୍ରାନନାଥ ମୁଖ ଦେଖି, ହଏ ମନେ ମହାଦୁଃଖୀ, ଆହା ପ୍ରାନନାଥ ବଲି ଗଡ଼େ । ଚନ୍ଦ୍ରମୁଖ ନା ଦେଖିଲୁ, ପିକ ବାଣୀ ନା ଶୁନିଲୁ ଏମନ ବଲିୟା ରଡ଼ି ଛାଡ଼େ । ମାତା ପିତା ପାଦଧରି, ବୋଲେ ମହା କ୍ରୋଧ କରି, ତୋମାର ଜାମାଇ ଗେଲ କୋଥାଏ । ଏଖନ ଆମି କୋଥା ଯାବ, କି କାରନେ କୋଥା ରୈବ, କହ ମୋରେ କେମନ୍ତ ଉପାୟ । ଏତ ନବ ଯଉବନ, କାରେ କରି ସମର୍ପନ, ସଂସାରେ ରଇବ କେନ ଗୁନେ । ସ୍ୱାମୀ ଆମାର କୁଥା ଗେଲ, କି କାରନେ ପ୍ରାନ ଦିଲ, ଖାମଦିବ ସ୍ୱାମୀର ବିହୀନେ ॥ ଦୁହିତା ବିକଲ ଦେଖି ମହାଜନ ବଡ଼ଦୁଃଖୀ, ମାତା ପିତା ହଇଲ ଆକୁଲ । ସବେ ହାହାକାର ଧ୍ୱନି, କରେ ଲୁଟିୟା ଧରଣୀ, କପାଳେ ମାରେ ଆପନା କର ॥ ମାତା ଛାଡ଼ି ଉଗ୍ରତାର, ହଇଲ ଧୀର, ଅରନ୍ୟେତେ କରିଲ ଗମନ । ବ୍ୟାଘ୍ର ଦେଖି ଆଗେ ପଡ଼େ, ତାରେ ଦେଖି ବ୍ୟାଘ୍ର

ଘୁଞ୍ଚେ, ଅଜଗର ମୁଖେରେ ଗମନ ॥ ଦେଖି ମହା ଅଜଗର, ବିସ୍ତାରି ତାର ଉଦର, ଜଗନ୍ନାଥ ବେଗେ ମୁଖ ବୁଜେ । ତଥାଏ ଫିଟିଯାଇ ଯାଏ, ନଦୀଜଳେ ଝାସ ହୁଏ, ସ୍ୱାମୀ ବିନେ ପ୍ରାଣେ କିବା କାର୍ଯ୍ୟ ॥ ସର୍ବଜନ ଆଗୁପାଛେ, ବେଢିଆ ତାହାର କାଛେ; ଆପନା ମନ୍ଦିରେ ଲୟା ଯାଏ । ଦେଖି ମାତା ପିତା ମୁଖ ବୋଲେ ଶୁନ ମୋର ଦୁଃଖ, ସ୍ୱାମୀବିନେ ନା ରଖିବ କାୟେ ॥ ପ୍ରାତେ ସନ୍ଧ୍ୟା ଧରବେଶ, ହଇଲ କପାଲ ଦୋଷ, କୋନ ପ୍ରୟୋଜନ ଆର ରହ୍ୟା । କର ଚିତା ଆରୋପନ, ସ୍ୱାମୀ ସଙ୍ଗତେ ଗମନ, ଚଲିବୁ ଆମାର ପଥା ଲୟାଁ ।। ଆକୁଲେ ଜନନୀ ବଲେ, ତୁମି ଆଜ ଝାସ ହଲେ, ଆମାର ଯତନ କ ରଖିବ ଗୋ ॥ ଏକଇ ଅବଲ ତୁମି, କତ ଦୁଃଖେ ପେଲୁ ଆମି, ହାଇୟା କେମନ ବାଞ୍ଚିବ ଗୋ ॥ ଉଦାସୀ ଯେ ମହାଜନ, ଯେ କିଛୁ ଗୃହ ବିଧାନ, ଦେବତା ବ୍ରାହ୍ମନେ ସର୍ବହଲ । ଦଶନ୍ଦ୍ରେ କୈଲ ପ୍ରଦାନ, ହଇୟା ଆନନ୍ଦ ମନ, ପ୍ରାନ ହାରାଇତେ ଆରମ୍ଭିଲ ॥ ଚିତା ଆରୋପନ କରି, ଶୁଦ୍ଧ ବସ୍ତ୍ର ପରିହରି, ରାମ ନାମ ଧରି ଶୁଦ୍ଧମନେ । ମହାପ୍ରଭୁ ଶୂନ୍ୟେ ଥାକି, ଏ ଘୋର ଆରତ ଦେଖି, ସୁଦୟା ବସିଲ ପ୍ରଭୁ ମନେ ॥ ଦେଖିୟା ଅତି ଆକୁଲ, ଦୟା କୈଲ ଆଦମୁଲ, ଦୁଃଖ ନାଶିବାରେ ବିଜେ କୈଲ । ଶଙ୍କର ଆଶୃର୍ଯ୍ୟ ଜୟ, ହରି ହରି ବଲ ଭାୟ, ଜଗନ୍ନାଥ ଦୁଃଖ ଆଜ ଗେଲ ।

(ଭୁହା) ବଲ ହେ ହରି ହରି । ହରି କରିବେ ଏ ଭବରୁ ପାର ।

ରାମ ବୋଲ ମୁଖେ ହେ ସକଲ ବନ୍ଧୁ ଭାୟ । ସତ୍ୟପୀର ନାରାୟନ ବଲେ ଦୁଃଖ ଯାୟ ॥ ଶଙ୍ଖ ଚକ୍ର ଗଦା ପଦ୍ମ ଚତୁର୍ଭୁଜେ ଶୋହେ । ଲକ୍ଷ୍ମୀନାରାୟନ ପ୍ରଭୁ ଜଗଜ୍ଜନ ମୋହେ ॥ ସଂସାର ତରିବେ ଯଦି ହରି ହରି ବଲ । ପତିତପାବନ ବାନା ବେଗେ

ଆଶ୍ରେ କର ॥ ସତ୍ୟପୀର ନାରାୟଣ ଦୟାଲ ଠାକୁର । ଆକୁଲ ଦେଖିୟା ଦୟା କୈଲ ଆଦ୍ୟମୂଲ ॥ ଫକୀରେର ବେଶେ ପ୍ରଭୁ ପ୍ରବେଶିଲ ଅଗେ । ଅତିହିଁ ଦୁର୍ବଲ ରୂପ ମାଥେ କଲପାଗେ ॥ କୋଟର ନୟନ ତାର କର୍ଣ୍ଣେ ଶୋଭେ ବାଙ୍କା । ଭକ୍ତଜନ ଦୁଃଖ ଦେଖି ଲାଗେ ବଡ ଶଙ୍କା ॥ ଦୁଖାନି ଚରଣେ ତାର ନୂପୁର ବାଜଛେ । ରାମଭଜ କୃଷ୍ଣଭଜ ସବାଇ ବଲଛେ ॥ ଦୁଗ୍ଧ କାଷ୍ଠ ପ୍ରାୟ ତାର ଦେଖେକ ବଦନ । ଗାଏ ପ୍ରାନ ଆଛେ କିବା ନା ଆଛେ ଏଖନ ॥ ତତହିଁ କାନ୍ଥୁଡ଼ି କାନା ଆଛେ କଟୀତଟେ । ସତରି ଜନମ ମାଲା ଶୋଭେ କଣ୍ଠତଟେ ॥ ନେଙ୍କଡ଼ା ଗୁଦୁଡ଼ି କାନା ମଟୀତଟେ ସାଜେ । ଚତୁର୍ଦ୍ଦଶ ପୃଥ୍ୱୀ ଅଛେ କୋଥଲିର ମାଝେ ॥ ଯେମନ କୋଥଲି ଅଟେ କୁବେର ଭଣ୍ଡାର । ଅନ୍ତ ନ ପାଇଲ ବନ୍ଧା ଲାଗେ ଅନ୍ଧକାର ॥ ବାମକରେ ଆଶା ଯେ ଦର୍ଶନେ ସାଜେ ମାଝେ ମାଲା । ବାମକରେ କୁଠାର ଶୋଭିତ ଦିବ୍ୟ ଖେଳା ॥ ସଂସାର ସମୁଦ୍ର ତରି ଫକୀର ଯେ ହେତୁ । ଅନ୍ଧକାର ଉଦ୍ଧାର କରିତେ ସର୍ବଜନ୍ତୁ ॥ ସେଇ ଯେ କୁଠାର ତାର କାନ୍ଧେ ଶୋଭାପାଏ । ମାୟା ମୋହ ଛେଦିବାରେ କରିଲ ଉପାୟ ॥ ଅତି ବୃଦ୍ଧ ବଲେ ମୁଖେ ଦନ୍ତ ନାହିଁ ଆଛେ । ବନ୍ଧ ଯେ କହ୍ୟା ସେହୁ ଗୃହେ ଆଗୁପାଛେ ॥ ନାଚିୟା ୨ ଯେହୁ ମାରେ କରତାଳି । ଦ୍ରିମିକ ୨ ସେହୁ ଚଲେ କୁତୁହଳି ॥ ସଭାର ମଧ୍ୟେତେ ଗିୟା ହଇଲ ପ୍ରବେଶ । ସମର୍ଥ ହଇୟା ସେହୁ ବଲେ ଉପଦେଶ ॥ କି କରନେ ସର୍ବଜନ କରିଛ ରୋଦନ । ଆକୁଲ ହଇଛ ତୁମି କିସେର କାରଣ ॥ କୋନ ଦ୍ରବ୍ୟ ହାରାଇଲେ କିବା ନାଶ ହୈଲେ । ବିବାହ କାଲେତେ ତୁମି ଅତି ଦୁଃଖ ପେଲେ ॥ ସମାଗ୍ରର ଯେ କିଛୁ ଅମାରେ ତୁମି କହ । ବାଞ୍ଛା ପୂର୍ଣ୍ଣ ଆମି ଦିବ କେନ କର ଦେହ ॥ ମହାଜନ ବଲେ

ତୁମି ଆନ୍ଦନ ଫକୀର । ଭିକ୍ଷା ମାଗିବାର ନିହତୁ ନ କର ଜଗର । ଆମାର ଅବସ୍ଥା ଏଇ ଭିକ୍ଷା କୋଥା ଦେବ । କପାଲ ଯେ ମନ୍ଦ ଆମାର ତୁମି କି କରିବ ॥ ମହାପ୍ରଭୁ କହିଲେନ ଶୁନରେ ଅଜ୍ଞାନ ଫକୀର ବଚନେ ହବେ କର୍ଯ୍ୟ ସିଦ୍ଧିମାନ ॥ ଶୁନ ମହାଜନ ତବେ ଧରେ ପାୟ ତାର । ପୁନର୍ବାର କୃପା ତୁମି କର ହେ ଫକୀର ॥ ଦୁହିତାର ରୂପଗୁନେ ଦେଲୁ କରି ବିଭା । ସମ୍ବନ୍ଧ ନିର୍ଣ୍ଣୟ କୈଲୁଁ ଏହି ବଡ ଶ୍ରଦ୍ଧା । ମଧୁଶଯ୍ୟା କରିତେ ଜାମାଇ ମୋର ଗେଲେ । କି କାରନେ ମହାଶୟ ପ୍ରାନ ହରାଇଲେ ॥ ଭୁଜଙ୍ଗ ଦଂଶିଲେ ତାର ହାରାଇଲ ପ୍ରାନ । ସେକାରନେ ସର୍ବେ ମୋର୍ କରିଛେ ରୋଦନ ॥ ପ୍ରଭୁ ବଲେ ଜାଗାଇତେ ଚାଉଲ ଡାକିବେ । ତବେ ତୋର ଜାମାଇର ପରାନ ବାଞ୍ଚିବେ ॥ ମହାଜନ ବଲେ ପ୍ରଭୁ ଚାଉଲ ଝାଡ଼ିଲ । ଜାମାଇ ଆମାର ଆର ଚେତା ନା ପାଇଲ । ନାରାୟନ ବଲିଲେନ ଶୁନ ଓରେ ଭାଇ । କୋନ ଯେ ଦେବତା ତବେ ସର୍ପ ରୂପେ ଖାଇ ॥ ଚାଉଲ ଝାଡ଼ିଲେ କେନ ଭାଲ ସେ ନା ହୈଲେ ସତ୍ୟନାରାୟନ ତୁମି ପଜା ନାହିଁ ଦେଲେ ॥ ନଦୀଘାଟରେ ସ୍ନାନ ହେତୁ ଚଲିଗଲେ ତାର । ସେଖାନେତେ ହରିଷେ ଶୁନିଲେକ ଭିର୍ ॥ କଲ୍ପାସିୟା ଜାନିଲ ଯେ ପୂଜେ ନାରାୟନେ । ପୂଜା କଲେ ସର୍ବବାଞ୍ଛା ସିଦ୍ଧ ହଏ କାମେ ॥ ପ୍ରସାଦ ଲଇୟା ନଦୀଘାଟରେ ଚଲ୍ୟାଗେଲ । ମଣ୍ଡପରେ ପ୍ରସାଦ ସେଖାନେ ପାଶୋରିଲ ॥ ଆପନାର ଦୋଷେ ତୁମି ଅତ ଦୁଃଖ ପାୟ । ଦେବତାର କୋପ କରି କେମନେ ନା ଯାୟ ॥ ମନୁଷ୍ୟ ପାଗଲ ଜାତି ବଡ଼ାଇ ଅଜ୍ଞାନ । ବିପତ୍ତି ପଡ଼ିଲେ ପାଛୁ ହେଜା କରେ ମନେ ॥ ଆମାର ବଚନେ ତୁମି ଆଜ ଚଲେ ଯାଓ । ସତ୍ୟପୀରେ ପୂଜାରମ୍ଭ ଶିହେତେ କରାଅ ॥ ସତ୍ୟନାରାୟନେ ଆର ଭୁଲ ନା ଯାଇବେ । ଆମି ଯାହା ବଲି

କର ପବନ ପାଇବେ ॥ ଫକୀରେର ପାଏ ପଡ଼ି ମହାଜନ କହେ ଜାମାଇକେ ବାଞ୍ଚାଇୟା ଦିଅ ମହାଶୟେ ॥ ଫକୀର କହିଲ ଶୁନ ଆମାର ବଚନ । ଓହେ ମହାଜନ ତୁମି ବଢ଼ାଇ ନିଧନ ॥ ଅପତ୍ୟ ବଚ୍ଛିନେ ତୁମି ବନଗାମୀ ହୈଲ । ସତ୍ୟନାରାୟନ ପୂଜା ସେଖାନେ ଦେଖିଲ ॥ ଅପତ୍ୟ କାରନେ ତୁମି ଜା ମାନ୍ୟାଛିଲେ । ତାର ମନୋବାଞ୍ଛା କରି ପ୍ରସାଦ ପାଇଲେ ॥ ଗ୍ରିହେ ପ୍ରବେଶିୟା ସମ୍ପାଦେତେ ଭୋଲ ଭୋଲ । ଜାନତେ ନା ପାର ତୁମି ଦେବତାର ଖେଲ ॥ କତ ଦିନେ ଦୁହିତାର ପାୟା ଭୋଲ ହୟ । ଏଖନ ଫିରିଆ ଆଗୁ ପୂଜା ତୁମି ପାଅ ॥ ତବେ ତୁମାର ଜାମାଇ ଯେ ପାଇବେ ଜୀବନ । ତତପର ଦୟା ପୂଜା ଦିଅ ଶୁଦ୍ଧମନ ॥ ମହାଜନ ବଲେ ପ୍ରଭୁ ହଓ ହେ ସଦୟ । ପୂଜାର ବିଧାନ ଆଜ୍ଞା କର ମହାଶୟ ॥ ଫକୀର କହିଲ ତୁମି ଶୁନ ଓରେ ବେଟା । ଶଓଆ ସେର ପ୍ରସାଦେତେ ଦୁଗ୍ଧ ଗୁଡ଼ ଅଟା । ସଓଆ ସେର ପାକା କେଲା କରିବେ ମିଶ୍ରିତ । ଓହେ ମହାଜନ ତାଏ ପ୍ରଭୁର ପୀରିତ ॥ ସଓଆହାଜାର ପାନ ସଓଆହାଜାର ସୁପାରି । ସଓଆହାଜାର ଫୁଲମାଲା ଦିବେ ଯତ୍ନକରି ॥ ନଦୀଘାଟରେ ପୂଜିବେନ ଦେବତାର ଆଲେ । ପିପଲ ବୃକ୍ଷେର ତଳେ ତୁଳସୀର ମୂଲେ ॥ ମାର୍ଜନ କରି ଆସ୍ଥାନ ଶୁଦ୍ଧ କରାଇବେ । କୁଲୀନ ବ୍ରାହ୍ମନ ଡ଼ାକି ପୂଜା କରାଇବେ ॥ ଆସନ କରିତେ ରକ୍ତ ବସ୍ତ୍ର ବିଛାଇବେ । ଛଓଖାନେ ଯତ୍ନକରି ପାଗ ବେଢ଼ାଇବେ ॥ ତଓଖାନେ ଦେବତା ପୂଜିବେ ଯତ୍ନକରି । ଗନେଶ ଭାସ୍କର ଶିବ ସହିତେ ଗଉରୀ ॥ ତାର ମଧ୍ୟେ ସଓଅ.ର ସତ୍ୟନାରାୟନ । ନାରାୟନ ମନ୍ତ୍ରେ ପୂଜା କରିବେ ବ୍ରାହ୍ମନ ॥ ପଞ୍ଚ ଉପଚାରେ ନାରାୟନ ପୂଜା କରି । ଗୃହ କୋନେ ଗୃହଦେବ ପୂଜିବେ ଆଦରି ॥ ନାରାୟନ ମନ୍ତ୍ର ମଧ୍ୟେ ଉଚାର

କରିବେ । ଓହେ ମହାଜନ ତବେ କାର୍ଯ୍ୟ ସିଦ୍ଧି ହବେ ॥ ସତ୍ୟପୀରେ ସନ୍ଦେହ ନା କର ତୁମି ମନେ । ସେଇ ସତ୍ୟପୀର ସେଇ ସତ୍ୟନାରାୟଣେ । କଳିର କାରଣେ ପ୍ରଭୁ ପୀରରୂପ ହୈଲ । ଶଙ୍କର ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ବଲେ ହରି ହରି ବଲ ॥

(ଡ୍ରହା) ଡାକ ହେ ମହାବାହୁ । ଦାତାର ଦୁରିତ ଖଣ୍ଡନ ହେଉ ।

ଶଙ୍ଖ ଘଣ୍ଟା ହୁଳହୁଳି ହବେ କୁତୁହଳେ । ସବେ ମିଲି ହରି ଧ୍ୱନି କରି କୋଳାହଳେ ॥ କାଞ୍ଚାଶୀର୍ଣ୍ଣି ନଇବେଦ୍ୟ କରିଆଁ ଯତନ । ପକ୍ୱାଦିବେ ସୌଆ ସେର କରି ମିଷ୍ଟଅନ୍ନ ॥ ମଉନେ ରହିଁଆ କଥା ଶୁନିବେ ଶ୍ରବନେ । ପୂଜା ଶେଷେ ପ୍ରସାଦ ଯେ ବାଣ୍ଟିବେ ଯତନେ ॥ ହିଦାୟ କରିୟା ଦିବେ ଦେବତା ବ୍ରାହ୍ମନ । ବାଞ୍ଛା ସିଦ୍ଧ କରିବେ ସାକ୍ଷାତ ନାରାୟନ ॥ ଓହେ ମହାଜନ ତୁମି ଶୀଘ୍ର ଗୃହ ଯାଓ । ସତ୍ୟ ପୀରେ ପୂଜାଦିଅ ଜାମାତା କେ ପାଓ ॥ ଜାମାତାର ମୁଖେତେ ପ୍ରସାଦ ଲୟା ଦିବେ । ପ୍ରାସାଦ ପାଇଲେ ସେଇ ଉଠିଆ ବସିବେ ॥ ଫକୀର ମାଧୂର୍ଯ୍ୟ ବାନୀ ଶୁନି ମହାଜନ । ପାଏ ପଡ଼ି ପୁଛେ ମୋରେ କରହ କାରନ ॥ କାର ପୂଜା କରିଲେ ଆମାକେ ମନ୍ଦ ହବେ । ଇହାର କାରନ ଫକୀର କହତୁମି ଭବେ ॥ ଫକୀର କହିଲେ ଓରେ ଶୁନରେ ଅଜ୍ଞାନ । କଳିର କାନନ ଜାନ ପୀରବଲି ନାମ ॥ କଲିଯୁଗେ ଯବନେ ପ୍ରବଲ ହବେ ଭବ । ତାଏବ ଆଗିୟା ଆମି ଫକୀରେର ତୋବ ॥ ମୁସଲମାନ ବଲେ ପୀର ହିନ୍ଦୁବଲେ ହରି । ମନେତେ ଜାନିୟା ତାଏ ଏକ ଭାବ କରି ॥ ହିନ୍ଦୁ ଭଜେ ଆକାର ଯବନ ନିରାକାର । ବେଦ ହିଷ୍ଟିରେ କଣ୍ଟୁ ନାହିଁ ନା ହିକାର ॥ ବେଦର ହିହିତ ଯେନ ବାରିଜ ପସରା । ସକଲ ପବଧ କରେ ଯେନ ଜଳଧାରା ॥ ସାଧୁ ପୁନଃ କହିଲେକ ଅଜ୍ଞନେର କଥା । ପୀରବଲି ଆଛେକୋଥା କେମନ୍ତି ଦେବତା ॥ ମହାଜନ ବଲେ ମୋରେ ହଓ ହେ ସଦୟ । ଦୁଇ ରୂପ

ଦେଖିବାରେ ଇଚ୍ଛା ମୋର ହୟ ॥ ଯତକ୍ଷଣେ ଦୁଇରୂପ ଆମି ଯେ ଦେଖିବ । ଆମାର ମନେତେ ତବେ ପ୍ରତ୍ୟୟ କରିବ ॥ ଫକୀର କହିଲେନ ଭୁମି ବଡ଼ାଇ ପାଗଲ । ଅତ ଜ୍ଞାନ ଶୂନ୍ୟ ତୋର ମନ ନା ମାନିଲ ॥ ପୂର୍ବଜନ୍ମଫଲେ ଯଦି ଶୁଦ୍ଧମନ ହବେ । ସ୍ଥିରହୈଲ ଏକ ଖାନେ ସକଲ ଦେଖିବେ ॥ ଇଷ୍ଟଗୁରୁ ମନେ ତୁମି କରହେ ଧିଆନ ଭାଗ୍ୟଫଲେ ଦରଶନ ହବେ ନାରାୟଣ ॥ ସତ୍ୟକଥା କହି ଭୁମି ଶୁନ ମହାଜନ । ଏଇ ଯେ ଦେଖିଲେ ଆମି ସତ୍ୟପୀର ନାମ । ଆର୍ତ୍ତ ନାଶନ ହେତୁ ଉପଦେଶ ଦିଲୁଁ । ଆକୁଳ ଦେଖିୟା ତୋରେ ପ୍ରସନ୍ନ ହଇଲୁ । ଏଖନ ଯଦି ନାରାୟଣ ସ୍ୱରୂପ ଦେଖିବ । କୋଟି କୋଟି କଲ୍ପ ପାପ ଦର୍ଶନେ ନାଶିବ ॥ ଶୁକ ସନକାଦି ଯେଇ ରୂପ କରେ ଧ୍ୟାନ । ଖୁଜିଆ ଖୁଜିଆ ଯାରେ ନା ପାଇଲ ସ୍ଥାନ ॥ ତୁମାର ଭାଗ୍ୟତେ ତୁମି କରିବେ ଦର୍ଶନ । ଚକ୍ଷୁ ବୁଜ ମହାପ୍ରଭୁ ହଇବେ ପ୍ରସନ୍ନ ॥ ଅତ ଶୁନି ମହାଜନ ବୁଜିଲେକ ଆଖି । ନିଦ୍ରାବସ୍ଥା ତାହାର ଚକ୍ଷୁତେ ରହେ ଝାଙ୍କି । ତତକ୍ଷଣେ ମହାପ୍ରଭୁ ସେ ରୂପ ଛାଡ଼ିଲ । ଶଙ୍ଖ ଚକ୍ର ଗଦା ପଦ୍ମ ଚତୁର୍ଭୁଜ ହୈଲ ॥ ଶ୍ରୀବତ୍ସଲାଞ୍ଛନ ପ୍ରଭୁ କଉସ୍ତୁଭ ଶୋହେ । କୋଟି କାମ ଯେ ରୂପକୁ ପଟାନ୍ତର ନୁହେ ସର୍ବ ଅଲଙ୍କରେ ପ୍ରଭୁ ହଇଲ ଭୂଷନ । ଯେମନ ଚନ୍ଦ୍ରମା ପାଶେ ଶୋହେ ତାରାଗନ ॥ ପୀତାମ୍ବର କଟୀତଟେ ଅପୂର୍ବ ଶୋଭନ । ମାଥାଏ ମୁକୁଟ ଶୋହେ ଜଗତ ମୋହନ ॥ କର୍ଣ୍ଣେତେ କୁଣ୍ଡଳ ଯେନ ମାଲମନ ଆଭା । ନ ସାତେ ମୁକୁତା ଫଲ ତାଏ ମନ ଲୋଭା ॥ କର୍ପୂର କସ୍ତୁରୀ ତାଏ ଆମୋଦ ହଇଲ । ଚକ୍ଷୁଫେଡ଼ି ମହାଜନ ସକଲି ଦେଖିଲ ॥ ଅପରୂପ ଦେଖି ତାଏ ଚକ୍ଷୁ ରହେ ଲଖି । ବିଭ୍ରମ ହଇଲ ମହାଜନ ତାଏ ଦେଖି ॥ ସେଖାନେତେ ମହାପ୍ରଭୁ ଅନ୍ତର ହଇଲ । କତକ୍ଷଣେ ମହାଜନ ଚେତନା ପାଇଲ । ଉଠିୟା ବଲେନ

କୋଥା ଗଲେ ମହାଶୟ । ଅତବୋଲି ମହାଜନ ମାଟିରେ ଗଡ଼ାୟ ॥ ଶବଭରେ ଗଡ଼ୟା ଗଡ଼ୟା ସେହୁ ଗେଲ । ଦେଖି ପରିଶ୍ରଜନ ଭୁଲୟା ଧଇଲ ॥ ଜ୍ଞାନ ପାୟା ମହାଜନ ସର୍ବଜନ ପୁଛେ । କୋନଖାନେ ଗେଲ ପ୍ରଭୁ ଛିଲ ଆମାର କାଛେ ॥ ଶୁନ କହେ ଲୋକ ସବ ଫକୀର ହେଥା ଛିଲ । କୋନଖାନେ ଗେଲ କେହୁ ଦେଖି ନା ପାଇଲ ॥ ପୂର୍ବ ଜ୍ଞାନ ପାୟ ସେହୁ ମନେ ମନେ ଭାବେ । ସତ୍ୟପୀର ନାରାୟନ ପୂଜା ହବ ତବେ ॥ ଆନନ୍ଦ ହଇୟା ସାଧୁ ଭାବେ ମନେ ମନେ ।· ଭକ୍ତି କରି ଶୀଘ୍ର ହବ ସତ୍ୟନାରାୟନେ ॥ ଶଙ୍କର ଆଚାର୍ଯ୍ୟ କହି ନାରାୟନ ପାୟ । ହରି ହରି ବୋଲ ହେ ସକଲ ବନ୍ଧୁ ଭାୟ ॥

ଗୀତ

ଚିନ୍ତ ହେ ନାରାୟନ । ନାନା ବିପଦରୁ କରିବେ ତ୍ରାଣ । ପଦ ।
ନାରାୟନ ଚିନ୍ତ ଅଗାଧ ଜଳରେ ଉଦ୍ଧରିଲା ବାରଣ ।
ଗଉତମ ନାରୀ ଅହଲ୍ୟା ସୁନ୍ଦରୀ, ତରିଲା ହୋଇଣ ଥିଲା ପାଷାଣ ।
ଚିନ୍ତ ଲକ୍ଷ୍ମୀକାନ୍ତ ପ୍ରହ୍ଲାଦ ଭକ୍ତ ଖଣ୍ଡିଲ ତା କଷଣ ।
ଉଲଗ୍ନେ ଦ୍ରୌପଦୀ ଚିନ୍ତତେ ତା ଲଜ୍ଜା ନିବାରିଲେ ବସନ ବେଢାଇଣ
ବାଳୀ ଦଶଶିର ବଧି ଯେ ରଖିଲେ ସୁଗ୍ରି ସେ ବିଭିଷଣ ॥
ରାମ ଡାକେ ନିତ ଚିନ୍ତେ ରମାପତି କରିବେ ସେ ଦୁଃଖଶୋକ ଖଣ୍ଡନ
ଶୁନ ଶୁନ ମହାଶୟ ପ୍ରଭୁର ମହିମା । ଦୁଃଖ ନାଶିବାରେ ପ୍ରଭୁ

ଦେଖାଇଲେ ସୀମା । ଶୁନିଲ ସେ ମହାଜନ ପୂଜାର ବିଧାନ । ମନେର ହରଷେ କରେ ସର୍ବ ଆୟୋଜନ ॥ ଫୁଲ ଫଳ ଦୁଗ୍ଧ ଆଟା ଆନିଲ ତକ୍ଷାଲ । ସତ୍ୟପୀର ପୂଜାବିଧି କରିୟା ସକଲ ॥ ପୂଜା ଶେଷେ ପ୍ରସାଦ ଖାଇଲ ସର୍ବଜନ । ହରି ହରି ଶବ୍ଦ କରି ଚଲେ ହୃଷ୍ଟମନ ॥ ବରେର ପାଶେତେ ଗିୟା ହଇଲ ପ୍ରବେଶ । ମୁଖେତେ ପ୍ରସାଦ ହଲ ପୂର୍ବ ଉପଦେଶ ॥ ମୁଖେତେ ପ୍ରସାଦ ତାର

ପତକ୍ଷଣେ ଵଲ । ଜାମାଇ ଯେ ହୃଷ୍ଟ ହୟା ଉଠିୟା ବସିଲ । ଚକ୍ଷୁ ମଲି ବଲେ ଆମି ନିଦ୍ରାଗଲୁଁ କତ । ଅଚେତକ ଶୁନିୟାଁ ସର୍ବେ ହରଷିତ ଚିତ୍ତ । ପୂର୍ବଗୁଣେ ଜାମାତାର ରୂପ ପ୍ରକାଶିଲ । ଦେଖି ଉଗ୍ରତାରା ବଡ଼ ଆନନ୍ଦିତ ହୈଲ ॥ ମଧୁଚର୍ଯ୍ୟା କରିୟା ରଜନୀ ପୁହାଇଲ । ନାନା ହାସ୍ୟ ପରିହାସେ ରଜନୀ ବାଞ୍ଚିଲ ॥ ଶ୍ୱଶୁରେ କହିଁଆ ବର ବିଦାୟ ମାଗିଲ । ବରଜତ ଯତଛିଲ ସଙ୍ଗତେ ଚଲିଲ । ଆପନାର ଦେଶେ ବାସ୍ତୁ ପ୍ରବେଶ ହଇଲ ॥ ପୁତ୍ର ବଧୂ କୋଲେ ସାଧୁ କରି ଲୟାଗେଲ । ପ୍ରତିଦିନ ପୂଜା କରେ ବାବା ସତ୍ୟପୀରେ । ଅତୁଲ ସମ୍ପଦେ ପୂର୍ଣ୍ଣ ହଇଲେକ ତାରେ ॥ ବୃଦ୍ଧକାଲେ ପୁତ୍ର ହୈଲ କୁଲେର ଚନ୍ଦ୍ରମା । କୁବେର ସମାନ ହୈଲ ମହାଜନ ସୀମା ॥ କତକାଲେ ଦୁଇଜନ ହାରାଇଲ ପ୍ରାଣ । ପ୍ରବେଶ ହଇଲ ଗିୟା ବିଷ୍ଣୁର ଭୁବନ ॥ କ୍ରମେ କ୍ରମେ ପ୍ରଚାର ହଇଲ ସର୍ବ ଦେଶେ । ପାଇଲ ବାଞ୍ଛିତ ଫଲ ଯାର ଯେବା ଇଚ୍ଛେ ॥ ଶୁନ ଶୁନ ସର୍ବଜନେ ହରଷିତ ମନ । ବାଞ୍ଛା କଳ୍ପତରୁ ସେଇ ସର୍ବ କରେ ପୂର୍ଣ୍ଣ ॥ ଆନନ୍ଦ ହଇୟା ସର୍ବେ ହରି ହରି ବଲ । ଉଗ୍ରତାରା ଜତ ଦୁଃଖେ ଉଦ୍ଧାର ପାଇଲ ॥ ବାଞ୍ଛାକରି ନା କରିଲେ ବଡ଼ ଦୋଷ ହଏ । ଦେବତାର ଦୋଷେ ସେ ସମୂଳେ ନାଶ ଯାଏ ॥ ଶଙ୍କର ଆଚାର୍ଯ୍ୟ କୀର୍ତ୍ତି ଅପୂର୍ବ କାହାଣୀ । ହରି ହରି ବଲ ଭାଇ ଏ ଅପୂର୍ବ ବାନ ॥

ଇତି ଶ୍ରୀ ଶଙ୍କରାଚାର୍ଯ୍ୟ କୃତେ ଉଗ୍ରତାରା କଥନଂ
ସତ୍ୟନାରାୟଣ ପାଲା ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣଂ

ସ ମା ପ୍ତ

ମୁଦ୍ରଣ—ଶ୍ରୀରାମ ପ୍ରିଣ୍ଟର୍ସ, କଟକ-୧

କାଠୁରିଆ ପାଲା

(୨୩)

ପ୍ରଥମେ ବନ୍ଦିଲି ଆମ୍ଭେ ପରମ ପୁରୁଷ । ଜ୍ୟୋତିର୍ମୟ ହେନ ରୂପ ଯାହାର ପ୍ରକାଶ ॥ ଯାର ତିନିଗୁଣେ ହୈଲ ବ୍ରହ୍ମା ହରିହର । ତାହାର ଚରଣେ କରି ପ୍ରଣାମ ବିସ୍ତାର ॥ ନାମାବଳି ହରେ ହେ ଗୋବିନ୍ଦ ବଳି ହରେ । ପତିତପାବନ ବାନା ଉଡ଼େ କତ ଦୂରେ ॥ ପତିତପାବନ ବାନା ବେଗେ ଆଶେଶ୍ୱର । ପାଇବ ଅମୂଲ୍ୟ ସ୍ଥାନ ହରି ହରି ବଳ ॥ କହେ କବିକର୍ଣ୍ଣ ମୋର କଣ୍ଠେ ବିଜେ କର । ଗାଇବ ତୋମାର ନାମ ଦୁନିଆ ଭିତର । ଗାଇତେ ଗାଇତେ ପଦ ଠେକିବେ ଯେଖାନେ । ତୁମ୍ଭେ କଣ୍ଠେ ବସି କହି ଦେବେ ଏ ଅଜ୍ଞାନେ ॥ ଶୁଣ ସର୍ବ ସଭାଜନ ଦେଇ କର୍ଣ୍ଣମନ । କାଠୁରିଆ ପାଲା ଆମ୍ଭେ କରିବ ଗାୟନ ॥ ମନଦେଇ ହରି ହରି ବଳ ସର୍ବଜନ । ଯାହାର ଯେ ମନୋରଥ ହଇବେ ପୁରଣ ॥ ଏକଦିନେ ନାରଦ ଦେଖିଯାଁ ଉପସ୍ଥିତ । ପ୍ରଣାମ କରିୟା ତାଙ୍କେ ନୃପ ଯଥୋଚିତ ॥ ଲଇୟା ତାହାରେ ସିଂହାସନ ବସାଇଲ । ଧନ୍ୟ ଆମ୍ଭେ ମହାମୁନିର ସାକ୍ଷାତ ହଇଲ ॥ ସୁକୃତେ ପାଇଲେ ନାଥ କେ ଛାଡ଼ିତେ ପାରେ । ତଥାପି ଯେସ୍ୱେଷ୍ଟୁ ଆମ୍ଭେ ମହାମୁନିବରେ । ଜିଜ୍ଞାସିଲ ତାଁରେ ଆଗମନେର କାରଣ । ମୁନି ବଲେ ତୋମାକେ ଦେଖିତେ ହେ ରାଜନ ॥ ରାଜା କହେ ଯଦି ଆସିଛନ୍ତି ଦୟାକରି । ଶ୍ରୀହରି ମହିମା କିଛୁ କହନ୍ତୁ ବିସ୍ତାରି ॥ ଯାହାତେ କଲିକେରେ ହେବ ପୂର୍ଣ୍ଣ ମନସ୍କାମ । ଏଇ ରୂପ କଥା କିଛୁ କରନ୍ତୁ ବ୍ୟାଖ୍ୟାନ । ଶୁଣି ମୁନି କହେ ତାଁକେ

ହାସିଯ୍ୟା ହାସିଯ୍ୟା । ଶୁନ ରାଜା ନାରାୟନ କଥା ମନଦିଯ୍ୟା ॥ ଏକବ୍ରତ କାମନା କରିବ ଯେଉଁ ନର । ତାର ମନୋବାଞ୍ଛା ପୂର୍ଣ୍ଣ ହଇବେ ନିଶ୍ଚର ॥ ତାରେ କେହୁ ମନମଧ୍ୟେ ଧିଆନ କରିବେ । ଏମନ କି ନାରାୟନ ତାରେ ଦେଖାଦିବେ ॥ ଗରିବ ବ୍ରାହ୍ମଣ ଏକ ନାମ କୃଷ୍ଣ ଦାସ । କାଟୁରିଆ ପାଡାତେ ଯେ ଛିଲ ତାର ବାସ ॥ ଭିକ୍ଷା ଅଭିଲଷେ ଦ୍ୱିଜ ବୁଲେ ବାଡି ବାଡି । ସୁଜନ ଦେଖିଯ୍ୟା ବଲେ ଦିଅ ମୋରେ କଡି ॥ ଯେଉଁ ଦିନ ନାହିଁ ଯାଏ ଭିକ୍ଷାର କାରନ । ଉପବାସେ ରହେ ବିପ୍ର ମଡାର ସମାନ ॥ ଏକଦିନେ ବିପ୍ରନାରୀ ତାହାକେ କହିଲ । ଦରିଦ୍ର କରିଯ୍ୟା ବିଧି ଦୁଜନେ ଗଢ଼ିଲ ॥ ଅଜଇ ଦଶମୀ ହବେ କାଲି ଏକାଦଶୀ । ଦାଡା ଦେଖି ଭିକ୍ଷା ମାଗ ନୁହ ଉପବାସୀ ॥ ଦଶମୀ କରିଚ୍ଛ ତୁମି ପାଲନେର ତରେ । ଆଜ ଭିକ୍ଷା କର ଗିଯ୍ୟା ନୃପତିର ଘରେ ॥ ଯାତ୍ରା କଲ ଦ୍ୱିଜବର ହରି ସ୍ମରି ମନେ । ଶିବ ଶିବା ପୂର୍ଣ୍ଣଘଟ ଦେଖେ ବାମସ୍ଥାନେ ॥ ଶିରେ ତାଲପତ୍ର ଛତା ଲଠି ଖାନି ହାତେ । କୃଷ୍ଣ ନାମେ ଅଶ୍ରୁ ପଡ଼େ ପଥେ ନେତେ ଯେତେ ॥ କୃଷ୍ଣ ପାଦେ ଭକ୍ତି ଭାବେ ସମର୍ପିଲେ ମନ ବୈକୁଣ୍ଠନାଥ ଜାନିଲ ବିପ୍ର ନିବେଦନ ॥ ଭକ୍ତେର ଅଧୀନ ପ୍ରଭୁ ଭକ୍ତେର ଲଗିଯ୍ୟା । ଦ୍ୱିଜରୂପେ ପଥ ମାଝେ ରହିଲ ବସିଯ୍ୟା । ଜରା ଅବସ୍ଥାଯ୍ୟେ କମ୍ପେ ଦ୍ୱିଜ ସବ ତନୁ । ବସିତେ ଉଠିତେ ଚଲେ ଧରି ଦୁଇ ଜାନୁ ॥ ଦରିଦ୍ର ବ୍ରାହ୍ମନ ଯେହୁ କୃଷ୍ଣ ଦାସ ନାମ । ଅତି ଜରା ଦ୍ୱିଜ ଦେଖି କରିଲ ପ୍ରନାମ ଜିଜ୍ଞାସା କରେନ ତାକେ ହଇଯ୍ୟା ବିନଯ୍ୟ । କୁଥା ଥାକ କିବା ନାମ ଦିଅ ପରିଚଯ୍ୟ ॥ ଚଲିତେ ସମର୍ଥ ନାହିଁ କେନେ ଏକେଶ୍ୱର । କୋନ କାର୍ଯ୍ୟେ ବ୍ୟସ୍ତ ହଯ୍ୟା ଛାଡ଼ ନିଜଘର ॥ କୃଷ୍ଣ ଦାସ ବଚନେତେ ହଇଯ୍ୟା ମୋହିତ । ମନ୍ଦ ମନ୍ଦ କହେ ବାମୀ ହଯ୍ୟା ହରଷିତ ॥

କାକର ସହିତରେ ଘର ଶୁନ କୃଷ୍ଣ ଦାସ । ତୋର ସଙ୍ଗେ ଦେଖାହବେ ଏହି ଅଭିଲାଷ ॥ ରୋଗ ଶୋକ ଦୁଃଖ ତୋର ହୋଇବେ ଖଣ୍ଡନ । ବର ମାଗ ମୋର ନାମ ସତ୍ୟନାରାୟନ ॥ କୃଷ୍ଣଦାସ ବୋଲେ ପ୍ରଭୁ ପ୍ରତ୍ୟେ ନାହିଁ ହୟେ । କୋନ ରୂପେ ଦେଖା ତୁମି ଦିଲେ ହେ ଆମାୟେ ॥ ଯଦି ଦେଖା ଦିଲେ ପ୍ରଭୁ ଅପନାର ଗୁନେ । ନିଜରୂପ ଧର ପ୍ରଭୁ ଦେଖି ଦୁନୟନେ ॥ ଶ୍ୟାମବର୍ଣ୍ଣ ତ୍ରିଭଙ୍ଗି ହୈଲ କୁତୁହଳେ । ଶଙ୍ଖ ଚକ୍ର ଗଦା ପଦ୍ମ ବର୍ଣ୍ଣମାଳ ଗଲେ ॥ ଦେଖିୟା ବହୁ ପ୍ରନାମ କୈଲ କୃଷ୍ଣ-ଦାସ । ଏତ ଦିନେ ପୂର୍ଣ୍ଣ ହୈଲ ମମ ଅଭିଲାଷ ॥ ନାରାୟନ ବୋଲେ ଆମି ତୋରେ ଦିବ ବର । ମର୍ତ୍ତ୍ୟପୁରେ ପୂଜାକର ପ୍ରଭୁ ସତ୍ୟପୀର ॥ ପୂଜା କରିବାରେ ପ୍ରଭୁ ଆଜ୍ଞା ଦିଲେ ମୋରେ । କିଛୁ ଧନ ଦ୍ରବ୍ୟ ନାହିଁ ଆମାର ମନ୍ଦିରେ ॥ ପ୍ରଭୁ ବୋଲେ ପୂଜାତେ ନା ଲଗେ ବହୁଧନ । ଶିର୍ନିହବେ ସଓ୍ୟାସେର ଅଧା ସଓ୍ୟାମନ ॥ କୋଙ୍କେଲ ସଓ୍ୟାକୁଡ଼ି ଦୁଗ୍ଧ ସଓ୍ୟାସେର । ଛାତେ ଦିବେ ସଓ୍ୟାସେର ଅଠା ଗୋଧୁମର । ସର୍ଓ୍ୟାସେର ଇକ୍ଷୁରସ ପୂଜାର ପ୍ରଧାନ । ସଓ୍ୟାକଡ଼ ଗୁଆ ଆର ସଓ୍ୟାକୁଡ଼ି ପାନ । ଦେବୋ ଯତପାରେ ପୂଜ ସ୍ଥାନେତେ ରାଖିବେ । ଅନ୍ତରେ ଆମାରେ ନାମ ସ୍ମରନ କରିବେ । ସନ୍ଧ୍ୟାକାଲେ ବ୍ରାହ୍ମନକେ ଆନିବେ ଡାକିୟା । ଶିର୍ନି କରିବେ ତବେ ଯତନ କରିୟା ॥ ପୂଜାଦ୍ରବ୍ୟ ଦିବେ ଲୟା ବ୍ରାହ୍ମନ ପାଶରେ । ଅସ୍ଥାନେ ସ୍ଥାପିୟା ପୂଜା କରିବେ ଆମାରେ ॥ ଆମାର ଯେ ଗୁନଗାଥା ଶୁନିବେ ସଭାରେ । ହରିବୋଲ ଦିବେ ବାଣ୍ଟା ଆନନ୍ଦ ସାଗରେ । ପ୍ରସାଦ ଲଇୟା ସବ ଏକତ୍ର କରିବେ । ସାନନ୍ଦ ହଇୟା ସବାକାରେ ବାଣ୍ଟି ଦିବେ । ଭକ୍ତକର ଯେଇ ଜନ ପ୍ରସାଦ ବାଣ୍ଟିବେ । ଇହଲୋକେ ସେହି ଜନ ଦୁଃଖ ନା ପାଇବେ । ଯେ ଜନ

କରିବେ ପୂଜା ସତ୍ୟନାରାୟଣ । ଲକ୍ଷ୍ମୀଦେବୀ ନା ଛାଡ଼ିବେ ତାହାର ଭବନ ॥ ଏତ କହି ମହାପ୍ରଭୁ ହୋଇଲ ଅନ୍ତର୍ଦ୍ଧାନ । କୃଷ୍ଣଦାସ ଭିକ୍ଷା-ଅର୍ଥେ କରିଲେ ଗମନ ॥ କବିକର୍ଣ୍ଣ ବଲେ କୃପା କରିହ ଆମାରେ । ଯାଚିୟା ଶିରନୀ ଦିବ ପ୍ରଭୁ ସତ୍ୟପୀରେ ॥ ଭିକ୍ଷା ମାଗିବାରେ ଚଲିଯାଏ କୃଷ୍ଣଦାସ । କେମନ୍ତ ପୂର୍ଣ୍ଣ ହଇବେ ମନରେ ମାନସ ॥ ଏଇକଥା ମନେ ମନେ କରି ସେ ବ୍ରାହ୍ମଣ । ପଥେ ଯାଏ ନାରାୟଣେ କରିୟା ସ୍ମରଣ । ଅନ୍ୟ ଦିନେ ଭିକ୍ଷା ମିଲେ ନାହିଁ ମାପିକେ । ସେଦିନ ଭିକ୍ଷା ପାଇଲ ଅନେକ ଅଧିକେ । ତୁଷ୍ଟହୟା ଗ୍ରିହେ ଆସି ଦରିଦ୍ର ବ୍ରାହ୍ମଣ । କହିଲ ପତ୍ନୀର ଆଗେ ସବ ବିବରଣ ॥ ପୂଜା ଦ୍ରବ୍ୟମାନ ଦ୍ୱିଜ ବଜାରୁ କିଣିଲେ । ସତ୍ୟନାରାୟଣ ପ୍ରଭୁ ଯାହା କହିଥିଲେ । ସକଳ ଦ୍ରବ୍ୟ ସେ ଦ୍ୱିଜ କରିଣ ଏକତ୍ରେ । ସତ୍ୟ-ନାରାୟଣ ପୂଜା କଲେ ଦୃଢ଼ ଚିତ୍ତେ ॥ ଯେଉଁରୂପେ ସତ୍ୟ ନାରାୟଣ କହିଥିଲେ । ସେହିରୂପେ ଦରିଦ୍ର ବ୍ରାହ୍ମଣ ପୂଜା କଲେ । ଧନ ଧାନ୍ୟ ହାତୀ ଘୋଡ଼ା ମିଳିଲ ଅପାର । ପ୍ରଭୁର କୃପାତେ ତାର ପାକା ହୋଇଲ ଘର ॥ ନାରଦ ବଲେନ ରଜା ନାକର ବିଷାଦ । କହିଲୁ ତୋମାର ଆଗେ ଦ୍ୱିଜେର ସମ୍ବାଦ ॥ ରଚିଲ ଯେ କବିକର୍ଣ୍ଣ ଆନନ୍ଦିତ ମନେ । ଚତୁର୍ବର୍ଗ ପାଏ ଏହା ଯେ ଶୁନେ ଶ୍ରବଣେ ॥ ରଜା ବଲେ ମୁନିବର କର ହେ ଶ୍ରବଣ । ଆର କେହ ପୂଜାକରି ହଏଛେ ଏମନ ॥ ମୁନି ବଲେ ଶୁନ ତୁମି ଓହେ ନୃପବର । ଯେଉଁଜନ ପୂଜାକଲେ କାର୍ଯ୍ୟ ସିଦ୍ଧି ତାର ॥ କାଠୁରିୟା କତଜନ ଆସିୟା ନଗରେ । କାଠ ଆନି ପ୍ରତିଦିନ ବିକାକିନା କରେ ॥ ତାରା ଏକଦିନେ ଗେଲ କାଠ ଆନିବାରେ । ବ୍ୟାଘ୍ର ଭୟେ ଯେତେ ନାରେ ବନେର ଭିତରେ ॥ ଉଦରେର ଚିନ୍ତାହେତୁ କରିଛେ ରୋଦନ । ନିଷ୍ଟୟ ଜାନିଲ ଆଜି ଗୋଷ୍ଟିର ମରଣ ॥ ଏତ ଚିନ୍ତା କରି ଗେଲ ଗ୍ରାମେର ଭିତରେ ।

କହିଯାଇ ବୁଲଇ ସେହୁ ପ୍ରତି ଘରେ ଘରେ ॥ ଦ୍ୱିଜ କୃଷ୍ଣଦାସ ଦ୍ୱାରେ ହୋଇଲ୍ ଉପଗତ । ଦେଖିଯାଇ ବିଭବ ତାର ଅତି ଅଚମ୍ଭିତ ॥ କାଠୁରିଆ ବୋଲେ ଶୁଣ ଦରିଦ୍ର ବ୍ରାହ୍ମଣ । ଏସବ ସମ୍ପତ୍ତି ତୋରେ ଦେଲ କୋନଜନ ॥ ଦ୍ୱିଜ ବୋଲେ ଶୁଣ ଆମି କହି ଯେ ତୋମାରେ । ଏତେକ ସମ୍ପତ୍ତି ନାରାୟଣ ଦେଲ ମୋରେ ॥ ନାହିଁ ମାରି ନାହିଁ ଧରି ନାହିଁ ଚୈତ୍ରକରି । ସତ୍ୟନାରାୟଣ ମୋରେ ଦେଲ କୃପାକରି ॥ ଏତେକ ଶୁଣିଲା ଯହିଁ ଦ୍ୱିଜେର ମୁଖରେ । କାଠୁରିଆ କରଯୋଡ଼ି କହିଲା ସଧୀରେ ॥ କାଠଆନି ବିକରି କରଇ ପ୍ରତିଦିନ । ଅଜି ମୋର ପ୍ରଭୁ ବାମ ହଇଲେନ କେନ ॥ ବ୍ୟାଘ୍ର ଭୟେ ନାହିଁ ଗେଲୁଁ ବନେର ଭିତରେ । କିବଲି ବିଲବ ଗିୟା ନିଜ ପରିବାରେ । ଦ୍ୱିଜ କହେ କାଠୁରିଆ ନା କର ବିଷାଦ ॥ ବ୍ୟାଘ୍ର ଭୟ ନାହିଁ ହବେ ହବେ ଆଶୀର୍ବାଦ ॥ ସତ୍ୟନାରାୟଣ ପ୍ରଭୁ ମନେତ ଭାବିୟା ॥ ନିର୍ଭୟେ ବନେନ୍ତ ପଶ ହରଷିତ ହୋଇୟା ॥ ଛେଲକାଠ ଅଜ ହବେ ତୋର ମିଲେ ବନେ । ତବେ ପୂଜା କର ତୁମି ସତ୍ୟନାରାୟଣେ ॥ ଅଷ୍ଟା ଚନି କଲ ଦୁଗ୍ଧ ସର୍ତ୍ତ୍ୟାସେର ମତ । ଏହାର ଅଧିକ ଦ୍ରବ୍ୟ ହତେ ପାର ଯତ । ଦ୍ୱିଜକୁ ବିନତି କରି କାଠୁରିଆ ଜନ । ହରି ଶବଦ କରି ସେ ଚଳିଲ କାନନ ॥ ଅଚମ୍ଭିତ ମିଳେ କାଠ ବନର ଭିତରେ । ଦେଖି ଆନନ୍ଦିତ ହୟା ବାନ୍ଧି ନିଲ ଘରେ ॥ ନିଜ ନିକେତନେ ଆସି ଦେଲ ଦରଶନ । ଘରେ ଆସି ଦେଖେ କାଷ୍ଠ ସକଲ ଚନ୍ଦନ ॥ ବାଜାରେ ବିକୟ କରି ଯା ମିଳିଲ ଧନ । ମନେର ଆନନ୍ଦେ ପୂଜେ ସତ୍ୟନାରାୟଣ ॥ ଯେଉଁପରି କହିଥିଲେ ଦ୍ୱିଜ କୃଷ୍ଣଦାସ । ସେହିମତ୍ ପୂଜାକେଲ ହଇୟା ଉଲ୍ଲାସ ॥ ଧନେ ପୂର୍ଣ୍ଣ ହୋଇଲ କାଠୁରିଆ ଗୃହ ଯତ । ଝଲମଲ ହଇଛେନ୍ତି ସୁବର୍ଣ୍ଣ ରଜତ ॥ ପାକା ଘର ବାଡ଼ି ଦଶେ ଅତି ସୁଶୋଭନ । ହେନମନେ କରି ଯେନ ଇନ୍ଦ୍ରର ଭବନ ॥

ଯେ ଜନ କରିବ ପୂଜା ସତ୍ୟନାରାୟଣ । ଧନଧାନ୍ୟେ ପୂର୍ଣ୍ଣହେବ ପାଷାଣ ଭବନ ॥ ନାରଦ ବଲେନ ଶୁନ ରାଜା ପରୀକ୍ଷିତ । ପୂର୍ବବାର ଶୁନ କଥା ସ୍ଥିର କରି ଚିତ୍ତ ॥ ରଚିଲ ଯେ କବିକର୍ଣ୍ଣ ଆନନ୍ଦିତ ମନେ । ଧର୍ମ ଅର୍ଥ ଫଲ ମିଲେ ଶୁନିଲେ ଶ୍ରବଣେ ॥

ଢ଼ୁହା—ପ୍ରଭୁ ହେ ନାରାୟଣ । ତବ ପାଦପଦ୍ମରେ ଶରଣ ॥ ରାମ ରାମ ରାମ ରାମ ବଜାବଲେଚନ । ରାମ ନା ଭଜିଯା ମଲ ଲଙ୍କାର ରାବନ ॥ ପ୍ରଭୁ ହେ ନାରାୟଣ ॥

ମୁନି ବୋଲେ ଓହୋ ରାଜା କର ଦୃଢ଼ମତି । ଯେରୂପେ ବର ପାଇଲେ ସାଧୁ ଲକ୍ଷପତି ॥ କାଶୀପୁରେ ଅଗ୍ନିମୁଖ ନାମେ ନରପତି । ଧର୍ମଶୀଲ ସେହୁ ଥିଲ କୃଷ୍ଣ ତାର ମତି ॥ ଏକଦିନେ ସେହୁ ରାଜା ଅବିଚାର କଲ୍ଲ । କ୍ରୋଧଭର ହୋଇ ଏକ ଦ୍ୱିଜେ ଗାଳିଦେଲ୍ଲ । ଶାପ ଦିଲ ରାଜାରେ ସୂର୍ଯ୍ୟରେ କରି ସାକ୍ଷୀ । ମୋର ଶାପେ ନାଶ-ଯାବେ ତୋର ଏକ ଆଖି ॥ ବ୍ରହ୍ମଶାପେ ଗେଲ ତାର ଏକଇ ନୟନ ସନ୍ତାପେତେ ରାଜା ଗେଲ ଆପନା ଭବନ ॥ ଏକ ଦିନେ ଡ଼ାକେ ରାଜା ପାତ୍ରମନ୍ତ୍ରୀଗଣେ । ଶିକାର କରିବ ଅଜ ଗହନ କାନନେ ॥ ଚତୁରଙ୍ଗବଲ୍ ଯେନ କରିଲ ଗମନ । ଆଗେ ତାର ବାଜେ ସିଙ୍ଗା ଢେମକ ନିଶାନ ॥ ଦରିଦ୍ର ବ୍ରାହ୍ମଣ ଥିଲ କାଠୁରିଆ ପାଡ଼ା । ତାର ଦ୍ୱାରେ ନରପତି ହେଲ ଗିଯା ଖାଡ଼ା ॥ ରାଜା ବଲେ କୋଥା ଗେଲ ଦରିଦ୍ର ବ୍ରାହ୍ମଣ । କାଠୁରିଆ ପାଡ଼ା ଦେଖି ଇନ୍ଦ୍ରେର ଭୁବନ ॥ ରାଜାର ବଚନ ଶୁନି ବଲେ ପାତ୍ରଗନ । ବ୍ରାହ୍ମଣ କରିଲ ପୂଜା ସତ୍ୟନାରାୟଣ ॥ ତୁଷ୍ଟ ହୟା, ନାରାୟଣ ଦ୍ୱିଜେ ଦିଲ ବର । ଦରିଦ୍ରତା ଦୂର ଗେଲ ସମ୍ପତ୍ତି ବିସ୍ତାର ॥ ସେହିମତ ପୂଜା କଲେ କାଠୁରିଆଗନ । ଧନଧାନ୍ୟେ ପୂର୍ଣ୍ଣ ହେଲ ପାଷାଣ ଭବନ ॥ ପାତ୍ର ମନ୍ତ୍ରୀ ବଲେ ରାଜା ନିବେଦନ କରି । ବ୍ରହ୍ମଶାପେ ନଷ୍ଟ ହେଲ

ନୟନ ତୋମାର ॥ ସତ୍ୟନାରାୟଣେ ପୂଜା କର ହେ ରାଜନ । ସନ୍ତୁଷ୍ଟ ହଇୟା ପ୍ରଭୁ ଦିବେନ ଲୋଚନ ॥ ଡାହାର ବଚନେ ରାଜା ହଇଲ ମୋହିତ । ପୂଜା ଦ୍ରବ୍ୟ ଆୟୋଜନ କରିଲ ତ୍ୱରିତ ॥ ଦ୍ୱିଜ କୃଷ୍ଣଦାସେ ରାଜା ସଙ୍ଗତେ ଲଇୟା ॥ ସମୁଦ୍ରେର ଧାରେ ଗେଲ ତ୍ୱରିତ ହଇୟା ॥ ନୃତ୍ୟ ଗୀତ କତଶତ ବାଦ୍ୟର ବାଜନା । ଧ୍ୱନି ଶୁନି ଆନନ୍ଦିତ ହୈଲ ସର୍ବଜନା । ସନ୍ତୋଷେ ପୂଜିଲ ରାଜା ସତ୍ୟ-ନାରାୟଣ । ସେହି କାଲେ ମହାପ୍ରଭୁ ଦିଲ ଚକ୍ଷୁଦାନ ॥ ନାନାଧନ ଦ୍ୱିଜଗଣେ ସମର୍ପିନ କୈଲ । ପ୍ରଭୁର ମହିମା କଭୁ ଅନନ୍ତ ହଇଲ । ହେନକାଲେ ଲକ୍ଷପତି ନାମେ ସୌଦାଗର । ବାଣିଜ୍ୟ ହଇତେ ଫେରେ ଯେତେ ନିଜ ଘର ॥ କୋଲାହଲ ବାଦ୍ୟ ଗୀତ ଶୁନି ଅକସ୍ମାତେ । ନୌକା ରାଖି ପୂଜା ସ୍ଥାନେ ଗେଲ ସେ ତ୍ୱରିତେ ॥ ଜିଜ୍ଞାସିଲ କେନ ଦେବ କର ହେ ପୂଜନ । କହ ମୋରେ ଦ୍ୱିଜ-ବର ହୟା କୃପାବାନ୍ ॥ ଏତେକ ଶୁନିୟା ତବେ ବଲେନ ବ୍ରାହ୍ମଣ ଶୁନ ସୌଦାଗରନାମ ସତ୍ୟନାରାୟଣ ॥ ଅପୁତ୍ରୀର ପୁତ୍ର ହୟ ବନ୍ଧ୍ୟା ଗର୍ଭବତୀ । ମାନସ କରିଲେ କାର୍ଯ୍ୟ ହୟ ଶୀଘ୍ରଗତି ॥ ବ୍ରାହ୍ମଣେର ବାକ୍ୟ ଶୁନି ସେଇ ମହାଜନ । ଧରଣେ ଲୁଟିୟା ଶୀଘ୍ର କରିଲ ପ୍ରଣାମ ॥ ପୁତ୍ର କେଟି ନାହିଁ ମୋର ଦାରାଜନ ଠାରେ । ବ୍ୟର୍ଥେ ଏ ଜନମ ଗେଲ ଥାକିୟା ସଂସାରେ ॥ ଯତକେ ଶୁନିଲ ଯବେ ସାଧୁର ବଚନ । କୃଷ୍ଣଦାସ ବଲେ ତାରେ ହୟା ଏକମନ । ବତ୍ସରେକ ମଧ୍ୟେ ନାରୀ ହବେ ଗର୍ଭବତୀ । ନାରାୟଣ ଅକଦା କର ହେ ଲକ୍ଷ-ପତି । ସାଧୁ ବଲେ ଯଦି ସତ୍ୟ ତୋମାର ବଚନ । ଆନନ୍ଦେ କରିବ ପୂଜା ସତ୍ୟନାରାୟଣ ॥ ସୁନାର ପତାକା ଦିବ ମୁକୁଟ ଉପରେ । ଜନ୍ମ ହୈଲେ ପୁତ୍ର ମୋର ଦାରାର ଜଠରେ ॥ ପୂଜାମାନ କରିଗଲେ ସାଧୁ ଲକ୍ଷପତି । ନାବେତେ ବସିୟା ଚଲିଲ ଶୀଘ୍ରଗତି ॥

ଏ କଥା ଜାଣିଣ ପ୍ରଭୁ ମାୟା ଆରମ୍ଭିଲ । ଗ୍ରହ ବେଶ ରୂପେ ସାଧୁ ମନ୍ଦିରେ ମିଳିଲ ॥ ତାହାଙ୍କୁ ଦେଖିଣ ଗ୍ରମା କରିଣ ପ୍ରଣତ । ବସିତେ ଆସନ ତାଙ୍କୁ ଦେଲ ମାଳବତୀ । ଋଷି ବୋଲେ ବଲେ ବସ୍ନ ଗଣିତେ କଲ୍ୟାଣ । ଲକ୍ଷପତି ଗୃହେ ଆସିବେ ଆନନ୍ଦ ॥ ଆମ୍ଭର ବଚନ ସତ୍ୟ ଜାଣ ମାଳବତୀ । ଦେଖି ଯେ ଲକ୍ଷଣ ଭୂମି ହବେ ଗର୍ଭବତୀ ॥ ଏତ ଶୁଣି ମାଳବତୀ ଦେଲ ବହୁଧନ । ସାଧୁ ବେଶ ସେଇଖାନେ ହୋଇଲେ ଅନ୍ତର୍ଦ୍ଧାନ । ରତ୍ନୁ ନାନ ସେହୁଦନ କର ମାଳବତୀ । ମନେ ମନେ ଘ୍ରବୁଥିଲ ଆସିବେକ ପତି ॥ ଏମନ୍ତ ସମୟେ ସାଧୁ କରିଲ ଗମନ । ଆପଣା ମନ୍ଦିରେ ଗିୟା ଦେଲ ଦରଶନ ନାବେ ଯେତ ଦ୍ରବ୍ୟ ଥିଲ ଗୃହେ ସଞ୍ଚିଲ । ଯତନ କରିଣ ସାଧୁ ମନ୍ଦିରେ ରଖିଲ ॥ ଗୃହତେ ରହିଲ ସାଧୁ ମନେର ଆନନ୍ଦେ । ଛବିକର୍ତ୍ତା ନାରାୟଣ ଶ୍ରୀଚରଣ ବନ୍ଦେ ॥

ଉତ୍ତରା—ଆହେ ପାଗଲ ମନ, ଭଜବ ନେ ସତ୍ୟନାରାୟଣ ହେ । ଦିବା ଅବସାନେ ଯହୁଁ ହୋଇଲ ରଜନୀ । ମାଳବତୀ ବସିଲ ଯେ ହୋଇଣ ମାନିନୀ ॥ ଏମନ୍ତ ସମୟେ ସାଧୁ ଯୁବତୀ ପାଶରେ । ମିଲି ଆଲିଙ୍ଗନ କରେ ପ୍ରିୟାକୁ ସଧୀରେ ॥ ସମସ୍ୟା ନା ଦେଲ ଧନୀ କାନ୍ତକେ ତାହାର । ବିନତି କରିଣ ସାଧୁ କହେ ବାର ବାର ॥ କୋନ ଅପରାଧେ ସଖୀ ମୋତେ କର ମାନ । ନିରାଶ ନା କର ଆସି ତୋର କନ୍ୟା ଜନ ॥ ଚନ୍ଦ୍ରମାବଦନ ଟେକି ଚାହିଁ ଏକବାର । ଶୀତଳ କର ଗୋ ପ୍ରିୟେ ହୃଦୟ ଆମାର ॥ ନାହିଁ ଶୁଣେ କୋନ କଥା ଘୋର ଅଭିମାନେ । ଲକ୍ଷପତି କରେ ସ୍ତୁତି ବିନୟ ବଚନେ ॥

ଚୌପଦୀ ନାୟକ ଉକ୍ତି

ନକର ନିରାଶ ନ ଭଙ୍ଗ ମୋ ଆଶ ଚନ୍ଦ୍ର ବଦନୀକି ମାଗୁଛି ମୁଁ ଏତିକି । ଦେଇ ରତିଦାନ ରଖ ମୋ ଜୀବନ ସେବା କରୁଛି

ଘନପତ୍ରଗତ ପତଙ୍କ । ପଦ । ନ ଦିଅ ବଚଉ ମୁଁ ପଗ୍ର ତୋ ପତ ବତଣ-ଲକ୍ଷଣା ଦେଖି ତୋ ସ୍ଵିତକ । ହରିରପୁଣର କରୁଛି ପ୍ରହାର ବାରି ବାର ଅସୁମାର ଏ ଗ୍ଳତକ । ୧ । କୁଞ୍ଚିତ-କେଶୀକ ଉଚ୍ଚତରେ ଥରେ ମାଗୁଛି ଚିତ୍ତରେ ଯେନ ବିନତକ । ଅକାତକ ପକ୍ଷୀ ପଗ୍ରପ୍ରେ ମୁଁ ସଖି ସରଜଲ ଲେଭ ଶୋଭ୍ର ସମ୍ପଉକ । ୨ । ଦନ୍ତୀଦନ୍ତ ଟଲଙ୍କରେ ତୁ ବସ୍ତ୍ରାଅ ରସ ଅ ଦଳମା ଅଜ ଏ ଗ୍ରତକ । ପରବାସେ ରହି ଅନୁକ୍ଷଣେ ମୁହିଁ ଇକ୍ଷଣେ ନ ଗ୍ରହିଁ ତୋ ଗଜ-ଗତକ । ୩ । କହ୍ନ ସେ ନାଗର ୯ରି ନାଗ୍ରକର ବସାଇଲ କୋଳେ ବଳେ ସମ୍ପଉକ । ଲଭିଲ ଦମ୍ପଉ ଥୟୃନୁହେଁ ମତି ଭଯ୍ରେ ଚଇତନ ଧାଯ୍ରେ ଦ୍ଵରିତା କ । ୪ ।

ଗୌପଦୀ ନାୟିକା ଉକ୍ତି

ଲମ୍ପଟ ନାଗର ଅଟ ଦଗାଦାର ଜାଣିଲି ତୁମ୍ଭର କପଟ କଥା-ମାନ । ଏ ଯୁବା ବୟସେ ରହି ପରବାସେ ବିନା ଦୋଷେ ମତେ କଲ ମାନ ହୀନ । ପଦ । କେଉଁ ରସବତୀ ସଙ୍ଗରେ ମାତି ପୁହାଇଲ ଗ୍ରତି ମୋହିଲ ସେ ମନ । ମୋହିତ ଅହିତ ମଣିବାରୁ କାନ୍ତ ଜାଣିଲି ଏହିତ ହାରିବି ଜୀବନ । ୧ । ହେବାରୁ ବସନ୍ତ ବିନପ୍ରିୟ ଚୂତ ଶୁଣି ମୋ ଚିତ୍ତରେ ନ ରହିଲ ଜ୍ଞାନ । ଶୋକ ସାଗରେ ମୁଁ ପଡ଼ି ବୁଡ଼ିଗଲି ସୁଖ ନ ଲଗଇ କ୍ଷଣେ ନିଶିଦିନ । ୨ । ଗ୍ଲଡ଼ି ତୁମ ଆଶ ହୋଇଲି ନିରାଶ ନୟନରୁ ନୀରବହେ ଘନ ଘନ । ଘନକାଳ କାଳ ହେବାରୁ ତତ୍‌କାଳ ବଢ଼ିଲ ଆକୁଳ କୋଳକର ଶୂନ୍ୟ । ୩ । ୯ଣ୍ଡି ତାରେ ବାଣୀ ଭ୍ରଷନ୍ତେ ରମଣି ତୋଷ ହେଲ ମନ ରସିକ ରଞ୍ଜନ । ନିତରସେ ମାତ ପୁହାଇଲେ ଗ୍ରତି ଚନ୍ଦରେ ବିନତି କରେ ଚଇତନ ॥

ଭୂଷା—ସୁନାଗୋରି ଭଣା ନ କର ମନ ମୁଁ ପଗ୍ର କଣାଜନ । ସ୍ନେହ ରଖି ହୃଦେ ହରି କହ ପଦେ ଯାଚ ଦେବାରେ ନବ ଯୌବନ ।

[ପାଲ] ମନକର୍ଣ୍ଣ ଦଅଁ ସର୍ବ ସଭ୍ୟଜନ ଶୁନ । ରହିଲଠାବରୁ ପାଲ କରୁଛନ୍ତି ଗାୟନ ॥ ମାଳାବତୀ ସଙ୍ଗେ ସାଧୁ ବାଢ଼ିଲ ପୀରତି । ରତିକେଳି ପଞ୍ଚା ଖେଳି ପୁହାଇଲ ରାତି ॥ ପ୍ରଭାତ କାଳରେ କାକ ପିକ ରବ ଦେଲ । ପଲଙ୍କ ତେଜିଣ ସାଧୁ ତଖନ ଉଠିଲ । ମାଳାବତୀ କାହେ ତବେ ବଲିଲ ବଚନ । ଦେଉଛି ଦେଖିଆ ପୂଜା ସତ୍ୟନାରାୟଣ ॥ ଆମି ସେ ପୂଜା ମାନିଲି ହରିକେର ଗୋଚରେ । ନନ୍ଦନ ହଇବେ ଯଦ ତୋମାର ଜଠରେ ॥ ପୂଜାଛ ଯେ ନାରାୟଣ ନାନା ଉପହାରେ । ସୁନାର ପତାକା ଦେବ ମୁକୁଟ ଉପରେ । ପ୍ରସାଦ ଦିଲେନ ସାଧୁ ନିଜ ମାଲବତୀ । ହସ୍ତ ପ୍ରସାରି ତଖନେ ନେଇଲ ଯୁବତୀ । ଭକ୍ଷନ କଲାକ ରାମା ଅତି ଶୀଘ୍ରତରେ । ସେହି ଦିନ ପ୍ରୀତି କଲା ସାଧୁ ସଙ୍ଗତରେ । ନାରାୟଣ ପ୍ରସାଦ ଭକ୍ଷଣ ଯହୁଁ କଲା । ସେହୁ ଦିନ ନାରୀ ତବେ ଗର୍ଭବତୀ ହେଲ ॥ ଦିନୁ ଦିନୁ ଗର୍ଭ ହେଲେ ଗେଲ ଦୁଇମାସ । ତୃତୀୟ ମାସେତେ ଅଙ୍ଗ ଲଭିଲ ଅଲସ ଚତୁର୍ଥ ମାସେତେ ମାଟି ଖାଏ କାନ୍ଦୁ ଖୋଲ । ପଞ୍ଚମ ମାସରେ ସ୍ୱାଦୁ ଲେଢ଼େ ସାଧୁବାଳୀ ॥ ଲକ୍ଷେଶ୍ୱରୀ ସାଧୁ ମନେ ହଇଲ ଆନନ୍ଦ । ମୁଖ ବିକାଶଇ ଯେହ୍ନେ ପୂର୍ଣ୍ଣମୀର ଚନ୍ଦ ॥ ନାନାଦି ପଦାର୍ଥ ସାଧୁ କିନାଇ ଆନିଲ । ମାଲାବତୀ ସାଧବାଣୀ ପାଶେ ଲଯ୍ୟା ଦିଲ ॥ ବାସବତୀ ତଣ୍ଡୁଲେଣ ରନ୍ଧାଇଲ ଅନ୍ନ । ଯତ୍ତ ଆର ଫଲ ମୂଳ କରିଲ ବ୍ୟଞ୍ଜନ ॥ କୋଶଳ ଶାକେତେ ବଢ଼ି ତାଯୁ ହେଙ୍ଗୁ ପାନ । ଭକୁର ମାଛର ଝୋଲ ଅନ୍ନ ନିଏ ଠାନ ॥ ଏହି ମତ କତ ଦ୍ରବ୍ୟ ଖାଇବାରେ ଦିଲ । ଦଶମାସ ଦଶଦିନ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ହଇଲ । ସାଧବାଣୀ

ପେଟୁ ଶୁଳ ଉଠେ ଘନଘନ । ଏକଇ ଦୁହିତା ତବେ ହୋଇଲ ଜନମ ॥ କମ୍ବକଣ୍ଠ ବରଚିଲ ପୀଡ଼େର କଂଦାଏ । ପୁତ୍ର ନୋହିବାରୁ ସାଧୁ ବସି ମନ ଧ୍ୟାଏ ହେ ॥

ଉକ୍ତା—ଏ କପାଳ ଲେଖନ । କାହାଗୁର କଟପାରେ ଆନ ହେ । ପ୍ରବତିଗନ ମିଲିଣ୍ୟା ଜାତକର୍ମ କୈଲ । ପଞ୍ଚଦନେ ପଞ୍ଚୁଆତ ଷଷ୍ଠୀ ବଢ଼ାଇଲ ॥ ଷଷ୍ଠୀ ପୂଜାକଲ ସାଧୁ ଡାକି ଦ୍ୱିଜବର । ସାତ ମାସେ ମୁଖେ ଅନ୍ନ ଦେଲେକ ତାହାର ॥ କଳାବତୀ ବୋଲି ମାତା ପିତା ଦେଲ ନାମ । ଦନୁଦନ ବଢ଼େ କନ୍ୟା ସାଧୁର ଭୁବନ । ନବଯୁବା ବୟସ ଯେ ହୋଇଲ କନ୍ୟାକୁ । ବର ଖୋଜାଇଲ ସାଧୁ ବିଭା କରିବାକୁ । ଦୋସାଦୁର ପୁତ୍ର ଅଟେ ନାମ ଶଙ୍ଖଦତ୍ତ । ରୂପ ଗୁଣରେ ସେ ଜିଣି ପାରଇ ଜଗତ ॥ ସେଇ ଶଙ୍ଖଦତ୍ତ ସାଧୁ କଲ ନିମନ୍ତ୍ରନ । ବର୍ଣ୍ଣପାଳ ଗଲେ ଦୟା କନ୍ୟା ଦେଲ ଦାନ ॥ ସତ୍ୟ-ନାରାୟନ ପୂଜା ପାସୋରିଲ ମନେ । ପୁନବାର ଯାତ୍ରା କରେ ବାଣିଜ୍ୟ କାରନେ ॥ ଶୁକାବଲେ ମୁନିବର ଶୁନ ସାବଧାନେ । ଦୈବ ଦୋଷେ ପୂଜା ସାଧୁ ପାଶୋରିଲ ମନେ ॥ କ୍ରୋଧ ହୋଇଣ୍ଯା କସ କ୍ଲୈଲ ପ୍ରଭୁ ନାରାୟନ । ରହିଲ ଯେ କମ୍ବକଣ୍ଠ ଅନନ୍ଦିତ ମନ ॥ ମୁନିବର ବଲେ ତୁମି ଶୁନ ହେ ନୃପତି । ହେମନ୍ତେ ଛାଡ଼ିଲ ଗ୍ରିହ ସାଧୁ ଲକ୍ଷପତି ॥ ନାନାଦ୍ରବ୍ୟ ନଜକାତେ ଲଇଯ୍ୟା ଚଲିଲ । ହରି ହରି ବୋଲି ସାଧୁ ଅନୁକୁଳ କୈଲ ॥ କେହୁ ହାସେ କେହୁ ନାଚେ କେହୁ କରେ ରଙ୍ଗ । ଶଙ୍ଖଦତ୍ତ ନାହିଁ ଛାଡ଼େ ଶ୍ୱଶୁରର ସଙ୍ଗ । ମାଲାବତୀ ଆଦି ସବେ ଗ୍ରିହକୁ ଫେରିଲେ । ଲିହାଙ୍ଗର ଖେଇ ସାଧୁ ନୌକା ଖୋଲିଲେ । ଦୂରହିତେ ଦେଖେ ମଲୟେରେ ଦେଖିଲ । ଶଙ୍ଖଦତ୍ତ ବଲେ ବାମୀ ଶୁନ ହେ ଶ୍ୱଶୁର ॥ ଦେଖିଲ ଦକ୍ଷେଛେ ଜେଇକୋନ ଦେବ ପୁର । କୃଷ୍ଣ ଲିଙ୍ଗେତ ତାହେ ବଲେନ

ଉତ୍ତର ॥ ମୁକ୍ତ ପଥ ଏହୁଖାନେ ଶୁନେହୁ ଶ୍ରବନେ । କଲୟୁଗେ ବୌଦ୍ଧରୂପେ ଅଛେନ ସେଖାନେ ॥ ଜଗନ୍ନାଥ ବଲଭଦ୍ର ସୁଭଦ୍ରା ଭଗିନୀ । ଇନ୍ଦ୍ରଦ୍ୟୁମ୍ନ ତନଦେବ ସ୍ଥାପି ଅଛେ ଅନି ॥ ଶୁଦ୍ର ଅନ୍ନ ଦିଲେ ଯେ ବ୍ରାହ୍ମନ କନି ଖାଏ । ଭୁଞ୍ଜିଲେଉ ଦୋଷ ନାହିଁ ଟାପ ନାହିଁ ହୟେ ॥ ପ୍ରନାମ କରଇ ସାଧୁ ହୃଷ୍ଟମନ କରି । ଫେରି ଅସିବା ସମୟେ ଦେଖାଇବ ହରି ॥ ପ୍ରନାମ କରିୟା ସବେ ଚଲିଲ ତୁରନ୍ତେ । ସେତୁବନ୍ଧ ରାମେଶ୍ୱର ଦେଖିଲ ସେ ପଥେ ॥ ଦଣ୍ଡିଦତ୍ତ ବଲେ ସାଧୁ ଶୁନ ମୋର ବାନୀ । ପଥର ଭସିଲ ଜଲେ କୁଥା ନାହିଁ ଶୁନି । ଜାମାତା ର ବାନୀ ଶୁନି କହେ ଲକ୍ଷପତି । ସଂକ୍ଷେପେ କହିବେ ବାଛା ଶୁନ ଦୟା ମତି । ରଚିଲ ଯେ କବିକର୍ଣ୍ଣ ହୃଢ଼କରି ମନ । ସଂକଟୁ ରଖିବେ ପାରେ ସତ୍ୟନାରାୟନ ॥ ଯେଉଁରୂପେ ରାମ ଅବତାର ହୟାଛିଲ । ବାନରେ ବନ୍ଧି ସମୁଦ୍ରେ ବନ୍ଧ ବନ୍ଧାଇଲ ॥ ସିନ୍ଧୁପାର ହୋଇୟା ରାମ ବଧିଲ ରାବନ । ବିଭିଷନେ ରଜାକଲିି ହୟା ସିଂହାସନ ॥ ଲକ୍ଷ୍ମଣ ଶ୍ରୀ ରଘୁନାଥ ଜନକନନ୍ଦନୀ । ପୁଷ୍ପକେ ଚଢି ଅଯୋଧ୍ୟା ଅଇଲ ଆପନି ॥ ରାମନାମ ଭଜ ବାବୁ ଦୃଢ଼ ମନ କରି । ବାହ ବାହ ନାଵ ସାଧୁ ଡାକନେ ଫୁକାରି । ସେ ଦିନ ନାକଲି ସାଧୁ ରନ୍ଧନ ଭୋଜନ । ଦିନ ଅବଶେଷେ ହୋଇଲ ମାନିକ ଭୁବନ ॥ ସାଧୁ ଲକ୍ଷପତି ଅଇଲ ହୋଇଲ ମହାଧ୍ୱନି । କଠାଲ କରିୟା ଦେଖ ରଖେ ବସାଏ ଅନି ॥ ନାବରୁ ସକଲ ଦ୍ରବ୍ୟ ବସାତେ ରଖିଲ । ରାଜାର ସଦନେ ଗିୟା ଭେଟି ଦ୍ରବ୍ୟ ଦିଲ ॥ ରଜା ବଲେ ରହ ତୁମି ଏଥେ କତ୍ତୁଦିନ । ବସାତେ ବଦାୟ ଦିଲ କରିୟା ସମାନ ॥ ବିକା କିନା କରେ ସାଧୁ ଆନନ୍ଦିତ ହୟା । ସତ୍ୟନାରାୟନ ତହିଁ ମାୟାକଲି ଗିୟା ॥ ରଚିଲ ଯେ କବିକର୍ଣ୍ଣ ଶୁନ ସାଧୁଜନ । ସତ୍ୟନାରାୟନ ହୃଦେ କରିୟା

ସ୍ଥାପନ ॥ ନାରଦ ବୋଲେନ ରାଜା ଶୁଣ ମୋ ବଚନ । ହନୁମାନେ ତାଙ୍କ ଆଜ୍ଞା ହେଲ ନାରାୟଣ ॥ ତୁମିଯାଅ ମାଣିକସହରେ ଶୀଘ୍ର ଗତି ଯେଖାନେଟିଁ ଅଛେ ସାଧୁ ଯାମାଇ ସହିତ । କୋନ ଉପାୟେତେ ତାରେ ଶାସ୍ତି କରାଇବେ । ଯେମନ୍ତେ ସାଧୁ ଆମାର ପ୍ରତିଜ୍ଞା ଜାନିବେ ଏତ ଶୁନିୟା ମାରୁତି ଚଲେ ଶୀଘ୍ରଗତି । ନିଜ ମୂର୍ତ୍ତି ଛାଡ଼ି ହେଲ କୋଟୱାଲ ମୂରତି ॥ ନିତି ପ୍ରତି କୋଟୱାଲେର ରାଜାର୍ ନଗରେ । ଚତୁ-ର୍ଦ୍ଦିଗେ ଡାକି ବୁଲେ ରକ୍ଷାର ଖାତିରେ ॥ ଡାକ ଯେ ଡାକିଲ୍ ହନୁ କୋଟୱାଲର ବେଶେ । କିଛୁ ଦ୍ରବ୍ୟ ରାଖି ହେଲ ସାଧୁର୍ ନିବାସେ ॥ ପ୍ରାତଃକାଲେ ଉଠି ରାଜା କରିଲ ତର୍ଜ୍ଜନ । ଚୋର ଧରି ନାଇଁହେଲେ ନାଶିବ ଜୀବନ ॥ କୋଟୱାଲେରେ ଯହୁଁ ଆଜ୍ଞା ହେଲେକ ଭୂପତି । ନଗରେ ପଶିୟା ଚୋର ଖୁଜେ ଶୀଘ୍ର ଗତି । ଗ୍ରାମେ ଗ୍ରାମେ ଖୁଜି ଚୋର ଯଖନ ନା ପାଇ । ଭୂମେ ଗଡ଼ଗଡ଼ି ହୟା କାନ୍ଦିତେ ଲାଗିଲ ॥ ବ୍ରହ୍ମ ଓଝାରୂପେ ହନୁ ହେଲେକ ଦର୍ଶନ । କୋଟୱାଲୟା ବଲେ ତବେ ଧରିୟା ଚରନ ॥ କାଲି ରାତ୍ରେ ଚୁରି ହେଲ ରାଜାର ଭବନେ । ଚୋର ନାହିଁ ଧରି ହେଲେ ମରିବା ଜୀବନେ । ବ୍ରହ୍ମ ଓଝା ବଲେ ହସ୍ତ ଗିନ୍ୟା ତାହାରେ । ସାଧୁରୂପେ ଅଛେ ଚୋର ନଗ୍ରେର ଭିତରେ ॥ ବିଲମ୍ବ ନା କରି ତୁମି ଅସହେ ତୁରିତେ । ଦେଖାଇୟା ହେବ ଚୋର ଦ୍ରବ୍ୟେର ସହିତେ ॥ ବ୍ରହ୍ମଓଝା କୋଟୱାଲୟା ତେଖୁନି ଚଲିଲ । ଲକ୍ଷପତି ସାଧବେକେ ତେଖୁନି ବାନ୍ଧିଲ ॥ ସଭାମଧ୍ୟେ ବସି ଅଛେ ରାଷ୍ଟ୍ରେର ଈଶ୍ୱର । ଦ୍ରବ୍ୟେର ସହିତ ଚୋର କରିଲେ ହାଜର ॥ ରାଜା ବଲେ ଚୋର ରାଖ ନିଅ କାରାଗାରେ । ଚୋରେର ଯେତେକ ଦ୍ରବ୍ୟ ରାଖଂରେ ଭଣ୍ଡାରେ ॥ ସାଧୁର୍ ଯତେକ ଦ୍ରବ୍ୟ ବାସାଘରେ ଥିଲ । ସକଲ ଲଇୟା ରାଜା ଭଣ୍ଡାରେ ରଖିଲ ॥ ଏତେକ କୋଟୱାଲ ଆଜ୍ଞା ପାଇଲେକ ଯହୁଁ । ଗଲେ ହାତ ଦିୟା ତାକେ ଲୟାଗେଲ

ଛନ୍ତି ॥ ଯାମାତା ସହିତେ ସାଧୁ କରଇ ରୋଦନ । ନୟନ ହୋଇତେ ଜଳ ଝରେ ଅନୁକ୍ଷଣ ॥ ଶଙ୍ଖ ଦତ୍ତ ବୋଲେ ଆସି କେନ ବନ୍ଦୀ ହୋଇଲ । ତୋମାର ଦୁହିତା ଲାଗି ମୋର ପ୍ରାଣ ଗେଲ ॥ ଲକ୍ଷପତି ବୋଲେ ବାବା ନା କର ରୋଦନ । ବିଧାତା ଲିଖନ କେ ଖଣ୍ଡିତେ ପାରେ ଆନ ॥ ରହିଲ ଯଖନ ସାଧୁ ବନ୍ଦୀଶାଳା ଘରେ । ତାର ନାରୀ ଦୁଃଖ ପାଇ୍ବା ମନେ ଚିନ୍ତା କରେ ॥ ଲୀଳାବତୀ ପତି ଲାଗି କରଇ ରୋଦନ । ଆକୁଳ ହୋଇଯା ତାକେ ନା ରୁଚେ ଭୋଜନ ॥ କୋନ ମନ୍ଦଯୋଗେ ସ୍ୱାମୀ ବାଣିଜ୍ୟତେ ଗେଲ ॥ ଯମ ଦାଗାଧାଲ କବା ରାଜା ବନ୍ଦ କୈଲ ॥ ଭଲ ମନ୍ଦ କବା ହୋଇଲ ନା ପାଇ ବାରତା । କବାଦୋଷେ ମୋରେ ବାମ ହୋଇଲ ବିଧାତା । କାନ୍ତ ଶୁନ ଶୁନ୍ଯା ବସି କାନ୍ଦେ ଲୀଳାବତୀ । ପାଶେ ଆଛେ ତାହାର ଦୁହିତା କଳାବତୀ । ଶଙ୍ଖ ଦତ୍ତ ନାମେ ସ୍ୱାମୀ ଅଟେ ଯେ ଆମାର ॥ ବାଣିଜ୍ୟତେ ଗିୟାଛିଲ ଜାମାତା ଶ୍ୱଶୁର ॥ ରାଜା ବନ୍ଦଶାଳେ ସେହୁ ବନ୍ଦତେ ରହିଲ । ଏ ଦନ୍ତ ଯେ ଲୀଳାବତୀ ଗୃହେ ଶୋକ କୈଲ ॥ ମଧୁପୁରେ ଯେମନ ରହିଲ ବଂଶୀଧାରୀ । ଗୋକୁଳେତେ ଚନ୍ଦ୍ରେ ରାଧା ଆଦ ଗୋପନାରୀ ॥ ସେହିମତ ଲୀଳାବତୀ ଦୁହିତା ସଙ୍ଗେ । ସାଧୁ ଲକ୍ଷେଶ୍ୱର ଚିନ୍ତା କରେ ଅନୁବ୍ରତେ ॥ ଏନ୍ତ ଧନ ଗେଲ ସାଧୁ ନା ଆଇଲ ଘରେ । ଦ୍ୱିଜ କବିକଣ୍ଠ ବୋଲେ ପୀରେର କୃପାରେ ହେ ॥

ଭୁହା—ଆହେ ଶ୍ରୀ ଜଗନ୍ନାଥ, ଫେଡ଼ ଫେଡ଼ ମୋ ଗ୍ରହ ଆରଷ୍ଠ ହେ ॥

(ଚୌପଦୀ—ମୋର ଶ୍ରୀରାମଚନ୍ଦ୍ର ବୃତ୍ତେ)

ଅନ୍ତର ଦଇବ ରେ ଦଶା ଦେଲ୍ଲ

କରଣ ଅନାଥ, ଛାଡ଼ିଗଲେ କାନ୍ତ ଯୁବାକାଳେ ଯୋଷା ଆଶାଭଙ୍ଗିଲା ।ପଦ

ଛଳ ମାସକୁ ମତେ କଣ୍ଠଦେଇ । ବାଣିଜ୍ୟରେ ଗଲେ ଶ୍ୱଶୁର କ୍ୱାଇଁ

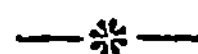
ମକର ମାସତ ଅଖିର ହୋଇଲା କେଉଁଠାବରେ ରଖିଲି ଲଗ୍ନଇ ॥ ମଉବନ ଧନ ବଅର୍ଥ ହେଲ । ପୋଡ଼ା କପାଳେ ଏହା ଲେଖାଥିଲା । ଆହା ବୋଲିବାକୁ ସହା କେହି ନାହିଁ କାହାଗେ କହିବ ଏହା ତୁ କଲି । ୨ । ଜଜ.ଗଡରେ ରହି ଜାଗର ଜାଳ, ସେବଥିଲେ କେତେ କାଳୀ କପାଳୀ । ଉମା ମହେଶ୍ୱର ଦେଇଥିଲେ ବର, କ ଦୋଷେ କୋଳରୁ ଛଡାଇ ନେଲି । ୩ । ପୂନ ନ ଥାଇଣ ଏକ ଦୁହିତା ମୋଠାରୁ ବଳିଛୁ ଭାହାର ଚନ୍ତା । ଦ୍ୱିଜ ଚଇତନ ବୋଲଇ ବଚନ ଯୁବତୀର ଆଶା ଯାହା ଲଗିଲି । ୪ ।

ଉଦେରେକ୍ତ—ବୃତ୍ତେ

ମୋର ସାଧବାଣୀ କ କରୁଥିବ, ଚନ୍ଦ୍ରମା ବଦନୀ ଚମ୍ପକ ବରନୀ,
କୋଳରୁ ଛଡ଼ାଇ ନେଲ ଦଇବ । ପଦ ।

ମାସକୁ କଣ୍ଟ କର ପିକଭାଷୀ, କହୁଥିଲ ହେଲ ତାଠାରେ ଦୋଷୀ । ଭେଟତ ନୋହିଲ ରଜା ଦଣ୍ଡ ଦେଲ ବନ୍ଦଘରେ ରହି ଜୀବନ ଯିବ । ୧ । କାହିଁକ କଲ ଏଡ଼େ ମନ୍ଦବୁଦ୍ଧି, ହଜାଇ ବସିଲ ଲବଣ୍ୟ-ନଧି । କାହିଁପାଇଁ ବେଧି କଲ ଏ ଅବଧି ଯୁବତୀ ବିକଲ କଏ ସହିବ ।୨। ମୀନ ନୟନୀ ଦନ ଗଣି ଗଣି, ସୁକୁମାର ତନୁ କ୍ଷୀଣ ହେବନ । ଦୟା କରିବେ ପ୍ରଭୁ ଶୂଳପାଣି, ସତେ ଗ୍ରାମମଣି ଭେଟ ହୋଇବ । ୩ । କାରା ଗୃହରେ ରହଣ ବଦେଶୀ, ବସିଣ ଭାଳୁଅଛୁ ଦବା ନଶି । ଦ୍ୱିଜ ଚଇତନ ଏ ପଦ ମନାସି ବୋଲେ ଭାଗ୍ୟଥିଲେ ଦେଖା ହୋଇବ । ୪ ।

ତୁହା—କଏ ଶିଖାଇ ଦେଲ, କାହିଁକ ରାଜା ଅବୁଝା ହୋଇଲ । ଅଭାଗ୍ୟ ବେଳକୁ ମନ୍ଦ କପାଳକୁ କାରାଘରେ ରହି ମୋ ଦନଗଲ । (ପାଲ) ଶୁଣ ଅହେ ସଭାଜନେ ଅମୂଲ୍ୟ କଥନ । କାନ୍ତ ଲଶି

ମାଳାବତୀ କରଇ ବେଦନ ॥ ବଣିଣ କପୃରେ ନାସ୍ ଅଭଗିନୀ ହେଲି । ପୂର୍ବଜନ୍ମେ କେଉଁ ପାପମୁହିଁ କରଥିଲି ॥ ଫୁଟିଲ ଅନ୍ନରେ କ ମୁଁ ଦେଇଥିଲି ମାର । ଗୁରୁ ବିପ୍ରକଦା ଦ୍ରୋହ କଲି ମୁଁ ଅପାର । ଯୋଗୀ ଥାଳରେ ଗରଳ ପରଶି ମୁଁ ଥିଲି । ଚଣ୍ଡାଳର ଅନ୍ନ କବା ଅଜ୍ଞାତେ ଭକ୍ଷିଲି । ଅତିଥି ଥାଳେ କି ବିଷ ପରଶିଲି ନେଇ । ଜାଣି କବା ଶିବଲିଙ୍ଗ ଭଙ୍ଗୁଥିଲି ମୁହିଁ ॥ ଇହଜନ୍ମେ ଘଟିଲା କି ଆସି ଏତେ ଦୋଷ । କାନ୍ତ ଥାଉଁ ଯୁବାକାଳେ ହେଲି ମୁଁ ନିରସ ॥ ଏତ କହି ସାଧୁବାମୀ କଳାବତୀ ଯେନ । ଅତିଦୁଃଖେତେ ବଞ୍ଚିଲ ଦିବସ ରଜନୀ ଯେତେ ଧନ ରତ୍ନ ତାର ଗୃହମଧ୍ୟେ ଥିଲି । ହାଟ ବାଜାର କରିତେ ସକଳ ସରିଲି ॥ ବସିଣ ଖାଇଲ ସବୁ ଆଉ କିଛୁ ନାହିଁ । ଭିକ୍ଷା-ମାଗେ କଳାବତୀ ଗ୍ରାମେ ଗ୍ରାମେ ଯାଇ । ଏକଦିନ ସଖୀର ମନ୍ଦିରେ ତବେ ଗେଲି । ଦେଖିଣ ସଖୀ ତାହାରେ ଆନନ୍ଦ ହଇଲି । ଆସ ଆସ ବଲିଣ ସେ ନିଲି କର ଧରି । ପାଶେ ବସାଇଲି ସଖୀ ଅତି ସ୍ନେହ କରି ॥ ସଖି ବଲେ ଶୁନ ତୁମି ଆଗୋ ଚନ୍ଦ୍ରମୁଖି । ତୋମାର ପିତାର ଲାଗି କାନ୍ଦେ ମମ ଆଖି । କଳାବତୀ ବଲେ ସଖୀ ନା ପାଇ ଉଦ୍ଦେଶ । ଜୀବନେ ଅଛେ କି ନାଇଁ ଏଇ କର୍ମ ଦୋଷ । ଏତ ଶୁନି ତାର ସଖୀ କରେ ନିବେଦନ । ଆମାର ହଇବେ ପୂଜା ସତ୍ୟନାରାୟଣ । କାମନା କର ଗୋ ତୁମି ଏକଚିତ୍ତ ହୟା । ଆସିବେ ତୋମାର ପିତା ଜାମାତାକେ ଲୟା ॥ ପ୍ରଭାତ ଉଠିୟା ଯଦି ମିଲିବେ ଭବନେ ତବେ ତୁମି ପୂଜା ଦିବେ ସତ୍ୟନାରାୟଣେ ॥ ସଖୀର ବଚନେ କନ୍ୟା ସମ୍ମତ କୈଲ । ଶୁନି କଳାବତୀ ଗୃହେ ତ୍ୱରା ତ୍ୱରା ଗେଲି ॥ ମାତାର ଆଗେତେ ତବେ କହେ ଏ କୁମାରୀ । ଯେମନ କହିଲ ସଖୀ ବଚନ ଉଚ୍ଚାରି । ଆମାର ବଚନ ତୁମି ଶୁନ ଆଗୋ ମାତା । ସଖୀର ମନ୍ଦିରେ ଆମି ଶୁନିଲାମ କଥା । ସଖୀ

ଅଜ ପୂଜିବେକ ସତ୍ୟନାରାୟଣ । ଯେ ଜନ ମାଗିବେ ବର ସିଦ୍ଧ ହବେ କାମ ॥ କାମନା କରେଛୁ ଆମି ସଦ୍ଧାର ଗୋଚରେ । ସତ୍ୟପୀରେ ପୂଜା ଧାବ ପିତା ଏଲେ ଘରେ ॥ କଲବତୀ ବାମୀ ଶୁନି ମାତା ତୋଷ ହେଲ । ନାରାୟଣେ ପୂଜାଦେବ ସମ୍ମତ କରିଲ ॥ ରଜମାତେ ମାଗ୍ୟେ ହ୍ରିଦ୍ୟେ କରିୟା ଯତନ । ଦୁଜନା ମିଲିଲେ ମନ୍ତ୍ରେ ସତ୍ୟନାରାୟଣ ॥ ଅନ୍ତର୍ଗତ କଥା ପ୍ରଭୁ ଅନ୍ତରେ ଜାନିଲ । ହନୁମନକେ-ଡ଼ାକଆ ତବେ ଆଜ୍ଞା ଦିଲ ॥ ମାନକପାଟନା ତୁମି ଏହିକ୍ଷଣି ଯାବେ, ରଜାର ପାଶେ ବସିୟା ସ୍ୱପନେ କହିବେ ॥ ସାଧୁର ହେତେକ ଧନ ନିଲ ନରପତି । ସାତଗୁନ କରି ତାରେ ଦିବେ ଶୀଘ୍ରଗତି ॥ ପ୍ରଭୁର ବଚନେ ହନୁ ବିଦାୟ ମାଗିଲ । ଦ୍ୱିଜ କହିକଣ୍ଠେ ବଲେ ଇହା ହୈଲ ଭଲ ॥ ଆସମାନେ ବୀର ହନୁମାନ ଚଲେଗେଲ । ମାନକପାଟନା ରଜାଗ୍ରିହେ ପ୍ରବେଶିଲେ ॥ ସ୍ୱପନେ କହେ ମାରୁତି ବସି ମାଥାପରେ । କତ ନିଦ୍ରା ଯାଓ ରଜା କାମିନୀ ସଙ୍ଗରେ ॥ ଅତଏବ ତୁମି ଯେ କରିଲ ନଷ୍ଟମତି । ତୋମାର ଏକଥା ପ୍ରଭୁ ନାହାୟ ସଙ୍ଗତ ॥ ଲକ୍ଷପତି ସୌଦାଗର ବାନିଜ୍ୟ ଖାତିରେ । ଜଲେ ଭସିଆ ଅହିଲ ତୋମାର ସହରେ ॥ ଚୈରବଲି ରଖାଇଲ ବନ୍ଦିଶାଲ ଘରେ । ଲୁଟିଆ ତାହାର ଧନ ଭରିଲେ ଭଣ୍ଡାରେ ॥ ଇଚ୍ଛା ଯଦି ଆଛେ ତୋର ରଖିତେ ଜୀବନ । ଏହିକ୍ଷନି ଖୁଲେଦାଓ ସାଧୁର ବନ୍ଧନ ॥ କଲି ଯଦି ବନ୍ଦିତେ ରାଖିବ ସୌଦାଗର । ରଜତ୍ୱ ନାଶିୟା କାଟାଇବ ତୋର ଶିର ॥ ସ୍ୱପନେ କହିୟା ପାଦ ଲଗାଇଲ ବୁକେ । ବାପ ବାପ ମଲି ମଲି ମହାରଜା ଡାକେ ॥ ରକ୍ତ ଯେ ଉଠିଲ ମୁଖେ ଝଲକେ ଝଲ-କ । ପ୍ରାନଗେଲ ବଲି ସେହୁ କାନ୍ଦଉଠେ ଶୋକେ ॥ ସ୍ୱପନେ ଡ଼ାକଦିୟା ହନୁ ଅନ୍ତର୍ଦ୍ଧାନ ହଲ । ସ୍ୱପନ ବୃତ୍ତାନ୍ତ ରଜା କହିତେ ଲଗିଲ ॥ ତଖନି କଟୁଆଲ ଡାକି ରଜା ଆଜ୍ଞା ଦିଲ । ସାଧୁକେ ଡ଼ାକଆ ମୋରେ ଦେଖାଅ

କହିଲ ॥ ରାଜା ଆଜ୍ଞାପାୟ୍ୟାଗେଲ କଟ୍ଟାଲ ତୁରିତେ । ସାଧୁର ପାଶେଟେ ଗିଅ ମିଲଲ ନଶିତେ ॥ କାରାଗାର ହୋଇତେ ସାଧୁ ମୁକୁଳଇ ଦେଲ । ରଜନୀ ପ୍ରଭାତେ ସ୍ନାନ ଆଦ କରାଇଲ ॥ ଷଡରସେ ସାଧୁଙ୍କେ ଯେ କରାଲ ଭୋଜନ । ସଙ୍ଗେ ଆନଲ କଟ୍ଟାଲ ରାଜା ସନ୍ନିଧାନ । ସାଧୁ ଅସିତେ ଦେଖିଣ୍ଟା ଛେଜ ସିଂହାସନ । ଲକ୍ଷେଶ୍ବର ଧରି ରାଜା କରିଲ ପ୍ରଣାମ ॥ ଶଏସାତ ଡଙ୍ଗାଟେ ଯେ ହୀରା ନୀଳ ମୋତି । ସନ୍ତୋଷେ ଭରିଣ୍ଟା ଦେଲ ସେକାଲେ ନୃପତି ॥ ସମ୍ମାନ ସହିତ ରାଜା କରିଣ୍ଟା ବଦାୟ । ଅଗ୍ନିସାରନରପତିପାଛୁ ହିଅ ଯାୟ ଶିରେ କର ଦେଅ .ଡବେ ବଲେନ ନୃପତି । ଦୋଷ କ୍ଷମାକର ମୋର ସାଧୁ ଲକ୍ଷପତି ॥ ସାଧୁ ବଲେ ଅବଧାନ ଶୁନ ହେ ରାଜନ । ଦୁଃଖ କଷ୍ଟ ଭୋଗ ଯତ ବିଧିର ଲିଖନ ॥ ଏତେକ ବଲଲ ସାଧୁ କହ୍ୟୋ ବିନତି । ରାଜାକେ ବିଦାୟ ଦେଅ କରିଲ ପ୍ରଣତି ॥ ନାନା ଧନ ସୌଦାଗର ନାକେ ଦେଲ ଭରି । ହ୍ଟେତି ବାହିଣ୍ଟା ନାବ ଗମନ ସେ କରି ॥ ନା କରେ ରନ୍ଧନ ସାଧୁ ନା କରେ ଭୋଜନ । ଘର ଘର ବୋଲ ତାର ମନ ଉଚାଟନ ॥ ଯେଖାନେ ମାନିଣ୍ଟାଛିଲ ସତ୍ୟନାରାୟନେ । ପ୍ରବେଶ ହଇଲ ସାଧୁ ଆସି ସେହିଖାନେ ॥ କଣ୍ଟକର୍ଣ୍ଣ ବରଲେ ପୀରେର କଥନ । ସାଧୁ ଲଡମ୍ବିତ ମାୟ୍ଟା କରେ ନାରାୟନ ॥ ନାରଦ ବଲେନ ଶୁନ ରାଜା ପରୀକ୍ଷିତ । ପୁନର୍ବାର କଥା ଶୁନ ଦୃଢ଼ କର ଚିତ୍ତ ॥ ପ୍ରଭୁର ଆଜ୍ଞାତେ ହନୁ ଦ୍ୱିଜରୂପ ଧରି । ଘାଟେ ବସି କହେ କଥା କହ୍ୟୋ ଗୃହରୀ ॥ କୋଥାହତେ ଅଇଲ ସାଧୁ କୋଥା ତୋର ଘର । ସ୍ୱରୂପ କହିବେ ମୋର ନା କର ଅନ୍ତର । ସତେ ନାବ ଭରି ତୋରେ କେ ଦେଲକ ଧନ । ସତ୍ୟକରି କହ ମୋରେ ତୁଷ୍ଟ ହଟକ ମନ ॥ ଦ୍ୱିଜେର ଶୁନିଣ୍ଟା ବାମୀ କହେ ଲକ୍ଷପତି । ଲତା ପାତାହ ଯେ ଆମି ଚଲି ଶଦେଶତ ॥ ଶୁନିଣ୍ଟା ହେ ହନୁମନ୍ତ ତାକେ ମାୟ୍ଟା କୈଲ । କଥାମତେ ଲତା

ପାତା ସକଳ ଭଟିଲ ॥ ନଉକା ଦେଖିଯ୍ୟା ସାଦୁମାନେ ମାଛଲ ବ୍ୟଥା । କୋନଜନ ହେଲେ ଆମାର ନନ ମୁକ୍ତା ॥ କପାଲେ ଆଘାତ କର ଶିରେ ମାରେ ହାତ । ସାଧୁବଲେ କୋନ ଦୋଷେ ବାମ ଜଗନ୍ନାଥ ॥ ହାୟ୍ ହାୟ୍ ଔରେ ବିଧି କ ବୋଲବ ତୋରେ । ଧନ ଦିୟ୍ୟା କେନ ନିଲ ନିଣ୍ଡାଇଯା ମୋରେ ॥ ଏକଥା ବଲୟ୍ୟା ସାଧୁ ଗଡ଼ାଗଡ଼ି ଯାୟ୍ । ଧରନୀ ଉପରେ ପଡ଼ି ବଲେ ହାୟ୍ ହାୟ୍ ॥ କର୍ବା ଧନ ଲୟ୍ୟା ଆମି ଯାବ ନିଜଘରେ । ଇଷ୍ଟବନ୍ଧୁ ଜିଜ୍ଞାସିଲେ କି ବଲିବ ତାରେ ॥ ଜାମାତ୍ର ବଲେ ସାଧୁ ସ୍ଥିରକର ମନ । ଦାଣ୍ଡାଇଯ୍ୟା ଆଛେ ଦ୍ୱିଜ ଧର ତା ଚରନ ॥ ଭାଲ ଭାଲ ବଲି ତବେ ଚଲେ ଲକ୍ଷପତି । ଧରିୟ୍ୟା ଦ୍ୱିଜର ପାଦ କରିୟ୍ୟା ପ୍ରନତି ॥ ଆମି ନେ ଅପରାଧୀ ଅତି ମୂଢ଼ମତି । ନିଜଗୁନେ ଦୟ୍ୟା କର କର୍ବା ଜାନ ସ୍ତୁତି ॥ ଅନ୍ତର୍ଗୁନ ଦ୍ୱିଜବର କ୍ରୋଧେ ବାନୀ ଭାଷେ । ସର୍ବନାଶ କଲ ତୁଇ ଆପନାର ଦୋଷେ ॥ ଉପହାସ କରିୟ୍ୟା କହିଲ ମିଥ୍ୟାବାନୀ । ସେ କାରନେ ତୋର ଦଶା ହଇଲ ଏମନି ॥ ସାଧୁ ବଲେ ମୋର ଅପରାଧ ନାହିଁ ସୀମା । ନିଜଗୁନେ ଦୟାକର ଦୋଷ କର କ୍ଷମା ॥ ଭକ୍ତେର ଅଧୀନ ପ୍ରଭୁ ଦୟା ଉପଜିଲ । ଲତାପାତା ଦୂର ହୟ୍ୟା ପୂର୍ବବତ ହେଲ ॥ ସର୍ବାଙ୍ଗେ ଲୁଟିଆ ସାଧୁ କହିଲ ପ୍ରନାମ । ନାମ ଲୟ୍ୟା ସାଧୁ ଚଲେ ନା କର ବିଶ୍ରାମ ॥ ଦୂର ହୈତେ ଆଗବାଡ଼ି ଦିଲନିକ ଘରେ । ଶୁନି ମାଲାବତୀ ଭାସେ ଆନନ୍ଦ ସାଗରେ ॥ ଯେହି ଗ୍ରାମେ ପୂଜାହବେ ସତ୍ୟନାରାୟନ । କଲାବତୀ ଗିୟ୍ୟାଛିଲ ପ୍ରସାଦକାରନ । କଲାବତୀଯେ ଶୁନିଲ ସେହି-ଖାନେ ବାର୍ତ୍ତା ବାହୁଡ଼ିଣ ସହିତ ଆସିଲ ପିତା ଭର୍ତ୍ତା । ପ୍ରସାଦ ଜାନିଲ କିବା ନା ଶୁନିଲ କଥା । ସେହିହେତୁ ହଲ ତାର ପାଛିଲ ବ୍ୟବସ୍ଥା ॥ ସତ୍ୟନାରାୟନ ପ୍ରଭୁ ଜାଣି ଯୋଗୀ ହୈୟ୍ୟା । ଦନୁମାନେ ପଠାଇଲେ

ବବରନ ଦୟା ॥ ଶ୍ବେତମାଛ ରୂପେ ହନୁ ଝଟଛି ଚଳଲ । ଶଙ୍ଖଦତ୍ତ ମସ୍ତକେର ଉପରେ ବସିଲ ॥ ବଶ୍ବମ୍ଭର ରୂପ ହୋଇୟା ତାରେ ଘଚ୍ଛଦଲ । ଘୁରିଅ ଘୁରିୟା ନୌକା ରସାନ୍ତରେ ଗେଲ ॥ ହାୟ ହାୟ କରି ସବେ କାନ୍ଦେ ଉଚ୍ଚସ୍ବରେ । ବାଜୟା ନେ ଗେଲ ବାଣ୍ଡି ଦଗ ଦଗନ୍ତରେ । କଲବତୀ ଧରେ କାନ୍ଦ ମାତାର ଚରନ । ରଚିଲ ଯେ କବିକଣ୍ଠ ଭବ ନାରାୟନ ॥

—※—

ଦ୍ବିପଦୀ ଛନ୍ଦ

କାନ୍ଦେ କଲବତୀ ବାଳା, ଧରିଅ ମାଏର ଗଳା, କହୁଚେତ ହୃଦୟ ମୋରଫାଟେଛ ଗୋ । ବଧାତା ଆମାରେ ଭଣ୍ଡି, ଯୁବାକାଳେ କୈଲ ରଣ୍ଡୀ, ଏହୁ ଛିଲ ଲଖନ ଲଲଟେ ଗୋ । ଖସାଲ ବସନ କେଶ, ଦୂର ହେଲ ନାନା ବେଶ, ଧୂଲତେ ଲୁଟିୟା ଫେଡେ ଛିଁଡ ଗୋ । କୋନ ନଦାରୁନ ହୈଲ, ଜଲେ ଡୁବି ପ୍ରାନ ଦଲ, ଅନାଥ କରିଲେ କଲବତୀ ଗୋ ॥ କୁଥ ଗେଲ ପ୍ରାନନାଥ, ଆମାକେ ନା ନଲ ସାଥ, ନରମାଷି କୈଲେ କସ ଜାନ ଗୋ । ଅନ୍ତରେ ରହିଲ ଦୁଃଖ, ନା ଦେଖିଲୁଁ ତବମୁଖ, ଅମିନାରୀ ବଡ଼ ଅଭାଗିନୀ ॥ ହାରାଇୟା ଛିଲୁଁ ନଧି, ଆନ ମୋରେ ଦଲ ବଧି, ପୂର୍ଣ୍ଣଚନ୍ଦ୍ର ହାଇଲ ପ୍ରକାଶ । ଆମାର କର୍ମେର ଫଳେ, ଚନ୍ଦ୍ରେର ଉଦୟ କାଲେ, ଆଚମ୍ବିତେ ରାହୁ କୈଲ ଗ୍ରାସ । ଅନ୍ତରେ ରହିଲ ବ୍ୟଥା, ଜୀବନ ହାଇଲ ବୃଥା, ବଫଲ ଏ ଯୁବତୀଜନମ । ଦଗ ଦଶଇ ଅନ୍ଧାର, ସଦ୍ମ ହେଲ କାରାଗାର, ଧିକ ଅଟେ ଏ ନବଯୌବନ ॥ ଶୁନ ଗୋ ଜନନୀ କଥା, ବଧବାର ନାହିଁ ମାଥା, ସ୍ବାମୀ ବନେ ସଦାଇ ବକଲ । ଦେଖିୟା ଯୌବନ ଖାନ, ଲୋକେ ହବେ କାନାକାନ, ବଧବାର ଜନ୍ମ ଯେ ବଫଲ ଗୋ ॥ ପତିହୀନ ଯେବା ନାରୀ, ଆମି କ

କହିତେ ଯାଇ, ଚନ୍ଦ୍ର ବଦନେ ଯେମନ ଶବଦ୍ଧ ଗୋ । ଦେଇଯିବା ଆମାରେ ଶୋକ, ହିଁଡ଼ି ଗେଲ ପରଲୋକ, ଅଭାଗିନୀ ରବେ କେମନ କରି ॥ କୋଥା ଗେଲ ଆମାର ବାପ, ବଢ଼ାଇଲ ଘୋର ତାପ, କେନ ହଲ ଏତ ଯେ ଯନ୍ତ୍ରନା । ସାକ୍ଷୀତ କରିବ ଭାନୁ, ଅନଲେ ଫେଲିବ ତନୁ, ପତିପାଦ କରିଯା ଭାବନ ଗୋ ॥ ଭାଙ୍ଗିଯା ଆମେର ଡାଲ, କଲବତୀ ନାଚେ ଭାଲ, ସଂକୀର୍ତ୍ତନ ବାଦ୍ୟେର ବାଜନା ଗୋ । ସିନ୍ଦୂର ମଣ୍ଡିତ ଭାଲେ, ଅଞ୍ଜନ ଦେଇଲ ଡୋଲେ, ହରି ହରି ବଲେ ବନ୍ଧୁଜନ ଗୋ । କଲବତୀ ଯାବେ ସତୀ, ନାଚିଯା ନାଚିଯା ଗତି, ପ୍ରବେଶିଲ ଯଥା ନିଜ ପତି ଦେହ ॥ ସତ୍ୟପୀର ଦୟା କେଲ କବିକର୍ଣ୍ଣ, ବରଷିଲ, ହନୁ ଅତି ଉଲ୍ଲାସିତ ମତ ଯେ ॥

———

ପୟାର

ନାରଦ ବଲେନ ଶୁନ ପରୀକ୍ଷିତ ରାଜା । ଅନ୍ତର୍ଦ୍ଧ୍ର କୈଲ ସେହୁ ସତ୍ୟପୀର ପୂଜା ॥ ରାଜା ବଲେ ମୁନିବର କହ ପୁନର୍ବାର । ସତୀ ହୈତେ କଲବତୀ କହିଲ ତାହାର ॥ ମୁନି ବଲେ ଶୁନ ରାଜା କରି ତୁ ଭକତି । ଦୈବଙ୍କ ମୁରତି ଧରି ଏଲ ଯେ ମାରୁତି ॥ ଦେଖି କଲବତୀ ତାକେ କରିଲ ପ୍ରନାମ । ଆଶିଷ କରିଲ ତାରେ ବାଢ଼ ପୁନଧାମ ॥ ଏ ବାନୀ ଶୁନିଯା କୋପେ କଲେ କଲବତୀ । ଘୃତ ଅନଲେ ଢାଲିଲେ ଜଲଇ ଯେମିତ ॥ କୋଥା ଆଇଲ ଦୈବଙ୍କ କୋନ ଦେଶେ ଘର । ସତୀ ହୈତେ ଯାଇ ଆମି ହଲେ ପୁନବର ॥ ହନୁ ବଲେ ତୁମି ଯାଇତେଛ ହଇଯା ସତୀ । ହେନ ବୁଝି ପର ପୁରୁଷେ ଆଛେ ମତି ॥ ପର ପୁରୁଷେତେ ତୁମି କରିଛ ଆଲାପ । ସତୀ ହୈତେ ତର ସନେ ପାଯା ମହାତାପ ॥ ଯଦବା ତୋମାର ପତି ପରାନ ଛାଡ଼ିବେ । ବଦନ ସୁନ୍ଦର ତବ ମଲିନ ହଇବେ ॥ ତୋମାର

ଅଧର୍ମ ଦେଖି ସ୍ୱାମୀ ଛେଡ଼େ ଗେଲ । ନୟନ ଦେଖିସ୍ଥା .ଚୋରେ-ନଷ୍ଟେ ଜାନାଗେଲ ॥ ପ୍ରତ୍ୟୟ ନା ହୟା ଯଦି ଆମାର କଥାତେ । ଲେଖିଲେନ୍ ବ୍ୟାସମୁନି ପୁରାନେ ସାକ୍ଷାତେ ॥ ଜଲନ୍ଧର ନାମେ ଛିଲ ଏକଇ ଅସୁର । ପତ୍ନୀ ସତୀ ଜନେଛିଲ ସେହି ତନପୁର ॥ ପତିବ୍ରତା ନାଶ କୈଲ ପ୍ରଭୁ ଚକ୍ରଧର । ଅସୁର ବଧ ହଇଲ ଶିବେର ହସ୍ତର ॥ କହିଲ ପୁରାନ କଥା ଶୁନ କଲବତୀ । ତୋର ପାପ ହେତୁ ଜାନ ମରିଯାଛେ ପତି ॥ ଚରନ ଧରିଯା ତବେ କଲବତୀ କହେ । କୋନ ପାପ କେଲ୍ ଆମି ନବାର ସଂଶୟେ । ଶ୍ରି ହର୍‌ଓଝା ବଲେ ତବେ ଶୁନ କଲବତୀ । ଦେବେର ଧାରୁଆ ଆଛେ ସାଧୁ ଲକ୍ଷପତି ॥ ଉପତ୍ୟ ନା ଛିଲ ତୋର ଜନମୀ ଜଠରେ । ତବେ ପୂଜା ନା କରିଯା ଚଲିଲ ସଙ୍ଗରେ ॥ ତେଣୁ ରାଜା ବନ୍ଧି କଲ ବନ୍ଧିର ଭବନେ । କାମନା କରିଲ ତୁମି ସହି ସନ୍ନିଧାନେ ॥ ତବେ ସତ୍ୟନାରାୟନ ମନେ ଦୟା କୈଲ । ସ୍ୱପ୍ନମୁତେ ମହାପ୍ରଭୁ ରାଜାକେ କହିଲ ॥ ଧନ ଭରି ଶତ ନୌକା ଦିଲେନ ସଙ୍ଗରେ । ସାଧୁ ଲକ୍ଷପତି ଫେରି ଆଇଲ ସତ୍ୱରେ ॥ ପଥେ ନାରାୟନ ତାକେ ସୁଧାଇଲ କଥା । ସାଧୁ ବଲେ ନାବେ କିଛୁ ଆଛେ ଲତାପାତା ॥ ଯେ କଥା କହିଲେ ସାଧୁ ସେ କଥା ହଇଲ । ସାଧୁର ବିକଲେ ପ୍ରଭୁ ଦୟା ଉପୁଜିଲ ॥ ଲତା ପାତା ଦୂର କରି ଦିଲ ନାରାୟନ । ପୂର୍ବପରି ଧନପାୟ ସାଧୁର ଗମନ ॥ ଏହି ରିତି ହେ ପୂଜା ହୈଲ ସତ୍ୟନାରାୟନ । ତାର ଘରେ ଗେଲେ ତୁମି ପ୍ରସାଦ କାରନ ॥ ସେଖାନେ ଶୁନିଲେ ପିତା ପତି ଏଲ ଘରେ । ପ୍ରସାଦ । ନା ଲୈୟା ତୁମି ଆସିଲେ ସତ୍ୱରେ ॥ ସେ ଅପରାଧ ତୋମାର ପ୍ରବଲ ହଇଲ । ଏ କାରନେ ତୋର ପତି ଜଲେ ଡୁବେ ମୈଲ ॥ ସତ୍ୟ ନାରାୟନ ପୂଜା କର ବିଧିମତେ । ତବେ ତ ତୋମାର ପତି ବାଞ୍ଚିବେ ସାକ୍ଷାତେ ॥ ଏତ ଶୁନି ପାଏ ପଡ଼ି ବଲେ କଲବତୀ । ପ୍ରତୀତ ନା ହୟ

ସତ୍ୟ ଯଦ୍ ଦେଖି ପତ୍ତ ॥ କାମନା କରନ୍ତି ଯଦ ଲକ୍ଷଟଙ୍କ କଥା । ସୁହିବେ ତାହାର ଧାର ନା ହବେ ଅନ୍ୟଥା ॥ ସୁମଙ୍ଗଲ ହନୁମାନ ପ୍ରଭୁ ସତ୍ୟପୀର । କବିକର୍ଣ୍ଣ ବଚିଲେ ଦୋଷ କ୍ଷମାକର ହେ ॥ ସେହି କାଲେ ଦସ୍ପାଚକେଲ ପ୍ରଭୁ ନାରୟନ । ନାସ୍ୱାପାଶେ ଝାଁଦଖ୍ରି ଦିଲ ଦରଶନ ॥ ଦେଖିୟା ଆପଣା ନାଥ ନାସ୍ୱା କଳବତୀ । ହୁଲହୁଲି କରଡାଲି ଦିୟା ନାଚେ ସତୀ । ଆନନ୍ଦିତ ହୈୟା ଡାକେ ପ୍ରଭୁ ସତ୍ୟପୀର । କଲିଯୁଗେ କର୍ଗ୍ରମାତ କରିଲେ ଯାହାର ॥ ଅଦଭୁତ କଥା ଦେଖି ଲଗେ ଚମତ୍କାର । ଧନ୍ୟ ନାରୟଣ ତବ ମହିମା ଅପାର ॥ ଏତବଲି ପତ ପିତା ସଙ୍ଗତେ ଲଇୟା । ଗ୍ରିହତେ ପ୍ରବେଶ ହୈଲ ହରଷିତ ହୟା ॥ ପ୍ରଭୁର ଚରଣେ ସଦା ଲଗାଇୟା ଧ୍ୟାନ । ଆୟୋଜନ କରେ ଧନ ପୂଜାର ବିଧାନ ॥ ଢକ୍କ ଢୋଲ କତ ଶତ ବାଦ୍ୟର ବାଜନା । ଗ୍ରାମେ ଗ୍ରାମେ ବନ୍ଧୁଗନ କରିଲ ଅର୍ଚ୍ଚନା ॥ ଆସିବେ ଆପାର ପୁର ଦିନ ଅବସାନେ । ସତ୍ୟ-ନାରାୟନ ପୂଜା ଦେଖିବେ ନୟନେ ॥ ଶୁନିବେ ସତେର କଥା ପାଇବେ ପ୍ରସାଦ । ଇଚ୍ଛା ସୁଖେ ବର ନିବେ ହଇୟା ପ୍ରମୋଦ ॥ ଦୁଗ୍ଧ ଚିନି ଅଷ୍ଟା ଆନେ କତ ଶତ ମାନ । ସାହାଯ୍ୟ କରିତେ ସର୍ବେ କରେ ନିବେଦନ ॥ ପୂଜାର ଯେତେକ ଦ୍ରବ୍ୟ ମାଝେତେ ରାଖିୟା । ବସିଲ ସକଲ ଲୋକ ଆନନ୍ଦିତ ହୟା । ସୁନାର ପତାକା ଦିଲ ମୁକୁଟ ଉପରେ । ତାର ମାଝେ ହୀରାମୋତି ଅତି ଶୋଭାକରେ ॥ ସତ୍ୟନାରାୟନ ପୂଜା କୈଲ ବିଧିମତେ । ପ୍ରଭୁ ଗୁନଗାଥା ବିପ୍ର ଲଗିଲ ଗାଇତେ ॥ ଅଷ୍ଟାଙ୍ଗେ ଲୁଟିୟା ସର୍ବେ କରିଲ ପ୍ରନାମ । ପ୍ରସାଦ ପାଇୟା ସର୍ବେ ଗେଲ ନିଜଧାମ ॥ ଯାର ଯେବା ଇଚ୍ଛା ସୁଖେ ମାଗିନିଲ ବର । ହନୁମାନ ସଙ୍ଗେ ପ୍ରଭୁ ହଇଲ ଅନ୍ତର । କଳିଯୁଗେ ସତ୍ୟନାରାୟନ ଯେ ପୂଜାର ବିଧାନ । ଶୁନିବେ ସକଲ ଲୋକ ହେୟା

ସାବଧାନ ॥ ଲକ୍ଷପତି ସାଧୁ ହୋଇଲ ମନେ ହରଷିତ । ନିଜ ଗୃହେ ଚଳିଲ ସାଧୁ ଜାମାତା ସହିତ ॥ ଧ୍ୟାନ କରି ପୂଜା କରି ସିଦ୍ଧି ପ୍ରୟୋଜନ । ଅନ୍ୟଥା କରିଲେ ହୁଏ ସଙ୍କଟ ଘଟନ ॥ ପୂଜିଲେ ଆପଦ ନାଶେ ଦୁଃଖ ହୁଏ ପାର । ସତ୍ୟନାରାୟଣ ବିନୁ କେ ତାରିବେ ଆର ॥ କାଠୁରିଆ ପାଲା ଏହି ଅପୂର୍ବ କାହାଣୀ । ଭବିଷ୍ୟ ପୁରାଣେ ଏବେ କହେ ବ୍ରହ୍ମମୁନି ॥ ଅପୁତ୍ରିକ ଶୁଣିଲେ ହୋଇବେ ପୁତ୍ରବାନ । ଜନ୍ମାନ୍ଧ ଶୁଣିଲେ ଚକ୍ଷୁ ପାଇବେ ତକ୍ଷଣ ॥ ପତ୍ର ମଧ୍ୟେ ତୁଳସୀ ଯେ ଫଳ ମଧ୍ୟେ ଧାନ । ସ୍ତ୍ରୀ ମଧ୍ୟେ ରାଧିକା ପୁରୁଷ ଭଗବାନ । ପ୍ରଣାମ କରଇ ଜନେ ପ୍ରଭୁ ପଦାଗ୍ରତ । ରଚିଲେ ଯେ କବିକର୍ଣ୍ଣ କଲମେର ସୁତ ॥ ଭକତେର ବାନ୍ଧବ ପ୍ରଭୁ ସତ୍ୟପୀର ପାଏ । ହରି ହରି ବଲ ଭାଇ ପାଲା ହୋଇଲ ସାଏ ॥

ସମାପ୍ତ

ମୁଦ୍ରକ – ସ୍ୱର୍ଣ୍ଣମୟୀ ପ୍ରିଣ୍ଟର୍ସ ବାଲୁବଜାର, କଟକ- ୨ ୧୯୬୭

ଲକ୍ଷ୍ମଣକୁମାର ପାଲା

— ୧୪ —

ବିନାୟକ ଦେଶେ ଆଛେ ବିଲିପ ରାଜନ ॥ ତିନଶତ ରାଣୀ ତାର ବହୁ ପ୍ରଜାଗଣ ॥ ତାହାର ସମାନ ରାଜା ପୃଥିବୀରେ ନାହିଁ ॥ ଗର୍ବିତ ହୋଇଯାଇ ସେ କାହାକେ ନାଗନଇ ॥ ଯତ ଭୂମିଦାନ ଦିଆ- ଥିଲ ପିତୃଗଣ । ମକଳ ହରିଲ ରାଜା ହୋଇଯା ଦାରୁଣ ॥ ପ୍ରଜାକେ ଠକଏ ରାଜା ହୋଇଯା କୃପନ । ପରଦାରା କତ ବରେ ନଯାଏ ଲିଖନ ॥ ତିନଶତ ରାଣୀ ତିନଶତଟି ନନ୍ଦନ ॥ ଦୁହିତା ତାହାର କତ ନା ଯାଏ ଗଣନ ॥ ଅତିଥି ଆସିଲ ଯଦି ତାହାର ମନ୍ଦିରେ ॥ ଏକମୁଠି ଭିକ୍ଷା ସେହୁ ନାହିଁ ଦେଏ ତାରେ ॥ ତାହାର ନିଷ୍ଠୁର କାର୍ଯ୍ୟ ମନ୍ଦ ଆଚରନ । ଅନ୍ତରେ ଜାଣିଲ ସବ ସତ୍ୟନାରାୟନ ॥ ନବୀନ ବ୍ରାହ୍ମନ ବେଶେ ଗଲେ ଧୀରେ ଧୀରେ । ପ୍ରବେଶ ହୋଇଲ ଗିଯା ରାଜ ସିଂହଦ୍ୱାରେ ॥ ଚତୁର୍ବେଦ ଗାୟନ କରିଲ ଉଚ୍ଚସ୍ୱରେ ॥ ତିନଶତ ରାଣୀଥିଲ ରାଜାର ହଜୁରେ ॥ ବେଦଧ୍ୱନି ଶୁନି ରାଣୀ ଚମକି ଉଠିଲ । ଅଷ୍ଟରନ୍ନ ଲୈଯା ରାଣୀ ବ୍ରାହ୍ମନେ ଭେଟିଲ ॥ ବ୍ରାହ୍ମନ ବଲେନ ରାଣୀ ବାତ କହୁ ତୋରେ ॥ ନାହିଁ ନିବ ଅଷ୍ଟରନ୍ନ ଭିକ୍ଷା ଦିଅ ମୋରେ । ତୋମାର ନଷ୍ଟ ଲୈଯା ଆମି ରଖିବ କୋଥାଯ ॥ ଧନଲୋଭେ ଡାକାଇତ ମାରିବେ ଆମାଏ ॥ ଡାକାଇଯା ଆନ ରାଣୀ ଭୂମର ରଜାରେ । ଶୁନି ରାଣୀଗଣ ଗେଲ ରାଜାର ହଜୁରେ ॥ ବଲିଲ ରାଜନ ଆର ବିଳମ୍ବ ନା କର ॥ ବ୍ରାହ୍ମନ କହେନ ଶୁନ ନିଷ୍ଠେ ଦାମୋଦର ॥ ଶୁନିଯା ରାଜନ ତେବେ ଉଠ ଖରତର । ତିନଶତ ପୁତ୍ର ଚଲେ ରାଜା ସଙ୍ଗତର ॥ ନମସ୍କାର ନା କରିଲ ବ୍ରାହ୍ମନ ଚରନ

ମନେ ବିଚାରିଲେ ପ୍ରଭୁ ସତ୍ୟନାରାୟଣ । ଆମାରେ ଅମାନ୍ୟ କୈଲ ଦାରୁଣ ରାଜନ । ଊନଶତ ବେଟା ଯାବେ ଯମେର ଭୁବନ ॥ ଦାଗା ବାଜୀ କରେ ବେଟା ଆମାର ହଜୁରେ । ଅତ 'ବୋଲି ରୋଷ ହଇଲେନ ସତ୍ୟପୀରେ ॥ ବ୍ରାହ୍ମନ ବଲେନ ଶୁନ ନିଷ୍ଠୁର ରାଜନ କୋନ ଅପରାଧ କୈଲ ଆମାର ଚରନ ॥ ଯେ ସବ ବୃତ୍ତି ତୋମାର ପିତା ଦିଆଛିଲ । କାରବାକ୍ୟେ ବୃତ୍ତି ତୁମି ସକଲ ହରିଲ ॥ ଏ ଦେହ ଲଇୟା ତୁମି କତଦିନ ରବେ । ମରିଲେ ଯେ ପର ଲୋକେ ନରକେ ପଡ଼ିବେ ॥ ବ୍ରାହ୍ମନେର ଡାକୟା ଶୀଘ୍ର କର ପ୍ରତ୍ୟର୍ପନ । ଶ୍ରଦ୍ଧେ ପୂଜା କର ତୁମି ସତ୍ୟନାରାୟନ ॥ ଚିରଜୀବୀ ହେବ ତେବେ ଶତେକ ନନ୍ଦନ । ରାଜାବଲେ କହ ପ୍ରଭୁ ପୂଜାର ବିଧାନ ॥ ଅତଶୁନି କହି-ଲେନ ସତ୍ୟନାରାୟନ । ବ୍ରାହ୍ମନକେ ଡାକଆନ ଆପନା ସଦନ ॥ କାଞ୍ଚା ପାକା କରିୟାଁ ଯେ ମିଠାଇ ଶିରିନୀ । କରିଲେ କାମନା ସିଦ୍ଧ ହେବ ନୃପମନି ॥ ନୂତନ ଭାଣ୍ଡେତେ ଭରି ମିଠାଇ ଶିରିନୀ । ପୂଜା ଶେଷେ ଜଣ୍ଟେଆ ଦିବେକ ଯେ ଆପନି ॥ ଅତଶୁନି ମହାରାଜା କର୍ନ୍ଦେ ଦିଲ ହାତ । ହିନ୍ଦୁ ହୟା ମୁଖେଜିବ ମୁସଲମାନ ବାତ ॥ ନାରାୟନ ବଲେ ଶୁନ ଆମାର ବଚନ । ରାମ ରହିମନ ଜାନ ଏକଇ ଜୀବନ ॥ ରାମଯେହୁ ଭଜେ ସେହୁ ହିନ୍ଦୁ ଭଗବାନ । ରହିମ ଯେ ପୂଜାକଲେ ସିଦ୍ଧହୟାଁ କାମ ॥ ଶୁନି ମହାରାଜା ବଡ଼ ଖେପା ଯେ ହଇଲ । ଗଲେ ହାତ ଦିୟାଁ ତାରେ ନିକ ଲୟା ଦିଲ । ବଡ଼ କ୍ରୋଧ ହୈଲ ତବେ ସତ୍ୟନାରାୟନ । ପାଇବିଲ ଇହାର ଶାସ୍ତି ପାଇବେ ରାଜନ ॥ ପ୍ରଭୁର ଯେ କୁଟ ମାୟା ବୁଝା ନାଇଯାଏ । କବିକର୍ଣ୍ଣ ବିରଚିଲ ପୀରେର ହିପଂଯେ ॥

ବଡ କ୍ରୋଧ ହୟା ପ୍ରଭୁ ଗିୟା ଧୀରେ ଧୀରେ । ପ୍ରବେଶହଇଲ ଯମରାଜାର ମନ୍ଦିରେ ॥ ଶୁନ ଯମ ରାଜା ତୁମି ଆମାର ବଚନ ।

ଊନଶତ ରାଜପୁତ୍ର କର ଦେହ ହରଣ ॥ ବିଳମ୍ବ ନା କର ଭୂମି ଯାଅ
ତତପର । ତବେ ସେ ରଖିବେ ଭୂମି ବଚନ ଆମାର ॥ ଅତଶୁନି
ଯମରାଜ ମଉନ ହଇଲ । ଯାବ ବଳି କରପତ୍ର ଯୁଡ଼ି ଜଣାଇଲ ॥
ଯେମେ କ୍ରିପା କୈଲ ପ୍ରଭୁ ସତ୍ୟନାରାୟଣ । ଶଙ୍ଖ ଚକ୍ର ଗଦା ପଦ୍ମ
ଦେଖାଲ ତଖନ ॥ ବେଶ ବେଶ ଦେଖି ଯମରାଜା ଦୁଇପାଦ ଧରି ।
କବୁଲ କରିୟା ଗେଲ ରାଜା ଅନ୍ତପୁରୀ ॥ ଊନଶତ ପୁତ୍ର ଶୋୟ୍ୟ
ପଲ୍ୟଙ୍କ ଉପର । ଯମ ସବେ ନାଶ କୈଲ ହୁକୁମେ ପ୍ରଭୁର ॥
ଏକ ରାତ୍ରେ ସକଲେର ହଇବ ମରନ । ଦେଖି ରାଣୀ ମହାଶୋକେ
କରେନ ରୋଦନ ॥ ହା ପୁତ୍ର ମରିୟା ଗେଲେ ବିଧି ବାମ ମୋର ।
ରାଜାମାଥେ ବଜ୍ର ପଡ଼େ ପୁତ୍ରେର ଖାତରେ ॥ ରାଣୀ ବଲିଲ ନା
ମାନିଲେ ନତ୍ୟନାରାୟଣ । ତାର ଲଗି ପୁତ୍ରଗଣ ଲଭିଲ ମରନ ॥
ରାଜାବଲେ ପୁତ୍ର ମରୁ ନା ହବ ଶିରନୀ । ଆସମାନେ ଥାକେ ଯାର
କ୍ରୋଧ କରେ ଜାନି । ଏଇମତ କତଦିନ ଗୁଜରିୟା ଗେଲ ।
ଚନ୍ଦ୍ରାନି ରାଣୀର ଗର୍ଭବାସ ଯେ ହଇଲ ॥ ଦଶମାସ ଗର୍ଭ ହୈଲ
ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ତାହାର । ଏକପୁତ୍ର ହୈଲ ଯାତ ମନ୍ଦରେ ରାଜାର ॥ ଦେଖି
ବଡ଼ ଆନନ୍ଦିତ ହୈଲ ନୃପବର । ବିବିଧ ବାଜନା ବାଜେ ରଜ-
ସିଂହଦ୍ୱାରେ ॥ ଷଷ୍ଠୀର ବାସରେ ପୂଜା କରେ ନୃପବର । ଅନ୍ତରେ ଜାନିଲ
ତବେ ବାବା ସତ୍ୟପୀର ॥ ମାୟା ଆରମ୍ଭିଲ ପ୍ରଭୁ ଆବାର ତଖନ ।
ଫକୀରରେ ବେଶ ଧରି ସତ୍ୟନାରାୟଣ ॥ ବଜାର ଭିତରେ ପ୍ରଭୁ
ଚଲେନ ତଖନ । ଷଷ୍ଠୀଦେବୀ ଚଲେ ତବେ ରାଜାର ଭୁବନ ॥
ନାରୀଗନ ସବ୍ ମିଲି ଉଲ୍ଲେବେ ଗମନ । ବିଧିଦେବ ଚଲିଯାଏ ରାଜାର
ଭୁବନ ॥ ବିଧିକେ ଦେଖିୟା ତବେ ବଲେ ସତ୍ୟପୀରେ । ଏତରାତ୍ରେ
ବଲ ବିଧି କସେର ଖାତରେ ॥ ବିଧାତା ବଲେନ ପ୍ରଭୁ ଶୁନ ମୋର
ବାଣୀ । ରାଜାପୁତ୍ର ପରମାୟୁ ଲିଖିବ ଏଖନି ॥ ହୁକୁମ ମାନ ଆମର

ବଲେ ନାରାୟନ । ରାଜାର ବେଟାର ମୃତ୍ୟୁ ଲେଖିବେ ଏଖନ ॥ ବିଧି ବଲେ କେମନ ହେ ଲେଖିବ ମରନ । ବଡ଼ କଷ୍ଟେ ରାଜପୁତ୍ର ହୟାଛେ ଜନମ ॥ ଶୁନିୟା ଯେ ମହାପ୍ରଭୁ ବିସ୍ମୟ ହଇଲ । ଶଙ୍ଖ ଚକ୍ର ଗଦା ପଦ୍ମ ତାରେ ଦେଖାଇଲ ॥ ପ୍ରଭୁ ବଲେ ହୁକୁମ ନା ମାନିଲ ଆମାର ॥ ବଜ୍ରାଘାତେ ମୃତ୍ୟୁ କରାଇବ ଆମି ତାର ॥ ଏତ ଶୁନି ବିଧି ତବେ କରିଲ ଗମନ । ରାତ୍ରକାଲେ ମିଲେ ଗିୟା ରାଜାର ଭୁବନ ॥ ବିଧାତା କପାଲେ ତାର କରିଲ ଲିଖନ ॥ ବଜ୍ରପତେ ରାତ୍ରକାଲେ ହଇବେ ମରନ ॥ ଏହା ଲିଖି ବିଧି ଗେଲ ଆପନା ନଗର । ଆରଦିନ ପଣ୍ଡିତ ଡାକିଲ ନୃପବର ॥ କୋଷ୍ଠି କାଟି ବୁଝାଇଲ ପଣ୍ଡିତର ଗନ । ବଜ୍ରାଘାତେ ରାତ୍ରକାଲେ ହଇବେ ମରନ ॥ ପଣ୍ଡିତେର କଣ୍ଠେ ବସେ ଛିଲ ନାରାୟନ । ପଣ୍ଡିତେ ବଲେନ ତୁମି ଶୁନ ହେ ରାଜନ ॥ କୋଷ୍ଠିତେ ଲେଖିଲ ମୃତ୍ୟୁ ହଇବେ ପୁତ୍ରେର, ଇହା ଶୁନି ମହାରାଜା ବିଷାଦ ଅନ୍ତର ॥ ସର୍ବେ ଶୁନି ଏଇ କଥା ବିଖ୍ୟାତ କରିଲ । କର୍ଣ୍ଣେକର୍ଣ୍ଣେ ବଲେ ରାଜା ବିଧି ବାମ ହୈଲ ॥

ପାତ୍ର ମନ୍ତ୍ରୀ ମିଲିଆ ବୋଲିଲେନ ରାଜନେ । ଅନ୍ତଃପୁରେ ରୋଦନ କରେନ ରାନୀଗନେ ॥ ଦ୍ୱାଦଶ ବର୍ଷରେ ପୁତ୍ରେର ହଇବେ ମରନ । ଏଇ ଡାକେ ଶୂନ୍ୟ ହୈଲ ସକଲ ଭୁବନ ॥ ରାଜା ବଲେ ଏଇ କଥା କ୍ଷୁବଲ ଆମାର ; ପୁତ୍ରସଙ୍ଗେ ଆମି ମରି ଶୁନ ଦ୍ୱିଜବର ॥ ଏଇରୂପେ ପୁତ୍ର ବଢ଼େ ରାଜାର ମନ୍ଦିରେ । ହରଷ ବିଷାଦ ରାଜାରାନୀର ଅନ୍ତରେ ॥ ଏକବିଂଶ ଦିନ ଆସି ହଇଲ ପ୍ରବେଶ । ବ୍ରାହ୍ମନକେ ନିମନ୍ତ୍ରିୟା ଆନିଲ ବିଶେଷ ॥ ରାଜା ନିମନ୍ତ୍ରନ ଶୁନି ଆସିଲ ବ୍ରାହ୍ମନ । ବିସ୍ତର କରିୟା ରାଜା ଆପନାର ମନ ॥ ବ୍ରାହ୍ମନକେ ରାଜା ବଲେ ଦାନ ଦିଅ ତୁମି । ଏତେକ ଶୁନିଆ ଦାନ ଦିଲ ଦ୍ୱିଜମନି । ବ୍ରାହ୍ମନ

ଜ୍ୟୋତିଷ ବୋଲେ ଶୁନ ନୃପବର । ଇହାର ଯେ ନାମ ହେବ ଲକ୍ଷ୍ମଣ କୁମାର । ଦିନୁଦିନ ବଢେ ତେଜ ରାଜାର କୁମାର । ଶୁକ୍ଳପକ୍ଷ ହେଲେ ଯେ ବାଢେ଼ ଶଶଧର ॥ ଛଅମାସ ହେଲେ ବାପ୍ପ ଖାଓୟାଇଲେ ଭାତ ॥ ନଅମାସ ହେଲେ ମୁଖେ ବାହାରିଲ ଦାନ୍ତ ॥ ଦଶମାସ ଦଶଦିନେ ହାମୁଡ଼ିଣ ଚଲେ । ଦେବକୀର ପୁତ୍ର ଯେନ ଯଶୋଦାର କୋଲେ ॥ ଦୁଇବଛରର ବେଳା ପଥେ ଚଲେ ବୁଲେ । ହାତେ ସୁନାର ବାଲି ଗଲେ ତାବିଜ ଯେ ଡୁଲେ । ଅଙ୍ଗୁଳେ ଅଙ୍ଗୁଠି ଶୋହେ କାନେ ଶୋଭେ ସୋନ । ଅନେକ ଗହନା ଗାଏ କି କହିବ ଭୂଲନ ॥ ସୁବର୍ଣ୍ଣର ଜରି ଶିଶୁ ବାନ୍ଧଆ ମାଥାଏ । ସୁନାର ଜାମା ସେ ପରି ବାପେର ଦେଖାଏ ॥ ଦୁଇଗୁଣ ବଛରେର ହଇଲ ଯେ ବେଳା । ଖେଳିବାର ଦିଲ ତାରେ ସୁବର୍ଣ୍ଣର ଭଣ୍ଟା ॥ ଏଇମତ ପୁତ୍ର ବାଢେ଼ ରାଜାର ନଗରେ । ପଞ୍ଚବଛରେତେ ଖଡ଼ି ଦିଲେକ ତାହାରେ । ଲକ୍ଷ୍ମଣକୁମାର ପଢ଼େ ବ୍ରାହ୍ମଣ ମନ୍ଦିରେ । କ୍ରମେ୨ ଆସି ହଲ ଦ୍ୱାଦଶ ବଛର ॥ ବଡ଼ ଚିନ୍ତା କରେ ରାଜା ଦେଖିଣ ଲକ୍ଷ୍ମଣେ । ରାତ୍ର ଦିନ ଭାବେ ରାଜା ଆପନାର ମନେ ॥ ସତ୍ୟପୀରେର ଭଙ୍ଗୀ କରୁ ବୁଝାନାଇଁ ଗେଲ । ବ୍ରାହ୍ମନ ପଣ୍ଡିତ କଥା ରାଜା ନା ମାନିଲ ॥ ରାଜା ବଲେ କନ୍ୟା ଖୋଜ ବିଭା କରାଇବ । ବ୍ରାହ୍ମନ ପଣ୍ଡିତ କଥା ଆମିନା ମାନିବ ॥ ରାଜା ବଲେ କେନ ମନ୍ତ୍ରୀ ମଉନ ହଇଲ । ମନ୍ତ୍ରୀ ବୋଲେ ଆମାରେ ବିଶାଦ ଲାଗିଲ ॥ ରାଜା ବଲେ ଆମି ମନ୍ତ୍ରୀ ଥାକିବେ କୁମାରେ । ସତ୍ୟପୀରେର କରନୀ କହାଇତେ ପାରେ ॥ ଶୁନଆ ସେ ମନ୍ତ୍ରୀବର କରିଲ ଗମନ । କର୍ଣ୍ଣାଟ ଦେଶେତେ ଆଛେ ତ୍ରିଗର୍ତ୍ତ ରାଜନ ॥ ତାହାର ଦେଶେତେ ପ୍ରବେଶିଲେ ମନ୍ତ୍ରୀବର । କବିକର୍ଣ୍ଣ ବଲେ ରଖ ବାବା ସତ୍ୟପୀର ॥

ରାଜାର ନିକଟେ ମୁଲାକାତ ସେ କରିଲ । ତ୍ରିଗର୍ତ୍ତ ଆସନ ଦିଣ

ତାରେ ବସାଇଲ ॥ ରାଜା ବୋଇଲେ କୋନ ଦେଶୁ କୈଳ ଆଗମନ । ମନ୍ତ୍ରୀ ବଲେ ଆସିଆଛୁ ବନାସ୍ତକ ସ୍ଥାନ ॥ ଶିଲଦେଶେ ରାଜପୁତ୍ର ଲକ୍ଷ୍ମଣକୁମାର । ହେତୁ କନ୍ୟା ଘଟାଇବେ ଶୁନ ନୃପବର ॥ ଇହା ଶୁନ ମହାରାଜା ମନ୍ତ୍ରୀକେ ରାଇଲ । ଖାଇବା ଚରଣ୍ଟ ତାର ସତ୍ଵରେ କରିଲ ॥ ରାଜାବଲେ ଲ୍ଲାନାବତି କନ୍ୟା ଆଛେ ଘରେ । ପଣ୍ଡିତ ଡାକୟ୍ଯା କୋଷ୍ଠୀ ବୁଝାଅ ସତ୍ଵରେ ॥ ଦଇବେର ଘଟସୂତ୍ରେ କେ କରିବେ ଆନ । ଏକ ରାଶି ପଡ଼େ ତାର ନୁହେଁ ଭିନ୍ନ ଭିନ୍ନ ॥ ଆନନ୍ଦିତ ହୟ୍ଯା ରାଜା ଜାନାଇଲ ତାରେ । ଲଗ୍ନ ବୁଝି ମନ୍ତ୍ରୀବର ଚଳିଲ ସତ୍ଵରେ ॥ ରାଜାର ହଜୁରେ ମନ୍ତ୍ରୀ ପ୍ରବେଶିଲ ଗିୟ୍ଯା । କନ୍ୟାର ଖବର ସବ ବଲେ ବୁଝାଇୟ୍ଯା । ରାଜାବଲେ ମନ୍ତ୍ରୀ ତୁମି ସାର କହ ମୋରେ । କୋନଦେଶ କନ୍ୟା କୈଲେ ପୁତ୍ରେର ଖାତିରେ ॥ ମନ୍ତ୍ରୀ ବଲେ କତଦୂର ଗେଲୁଁ ପଥ ବାହ୍ଯା । ତ୍ରିଗର୍ତ୍ତି ରାଜାର ବେଟୀ ଆଛେ ଗୃହମୁହିଁ ॥ ମନ୍ତ୍ରୀବର ବଲେ ତୁମି ଶୁନ ନୃପବର । ଲଗ୍ନସ୍ଥିର କରିୟ୍ଯାଛୁ ବିଭାର ଖାତିର ॥ ଶୁନ ମହାରାଜା ବଡ଼ ଆନନ୍ଦ ହଇଲ । ହିଭାର ବିଧାନ ସବ ଭିଆନ କରିଲ ॥ ବିଭା ବିଧି କରେ ରାଜା ଆନନ୍ଦିତ ମନେ । କବିକର୍ଣ୍ଣ ବିରଚିଲ ପ୍ରଭୁର ଚରନେ ॥

ମନ୍ତ୍ରୀବରେ ଡାକୟ୍ଯା ବଲେନ ନୃପବରେ । ପୁତ୍ର ଲୟ୍ଯାଁ ଯାବ ଆମି ବିଭା କରିବାରେ ॥ ଯଦି ଯାଦୁମନି ଆମାର ପାଇବେ ଜୀବନ । ତବେ ରାଜ୍ୟେ ଆସ ଆମି ନା ହଲେ ମରନ ॥ ପ୍ରାନ ଯାବେ ମୋର ନଷ୍ଟେ ପୁତ୍ରେର ଖାତିରେ । ରାଜ୍ୟର ଚରଣ୍ଟ ମନ୍ତ୍ରୀ ଲାଗିଲ୍ଲ ତୋମାରେ ॥ ରାମ ସଙ୍ଗେ ମିଲି ବଲେ ଶୁନ ନୃପବର । ବିବାହ ଦେଖିତେ ଯାବ ସଙ୍ଗତେ ତୋମାର ॥ ଶୁନ ତବେ ସନମତ କରେ ନୃପବର । ବରବେଶ କରେ ରାଜା ଆପନା କୁମର ॥ ଗୁରୁ ପୁରୋହିତ ଲୈୟ୍ଯା ଚଳିଲ ସଙ୍ଗତେ । ପ୍ରବେଶ ହଇଲ ଗୟ୍ଯା ତ୍ରିଗର୍ତ୍ତି

ଦେଖଣତେ । ଚତୁରଙ୍ଗେ ଦଳବଳ ସହିତେ ରାଜାର । ବାଦ୍ୟ କରି ଚଳେ ଅତି ଆନନ୍ଦ ମନର । ସର୍ବଜନ ନେଇଣ ରାଜା ଚଳେ ଧୀରେ ଧୀରେ । କେତଦିନେ ପ୍ରବେଶିଲ କନ୍ୟାର ନଗରେ । ନିରବଣିଣୁନିଣ ଆସେ ବର କରିବାରେ । ବାଜେକୈଳ ରାମସେନ ମିଥିଲା ନଗରେ ॥ ରାମାଗନ ଦେଖିହେଲ ଆନନ୍ଦିତ ମନ । ତାରାଗନ ମଧ୍ୟେ ଶୋଭା ପୂର୍ଣ୍ଣିମୀର ଜହ୍ନ । କନ୍ୟାପିତା ଆସି ତାରେ ବନମାଳ ଦେଲ । ହୁଳ ହୁଲ ଦେଇ ନାରୀ ମନ୍ଦରେ ମିଳିଲ ॥ ରାତେ ଅଧିବାସ କରାଇଲ ଦ୍ୱିଜବରେ । ରାମାଗନ ପୂଜିଲେନ ଗ୍ରାମଦେବତାରେ । ଆରଦିନ ବରାଦେବୀ ମଣ୍ଡପ ଉପରେ । ଗୋଳ ଉଚାରିଲେ ଉଛେ ମିଳି ଦ୍ୱିଜବରେ ॥ କନ୍ୟାଲଏଣ ବସିଲ ଯେ ନରଉଣିରାଜନ । ପଞ୍ଚଦେବତାଏ ପୂଜେ ଆନନ୍ଦିତମନ ॥ ବ୍ରାହ୍ମନମନ୍ତ୍ରୀଏଣ ଦେଲ ବସ୍ତ୍ର ପରିବାରେ । ମହାବାକ୍ୟ କରାଇଲ ବ୍ରାହ୍ମନ ଏତୁରେ । ବାଞ୍ଚାଫୁଲ ବରଗଲେ ଦେଲେନ ରାଜନ । କୁଶଗ୍ରନ୍ଥି ଦେଇଣ ଦ୍ୱିଜ କରିଲ ବନ୍ଧନ ॥ ମୁକୁଟ ବାନ୍ଧିଲ ଦ୍ୱିଜ ମାଏ ବର୍ଦ୍ଧନ । ଶିଳ୍ପ ରାଜ ରୁହିଁଲ ଯେ କନ୍ୟାର ବଦନ ॥ ରାଜା ଯଦ ରୁହିଁଲେନ କନ୍ୟାର ବଦନ । ମୂର୍ଚ୍ଛାଗତ ହଇଣ ପଡ଼ିଲ ତତକ୍ଷଣ ॥ ଲୋକେ ବୋଲେ ଠାକା କାହୁଁ ଖରିଚ ପଡ଼ିଲ । ତାହାର ଖାତିରେ ରାଜା ମୂର୍ଚ୍ଛାଗତି ହେଲ ॥ ପୂର୍ବକାଲେ ଶୁନିଏହୁ ଭିକ୍ଷା ନାହିଁ ଦେଏ । ଧନ ଖରଚେତେ ତାର ହୃଦିଏ ନା ସହେ ॥ ସଚେତ ହଇଣ ରାଜା କହିଲ ବଚନ । କିବା ହବେ ମାଲମତା କିବା ହବେ ଧନ । ଆଜରାତେ ପୁତ୍ରେର ମେର ହୋଇବେ ମରନ । ତାହାର ଲାଗିଏ ଆସି ହଏହୁ ଏମନ । ଶୁନିଏ ରୋଦନ କରେ ବରାଜାରି ଜନ । ଆହା ଲୀଳାବତୀ କନ୍ୟା ବଡ଼ ଶୋଭାବନ ॥ ରାଜାକଲେ ପଣ୍ଡିତ ଯେ କହିଆଛେ ମୋରେ । ପୁତ୍ରେର ଶଯ୍ୟାତେ ସର୍ପ ନାଶିବେ ଏହାରେ ॥ ରାଜା ବଲେ ଏହା

ଯଦ ଜାଣିଚେ ରାଜନ । କେନ ବନ୍ଧ କରାଇଲେ ଦୁହିତା ରତନ ॥ ଶୁନି ଦାସୀଗନେ ମନେ କ୍ରୋଧ ଉପୁଜଲେ । ରାମାପାଶେ ଗଯ୍ଯା ସେହୁ ସକଳ କହିଲେ ॥ ଦେଖିଚେଛୁ ରାମାଆଛେ ବଡ଼ ଉଲ୍ଲାସେଚେ । ବିଧବା ହୋଇବେ ଲୀଳାବତୀ ଆଜରାତ୍ରେ ॥ ଶୁନିଯ୍ଯା ଯେ ରାନୀ ସବ ପଡ଼ିଲ ଧରନୀ । କୋନ କଥା କହ ଆଲେ କୋଥା ହୈଚେ ଶୁନି ॥ ଦାସୀବଲେ ଶୁନଆଛୁ ଆସି ତୋ ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷେ । ରାତ୍ରେ ସର୍ପ ଦଂଶିବେ ତୋମାର ଜାମାତାକେ ॥ ଦ୍ୱିଜଗନ ମିଲି ବନ୍ଧ ସାଙ୍ଗ ସେ କରିଲ । ବର କନ୍ୟା ଦୁଇଜନେ ଆନନ୍ଦେ ଚଲିଲ ॥ ହେନକାଲେ ମାତାଆସି କୋଲେ କୈଲ ତାରେ । କୋନ ଅବଗୁନ ଆଛେ ତୋମାର କପାଲେ । କି ବଲିବେ ତୋର ଆଜ ଜଗତରେ ଜନ । ବିଭାକଲେ ପତି ହୈଲ ବିଧିର ଲିଖନ ॥ ଏତବଲି ଝି-ଜାମାଇ ପାଶେ ବସାଇଲ । ରାନୀଗନ ମିଲିସବେ କାନ୍ଦିତେ ଲାଗିଲ ॥ ଲୀଲାବତୀ ବଲେ ମାତା କହ ଗୋ ତୋମାରେ । ରୋଦନ କରହ କେନ ଉତ୍ସବେର କାଲେ ॥ ମାତାବଲେ ଶୁନ ତୁମି ଆଲଲେନ ଦୁଲନା ! ସୁକୁମାର ଅଷ୍ଟଭୁମି ରାଜନେର ଜେମା ॥ ଯେହୁ ପତି ଲଯ୍ଯା ମାଗୋ ବସ୍ୟାଛ ପାଶରେ । ଆଜ ରାତ୍ରେ ସର୍ପ ମାଗୋ ଦଂଶିବେ ତାହାରେ ॥ ଶୁନି ଲୀଲାବତୀ ବଲେ ଶୁନଗୋ ବଚନ । କେ ଖଣ୍ଡନ କରିବେ ଗୋ କପାଲ ଲିଖନ ॥ ଶ୍ରୀରାମ କପାଲେ ବିଧି ବାମ ଯେ ହଇଲ । ରାଜଭୋଗ ଛାଡ଼ି ପ୍ରଭୁ ବନେତେ ଚଲିଲ ॥ ଜଗତର ନାଥ ସେହୁ ପ୍ରଭୁ ଦେବ ରାଯ୍ଯ । ତାହାର କପାଲେ ବିଧି ବାମହଯ୍ଯା ଯାଯ୍ଯ । କାରମୁଖ ନା ଚାହିଁଲ ବନେର ଭିତରେ । ସବର ବାନ୍ଧିଲ ନିଷ୍ଠୁ ସିଆଲ ଲତାରେ ॥ ଏ ସବ କପାଲେ ଦଶା ନା ଯାଏଁ ଖଣ୍ଡନ । ଆମି କ୍ଷୁଦ୍ରମତି ଆର କି କହିବ ଶୁନ ॥ ଏକଜନ ଆଛେ ମାତେ ମୋର ରଖିବାରେ । ସେହୁ ମୋର ସଦା ପାଶେ ନହେ ବଡ଼-

ଦୂରେ । ତାର ନାମାକ୍ଷର ଆମ୍ଭି କରିବ ଭଜନ । ଦୟା ତବେ କରିବେ ପ୍ରଭୁ ଭଗବାନ ॥ ପ୍ରେମର ସହିତେ ଭଜେ କନ୍ୟା ସେହୁ ନାମ । ଜବକଣ୍ଠି ବରିଚଲ ପ୍ରଭୁର କାଲ୍ମ ॥

ହରି ହରି ବଲ ସର୍ବେ ଯତ ବନ୍ଧୁ ଭାଇ । ରାଜାର ପୁତ୍ରକୁ ରକ୍ଷା କରିବେ ଗୋସାଇଁ ॥ କନ୍ୟାବଲେ ଶୁନ ମାତା ଆମ୍ଭି କହି ତୋରେ । ମୋର କଥା କହ ଗିୟା ରାଜାର ହଜୁରେ ॥ ପାଥରେର ଏକଘର ଦରିଆ ଭିତରେ । ଲୁହାର କବାଟ ଥାକେ ତାହାର ଦୁଆରେ ॥ ପିପିଲିକ ଗଲିବାରେ ପଥ ନଥାକିବେ । ସୁବର୍ଣ୍ଣ ପେଟରା ଏକ ବାନାଇୟା ଦିବେ ॥ ଶିକୁଲ ଦିୟା ପଞ୍ଚାମୃତ ତା ହାତେ ରାଖିବେ । ଶୁଦ୍ଧ ଲୋହା ତାମ୍ବାର ଯେ ପେଟରା ବନାବେ । ପଞ୍ଚାମୃତ ରାଖିବେ ତାହାତେ ଯତ୍ନ କରି । ପେଟରା ଉପରେ ଦିବେ ଲୁହାର ଝିଞ୍ଜିରି । ଚୁରିପାଖେ ଦିପାବଲ୍ଲି ଜାଲିବେ ଯତନ । ପଲ୍ଲଙ୍କ ଉପରେ ଶଯ୍ୟା କରିବେ ରଚନ ॥ ଏକଥା ଶୁନିଆ ରାମ୍ନି ଚଲେ ଧୀରେ ଧୀରେ । ତକ୍ଷନେ ମିଲିଲ ଗିୟା ରାଜାର ହଜୁରେ । ବିଷାଦ ହଇୟା ବଡ଼ କହେ ନାରୀମନ । ଅପୂର୍ବ କଥା କହିବା ଶୁନ ନୃପମନ ॥ ଆମାରେ କହିଲ କନ୍ୟା କହିତେ ତୋମାରେ । ପଥର ଘର ବାନାଇତେ ଦରିଆ ଭିତରେ ॥ ଲୁହାର କବାଟ ରାଜା ହାତେ ଲଗାଇବେ । ପିମ୍ପୁଡ଼ି ଗଲିତେ ତାହେ ପଥ ନା ଥାକିବେ ॥ ସୁନା ରୁପା ଲୁହା ତମ୍ବାର କରିବେ ପେଟାରି । ପଞ୍ଚାମୃତ ପେଟାରିତେ ରାଖ ଯତ୍ନ କରି ॥ ଦିପାବଲ୍ଲି ପଲ୍ଲଙ୍କେ ରାଖିବେ ନୃପବର । ଶୁନି ମନ ଆନନ୍ଦିତ ହୟା ନୃପତ୍ତର ॥ କାରିଗରେ ଡାକାଇୟା ପାଥର ଯେ ଦିଲ । ପାଥେରେର ଘର ଦରିଆତେ ବନାଇଲ ॥ ଚୂରିଦଣ୍ଡେ ବନାଇଲ ପ୍ରତାପୀ ରାଜନ । ସର୍ବବିଧି ହଇଲ ଯେ ଦେଉଳ ବିଧାନ । ବିଭର ମୁକୁଟ କନ୍ୟା

ବାନ୍ଧିଯାଇ ମାଥାଯେ । ଗଣ୍ଠି ବସ୍ତ୍ର ଫେଲିଛଲ ଆପନାର ଗାୟ ॥ କନ୍ୟା ବଲେ ଏକମୁଖେ ନାଆ ହରି ନାମ । କୁଶଲେ ବାଞ୍ଚିବ ପତି ହରିର କଲ୍ୟାନ ॥ ମାତା ପିତା ଧାଉଁଛେନ ତାହାର ପଶ୍ଚାତେ । ରାମ ଯେନ ସୀତା ଲଯ୍ୟା ଚଲେ ଅରଣ୍ୟେତେ ॥ ରାଜା ଆଦି ସର୍ବଜନ ଯେଦନ ସଙ୍ଗତରେ । ଏଇରୂପେ ପ୍ରବେଶିଲ ଦରିଆ ଭିତରେ ॥ ଡଙ୍ଗା ତଳି ବର କନ୍ୟା ଟୁଙ୍ଗି ପ୍ରବେଶିଲ । ରାଜା ରାଣୀ ନିରାଶ ହଇଯା ବାହୁଡ଼ିଲ ॥ ଦୁଇଜନ ରହିଲେ ଯେ ଦେଉଳ ଭିତରେ । ମନେ ଆନନ୍ଦିତ ହଇଯା ଚଲିଲ ସଧୀରେ ॥ କନ୍ୟା ବଲେ ପ୍ରାନଧନ ଶୁନହେ ବଚନ । ଏକମନେ ଭଜ ତୁମି ହରିର ଚରନ ॥ ଜଲେର ଭିତରେ ମଲେ ସ୍ୱର୍ଗ ଲଭେ ଜନ । ଏକମନ କରି ଭଜ ଶ୍ରୀହରି ଚରନ ॥ ଅନ୍ତରେ ଜାନିଲ ପ୍ରଭୁ ସତ୍ୟନାରାୟନ । କହିକାର୍ଣ୍ଣି ବଲେ ମୋର ହଓ ହେ ପ୍ରସନ୍ନ ॥ ସର୍ପ ଦଂଶିବାର ଲେଖା ଛିଲ ତା କପାଲେ । ବର କନ୍ୟା ରହେ ଛିଲ ଦରିଆ ଭିତରେ ॥ ସତ୍ୟପୀର ବଲେ ଆହେ ଶୁନ ମନିଧର । ଦରିଆ ଭିତରେ ଦଂଶ ଲକ୍ଷ୍ମଣକୁମାର ॥ ପ୍ରଭୁର ହୁକୁମେ ସର୍ପ କରିଲ ଗମନ । ଦରିଆକେ ପହଁଚିଆ ମିଲିଲ ବହନ ॥ ଦେଉଲତେ ପଥନାହିଁ ପ୍ରବେଶେ କେମନ । ନିଷ୍ଟ ନାମ ଲଯ୍ୟା ରାଜା ଆଛେ ଅଚେତନ ॥ ପଥ ନା ପାଇଯା ସର୍ପ ଭାବନା କରିଲ । କୁଞ୍ଜିଜଲ ପଥ ଦିଆ ଗଲିଯା ପଶିଲ । ଫେନ ଟେକ ସର୍ପ ରହେ ପଲ୍ୟଙ୍କ ଉପରେ । ଲକ୍ଷ୍ମଣ ଶୁଇଯା ରହେ ନିଷ୍ଟ ନାମ ଥରେ ॥ ସର୍ପ ଦେଖି କନ୍ୟା ମନେ ହଇଲ ବିମନ । କଂସକେ ମାରିତେ ଯେନ ନିଷ୍ଟେର ଜନମ । କ୍ରୋଧ ଭରି ହଯ୍ୟା ସର୍ପ ଗର୍ଜନ କରିଲ । କୁମର ଦେଖିଯା ସର୍ପ ଢୁଣ୍ଢିଆ ରହିଲ ॥ ସର୍ପବଲେ ନିଦାରୁନ ସତ୍ୟନାରାୟନ । କେମନେ ଦଂଶିବ ଆମି କୁମର ରାଜନ ॥ ଆମି ଫଛେ ମରେ ଯାଇ ନା ଦଂଶିବ ପରେ । ଏହା ଶୁନି କନ୍ୟାପଡ଼େ ଚରନେର ତଲେ ॥ ତୁମି ସର୍ପମନି ଦବେ ପତି

ପ୍ରାନ ମୋରେ । ଏତେକ ବଲଯ୍ୟା ଲୀଳା ସର୍ପେ ବୋଧ କରେ । ଏତ ଶୁନ ସର୍ପ ମନ ଧୀରେ ୨ ଗେଲ । ସୁବର୍ଣ୍ଣେର ପେଟାରତେ ପଞ୍ଚାମୃତ ଛିଲ । ଦେଖି ମଣିଚୁଲସର୍ପ ପଶିଲ ଭିତରେ । ସୁବର୍ଣ୍ଣ ଜଞ୍ଜିରେ କନ୍ୟା ବାନ୍ଧେ ଦୃଢ଼କରେ । ହରି୨ ବଲି କନ୍ୟା ଆନନ୍ଦ ହଇୟା । ପେଟାରି ରାଖିଲ ପୂର୍ବକୋନେତେ ଲଇଁଆ । ଯତକ୍ଷନେ ମନଚୁଲ ହଇଲ ବନ୍ଧନ । ଅନ୍ତରେ ଜାନିଲ ପ୍ରଭୁ ସତ୍ୟନାରାୟନ । ଅନ୍ତରେ କରେନ ପ୍ରଭୁ ବଡ଼ାଇ ଭାବନ । କବକର୍ଣ୍ଣ ବିରଚିଲ ପ୍ରଭୁର ବଚନ ପ୍ରଭୁ ବଲେ ଆମାର ନାମ ଗାଇଲେ କି ହବେ । ଶିରୀମ ମିଠାଇ ଯଦି ଆମାକେ ନା ଦିବେ ॥ ହରି୨ ବଲି ଭାଇ ହିଂସ୍ତି ବଲି ମୁଖେ ରାଜପୁତ୍ରେ ମରନ ହଇତେ କେବା ରାଖେ । ଶଙ୍ଖଚୁଲେ ଡ଼ାକି ପ୍ରଭୁ ବଲେଯାଅ ଧୀରେ । ଲକ୍ଷ୍ମଣକୁମରେ ଦଂଶି ଦରିଆ ଭିତରେ । ଶୁନ ସର୍ପ ମନ ଉଠି କରିଲ ଗମନ । ଦରିଆ ଭିତରେଗିୟାଦିଲ ଦରଶନ ଏକଗ୍ଞେଟା ମାରିଲେନ ଦେଉଲ ଉପର । ତିନହାତ ଝଡ଼ପଡ଼େ ଦେଉଳ ପାଥର । କୁମରେ ଦେଖିୟା ସର୍ପ ହଇଲକମ୍ପିତ । ସୁନ୍ଦର ଦେଖିୟା ତାରେ ହଇଲ ଚମ୍ଭିତ ॥ କନ୍ୟାବଲେ ଭଜ ପ୍ରଭୁ ସତ୍ୟ ନାରାୟନ । ଶୁନିୟା ଲକ୍ଷ୍ମଣ ଶନ୍ଦେ ତାହାର ଚରନ । ସର୍ପ ପାଦେ କନ୍ୟା ପଡ଼େ ଦେଉଲ ଭିତରେ । ପଞ୍ଚାମୃତ ଦିଲ କନ୍ୟା ସର୍ପେର ହଜରେ । ଉଠି ଶଙ୍ଖଚୁଲପଶେ ରୂପାପେଟାରିରେ । ଡ଼ାକୁଂନମୁଦିଆ କାନ୍ଧ୍ୟା ଦିଲ ଯେ ତ.ହାରେ ॥ ଉପରେ ଜଞ୍ଜିରଦିଆ ବାନ୍ଧେ ଦୃଢ଼-କରି । ଆପୁତ୍ତେ ରାଖିୟା ସର୍ପ ବଲେ ହରି୨ । ଦକ୍ଷିନ କୋନେତେ ରୂପାପେଟାରି ରାଖିଲ ॥ ଲୀଳାବତି ବଲେ ପ୍ରଭୁ ହରି ୨ ବଲ । ଯତ କ୍ଷନେ ସର୍ପ ମନ ପଡ଼ିଲେ ବନ୍ଧନେ । ଅନ୍ତରେ ଜାନିଲପ୍ରଭୁ ସତ୍ୟ-ନାରାୟନେ । ମାୟାକୋଟଚନ୍ଦ୍ର ସର୍ପ ଆନିଲଡ଼ାକିୟା । ତାକେଆଜ୍ଞା ଦିଲ ପ୍ରଭୁ ତତ୍ପର ହଇଁୟା । ଦରିଆତେ ଦଂଶ ଗିୟା ଲକ୍ଷ୍ମନ ନନ୍ଦନ

ଅତିକ୍ରୋଧେ ମହାସର୍ପ ଚଳିଲ ତକ୍ଷଣ ॥ ଯେଉ ଦେଶେ ଗଲେହେଁ ସେଇ ଦେଶ ଜଳିଯାଏ । ଏମନ ଦୁର୍ଦ୍ଧାନ୍ତ ନା ଦେଖି ସର୍ପ କେ ଥାଏ ॥ ଅଗ୍ନି ତେଜ ଜନଯ୍ଯା ନିଶ୍ୱାସ ଖରତର । ଲୋଟଶତ ମିଳେଗିଯ୍ଯା ପଲ୍ଙ୍କ ଉପର ॥ ସର୍ପ ତେଜ କନ୍ୟା ଦେଖି ଚରନେ ପଡ଼ିଲ । ଦେଖିଯ୍ଯା ସେ ସର୍ପ ମନ ଆନନ୍ଦ ହଇଲ ॥ କ୍ରୋଡଚିନ୍ତ ବିଚରେନ ଆପନାର ମନେ । କେମନେ ଦଂଶିବ ଆମି ରାଜାର ନନ୍ଦନେ । ମାଯ୍ଯାଶତପଶେ ତାମ୍ବା ପେଟାଖି ଭିତରେ ॥ ପଞ୍ଚାମୃତଦିଯ୍ଯା କନ୍ୟା ଲଭ଼ିଲ ସତ୍ୱରେ ॥ ପଶ୍ଚିମ କୋନେତେ ତମ୍ବାପେଟ୍ଟି ରାଖିଲ । ଆନନ୍ଦ ହଇଯ୍ଯା କନ୍ୟା ନିଶ୍ଚେଷ୍ଟେ ଭଜିଲ ॥ ସତକ୍ଷନେ ସର୍ପମନ ହଇଲ ବନ୍ଧନ । ଅନ୍ତରେ ଜାନିଲ ବାବା ସତ୍ୟନାରାଯ୍ଯନ ॥ ବଡ଼ ରୋଷା ହଯ୍ଯା ପ୍ରଭୁ ଉଠିଲ ତକ୍ଷନ । କାଲ ଡ଼ଙ୍କୁମରେ ପ୍ରଭୁ ପେଶିଲ ବନ୍ଧନ ॥ ଭୁମି ଗମନ କରହେ ପାତାଲ ପୁରତେ । ଯୋଗନିଦ୍ରା ମହାମାଯ୍ଯେ ଲଇଯ୍ଯା ସଙ୍ଗତେ । ହରିନାମ ବରକନ୍ୟା କରେନ ଭଜନ । କାଲନିଦ୍ରା ଭୁମି ତାରେ କର ଗୋ ଘଟନ ॥ କାଲନିଦ୍ରା ଘେଟଲେନ ଲକ୍ଷ୍ମନକନ୍ୟାରେ ହରିନାମ ମୁଖେ ଆର ନା ଆସିତେ ପାରେ ॥ ତତକ୍ଷନ କାଲନିଦ୍ରା ଶୀଘ୍ର ଚଳିଲେ । ବରକନ୍ୟା ମୁଖେ ଗିଯ୍ଯା ଲଗିଯ୍ଯା ରହିଲ ॥ ବର ବଲେ କନ୍ୟା ଆଗୋ ନିଦ୍ରା ଲଗେ ମୋରେ । କନ୍ୟାବଲେ ଆସି କାଲ ଘେଟିଲ ଆମାରେ ॥ ଯଖନ ଯା ଘଟିବାର ନା ଯାଯ୍ଯ ଖଣ୍ଡନ । କେ ଆନ କରିତେ ପାରେ କପାଲ ଲିଖନ ॥ କହିତେ କହିତେ ଦୁହେଁ ଅଜ୍ଞାନ ହଇଲ । କବିକର୍ଣ୍ଣ ବଲେ ହାଯ୍ଯ ବିଧିବାମ ହୈଲ ॥

କ୍ରୋଧଭର ହଯ୍ଯା ସର୍ପ ଆସିଯ୍ଯା ଛିଲ । ବରକନ୍ୟା ରୂପ ଦେଖି ଢ଼ଲିଯ୍ଯା ପଡ଼ିଲ ॥ ଆସମାନେ ଦେଖି ପ୍ରଭୁ ସତ୍ୟନାରାଯ୍ଯନ । ବାସୁକୀ ସଦନ ପ୍ରଭୁ ମିଳିଲ ବହନ । ଶୁନ ଭୁଙ୍ଗ ନାଗରାଜ ବାତ

କହୁ ତୋରେ । ଗୃଢ଼ସର୍ପ ପେଶିଲମ ଦେଉଳ ଭିତରେ ॥ ଦଂଶିଯିବ ଆସିଛବ ଶୀଘ୍ର ଲକ୍ଷ୍ମଣ କୁମରେ । ବାସୁକୀ ବଲେନ ପ୍ରଭୁ ବାଛ କହୁଁ ତୋରେ ॥ ନବଖଣ୍ଡ ମହୀଆଛେ ଆମାର ଉପରେ । କେମନ ବା ଏଇକଥା ଆମି କର ପାରେ ॥ ଏତ ଶୁନି ମହାପ୍ରଭୁ ସ୍ଥକତ ହଇଲ । ଆଜ୍ଞାମତେ ବାସୁକୀ ତଥାଏ ଚଲିଗେଲ । ପାତାଲେ ୨ ସର୍ପ କତ ଦୂର ଗେଲ । ଦଶଆ ଭିତରେ ଗିଯ଼ା ପ୍ରବେଶ ହଇଲ ॥ କ୍ରୋଧଭରେ ମହାସର୍ପ ଚଲିଲ ଉଛୁଲି । ଶୋଭାକର ପୁଷ୍ପ ଦେଖି ମନେ ମନେ ଭାଲି ॥ ସର୍ପବଲେ ନିଦାରୁଣ ସତ୍ୟ ନାରାୟନ । ଏହାକେ ମାରିତେ ମୋର ନା ଚଲଯ଼େ ମନ ॥ ଅତବଲି ସର୍ପରାଜ ମହଦୁଃଖୀ ହଲ । ତତକ୍ଷନେ ସତ୍ୟପୀର ମନତେ ଜାନିଲ ॥ ଗାରୁଡ଼ ମନ୍ତ୍ର ପଢ଼ି ସିଂହାଶଆ ହଲ । ସିଂହାର ପାଇଯ଼ା ସର୍ପ ଚଞ୍ଚଲ ହଇଲ ॥ ଅଗ୍ନିତେ ଜାଲିତେ ଘୃତ ଯେହେନ ଖରଖର ଏକଘେଟ ମାରେ ସର୍ପ ମଥାର ଉପର ॥ ଆର ଏକଘେଟ ମାରେ ନାହାର ବବରେ । କେ ରଖିତେ ପାରେ ଯାରେ ପ୍ରଭୁ କୋପ-କରେ ॥ ସର୍ପ ମନି କୁମରେକ କରିଲ ନିଧନ । ପତିମୃତ ଦେଖି କନ୍ୟା କରିଲ ରୋଦନ ॥ ରୋଦନ କରିଲ କନ୍ୟା ବଡ଼ ଚିନ୍ତାଭରେ କବିକର୍ଣ୍ଣ ବଲେ ଦଯ଼ାକର ପାକାମ୍ବରେ ॥

ସନ୍ତାପ କରଯ଼େ କନ୍ୟା ମନ ଭାବନାଯ଼ । ଏବେ ପ୍ରଭୁ ଖ୍ୟାସ ହବ ଆମି ହେ ଗଙ୍ଗାଯ଼ ॥ ନିଜସ୍ୱାମୀ ଲଯ଼ା ସେହ ପଡ଼ିଲ ବନ୍ଧନ । ଅଚଂଭିତେ କଷ୍ଟତାକେ ହଲ ନାରାଯ଼ନ । ରାମନଯ଼ ପୁହାଇଯ଼ା ଉଠିଲ ରାଜନ । ରାଜାରାମୀ ପ୍ରବେଶିଲ ଦେଉଲ ସଦନ । କନ୍ୟା ଦେଖି ରାଜା ରାମୀ କରିଲ ରୋଦନ । ରାଜାବଲେ ବିଧି ଲେଖା ନା ଗେଲ ଖଣ୍ଡନ ॥ ଅନେକ ପ୍ରକାରେ ରାଜା ରାମୀ ଶୋକ କରେ । ରୋଦନ ଶୁନିଯ଼ା କନ୍ୟା କହେନ ତାହାରେ ॥ ଯା ଛିଲ କପାଲେ

ତାହା ହଇଲ ଘଟନ । ତୋମାର ସକଲେ କେନ କରଡହ ରୋଦନ ॥ ଉମ୍ବାଗଛ ଭେଲ କର ଶୀଘ୍ରେ ଦିଅ ତୁମି । ସ୍ୱାମୀ ଧଙ୍ଗେ·ଗଙ୍ଗ ମାଝେ ଖ୍ଯାସବିବ ଆମି ॥ ପୁଷ୍କରମା ତଟେ ଏକ ଚମ୍ପାଗଛ ଛିଲ । ସର୍ପେର ବିଷେତେ ସେହ୍ଚ ଜଲସ୍ଯା ଯେ ଗେଲ ॥ କନକେର ଚିମ୍ପାଗଛ ଯଦି ଫଲିବବେ । ନିଶ୍ଚୟ ଜାନିବେ ତୋମାର ଏ ପୁତ୍ର ବାଞ୍ଚିବେ ॥ କନକ ପ୍ରଦୀପାବଳୀ ହେ ଜଲିଛିଲ । ସର୍ପେର ଜାଲତେ ସେହ୍ଚ ଅନ୍ଧା ହସ୍ଯା ଗେଲ ॥ ଅକସ୍ମାତେ ଦୀପାବଳୀ ଜଲିବେ ଯଖନ । ତୋମା ସବ ଜାନିବେ ବାଞ୍ଚିବେ ଲକ୍ଷନ ॥ ଏ କତଟି ପ୍ରଶ୍ନ ଆମି କହିଲ ତୁମାରେ । ତତ୍କାଳ କରିଆ ଭେଳା କର ଦିଅ ମୋରେ ॥ ଶୁନି ରାଜା ରାମା ତବେ ଶୋକ ଗୁରୁତରେ । କଲା ଗାଛ ଭେଲ କରି ଦିଲେନ କନ୍ୟାରେ ॥ ଭେଲତେ ଚଡିଆ କନ୍ୟା କତଦୂର ଗେଲ । ଶବ ମିଲିଇଯ଼ାଁ । ମାଂସ ଖସିସ୍ଯା ପଡ଼ିଲ ॥ ଦେହ୍ଚ ଅସ୍ଥି ଝୁଡ଼ି ତାର ପଡ଼ିଲ ଗଙ୍ଗାତେ । ଚକଖାନ ବାଧିବଗିଲିଲ ଅକସ୍ମାତେ ॥ ଯତ ଅସ୍ଥି ଛିଲ କନ୍ୟା ଗୁଟାଇ ରଖିଲ । ଏକତ୍ର କରିଯ଼ାଁ । କନ୍ଧା ଅଞ୍ଚଳେ ଭରିଲ । ସେ ଭେଳା ଉପରେ ବସି କତଦୂର ଗେଲ ॥ ଦେବର ଭୁବନେ କନ୍ୟା ପ୍ରବେଶ ହଇଲ ॥ ସମସ୍ତେ ମିଲିଲ ଗିସ୍ଯା ରଜକେର ଘରେ । ରଜକମା ବଲେ ଆଇଲେ କିସେର ଖାଡ଼ିରେ ॥ ଲୀଲାବତୀ କହେ କିଛୁ ବ୍ରତ ଆଛେ ମୋର । ବାସା ଦିଲେ ରହି ଆମି ତୁମାର ମନ୍ଦିର ॥ ଶୁନିସ୍ଯା ସେ ରଜକମା ସମ୍ମତ ହଇଲ ଆପନାର ଘରେ ନିଏ ଆନନ୍ଦେ ରାଖିଲ ॥ ବଡ଼ପ୍ରୀତି କରି ତାରେ ପୁଛିସ୍ଯେ ବଚନ । ସତ୍ୟ କହ କାର କନ୍ୟା ଆମାକେ ବହନ ॥ ଲୀଲାବତୀ ବଲେ ମାଗୋ ବାତ କହୁଁ ତୋରେ । ଦେବ ସେବା କରି ଆମି ଦେବ ଭୁବନରେ ॥ ଏତବଲି ଲୀଲାବତୀ ଭାବେ ମନେ ମନେ । କବିକର୍ଣ୍ଣ ବିରଚିଲ ପ୍ରଭୁର ଚରଣେ ॥

ଢ଼େବ ଭୁବନେତେ ଲୀଳାବଣ୍ଟ ରହେ ଧୀରେ । ଅନ୍ତରେ ଜାନଲ ତବେ ବାବା ସତ୍ୟପୀରେ ॥ ଲୀଳାବଣ୍ଟ କନ୍ୟା ହୟ୍ଯା ବଡ଼ଇ ଚତୁର । କାଙ୍କେର ଚରିତେ କନ୍ୟା ପଣ୍ଡେନ୍ତେ ପ୍ରଚୁର ॥ କାଙ୍କେର ଚରିତ କନ୍ୟା ଛଡ଼ିଲ ଯଖନ ॥ ପଡ଼ିଆ ଜାନଲ ତବେ ଦେବେର ସନ୍ଧାନ । ଶିବ ପାଲ୍ଁ କଲ୍ପଲେନ ପ୍ରଭୁରେ ହଜୁରେ । ପଞ୍ଚପ୍ରାନ ଲଗି କନ୍ୟା ଶିବପୂଜା କରେ ॥ ଆବଶ୍ୟ ତାହାର ସ୍ୱାମୀ ପାଇବେ ଜୀବନ କ ଦୋଷ କରିଯ୍ଯାଛିଲ ବାଲକ ନନ୍ଦନ ॥ ତାର ପିତା ଦୋଷ କୈଲ ଦଣ୍ଡ ଦିଅ ତାରେ । ଶିବେର ଆଦେଶେ ପ୍ରଭୁ ଚଲିଲ ସତ୍ୱରେ ॥ ଯାଇଁଆ ମିଳାଲ ପ୍ରଭୁ ବଜାର ହଜୁରେ । ଖଡ୍ଗ ତ୍ରିଶୂଳ ପ୍ରଭୁ ଧରିଆଛେ କରେ ॥ ରାଜା ଘରେ ଯେଇଖାନେ ମାଲମତା ଛିଲ । ପ୍ରଭୁର ହୁକୁମେ ସବ ଉଡ଼ାଇୟାଁ ଗେଲ ॥ ବହୁଆ ବଲେକ ବନେ ଗେଲ ଖେଲିବାରେ । ପ୍ରଭୁର ହୁକୁମେ ବ୍ୟାଘ୍ର ଖାୟ୍ଯା ଗେଲ ତାରେ । ଏହିମତେ ମାଲମତା ଗେଲ କୋନଖାନେ । ଉଡ଼ାଇୟା ଦିଲ ପ୍ରଭୁ ସତ୍ୟନାରାୟନେ ॥ ରାଣୀ ବଲେ ଶୁନ ତୁମି ଆହେ ନୃପବର । ଏତ ଦୁଃଖ ଦିଲ ପ୍ରଭୁ ବାଲକ ଖାତିର ॥ କାର ବଚନେ ନିନ୍ଦା କୈଲେ ସତ୍ୟନାରାୟନେ । ସେ ଖାତରେ ହାନ ହୈଲ ମାଲମତା ଧନେ ॥ ଏବେ ଚିନ୍ତା କର ତୁମି ସତ୍ୟନାରାୟନ । ଦୟା ସେ କରବେ ପ୍ରଭୁ ଲଭିବେ କଲ୍ୟାନ ॥ ଅପୂର୍ବ କଥା ଯେ ରାଜା ମନତେ ଭାବିଲ । ଏକ ମନେ ପ୍ରଭୁ ଚିନ୍ତା କରିତେ ଲାଗିଲ ॥ ବଡ଼ କଷ୍ଟେ ରାଜା ରାଣୀ କରିଲ ଭାବନ । ଅନ୍ତରେ ଜାନଲ ପ୍ରଭୁ ସତ୍ୟନାରାୟନ ॥ ଫକୀରେର ବେଶ ଧରି ମିଲ ରାଜଦ୍ୱାରେ । ପୁଛିଲେ ଭାବନା କର କସେର ଖାତରେ ॥ ଦେଖି ରାଜା ରାଣୀ ଧରି ଲୁଟିଲ ଚରନ । ଆପେ ନିରାକାର ପ୍ରଭୁ ଜାନଲ ଏଖନ ॥ ଭକ୍ତିଭାବେ ଦୟା ତୁମି କରହଁ ଆମାରେ ।

ଅଛ ଅପରାଧ ଆମି କରିଲୁ ତୋମାରେ ॥ ଏବେ କହ ଧନ ପୁନ୍ଦ
ମିଳବେ ଆମାରେ । ଉଲ୍ଲାସ ହଇୟା ପ୍ରଭୁ କହିଲ ତାହାରେ ॥
ପୁନ୍ଦ ଲକ୍ଷଣକେ ପାବ ଲୀଲାବତୀ ସାଥେ । ତ୍ରିନଶତ ପୁନ୍ଦ ବାବା ନା
ପାବ ଦେଖିତେ ॥ ଆଜ୍ଞା କରି ଶୂନ୍ୟେ ଗେଲ ତେଁ ନାରାୟଣ ।
ଲୀଲାବତୀ କନ୍ୟା ଛିଲ ଦେବର ଭୁବନ ॥ ସଦାଶିବ ପାର୍ବତୀ ଯେ
ଗେଲ ଅରଣ୍ୟତେ । କନ୍ୟାକେ ଦେଖିଲ ସେହି ଦେବ ଭବନତେ
ଶିବ ବୋଲେ ପାର୍ବତୀ ଗୋ କହ ଆସି ମୋରେ । କାହାର କୁମାରୀ
କାନ୍ଦେ ଦେବ ଭୁବନରେ ॥ ପାର୍ବତୀ ବଲେନ ଶୁନ ତ୍ରିଲୋଚନ
ବାମୀ । ତ୍ରିଗର୍ତ୍ତ ରାଜାର ସେହି ଅଟେ ଯେ ନନ୍ଦିନୀ ॥ ଏତ ଶୁନି ହର
ଗୌରୀ କରିଲ ଗମନ । ପ୍ରବେଶ ହଇଲ ଗିୟା ଦେବର ଭୁବନ ।
ଶିବ ବଲେ ଶୁନ ତୁମି ରାଜାର କୁମାରୀ । ପୁଷ୍ପବାସେ ପତି ସର୍ପ
ଦଂଶିୟା କପରି । ଲୀଲାବତୀ ବଲେ ଦେବ ନା ଜାନି କାରନ ।
ବିଧି ବଶେ ବିନା ଦୋଷେ ପତିର ମରନ । ଏତେ ବଲି ଲୀଲାବତୀ
ବ୍ୟାକୁଲ ଅନ୍ତରେ । ଭୂମିତେ ଲୁଟିୟା କାନ୍ଦେ ଶିବ ସନ୍ମୁଖରେ ॥
ଦୟାର୍ଦ୍ର ହଇୟା ଦେବ ଦେବ ତ୍ରିଲୋଚନ । ଯମରାଜେ
ମନେ ମନେ ଚିନ୍ତିଲ ତଖନ । ଆସିୟା ମିଳିଲ ସେହି ଶିବେର
ହଜୁରେ । ପ୍ରଭୁ ବଲେ ଯମରାଜା କହିହେ ତୁମାରେ । କରବ୍ୟ
ମୃତ୍ୟୁ କୈଲେ ଲକ୍ଷ୍ମନକୁମାର । ଯମବଲେ ନାଶିଲୁ ଯେ ହୁକୁମେ
ପ୍ରଭୁର । ଷଷ୍ଠୀଦିନ ଦେଖିପ୍ରଭୁ ବଲିଲେ ଆମାରେ । ମୃତ୍ୟୁଲେଖାଇଲ
ପ୍ରଭୁ ତାହାର କପାଲେ । ଶିବବଲେ ଶୁନତବେ ଆମାର ବଚନ ।
ବାଞ୍ଚାଇୟାଦିଅ ତୁମି କୁମର ଲକ୍ଷନ । ଶୁନି ଯମରାଜା ତବେ ଶିବର
ହୁକୁମେ । ଅସ୍ଥିଗୁଲି ଖଞ୍ଜିବାରେ ନଲେନ ତକ୍ଷନେ ॥ ଅସ୍ଥି ଲୟା
ଯମରାଜା ବନାଇୟା ଦିଲ । ଅସ୍ଥିଖାନ ନା ଦେଖିୟା ଶ୍ରବନ
କରିଲ । ଯମରାଜା ବଲେ ଶିବ କହି ହେ ତୋମାରେ । ନାରାୟନ

ବନୁ କେହ୍ହୁ ପ୍ରାନ ଦତେ ପାରେ ॥ ଅସ୍ଥି ଖାନ ଗ୍ରଘବ ଯେ ଗିଲେଛେ ଏହାର । କେ ଆନତେ ପାରେ ନାରାୟନ ବନାଆର ॥ ଶୁନ ମହାପ୍ରଭୁ ବଡ଼ ଭାବନା କରିଲ । ଏକମନେ ନାରାୟନ ସ୍ତୁତି ଆରମ୍ଭିଲ ॥ ମନେତେ ଜାନଯ୍ଯା ପ୍ରଭୁ ସତ୍ୟନାରାୟନ । ତତକ୍ଷନେ ମହାପ୍ରଭୁ ତେଜଲେ ଆସନ ॥ ବଲେ ମୋରେ ଚିନ୍ତା ହୈଲ ଶିବ- ଦେବତାୟ । ଅତବୋଲି ତଥାକାଲେ କରିଲ ବିଜୟ ॥ ଫକୀରେର ରୁପଖାନ ପାଏ ଶୋଭାବନ । ଆସିଯ୍ଯା ମିଲଲ ପ୍ରଭୁ ଦେବରଭୁବନ ॥ ନାରଦ ବଲେନ ଶିବ ନିବେଦ ତୋମାରେ । ଏଇ ଯେ ଫକୀର ରୁପ ହନ୍ ସତ୍ୟପୀରେ ॥ ମହାଦେବ ବଲେ ଦୁର କରି ଦଅ ତାରେ । କରାମତ୍ କିବା ଆଛେ ଦେଖାଅ ଆମାରେ ॥ ଶୁନଯ୍ଯା ଯେ ନାରାୟନ ବଡ ଘୋଷା ହୈଲ । ଆପମାନେ ଛୁଲ ପୀର ଆସନ ଟଲିଲ ॥ ନାରଦ ବଲେନ ଶିବ କହି ହେ ତୁମାରେ । କି ରୁପ ଦେଖିତେ ମନ ଆଛେ କହ ମୋରେ । ଚତୁର୍ଭୁଜ ରୁପ ଦେଖା ଇଯ୍ଯା ଦବ ଆମି । ଚଷ୍ଟୁ ବୁଜ ବଲି ମୁନ କହିଲେନ ବାମୀ॥ ଶୁନ ସଦାଶିବ ତବେ ହଇଲ ମଗନ । କେବା ହଇବେନ ଚତୁର୍ଭୁଜ ରୁପ ଗୁନ ॥ ସେହିକ୍ଷନ ଚତୁର୍ଭୁଜ ହୈଲ ନାରାୟନ । ଦେଖ ହର ଗୌରି ତବେ ଆନନ୍ଦିତ ମନ । କୋଲଗତ କରି ଶିବ ବଲେ ଏସ ଘରେ । ଶିବ ବଲେ ଦୟା ଭୁମି କର ସତ୍ୟପୀରେ ॥ କହ ନାରାୟନ ଏବେ କି ପା କରି ମୋରେ । ଏବେ ଜୀବଦାନ୍ ଦଅ ରାଜାର କୁମରେ ॥ ଶୁନ ଲୀଲବତୀ କନ୍ୟା ଲୁଟିଲେନ ପାଏ । ଯତଦିନେ ପ୍ରାନଥାକେ ଆମାର ହୃଦୟେ ॥ ଯଦି ଜୀୟେମୋର ପତି ଜୀବେରକୁଶଲ । ପ୍ରତିବସ୍ତ୍ରରତେ ପୂଜା ତୋମାର ପଯ୍ଯର ॥ ଅତ ଶୁନ ସତ୍ୟପୀର ହରଷହଇଲ । ଅସ୍ଥି ସଞ୍ଚାଳନ ପ୍ରଭୁ ଶୀଘ୍ରେତେ କରିଲ । ପିତୁଲ୍ କରିଯାଁ ସବ ଅସ୍ଥିଦିଲ ଖଞ୍ଜି । ଯେଇ ପ୍ରଭୁ ଲକ୍ଷନକେ ମାରିଛିଲ ଗଞ୍ଜି । କର୍ଣ୍ଣ ଚକ୍ଷୁ ପାଦ

କଣ୍ଟ ସକଳ ଖଞ୍ଜିଲ । ଆଣ୍ଠୁ ଚକ୍ର ଲଗି ପ୍ରଭୁ ଭାବନା କରିଲ ॥ ମନେକରେ ଜାନିଲ ପ୍ରଭୁ ରାଘବ ଗିଳିଛେ । ଶୀଘ୍ରଗତି ହୋଇ ଚଲେ ସାଗରେର ତଟେ ॥ ରାଘବେର ପେଟ ଚିରି ଧାରିର ଭିତରେ । ଆଣ୍ଠୁଚକ୍ର ଲୟେଁ । ପ୍ରଭୁ ଆସିଲ ସତ୍ୱରେ ॥ ଆଣ୍ଠୁ ପାଦ କଣ୍ଟ ସମସ୍ତ ଖଞ୍ଜିଲ । କୁମରେର ଗାଏ ପ୍ରଭୁ ଜୀବନ୍ୟାସ ଦିଲ ॥ ଜୀବନ୍ୟାସ ଯହୁଁ ଦିଲ ସତ୍ୟନାରାୟନ । ପାଇୟା ଜୀବନ ଉଠେ ସୁନ୍ଦର ଲକ୍ଷନ ପବନ ପାଇୟା ଯଖନ ଉଠିଲ ଲକ୍ଷନ ॥ ଦେଖି ଆନନ୍ଦିତ ହୈଲ ଶିବ ଶିବା ମନ । ସର୍ପ ଆସିବାର ବେଳା ଗାଛ ଜଳିଛିଲ । ଅକସ୍ମାତେ ଗାଛ ହେତା ପଲ୍ଲବ ଉଠିଲ ॥ ଦେଉଳଭିତରେ ରାଜା ଦେଖିଲେନ ଗିୟା । ଆଚମ୍ବିତେ ପ୍ରଦୀପ ଯେ ଉଠିଲ ଜଳିୟା ॥ ଦେଖି ଆନନ୍ଦିତ ତବେ ହଇଲେ ରାଜନ ॥ ଜାନିଲୁ ଲକ୍ଷନ ଏବେ ପାଇଛିଲ ଜୀବନ ॥ ଶୋକ କରେ ରାଜା ରାମ ପୁତ୍ର ପୁତ୍ର ହଏ । ଏଇରୂପେ କତଦିନ ଗେଲ ଗୁଜରିଏ । ପୁତ୍ର ପୁତ୍ରହୋୟା ରାଜା ନାହିଁ ବାସେ ପାଟେ । କବିକଣ୍ଠ ବଲେ ରାଖ ଆସିହେ ନିକଟେ ।

କୁମରକେ ନାରାୟନ ଜୀବନ୍ୟାସ ଦିଲ । ଦେଖି ଦେବଗନ ସବ ଆନନ୍ଦ ହଇଲ ॥ ଜୀବନ ପାଇୟା ସେହୁ ଉଠିୟା ବସିଲ । ପୀଢ଼ିରେ ନିପାଏ ସେହୁ ବଚନ କହିଲ ॥ ଶୁନିୟା ରହିଲୁ ଆମି କତ ବେଲା ହଲ । ଦଶଆ ଦେଉଳ ଆମାର କୋନଖାନେ ଗେଲ ॥ ସର୍ବଦେବୀ ଦେଖି ତାରେ ହଇଲ ପ୍ରସନ୍ନ ॥ ମୃତ୍ୟୁହୈତେ ବାଞ୍ଛାଇଲ ସତ୍ୟ ନାରାୟନ ॥ ନାରାୟନ ବଲେ ପୂଜା ମାନିଲ ଆମାରେ ॥ ସ୍ୱାମୀଲୟା ଶୀଘ୍ରେ ଯାଅ ଆପନା ମନ୍ଦିରେ । ସର୍ବ ଦେବ ଚରନେ ପଡ଼ିଲ ଦୁଇ ଜନ । ଉଠିଦେବଗନ ତାରେ ବାଞ୍ଛିଲ କଲ୍ୟାନ । ରଜକମା କାଛେ କନ୍ୟା ମୁଲ୍‌କାତ କୈଲ । ଆନନ୍ଦେତେ ଦୁଇଜନ ଭେଲ୍‌ତେ

ବସିଲ ॥ ଦୁଇଜନ ଗୃଳଯାଏ ସାଗର ମଧ୍ୟରେ । ଦଶଦଣ୍ଡେ ପ୍ରବେଶିଲେ ଦେଉଳ ଭିତରେ । ଦୂତ ଜଣାଇଲ ଗିୟା ରାଜାର ଗୋଚରେ । ପୁତ୍ରବଧୂ ଆଇଲ ରାଜା ଦେଉଳ ଭିତରେ ॥ ଶୁଣିଆ ରାଜନ ତବେ ଆନନ୍ଦ ହଇଲ । ସର୍ବଜନ ସଙ୍ଗେ ଲୟା ତଥାଯେ ମିଳିଲ ॥ ପୁତ୍ରବଧୂ ଦେଖି ରାଜା ଆନନ୍ଦିତ ମନ । ଉତ୍ସବ କରିୟା ନିଲ.ଆପନା ଭୁବନ ॥ ପୁତ୍ରବଧୂ ମୁଖଦେଖି ଘରେ ରାଜରାଣୀ । ମୃତ୍ୟୁସଞ୍ଜୀବନେ ଯେନ ବାହୁଡ଼େ ପରାଣୀ । ରାଜାରାଣୀ କହିଲେନ ବଧୂ ବଦ୍ୟମାନେ । କେମନି ଆମାର ପୁତ୍ର ବଞ୍ଚିଲ ପରାଣେ ॥ ଭେଲର ଉପରେ ଆମି କତଦୂର ଗେଲୁ । ଦେବର ଭୁବନେଆସି ପ୍ରବେଶ ହୋଇଲୁ ॥ ସକଳ ଦେବତା ଦେଖି ଆଚମ୍ବିତ ହୈଲ । ନାରାୟଣ ଆସି ମୋର ପତି ବଞ୍ଚାଇଲ ॥ ତଖନ ପତିକେ ଲୟା ଚଲି ଅଇଲୁ ଯାଥ । ଭାଗ୍ୟବଳେ ଆସିୟା କରିଲୁଁ ମୁଲାକାତ । ଶୁନି ରାଜା ରାଣୀ ତବେ ଆନନ୍ଦିତ ମନେ । ଲେଖା ଲେଖି ପାଠାଇଲ ବାହାଇରେ ଖାନେ ॥ ଲେଖା ପାୟା ପାଠ ଯବେ କରିଲ ରାଜନ । ଝି ଜାମାଇ ଦେଖି ଚଲେ ଆନନ୍ଦିତ ମନ । କତକ୍ଷଣେ ପ୍ରବେଶିଲ ନିଜପୁରେ ରାଜନ । ଝି ଜାମାଇ ଦେଖି ରାଜା ଆନନ୍ଦିତ ମନ ॥ ବର କନ୍ୟା ପଡ଼ିଲ ସବାର ପାଦତଲେ । ଆଶୀର୍ବାଦ କରସବେ କଲ୍ୟାନ ବାଞ୍ଛିଲେ । ବରକନ୍ୟା ବଲେ ଆମି ଯାବ ନାହିଁ ଘରେ । ସତ୍ୟ ନାରାୟଣ ପୂଜା କରହେ ସତ୍ୱରେ ॥ ପୁତ୍ର ବଧୂ କଥା ଯେବେ ଶୁନେ ରାଜା ରାଣୀ । ପାଞ୍ଚଲକ୍ଷ ଟାକାର ଯେ କବୁଲେ ଶିରନି ॥ ପୁତ୍ରବଧୂ ଘରେ ଲୟେଁ । ଆନନ୍ଦିତ ମନ । ପୂଜିତେ ଲଗିଲ ରାଜା ସତ୍ୟନାରାୟନ ବରକନ୍ୟା ଦୁଇଜନ ଘରେ ପ୍ରବେଶିଲ । ଲଙ୍କା ଜିନି ରଘୁନାଥ ଅଯୋଧ୍ୟା ଆଇଲ ॥ ଆନନ୍ଦ ହଇଲ ବର କନ୍ୟା ପାଶେ ଘରେ । ବସୁଦେବ କୃଷ୍ଣେ ଯେନ ଧରିଲେନ କୋଲେ ॥ ଆନନ୍ଦ

ହଇଯ୍ବା ତବେ ବଲେନ ରାଜନ । ପୂଜା ଲଗି ବ୍ରାହ୍ମନକେ ଡାକନ୍ତ ଏଖନ ॥ ଆଜ୍ଞାପାଇ ଦ୍ୱିଜମନ ଶୀଘ୍ରେତେ ଆଇଲ । ପୂଜାର ସାମଗ୍ରି ରାଜା ସଭରେ ଆନଲ ॥ ରୂଶ୍ଧଦେଗ ରୂଶଷ୍ଟର ଦଲେନ ଗାଢ଼ିଆ । ଆସ୍ଥାନ ଉପରେଦଲ ଖସାବସ୍ତ୍ର ଲଯ୍ବା ॥ ନୂତନ ହାଣ୍ଡିରେ ଭଟ୍ଟ ମିଠାଇ ଶିରିମା । ନାରାୟନ ମନ୍ତ୍ରେ ପୂଜା କରେ ଦ୍ୱିଜମନ । ପୂଜା ଶେଷେ ଶିରିମା ବାଣ୍ଟଲ ଜନେ ଜନେ । ଦେଖି ଆନନ୍ଦିତ ପ୍ରଭୁ ହେଲ ମନେ ମନେ । ଆଜକାର ମତ ପ୍ରଭୁ ଦିଅ ଅବସର । ଆରଦିନ ଗାଇବ ସେ ତୋମାର ପଯୂର । ଆମି ନର ମୂଢ଼ମତି କିବା ଅଛୁ ଜାନି । ଏଇମତି ଷୋଳ ପାଲା ଅପୂର୍ବ କାହାଣୀ ଶ୍ରୀକବି କର୍ଣ୍ଣତେ ଗାଏ ନାରାୟନ ପାଯେ । ହର ହରି ବଲ ଭାଇ ପାଲା ହେଲ ସାଏ ॥

ସ ମା ପ୍ତ

ମୁଦ୍ରାକର—ଶ୍ରୀରାମ ପ୍ରିଣ୍ଟର୍ସ, କଟକ-୧

ଅଭିନ୍ନମଦନ ପାଲା

(୧୫)

ଉହା— ହରି ହରି ବଲ ହେ ସକଳ ସଭାଜନ ।
ଅଭିନ୍ନ ମଦନ ପାଲା କରିବ ବଖାନ ॥

ଏକଦିନେ ଖୋଦାଏ ଖୁସାଲ ହୋଇ ମନେ । ଜାମିନେ ନାମିଲ ପ୍ରଭୁ କୌତୁକ କାରନେ । କଟିରେ ହାଡ଼ ବାନ୍ଧ ଟାଙ୍କିଆ ମାଥାଏ । ପାକା ଦାଢ଼ି ପାକା ଚୁଲ ଛିଣ୍ଡାକାନ୍ଥା ଗାଏ । ବାମ ହାତେ ଚର୍ମ ଝୁଲି କୌପୀନ ପିଧାନ । ଶ୍ୟାମଳ ସୁନ୍ଦରରୂପ ଅତି ସୁଶୋଭନ । ରାଜାର ଡେରାରେ ପୀର କରିଲ ଗମନ । ବଲିକେ ଛଲିତେ ଯେନ ଦାଣ୍ଡାଏ ବାମନ । ଦଣ୍ଡକମଣ୍ଡଲୁ ହାତେ କାନ୍ଧେ ବେଦ ପୁଥି । କାନ୍ଧେରେ ଉତ୍ତର ପରିଧାନ ଶୁକ୍ଳ ଧୂତି । ରାଜାକେ ଛଲିତେ କାଛେ ଗେଲେନ ଫକୀର । ଜଗରି କଲେନ କଛୁ ଭିକ୍ଷାର ଖାତିର । ଫକୀରରେ ବାର୍ତ୍ତା ପାଇ ବୀରସିଂହ ରାଜା । ଏକଲା ଆଇଲ ରଖି ପାତ୍ର ମନ୍ତ୍ରୀ ପ୍ରଜା । ଫକୀର ନିକଟେ ଆସି ହେଲ ଉପନୀତ । ପ୍ରନମିଲ ଭକ୍ତିଭାବେ ଫକୀରେ ତୁରିତ । ଫକୀରେ ମୂର୍ତ୍ତି ଦେଖେ ରାଜା ତୁଷ୍ଟ ହେଲ । ମଧୁର ବଚନେ କିଛୁ ପୁଛିତେ ଲଗିଲ । କି କାରନେ ଫକୀର ସାହେବ ଏତେଦୂର । ଉପନୀତ ହେଲ ଆସି ଆମାର ଏ ପୁର । ଫକୀର ବଲେନ କିଛୁ ଭିକ୍ଷା ହବେ ମୁଝେ । ଇସିକେ ଖାତିରେ ଆଇ ଶୁନ ମହାରାଜେ । ଏତ ଶୁନି ମହାରାଜା ଆନନ୍ଦ ହଇଲ । ସୁବର୍ଣ୍ଣ ଥାଲିରେ ପଞ୍ଚରତ୍ନ ଯେ ଭରିଲ । ଫକୀର ନିକଟେ ଆସି ଦିଲ ଦରଶନ । ପଞ୍ଚରତ୍ନ ଦେଖି ପୀର ବଲେନ ବଚନ । ଫକୀର ବଲେନ ବାବା ଶୁନ ମେରା

ବାତ । ଏହ୍ଵ ସବମାଲ ହାତନାହିଁ ରଖ ସାତ । ରସୁଲ ହାମାର ନାମ ଆଦମ ଫକୀର । ଫଗିର ହାମାର ତେରେ ଭିଖାର ଖାତିର । ଏସେ ମାଲମତା ଲୟା କ୍ୟା କରେଙ୍ଗା ନେଇ । କାଆ ପ୍ରୟୋଜନ ହୋତା ଗଣ୍ଠିର ବନ୍ଧାଇ । ଢେଙ୍ଗର ବାଟ ପାର ଖଣ୍ଡ ଗଣ୍ଠିର ଲାକସେ । ଜୀଉମେ ମାରେଗା ଏହ୍ଵ ଫଲ ହୋଗା ଶେଷେ । ଏ ସବ ମାଲ-ମତାମେ କଛୁ କାର୍ଯ୍ୟ ନାହିଁ । ସର୍ଓ୍ୟାସେର ଆତପ ତଣ୍ଡୁଲ ଯଦି ପାଇ । ତବେ ଆନନ୍ଦ ହୁୟା ଯାବ ଅନ୍ୟ ତେରେ । ଶୁନୟା ଚଳିଲ ରାଜା ଭିତର ମନ୍ଦିରେ । ସୁବର୍ଣ୍ଣ ଥାଳରେ ତଣ୍ଡୁଳ ଲୟା ତତଖନ । ଫକୀର ନିକଟେ ଆସି ଦିଲ ଦରଶନ । ଫକୀର ବଲେନ ଶୁନ ବଚନ ଆମାର । କନ୍ୟା ପୁତ୍ର କତ ଘରେ ଆଛଏ ତୋମାର । ରାଜାବଲେ କନ୍ୟାପୁତ୍ର ଆମିକୋଥା ପାଇ । ଆଣ୍ଠୁ କୁଡ଼ା ରାଜା ମୋରେ କରିଲ ଗୋସାଇଁ । ଫକୀର ବଲେନ ପୀରେ ମାନ ହେ ଶିରମଣି । ତାହାର ଦୁଆତେ ହବେ ତେରା କନ୍ୟାମନ । ରାଜା ବଲେ ହିନ୍ଦୁ ହୁୟା ପୀରେର ସେବବ । ଏମନ ଆରେ କରି ନରକେ ପଡ଼ିବ । ରାଧା କୃଷ୍ଣ ବିନା ଆମି ଆନ ନାହିଁ ଜାନ । ହିନ୍ଦୁ ହୁୟା ପୀରେର ନା ମାନବ ଶିରମଣି । ଅଧରେ ମଧୁର ହାସ ବଲେନ ଫକୀର । ଭିନ୍ନ ଭାବ ନାହିଁ କିଛୁ ଅନ୍ତର ବାହିର । ଆଖି ବୁଜ ରାଜା ତୁମି ଦେଖିବେ କୃଷ୍ଣ ବେ । ରାଧାକୃଷ୍ଣ ଏଖନ ଯେ ଦେଖିତେ ପାଇବେ । ଆଖି ମୁଦି ରହେ ରାଜା ଫକୀର ବଚନେ । ତ୍ରିଭଙ୍ଗୀ ମୁରଲୀଧର ହଇଲ ତକ୍ଷଣେ । ବାମେ ବନୋଦିଆ ଚୂଡ଼ା ଝାଲନ କପାଳେ । ବରିହ ଚନ୍ଦ୍ରିକା ଶୋଭେ ନାନାରଙ୍ଗେ ଫୁଲେ । ବାମପାଶେ ଶୋଭିଦଶେ ରାଧା ବନୋଦିନୀ । ଦେଖିୟା ପଡ଼ିଲ ରାଜା ଲୁଟିୟା ଧରଣୀ । ଜୁଟିୟା ସେ ମହାରାଜା କରେନ ସ୍ତବନ । ତୁମି ହେ ସକଲ ଓହେ ପତିତପାବନ । ସୁରାସୁରେ ଅଗୋଚର ତୋମାର ମହିମା । ବେଦ

ଶେଷେ ବଧି ଯାର ନାହିଁ ପାଏ ସୀମା । ଦେଖିତେ ଦେଖିତେ ହୋଇଲ ଫକୀର ଅନ୍ତର୍ହିତ । ଦଣ୍ଡବତ କରେ ରାଜା ଲୋଟାଇଯା କ୍ଷିତି । କନ୍ୟା ଯବ ହବେ ମୋର ଶୁନ ହେ ଫକୀର । ମାନଲାମ ଶିରନୀ ପୂଜବ ସତ୍ୟପୀର । ସର୍ଓ୍ୟାଲକ୍ଷ ଟଙ୍କାର ଯେ କରବ ଶିରନୀ । କଖନ ଅନ୍ୟଥା ନା ହଇବେ ମୋର ବାଣୀ । ଫକୀର ବଲେନ ରାଜା ଶୁନ ଆମାର ଗୀର । ସୁଶୀଳା ବଲିଆ ନାମ ରାଖିବେ ତାହାର । ବିଦ୍ୟାସୈ ନା ହବେ କେହ ତାହାର ସମାନ । ଯେ ଜନ ଜିନବେ ତାରେ କର କନ୍ୟାଦାନ । ଏତ କହି ଫକୀର ହଇଲ ଅନ୍ତର୍ଦ୍ଧାନ । ପୀରେରେ ହୁକୁମେ କବିକର୍ଣ୍ଣ ରଚେ ଗାନ ।

ଓଡ଼ିଆ—ଦେଖ ହେ ସାଧୁସନ୍ଥ । ପୀରଙ୍କର କୃପା ହୁଏ କେମନ୍ତ । ଏକଥା ଶୁନିଯା ରାଜା ହରଷ ଅନ୍ତରେ । ଋତୁସ୍ନାନ କଇଲ ରାଣୀ କତ ଦିବସରେ । ରାଣୀସଙ୍ଗେ ରଜନୀ ବାଞ୍ଚିଲ ନରପତି । ପୀରେର ହୁକୁମେ ସେ ଯେ ହୋଇଲ ଗର୍ଭବତୀ । ଏକମାସ ଦୁଇମାସ ତିନମାସ ଯାଏ । ଚାରିମାସେ ରାଣୀ ବଡ଼ ଗର୍ଭ ବ୍ୟଥା ପାଏ । ପାଞ୍ଚ ମାସେ ପଞ୍ଚଜଡ଼ ଦିଲ ନାଗରନ । ଛଅ ମାସ ଗର୍ଭ ତବେ ହଇଲ ପୁରନ । ନବମ ମାସରେ ଗର୍ଭ ହଇଲ ଯଖନ । ଜିଜ୍ଞାସିତେ ମହାରାଜା ଲାଗିଲ ତଖନ । ଶୁନ ଶୁନ ସୁନ୍ଦରୀ ଗୋ ଆମାର ବଚନ । କି ସାଧ ଖାଇତେ ତୋମାର ହଇଆଛେ ମନ ।

ଗୀତ

ଶୁଣ ହେ ସାଧୁଜନ ସାଧଖିଆ ବଧି କରେ ବର୍ଣ୍ଣନ । ଘୋଷା ।
ମୁଗଯାଇ ସଙ୍ଗେ ହିଙ୍ଗୁ ମେଥି ଦେଇ ଅଦାରସରେ ରନ୍ଧନ ।
ଶିମ୍ବସଙ୍ଗ ନମ୍ବ କୋମଳ ବାର୍ତ୍ତାକୀ । ଛେଚାକରେ ବଳେ ମନ ।୧।
ବଡ଼ ରୋହିମାଛ ମାଗୁର ମାଛର ଝୋଳ ବେଶରେ ରନ୍ଧଣ ।
ଆଳୁ ସଙ୍ଗେ ବଡ଼ି ତା ସଙ୍ଗେ ଚିଙ୍ଗୁଡ଼ି ରାନ୍ଧିବ କରି ଯତନ । ୨ ।

କୋଶଳା ସାଗରେ ବଡ଼ି ପକାଇଣ କରି ସନ୍ତୁଳା ସମାନ ।
ଲାଉ ସଙ୍ଗେ ଚୂନା ଚିଙ୍ଗୁଡ଼ି ମିଶାଇ ଚଡ଼ଚଡ଼ି କରି ଆଣ । ୩ ।
ପଖାଳ ଭାତରେ ସଜ ଦହି ଦେବ ଭଜା କରି ବାଇଗଣ ।
ଦେବ ରସକୋଳି ଛେନାର୍ କାକରା ଅମୃତକୁଣ୍ଡ କରିଣ । ୪ ।

ରାଣୀବଲେ ମହାରାଜା କହିବ ତୋମାରେ । ଯେ କଛୁ ଖାଇଚେ ଇଚ୍ଛା ଆମାର ଅନ୍ତରେ । ମୁଗଡାଲ ହିଙ୍ଗୁ ମେଥି ଅଦାରସ ଦିଅ । ରାନ୍ଧିଅ ଖାଇବ ରାଜା ଘିତେ ସାନ୍ତଳିଅ । ଡ଼ମ୍ବ ମାଶାଇଅ ଭୁମି କୋମଳ ବାର୍ତ୍ତାକୀ । ଖାଇବ ଫଳତ ଫଲ କରିଅ ଛେଚକି । ବଡ଼ ରୋହି ମାଛ ଅବା ବୁଆଲ ମାଗୁର । ଝୋଲ ଝୋଲ ରାନ୍ଧ ଖାବ କରିଅ ଆଦର । ଆଳୁ ଝୋଳ ବଡ଼ ଦିଅ ଖାଇବ ଚିଙ୍ଗଡ଼ି । କଲ ସାଥେ ଚଡ଼ଚଡ଼ି ଖଡ଼ାଇର ପୁଡ଼ି । କୋଶଳାର ଶାଗ ଖାବ ବଡ଼ିତେ ଯେମନେ । କହିନ ସକଲ ରାଜା ସାଧ ଆଛେ ମନେ । କୋମଳ କୁହୁଣ୍ଡାଆର ଶିଙ୍ଗିଡ଼ାର ମାଛ । ଭୋଜନେ ବଡ଼ାଏ ସୁଖ ବଡ଼ ଅଭିରୁଚ । ଆର ଏକ ସାଦ ଆଚ୍ଛେ ଶୁନ ମହାରାଜା । ବାର୍ତ୍ତାକୀଭାତ ସଙ୍ଗେ ଖାବ ବେଗୁନର ଭଜା । ବୋଇତାଲ କୁହୁଣ୍ଡାର ରାଇତାର ସନେ । ରସକୋଳି ଖାବ ଆମି ସାଦ୍ ଆଛେ ମନେ । ଦୁଧ ଗୁଡ଼ ପାକା କଲ ଖଣ୍ଡମାନ କରେ । ହାପୁଡ଼ି ଖାଇବ ଆମି ସେର ଭରି କରି । ମନରେ ବାସନା ଯତ କହିଲୁ ତୋମାଏ । ଏହାଛଡ଼ା ଆର ଯତ ହିତେପାର ରାଏ । ଦିବ୍ୟ ଶଙ୍ଖ ଦିବ୍ୟ ଆର ବସନ ଭୂଷଣ । ଏହରି କରିବ ସପତ ଦିବସ ଭୋଜନ । ତବେ ତ ଆମାର ସାଧ ପୁରେ ଦଣ୍ଡରାଏ । ଗୀରେର ହୁକୁମେ କବିକର୍ଣ୍ଣ ରସେ ଗାଏ ।

ତ୍ରିପଦୀ—ରାମାର ବଚନ ଶୁନ । ବୀରସିଂହ ନୃପମନ । ସେହିମତ ହିଲେକ ଭୋଜନ । ଦଶମାସ ଦଶଦିନ । ହଇଲ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଖନ ।

କଷ୍ଟ ବ୍ୟଥା ଜାଣିଲ ତକ୍ଷଣ । ବେଦନା ଘାଷ୍ଟି ହଇ । ରାଣୀ ବଳେ କଷ୍ଟ ପାଇ । ଦାଈଗଣେ ଆନନ୍ଦେ ଡାକୁଥା । ଶୁଣିଥା ସେ ସହଚରୀ ଗିୟା ଦାସୀ ପରିବାର । ଆଣେ ତାରେ ଝଟତ୍ୟ କରିଥା । ଦାଈରେ ଦେଖିଥା ରାଣୀ । କହିଲ ବଚନ୍ୟୁ ବାଣୀ । ପାର କର ଏ ଦୁଃଖସାଗର ଦାଈ କରେ ନିବେଦନ । ଶୁଣ ଆମାର ବଚନ । ଛିଲେ ଦୁଃଖ ସହ ଏ ପ୍ରକାର । ରାଣୀରେ କରେନ ଦୟା । ଦାଈ ଗତେ ହାତ ଦୟା । ଏଥିଁ କଚ୍ଛୁ ନାହିଁ ମୋର ଦୟା । ଏବାରେ ପ୍ରସବ ହଲେ ସାଦ ନାହିଁ କୋନ କାଲେ । ସତ୍ୟକଥା କହିଲୁ ତୋମାୟେ । ରାଣୀର କାତର ବାଣୀ । ଆକାଶେ ଖେଦାଏ ଶୁଣ । ଦୟା ତାର ଜନ୍ମିଲ ଅନ୍ତରେ । ଶୁଭକ୍ଷଣ ପ୍ରବେଶିଲ । ରାଣୀ କନ୍ୟା ପ୍ରସବିଲ ସର୍ବେ ଦେଖି ହରଷ ଅନ୍ତରେ । କନ୍ୟାର ଜନମ ଶୁଣି । ହରଷିତ ନୃପମଣି । ଭାଟ ବିପ୍ରେ କୈଲ ନାନା ଦାନ । ନାରୀ ନେତ୍ରଦକଲ୍ୟା ଧାଣୀ । ଜାଣିଲ ମଙ୍ଗଲ ବାଣୀ । ସକଲକେ ଦିଲ ଗୁଆ ପାନ । ଅନେକ ପ୍ରକାରେ ଘରେ । ଆନନ୍ଦହଏ ଅନ୍ତରେ । ଜୟଧ୍ୱନି ରତ୍ନାବତୀ ପୁରେ । ରାଜାର ଦୂହିତା ଜାତ । ଶୁଣିଥା ସକଳେ ପ୍ରୀତ । କହେ କବିକର୍ଣ୍ଣ ଦ୍ୱିଜବର ।

ଡ଼ୂନ୍ନା—ବୋଲ ହେ ହରି ହରି, ହରି କରିବେ ଏ ଭବିନ୍ଧୁ ପାର ।

ହେନମତେ କନ୍ୟାଜନ୍ମ ରାଜାର ମନ୍ଦିରେ । ଆନନ୍ଦ ହଇଲ ରାଜା ରତ୍ନାବତୀ ପୁରେ । ପାଞ୍ଚ ଦିନେ ପାଞ୍ଚକଡ଼ି ଦିଲେ ନାରୀଗଣ । ଦଶଦ୍ରୁ ଜନ୍ମକ ଦିଲ କରି ନିମନ୍ତ୍ରଣ । ଛଅ ଦିନ ଷଷ୍ଠୀ ପୂଜା କୈଲ ଦ୍ୱିଜବରେ । ଆଠ ଦିନେ ଆଠକଡ଼ି ଦିନ ନୃପବରେ । କନ୍ୟା ଜନ୍ମହୈଲେ ଯଦ୍ଦ ରାଜାର ମନ୍ଦିରେ । ମାନସିକ ଶିଳ୍ପୀ ଯେ ଦିଲେ ସତ୍ୟପୀରେ । ଡାକିଆ ଆନିଲ ସେ ଯେ ସବ ବନ୍ଧୁଗଣ । ଆସ୍ଥାନ ବେଢ଼ି ବସିଲ ହୈଥା ହୃଷ୍ଟ ମନ । ସଓ୍ୟାଲକ୍ଷ ଟାକାର

ଶିରନି ମଗାଇଲ । ଆସ୍ଥାନ ସ୍ଥାପିପୂ ଦ୍ୱିଜବରେ ପୂଜା କୈଲ । ପ୍ରସାଦ ବାଣ୍ଟିଆ ସବାକାରେ ଦିଲ ରାଜା । ପାତ୍ର ମନ୍ତ୍ରୀଗଣ ଆର ବନ୍ଧୁଗନ ପ୍ରଜା । ଏଇମତ ଅତ୍ୟନ୍ତ ସାନନ୍ଦେ ଦିନଯାଏ । ଦିନେ ୨ କନ୍ୟା ବଢ଼େ ରାଜାର ସବାଏ । ଛୟୂ ମାସ ଗତ ତାର ହଇଲ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ । ଅନ୍ନ ପ୍ରାଶନ କରାଏ ଧରି ଶୁଭକ୍ଷନ । ଇଷ୍ଟ ମିତ୍ର ବନ୍ଧୁଗନେ ନିମନ୍ତ୍ରନ କୈଲ । ଷଡ଼ରସ ବ୍ୟଞ୍ଜନ ଭୋଜନ କରାଇଲ । ସୁଶୀଲା ବଲିୟୂ। ନାମ ହଇଲ କନ୍ୟାର । ଆନନ୍ଦିତ ରାଜ ଚିତ୍ତ ହରଷ ଅପାର । ମାସ ମାସ ଗେଲବାଢ଼େ ବସ୍ତରେ ବସ୍ତରେ । ଦେବକନ୍ୟା ରୂପ ସାଜେ ରାଜା ଅନ୍ତଃପୁରେ । ପଞ୍ଚମ ବସ୍ତର କନ୍ୟାଁ ହଇଲ ଯଖନ । ବିଦ୍ୟା ପଢ଼ାଇଲ ରାଜା ଆନିୟୂ। ବ୍ରାହ୍ମନ । ଦିନେ ଦିନେ ବଢେ କନ୍ୟାପୀରେର ହୁକୁମେ । ପଢ଼ିଲ ସକଲ ଶାସ୍ତ୍ର ଯତକ୍ରମେ କ୍ରମେ । ମହା ବିଦ୍ୟାବନ୍ତ ହୈଲ ରାଜାର ତନୟା । ହେନ ଜନ ନାହିଁ ତାରେ ଜିନବେ ଆସିୟୂ। । ମହା ମହା ପଣ୍ଡିତ ଯେ ଯତେକ ଆଇଲ । ହାରିୟୂ। ତାହାରେ ସବେ ନିଜ ଦେଶ ଗେଲ । ନିୟମ କରିଲ କନ୍ୟା ବାପେର ଅଗ୍ରତେ । ମୋରେ ବିଭା ହବେ ଯେଇ ପାରିବେ ଜିନିତେ । ଏତଶୁନି ରାଜା ତବେ ହରଷ ଅନ୍ତରେ । ଏକ ପୁରୀ ନିର୍ମାଣିଲ ବାଡ଼ିର ବାହିରେ । ତାତେ ସେଇ କନ୍ୟା ରହେ ସଖିଗନ ସଂଗେ । ହେନରୂପେ କତଦିନ ଭିଲ ସେ ରଙ୍ଗେ । ଯେ ପ୍ରକାରେ ବିଭା ହବେ ରାଜାର ତନୟା । ତାର କଥା କହିଶୁନ ଆନନ୍ଦିତ ହୟୂ। । ଆଶା ବଲନ୍ତିଲ ଏକ ପୀରେର ସହିତେ । ତାରେ ଆଜ୍ଞା ଦିଲ ପୀର ଯାଓ ପ୍ରିଥିବୀତେ । ଚନ୍ଦ୍ରହାସ ନାମେ ରାଜା ଆଛନ୍ତ ସେଇ ପୁରେ । ଶୀଘ୍ର ହୟୂ। ଜନ୍ମ ଗିୟୂ। ତାହାର ବାସରେ । ଗୃହପୂତ୍ର ଆଛେ ତାର ମହାଧର୍ମ୍ମିକର । କନିଷ୍ଠ ରାଣୀର ଗର୍ଭେ ହଇବେ କୁମର । ସଙ୍କଟ ପଡ଼ିଲ ତଥା ସ୍ମରିବେ ଆମାରେ । ଉଦ୍ଧାର

କରିବ ଗିଯ୍ଯା ସଂକଟ ଦୁସ୍ତରେ । ସୁଶୀଳା ନାମେଟେ କନ୍ୟା ରତ୍ନା-ବତି ପୁରେ । ତାହାରେ ହୋଇବେ ଦ୍ଵିଜ ଜନମ୍ଯା ଉଦ୍ୟାରେ । ପୀରେର ହୁକୁମେ ସେହି ଆସାବଲ ଗେଲ ! ଚନ୍ଦ୍ରହାସ ପୁରେ ଗିଯ୍ଯା ଜନମ ହଇଲ । କନଷ୍ଟ ରାମାରଗର୍ଭେ ହଇଲ ନନ୍ଦନ । ମନଦିଯ୍ଯା ଶୁନ ତବେ ଜନ୍ମର କଥନ ।

ଓ ହୋ —ଶୁନ ପୀର ମହିମା, ତାଙ୍କ ଦୟାରୁ ଅକର୍ମା ସୁକର୍ମା । ନି ପଧା । —ଶୁନ ଶୁନ ସର୍ବଜନ । କରି ଏକ ନିବେଦନ । ଗୁରୁ ହୈଲ ରାଣୀର ଉଦରେ । ଦିନେ ଦିନେ ଅତିଶୟେ । ସୁନ୍ଦର ସେ ରୂପ ହୟେ । ଦେଖି ରାଜା ହରଷ ଅନ୍ତରେ । ଦିନେ ଦିନେ ଦିନେ ବଲ ଭୁଟେ । ନିରବଧି ହାଇ ଉଠେ । ଆଲସେତେ ଭୂମିତେ ଶୟନ । ସ୍ତନେ ଜନମିଲ କ୍ଷୀର । ନିତମ୍ବ ଯେ ଗୁରୁତର । ଗନ୍ଧମତ୍ତ ସୁଗନ୍ଧ ଶୋଭନ । ରାଣୀର ହଇଲ ଗର୍ଭ । ଦୁଇ ତିନ ମାସ ସର୍ବ । ଆନନ୍ଦିତ ଶୁନ ପରିବାର । ନିରବଧି ରାଜା ଆସି । ଜିଜ୍ଞାସାଏ ହାସି ହାସି । କହ ପ୍ରିୟେ କରିଯ୍ଯା ସ୍ଵରୂପ । କି କଥା ତୁମାର ମନେ । ଆଛେ କହ ମମ ସନେ । ଆମି ତାହା କରିବ ପୂରନ । ଅନ୍ୟତେ ବିଶ୍ଵାସ କରି । ନା କହିଯ୍ଯରେ ସୁନ୍ଦରୀ । ତୁମି ଯେ ଆମାର ପ୍ରାନ-ଧନ । ତୁମାର ଯତେକ ଆଇ । ଚାହିଁଲେ ଦିବ ଆନାଇ । ତୁମି ବଲ ହୟା ସାବଧାନ । ରାଜାର ବଚନ ଶୁନି । କହେ କଥା ନିତମ୍ବିନୀ । ପ୍ରାନନାଥ ଶୁନ ସାବଧାନ । ଆମି ଯେ କହିବବାନି । ଶୁନ ହାଦେ ନୃପମନି । ଯଦି ପାର କରିତେ ପାଲନ । ସତ୍ୟକର ମୋର ଆଗେ । ବଚନ କହିବେ ତବେ । ଏଥେ ସାକ୍ଷୀ ଶ୍ରୀକବି କଙ୍କନ ।

ଓ ହୋ – ରାଜା ହେ ସତ୍ୟକର, ସତ୍ୟ ନ କଲେ ନ ବହିବ ଗିର ।

ରାଜା ବଲେ ସତ୍ୟ ଆମି କରିଲୁ ସୁନ୍ଦରୀ । ତୁ ଯା କହିଲେ ତାହା ଦିବ ପୂର୍ଣ୍ଣକରି । ତୋମାର ବଚନ ଯଦି କରିବ ଅନ୍ୟଥା ।

ସତ୍ୟ ଲଙ୍ଘନେର ପାପ ପାଇବ ସର୍ବଥା । ରାଣୀ ବୋଲେ ପ୍ରାଣନାଥ କର ଅବଧାନ । ନିବେଦନ କରି ରାଜା ତବ ବିଦ୍ୟମାନ । ଆମାର ଗର୍ଭେତେ ଯଦି କୁମର ହଇବେ । ଆପନାର ଦଣ୍ଡଛତ୍ର ତାରେ ସମ-ର୍ପିବେ । ଚୈରପୁତ୍ରଆଛେ ତୋମାର ମହାଧନୁର୍ଦ୍ଧର । ତାରେ ରାଜ୍ୟଦେଇ ପାଛେ ହ୍ରିନ ନରବର । ତବେ ମାତା ପୁତ୍ର ହଏ ହଇବ ଅନାଥ । ବୃଦ୍ଧ ବୟସେତେ ଦୁଃଖ ପାବ ପ୍ରାଣନାଥ । ରାଜା ବଲେ ଏହି ଗୁର କତବଡ଼ କଥା । ଆପନାର ପ୍ରାଣଦତେ ନାହବେ ଅନ୍ୟଥା । ତୁମି ସେ ଆମାର ପ୍ରାଣ ଶୁନ ଗୋ ସୁନ୍ଦରୀ । ତୋମାକେ ନ ଦେଖି କ୍ଷଣେ ଆମି ଯାଇ ମରି । ଦଶରଥ ରାଜା ଯେନ କୈକେୟୀର ଠାଇଁ । ସତ୍ୟ-କରେ ଛିଲ ସେହିମତ ବଚିଲଇଁ । ଏହା କହି ରାଜା ରାଣୀ ଆନନ୍ଦ କୌତୁକେ । ରଜନୀ ବଞ୍ଚିଲ ଦୋହେଁ ଅତି ମହାସୁଖେ । ଏହିରୂପେ କତଦିନେ ହଇଲ ଆସିୟା । ଦଶମାସ ଦଶଦିନ ଗେଲ ଗୁଜରିୟା । ଗର୍ଭେର ବେଦନା କଥା ଶୁନିଲ ରାଜନ । ଡାକିଆ ଆନିଲ କତ ଦୈବଜ୍ଞବ୍ରାହ୍ମଣ । ଗଣକ ଯେ ଖଡ଼ି ପାତେ ଦଣ୍ଡେର ନିୟମ । ଦଶଦଣ୍ଡ ସମୟେତେ ହଇବେ ଜନମ । ସେ ସମୟେ ଘନ ୨ ଗର୍ଭବ୍ୟଥା ହୈଲ । ରାଜା ରାଣୀ ଶୁଭଯୋଗେ ପୁତ୍ର ପ୍ରସବିଲ । ଜୟଜୟ ଧ୍ୱନିହୈଲ ରାଜାର ଭବନେ । ନୃତ୍ୟକରେ ନୃତ୍ୟକାରୀ ସର୍ବ ନାରୀଗଣେ । ଜ୍ଞାତିବନ୍ଧୁଗଣ ସର୍ବେ କରେ ନିମନ୍ତ୍ରଣ । ଶୁଭଦିନ ତିଥି ବାର କରିଲ ଗମନ । କୁଟୁମ୍ବ ବାନ୍ଧବଗଣ ରାଜା ନିମନ୍ତ୍ରିଲ । ପଞ୍ଚାଶ ବ୍ୟଞ୍ଜନ ଅନ୍ନ ଭୋଜନ କରାଇଲ । ନାନା ଅଳଙ୍କାର ପୁତ୍ରେ ଦିଲେନ ରାଜନ । ନାମ ଯେ ରାଖିଲ ପୁତ୍ରେର ଅଭିନ୍ନମଦନ । ମଦନ କରିୟାଁ କୋଲେ ରାଣୀର ଆନନ୍ଦ । ଯଶୋଦାର କୋଲେ ଯେନ ଶିଶୁ କୃଷ୍ଣଚନ୍ଦ୍ର । ମାସେ ମାସେ ତେଲ ବେଡ଼େ ବତ୍ସରେ ବତ୍ସର । ପଞ୍ଚମ ବତ୍ସର ହୈଲ ରାଜାର କୁମର । ଆନନ୍ଦ ସାଗରେ ରାଜା ହଇଲ ମଗନ । ବିଦ୍ୟା ପଢ଼ାଇଲ

ତାରେ ରଖିଥିଲା ବ୍ରାହ୍ମଣ । ଅସ୍ତ୍ର ଶସ୍ତ୍ର ଆଦି ବିଦ୍ୟା ଯେତେ କିଛି ଥିଲା । ବିଦ୍ୟାରେ ପାରଗ ଯେବେ ରାଜପୁତ୍ର ହୋଇଲେ । ନିରବଧି ରାଜା ତାଙ୍କୁ ନିକଟେ ବସାଏ । ରାଜ ବିଦ୍ୟା ଶିଖାଇଲା ପାଶେରେ ରଖିଏ । ନିରବଧି ଚକ୍ଷୁ ଚକ୍ଷେ ରଖେ ନରପତି । ତିଳେକ ବିଚ୍ଛେଦ ନାହିଁ ହୁଏ ଦିବାରାତି । ରାଜାର ସ୍ନେହ ଦେଖିଥିବା ଭ୍ରାତୃପୁତ୍ର ଭାବେ । ଆମ୍ଭ ସବୁ ଗୁଡ଼ ତବେ କନିଷ୍ଠ କରିବେ । ହେନ ଅନୁମାନ କରି ସବୁ ଭାଇଗଣ । ପାଞ୍ଚେ କରୁପେ ଏହାକେ କରିବ ନିଧନ । ଏହାରେତ ନ ମାରିଲେ ରାଜ୍ୟ ନାହିଁ ପାଇବେ । କୋନରୂପେ ସର୍ବେ ମିଳି ଏହାକେ ମାରିବେ । ସର୍ବେ ମିଳି ଯାକ ଚଲ ନୃପତିର ସ୍ଥାନେ । ଶିକାର କରିତେ ସବେ ଯାବ ଘୋର ବନେ । ବନେରେ ନିପାତ ତାରେ କରିଆ ଆସିବ । ବାଘ ଯେ ଖାଇଲା ବଲି ରାଜାରେ ବଲିବ । ଏତେକ ଭାବିଥିଲା ମନେ ରାଜପୁତ୍ର ଗଣ । ରାଜା ସନ୍ନିଧାନେ ତବେ କରିଲ ଗମନ । ନିବେଦନ କରେ ସର୍ବେ ନୃପତିର ସ୍ଥାନେ । ଯଥାର ପ୍ରବନ୍ଧେ ଦ୍ୱିଜ କହିବ କର୍ଣ୍ଣେ ଭନେ ।

ଦୁହା--- ଦେଖ ହେଲା ବିଷମ, ହିଂସା ଭାବେ ମନେ କହିଲେ ଛମ ।

ଦ୍ୱିପଦୀ—ମନେ ବିଚାରିଥିଲା । ଏକତ୍ର ହୋଇଥିଲା । ଚଳିଭାଇ ଆଗମନ ହେ । ଦଣ୍ଡବତ କରି ନୃପ ବରବରି ଏହା କରେ ନିବେଦନ ହେ । ପୁତ୍ରଗନ ଦେଖି । ରାଜାମାନେ ସୁଖୀ ପ୍ରିୟବାକ୍ୟ ପ୍ରକାଶିଲ । ଆସ ଆସ ବଲି । ନିଜ ବାହୁ ତୁଲି ମସ୍ତକ ଆଘ୍ରାଣ କୈଲ ହେ । ପାଶେ ବସାଇଥିଲା । ମଧୁର କହିଥିଲା । ବିଶ୍ୱାସେ ନରପତି । କହ ହେ ବଚନ । କେନ ଆଗମନ । ଅଇଲେ ଯେ ଏତରାତି । ରାଜାର ବଚନେ ଯେତ ପୁତ୍ରଗନେ । କରଯୋଡ଼ି କହେ ବାମୀ ହେ । ଯଦି କଇଦଥିଲା । ବାଲକ ବଲିଥିଲା ତବେ କହ ନୃପମନି । ଏକ ସାଦ

ଅଛେ । କହୁ ଛବକାଛେ । ଯହି କୃପା କର ମୋରେ । ନିତ ଯାଇ ବନେ । ଭ୍ରାତ ଗୁରିଜନେ । ମୃଗ ମାରିବାର ତାରେ । ବନ ଶୋଭା ଦେଖି । ମନେ ହବ ସୁଖୀ । ଦେଖି ଜନ୍ତୁ ପକ୍ଷୀଗନେ ହେ । ବଗ୍ଦରିଲୁ ମନେ ଲଇଯ୍ୟା ମଦନେ । ଖେଲାଇବ ସବେ ବନେ । ସ୍ୱଭବେ କନିଷ୍ଠ ପ୍ରାନ ହତେ ଶ୍ରେଷ୍ଠ ! ଦେଖି ସବ ଭାଇ ମିଳି । ଯହି ଆଜ୍ଞାକର ଶୁନ ନୃପବର । ପାଞ୍ଚଭାଇ କର କେଳି । ଏତେକ ବଚନ ଶୁନିଯ୍ୟା ରାଜନ । ହୃଦେ ଭାବ ପାଏ ବ୍ୟଥା । ମଉନ ଥାକିଯ୍ୟା ସଭାକେ ଗୁହିଁଯ୍ୟା । କହେନ ଆପନ କଥା । ଶୁନ ପୁତ୍ରଗନ । ଆମାର ବଚନ । କହି ଏ ସଭାର କାଛେ । କ୍ଷନେ ନା ଦେଖିଲେ । କୋଲ ଛେଡ଼େ ଗେଲେ । ସବ ସୁଖ ମୋର ଘୁଚେ । ଲଇଲେ ମଦନେ ନା ଦେଖି ନୟନେ, ଜ୍ଞାନ ମମ ହବ ହାରା । କେମନ କରିଯ୍ୟା ଦବ ପାଠାଇଯ୍ୟା । ସେ ମୋର ନୟନ ତାରା । ତୋମାଦେର କଥା ନା କରି ଅନ୍ୟଥା ଯହି ଲୟ୍ୟା ଯାଓ ବନେ । ଦୁଃଖ ନାହିଁ ଦବେ ନିକଟେ ରାଖିବେ ଆମାର ଜୀବଧନରେ । ଅତି ଦୁରବନେ ନା ଯାଅ ଗହନେ ସଙ୍ଗେ ଆଛେ ବାଲ ଶିଶୁ । ବନ ମଧ୍ୟେ ଯତ ଆଛେ ଜୀବ ଯତ ଭୟଙ୍କର ମାନ ପଶୁ ହେ । ମୋର ହାତେ ହାତ ଦେଏ ସବ ପୁତ୍ର ସମର୍ପି ତୋମାରେ ପ୍ରାନ । ଲୟ୍ୟା ଯାଓ ବନେ ଅଭିମନ୍ୟୁ ମଦନେ ଆନି ଦବେ ମୋର ସ୍ଥାନ । ଶୁନିଯ୍ୟା ଉତ୍ତର ରାଜାର କୁମର ଆନନ୍ଦିତ ହୈଯ୍ୟା ମନେ । ବିଦାୟ ହଇଯ୍ୟା । ନିଜ ଗୃହେ ଗଯ୍ୟା । ଶୁଇଲ ଭାଇର ସନେ । ରାତ୍ର କାଟାଇଯ୍ୟା । ପ୍ରଭାତେ ଉଠିଯ୍ୟା । ନିଜକର୍ମେ ସବେ ସାରି । ଦ୍ୱିଜ କହିକଣ୍ଠ । କରି ଯେ ରଚନ ସାଜେ ସକଲ ସଓ୍ୟାରି ।

ଡ଼ୁହା — ରାଜା ହୋଇଲା ବାଇ । ଖଣ୍ଡ ସଙ୍ଗେ ପୁତ୍ର ଦେଲା ପଠାଇ । ରାଜ ପୁତ୍ରଗନ ବେଗେ ପ୍ରଭାତେ ଉଠ୍ୟା । କନିଷ୍ଠ ଭାଇରେ ଗିଯ୍ୟା ଆନିଲ ଡାକିଯ୍ୟା । ଶୁନରେ ମଦନ ଭାଇ ପ୍ରାନେର ସମାନ । ରାଜା-

ଆଜ୍ଞା ବନେ ସବ କରିବ ଗମନ । ସବ୍ବ ମିଳି ବନ ଶୋଭା କ୍ଷଣେକ ଦେଖିଯିବା । ଶ୍ରିହତେ ଆସିବ ପୁନଃ କୌତୁକ ସାରିଯିବା । ଏତ ଶୁନି ମଦନ ଯେ ଆନନ୍ଦ ହଇଲା । ପାଞ୍ଚଭାଇ ମିଳି ବନବେହାରେ ଚଳିଲା । ଦେଶ ତେଜି କତଦୂରେ ଅରଣ୍ୟେ ପ୍ରବେଶେ । ଗୃରି ସହୋଦର ଯାଇ ମେଳ କରି ବସେ । ଅଶ୍ବ ପରେ ବସାଇଲା କନିଷ୍ଠ ଭାଇରେ । ବନେ ପାଦେ ପାଦେ ଚଳେ ରାଜାର କୁମରେ । ମଦନ ବଲେନ ତୁମ୍ଭି ପାଦେ କେନ ଯାଓ । ତୋମାର ଅଶ୍ବେତ କେନ ସଓ୍ୟାର ନା ହଓ । ଗୃରି ସହୋଦର ବଲେ ଶୋନରେ ଉତ୍ତର । ପଥ ଗୁଡ଼ି କଣ୍ଟାରେ ତୁ ଚଲରେ ସତ୍ଵର । ମଦନ ବଲେନ କେନ ଚଲିବ କଣ୍ଟକେ । ନିନ୍ଦିଯୁ ଦେଖି ଯେ ବଡ଼ ଆମି ତୋମାହଙ୍କେ । ଏତଶୁନି ପ୍ରବେଶିଲା ନିବଡ଼କାନନ । ଦେଖିଯୁ ମଦନକରେ ଆକୁଳେ ରୋଦନ । ରୋଦନ ଦେଖିଯୁ ତାର ଜ୍ୟେଷ୍ଠ ସହୋଦର । ଘୋଡ଼ାର ଗ୍ରବୁକ ମାରେ ତାହାର ଉପର । କାନ୍ଦଆ ବଲେସେ ଶିଶୁନାମାର ଆମାରେ । କଣ୍ଟକେ ଚଲିବ ଯଦି ଆଜ୍ଞା ହଲେ ମୋରେ । ଏତେକ ବଲିଯୁ ଶିଶୁ ପଥ ଭେଦେଙ୍ଗ ଚଲେ । କଣ୍ଟକେ ଫୁଟିଯୁ ପାଦ ଶୋନିତ ନିକଲେ । ରକ୍ତେ ଜର ଜର ଅଙ୍ଗ କଣ୍ଟକେର ଘାତେ । ନମସ୍କାର କରେ ସେହୁ ଯୋଡ଼ି ବେନି ହାତେ । ବାରେ ମୋରେ ରକ୍ଷି ପାକର କମଲଲୋଚନ । ତୋମାର ବିନା ମୋର ସଖା ନାହିଁ ତ୍ରିଭୁବନ । ଚଲିତେ ନା ପାରି ଆଉ ଶୁନ ଭାଇଗନ । ଭ୍ରାହ୍ମି ବଧ ଦୋଷ ହବେ ତୋମାର ବଦନ । ଏତ ଶୁନି ମହାକୋପେ ଗୃରି ସହୋଦର । ଗ୍ରପୋଡ଼େ ମାରିଲ ତାତ ମାଥାର ଉପର । ଚଲିତେ ନାପାରି ମଦନ କାନ୍ଦେ ବଇ ଘାତେ । ଉଛୁଳିଯୁ ମୁଖମାଡ଼ ପଡ଼ିଲ ଭୂମିତେ । ଏତେକ ଦେଖିଯୁ ଦୟା ନା ଜନ୍ମିଲ କାର । ଧୂଲାଝାଡ଼ି ରାଜପୁତ୍ର

ଚଳିଲ ସତ୍ୱର । ଭୟେ ଭ୍ରାନ୍ତ ହୋଇଣ ଶିଶୁ ଯାଏ ସେ ଚଳିଣ ।
ଗୃହଦ୍ୱାରେ ଗୃହଭାଇ ଯାଇଣେ ବେଢ଼ିଣ । ଆଉ ଦ୍ୱାରେ କାଟର
ହୋଇଣ ଶିଶୁଯାଏ । କ୍ରୋଧ ଦୃଷ୍ଟି କରିଣ ତାହାରେ ମାରିବାରେ
ଧାଏଁ । କେତେଦୂର ଗେଲ ତେବେ ରାଜାର ନନ୍ଦନ । ପ୍ରବେଶ ହୋଇଲ
ଗିଣ ମହା ଘୋରବନ । ନେଡ଼ା କାନନେ ପଶି ଭାବେ ସର୍ବେ
ମନ । ଏହାରେ ଏ ଘୋରବନେ କରିବ ନିଧନ । ଏତେବଲି
ଗୃହଭାଇ ବସି ବୃକ୍ଷମାଳେ । ନିଜ ନିଜ ଯୁକ୍ତି ତେବେ ଗୃହଭାଇ
ବଲେ । ଜ୍ୟେଷ୍ଠଭାଇ ବଲେ ଶୁନ ଆମାର ବଚନ । ଅରଣ୍ୟେ
ଛାଡ଼ିଣ ଯାବ ରାଜାର ନନ୍ଦନ । ସିଂହ ଯେ ଶାର୍ଦ୍ଦୂଳ ମାରି କରିବେ
ଭକ୍ଷନ । ନିଷ୍କଣ୍ଟକେ ବସି କରି ରାଜ୍ୟ ଗୃହଜନ । ଆଉଭାଇ ବଲେ
ଏହି ମନେ ନାହିଁ ଆସେ । ମସ୍ତକ କାଟିଣ ଯାଇ ଆପନାର
ବାସେ । ଆଉ ଭାଇ ବଲେ ଶତ୍ରୁ ମସ୍ତକ ନା କାଟି । ଏମନ୍ତ ଉଚିତ
ହୟ କରିବା ମେ ଶାସ୍ତି । ଏକବୃକ୍ଷେ ବାନ୍ଧିଦିଆ ରାଜାର ନନ୍ଦନ ।
ଦୂରେ ଥାକ ମାରି ତାହାରେ ଭାଇ ଗୃହଜନ । ଆଉଭାଇ ବଲେ ଏହି
କଥା କିଛୁ ନାଏ । କେନ ଏତ ଦୁଃଖ ଦିବ ରାଜାର ତନଏ ।
ଏମନ୍ତ ବିଗୃହ ତାରା କରି ଗୃହଜନେ । ସତ୍ୱର ଚଳିଣ ଯାଏ ମହା
ଘୋର ବନେ । ଭ୍ରମିତେ ଭ୍ରମିତେ ସେହି ଅରଣ୍ୟ ଭିତର । ଦୈବ୍ୟ
ଏକକୂପ ଦେଖେ ଘୋର ଅନ୍ଧକାର । ସର୍ବେ ମିଲି ଏକ ଯୁକ୍ତି ନିରୂପଣ
କୈଲ । ଅଭିନ୍ନମଦନ ତେବେ କୂପତେ ଫେଲିଲ । କୂପେତେ ପଡ଼ିଲ
ଯଦି ରାଜାର ନନ୍ଦନ । ହାହାକାର କରେ ଆଉ ଆଉଲିଆ ଗଣ ।
ସତ୍ୟପୀର ଆଜ୍ଞାକରେ ଆଉଲିଆ ଗନେ । କୋନ ରୂପେ ରକ୍ଷାକର
ରାଜାର ନନ୍ଦନେ । ସତ୍ୟପୀର ଆଜ୍ଞା ପାଇଣ ଚେଲଗନେ ଗେଲ ।
ଏକ ଶୀଲ ଲଇଣ ସେହି କୂପେ ଫେଲାଇଲ । ଭାଷିଣ ଉଠିଲ ଶିଲା
ପୀରେର ହୁକୁମେ । ଶିଲାର ଉପରେ ବସେ ରାଜାର ନନ୍ଦନେ ।

ହେନରୂପେ ଶିଶୁ ରହେ କୂପେର ଭିତରେ । ଘୃର ସହୋଦର ତବେ ଚଳିଲ ମନ୍ଦରେ ॥ କାନ୍ଦନ୍ତେ କାନ୍ଦନ୍ତେ ସର୍ବେ କରନ୍ତେ ଗମନ । ଗ୍ରାମେର ନିକଟେ ଗିୟା ହେଲ ଗୃହଜନ ॥ ଉଆସ ଭିତରେ ଗେଲ ଘାଇ ଗୃହଜନ । ରାଜାର ନିକଟେ ଗିୟା କରଏ ନିବେଦନ ॥ ରାଜା-ବଲେ ପୁତ୍ରମନ କାନ୍ଦ କି କାରଣ । ତୋମାର ଆଇଲ କୋଥା ରାଖିଆ ମଦନ ॥ ରାଜପୁତ୍ର ବଲେ ବାବା କହି ବଡ଼ ଦୁଃଖ । କହିତେ ନାଆସେ ମୁଖେ ଫାଟିଯାଏ ବୁକ୍ ॥ ବନେତେ ଶିକାର କରି ଗେଲୁ ଘୃରଜନ । ବାଘେ ଲୟା ଗେଲ ତୁମାରେ ଅଭିନ୍ନମଦନ ॥ ଆମା ସବେ ପାଲାଇୟା ଆଇଲୁ ତୁରିତେ । ଗୁଣ୍ଡୋୟାଲ ବଲାୟା ବାଘ ଧଇଲ ଘୋଡ଼ାତେ । ଘୋଡ଼ାର ଉପରୁ ତବେ ପଡ଼ିଲ ମଦନ । ଶାର୍ଦ୍ଦୁଲ ଧରିୟା ତାକେ କରିଲ ଭକ୍ଷନ ॥ ଏତ ଶୁନି ରାଜା ଶିରେ ପଡ଼େ ବଜ୍ରାଘାତ । କାନ୍ଦଆ କାନ୍ଦଆ ରାଜା ଶିରେ ମାରେ ହାତ ॥ ଦ୍ବିଜ କବିକଣ୍ଠ ବଲେ ପାଞ୍ଚାଲି ରଚିୟା । ଅଦଭୁତ ପୀରେର କଥା ଶୁନ ମନ ଦିୟା ।

ଓରହା—କି କଲ୍ଲି ମୋତେ ବିଧି । ଅପୂର୍ବ ନିଧି ମୋ ନେଲି ଛଡ଼ାଇ ।

ଶୁନ ସର୍ବ ବିବାଦରେ ଏକଚିତ୍ତେ ହୟା । ଉପବାସେ ନୃପସୁତ କୂପେତେ ରହିୟା ॥ ମନତେ ଏକାନ୍ତେ ଭାବେ ସତ୍ୟନାରାୟନ । ତୋମାର ବିନା କେହୁ ନାହିଁ ବିପଦ ନାଶନ ॥ ବଡ଼ ବଡ଼ ସଙ୍କ-ଟତେ ରାଖିଲ ଆପନେ । ଏକୋନ ସଙ୍କଟ ବଡ଼ ତାହାର ଭୁଲନେ ॥ ଅନ୍ତରେ ସ୍ତବନ ସବ ରାଜାପୁତ୍ର କୈଲ । ଦୟାନିଧି ପୀର ତାହାର ଅନ୍ତରେ ଜାନିଲ ॥ ଚେଲାଗନ ଡାକି ପୀର ବଲେନ ବଚନ । କୂପତେ ପଡ଼ିୟା ଆଛେ ନୃପତି ନନ୍ଦନ ॥ ଶୀଘ୍ର ଗତି ଗିୟା ତାରେ ବାହିର ଯେକର । ଆମାର ବଚନ ଶୁନ ବିଲମ୍ବ ନା କର ।

ଫାରେର ହୁକୁମେ ତାର ଚଲିଲ ତକ୍ଷନେ । ଆକାଶେ ଉଠିଲ ଗିଯ୍ଯା ଯତ ଚେଲାଗନେ ॥ ଆକାଶେ ଉଠିୟା ଜାୟ ରହିଲ · ଉପର । କୁପେତେ ଫେଲିଲ ଏକ ଜଞ୍ଜିର ସତ୍ତ୍ଵର ॥ ସେହି ଜଞ୍ଜିରକେ ଏକ ବୃକ୍ଷତେ ବାନ୍ଧିୟା । ଆକାଶତେ ରହେ ଚେଲା ଅନ୍ତର୍ଧାନ ହୟା ॥ ଜଞ୍ଜିର ଦେଖିଲ ଯଦି ରାଜାର ନନ୍ଦନ । କରେ ଧରି ଧୀରେ ୨ ଉଠିଲ ତଖନ । ଯମିନ ଉପରେ ଆଇଲ ରାଜାର କୁମର । କେବା ଏ ଜଞ୍ଜିର ଦିଲ ନାହିଁ ଦେଖିବାର ॥ ମନେତେ ଭାବିଲ ସେହି ସତ୍ୟନାରାୟନ । ମୋରେ ଦୟା କୈଲେ ପ୍ରଭୁ ପତିତପାବନ ॥ ଯେଇଦିଗେ ନବେ ଫାର ସେହି ଦିଗେ ଯାବ । ଘରେ ଗିୟା ଭାଇ-ବାବେ କେମନେ ପଡ଼ିବ ॥ ଏହିରୂପେ କାନନତେ ରାଜାର କୁମର । ନାନା ରୂପେ ବନଜନ୍ତୁ ଦେଖିଲ ଅପାର ॥ ଚଲିତେ ଚଲିତେ ସେହି ରାଜାର ନନ୍ଦନ । କତଦୂରେ ଦେଖେ ସେହୁ ଫକୀର ଆସ୍ଥାନ ॥ ଆସ୍ଥାନ ବନ୍ଦିୟା ଶିରେ ରାଜାର ନନ୍ଦନ । ଭିତରେ ପ୍ରବେଶ ଗିୟା ହଇଲ ତଖନ ॥ ଫକୀର ନିକଟେ ଗିୟା ରାଜାର ନନ୍ଦନ । ଶିରେ କର ଦିୟା ପରେ ବନ୍ଦିଲ ଚରନ ॥ ପୂଜାସାରି ଫକୀର ଜିଜ୍ଞାସା କରେ ତାରେ । କାହାର ନନ୍ଦନ ବନେ ଭ୍ରମ କି ଖାତରେ ॥ ରାଜା ପୁତ୍ର ବଲେ ପ୍ରଭୁ ଶୁନ ହେ ବଚନ । ଆମାର ଦୁଃଖେର କଥା ନା ଯାଏ କଥନ ॥ ଚନ୍ଦ୍ରହାସ ପିତା ନାମ ଜନ୍ମରାଜ-କୁଲେ । ଏତଦୁଃଖ ବିଧି ମୋର ଲିଖିଲ କପାଲେ । ଆର ଓ ଆମାର ଭାଇ ଆଛେ ବହୁଜନ । ତାଦେର କନିଷ୍ଠ ଆମି ଅଭିମନ୍ୟୁମଦନ । କନିଷ୍ଠ ବଲିୟା ସ୍ନେହ କରେ ନରପତି । ତାହା ଦେଖି ଭାଇ ସର୍ବେ ହୈଲ ହୃଷ୍ଟମତି ॥ ଆମାର ବିନାଶ ସଦା ଭାବେ ଭ୍ରାତୃଜନ । ଶିକାର ଛଲେ ଆମାର ବଧିତେ ଜୀବନ ॥ ନିବିଡ଼ କାନନେ କୂପେ ଆମାକେ ଫେଲିୟା । ସତ୍ତ୍ଵରବାଟୀତେ ଗେଲେ ଆନନ୍ଦିତ ହୈୟା ॥ କୁପେତେ

ପଡ଼ିଯୁଁ ଆମି ରହିଲୁ କାନନେ । କୂପହତେ ଉଦ୍ଧାରିଲେ ସତ୍ୟ-ନାରାୟଣେ ॥ ଭ୍ରମିତେ ଭ୍ରମିତେ ଆମି ଆଇଲମ ଏଥା । ନିବେଦନ କଲୁଁ ସାହାବ. ଆପନାର କଥା ॥ ଏତେକ ଶୁଣିଯୁଁ ଫକୀର ଆନନ୍ଦିତହୈଲ ଅନେକ ପ୍ରକାରେ ତାକେ ଆଶ୍ୱାସନା କୈଲ ॥ ଫକୀର ଆସ୍ଥାନେ ରହେ ନୃପତି ନନ୍ଦନ । ନାନାବିଦ୍ୟା ଶିଖାଇଲ ଫକୀର ତକ୍ଷନ ॥ ମନ୍ତ୍ରଶିକ୍ଷା ଶାସ୍ତ୍ରଶିକ୍ଷା ଯତେକ ଯେ ଛିଲ । ସକଲ ଶିଖିଯୁଁ ପୁତ୍ର ପଣ୍ଡିତ ହଇଲ ॥ ଫକୀରେର ବେଶ ଧରି ରାଜାର ନନ୍ଦନ । ଶ୍ରୀଅଙ୍ଗେ କରିଲ ତାର ବିଭୂତି ଭୂଷନ ॥ କାଳିଯୁ ବସ୍ତ୍ରାରି ଶିରେ ଛିଣ୍ଡାକାନ୍ଥା ଗାୟେ । ହାତେତେ ତସବିମାଲ ଜପିଯୁଁ ବେଡ଼ାଏ ॥ ଷୋଡ଼ଶ ବସ୍ରର ପୂର୍ଣ୍ଣ ରାଜାର ନନ୍ଦନ । କନ୍ଦର୍ପ ଜିନିଯୁଁ ତେଜ ଅଭିନ୍ନମଦନ । ତାହାର ସେବାଏ ଫକୀର ମହାତୁଷ୍ଟ ହୈଲ । ସିଦ୍ଧମନ୍ତ୍ର ସହିତେ ଯେ ଦୁଆ ଶିଖାଇଲ ॥ ଦୁଆ ଶିଖାଇଯୁଁ ଯେ କହେନ ବିବରନ । ଦୁଆପଡ଼ି ଯଥା ଇଚ୍ଛା କରିବ ଗମନ ॥ ଦୁଆ ପାଇଯୁଁ ରାଜପୁତ୍ର ଆନନ୍ଦ ହଇଲ । କରଯୋଡ଼ି ଫକୀରେକେ ବିଦାୟୁ ମାଗିଲ ॥ ନିବେଦନ କରି ଫକୀର ତୁମାର ସାକ୍ଷାତେ । ବିଦାୟୁ କରିଲେ ଯାବ ଆପନା ରାଜ୍ୟତେ ॥ ମହାତୁଷ୍ଟ ହୟୁଁ ତାରେ ବିଦାୟୁ କରିଲ । ଫକୀରେ ସଲାମ କରି ମଦନଚଲିଲ ॥ ବନମଧ୍ୟେ ଚଲିଯାଏ ନୃପତି ନନ୍ଦନ । କତଦୂରେ ଏକଗ୍ରାମ କରିଲ ଦର୍ଶନ ॥ ଗ୍ରାମେର ଭିତରେ ଗେଲ ରାଜାର କୁମର । କବିକର୍ଣ୍ଣ ବଲେ ପୀର କର ହେ ଉଦ୍ଧାର ।

ଡ ହ୍ରା—ଯାହାକୁ ସାହା଼ଅନନ୍ତ । ତାର କି କରିପାରେ ବଳବନ୍ତ ।

ହିପଦୀ—ରଜନୀରେ ଅବିଶେଷେ । ଗ୍ରାମେର ଭିତରେ ପଶେ ॥ ଚନ୍ଦ୍ରହାସ୍ୟ ରାଜାର କୁମର, ଦେଖିଯୁଁ ନଗର ଶୋଭା । ଆନନ୍ଦିତ ମନ ଲୋଭା ଜିଜ୍ଞାସା କରଇ ଏକବାର ॥ ଯାହାକେ ଦେଖାଏ କାଛେ ।

ତାହାଙ୍କେ ସମ୍ବାଦ ପୁଚ୍ଛେ । କହ ଏହି କାହାର ନଗର । ଏଦେ-ଶେତେ କେବା ରାଜା । କେମନ ପାଳେ ସେ ପ୍ରଜା । କହ ଦେଖି ଆମାର ଗୋଚର ॥ ଏତଶୁନି ପୁରଜନ । କରେ ତାହରେ ନିବେଦନ ଶୁନ ଭୁମି ଆମାର ବଚନ । ଏଦେଶର ରାଜା ଯେଇ । ତାର ବିବ-ରନ କହି । ବୀରସିଂହ ନାମେତେ ରାଜନ । ସତ୍ୟବାଣୀ ମହାରାଜା । ପୁତ୍ରସମ ପାଳେ ପ୍ରଜା । ପୂର୍ବେ ଯେନ ରାଜା ଯୁଧିଷ୍ଠିର । ତେମନେ ଧର୍ମତେ ମତି । ମହାଯୋଦ୍ଧା ନରପତି । ରନେ ଯେନ ସିଂହ ରଘୁବୀର । ଦାନୀ ମଧ୍ୟେ କର୍ଣ୍ଣସମ । ମାଲ ମଧ୍ୟେ ଯଥା ଖ୍ରୀମ । କ୍ଷତ୍ରି ଯୁ ଯେମନ ପଶୁରାମ । ସଇନ୍ୟ ସାମନ୍ତ ଯତ । ବଳବାନେ ବଳବତ । ରୂପତେ ନୃପତି ଯେନ କାମ ଏତ ଶୁନି ରାଜସୁତ । ମନେ ମନେ ଆନନ୍ଦିତ । ଚଲିଯାଏ ନଗର ଭିତରେ । ଗିୟା ତବେ କତଦୂରେ । ଶ୍ରମଯୁକ୍ତ କଲେ ବାରେ । ମିଳି ରାଜାର ସରୋବରରେ । ମାଲିନୀରେ ଘାଟେ ଦେଖେ । ରାଜାର ନନ୍ଦନ ଡାକେ । ହେଥା ଆସ ଶୁନ ମୋର ବାନୀ । ମାଲିନୀ ବଲେ କୁମରେ । କି ହେତୁ ଡାକିଲେ ମୋରେ । କହ ହେ ଫକୀର ଚୂଡ଼ାମନି । ରାଜାର ନନ୍ଦନ ତବେ । ମାଲିନୀରେ କହେ ଭାବେ । ଜିଜ୍ଞାସି ଗୋ ତୋମାର ଗୋଚରେ । ବଲିତ ତଥ୍ୟବଚନ କପଟ ନା କରି ମନ । ଏଣୁ ଆମି ତୋମାକେ ପସ୍ତରେ । କାର ବାମା କିବା ଜାତି । କହ ଗୋ ଆମାର କତି । କୋଥାଥାକ କୋନ କର୍ମ କର । ଶୁନିୟା ତାହାର ବାନୀ । କହେ କଥା ସେ ମାଲିନୀ । ଭନେ କବିକର୍ଣ୍ଣ ଦ୍ୱିଜବର ହେ ॥

ଡ଼ୁହା—ରାଜନନ୍ଦନ ଶୁନ । ମାଲୁନୀ ଜାତିଟି ମୋହର ଜାନ ॥

ମାଲିନୀ ବଲେ ଯଦ୍ୟପି ଜିଜ୍ଞାସିଲ ମୋରେ । କହିବ ସକଲ କଥା ତୋମାର ଗୋଚରେ ॥ ମାଲିକାର ଜାତିଆମି ଶୁନ ହେ ବଚନ ।

ସ୍ୱାମୀ ଯେ ଶ୍ୱଶୁର ନାହିଁ ନାହିଁକ ନନ୍ଦନ ॥ ମାଳିନୀ ବ୍ୟବସା ବାପୁ ଆଛଏ ଆମର । ନାନାପୁଷ୍ପ ତୁଳେ ଗାନ୍ଥି ପ୍ରତ୍ୟହ ରଜାର । ରଜା ରାଣୀ ପୂଜାକରେ ପୁଷ୍ପ ଦିଆ ତାରେ । ରାଜକନ୍ୟା ପୂଜାକରେ ପ୍ରଭୁ ସତ୍ୟପୀରେ । ତିନଜନ ନମିତ୍ତରେ ପୁଷ୍ପ ତୁଳ ନିତ । ଉଦର ପୋଷଣ କରି ଶୁନ ହେ ଭାରତି ॥ ତୋମାର ଦେଖିଲୁ ଆମି ସୁନ୍ଦର ଯୌବନ । ଏ ବୟସେ ଫକିର ହଇଲ କି କାରଣ ॥ ସୂର୍ଯ୍ୟର କିରଣ ଯେବ ଆଚ୍ଛାଦିଛେ ମେଘେ । ସେହିମତ ଭସ୍ମ ଶୋଭା କରେ ତୋମା ଅଙ୍ଗେ ॥ ବଡ଼ବା ଅନଳେ ଯେନ ଭସ୍ମ ଆଚ୍ଛାଦିଲ । ସେହି ମତ ଭସ୍ମ ପୁନଃ ଅଙ୍ଗତେ ସାଜିଲ । ଏତେକ ବଚନ ଯଦି କହିଲ ମାଳିନୀ । ନୃପତି ନନ୍ଦନ ବଲେ ଶୁନ ମୋର ବାଣୀ ॥ ତୁମି ଯାହା କହିବେ ତା ହବ ପରିଚଏ । ହଦାକତ ରହିବ ଯେ ତୋମାର ଆଲୟେ ॥ ମାଳିନୀ ବଲିଲ ତୁମି ଦୟାକର ମୋରେ । ସ୍ନାନ କରି ଆସି ଆମି ଚଲିବ ଯେ ଘରେ ॥ ଏତ ବଲି ସ୍ନାନ ହେତୁ ମାଳିନୀ ଚଲିଲ । ତରୁତଲେ ରାଜପୁତ୍ର ବସିୟା ରହିଲ ॥ ସ୍ନାନ ସାରି ମାଳିନୀ ଅଇଲ ଶୀଘ୍ରଗତି । ନୃପତି ନନ୍ଦନ ଗେଲ ମାଳିନୀ ସଙ୍ଗତି ॥ ତାର ଗୃହେ ରହିଲ ଯେ ନୃପତି ନନ୍ଦନ । ଏକଟାକା ମାଳିନୀରେ ଦିଲ ତତ-କ୍ଷନ । ଆହାରୀୟ ଦ୍ରବ୍ୟସବୁ ସେ ଦିଲ କିନିୟା । ରନ୍ଧନ ଭୋଜନ କୈଲ ଆନନ୍ଦିତ ହୟା ॥ ଆରଦିନ ପ୍ରଭାତେ ଉଠିଆ ରାଜସୁତ । ଦଶହଂଶ ଟାକା ତାରେ ଦିଲେକ ତୁରିତ ॥ ନଜତନ ବସ୍ତ୍ର ଆନ ଦିହିଲ ଭୂଷଣ । ଫକିରେର ବେଶ ଛାଡ଼େ ନୃପତି ନନ୍ଦନ ॥ ମାଳିନୀ ଜିଜ୍ଞାସା କରେ ରାଜାର ନନ୍ଦନେ । କାରପୁତ୍ର କିବା ଜାତି କହ ମୋର ଖାନେ ॥ ଅଭିନ୍ନମଦନ କହେ ରାଜାର ନନ୍ଦନ । ପାଶ୍ଚାତେ କହିବ ଆମି ଯତ ବିବରଣ । ମାଳକାର ନାରୀ ବଲେ ଶୁନ ମୋର କଥା । ଅପୂର୍ବ ସୁନ୍ଦରୀ ଆଛେ ରାଜାର ଦୁହିତା ॥ ତୁମି ଯେମନ

ଯେ କନ୍ୟା ତୋମାର ସମାନ । ଏକାକାରେ ବିଧି ନିର୍ମାଇଲ ଦୁଇ-ଜନ । ବଡ଼ ଅଭାଗିନୀ ସେଇ ରାଜାର ନନ୍ଦନୀ । ବିଥାପନ କରିଆଛେ ଆପନା ଆପନ ॥ ଅଭିନ୍ନମଦନ କହେ ଶୁନ ଗୋ ମାଲିନୀ । କେମନ ସୁନ୍ଦରୀ ସେହି ରାଜାର ନନ୍ଦନୀ । କିବା ପନ କରିଯ଼ା ସେ ସେହି ରାଜବାଲା । ବୁଝାଇଯ଼ା କହ ମୋର ନା କରିଯ଼ା ହେଲା ॥ ମାଲିନୀ ବଲେ ଶୁନ ହେ ରାଜାର ନନ୍ଦନ । ବିଦ୍ୟାତେ ଜିନିବେ ଯେଇ ନିତି ସେହିଜନ । ବଡ଼ ବଡ଼ ପଣ୍ଡିତ ଯେ ବିଦ୍ୟାଏ ହାରିଲ । କୋନରୂପେ ସେ କନ୍ୟାକେ ଜିନି ନା ପାରିଲ । ତାହାର ରୂପର କଥା କି କରି ବର୍ଣ୍ଣନ । କବିକଣ୍ଠ ବିରଚିଲ ପ୍ରଭୁର କଥନ ॥

ଊହା—ଯାକମେଁ ଯାହା ବନ୍ଧୁ । ଖଞ୍ଜାଇ ଥାଏ ତା ଲଭଇ ସେହୁ ।

ତ୍ରିପଦୀ । ମାଲିନୀ ବଲିନ ଶୁନ, ଓହୋ ରାଜାର ନନ୍ଦନ, ତାରରୂପ କହିତେ ନା ପାରି । କିବା ଶଚୀ ପତି ରମ୍ଭା, ଉର୍ବଶୀ କି ତିଲୋତ୍ତମା, ବିଦ୍ୟାଧରୀ ଜିନିଆ ସୁନ୍ଦରୀ ॥ ମସ୍ତକେତେ ଦିବ୍ୟକେଶ ନାନା ଫୁଲେ କରି ବେଶ ଲୋଟନୀ ଟାନିଆ ବାନ୍ଧେ ପାଶ । ସ୍ୱର୍ଣ୍ଣଶିଥି ଶୋଭେ ଶିରେ, ମୁକୁତା ଖଞ୍ଜି ତାପରେ, ଚନ୍ଦନ ଚର୍ଚ୍ଚିତ ଅଙ୍ଗ ଦେଶେ ॥ ଉରୁ ରାମା ରମ୍ଭାତରୁ, ନିତମ୍ବ ଅତ୍ୟନ୍ତ ଗୁରୁ, କ୍ଷୀଣକଟୀ ମତ୍ତଗଜଗମନୀ । ଜବାଫୁଲ ବିମ୍ବଫଳ, ଅଧରରେ ନୋହେ ତୁଲ, କୁନ୍ଦଦନ୍ତୀ ସୁମନ୍ଦହାସିନୀ ॥ ଖଞ୍ଜନ ଜିନିତ ଆଖି, କୁରଙ୍ଗ ଲଜ୍ଜିତ ଦେଖି, ଅରଣ୍ୟ ପ୍ରବେଶ ଦୁଃଖ ମାନି । ତାର ରୂପକେ ଦେଖିଯ଼ା, ବିଦ୍ୟାଧରୀ ଲଜପାଯ଼ା, ଧିକ୍କାର ଏ ଆପନା ଆପନି ॥ ଶୋଭା ଦେଖି ନାସିକାର, ଖଗପତି ମାନେ ହାର ସୁବର୍ଣ୍ଣେର କଳିକାଏ ଦୂରେ । ତ୍ରିପୁର ମୋହିନୀ ବାମା, ନାହିଁକି ତାହାର ସିମା, ପତିଓ ଦେଖିଲେ ପାବେ ଭୂଲେ ॥ କମ୍ବୁକଣ୍ଠେ ଶୋଭାକର, ନାନାରତ୍ନ ମୁକ୍ତାହାର, ଝଞ୍ଜିତ ରଞ୍ଜିତ ରତ୍ନମନି । କନେକେର ଚମ୍ପାକଲି ତାଏ ଶୋଭା

କରେ ଅଳ । ମାଲମେଘେ ଯେମନ ଦାମିନୀ । କୁରଙ୍ଗିର କବାଶୋଭା, କନକେର ଶମ୍ଭୁକବା, ଯେନ ଶୋଭେ କନକ କଳକା । ତାହେ ମୁକୁତାର ହାର, ହରଷିରେ ଢ଼ାଲବାର, ଯେନ ପଡ଼େ ଜାହ୍ନବୀର ରେଖା । ନଖ ଚନ୍ଦ୍ର ଶୋଭା ଦେଖି, ଲଜ୍ଜିତ ହଇଲ ଶଶୀ, ଆକା-ଶତେ କରଇ ଭ୍ରମନ । ଏମନ ତାହାର ଶୋଭା, ମୋହ ହବେ ସୁରଦେବା, କହେ ଗୀତେ ଦ୍ୱିଜ କବିକଣ୍ଠ ।

ଊହା—ତା ମନୋହର ଛବି ! ଦେଖିଲେ ପଡ଼ିଥିଲେ ଯିବଟି ଦ୍ରବ

ମାଲିନୀ କହିଲେ ଯଦି ତାରେ ଏଇ କଥା । ଶୁନଆ ସେ ରାଜପୁତ୍ର ପାଇଲେକ ଚିନ୍ତା । ରାଜପୁତ୍ର ବଲେ ଶୁନ ମାଲିକାର ସୁତା । କେମନ ପାଇବ ଆମି ରାଜାର ଦୁହିତା ॥ ମାଲିନୀ ବଲିଲ ଚିନ୍ତା ନା କରହେ ମନେ । ମିଲନ କରାବ ଆମି ତୋମାର ଦୁଜନେ ॥ ବିଦ୍ୟାଏ ଜନତେ ଯଦି ପାର ହେ ତାହାରେ । ତବେତ ହଇବେ ବିଭା ରାଜ କୁମାରୀରେ । କରିଲେ ନା କହିବେକ କହିନୁ ଉପାଏ । ରାଜାର ନନ୍ଦନ ବଲେ ଆମାର ଏ ଦାଏ ॥ ପାଏ ପଡ଼ି ବଲି ମାଗୋ ତୋମାର ଗୋଚରେ । ଯେ କୋନ ପ୍ରକାରେ ଦେଖା କରାଓ ଆମାରେ ॥ ମାଲିନୀ ବଲିଲ ମୋର ପାଏ କେନ ପଡ଼ । କରିବ ତୋମାର କଥା ବଲିତେଛି ଦୃଢ଼ ॥ ଏତ କହି ମାଲିଆନୀ ଚଲିଲ ସତ୍ୱରେ । ବିବିଧ କୁସୁମ ଯତ୍ନେ ଗାଁଥିବାର ତରେ ॥ ତାର ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ଗେଲ ଅଦ୍ଭୁତମଦନ । ବଲେ ମାସି ଶୁନବାରେ ମୋର ନିବେଦନ । ପୂଜାର ସାମଗ୍ରୀ ଅଗ୍ରେ ଆନ ଦେହ ମୋରେ । ଯଥା ଇଚ୍ଛା ତୁମି ତବେ ଯାବେ କାର୍ଯ୍ୟାନ୍ତରେ ॥ ଆସ ବାପୁ ଆଗେ ଗାନ୍ଥି ରାଜାଘରେ । ହଏ ଆସି ବିଲମ୍ବେ କପିବେ ମୋର ପରେ ॥ ପଶ୍ଚାତେ ପୂଜାର ଦ୍ରବ୍ୟ ଆନ ଦିବ କନ । କିଞ୍ଚିତ ଅପେକ୍ଷା କର ମୋର ଯାଦୁମନ ॥ ନୃପସୁତ ବଲେ ଆମି ମାଲା ଗାଁଥି

ବସି । ଆଗେ ପୂଜାଦ୍ରବ୍ୟ ମୋରେ ଆଣିଦେଓ ମାସି । ମାଳିଆଣୀ ବଲେ ତୁମି ବୟସେ ଗୁଣ୍ଡ୍ୟାଳ । ଗାନ୍ଥି ନାପାରିବେ ତୁମି ଅତ୍ୟନ୍ତ ଚଞ୍ଚଳ । ରାଜପୁତ୍ର ବଲେ ମାସି ନା ଭାବନ୍ତ ମନେ । ଯେରୂପ ବଳିବେ ମାଳ ଗାନ୍ଥିବ ଯତନେ । କାରେ ପୁଷ୍ପମାଳ ଦେବେ କହ ଗୋ ଆମାଏ । ଗାନ୍ଥିଆ ରଖିବ ମାଳ ସତ୍ତ୍ୱର ହେଥାଏ । ରାଜାରାଣୀ ରାଜପୁତ୍ରୀ ଛତନେର ଖାଣ୍ଡରେ । ଗାଁଥିତେ ହଇବେ ବଳି ମାଗିଲ ବାଜାରେ । ଦ୍ରବ୍ୟ କିନିବାରେ ଯବେ ମାଳିଣୀ ଚଳିଲ । ରାଜାର କୁମାର ମାଳ ଗାଁଥିବେ ବସିଲ । ଗାଁଥିଲ ବିଚିତ୍ର ମାଳ ନାନାପୁଷ୍ପ ଦିଆ । ବିନାସୂତ୍ରେ ମାଳ ଗାଁନ୍ଥେ କନ୍ୟାର ଲଗିଣ । ଭିନସ୍ଥାନ କରି ପୁଷ୍ପ ଗାଁଥିଣ ଯତନେ । ବସିଣ ରହିଲ ତବେ ରାଜାର ନନ୍ଦନେ । ଇତିମଧ୍ୟେ ମାଳ୍ୟାଣୀ ଆଇଲ ତରାତରି । ପୁଷ୍ପ ଲଇଣ ଚଳିଲ ଯେ ରାଜ ଅନ୍ତଃପୁରୀ । ଅଭିନ୍ନମଦନ ବୋଲେ ଶୁଣ ମୋ ବଚନ । ଏ ପୁଷ୍ପ ଲଇଣ ଦେବେ ରାଜାର ସଦନ । ରାଣୀସ୍ଥାନେ ଏହିପୁଷ୍ପ ଲଣାଦେବେ ତୁମି । ରାଜକନ୍ୟା ଲାଗି ବିନାସୂତ୍ର ମାଳଖାନି ।. ଏତ-ଶୁଣି ମାଳିଣୀ ଯେ ଚଳିଲ ସତ୍ତ୍ୱରେ । ଉପନୀତ ହୋଇଲ ଗିଣ ରାଜା ଅନ୍ତଃପୁରେ । ରାଜା ରାଣୀ ସ୍ଥାନେ ପୁଷ୍ପ ଯୋଗାନ କରିଣ । ରାଜ-କନ୍ୟା ପୁରେ ପ୍ରବେଶିଲେକ ଆସିଣ । ରାଜକନ୍ୟା ଆଗେ ପୁଷ୍ପ ଦେଲେକ ମାଳିଣୀ । ମାଳିଣୀକି ଜିଜ୍ଞାସାଏ ନୃପତି ନନ୍ଦିନୀ । ଆଜକେନ ବିଳମ୍ବ ଯେ ପୁଷ୍ପ ଆଣିବାର । ମାଳିଣୀ ବଲିଲ ଦୋଷ କ୍ଷମାକର ମୋର । ଏକଲ ଜୀବନ ଆମି ଶୁନ ଠାକୁରାଣୀ । ପୁଷ୍ପ ତୋଳି ମାଳଗାନ୍ଥି ଆଣିବ ଆପନ । ସେକାରଣେ ବିଲମ୍ବ ହଇଲ ଏତକ୍ଷଣ । ଅପରାଧ କ୍ଷମାକର କରି ନିବେଦନ । ଏତ କହି ମାଳିଣୀ ଚଳିଲ ନିଜଘରେ । ପୁଷ୍ପ ଲଇଣ ବସେ କନ୍ୟା ପୀର ପୂଜିବାରେ । ଦେଖିଲ ବିଚିତ୍ର ମାଳଗାନ୍ଥୁ ବିନାସୂତ୍ରେ । ମାଳିଣୀରେ ଡାକିବଳି ଦଲିଲ

ଲୁଗରେ । ଶୀଘ୍ର ଆସି ଦାସୀ ମାଲିମାକେ ନିଲ ସାଥେ । ଚଳିଲ ମାଳିମା - ତବେ ଭବ ଜଗନ୍ନାଥେ । ନା ଜାନି କେମନ ସୃଷ୍ଟି ଗାନ୍ଥିଲ କୁମାର । କୋନ ଦୋଷ ଘଟିଲ ଯେ କନ୍ୟାର ଗୋଚର । ଏତଭାବ ମାଳିମା ଚଳିଲ କନ୍ୟାସ୍ଥାନ । ଜ୍ୱାହପ୍ୟେ ଡରେ ଚଳୁହପୂ କମ୍ପମାନ । ହାତଯୋଡ଼ି ଦାଣ୍ଡାଇଲ କନ୍ୟାର ଗୋଚରେ । ରାଜକନ୍ୟା ଦେଖିଯୂ୍ା ଜିଜ୍ଞାସେ ମାଲିମାରେ । ଶୁନ ଗୋ ମାଳିମା ଆମି ଜିଜ୍ଞାସି ତୋମାରେ । ଆଜ ମାଲ୍ୟକେ ଗ୍ରାନ୍ଥ ନେ କହନା ଆମାରେ । ଆର କେହୁ ନାହିଁ ମୋର ଆମି ଯେ ଆପନ । ଆମି ଗାନ୍ଥି ଆଛୁ ମାଲ୍ୟ ଶୁନ ଠାକୁରାଣୀ । ରାଜକନ୍ୟା ବଲେ ସତ୍ୟ କହ ଗୋ ଆମାରେ । ମିଥ୍ୟା କହିଲେକ ଶାସ୍ତି ହବ ଗୋ ତୋମାରେ । ମାଳିମା ବଳିଲ ଦୋଷ କ୍ଷମାକର ମୋର । କହିବ ସତ୍ୟବଚନ ତୋମାର ଗୋଚର । ରାଜକନ୍ୟା ବଲେ ଦୋଷ କ୍ଷମାକଲୁ ତୋରେ । କେ ଗାନ୍ଥିଲ ମାଲ୍ୟ ସତ୍ୟ କହ ଗୋ ଆମାରେ । ମାଳିମା ବଳିଲ ମୋର ଭଗିନୀ ତନୟ । ମୋର-ଘରେ ଆସିଆଛେ ହେଲ ହିନା ଛୟ । ଶିଶୁମତି ମାଲ୍ୟଗୁନ୍ଥି ନା ଜାନେ କଖନ । ଆମେ ଗ୍ରିହକାର୍ଯ୍ୟେ ଛିଲୁଁ ସେ କଲ୍ୟ ଗ୍ରନ୍ଥନ । ବାଲକ ବୟସେ ମାଲ୍ୟ ନା ଜାନେ ଗାନ୍ଥିନ । ଦୟାକରି ଅପରାଧ କ୍ଷମ ଠାକୁରାନ । ରାଜାର ନନ୍ଦନୀ ତବେ ଜିଜ୍ଞାସେ ହରଷେ । କିବା ନାମ ଧରେ ସେହୁ ରହେ କୋନଦେଶେ । ତାହାକେ ପୁଛିଯୂ୍ା ପୁନ କହିବ ଆମାଏ । ତବେ ପ୍ରତ୍ୟୟ ଯାବ ତୋହର କାଥାଏ । ଏତବଲି ପୁରସ୍କାର ମାଳିମାର କରେ । ଧନ୍ୟ ଧନ୍ୟ ବଲି ତାକେ ପର୍ଶଂସା କରେ । ହବ୍ୟବସ୍ତ୍ର ମାଲିମାରେ କରିଲେକ ଦାନ । ନିତ୍ୟ ମାଲ୍ୟ ଗାନ୍ଥି ସେହି ହବେ ମୋର ସ୍ଥାନ । ଏତବଲି ମାଳିମାରେ ବିଦାୟ କରିଲ । ଆନନ୍ଦେତେ ମାଲିମା ଯେ ନିଜଗ୍ରିହେ ଗେଲ । ରାଜ-ପୁତ୍ର ବଲେ ମାସି ଜିଜ୍ଞାସି ତୋମାରେ । କାରେ କାରେ ମାଲ୍ୟହଲେ

ଭୁମି ରାଜପୁରେ । ମାଲଣୀ ବଲେ ଯେ ଶୁଣ ବାବା ମୋର ବାଣୀ । ପୁଷ୍ପଲଯ୍ୟା ହୋଇ ଯଥ ଅଛେ ରାଜ ରାଣୀ । କେହୁ କହୁଁ ନା ବଳାଇ ଗେଲୁକନ୍ୟା ସ୍ଥାନ । ହଠାତେ ପଡ଼ିଲୁଁ ଆସି ଶୁନ ବିବରନ । ଦେଖିଯା ବଲାଇ ମାଇ କେ କୈଲ ଗନ୍ଧନ । ସତ୍ୟ କର କହ ଯଦ୍ଵ ରାଖିବ ଜୀବନ । ତଖନେ କହିଲୁ ତବେ ଭଗିନୀ ନନ୍ଦନ । ଆଜ ମାଇ ରାଜ-କନ୍ୟା ସେ କୈଲ ଗନ୍ଧନ । ତବେତ ଆନନ୍ଦ ହୟା ଜିଜ୍ଞାସିଲ ମୋରେ । ନାମ ଗ୍ରାମ କୋଥା ତୋର ପୁଛିଲ ଆମାରେ । ବଲି-ଲେକ ନତ୍ୟ ମାଇ ଗାନ୍ଥି ହବେ ଭୁମି । ଏତବଡ଼ ସଙ୍କଟେତେ ପଡ଼େଛିଲୁଁ ଆମି । ରାଜାର ନନ୍ଦନ ବଲେ ଶୁନ ଗୋ ବଚନ । ନାମ ଗ୍ରାମ ଆମି କାଲ କରିବ ଲିଖନ । ତାରେ ଲୟା ହବେ ଭୁମି ପୁଷ୍ପେର ଯୋଗାନେ । କି ବଲିବେ ପୁନରପି କହିବେ ଏଖାନେ । ହେନରୂପେ ନିଜକାର୍ଯ୍ୟେ ଯେ ଯାହାର ଗେଲ । କୋନ ରୁପେ ରାଜପୁଧ ର଼ଜନୀ ବାଞ୍ଚିଲ । ରଜନୀ ପ୍ରଭାତେ ଦେଖେ ରାଜାର ନନ୍ଦନ । ଶ୍ରୀ କବି କର୍ଣ୍ଣେତେ ଗାଏ ଯିରେର କଥନ ॥

ଓ ହୁା—ଦେଖ ଧାତା ବିଗୁର । କି ରୂପରେ କରନ୍ତି ଘଟ ସୁତର । ନିପଣ । ରଜନୀର ଶେଷେ, ମନର ହରଷେ, ସବ ନିତ୍ୟକର୍ମ ସାରି । ନିଜ ଗ୍ରାମ ନାମ, ଲେଖେ ଅନୁପାମ, ପତ୍ରିକା ହସ୍ତତେ ଧରି । ସବ ବିବରଣ, କରିୟା ପୁରନ ରାଜକନ୍ୟା ଫୁଲେ ହୋଇ । ମାଳିନୀ ତଖନେ, ଆନନ୍ଦିତ ମନେ ରାଜାର ପୁରେ ଗମିଲ । ଯାର ଦେଇ-ଛିଲ, ତାରେ ସମର୍ପିଲ, ହରଷ ମାଳିନୀ ନାରୀ । ଆନନ୍ଦିତ ମନେ ଚଲେ ଯେ ସେଖାନେ, ଯଥା ସେ ରାଜକୁମାରୀ । ମାଳିନୀ ଦେଖିୟା ଆନନ୍ଦିତ ହୟା, ସୁଶୀଲ ସୁନ୍ଦରୀ ବଲେ । ଏସ ଏସ ବଲି, ନିଜ ବାହୁ ତୁଲି, ରାଖିୟା ପ୍ରେମେର ଜଲେ । ମାଳିନୀ ଗୋ ମୋରେ କହନା ସତ୍ଵରେ, କିବା ନାମ ସେହି ଧରେ । କୋନ ଦେଶେ ଘର

କାହାର କୁମର, କ ବଳି କହେ ତୁମାରେ । ବଳିଲ ମାଳିମା ଶୁନ ମୋର ବାଣୀ, ସକଳ ଆଛେ ଲିଖନେ । ପଡ଼ ପାଠ କରି, ଶୁନ ଗୋ ସୁନ୍ଦରି, କେବା ନାମ କା ନନ୍ଦନ । ଏତେ ବଳିଯ୍ୟା ପୁଷ୍ପ ଦଲ ଲୟ୍ଯା, ଆନନ୍ଦେ ସୁନ୍ଦରି ଦେଖେ । ତାହାର ଭିତରେ, ଲିଖନ ଅକ୍ଷରେ, ସୁନ୍ଦରି ପଢ଼ିକା ରଖେ । ପଢ଼ ପାଠ କରି, ଜାନିଲ ସୁନ୍ଦରି, ନାମ ଗ୍ରାମ କୁଲ ସୀମା । ସହଜେ ପଣ୍ଡିତା ରଜାର ଦୁହିତା ଚତୁରି ରସିକା ରମା । ମାଳିଣୀର ଆଗେ, କହେ ଅନୁରାଗେ, କେହ୍ନ ଅଇଲ ଏ ଦେଶେ । କ ବେଶ ଧରିଯ୍ୟାଁ, କେମନ କରିଯ୍ୟା, ରହିଲ ତୋମାରେ ପାଶେ । କହ ଯୁକ୍ତି ମୋରେ, ଯେ ଆଛେ ତୋ ଘରେ କେମନ ଦେଖିବ ତାରେ । ଏଇକଥା ମୋର, ଉପୁଜେ ଅନ୍ତର, ବଲିଲ ତୋର ଗୋଚରେ । ମୋରେ ଲୁକଇଯ୍ୟା, ଚଲ ସଙ୍ଗେ ଲୟ୍ଯା, ତୋମାର ଘରକେ ଯାବ । କେମନ କୁମାର, ରସିକ ସେ ନର, ନୟନେ ତାକେ ଦେଖିବ । ମାଳିଆମା ବଲେ ଶୁନିଲେ ଭୂପାଳେ, ମୋର ପ୍ରାନ ବିନାଶିବେ । ଅନେକ ପ୍ରକାର, କରିବେ ଧିକ୍କାର, କଲଙ୍କେ ମଜ୍ଜିବ ସବେ । ମୋର ବୋଲ ଶୁନ, କହିବେ ବଚନ, ଯଦି ଇଚ୍ଛାକର ତାରେ । ସଖୀଗନନତେ, ଚଲ ହରଷିତେ ସ୍ନାନ ହେତୁ ସରୋବରେ । ତାରେ ସେହିଖାନେ, ଆନବ ସ୍ନାହାନେ ଦୁହେଁ ଦେଖେ ଦୁହାକାଙ୍କେ । ମାଳିମାର ଯୁକ୍ତି ମାନିଲ ଯୁବତି, ବଲିଲ ଯାହା ବିଶ୍ବରେ । ତବେ ସେ ମାଳିମା ଚଳିଲ ତକ୍ଷନ ଗ୍ରିହେ ହେଲ ଉପସ୍ଥିତ । ବିସ୍ତାରି କହିଲ, ସବ ଅବକଲ ଶୁନିଲ ତା ରଜ ସୁତ । ପ୍ରଫୁଲ୍ଲ ହ୍ରିଦୟେ, ଅତ୍ୟନ୍ତ ଉଲ୍ଲାହେ, ହଇଲେକ ସୁସଜ୍ଜିତ । କହେ କବିକଣ୍ଠି, ସୁଧାରସ ପୂର୍ଣ୍ଣି ସତ୍ୟପୀର ହକକତ ॥

ଉକ୍ତି ହ୍ରା—ରଜକନ୍ୟା ଶୁଣିଲା । ସଖୀ ସହସ୍ନାନେ ଆସଇ ବାଲା ।

ମାଲିମା ବଲଲ ଶୁଣ ନୃପତିନନ୍ଦନ । ସ୍ନାନହେତୁ ସରୋବରରେ କର ହେ ଗମନ । ରାଜାର ନନ୍ଦିନୀ ଆଜ ଦେଖିବାର ତରେ । ସ୍ନାନ ହେତୁ ସରୋବରରେ ଚଳିଲ ସତ୍ୱରେ । ତୁମାର ହସ୍ତରେ ଲିପି ପଢ଼ିଣ ସୁନ୍ଦରୀ । ମଦନେ ବିକଳ ସେହୁ ରାଜାର କୁମାରୀ । ଭରାକଣ ଯାଅ ତୁମି ରାଜାର ନନ୍ଦନ । ବିଳମ୍ବ ନାଁ କର ମାନ ଆମାର ବଚନ । ଉପନୀତ ହୋଇ ଗିଣ ରାଜ ସରୋବରେ । ରାଜାର ନନ୍ଦିନୀ ଅଛନ୍ତି ଜଳର ଭିତରେ । ରାଜାର ନନ୍ଦିନୀ ସ୍ନାନ କରନ୍ତି ପଶ୍ଚିମେ । ପୂର୍ବଘାଟେ ପ୍ରବେଶିଲ ରାଜାର ନନ୍ଦନେ । ମାଲିମା ଠାରିଣ କଥା ବଳଲ ଦୁହାଁରେ । ଦୁଜନେର ପରିଚୟ ହୋଏ ସରୋବରେ । ରାଜାର ନନ୍ଦିନୀ ଦେଖି ଅଭିନ୍ନମଦନେ । କାମଶରେ ଜର ଜର ହୋଇଲ ତତକ୍ଷଣେ । ସଖି ସମ୍ବୋଧିଣ ତବେ କହିଲ ବଚନ । ଶୁଣ ଆଗୋ ସଖି କି ଦେଖିଲୁ ବିଚକ୍ଷଣ । ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷେ ଦେଖିଲୁ କିବା ନଶୀର ସ୍ୱପନ । କିବା ରାତି କିବା ଦିନ ସ୍ଥିର ନୋହେ ମନ । ଯେମନ ସୁନ୍ଦର ନାମ ଅଭିନ୍ନମଦନ । ତେମନ ସୁନ୍ଦର ବିଧି କରିଲ ଘଟନ । ସେହୁ ରଙ୍ଗେ ଆଜ୍ଞ ଆଛି ସେହୁ ରଙ୍ଗେ ସେହୁ । ଆମି କି ବଲିବ ସଖି କହନା ନା ଯାଇ । ଏହାର କଟାକ୍ଷେ ପ୍ରାଣେ ବାଞ୍ଚିବେ କେ ଜନ । ଶରେଶର ମାରେନ୍ତି ଦେ ଗୁହାଁଲେ ମଦନ । ରାଜକନ୍ୟା ମନ ତବେ ହଇଲ ବିକଳ । ତାହାକେ ଦେଖିଣ ରାଜପୁତ୍ର ଯେ ଚଞ୍ଚଳ । କୂଲେ ଉଠି ଗଲେ ଦୁହେଁ ନିକେତନେ ଯାଏ । ପାଲଟି ପାଲଟି ପୁନଃ ପଥଖାନେ ଚାହେଁ । ନିଜ ନିଜ ଗୃହେ ତବେ ପ୍ରବେଶ ତଖନ । ଦୁହେଁ ଦୁହେଁ ଦେଖି ଦେଖି ହୋଇଲ ଅଚେତନ । ତଥାହେତେ ଘରେ ଗିଣ ଧରାଏ ପଡ଼ିଣ । ଚେତନା ପାଇଲ ପୁନ ଅଚେତନ ହୋଇ । ମାଲିମା ଚଳିଲ ତବେ କନ୍ୟାର ସଦନେ । ପୀରେର ହୁକୁମେ ଦ୍ୱିଜ କବିକଣ୍ଠ ଭଣେ ॥

ଓ୍ଡ଼୍ହା—ରାଜନନ୍ଦନେ ଦେଖି । ରାଜଜେମା କାମେ ହୋଇଲା ଦୁଃଖୀ ॥

ଏହିରୂପେ ରଜନୀ ପ୍ରଭାତ ହୋଇଲା ଆସି । ନଶୀ ଅନ୍ତେ ଦୁଇଜନ ନିଦ୍ରା କର୍ମେ ବସି ॥ ନିତ୍ୟକର୍ମ ସାରି ତବେ ଅଭିମନ୍ୟୁମଦନ । ପୁଷ୍ପ ତୋଳି ମାଲା ଜବେ କରିଲା ଗ୍ରନ୍ଥନ ॥ ମାଲା ଲୟା ମାଳିନୀ ଚଳିଲା ରାଜପୁରେ । ରାଜା ରାଣୀ ଫୁଲ ଲୟା ଯୋଗାଇ ସତ୍ୱରେ ॥ ରାଜ-କୁମାରୀର ପାଶେ ଚଳିଲା ସତ୍ୱର । ଫୁଲେର ଗନ୍ଧେ ଉଡ଼ିଲ ପ୍ରେମେ ହୃଦୟ ବିଭୋର ॥ ସମାଦରେ ରାଜସୁତା ପାଶେ ବସାଇଲ । ନୃପନନ୍ଦ-ନେର ସମାଚାର ଜିଜ୍ଞାସିଲ ॥ ବଲିଲ ମାଳିନୀ କନ୍ଦୁ ନା ଦେଖି ଉପାଏ । କେମନ ଲଭିବ ବଲ ସେହି ରସରାଏ ॥ ତାର ଲାଗି ହୃଦୟେ ଭେଦିଛେ ଅନୁକ୍ଷନ । ପ୍ରଖର କୁସୁମ ଶର ନିର୍ଦ୍ଦୟ ମଦନ ॥ ତାହାକେ ଆନିତେ ପାର ଯଦି ମୋର ପୁର । ଯା ଚାହିବେ ତାହା ଆମି ଦିବ ପୁରସ୍କାର ॥ ତାହା ଶୁନି ମାଳିନୀ ହଇଲ ପୁଲକିତ । ତାଡ଼ା ତାଡ଼ି ଗେଲ ଚଲି ଯଥା ରାଜସୁତ ॥ ତୋମାର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ବାପୁ ହଇଲ ପୂରନ । ଯାହା କହିତେଛି ଆମି ମନଦିଆ ଶୁନ ॥ ଆଜ ନିଶିଯୋଗେ ରାଜକନ୍ୟା ଘରେ ଯାବେ । ସ୍ୱଚ୍ଛନ୍ଦେ ତାହାର ସଙ୍ଗେ ମିଲନ ହଇବେ ॥ ଏହାଶୁନି ହରଷିତ ରାଜାର କୁମର୍ । ରନ୍ଧନ ଭୋଜନ ତବେ ସାରି ଆପନାର ॥ ନଶୀ ପାନେ ଚାହେଁ ତବେ ରାଜାର ନନ୍ଦନ । କତକ୍ଷନେ ହବେ ନଶୀ ମନେର ପୂରନ । ଏକଦଣ୍ଡ ଦୁଇଦଣ୍ଡ ଯୁଗ ପ୍ରାପ୍ତେ ମାନ । କତକ୍ଷନେ ଦେଖିବ ସେ ରାଜାର ନନ୍ଦିନୀ ॥ ଭାବିତେ ଭାବିତେ ସୂର୍ଯ୍ୟ ଅସ୍ତାଚଲେ ଗେଲ । ଦେଖି ଆନନ୍ଦିତ ରାଜକୁମାର ହଇଲ ॥ ରଜନୀ ଆଗତ ଦେଖି ରାଜାର ନନ୍ଦନ । ବହୁମୂଲ୍ୟ ବସ୍ତ୍ର ଅଙ୍ଗେ କୈଲ ପରିଧାନ ॥ ପୀରେର ହୁକୁମ ଦୁଆ ଜପେ ତତକ୍ଷନ । ତସବି ଲଇୟା କରେ ଅଭିମନ୍ୟୁମଦନ ॥ ମନ୍ତ୍ରଜୋରେ ଉପସ୍ଥିତ ରାଜକନ୍ୟା ପୁରେ । ଦେଖିୟା ସୁନ୍ଦରୀ ଅଙ୍ଗ ଢାକିଲ

ଅମ୍ବରେ ॥ ଇଙ୍ଗିତେ ସଖିଙ୍କେ ଜାନାଇଲ ତତକ୍ଷନ । ରାଜପୁତ୍ରେ ହିଲ ତବେ ବସିବେ ଆସନ ॥ ସୁବର୍ଣ୍ଣ ଝୁରିତେ ଜଲ ହିଲ ଯେ ରଖିତେ । ଆବର ଆନିଲ ପାଦ ଧୌତ ଯେ କରିତେ ॥ ଇଙ୍ଗିତେ କରିଯ୍ଯା ଦାସୀ ବଲେନ କୁମରେ । ଚରନ ଧୁଇଯ୍ଯା ବସ ଆସନ ଉପରେ ॥ ତବେ ରାଜପୁତ୍ର ବସେ ଚରନ ଧୁଇଁଆ । ଆସନ ଉପରେ ବସେ ଆନନ୍ଦିତ ହଯ୍ଯା ॥ କର୍ପୂର ତାମ୍ବୁଲ ଭରି ସୁବର୍ଣ୍ଣ ବାଟିତେ । ପାଠାଇଯ୍ଯା ଦିଲେନ ସୁନ୍ଦରୀ ସଖି ହାତେ ॥ ସଖୀର ପଶ୍ଚାତେ ଥାକି ବଲେନ ବଚନ । ଶୁନ ହେ ରସିକ କହୁ ମୋର ନିବେଦନ ॥ ଶୁନି ହରଷିତ ହଯ୍ଯା କର୍ମେର ଲିଖନ । ଧାତା ନିରୂପନ କେବା କରିବେ ଖଣ୍ଡନ ॥ ବାପ ମୋର ପନ କୈଲ କରିଯ୍ଯା ସଭାତେ । ସେ ପନ ରାଖିତେ ଯଦି ପାର ରାଜସୁତେ ॥ ତବେତ ଆମାର ସଙ୍ଗେ ହଇବେ ମିଲନ । ଏତେକ ଶୁନିଯ୍ଯା କହେ ଅଭିନ୍ନମଦନ ॥

ଉ୍ହାଂ—ଶୁନ ରାଜ ନନ୍ଦନ । ବିଭା ହବେ ପୂର୍ଣ୍ଣ କଲେ ମୋ ମନ ।

ଯେ ପନ କରିଛ ତାହା ବୋଲ ମୋର ଆଗେ । ସେ ପନ ପୂରିତେ ଆମି ଶୁନି ଚିତ୍ତଭାଗେ ॥ ରାଜକନ୍ୟା ବଲେ ତୁମି ବିଦ୍ୟାତେ ଜିନିଲେ । ତବେତ ବରନମାଲା ଦିବ ତବ ଗଲେ ॥ ଏତେକ ବିଚାର କରି ଆନନ୍ଦ ସେ କୈଲ । ନାନା ଶାସ୍ତ୍ର ଗ୍ରନ୍ଥକଥା ସବ ପ୍ରକାଶିଲ ॥ କୋନ ରୂପେ ରାଜପୁତ୍ର ନା ପାରେ ଜିନିତେ । ବଲେ ରାଜକନ୍ୟା ମାଲ୍ୟ ଦିବ କି ରୂପେତେ ॥ ଏମନ ବିଚାର କରେ ସଖୀଗନ ସନେ । ମନେ ମନେ ଭାବେ ତବେ ରାଜାର ନନ୍ଦନେ ॥ ବିଚାରିଯ୍ଯା ବିଧିମତ ରାଜାର କୁମର । କାମ ଶାସ୍ତ୍ର ବିଚାର କରିଲ ଆର ବାର ॥ କାମ ଶାସ୍ତ୍ର ନାହିଁ ପଢ଼େ ରାଜାର ନନ୍ଦିନୀ । ହାରିଲେକ ରାଜକନ୍ୟା ନା ପାରିଲେ ଜିନି ॥ ଶାସ୍ତ୍ରେତେ ହାରିଲ ଯଦି ପନ ପୂର୍ଣ୍ଣ ହୈଲ । ହାତେ ମାଲା ଲୁଇଲ ରାଜା

ପୁତ୍ର ଗଲେ ନ୍ଦ୍ଵଲ ॥ ଆମାରେ ହାସ୍ଗଲେ ଓହୋ ରାଜାର ନନ୍ଦନ । ଆଜ ହତେ ମୃତ ହଲେ ସମର୍ପି ଜୀବନ ॥ କୁମାରେର ଗଲେ ମାଲ ରାଜକନ୍ୟା ଦ୍ଵଲ । ଆନନ୍ଦତେ ସଖୀଗନ ଚୌଦିଗେ ବେଡ଼ିଲ ॥ ଗନ୍ଧର୍ବ ବିବାହ ତାରେ କୈଲ ସଖୀଗନ । ଆନନ୍ଦ ହଇଲ ତବେ ଅଭିନ୍ନମଦନ ॥ ପୁଷ୍ପବାସେ ପ୍ରବେଶ ହଇଲ କନ୍ୟାବର । ଆନନ୍ଦେ ବସିଲ ଦିବ୍ୟ ପଲଙ୍କ ଉପର ॥ ଦୁହାଁ ଦୁହେଁ ମୁଖ ଦେଖି ମୋହିତ ହଇୟା । ତାମ୍ବୁଲ ଭକ୍ଷନ କରେ ସ୍ଵଚ୍ଛନ୍ଦେ ବସିୟା ॥ ଦୁହାଁର ଇଙ୍ଗିତ ଯେ ବୁଝିଆ ସଖୀଗନ । ବାହିର ହଇୟା ତବେ ଯାଏ ତତକ୍ଷନ ॥ ସଖୀଗନ କୈଲ ଯଦ ବାହିରେ ଗମନ । ସମସ୍ତ ବୁଝିୟା ତବେ ରାଜାର ନନ୍ଦନ ॥ ଅଧରେ ଅଧରେ ଦୁହେଁ କରିଲ ଚୁମ୍ବନ । ଦୁଇ କରେ ଧରି କରେ ଗାଢ଼ ଆଲିଙ୍ଗନ ॥ ରତି ରସେ କାମଦେବ ସାଜିଲ ଆପନ । କଟିର ରସନା କରେ ସୁମଧୁର ଧ୍ଵନ ॥ ଦୁଇ ଭୁଜେ ଦୁଇଜନ କରିୟା ବନ୍ଧନ । ଉରଜେ ଉରଜ ଭିଡ଼ି ହଏ ସମ୍ମିଲନ ॥ ମଦନେର ପରାଭବ କରେ ଦୁଇଜନେ । ବାହିରେ ଉଠିୟା ଗେଲ ରାଜାର ନନ୍ଦନେ ॥ ସଖୀଗନ ଗିୟା ତବେ ପ୍ରବେଶ ହଇଲ । ବିଦାୟ ହଇୟା ତବେ ରାଜପୁତ୍ର ଗେଲ ॥ ଉପନୀତ ହୈଲ ଗିୟା ମାଲିନୀ ଭୁବନେ । ଆନନ୍ଦେ ରହିଲ ତଥା ଅଭିନ୍ନମଦନେ ॥ ଗିୟା ରାଜକନ୍ୟାବଲେ ବାପେର ଯେ ଆଗେ । ଆମାର ସଦୃସା ବର ମିଲିଲ ଯେ ଏବେ ॥ କନ୍ୟାର ବଚନ ଶୁନ ବୀରସିଂହ ରାଜା । ଆନନ୍ଦିତ ହୟା ପାତ୍ର ମନ୍ତ୍ରୀ ସର୍ବ ପ୍ରଜା ॥ ରାଜା ବଲେ ଶୁନ କନ୍ୟା ଆମାର ଉତ୍ତର । କୋଥା ତୋର ବର ଆଛେ ଆନ ତତପର ॥ ରାଜାର ବଚନେ ବର ଆନିଲେନ ତଥା । ଦେଖିୟା ହିର୍ଷରେ କନ୍ୟା ଦିବ ଯେ ସର୍ବଥା ॥ ବ୍ରାହ୍ମନ ପଣ୍ଡିତ ରାଜା ଆନି ସେହିଖାନେ । ବିଭା କରି ଦିଲ ରାଜା ଆନନ୍ଦିତ ମନେ ॥ ଆନନ୍ଦେ ରହିଲେ ରାଜପୁତ୍ର

ଗ୍ରହମାସ । ଆପନା ରାଜ୍ୟତେ ଯାବ କରିଲ ପ୍ରକାଶ ॥ କୁମାରିଂ ବଲେଲନ୍ତି କନ୍ୟାଶୁନ ମନନ୍ଦିୟ୍ୱା । ଆପନା ରାଜ୍ୟତେ ଯାଂବ ରାଜାକେ କହିୟ୍ୱା ॥ ଏତେକ କରିୟ୍ୱା ତବେ ଅଭିମନ୍ୟମଦନ । ରାଜାର ହଜୁରେ ଗିୟ୍ୱା ଦିଲ ଦରଶନ ॥ ଜାମାତାରେ ଦେଖି ରାଜା ଆନନ୍ଦ ହଇଲ । ମିଧୁର ସମ୍ବାଦ କଛୁ ପୁଚ୍ଛିଲେ ଲାଗିଲ ॥ କ କାରନେ ଏଲେ ବାବା କହନା ଆମାରେ । କୁମାର ବଲିଲ ଯାବ ଆପନା ରାଜ୍ୟରେ ॥ ହାଷ୍ଟି ଘୋଡ଼ା ଦିଲ କତ ଇନାମ କରିୟ୍ୱା । ଯାତ୍ରାକରି ଯାଏ କୁମାର ମନତେ ଭାବିୟ୍ୱା ॥ ହେନ ରୂପେ କତଦିନ ପଥ ଚଲି-ଗେଲ । ରତ୍ନାବତୀପୁରେ ଗିୟ୍ୱା ପ୍ରବେଶ ହଇଲ ॥ ସଖୀଗନେ ବଲେ କନ୍ୟା ସର୍ଧୀରେ ସର୍ଧୀରେ । ମାନସ ଆଛଏ ପୂଜା କରିବ ସତ୍ତ୍ୱରେ ॥ ଏତ ଶୁନି ସଖୀଗନ ଆନନ୍ଦ ହଇଲ । ପୂଜାର ଯତେକ ଦ୍ରବ୍ୟ ସେଖାନେ ଆନିଲ ॥ ସତ୍ୟପୀରେ ପୂଜା କରେ ରାଜାର ନନ୍ଦନୀ । ଚୌଦିଗେତେ ବେଡ଼ିୟ୍ୱା ବସିଲ ଚଉଖାମୀ ॥ ପୂଜା ସାଙ୍ଗେ ଶିରିନୀ ବାଣ୍ଟିଲ ଜନେ ଜନେ । ପ୍ରନାମ କରିଲ ସର୍ବେ ସତ୍ୟନାରାୟନେ ॥ ଶିରନୀ ବାଣ୍ଟିଲ ତବେ ରାଜାର ନନ୍ଦନେ । ସତ୍ୟନାରାୟନ ପ୍ରଭୁ ଆନନ୍ଦିତ ମନେ ॥ ହରି ହରି ଶବ୍ଦ ପୁନ କରିଲ ଯେ ଧ୍ୱନି । ହେନ ରୂପ ପ୍ରସାଦ ପାଇଲ ତତକ୍ଷନ ॥ ଏତେକ ଦେଖି ଡଗର କରିଲ ଗମନ । ଚନ୍ଦ୍ରହାସ୍ୟ ଆଗେ ଗିୟ୍ୱା କହିଲ ବଚନ ॥ ଶୁନ ଶୁନ ମହା-ରାଜା ଆମାର ଉତ୍ତର । ତୋମାର ରାଜ୍ୟରେ କଥା ଶୁନ ନୃପବର ॥ ଏକ ରାଜା ଏଲଇୟ୍ୱା ଆଲମ ନସ୍କର । ଚଢ଼ାଉ କରିଆ ଆସେ ତୋମାର ଉପର ॥ ଏତେକ ଶୁନିଆ ରାଜା ଭାବେ ମନେ ମନ । ଉପନୀତ ହୈଲ ଯଥା ଅଭିମନ୍ୟମଦନ ॥ ପିତାରେ ଦେଖିୟ୍ୱା ତବେ ଅଭିମନ୍ୟ ମଦନ । ଦଣ୍ଡବତ କରି ଭାବେ କରେକ ସ୍ତବନ ॥ ଶୁନ ଶୁନ ମହାରାଜ କରି ନିବେଦନ । ଅନେକ ଯେ ଦୁଃଖଦିଲ ଭାଇ ଗ୍ରହଜନ ॥

ଶିକାରେର ଛଲେ ମୋରେ ଲୟିଁ। ଗେଲେ ବନ। ଦୈବେର ନିବନ୍ଧ କଭୁ ନା ହୁଏ ଖଣ୍ଡନ॥ ପ୍ରବେଶ କରିଲ ଲୟା ଗହନ କାନନେ। ଘୋଡ଼ା ହୁଡ଼୍ ଗୁଲିଇଲ କଣ୍ଟକେର ବନେ॥ ଅନେକ ଯେ ଦୁଃଖ ହଲେ ଗୁରୁ ସହୋଦରେ। ଫେଲିୟା ଆଇଲ ପୁନଃ କୂପେର ଭିତରେ॥ ତାହାର ଭିତରେ ଆମି ରହିଲ ପଡ଼ିୟା। ସର୍ପୀରେ ନାରାୟଣେ ଉଦ୍ଧାର କରିୟା॥ ତାହାର ଚିପାଏ ଆମି ବାହାର ହଇଲୁ। ଫେରତେ ଫେରତେ ଏକ ମୁଲକେତେ ଚଲୁ॥ ବୀରସିଂହ ନାମେ ରାଜା ଆଛୟେ ତଥାୟେ। ବିବାହ ହଇଲୁ ଆମି ତାହାର ତନାୟେ॥ ଏତ ଶୁନି ମହାରାଜା ଆନନ୍ଦ ହଇଲ। ପୁତ୍ର ବଧୂ ଲୟା ସେଥା ନିଜ ଗ୍ରିହେ ଗେଲ॥ ଶୁନିଆ ତାହାରେ ମାତା ସକଲ ବଚନ। ମୃତ ଶରୀରେତେ ଯେନ ବାହୁଡ଼େ ପବନ॥ ଆନନ୍ଦରେ କୋଲାହଲ ବଜାର ଭୁବନେ। ପୁଷ୍ପବୃଷ୍ଟି କୈଲ ସବ ଯତଦେବ ଗଣେ॥ ସଓ୍ୟାଲକ୍ଷ ମହନ ରାଜା ଶିରୋମଣି ଆନିୟା। ସର୍ପୀରେ ପୂଜା କୈଲ ହରଷିତ ହୟା। ପାତ୍ର ମନ୍ତ୍ରୀଗନ ଧେନ ସଭା ଯେ କରିଲ। ଆନନ୍ଦେ ଶିରୋମଣି ତବେ ସବାକାରେ ଦିଲ॥ ଗୁରୁ ଜ୍ୟେଷ୍ଟପୁତ୍ର ତବେ ଆଇଲ ଡାକିୟା॥ ଅଭିମନ୍ୟୁମଦନ ସଙ୍ଗେ ମିଲନ କରିୟା॥ ହରି ହରି ଶବ୍ଦ କୈଲ ସଭା ସବ ଜନେ। ଆପନା ଆପନା ଗ୍ରିହେ ଗେଲ ହୃଷ୍ଟମନେ॥ ଶ୍ରୀକାନ୍ତ କଣ୍ଠେତେ ଗାଏ ପୀରେର ଚିପାଏ। ହରି ହରି ବୋଲ ଭାଇ ପାଲା ହୈଲ ସାୟେ॥ ଆନନ୍ଦ ସାଗର ହରି ବୋଲ ସଭାଜନ। ଦାତାର ମନକାମନା ହଇବ ପୁରନ।

ଅଭିମନ୍ୟୁମଦନ ପାଲା ହଇଲ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ

—*—

ମୁଦ୍ରାକର—ଶ୍ରୀ ଆନନ୍ଦଚନ୍ଦ୍ର ସାହୁ, ବିମଳା ପ୍ରେସ, କଟକ-୨

ବିଜ୍ଞାପନ

ପାଲା

ଷୋଳ ପାଲା [ବନ୍ଧେଇ]	ଟ	୪-୦୦
,, ,, [ଖୋଲା]	ଟ	୮-୦୦
ସତ୍ୟନାରାୟଣ ପାଲା (ରେବା)	ଟ	୦-୬୫
ଭ୍ରମରବର ପାଲା	ଟ	୦-୫୦
ରତ୍ନାକର ପାଲା	ଟ	୦-୫୦
ହର ଅର୍ଜୁନ ପାଲା	ଟ	୦-୫୦
ଶ୍ୱେତ ବସନ୍ତ ପାଲା	ଟ	୦-୫୦
ଶିବ ପଞ୍ଚାଳ ପାଲା	ଟ	୦-୫୦
ସତ୍ୟ ନାରାୟଣ ପୁଜାକଥା [ମଧୁ]	ଟ	୦-୫୦
ସତ୍ୟନାରାୟଣ ବ୍ରତପୁଜା	ଟ	୨-୦୦
ପାଲା ବନ୍ଦନା	ଟ	୦-୪୦
ବୃହତ୍ ପଟଳ	ଟ	୦-୪୦
ସ୍ୱରତ ପଟଳ	ଟ	୧-୦୦
ଚୌପଦୀ ମାଳା	ଟ	୧-୫୦
ଘଡ଼ିକ ଚୌପଦୀ	ଟ	୦-୭୦
ବଳୀ ଭେଟ	ଟ	୧-୦୦
ଗାୟକ ଘୋଡ଼ାଚଢ଼ା	ଟ	୦-୭୫
ଚଢ଼ଣ ପଟଳ	ଟ	୧-୫୦

ପ୍ରାପ୍ତି ସ୍ଥାନ—ଧର୍ମଗ୍ରନ୍ଥ ଷ୍ଟୋର
ଅଲିଶା ବଜାର, କଟକ-୨
ଫୋନ୍ ନଂ-୨୪୭୯୬

ସ୍ୱର୍ଗାରୋହଣ ପାଲା

(୧୬)

ନମେ ଗଣେଶ ବିଘ୍ନେଶ ଗିରିଜାନନ୍ଦନ ପ୍ରଭୋ ।
ମମ ବିଘ୍ନ ବିନାଶାୟ ଗଣାଧିପତୟେ ନମଃ ॥

ଦ୍ୱିପଦୀ । କବିକର୍ଣ୍ଣ ବୋଲେ ବାଣୀ, ବିଘ୍ନରାଜ ପାଦେ ଭଜି ସରସ୍ୱତୀ କରି ନିବେଦନ । ପଞ୍ଚଦଶ ପାଲି ହେବେ, ସ୍ୱର୍ଗଆରୋହଣ ହେବେ ବିଶ୍ୱ ଆଦି କରିବି ବର୍ଣ୍ଣନ । ୧ । ଶୁଣ ସାଧୁ ସଜ୍ଜନ, ପାଲିର ଗ୍ରନ୍ଥ ବର୍ଣ୍ଣନ ପ୍ରଥମେତେ ଜନ୍ମ ନାରାୟଣ । ଦ୍ୱିତୀୟେ ପଦ୍ମଲୋଚନ ମର୍ଦ୍ଦିଗାଙ୍ଗି ଜନ୍ମ ପୁନଃ ମର୍ଦ୍ଦିଗାଙ୍ଗି ବିଭାର କଥନ । ପଞ୍ଚମେତେ ବିଦ୍ୟାଧର, ଷଷ୍ଠେ ମଦନସୁନ୍ଦର ସପ୍ତମେତେ ସଦାନନ୍ଦ ହୟେ । ଅଷ୍ଟମେତେ ଫାଶିୟାର, ନବମେ ଗୁଡ଼ିଆ ଶଙ୍କର, ଦୁର୍ଜ୍ଜନସଂହାର ଦଶମେତେ କହେ । ହାରାଗନ୍ଧ ଏକାଦଶେ ଉଗ୍ରତାରା ଯେ ଦ୍ୱାଦଶେ, ତ୍ରୟୋଦଶେ ଗେଲି କାଠୁରିୟା । ଚତୁର୍ଦ୍ଦଶେ ଲଇକ୍ଷନ, (ତା) ପରେ ଅଭିମନ୍ୟୁମଦନ, ଷୋଡଶେ ସ୍ୱର୍ଗାରୋହଣ ହୋଇଲି ॥ ଏ ବିଧାନେ ଯେବା କରେ, କୋଟିଜନ୍ମ ଫଳ ତାରେ, ଆନମତେ ଫଳ ନାହିଁ ଘଟେ । ଶୁଣ ଭୂମି ସଜ୍ଜନ, ଷୋଳ ପାଲିର ବିଧାନ, ଛାନ୍ଦ ପଦ କହେ ଦ୍ୱିଜ ହୃଷ୍ଟେ ॥ ଦୁଇ ଏକୋଇଶ ଛାନ୍ଦ ପୟାର ଦ୍ୱିପଦୀ ବନ୍ଧ, ଆବର ଆଛୟେ ନାନାମତ । କବିକର୍ଣ୍ଣ କହେ ମୁଖେ ଶୁଣ ସଜ୍ଜ-ଜନ ସୁଖେ, ନାନା କବି କରିଆଛେ ଯତ ॥ ବୃତ୍ତ ପଦରେ ବ୍ୟାଖ୍ୟାନ ଛସହସ୍ର ପଦ ଜାନ ତାର ପରେ ତିନଶତ ଭେଦ । ଉଦ୍ୟାପନ ଯେଣୁ ଜାନେ ସେ ଅବା କହେ ବ୍ୟାଖ୍ୟାନେ ଆନ କହିଲେ ଫାଟି ଯାଏ ହୃଦ । ଉଦ୍ୟାପନର ବିଧାନ ତାହା ଶୁଣ ସଜ୍ଜନ । ସଙ୍କେତୋ

ଭଦ୍ରମଣ୍ଡଳ କର । ରକ୍ତବାସ ତାହେ ଦିଅ ରକ୍ତ ତୋଳା କରିଥା ଯେବା ବୁଦ୍ଧି ଶୂନ ହେଉଛୁ ଧରି ଯୋଗ ସବାରେ ଚୁଣ୍ଡୂଲ ଗୋବର୍ଦ୍ଧନ ଗାନ୍ଧିଭୂଲ୍ ସବାସେର ଶାନ୍ତି ଦେଉଥାନ୍ତି । ସର୍ବାଂସେର ଦୁଗ୍ଧ ଦିଅ ଘଟିତେ ପୂର୍ଣ୍ଣ କରିଆ ତାରପରେ ନୂତନ ବସ୍ତ୍ର ଦିଅ ॥ ଲକ୍ଷ୍ମୀ ନାରାୟଣ ରୂପ ସ୍ୱର୍ଣ୍ଣରଜତେ ନିର୍ମିତ ଆସନେର ଉପରେ ସ୍ଥାପନ । ନିଶାନ ଗାଡ଼ିଆ ତଥାୟ । ନୈବେଦ୍ୟ ଅଗ୍ରମିତା, ଅଳଙ୍କାରେ ପୂଜ ହୃଷ୍ଟମନ ॥ ପ୍ରତିଷ୍ଠା ବିଧାନ କରି ଦେବା ଦେବୀଗନ ॥ ବରି ସ୍ୱର୍ଗଆରୋହନ କଥା କରି । ନାରାୟନେର ବିଦାକେ, ଆହୁତି ଦିଯ଼ା ଅଗ୍ନିକେ ସର୍ବ ଦେବାଦେବୀଗନ ବରି ॥ ବ୍ରାହ୍ମନେ ଭୋଜନ ଦିଅ ଇଷ୍ଟ କୁଟୁମ୍ବେ ଡାକିଯ଼ା ହୃଷ୍ଟଚିତ୍ତେ କରାଯ଼ା ଭୋଜନ । କାମନା କନ୍ୟା ସକଲେ ବିଦାଯ଼ ଦିଅ ତଖନ ବୋଲେ ହରି ହରି ବୋଲ ସର୍ବଜନ ॥ ଯଜମାନକେ କଲ୍ୟାନ କରିଯ଼ାସେ ବିପ୍ରଗନ ଆନନ୍ଦେତେ ନିଜଘରେ ଯାଏ । ରଚିଯ଼ା ନ ପଦୀ ଛନ୍ଦ ପାଞ୍ଚାଲି କରିଯ଼ାବନ୍ଦ କବିକଣ୍ଠ ଏହୁ ରସେ ଗାଏ ॥

(ଭୂଦ୍ରା)—ଆହେ ଜନମାନ, ଆହେ ଯଜମାନ
ତୁମ୍ଭ ମନବାଞ୍ଛା ହେଉ ପୂର୍ଣ୍ଣ । ଘୋଷା ।

ନିଷ୍ଠେର ପୀତେତେ ହରି ବୋଲ ସଭାଜନ । ସ୍ୱର୍ଗ ଆରୋହନ ପାଲ କହିବ ଗାୟନ ତରଛନ୍ଦ ଗୀତ ଏହୁ ହୟାଛେ ଘଟନ । ତ୍ରିଶପାଞ୍ଚଟି ପଦ କରିବ ବର୍ଣ୍ଣନ ॥ ତା ପରେ ନ ଛାଡ଼ ଆହାର ତାପରେ ଚୌପଦୀ । ନାରାୟନ ନିପାତେ ଗାଇବ ନାରେ ଛନ୍ଦ ॥ ଓହେ ରେ ପାମର ମନ ଭୁଲେରେଲି କେନେ । ଚିତ୍ତ ମତ ଦେଓ ବାବା ଗୋବିନ୍ଦ ଚରନେ ॥ ରାମ ରଘୁନାଥ ନାମ କହ ଲୋର ମନ । ଯେ ନାମ ସ୍ମରନେ କରେ ବୈକୁଣ୍ଠେ ଗମନ ॥ ରାମ ନାମ ଛନ୍ଦ ଶୁନି ଯମଦୂର ଯାଏ । ରି ହସ୍ତିର ସର୍ବପାପ ଛାଡ଼ଏ ପାଲାଏ ।

ଗାଇଡେ· ଗାଇଡେ ପଦ ଯେଖାନେ ଥାକବେ । କଣ୍ଠେ ବସିଥ ମାଗୋ ପଦ ବଲେ ହବେ ॥ ଗାଇତେ ୨ ସବେ ପଦହିଁ ନା ପାଏ । ଗୀତେର ଯେ ଭଲ ମନ୍ଦ ଲଗେ ତୁମାର ପାଏ ॥ ତୁମି ଯାରେ କ ପାକର ସିଦ୍ଧ ହଏ କାମ । ଏହ୍ନି ପୂଜାସ୍ଥାନେ ପ୍ରଭୁ ନା ହଇବେ ବାମ ॥ ଯେବା ଅଲ୍କ୍ଷାନ କରେ ଏଖାନେ ଆସିଆ । ତାକେ ନବା-ରନ କର ଆସ୍ଥାନେ ବସିଆ ॥ ପ୍ରନମାମି ଗନପତି ଗଉରୀ ନନ୍ଦନ । ପ୍ରନମାମି ବାକ୍ୟଦେବୀ ଗୁରୁର ଚରନ ॥ ପ୍ରନମାମି ନାରାୟନ ଯୋଡ଼ କରି ହାତ । କୁମାର ମହିମା କହୁ କରିବ ବଖ୍ୟାତ ॥ ଯୁଗେ ଯୁଗେ ଅବତାର ଆପନ ହଇଲେ । କଲିଯୁଗେ ବୌଦ୍ଧରୂପ ଧାରନ କରିଲେ ॥ ହିନ୍ଦୁ ମୁସଲ-ମାନ ଦୁଇମାନେ ସର୍ବଜନ । ପ୍ରସାଦ ଲଇଯା ସବେ କରେନ ଗ୍ରହନ ॥ କଲିଯୁଗେ କରାମତ କରିବେ ଯାହାର । ପାଶ୍ଚାର ଗ୍ରିହତେ ଜନମିଲ ସତ୍ୟପୀର ॥ ମୁସଲମାନ ପୀରବୋଲେ ହିନ୍ଦୁ ନାରାୟନ । କରାମତ ଦେଖିୟା ପୂଜିଲ ସର୍ବଜନ । ଔରଙ୍ଗ ପାଶ୍ଚାର ଘରେ ଜନମ ହଇଲ । ଉଜିର ବେଟାକେ ମାରି ତାକେ ଖାଆଇଲ ॥ ପାଶ୍ଚାଇ ଯେ ଦଲବଲ କରିୟା ନିଧନ । କରାମତ ଯାହିର କରିଲେ ତତକ୍ଷନ ॥ ଉଜିର ପାଶ୍ଚା ଯେ ଯଖନ ଦୁଜନ ମାନିଲ । ଦୁନି-ଆତେ କରାମତ ଯାହିର ହଇଲ ॥ ବରୁନସହରେ ରାଜା ପଦ୍ମ ଯେ ଲୋଚନ । ଅପୁତ୍ରିକ ବୋଲ୍ଖା ହାଡ଼ ନା ଗୃହେ ବଦନ ॥ ସେ କାରନେ ରାଜା ରାମା ବୈଦ୍ୟନାଥ ଯାଏ । କ୍ରିପା କରି ନାରାୟନ ଦେଖାଦିଲ ତାଏ ॥ କାଲଆ ବସ୍ତର ଗାଏ ଛିଣ୍ଡ କାନ୍ଥା ଛିଲ । ଭୁଡ଼ିର ପିଞ୍ଜାର ହାତେ ରାଜା ସେ ଦେଖିଲ ॥ ନାରାୟନେ ବଲେ ତୁମି ଶୁନ ହେ ଦୁଜନ । କୁଥା ଗିୟେଛିଲ ତୁମି କହେର କାରନ । ॥ ରାଜା ବଲିଲିଏ ଛିଲୁ ଶିବ ପୂଜିବାରେ । ଅନେକ ଦୁଃଖେତେ ଶିବ ଦିଲ

ଷ୍ଟ୍ରବରେ ॥ ଫକୀର ବଲେନ ରାଜା ଶୁନ ହେ ବଚନ । ସତ୍ୟପୀରେ ଶୀର୍ଣ୍ଣିମାନ ହଇବେ ନନ୍ଦନ ॥ ରାଜା ବଲେ ଯାରେ ବର ଦିଲ ଶୂଲପାନ । ସେ ବର ଏଡ଼ଆ କେନ ପୀରେର ଶିରନୀ ॥ ଫକୀର ବଲେନ ନା ଶୁନିଲ ହଜକତ । ପଶ୍ଚାତେ ଶୁନବେ ଭୂମି ଯତ କାରମତ ॥ କତ ଦିନେ ରାଜାର ବେଟା ଜନମ ହୋଇଲ । ଦିବ୍ୟ ଲୋଚନ ବୋଲି ତାର ନାମ ରାଖାଇଲ କନ୍ଦୁଦିନ ତବେ ତାହାଁ ଗୁଜରିଯାଁ ଗେଲ । ଦିବ୍ୟଲୋଚନେକ ତବେ ବିଭା କରିଲ ॥ ବାଲି ସାରି ମଧୂଶଯ୍ୟା କରିଲ ଯଖନ । ମାୟାରୂପେ ନାରାୟନ ପ୍ରବେଶ ତଖନ ॥ ବ୍ୟାଘ୍ର ରୂପ ଦୟା ତାର ପ୍ରାନ ନିଲ ହରି । ମୃତଶବ ପଡ଼ିଆଛେ ସେଖାନେ ତାହାର ॥ ବାର୍ତ୍ତାପାୟା ରାଜା ତବେ ଧାଇୟା ଅଇଲ । ପ୍ରାନ ହରିଇବ ବୋଲି ବୈରାଗ୍ୟ ଜନ୍ମିଲ ॥ ସେହିକ୍ଷନେ ନାରାୟନ ଦୟା ତାରେ କରି । ଜୀବଦାନ ଦିଆ ପୂଜା କରିଲ ଯାହାର । ଯେମନି ରାଜାର ପୁତ୍ରେ ଦିଲ ଜୀବଦାନ । ତେମନିଏ ଯଜମାନେ କରିବ କଲ୍ୟାନ ॥ କବିକର୍ଣ୍ଣ ବିରଚିଲ ପୀରେର ହିଯାଏ । ଏକବାର କର ଦୟା ଫକୀର ଖୋଦାଏ । ସେଖାନତେ ଅନ୍ତର ହଇଲ ସତ୍ୟପୀର । ଚମ୍ପାବତୀ ନଗ୍ରେ ପୂଜା– କରତେ ଯାହର ॥ ଗଜେନ୍ଦ୍ର ରାଜାକେ ଦୟା ଆପନି କରିଲ । ପୁତ୍ରବର ଦିଅ ତବେ ଶିରନୀ ମାନିଲ ॥ ପୁତ୍ର ପାୟା ମହାରାଜା ପୂଜା ନାହିଁ କରେ । ଷଷ୍ଠୀଦିନ ରାତ୍ରେ ତବେ ରାଜା ପୁତ୍ର ମରେ ॥ ରାଜା ରାମା ଦୁଇଜନେ କ୍ରନ୍ଦନ କରିଲ । ସ୍ୱର୍ଣ୍ଣ ସିନ୍ଦୁକରେ ଭରି ଶ୍ମଶାନେ ପୁତିଲ ॥ କରାମତ ଯାହର କରତେ ନାରାୟନ । ଶ୍ମଶାନେକେ ଗିୟା ସେହି ବାଞ୍ଛାଏ ନନ୍ଦନ ॥ ରାଜାକେ ସେ ପୁତ୍ର ଦିଆ ବଲେନ ଫକୀର । ଘରେ ଗିୟା ପୂଜ ଭୂମି ଦେବ ସତ୍ୟପୀର । ରାଜା ପୁତ୍ରପାୟା ତବେ ଆନନ୍ଦ ହଇଲ । ସତ୍ୟନାରାୟନ ପୂଜା କଖନ ନା କଲ୍ୟ ॥ ଅଖୁନ–

କେ ଡାକ୍ୟା ମଢଗାଜୀ ନାମ ହଲ । ପୁତ୍ର ପାୟ୍ୟା ମହାରାଜା ଆନନ୍ଦ ହଇଲ ॥ ମନେତେ ଜାନିଲ ପ୍ରଭୁ ଦେବ ନାରାୟନ । ମର୍ଢଗାଜୀ ଲୟ୍ୟାଯାବ କକାଉ ଭୁବନ ॥ ରାଜା ଗୃହେ ରହ୍ୟା ପୁତ୍ର ନିଦ୍ରା କର୍ୟାଛିଲ । ଶନିମା କନ୍ୟାକେ ସେହୁ ସ୍ୱପନେ ଦେଖିଲ ॥ ଉଡ଼ପୁତ୍ର କରେ ପ୍ରାନ ନିରବଧି ଘରେ । ଭାବନ କରଏ ବାଚ୍ଛୁ ଦେବ ସତ୍ୟପୀରେ ॥ ଶଂନିମା କନ୍ୟାକେ ଆମି ଯଖନ ପାଇବ । ତବେ ନାରାୟନ ଆମି ତୁମେକେ ପୂଜିବ ॥ ବୀରବେଶେ ବାହାରିଲ ରାଜାର ନନ୍ଦନ । ତ୍ରିପଥ ଦେଖିୟ୍ୟା ବାଚ୍ଛୁ ଦାଣ୍ଡାଲ୍ୟ ତଖନ । କୁନ ଦେଶେ ଆଛେ କନ୍ୟା କୁନ ଦେଶେ ଯାବ । ରମନୀ ରତ୍ନକେ ଆମି କୋନ-ଖାନେ ପାବ ॥ ସେହିସ୍ଥାନେ କୁମରେ ଫକୀର ହଲ ଦେଖା । ଉଷା ସମ୍ଭାଷନ ଯେନ କଲ୍ୟ ଶସରେଖା ॥ କାହଁ ଯାଓ ମୁଝେ ବାବା କହ ଯାଞ୍ଚବାତ । ଭାଲ ହେଲ ତାହାସଙ୍ଗେ ହୈଲ ମୁଲାକାତ ॥ ସଲାମ କର୍ୟ୍ୟା କହେ ରାଜାର ନନ୍ଦନ । ଭାଲ ଏକ କନ୍ୟା ଆମି ଦେଖିଲୁ ସ୍ୱପନ । ତାହାର ଉଦ୍ଦେଶେ ଆମି ଯାବ ଦେଶାନ୍ତରେ । କୁନ୍ ପଥେ ଯାବ ଆମି ଭେଟିବ ତାହାରେ । ଫକୀର ବଲେନ ବେଟା ଯାଅ ଏହିପଥେ । ଶୁର କନ୍ୟା ପାବେ ତୁମ ଶନିମା ସହିତେ ॥ ହୁସିୟ୍ୟାର ହୟ୍ୟାଁ ବାବା ରାହାବରେ ଯାବେ । ଶଙ୍କଟ ପଡ଼ିଲେ ବାଚ୍ଛୁ ପୀରେ ସୁମରିବେ । ଦେଶେ ଦେଶେ କତ ଗେଲ ନଗରେ ନଗର । ଭାଲୁ ଦେଖ୍ୟା ଯୁଦ୍ଧ କରେ ପୀର ପାକାମ୍ବର । ୨୦ । କଠାଗାର ଗୁଟେ ବାଚ୍ଛୁ ଭାଲୁକେ ମାଇଲ । ରତ୍ନସିଂହ ରାଜା ରତ୍ନବଣ୍ଟ ବନ୍ଧ ହଲ ॥ କତଦିନ ରହ୍ୟା ତବେ ରାଜାର ନନ୍ଦନ । କକାଉ ସହରେ ଗିୟ୍ୟାଁ ହୈଲ ପ୍ରବେଶନ ॥ ଏକ ସୌଦାଗର ଆଛେ ସହର ମଧରେ । ଶନିମା କନ୍ୟାଏ ଆଛେ ତାହାର ମନ୍ଦିରେ ॥ କନ୍ୟାକେ ଦେଖିୟ୍ୟାଁ କୁମର ସେଖାନେ ରହିଲ । କୁପ ଭର ଟାକାଦିଆ ଶନିମା ଲଭିଲ ॥ କତ

ଦିନ ରହିଥା ନିଜ ଦେଶେତେ ଗମନ । ରାସ୍ତାବଟରେ ଏକ ରାଜା ମିଳିଲ ତଖନ ॥ ଆବେ ଯାବେ ବୋଲି କରେ ତର୍ଜ୍ଜନ ଗର୍ଜ୍ଜନ । ମର୍ଦ୍ଦଗାଜୀ ବୋଲେ ତୁମି ବଡ଼ାଇ ଦୁର୍ଜ୍ଜନ ॥ ଧନୁର୍ବାଣ ଧରିଥା ବୀର ଝଟକେ ଏକ ଶର । ରୁଧିରେ ଜର୍ଜ୍ଜର ହେଲ ଆଲମନସ୍ପର ॥ କାଟ କାଟ ବୋଲି କରେ ତର୍ଜ୍ଜନ ଗର୍ଜ୍ଜନ । ଧର ଧର ଡାକ ଛୁଟେ ରାଜା ସେନାଗନ ॥ ପୀରେର ହୁକୁମେ ହେଲ ଯୁଦ୍ଧ ଅନୁରାଗ । ଆଚମ୍ବିତେ ପ୍ରବେଶିଲ ଆସି ହାଜାର ବ୍ୟାଘ୍ର ॥ କେହି ଖଣ୍ଡି ନାହିଁ ଧରେ ବ୍ୟାଘ୍ରେର ପ୍ରତାପ । ବେଢିଲ ରାଜାର ପୁଷ୍ଟି ଅଜଗର ସାପ । ୩୦ । ପଟ୍ଟରୁ ମାଗେ ରାଜା ଦନ୍ତେତରନ୍ ଧରି । ଏକବାର ପ୍ରାନ ରାଖ ଶୁନ ହେ କଶୋଶି ॥ ମର୍ଦ୍ଦଗାଜୀ ବୋଲେ ଆମି ରାଜାର ନନ୍ଦନ । ବିଭାହୋଇୟା ଯାବ ଆମି ଆପନା ଭୁବନ ॥ ଅତଶୁନି ମହାରାଜ ଆନନ୍ଦ ହଇଲ । ଚଞ୍ଚଳା ଚପଳା ଦୁଇକନ୍ୟା ଦାନ ଦିଲ ॥ ଆସମାନେ ହୁକୁମେ କରିଲ ନାରାୟନ । ଗୁପତ ହଇୟା ବ୍ୟାଘ୍ର ସାପ ଗେଲ ବନ ॥ ରତ୍ନାବତୀ ସ୍ୱପ୍ନବତୀ ଚଞ୍ଚଳ ଚପଳ । ଚାରିକନ୍ୟା ଲୟା ଘରେ ପ୍ରବେଶ ହଇଲ । ଗଜେନ୍ଦ୍ର ରାଜାକେ ଦୟା କେଲ ନାରାୟନ । କରମାତେ ପୂଜିଲ ଯେ ଭନେ କବିକର୍ଣ୍ଣ । ୩୬ ।

ଉହ୍ନା—ସେ ଦୟାମୟ ପୀର । ଆତଙ୍ଗେ ଶନ୍ତେ ଯେ କରନ୍ତ ପାର ॥ ସେମାନେତେ ନାରାୟନ ଅନ୍ତର ହଇଲ । ଆନନ୍ଦେ ସେ କରାମାତ ଯାହିର କରିଲ ॥ ଭୈରବ ଦେଶେତେ ଆଛେ ନୃସିଂହ ରାଜନ । ପୁତ୍ରେର ଲାଗିୟାଁ ରାଜା ବଡ଼ାଇ ଭାବନ । ଏହିକାଲେ ନାରଦ ସେ ପ୍ରବେଶ ହଇଲ । ସତ୍ୟନାରାୟନ କାଛେ କହିତେ ଲାଗିଲ ॥ ନୃସିଂହ ରାଜାରେ ଦୟା କରିବ ଯଖନ । ପୁତ୍ରପାଇୟା ମହାରାଜା ମାନବ ଶିରିମି ॥ ନାରଦ ବଚନ ଶୁନି ସତ୍ୟନାରାୟନ । କାନନେ ବସିୟା କାନାୟ ପୁଲେର ନନ୍ଦନ ॥ ଜାଲବାନ ଦିୟା ତାକେ [illegible]

ରଖିଲ । ଅନ୍ତର ହୋଇଯାଇଁ ଟାରେ କଛୁଦୂର ଗେଲ ॥ ଶିମାର କରେତେ ଯାଏ ନୃସିଂହ ରାଜନ । ଅନ୍ତଃପୁରେ ଖବର ଯାଇଲ ଭ୍ରମଗନ । ରାମା ବୋଲେ ଶୁନ ରାଜା ବଚନ ଆମାର । ଆଜକାର ଶିକାରଟି ଆନ୍ୟା-ହବ ସାର ॥ ଶୁଭକ୍ଷଣେ ମହାରାଜା ଘରୁ ବାହାରିଲେ । ଘୋଡ଼ାର ଉପରେ ରାଜା ସଓ୍ୱାର ହଇଲ । ୯ । ପ୍ରଭୁର ଯେ ମାୟା ହୈଲ ରାଜା ନାହିଁ ଜାନେ । ଚଳିତେ ୨ ଶିକାର ନା ପାଏ କୋନଖାନେ ॥ ହେନକାଲେ ମହାରାଜା ହରିଣୀ ଦେଖିଲ । ମାର ମାର ବୋଲି ତବେ ଘୋଡ଼ା ଉଡ଼ାଇଲ ॥ ସେଖାନେତେ ହରିଣୀ ଯେ ଗୁପତ ହଇଲ । ସେହିଖାଟେ ବାଘମନ ଦେଖିତେ ପାଇଲ ॥ ରାଜା ସେ ବାଘକେ ପାୟ୍ୟା ଘରେ ଲୟ୍ୟା ଯାଏ । ରମାର ଗୋଚରେ ବାଘ ଦିଲେନ ଭୂପରେ ॥ ରମା ବୋଲେ ମହାରାଜା କେମନେ ଆନିଲ । ରାଜା ବୋଲେ ଆଗୋ ରମା ପ୍ରଭୁ ମୋରେ ଦିଲ ॥ ହେନମତେ କତଦିନ ଗୁଜରିୟ୍ୟା ଗେଲ । ଦ୍ୱାଦଶ ବରଷ ଯବେ ବାଳକ ହ ଇଲ । ଶିକାର କରେତେ ଯାଏ ରାଜାର ନନ୍ଦନ । ଫୁଲ ଦିୟ୍ୟା ବଇଲ କରିଲ ନାରାୟନ ॥ ରାଜା ରମା ନା ଦେଖିୟ୍ୟା କାନ୍ଦତେ ଲାଗିଲ । କତ-ଦିନେ ବାଘମନ ଚେତନା ବସିଲ ॥ ମହାଘୋର ଅରଣ୍ୟେତେ ପୁଅ ଚାହିଁ ପାଏ । ମନେ ଧ୍ୟାନ କରେ ସତ୍ୟନାରାୟନ ପାଏ ॥ ଧ୍ୟାନ-ମନେ ନାରାୟନ ପ୍ରବେଶ ହଇଲ । ବିଦ୍ୟାଧର ସଙ୍ଗେ ପ୍ରଭୁ ସମ୍ଭାଷନ ହୈଲ ॥ ବାଘ ବୋଲେ ଦୁଃଖେ କଣ୍ଠ ନାହିଁ ସ୍ଫୁରେ ବାମା । ଖୋଲି ଦେହରେ କନ୍ତୁ ପ୍ରଭୁ ଦିଲେନ ଶିରମା ॥ ଶିରମା ଖାଇଲ ତଖନ ଜଲହିଁ ପିଇଲ । ବିଦ ଧର ତାସ୍ଥିତେ ବନ୍ଧୁବଲ ଜାତ ହୈଲ ॥ ଠାକୁର ବୋଲେନ ବାଘ ଶୁନ ରେ ବଚନ । ସିଂହଲ ନଗରେ ତୁମେ କର ହେ ଗମନ ॥ ରାଜା କନ୍ୟା ସେହିସ୍ଥାନେ ହଇବେ ମିଲନ । ତାହା କଣ୍ଠ ତହିବେ ସେ

ମାଲ୍ୟାମି ଭୁବନ ॥ ଅତି କହି ନାବନ୍ଦନ ଅନ୍ତର ହଇଲ । ବିଦ୍ୟାଧର ସିଂହଳ ନଗରରେ ପ୍ରବେଶିଲ ॥ ସେହି ଦେଶେ ନଗାକୂଳେ ବସ୍ୟାଛେ କୁମରେ । ତାରାବନ୍ତି ନଜର ଯେ ପଡ଼ିଲ ବାହୁରେ ॥ ନୟନେ ନୟନେ କଥା ହୋଇଲ ଦୁଇଜନ । ହିଷ୍ଟକେ ଦେଖିଯା ଯେନ ରାଧା ଛନ୍ଦ ଛନ୍ଦ ॥ ମାଲାମି ଦୁଆରେ ପ୍ରବେଶିଲ ବିଦ୍ୟାଧରେ ଭୁଆହାତେ ଆଲେ ବାହୁ ଯାବ ରେ କୋଥାରେ ॥

ବ୍ରୁହା—କହ ବିଦେଶୀ ନର । କି କାରଣେ ଅସିଛ ମୋ ଘର ।

ମାଳମି ବଚନ ଶୁନି ରାଜାର ନନ୍ଦନ । କପଟ ନା ରଖି ସବ କହିଲ ବଚନ ॥ ଭୈରବ ଦେଶେତେ ଘର ରାଜାର ନନ୍ଦନ । ରୋଜଗାର କରିବା ଆଲୁ ତୁମାର ଭୁବନ ॥ ମାଳିମି ବଲିଲ ପୁତ୍ର କନ୍ୟା ନାହିଁ ମୋର । ଅମାର ମନ୍ଦିରେ ତୁମି ଥାକରେ କୁମର ॥ ଏକଦିନେ କୁମର ପୁଛିଲ ମାଲାମିକେ । ରାଜାର ମନ୍ଦିରେ ଫୁଲ ଦିଅ ତୁମି କାକେ ॥ ଏକଟି ଟୋ ଫୁଲହାର ଅମି ଗାନ୍ଥି ଦିବେ । ରାଜାର ବେଟିକେ ଦିଲେ ବହୁମୂଲ୍ୟ ପାବେ ॥ ଏମନ ବୋଲିଯା ଗୁନ୍ଥେ ଚିନା ଧୂନେ ହାର । ଚଟାଉ ଲେଖିଯାଁ ଫୁଲ କରିଲେ ତୈଆର ॥ ଫୁଲ ନିୟା ମାଲାମି କନ୍ୟାକେ ଯେ ଦିଲ । ଟମାଗ୍ନର ଖବର ସବ ଜାନତେ ପାରିଲ ॥ ଶୂନ୍ୟେ ଅସେ ଶୂନ୍ୟେ ଯାଏ କତଦିନ ଗେଲ । ସିନ୍ଧୁର ବିଛନା କରି କୁମରେ ଧରିଲ ॥ ବିଦ୍ୟାଧର କାନ୍ଦିଯା ଯେ ରାଜାଲୟା ଯାଯ୍ୱେ । ନାରାୟନ କି ପାତେ ଯେ କନ୍ୟା ଖବର ପାଏ ॥ ତାରାବନ୍ତି ବୋଲେ ପିତା ଶୁନ ହେ ବଚନ । ଯୁକେ ବିଭା ନାହିଁ ଦିଲେ ତେଜିବି ଜୀବନ ॥ ରାଜ ପାତ୍ର ମନ୍ତ୍ରୀଗନେ ବିଚାର କରିଲେ । ତାରାବନ୍ତି କନ୍ୟାକେ ଯେ ତାକେ ବିଭା ଦିଲ ॥ କତ୍ତି ଦିନ ବିଦ୍ୟାଧର ସେଖାନେ ରହିଲ । ତାରାବନ୍ତି କନ୍ୟା ଲୟା ବେଗେ ପ୍ରବେଶିଲ ॥ ନାରାୟନ ପୂଜା କଲି ଆପନା ମନ୍ଦିରେ । ସେହି ଦେଶେ ପୂଜେ ସବ

ଦେବ ସତ୍ୟପୀରେ ॥ ସେ ଦେଶେ ପ୍ରଚୁର ହୋଇଲ ସତ୍ୟନାରାୟନ ।
ଭଜେ କବକର୍ଣ୍ଣ ଦୟା କର ହେ ଆପନ ॥

ଡୁହା—ଆହେ ସୁଜ୍ଞନର ୨ । ଦେଖ କ କରୁଣା ପୀରଙ୍କର ।

ଅପୂର୍ବ ରଚିତ ଭୁମି ଶୁନ ସଭାଜନ । ହସ୍ତୀନାତେ ନାରାୟନ ପୂଜିଲ ଯେସନ ॥ ସପ୍ତଗ୍ରାମେ କରେ ଘର ଭାଗୀରଥି ତିରେ । ସାନନ୍ଦ ସ୍ୱନନ୍ଦ ମଦନ ତିନ ସୌଦାଗରେ ॥ ସୁମନ୍ତ କୁମନ୍ତ ଦୁଇ ଗୋଷ୍ଠି-ସୌଦାଗର । ମଦନ ଭାଇକେ ଗୁଡ଼ି ତାହାର ଗୋଚର ॥ ଜାହାଜ ଲଇଁୟା ଯେବେ ବେପାରେକେ ପାୟେ । ହିପା କର ସତ୍ୟପୀର ଦେଖାଦିଲ ତାୟେ ॥ ଉପହାସେ ନା ମାନିଲ ସାଧୁର କୁମର । ସେକାରଣେ ବନ୍ଧ ହୋଇଲ ଦ୍ୱାଦଶ ବତ୍ସର ॥ ସାନନ୍ଦ ସ୍ୱନନ୍ଦ ଯେବେ ବନ୍ଦିତେ ରହିଲ । ସୁମନ୍ତ କୁମନ୍ତ ଶିବ ପୂଜିବାରେ ଗେଲ ॥ ଦୟା କରି ନାରାୟନ ଦେଖା ତାରେ ଦିଲ । ଗାଛେ ଚଡ୍ୟ ଯାବ ଖ୍ରମ ମନ୍ତ୍ର ଶିଖାଇଲ ॥ ଗାଛେ ଚଡ଼୍ୟା ଯାବ ସ୍ୱାମୀ ସଙ୍ଗେ କ୍ରୀଡ଼ା କରି । କେହୁ ନା ଜାନିବେ କୋଥା ରହିବେ ଗୃଭୁଷା । ଯୁମନ ହଇୟା ତବେ କତଦିନ ଗେଲ । ଦୂର ଦେଶେ କୁନ୍ତଲାର ସ୍ୱୟମ୍ବର ଶୁନିଲ ॥ ବଟଗାଛେ ଚଢ଼ି ଯବେ ସଭା ଦେଖି ଯାବ । ତବେ ସେ ଫକାର ମାତ୍ର ପରୀକ୍ଷା ବୁଝିବ ॥ ଏକଥା ଶୁଣିଲ କାନେ ମଦନସୁନ୍ଦର । ଗାଛତେ ଲୁଚିୟା ରହେ କୋଟର ଭିତର ॥ ସେ ଗାଛ ଚଢ଼ି ଆ ଗେଲ ଛ ମାସର ପଥ । ଗଙ୍ଗା ଆନି-ବାରେ ଯେନ ଗଲେ ଭଗୀରଥ ॥ କତଦୂରେ ଗାଛ ରାଖି ସଭା ଦେଖି ଯାୟେ । ମଦନ ସୁନ୍ଦର ତବେ ତାର ପିଛୁ ଯାଏ ॥ କୁନ୍ତଲା କନ୍ୟା ଯେ ପୀରେ ମାଲା ଲୟାଁ କରେ । ମଦନସୁନ୍ଦର ଦେଖ୍ୟା ମାଲା ଦିଲ ତାରେ । ମନଦୁଃଖେ ରାଜା ତବେ ଗେଲ ତା ନଗର । କୁନ୍ତଲରେ ସଭା ଦିଲ ମଦନ ସୁନ୍ଦର । ଛବୁଡ଼ିର ଧୂର୍ତ୍ତ ଦୟା

ମଦନେ ବରିଲ । ମଧୁଶଯ୍ୟା କରିବାରେ ବର କନ୍ୟା ଗେଲ ॥ ମନେର ମରମ କଥା ସେଖାନେ ରାଖିଲ । ଅଞ୍ଚଲେ ଦେଖିଯ୍ଯା କାଥା ଗାଛେ ଲୁର ରୈଲ ॥ ସୁମନ୍ତ କୁମନ୍ତ ଗାଛ ଚଲାଇୟା ଯାଏ ॥ ମଦନ ସୁନ୍ଦର ଖବ୍ର ଜାନତେ ନା ପାଯ୍ୟେ ॥ କୁନ୍ତଲା ଜାଗିୟା ଦେଖେ ପାଖେ ନାହିଁ ପତି । ଆନବରେ ବୋଲେ ଆସି ଖବ୍ର ହେଲ ରାତି ॥ କନ୍ୟା ବୋଲେ ରାଜ ଗୁପ୍ତ କଥା ଯେହ୍ନ କହ୍ବ । ତବେ ଆମି ଜାନବୁ ଆମାର କାନ୍ତ ସେହ୍ବ ॥ କେହ୍ବ ନ କହିଲ କଥା ଗୁପତମରମ । ପିତାକେ କହିୟା ଗେଲ ସ୍ୱାମୀର ସଦନ ॥ ସେଦେଶ ରାଜାରକାଛେ ପ୍ରବେଶ ହୋଇଲ । ସେ ମଦନ ସୁନ୍ଦରକେ ରାଜା ଡ଼କାଇଲ ॥ ମରମେର କଥାକୈଲ ମଦନସୁନ୍ଦର । ଆନନ୍ଦେତେ କନ୍ୟା ଲୟ୍ଯା ଯାଏ ନିଜଘର ॥ ସୁମନ୍ତ କୁମନ୍ତ ଦେଖି ମନ ଛନ ଛନ । ସତ୍ୟପୀରେ ଯୁଦ କଛେ ପୂର୍ବର କଥନ ॥ ମନେ ଜାନି ସତ୍ୟପୀର ଉପନୀତ ହୈଲ । ଅଗଦେର ଜଡ଼ି ତାକେ ଖାଇବାରେ ଦିଲ ॥ ଖାଇୟା ମଦନ ତବେ ହଇଲ ଶଆନ । ପ୍ରବେଶ ହଇଲ ଯାଇ ବନ୍ଦଖାନା ସ୍ଥାନ । ନାରାୟନ ହୁକୁମେ ଦୁଷାଇ ଛୁଡ଼ିଦିଲ । ସେହ୍ବ ଯେ ଶଆନ ଦିୟା ବିଦାୟ କରିଲ ॥ ଶଆନ ଲଇୟା ନିଜ ଗୃହେତେ ଅଇଲ । ମଦନସୁନ୍ଦର କାଥା ଜାନତେ ପାରିଲ ॥ ରୋଦନ କରିୟା ଶଆନବଧ କାଛେ ଦିଯ୍ୟେ । ସତ୍ୟନାରାୟନ ପ୍ରଭୁ ଦୟା ଉପୁଜାଯ୍ୟେ ॥ ଭିଷା ମାଗିବାର ଛଲେ କୁନ୍ତଲା ଗୋଚରେ । ଶଆନେର ଖୁଦ ବାଟୀ ଭରି ଯାଚେ ତାରେ ॥ ନାରାୟନ ବୋଲେବେଟି ଶୁନ ଗୋ ବଚନ । ଖୁଦ ଦିକ ପୂଜ ତୁମି ସତ୍ୟନାରାୟନ ॥ ଦାସୀ ହାତେ ଦିୟା ଖୁଦ ବାଜାରେ ପାଠାଯ୍ୟେ । ମୁକୁତାର ମୂଳ ହୈଲ ପୀରେର କୃପାଯ୍ୟେ । ସେହ୍ବ ଦ୍ରବ୍ୟ ଲୟ୍ଯା ତବେ ଶୀଲିକେ ପୂଜିଲ । ପୀରେର ପ୍ରସାଦ

ଶଙ୍ଖାନେର ମୁଖେ ଢାଲ ॥ ପ୍ରସାଦ ମାଇସ୍ବା ପକ୍ଷୀ ହାଇଲ ମଦନ ॥ ସେ ଦେଶେ ପ୍ରକାଲ ସର୍ବେ ପୀରେ ର ଚରନ ॥ ସେହ୍ନି ଦନେ ସେହ୍ନି ଦେଶେ ହଇଲ ପ୍ରଚୁର । କବକର୍ଣ୍ଣ ବୋଲେ ମୋର ଦୟା କର ପୀର ॥

ଶୁଦ୍ଧ—ଭଜ ସତ୍ୟପୀର । ସଂକଷ୍ଟ କରିବେ ସେ ଉଦ୍ଧାର ॥ ନିପଦୀ—ଶୁନ ବାବା ସଭାଜନ, ଏଇମତେ ନାବ୍ରୟନ ସଂସାରେତେ ହାଇଲ ପ୍ରଗ୍ରର । ଦୃଢ଼ ଚତ୍ତେ କର୍ଣ୍ଣେ ଶୁନ, ମନୋରଥ ହାବେ ପୂର୍ଣ୍ଣ ସର୍ବସିଦ୍ଧି ହାଇବେକ ଆର ହେ । ୧ । ସେହ୍ନି ଦେଶେତେ ମଦନ ଭ୍ରାତାକେ ବୋଲେ ବଚନ ଆମି ଯାବା ବଦେଶେ ଫେରିୟା । ସୁମନ୍ତ କୁମନ୍ତ ଶୁନ କହ୍ହତେ ଲଗିଲ ପୁନ ମଳିନ ଯେ ବଦନ କରିୟା ହେ । ସାନନ୍ଦ ବୋଲେ ବଚନ ଶୁନ ରେ ବାବା ମଦନ କେନ-ମତେ ବଧିବ ତାହାରେ । ମଦନ ବୋଲେନ ଆର ତମ୍ବାର ପେଟାରା କର ଭାସିୟା ଗଙ୍ଗାର ମଧ୍ୟରେ ହେ । ୩ । ତମ୍ବାର ପେଟାର ତାତେ ଦୁଇକନ୍ୟା ଭରି, ଭାସାଇୟାଁ ଦାଲ ଗଙ୍ଗାଜଲେ । ସ୍ନାନ କରି ଘରେ ଏଇ ଦୁଇକନ୍ୟା ଭାସିୟା ଗେଲ, ପେଟାରତେ ନାରାୟନ ବୋଲେ ହେ । ୪ । ତାହା ଜାନ ନାବ୍ରୟନ, ଖୁଲିୟା ଦାଲ ବନ୍ଧନ ସେହ୍ନି ସ୍ଥାନେ ଅନ୍ତର୍ଦ୍ଧାନ ହେଲ । ସେ ଦେଶେ ରାଜା ଦେଖିଲ, ଦୁକନ୍ୟାକେ ଲୟାଗେଲ, ରାଜା ଅନ୍ତଃପୁରେତେ ରାଖିଲ ଲେ । ୫ । ଏକଦିନେତେ ଅବୃଲ, ରାଜାର ପାଶେ ବଲିଲ, ବ୍ରତ ପୂର୍ଣ୍ଣ ହାବେ ଯବେ ମୋର । ରାମ୍ନା ହବ ତବେ, ଦାରୋଗାର ପଦ ଦେଓ କାମ ହେ । ୬ । ଶଙ୍ଖ ମନୋହର ଘାଟ, ଦଲିତ ଖରଚ ଫେଟ, ଯତଜନ ଆସେନ ବେପାରୀ । ଯବେ ଲୟେ ଘାଟ କଡ଼ି, ଗୁଡ଼ୁୟାଦୟେ ଆଗବଢି, ଏମନତେ କତଦିନ କରି ହେ । ୭ ! କତଦିନ ଗତହେଲ, ସାନନ୍ଦ ବର୍ଦ୍ଧନ ଏଲ ସେହ୍ନି ଘାଟେ ନଉକା ଲଗାୟେ । ସୁମନ୍ତ

କୁମନ୍ତ ଦେଖି ମନେ ହୋଇଲ ବହୁ ଦୁଃଖୀ ଧାଇଁଗିଯା କହିଲ
ରାଜାଏ ହେ । ରାଜାକେ କହିଯା ତାରେ, ବନ୍ଦକେଲ କାରାଗାରେ
ଦେଶେ ଥିଲ ମଦନସୁନ୍ଦର । ସ୍ୱପନ ଦେଖିଲ ବନ୍ଧ ଭାଙ୍ଗ ପୁନ
ପୁନ କାନ୍ଧ ସ୍ୱଦେଶେତେ ହଇଲ ବାହାର ହେ । ୯ । କୁନ୍ତଲା
ବୋଲେନ ତାରେ ଗର୍ଭ ହଇଯାଛେ ମୋରେ, . ଏକଲା କେମନେ
ରି ହେ ଥାକ । ପୁତ୍ର ହୋଇଲେ ନାମ ତାର ସଦାନନ୍ଦ ହବେ ଆର,
କନ୍ୟା ହୋଇଲେ ନାମ ଶଶିମୁଖୀ ହେ । ୧୦ । ଆମାର ବିଲମ୍ବ ହୋଇଲେ
ଉଦ୍ଦେଶେ ପଠାଅ ଭାଲେ ଲେଖିଲେନ ଏକ ଜୟପତ୍ରେ ।
କୁନ୍ତଲାକେ ଦିଯା ଗେଲ, ଉଦ୍ଦେଶ କରି ଲାଗିଲ ଅରନ୍ଧନ-ନଗର
ପ୍ରଭାତେ ହେ । ୧୧ । ନଉକା ସାଜିଯା ଗେଲ ସେହି ଘାଟେ
ପ୍ରବେଶିଲ ସୁମନ୍ତ କୁମନ୍ତ ତାକେ ଦେଖି । ରାଜାକେ କହିଲେ ଗିଯାଁ,
ବନ୍ଧନେ ତାକେ ରାଖିଯା, ଆନନ୍ଦେ ରହେ ଦୁଇସଖୀ ହେ । ୧୨ ।
ଦେଶେ ପୁତ୍ର ଜନମିଲ, ସଦାନନ୍ଦ ନାମ ହଲ କତଦିନ ପାଠ
ପଢ଼ାଇଲ । ପୁତ୍ର କରେ ଜିଜ୍ଞାସେନ, କୁଥା ଆମାର ପିତୃଗଣେ, ଅତ
ଶୁନ ଜୟ ପତ୍ର ହଲ ହେ । ୧୩ । ପତ୍ର ପାଠ କୈଲ ଯବେ ସମାଚାର
ପାଏ । ତବେ, କୁନ୍ତଲୋକେ ବଲେନ ବଚନ । ପିତାର ଉଦ୍ଦେଶେ ଯାବ
ଯବେ ଗୋ ପିତାକେ ପାବ, ତବେ ତୁମାର ବଚନ ସେବନ ହେ ।
କୁନ୍ତଲା ବୋଲେ ବଚନ, ବିପତ୍ତି ପଡ଼ିଲେ ଧନ ସୁମରିବ ଦେବ
ସତ୍ୟପୀରେ । ଉଠିଯା ସେ ସଦାନନ୍ଦ, ମନେତେ ହଯେ ଆନନ୍ଦ
ସାତବାର ପ୍ରନାମ ସେ କରେ ହେ । ୧୫ । ନଉକାଯେ ଚଲେ ଗେଲ
ସେହି ଘାଟେ ପ୍ରବେଶିଲ, ସୁମନ୍ତ କୁମନ୍ତ ତାହା ଶୁନି । ଜିଜ୍ଞାସା
କରେନ କାଛେ ଘର କୁନ ଦେଶେ ଆଛେ, ମାତା ପିତା ନାମ କହ
ଜାନି । ୧୬ । ସଦାନନ୍ଦ ବୋଲେ ଆର, ପିତା ମଦନସୁନ୍ଦର,
ମାତାର ନାମ କୁନ୍ତଲା ସୁନ୍ଦରୀ । ପିତାର ସୋଦର ଜାନ, ସାନନ୍ଦ

ଖାନ୍ଧ. ପୁନ, ତାରଙ୍କରେ ଉଦ୍ଦେଶ ଟୋ କର । ୧୭ । ପ୍ରତନା
ରାକ୍ଷସୀ ଚ୍ଚେନ ବିଷ୍ଟୁକେ ମାରତେ ପୁନ, ନେତମତେ ଧ୍ୟାନ୍ତୁନ
କୁନ୍ତି । ରାଜାକେ କହ୍ନିଲ ଗିଯ୍ୟା ଯ୍ୟାକେ ଶୁଲ ଚଢାଇୟ୍ୟା, ବ୍ରତ ପୂର୍ଣ୍ଣ
ହଇବେ ଯୁବନ୍ତି ହେ । ୧୮ । ରାଜା ଶୁନ ଆଜ୍ଞା ଦିଲ ଗ୍ରୁପ୍ତ୍ୟାଲେ
ଧରିୟ୍ୟା ନିଲ ଶୂଲ ଦିତେ ଆଜ୍ଞା ଦିଲ ତାୟେ । ଶୂଲକାଷ୍ଟ
ଯବେ ଦେଖନ ବାନ୍ଧାରଲେ ଶମଶାନ ଧ୍ୟାନ କଲେ ସତ୍ୟପୀର
ପାୟେ ହେ । ୧୯ । ସତ୍ୟପୀର ମନେ ଜାନ ଏ ରାଜାବେଟାକେ ପୁନ
ଯବେ ଆମି ବନ୍ଧ କରାଇବ । ତବେ ଆମାର କରାମତ, ଏଦେଶେତେ
ହବେ ଖ୍ୟାତ ମହିମା ଶୁନୟ୍ୟା ପୂଜା ଦିବ ହେ । ୨୦ । ରାଜାବେଟି
ଦେଖି ପାୟେ ଶୂଲକାଷ୍ଟ ଲୟ୍ୟା ଯାୟେ ଧାଇଁଗିଯ୍ୟା କହିଲ ଚିତାରେ ।
ଯ୍ୟାକେ ଆମି ବନ୍ଧ ହବେ ନା ହଲେ ମରବ ତବେ, ଫିରାଇୟ୍ୟା ଆନ
ହେ ତାହାରେ ହେ ।୨୧। ରାଜା ଫିରାଇ ଆନିଲ ବସର ଉତ୍ସବକୈଲ
ନାମ୍ ଗୋବ ସମର୍ପଣ କର । ବନ୍ଦଶାଳେତେ ମଦନ ନାମ ଗୋବଶୁନ
କାନ ବୋଲେ ଆମି ସଙ୍କଟ ଉଦ୍ଧାର ହେ ॥ ନାରାୟନ ବିପା ହୈଲ
କୁମନ୍ତ ସୁମନ୍ତ ଗେଲ ରାଜାର ବଲେନ ଦୃଢ଼ବାଣୀ । ଆମାର ବ୍ରତ
ପାରିଲ ପୁବ ଆମାର ବନ୍ଧ ହୈଲ ସ୍ୱାମିକେ ଛାଡ଼ୟ୍ୟାଦେଓ ତୁମି ।।
ରାଜା ଶୁନ ଆଚମ୍ବିତ ଛାଡ଼ୟ୍ୟାଦିଲ ଈଶ୍ୱରତ ବେଟି ସମର୍ପିୟ୍ୟା ଦିଲ
ତାହେ । ସୁନନ୍ଦ ବନନ୍ଦ ଗେଲ ସୁମନ୍ତ କୁମନ୍ତ ନିଲ ଆନନ୍ଦତେ
ହୁଲହୁଲୀ ଦିୟେ ହେ । ୨୦ । ମଦନସୁନ୍ଦର ଏଲ ସଦାନନ୍ଦ ସଙ୍ଗେ
ନିଲ ରୂପାବନ୍ତି ନୈକା ଆରୋହନ । ଜୟ ଜୟ ଶବ୍ଦକର ପ୍ରବେଶ
ଆପନା ପୁଷ୍ପ ପୂଜିଲେକ ସତ୍ୟ ନାଗାଗନ ହେ । ୨୫ । ସେ
ଦିନୁତେ ନାରାୟନ ପୂଜିଲ ସବଂସ ଜନ ପୃଥିବୀତେ ହଇଲ ପ୍ରଚ୍ଚର ।
ରଚୟ୍ୟା ବିପଦୀ ଛନ୍ଦ ପାଞ୍ଚାଲି କରୟ୍ୟା ବନ୍ଧ ଭନେ କବିକର୍ଣ୍ଣ ରସେ
ସାର ହେ । ୨୬ ।

ଶୁଦ୍ଧା—ଦେଖ ପୀରଙ୍କ ସାଧୁ । ବନ୍ଦିଶାଳେ ରଖି କରନ୍ତି ବାଧା ॥

ନିସ୍ତେର ପୀରତେ ହରିବୋଲ ସର୍ବଜନ । କେମନ ହୟ ଶୁନ ପୀରେର କଥନ ॥ ସିଂହଲ ନଗରେ ରାଜା ବିକ୍ରମ ରାଜନ । ସଦାନନ୍ଦ ସଙ୍ଗେ ମୈତ୍ର ବାନ୍ଧିଲ ଆପନ ॥ ସଙ୍କେତ ରଖିଲ ଯାର ପୁତ୍ର ଆଗୁ ହବେ । ଖବର ନା ହଲେ ବାରମ୍ବାର ସଜାପାବେ ॥ ସଦାନନ୍ଦ ପୁତ୍ର ନାମ ହୈଲ ଜୟାନନ୍ଦ । ଖବର ନା ହଲ ମୈତ୍ର ହଇଲ ଦ୍ୱନ୍ଦ ॥ ଖବର ନା ପାୟେ ଯାର ବିକ୍ରମ ରାଜନ । କୋପେତେ ରାଖିଲ କାରାଗାରେତେ ବନ୍ଧନ । ୫ । ତାର ପୁତ୍ର ଜୟାନନ୍ଦ ଖବର ଶୁନିଲ । ରାଜାର ସମ୍ମୁଖେ ଗିୟା ଜୁହାର କରିଲ ॥ ରାଜା ବୋଲେ କେନ ବାଛୁ ଆଇଲ ଏଖନ । ତୋର ବାପ ନା ହଲ ପୀରେର ସିଂହାସନ ॥ ଯବେ ପୀର ସିଂହାସନ ଆନହବେ ମୋରେ । ତବେ ତାକେ ଛାଡ଼େ ହବ ପୁନରେ କୁମରେ ॥ ଜୟାନନ୍ଦ ବଲେ ଆମି ଦୂରଦେଶେ ଯାବ । ସତ୍ୟପୀର କୃପା ହଲେ ପିତା ଉଦ୍ଧାରିବ ॥ ଅତେକ କହିୟା ବାଛୁ ବିଦେଶେତେ ଯାଏ । ଦେଶେ ଦେଶେ ସିଂହାସନ ଖୁଜିୟା ବେଡ଼ାଏ । କତଦିନେ ପ୍ରବେଶିଲ ଫାଶିଆର ପୁର । ରଙ୍ଗଲତା ନାମେ ବେଶ୍ୟା ଆଛେ ତାର ଘର ॥ ମନୋହର ଫାଶିଆର ନାମ ହଲ ତାରେ । ବେଶ୍ୟା ତାର ବିଦେଶୀକେ ଅଙ୍ଗ ହଆ ମାରେ ॥ ଏମନ୍ତ ସମୟେ ଜୟାନନ୍ଦ ପ୍ରବେଶିଲ । ରଙ୍ଗଲତା ହାତ ଧରି ଘରେ ଲୟା ଗେଲ ॥ ରଙ୍ଗଲତା ଦେଖେ ତାକେ ବନ୍ଧିଲ ହଇଲ । ମାଲ ହୟା ମରମେର କଥା ସେ କହିଲ ॥ ନାରାୟନ ଧିଆଇୟା ସେଖାନୁ ଫେଲିଲ । ଗଙ୍ଗାର ଧର୍ମ ଘାଟରେ ଯାଇୟା ମିଳିଲ । ତପସ୍ୟା କରିତେ ବାଛୁ ସେଖାନେ ବସିଲ ॥ ଗଙ୍ଗାନାରାୟନ ବୋଲି ମନେ ସୁମରିଲ । ଗଙ୍ଗାଦେବୀ ସୁପ୍ରସନ୍ନ ହଲେ ତାକେ ବର ॥ ପୀର ସିଂହାସନ ଲେଇଆଇନା ନଗର । ସତ୍ୟ ନାରାୟନପ୍ରଭୁ ହୟା ତାକେ କର ॥ ହୁକୁମେ ପାଠାୟା ହଲ ହନୁମାନବୀର

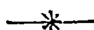
ଆରେ ବେଟାମାନେ ଲଜ୍ଜା ବନ୍ଧ ହୋଇଁ ଯାବ । ଗଲକାଠା ଫାଶିଆର
ଦେଶ ନା ମାଡ଼ିବ ॥ ଜୟାନନ୍ଦ ହୁକୁମେଟେ ହନୁମାର ବୀର ।
ଶୀଘ୍ର ହୋଇ ଚଲେ ବେଟା ଆପନା ମନ୍ଦର । ୨୦ । ଗଲକଠା ଘର
ବଂଶ କୋଣର ଅନ୍ତର । ହନୁମାନବୀର ରଖାଇ ଚଲେ ତାର ଘର ॥
ପ୍ରବେଶ ହଇଲ ଯେବେ କନ୍ୟାର ସଦନ । ଫାଶିଆର ଦେଖି ତାରେ
ମନ ଛନ୍ନ ଛନ୍ନ ॥ ରଙ୍ଗଲତା ବୋଲେ ସ୍ୱାମୀ ଆମାର କଥା ଶୁନ ।
ବିମାନ ଚଢ଼ିଆ ଯାବ ତୁମର ଭୁବନ ॥ ବିମାନ ଉପରେ ଯେବେ
ସଓୟାର ହଇଲ । ଗଲ କଠା ବଂଶ ତବେ ସର୍ବନାଶ କୈଲ ॥
ଅଗ୍ନିତେ ଦହନ କୈଲ ଫାଶିଆର ପୁର । ଦ୍ରବ୍ୟଲୟା ଚଲେ
ଯଥା ହନୁମାନବୀର । ୨୫ । ବିଭ ହୋଇ ପଥେ ଚଲେ ଆପନା ଭୁବନ ।
ପ୍ରବେଶ ହଇଲ ଯଥା ବିକ୍ରମ ରାଜନ ॥ ପୀର ସିଂହାସନ ଦୋଇ ପିତା
ଉଠାଇଲ । ବିକ୍ରମ ଯେ ସତ୍ୟନାରାୟନ ପୂଜା କୈଲ । ନାରାୟନ
କୃପାତେ ରାଜାର ପୁତ୍ର ହୈଲ । ସଦାନନ୍ଦ ଜୟାନନ୍ଦ ଗୃହେ
ପ୍ରବେଶିଲ ॥ ଆପନାର ଗୃହେ ପୂଜେ ସତ୍ୟନାରାୟନ । ପ୍ରଚୁର କରିଲ
ପୂଜା ସକଲ ସେ ସ୍ଥାନ ॥ ଏମନତେ କରାମତି କରିଲ ଜାହିର ।
କବିବର୍ଣ୍ଣ ବୋଲେ ଦୟାକର ସତ୍ୟପୀର । ୩୦ ।
ଉତ୍ସା—ପୀର ସାହା ଯାହାକୁ । କଏ ମନ୍ଦ ପୁଣି ଶତ୍ରେ ତାହାକୁ ॥
କଞ୍ଚନ ପୁରେତେ ଯତ କୀର୍ତ୍ତି ଆଛେ କର । ଏକମନ ହୋଇ ଶୁନ
କଲମ ମାଧୁରୀ ॥ ସେହୁ ଦେଶେ ଆଛେ ଏକ ଗୁଡ଼ିଆ ଶଙ୍କର । ଛୟ
ପୁତ୍ର ଛୟ ବଧୂ ବଡ଼ାଇ ସୁନ୍ଦର ॥ ବଡ଼ କୃପନ ଗୁଡ଼ିଆ ଧନେର
ବ୍ୟାଖ୍ୟାନ । ଏକକଡ଼ା ଭିକ୍ଷା ବିନୁ ନାହିଁ ଦିଏ ଆନ ॥ କନିଷ୍ଠ ପୁତ୍ରର
ବଧୂ ସତୀପତିବ୍ରତା । ଗୋପତେ ଯେମନ ଥାକେ ସୁନ୍ଦରୀ ରାଧିକା ॥
ଆପନାର କରାମତି କରିତେ ଜାହିର । ଫକୀର ହଇୟା ଚଲେ ଦେବ
ସତ୍ୟପୀର । ୫ । ସଓୟାଲ କରିଲ ପ୍ରଭୁ ଦେବ ସତ୍ୟପୀର । ଏକକଡ଼ା

କଢ଼ି ଗୁଡ଼ଆ ହେଲେନ ତାହାରେ ॥ ଫକୀର ବୋଲେନ ବାବା ଜାକରିବ-
କଢ଼ି । ସତ୍ତ୍ୟାସେର ଟୋକର ଭୂମି ଆନ ତଡ଼ିବଢ଼ି ॥ ଅଚଶୂନ୍ୟ ଗୁଡ଼ଆର
ବ୍ରହ୍ମ ଜଳଗେଲ । ବିଷ୍ଣୁକେ ମାରିତେ ଯେନ କଂସ ଧାଏଛିଲ । ସେହି-
କ୍ଷଣେ ସତ୍ୟପୀର ହଇଲ ଅନ୍ତର । ପୋଖରୀ ଘାଟେ ଦାଣ୍ଡାଏ ହଏନଷ୍ଟ-
ବର ॥ ଶଙ୍କରେର ଛୟପୁତ୍ରବଧୂ ଯାଏ ଜଳ ଆନି । ଶ୍ରେଷ୍ଠ ବଧୂକେ ଦରଶନ-
ହେଲେକ ଆପନି । ୧୦ । ପଦେ ପଡ଼ି କୈଲ ବଧୂ ଆପନାର ଘର ।
ସତ୍ତ୍ୟାସେର ଗୁଡ଼ ନିଲ କଳଶୀ ଭିତର ॥ ଫକୀରକେ ଗୁଡ଼ ଦିଆ
ଚରଣେ ପଡ଼ିଲ । ଆଶୀର୍ବାଦ ଦିୟା ତାଏ ହସ୍ତ ଫେରାଇଲ ॥ ବଡ଼-
ବଧୂ କହିଲେନ ଶ୍ୱଶୁରେରଆଗେ । ଶ୍ରେଷ୍ଠବଧୂ ଜାତି ଦିଲ ଫକୀରେର-
ସଙ୍ଗେ ॥ ଶ୍ରେଷ୍ଠପୁତ୍ର କଙ୍କରରେ ଶଙ୍କର କହିଲ । ବନେତେ ହଇୟା-
କଙ୍କର ଗୁଡ଼ଆ ଆଇଲ ॥ କତଦିନେ ଶଙ୍କର ଯେ ବହୁ ଦୁଃଖପାୟେ ।
ଦୟା କରି ସତ୍ୟପୀର ବଧୂକେ ଆନାଏ ॥ ଶଙ୍କର ଗୁଡ଼ଆ ପୂଜେ-
ସତ୍ୟନାରାୟନ । ଧନ ଜନ ସମ୍ପଦେତେ ହଇଲ ପୂରନ ॥ ଆବାର-
ଅପୂର୍ବକଥା ଶୁନ ସଭାଜନ । ଯେମନ୍ତେ ପୂଜିଲ ପ୍ରଭୁ ସତ୍ୟନାରାୟନ ।
ଅମ୍ବିକା ନଗରେତେ ଦୁର୍ଜ୍ଜନସିଂହ ରାଜା । ଚନ୍ଦ୍ରଜିତ ବୋଲି ଏକ
ରାଜାର ଆତ୍ମଜା ॥ ବଢ଼ଇ ବିପନ ଦେଖି ସତ୍ୟନାରାୟନ । ପ୍ରବେଶ-
ହଇଲ ସେହି ରାଜାର ଭୁବନ ସତ୍ତ୍ୟାସେର ଶିରଣୀ ପୀରେର-
ଆଗୁହିଲେ । ସଲାମ କରିୟା ରାଜା ମେରା ଦୁଆ କଲେ ।୨୦। କ୍ରୋଧା-
ନଲେ ମହାରାଜା ବୋଲେନ ବଚନ । କଣ୍ଟାଲକେ ବୋଲେ ରାଜା-
ଦଣ୍ଡେର କାରନ ॥ ସେଖାନେତେ ମହାପ୍ରଭୁ ଅନ୍ତର ହଇଲ ।
ଚନ୍ଦ୍ରଜିତ ପାଠ ପଢ଼େ ତାକେ ଦେଖାଦିଲ ॥ ଫକୀର ବୋଲେନ ବାଛୁ-
ଶୁନହେ ବଚନ । ତୋର ବାପ ନା ପୂଜିଲ ସତ୍ୟନାରାୟନ ॥
ଶୁମାନେତେ ତୁଙ୍ଗା ପୂଜା କରିବ ଜାହିର । ତବେତ ଜାନିବେ-
ସେହି ଆମି ସତ୍ୟପୀର । ୨୪ । ଚନ୍ଦ୍ରାଜିତ ବୋଲେ କୋପ ଶାନ୍ତ-

କର ବାହାରେ । ତାର ପୁତ୍ର ଆସି ପୂଜା କରିବ ତୁମାରେ ॥ ନାରାୟଣ ବୋଲେ ଯଖନ ଇଆଦ କରିବ । ସେହିଖାନେ ଆମି ତୋରେ ପ୍ରସନ୍ନ ହଇବ ॥ ଅତ କହି ନାରାୟଣ ଅନ୍ତର ହଇଲ । ଚନ୍ଦ୍ରକେତ ଆପନାର ଗ୍ରିହେ ଚଳିଗେଲ । ମନେତେ ବିଚାର କରେ ରାଜାର ନନ୍ଦନ । କେମନେ ପୂଜିବ ଆମି ଦେବ ନାରାୟଣ ॥ ରାଜା ନା ଜାନିବେ ବଲେ ଜଙ୍ଗଲେତେ ଗେଲ । ସଙ୍ଗେରେ ବାଲକ ଲୟା ଶିରନି କରିଲ ॥ ଅକସ୍ମାତେ ସେଖାନେତେ ରାଜା ଦେଖି ତାରେ । ଧିକ୍କାରଂ କରିୟା ମାରିବାରେ ଆଜ୍ଞା କଲେ ॥ ଶସ୍ତ୍ରତେ ଛେଦିଲ ତାକେ ଶସ୍ତ୍ର ନା ଭେଦିଲ । ହୁତାଶନ କୁଣ୍ଡ ମଧ୍ୟେ ଦହନ ନା ହୈଲ ॥ ବ୍ରାହ୍ମନ ହଇୟା ନାରାୟନ ପ୍ରବେଶିଲ । ସିନ୍ଦୂକେ ଭରିୟା ଦରିୟାତେ ଭାସାଇଲ ॥ ନାରାୟନ କୃପା କରି ଖୋଲାଇଲ ତାୟେ । ମୃଗଚ୍ଛାଲ ବସାଇୟା ଭାସାଇୟା ଯାୟେ ॥ କର୍ଣ୍ଣାଟ ଦେଶେର ବୀରସେନ ଦଣ୍ଡଧର । କିନାରେ ଗିୟା ତାପରେ ପଡ଼ିଲ ନଜର । ନାରାୟଂନ ବୋଲେ ରାଜା ବିଳମ୍ବ ନା କର । ଶିଳାବତୀ ଦେଇ ଦିୟା ରାଖ ତୋର ପୁର । ନାରାୟନ ହୁକୁମ ସେ ଯତନେ ପାଳିଲ । ଶିଳାବତୀ କନ୍ୟା ଦିୟା ମିନତି କରିଲ । ସତ୍ୟପୀର ତଥାହୈତେ ଅନ୍ତର୍ଦ୍ଧାନ ହୈଲ ॥ ଦୁର୍ଜ୍ଜନସିଂହ ରାଜାକେ ବହୁ ଦୁଃଖ ଦିଲ । କତ ଦିନେ ସତ୍ୟପୀର ଦୟା ଉପୁଜିଲ । ବ୍ରାହ୍ମନେର ବେଶେ ପ୍ରଭୁ ରାଜନେ କହିଲ ॥ ନାରାୟନ ପୂଜା କର ଦୁର୍ଜ୍ଜନ ରାଜନ । ଚନ୍ଦ୍ର-କେତ ପୁତ୍ର ତୋର ଆସିବେ ଭୁବନ ॥ ପୁତ୍ର ଯେବେ ଘରେ ଏଲ ଦୁର୍ଜ୍ଜନ ରାଜନ । ବହୁଧନେ ପୂଜା କୈଲ ସତ'ନାରାୟନ । କରାମତ ଦେଖାଏ ପୂଜାନ ସତ୍ୟପୀରି । କବିକର୍ଣ୍ଣ ଘରେଲ କଲମ ଜାହିର । ୧୧ ।

ଅପର ଚରିତ ଶୁନ ଶୁନ ସଜ୍ଜନ । ମାନକାସହର କଥା ଅପୂର୍ବ ଘଟନ ॥ ସନାତନ ରାଜାର ଆଛେ ଜାନେକା ନଗର । କଳାବତୀ ଲୀଳାବତୀ ଦୁଇ ରାଣୀ ତାର ॥ ପୁତ୍ରର ଲାଗିଣ ସଦା ଚିନ୍ତିତ ରାଜନ । ଅକସ୍ମାତେ ଫୁଲ ଦିଲ ଦେବ ନାରାୟଣ ॥ କଳାବତୀ ନ ଜାନବେ ପାବେ ଲୀଳାବତୀ । ଗର୍ଭ ହେଲ ପୁଜା ଦିବେ ·ହଏ ହୃଷ୍ଟ-ମନ ॥ ଲୁକାଇଯୁ ଫୁଲ ରାଜା ଦିଲ ଗ୍ରେଷ୍ଠରାଣୀ । କଳାବତୀ ଦୁଃଖୀ ହେଲ ଗର୍ଭ କଥା ଶୁନ ॥ ଜନ୍ମର ଯବେ କୁମର ଗ୍ରେହାଇଆ ନେଲ । ଶିଲ ଲୋଡ଼ା ଦ୍ୱାରା ତାର ମସ୍ତକ ଛେଦିଲ ॥ ଢ଼ିଙ୍କିତେ କୁଟିଲ ତାଏ ହାଣ୍ଡିତେ ଭରିଯୁ । ଦରିଯୁର ମଧେ ତାକେ ଦିଲ ଭସାଇଯୁ ॥ ଦରିଯୁ ହଇତେ ଉଦ୍ଧରିଯୁ ସତ୍ୟପୀର । ଜୀବଦାନ ଦିଯୁ ହେଲ ରାଜାର ଗୋଚର ॥ ପୁତ୍ର କରି ସମର୍ପନ ପୂଜା କରାଇଲ । ସେ ନଗରେ କରାମତି ଜାହିର କରିଲ । ଆଉ ଏକ ଚରିତ୍ର ହେ ଶୁନ ସଜ୍ଜନ । ଉଗ୍ରତାରା କଥାର ପ୍ରକୃତ ବିବରଣ ॥ ହସ୍ତିନା ନଗରେ ଥିଲ ଏକ ମହାଜନ । ପୁତ୍ରର କାରଣେ ଗ୍ରିହ ଛେଡ଼େ ଯାଏ ବନ ॥ ସୁବୁଦ୍ଧି ନାମେତେ ବୈଶ୍ୟ ପୂଜେ ସତ୍ୟପୀର । ମନୋରଥ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଯେ ହଯୁଛେ ତାହାର ॥ ମହାଜନ ବଲେ ତୁମି ଶୁସ ହେ ସଜନ । କିବା ପୂଜା କର ତୁମି କହ ବିବରନ । ସେ ତଖନ ବଲେ ତୁମି ଶୁନ ମହାଜନ । ମନୋରଥ ସିଦ୍ଧି କରେ ସତ୍ୟନାରାୟାନ ॥ ସାଧୁ ବୋଲେ ଶୁନ ବାବା ବଚନ ଆମାର । କର ସାଧ୍ୱ ହେଲେ ଆସି ପୂଜିବ ତାହାର ॥ ଏତ ଶୁନି ସଜ୍ଜନେ ପ୍ରସାଦ ଲଇଲ । ହରି ଦିଇ କରି ସବେ ତାର ହାତେ ଦିଲ । ପ୍ରସାଦ ଲଇଯୁ ସାଧୁ ଘରେତେ ଆଇଲ । କତଦିନେ ଦୁହିତାଏ ଜନମ ଲଭିଲ ॥ ଉଗ୍ର-ତାରା ନାମ ଦିଲ ହରଷ ହଇଯୁ । କତଦିନେ ତାହାରେ ସେ ବିଭା କରାଇଯୁ ॥ ମଧୁଶ୍ରୀ କରି ବର କନ୍ୟା ପୁନ ଯାଏ । ସତ୍ୟନାରା-

ସୂନ ପୂଜା ପାସୋରିଲ ତାଏ ॥ ସେ କାରନେ ନାରାୟନ ସର୍ପରୂପ ଧରି । ପ୍ରାନ ହରିନେଲ ଏରି ପଡ଼ିଅଛେ ମରି । ୨୦ । ତାହା ଦେଖି ଜଗନ୍ନାଥ ମାଥେ ବଜ୍ର ଘାତ । ସେଖାନେ ଦେଖିଲ୍ସ ସର୍ପ ପଡ଼େଛେ ସାକ୍ଷାତ ॥ ଜଗନ୍ନାଥ ଦେଖି ତାଏ ରୋଦନ କରିଲ । ପତି ସଙ୍ଗେ ପ୍ରାନ ହାରାଇତେ ଆରମ୍ଭିଲ ॥ ଫଙ୍କାର ରୂପେତେ ପ୍ରଭୁ ପ୍ରବେଶ ହଇଲ । ପୂର୍ବ କଥା ସବ ତାକେ କହିତେ ଲଗିଲ ॥ ଫଙ୍କାରେର ପାଏ ପଡ଼ି ମହାଜନ କାଏ । ଅବେ ମୋତେ ପରିତ୍ରାନ କର ମହା-ଶୟେ ॥ ନାରାୟନ ବଲେ ତୁମି ଏବେ ଚଲି ଯାଅ । ସତ୍ୟପୀର ପୂଜ ତୁମି ଜାମାତାକେ ପାଅ ॥ ତତକ୍ଷନ ମହାରାଜା ପୂଜିତେ ଲାଗିଲ । ପ୍ରସାଦ ତା ମୁଖେ ଦିତେ ଉଠିଆ ବସିଲ ॥ ଏ ପ୍ରକାର କରା-ମତ କରିଲେ ଜାହିର । ସେ ଦେଶେତେ ସର୍ବଜନ ପୂଜେ ସତ୍ୟ-ପୀର ॥ ତଖନ ପ୍ରଚ୍ଚର ହୈଲ ସତ୍ୟନାରାୟନ । ଭନେ କବିକର୍ଣ୍ଣ ଦୟା କର ସର୍ବଜନ । ୨୮ ।

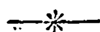

ଜୁହ୍ମା—ମୂଳ ବିଶ୍ୱାସ ଅଟେ । ବିଶ୍ୱାସ କରିଲେ ମଙ୍ଗଳ ଘଟେ ।

ନିକ୍ଷେତ୍ରର ପୀରେତେ ହରି ବୋଲ ସର୍ବଜନ । ଆର ଏକ କହି କଥା ଶୁନ ଦିଯା ମନ ॥ ବିଷ୍ଣୁଦାସ ବଲି ଏକ ଅଟେ ବିପ୍ରବର । ଗଉଡ଼ ରାଜେତେ ତାର ଅଟେ ନିଜଘର ॥ ଭିକ୍ଷ ମାଗିବାର ତରେ ସେହି ବିପ୍ର ଯାଏ । ନିପାକରି ସତ୍ୟପୀର ଦେଖା ଦିଲ ତାଏ ॥ ଦୟାକରି ନାରା-ୟନ ବଲେନ ବଚନ । ଯେ ଭିକ୍ଷା ପାଇବ ଆଜି ପୂଜ ନାରାୟନ ॥ ବ୍ରାହ୍ମନ ବଲେ ତାହାତେ କତଦ୍ରବ୍ୟ ଲଗେ । ସଂକ୍ଷେପେ ପୂଜାର ଦ୍ରବ୍ୟ କହିଲେନ ବେଗେ । ୫ । ସେ ଦିନେର ଯତ ଭିକ୍ଷା ବ୍ରାହ୍ମଙ୍କ ପାଇଲ । ସତ୍ୟନାରାୟନ ପୂଜା ମନସ୍ଥିର କୈଲ ॥

ଦୁହା—ଦେଖ ପୀର ମହିମା । ଦୋଷେ ପୂଜା କଲେ କରନ୍ତି କ୍ଷମା ॥

ବ୍ରାହ୍ମଣେର ସମ୍ପଦ ଯେ ହଇଲ ଅପାର । କାଠୁରିୟା ଶୁନ ପୂଜେ ଦୁଃଖ ଗେଲ ତାର ॥ କାଠୁରିୟାଗଣେ ଏକ ସାଧବ ସୁଧାଏ । କବା ମନୋରଥ ପୂର୍ଣ୍ଣ କଦନା ଆମାଏ ॥ ଯେଯେ ବାଞ୍ଛାମନେ କରେ ଶୁନ ମହାଜନ । ମନୋରଥ ପୂର୍ଣ୍ଣହବେ ପୂଜ ନାରାୟନ ॥ ଅପତ୍ୟାହ ହୈଲେ ଆନ ଏହି ପୂଜା ହବ । ତବେ କରାମତ ଜାନ ସର୍ବଦା ପୂଜବ । ୧୦ । କତ ଦିନେ ଦୁହିତାଏ ଜନମ ହଇଲ । ଘରେତେ ଜାମାତା ରାଖି ବିଭା କରାଇଲ ॥ ବାନିଜ କରିତେ ଗେଲ ଜାମା ଇକେ ଲୟା । ନ ପୂଜେର ସତ୍ୟପୀର ବନ୍ଧ ରାଖାଇୟାଁ ॥ ତାର କନ୍ୟା ନାରାୟନେ ଭାବନା କରିଲ । ବନ୍ଦୀ ଖଲାସ ହଇୟା ନୌକା ସାଜ ଏଲ ॥ ହିପାକରି ସତ୍ୟପୀର ତାରେ ଦେଖାଇଲ । ଉପହାସ୍ୟ ଦ୍ରବ୍ୟ ତାର ଲତାପାତା ହୈଲ ॥ ସତ୍ୟରେ ମାନିଲ ପୂଜା ସର୍ବଦ୍ରବ୍ୟପୂର୍ଣ୍ଣ । ପ୍ରବେଶ ହଇଲ ସାଧୁ ଆପନା ନଗରେ । ୧୫ । ସତ୍ୟପୀର ପୂଜାସ୍ଥାନେ ମାତା ପୁତ୍ରୀ ଛିଲ । ମାତା ଖାଲି ଶିନ୍ନି ଦୁହିତା ଫେରାଇଲ ॥ ଯେ କାରଣେ ଜାମାତାର ନୌକା ଡୁବେ ଛିଲେ । ରୋଦନ କରଏ କନ୍ୟା ଦୁଃଖ ବାସା ବୋଲେ ॥ ଯବେ ଶିନ୍ନି ପାଇବ ଗୋ ସାଧବେର ଝିଇ । ତବେ ତୋର ସ୍ୱାମୀ ପାବାବ୍ ଥା କାହ କାଇଁ ॥ ପୂଜାସ୍ଥାନେ ଯାଧବାସା ପ୍ରବେଶ ହଇଲ । ପ୍ରସାଦେର ପଦ ଦୃଷ୍ଟି ସ୍ୱାମୀକେ ପାଇଲ ଆନନ୍ଦ ହଇୟାଁ ପୂଜେ ସତ୍ୟନାରାୟନ । କବିକର୍ଣ୍ଣ ଭନେ ସର୍ବେ ପୂଜନ ତଖନ ॥

ଦୁହା—ସବୁ ପୀର କୌଶଳ । ତାଙ୍କ କରାମତ ଏ ସକଳ ହେ ॥

ନାରାୟନ ନାରାୟନ ଭାବ ସର୍ବଜନ । ଅପୂର୍ବ ଚରିତ ଏକ ଶୁନ

ଢିଯ୍ବା ମନ ॥ ସ୍ୱନାଏକ ଦେଶେ ଆଛେ ଶିଳପୀ ରାଜନ । ଅନେଶ୍ବତ
ରମ୍ନୀ ଅନେଶ୍ବତ ପୁତ୍ର ଗନ ॥ ନିପନହୋଇଯ୍ବା ରାଜା ଆଛେନ ସହରେ ।
ଏକ ମୁଷ୍ଟିଭିକ୍ଷା ସେହୁ ନା ଦେଓ ଦାହାରେ ॥ ଏମନ ଜାନଆ ସେହୁ
ସତ୍ୟନାରାୟନ । ନବୀନ୍ ବ୍ରାହ୍ମନ ବେଶେ ପ୍ରବେଶ ଆପନ ॥ ଏମନ
ସମୟେ ରାଜା ପ୍ରବେଶ ହଇଲ । ଅନେଶ୍ବତ ରାଜପୁତ୍ର ସଙ୍ଗତେ
ଆଇଲ ॥ ରାଜପୁତ୍ର ଉପହାସ୍ୟ ବ୍ରାହ୍ମନେ କରିଲ । ମରତେ କୁମର
ବଲେ ବ୍ରାହ୍ମନ ବଲିଲ ॥ କତଦିନେ ରାଜପୁତ୍ର ସବେ ମରେ ଗେଲ ।
ତବେ ନାରାୟନ ବୋଲି ଚିହ୍ନି ନା ପାଇଲ ॥ ଏଇଟି ରାମର ପୁନଃ
ଗର୍ଭ ଯେ ହଇଲ । ଲକ୍ଷନକୁମର ବଲି ପୁତ୍ର ଜନମିଲ ॥ ଷଷ୍ଠୀଦେବୀକ
ଡାକୟା କହେ ନାରାୟନ । ଦ୍ୱାଦଶ ବତ୍ସରେ ପୁତ୍ର କରହ ନିଧନ ॥
କର୍ଣ୍ଣାଟ ଦେଶେତେ ନିଗର୍ଭି ରାଜନ ଛିଲ । ଶିଲ୍ପବଣ୍ଟି କନ୍ୟକେ ଯେ
ବାଞ୍ଛା କରାଇଲ । ୧୦ । ଶିଲପୀ ରାଜନ ବୋଲେ ନିଗର୍ଭି ରାଜାରେ ।
ପଣ୍ଡିତେ କହିଛେ ସର୍ପ ନାଶିବେ କୁମରେ ॥ ଏସବ ଚରିତ୍ରଜାନ୍ ନିଗର୍ଭି
ରାଜନ ।·ଦଶଯ୍ବାର ମଧ୍ୟେ ଘର ବାନାଇ ତଖନ ॥ ସୁନାରୂପା ଲୌହ
·ତାମ୍ବା ଗୃହେ ଥା ପେଥାରା । ପଞ୍ଚାମୃତ ଦିଯ୍ବା ମଧ୍ୟେ ତାପରେ ପଞ୍ଜର ।
ସେଖାନତେ ପ୍ରବେଶ ହଇଲ କନ୍ୟା ବର । ସତ୍ୟନାରାୟନ
ତବେ ଜାନିଲ ଅନ୍ତର ॥ ମନଚୂଲଙ୍ଖେଚୂଲ ଚତକେ ପାଠାଇ । ସବୋ
ବନ୍ଧନେ ପଡ଼ିଲ କେହୁ ନା ଦଂଶିଲ । ୧୫ । ବାସୁକି କାଲି ନିଦ୍ରାକେ
ଯଖନ ପାଠାୟେ । ଆପନାର କରାମତେ ତାହାକେ ମାରଯେ ।
କନ୍ୟା ଅସ୍ତି ଲଯ୍ବା ପଡ଼େ ଦଶୟ୍ବା ମଧ୍ୟରେ । ପ୍ରବେଶ ହଇଲ
ଗିଯ୍ବା ଦେବ ଭୁବନରେ ॥ ସତ୍ୟନାରାୟନ ମିଲି ଜୀବ ଦାନ ଦିଲ ।
ନିଦ୍ରା ଯାଯ୍ବାଛିଲୁଁ ବଲେ ଚେତନା ପାଇଲ ॥ ଆପନା ଦେଶେତେ
ପୁତ୍ର ପ୍ରବେଶ ହଇଲ । କରାମତେ ନାରାୟନ ସେଖାନେ ପୂଜିଲ ।
ଶିଲ୍ପାଦେର ନିଗର୍ଭି ଦେଶେ ପ୍ରଜାଗନ । ମାନସ ପୂଜନ କରି

ପୂଜିଲ ତକ୍ଷନ ॥ ଏ ବ୍ରହ୍ମ ସ୍ଥାନେ ସ୍ଥାନେ ହଇଲେ ପ୍ରଗଟ । କବି-କର୍ଣ୍ଣ ବୋଲେ ମୋରେ ଦୟା କର ଆର ॥

ଓୂହା—ପୀରଙ୍କ ଆଜ୍ଞା ନେଲେ । ସବ ଆପଦ ଯେ ଖଣ୍ଡନ୍ତ ଭଲେ ॥

ହସ୍ତିନା ନଗରେ କଥା ଶୁନ ହୋଇ ମନ । ବୀରସିଂହ ନାମେ ରାଜା ଆଛାଏ ତଖନ । ଫକୀର ରୂପେତେ ପ୍ରଭୁ ଛଳବାରେ ଗେଲ । ନାରାୟନ ଓୀର ରୂପ ଦୁଇ ଦେଖାଇଲ ॥ କନ୍ୟା ଏକ ହେବ ମୋର ଶୁନ ହେ ଫକୀର । ପଣ୍ଡିତେ କହନେ ଜବେ ମାନ ପାକାମ୍ବର ॥ ଫକୀର ବଲେନ ବାବା ଶୁନ ମୋର ବାନୀ । ସୁଶୀଲା ବଲୟା ନାମ ରାଖିବେ ଆପନ । ବିଦ୍ୟାତେ ଯେ ଜନେ ତାକେ କରିବ ପ୍ରଦାନ । ଏତ କହି ଫକୀର ଯେ ହେଲ ଅନ୍ତର୍ଦ୍ଧାନ । ୫ । କତ ଦିନେ ରାଜା ଗୃହେ କନ୍ୟା ଜନମିଲ । ଆନନ୍ଦେତେ ମହାରାଜା ଉତ୍ସବ କରିଲ । ଶିଲବତୀ ବଲେ ନାମ ଦିଲେକ ତାହାରେ । ସତ୍ୟନାରାୟନ ପୂଜା ପୂଜିଲ ସତ୍ୱରେ ॥ ଗୁନବତୀ ହେଲ କନ୍ୟା ସବ ବିଦ୍ୟା ଜାନି । କେହୁ ତାକେ ଜିନିବାରେ ନାପାରେ ମେଦିନୀ ॥ ଚନ୍ଦ୍ରହାସ୍ୟ ବଲେ ରାଜା ଦିଲ୍ଲୀ ସହରରେ । ଏକ ପୁତ୍ର ଜନ୍ମିଲ ଯେ ତାହାର ଉଦରେ ॥ ଆର ଭ୍ରାତୃପୁତ୍ର ତାର ଆଛେ ଧନୁର୍ଦ୍ଧର । କନ୍ଦର୍ପ ନାମେର ଗର୍ଭେ ଏକଇ କୁମର । ୧୦ । କନ୍ଦର୍ପ ରାମ ରାଜାରେ ସତ୍ୟ କରାଇଲେ । ଦଣ୍ଡଛତ୍ର ଦିବେ ଭୂମି ଆମାର ସ୍ଥିତ୍ୟାଲେ । ହେନରୂପେ କତଦିନ ଗୁଜରିୟା ଗେଲ । ଯଶୋଦା କୋଲେତେ ଯେନ କୃଷ୍ଣଚନ୍ଦ୍ର ଛିଲ ॥ ଅସ୍ତ୍ର ଶସ୍ତ୍ର ବିଦ୍ୟା ଆଦି ସକଲ ଶିଖିଲ । ବିଦ୍ୟାଦେଖି ରାଜାର ମନ ଆନନ୍ଦ ହଇଲ ॥ ନିରବଧି ପାଶେ ତାକେ ରାଖେ ନରପତି । ତିଲେକ ବିଚ୍ଛେଦ ନାହିଁ କରେ ଦିବାରାତି ॥ ରାଜାର ସ୍ନେହ ଦେଖିୟା ଭ୍ରାତୃ ପୁତ୍ର ଭାବେ । ଦଣ୍ଡଛତ୍ର ସିଂହାସନ କନ୍ଦର୍ପକେ ଦିବେ ॥ ଆରେ ଭାଇ ୟାରେ ଯେବେ କରିବ ଛେଦନ । ତବେ ଆମାର ମନୋରଥ

ହୋଇବେ ପୂରଣ । ଏତେକ ବସ୍ତୁର ଭାବ ବୁଝିର କହିଣ । ରାଜାର ସାକ୍ଷାତେ କହେ ବନନ୍ତ ହୋଇଣ ॥ ଶୁଣ ମହାରାଜା ତୁମି ବଚନ ଆମାର । ଅଭିନ୍ନ ମଦନେ ନେଇ କରିବ ଶିକାର ॥ ଏତେକ କହିଣ ମଦନରେ ନେଇ ଗଲା । ଅନେକ ଯେ କଷ୍ଟ ତାକେ ଜଙ୍ଗଲେତେ ଦେଲା ॥ ସେ ଜଙ୍ଗଲେ ଏକକୂପ ଦେଖିଣ ନୟନେ । ଧରିଣ ତାହାଙ୍କ ତହିଁ ଫେଲିଲ ତକ୍ଷଣେ । ୨୦ । କୂପେତେ ପଡ଼ିଲ ଯେବେ ରାଜାର ନନ୍ଦନେ । ସତ୍ୟପୀର ଆଜ୍ଞା ଦେଲେ ଆଉଲିଆ ଗଣେ ॥ ଆଉଲିଆ ଗଣେ କୂପେ ପଥର ଫେଲିଲ । ଅଭିନ୍ନମଦନ ତାହେ ସୱାର ହୋଇଲ ॥ ତେଣେ ମନେ ରହେ ସେହୁ କୂପର ଭିତର । ଅଦେଖା ହୋଇ ଗେଲ ସେ ଗୃହକୁମର ॥ ଧେ ବୃହକୁମର ଗିଣ ରାଜାକେ କହିଲ । ଅଭିନ୍ନମଦନଙ୍କେ ଯେ ବ୍ୟାଘ୍ର ନେଇଗଲ ॥ ଏତ ଶୁଣ ମହାରାଜା ଶିରେ ବଜ୍ର ଘାତ । ଛେଦନ ରମ୍ଭାବୃକ୍ଷର ଯେବେ ପତତ ॥ ଅଭିନ୍ନ-ମଦନ ଭାବେ ସତ୍ୟନାରାୟଣ । ତୁମ୍ଭର ବିନା କେବା ଆଛେ ବିପଦ ନାଶନେ ॥ ଫକୀରରର ବେଲା କୂପ ଫଞ୍ଜିଣ ଫେଲିଲ । ଅଭିନ୍ନମଦନ ନିଆ ବାହାର ହୋଇଲ ॥ ମନତେ ଭାବିଲ ଆମି କୋନଦିଗେ ଯାବ । ଘରେ ଗିଯ଼ାଁ ଭାଇଭେଦେ କେନ ବା ମରିବ ॥ କତଦୂରେ ଚଲେ ଯାଏ ରାଜାର ନନ୍ଦନ । ଦେଖିଲ ସେଖାନେ ଏକ ଫକୀର ଆସନ ॥ ଦଣ୍ଡ କରି ଫକୀର ଜିଜ୍ଞାସା କରେ ବାଣୀ । କାହାର ନନ୍ଦନ କେନ ଭ୍ରମ ବନଭୂମି । ୩୦ । ଯେତେକ ବିପଦ କଥା ଫକୀର କହିଲ । ମନ୍ତ୍ର ବିଦ୍ୟା ଶାସ୍ତ୍ରବିଦ୍ୟା ଫକୀର ଶିଖାଇଲେ ॥ ଫକୀରେ ବିଦାୟ ମାଗି ରାଜାର ନନ୍ଦନ । ଏକଗ୍ରାମତେ ମିଲିଲ ଫକୀର ତଖନ ॥ ମାଲିନୀର ଗୃହେ ଗିଯ଼ାଁ ହୋଇଲ ପ୍ରବେଶ । ରାଜା କଥା ଜିଜ୍ଞାସିଲ ସକଲ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ॥ ମାଲ୍ୟାକାରନୀଗ ବଲେ ଶୁନ ମୋର କଥା । ଅପୂର୍ବ ସୁନ୍ଦରୀ ଆଛେ ରାଜ୍ୟର ଦୁହିତା ॥ ବଡ଼ ବଡ଼ ପଣ୍ଡିତ ଯେ ବିଦ୍ୟାଏ

ହୋଇଲେ । କେତେଜନ କନ୍ୟାରେ ଯେ ଯିବ ନା ପାରିବ ॥ ଏତ ଶୁଣି ରାଜପୁତ୍ର ଚିଠାଉ ଲେଖିଲ । ଆପଣାର ନାମ ଗୋତ୍ର ଦୁଆ ବନାଇଲ ॥ ଫୁଲ ରେତ ଭରିଯାଁ ତାକେ ଦେଖିଲେ ସତୁରେ । ଚିଠାଉ ପଢ଼ିଯାଁ କନ୍ୟା ଜାନତେ ନ ପାରେ । ରାଜାର ମନେର କଥା ହଇଲ ପୂରନ । ଶିଲ୍ପବତୀ କନ୍ୟାକେ କରିଲ ପରଦାନ ॥ ହେନମତେ କତଦିନ ଗୁଜୁରିଯା ଗେଲ । ଆପନାର ଦେଶେ ଗଯା ପ୍ରବେଶ ହଇଲ ॥ ପିତାରେ ଦେଖିଯାଁ ତବେ ଅଭିନ୍ନମଦନ । ଦଣ୍ଡବତ କରେ ତବେ ପିତାର ଚରନ । ୪୦ । ପିତା ଦେଖି ପୁତ୍ରମୁଖ ମହାସୁଖ ପାଏ । ଆନନ୍ଦେ ବିଭୋର ରାଜା ଗଡ଼ାଗଡ଼ି ଯାଏ ॥ ପୁତ୍ରକେ ପାଇଯା ରାଜା ପୂଜେ ନାରାୟନ । ଏମନ ପୂଜିଲ ସବେ ସକଲ ଭୁବନ ॥ ଅନେକ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ କଥା କରି ସତ୍ୟପୀର । ଦୁନିୟାତେ କରାମତ କରିଲ ଜାହିର ॥ ମନେ ନା କରିଯା ହେଲା ଏ କଥା ଶୁନିଯା । କବିକର୍ଣ୍ଣ ବୋଲେ ବାବା ମୋରେ କର ଦଯା ॥

—※—

ଦୁହା—ପୀରଦୟା କରିଲେ । ଚଞ୍ଚଳାକ୍ଷୀ କନ୍ୟା ଝିଭ୍ର ହୋଇଲେ ॥

ଅପୂର୍ବ ଚରିତ ଏକ ଶୁନ ସଭାଜନ । ଯେଉଁରୂପେ ବିସ୍ତାରିଲ ସତ୍ୟନାରାୟନ ॥ ଦକ୍ଷିନ ସହରେ ଆଛେ କାଞ୍ଚୀନାମେ ପୁର । ଖ୍ରୀମେକ ବୋଲିଯାଁ ଆଛେ ଆଦମ ଫକୀର ॥ ଏକ କନ୍ୟା ଜନ୍ମିଲ ଯେ ତାହାର ମନ୍ଦିରେ । ଚଞ୍ଚଲାକ୍ଷୀ ନାମ ବଟେଲ ଝିଲେକ ତାହାରେ ॥ ଏକଟି ଯେ କୂପ ଆଛେ ଦୁଆରେ ତାହାର । ଷୋଳହାତ ଚଉଦିଗ ଗଭୀର ବିସ୍ତାର ॥ ଖ୍ରୀମକେ ଏକ ସଙ୍କେତ ରାଖିଲ । କାପଡ଼ ଘୋଡ଼ାଯାଁ କୂପେ ଗୁବାକେ ପୂଜିଲ ॥ ଗୃହକୋଣେ ଗୃହ ଗୁବ କେର ଫୁଲ ରାଖେ । ଯାରେ ଯେ ନମାଜ କରେ ପଶ୍ଚିମେର

ମୁଖେ । ତବେ ଆମାର ମନୋରଥ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ହଇବେ । ଚଞ୍ଚଳାକ୍ଷୀ କନ୍ୟା ଆମାର ସେବନ ପାଇବେ ॥ ଏତକ ଲେଖିଯା ପତ୍ର ଦୂତ ହାତେ ଦିଲ । ଚଞ୍ଚଲାକ୍ଷୀ ରୂପ ଲେଖି ଦୂତ ପଠାଇଲ ॥ ଅନେକ ଯେ ଦେଶେ ଦୂତ କରିଲ ଗମନ । ରୂପ ଦେଖାଇଯା ରାଜା କଲ୍ଲି ନିମନ୍ତ୍ରନ ॥ ଅନେକ ଯେ ରାଜା ଏଲ ସାଜ ସେନାଗନ । ପ୍ରବେଶ ହଇଲ କାଞ୍ଚୀ ନାମରେ ଭୁବନ ॥ କତ ବା କହିବ ଆମି ସଭାର ନିର୍ଣ୍ଣୟ । ଠାବେ ୨ ରଙ୍ଗଲାଲ ହୟାଛେ ନିଶ୍ଚୟ ॥ ଖ୍ରିମକେ ଫକୀର କନ୍ୟା ସଜାଇଯା ନିଲ । ରାଜସଭା ମଧ୍ୟେ କନ୍ୟା ପ୍ରବେଶ କରିଲ ॥ କରଯୋଡ଼ ବଲେ ସବ ରାଜଗନ ଶୁନ । ଏକ ମନୋରଥ ଆଛେ କନ୍ୟାର କାରନ ॥ ଏ କୂପେର ମଧ୍ୟେ ଯେହୁ ନିମାଜ କରିବ । ଚଞ୍ଚଲକ୍ଷୀ କନ୍ୟା ବିଭା ତାରେ ଆମି ଦିବ ॥ କନ୍ୟା ମନେ ୨ ଭାବେ ଶୁନ ହେ ମୁରାରୀ । ତୁମାକେ ନା ପାଇଲେ ନିଶ୍ଚୟ ଆମି ମରି ॥ ଯେବେ ମନୋରଥ ଆମାର ହଇବେ ପୂରନ । ତେବେତ ପୂଜିବ ଆମି ସତ୍ୟ ନାରାୟନ ॥ କନ୍ୟାର ମନର କଥା ଜାନି ନାରାୟନ । ପ୍ରବେଶହଇଲ ଗିୟା କାଞ୍ଚର ଭୁବନ ॥ ଫକୀରେର ବେଶ ହୟା ଦେବ ସତ୍ୟପୀର । ଆପନାର କରାମତ କରିବେ ଯାହିର ॥ କୂପେର ମଧ୍ୟତେଗିୟା ପ୍ରବେଶ ହଇଲ । ପଶ୍ଚିମ ମୁଖେତେ ନିମାଜ କରିତେ ଲାଗିଲ ॥ କନ୍ୟା ମାଲ ଲୟା ସେ ଫକୀର କାଛେ ଗିୟା । ଆନନ୍ଦ ସେ ଫକୀରେର ଗାଲାଏ ଲମ୍ବାଏ ॥ ଆକାଶେତେ ଦେବଗନେ ଦୁନ୍ଦୁଭି ବାଜାନା । ରାଜାଗନ ମୁଖପେତେ ହଇଲ ବମନା ॥ ଖ୍ରିମେକ ଆଦମ ତବେ ଆନନ୍ଦ ହଇଲ । ଅନେକ ଯୌତୁକ କନ୍ୟା ବିଭା କରାଇଲ ॥ ସତ୍ୟ-ପୀର ବଭା ହେଲ କାଞ୍ଚନାମେ ପୁରୀ । ସେ ଦେଶେ ପୂଜିଲ ସବେ ଦେବ ସତ୍ୟପୀର ॥ ସେଖାନ ହଇତେ ପୀର ଅନ୍ତର ହଇଲ । ତୁକ୍କୁମାକ ଲୟା ଯେନ ବିଷ୍ଣୁ ଚଲେ ଗେଲ ॥ କାଞ୍ଚପୁରୀ ମଧ୍ୟ ପୂଜା ହଇଲ ପ୍ରଚୁର । କବିକର୍ଣ୍ଣ ବୋଲେ ମୋରେ ଦୟାକର ପୀର ॥

ଓ଼ୁହ୍ରା—କଳି କାଳ ନରଙ୍କୁ । ପୀର ଚଳନ୍ତେ ତାରି ନରକୁ ।
ଆନନ୍ଦେତେ ହରି ହରି ବଲ ସଭାଜନ । ସ୍ୱର୍ଗ ଆରୋହଣ କଥା
ମନଦିଆଶୁନ । ଇନ୍ଦ୍ରଆଦି ଦେବଗଣ ବିଗୃର କରିଲ । ବ୍ରହ୍ମାରସଭାଏ
ଟିଯ୍ୟା ପ୍ରବେଶ ହଇଲ ॥ ସନକାଦିଦେବଗନ ନାରଦଇୟ୍ୟା । ବିଗୃର
କରିଲ ସବସନ୍ଦେତେ ବସିୟ୍ୟା ॥ ବେଦପଣ୍ଡ ବଲେଭୁମି ଶୁନ ସଭାଜନ ।
କଳିଯୁଗେ ଜନମିଲ ସତ୍ୟନାରାୟନ ॥ ଦେଶେ ଦେଶେ ସତ୍ୟପୀର
ହଇଲ ଯାହାର । କରିମତେ ପୂଜାକଲ ଦେବ ସତ୍ୟପୀର ॥ କେନ
ନାହିଁ ଆସେ ପ୍ରଭୁ ଆପନା ଭୁବନେ । ଯାଅ ହେ ନାରଦ ଭୁମି କହ
ନାରାୟନେ ॥ ଭରତଖଣ୍ଡେ ମଞ୍ଚ ମଧ୍ୟେ ଆଛେ ମକାପୁରୀ । ଲକ୍ଷ୍ମୀରୂପେ
ଚଞ୍ଚଲକ୍ଷୀ ଆଛେ ଅବତରି ॥ ଆନନ୍ଦେତେ ନାରାୟନ ଆପେ ଥାକେ
ତଥା । ସତ୍ୟପୀରେ କହ ଭୁମି ଆମାର ବାରତା ॥ ଆପନାର
ସ୍ଥାନ ଅଟେ ବୈକୁଣ୍ଠ ଭୁବନ । ଲକ୍ଷ୍ମୀକେ ଲୟ୍ୟା ଆସି ଆପନା
ସଦନ ॥ ଦେବଗନ ବଚନେତେ ନାରଦ ଯେ ଗେଲ । ବ୍ରହ୍ମାର
ବଚନ ସବ ବିସ୍ତାର କହିଲ ॥ ନାରଦ ବଚନ ଶୁନି ଦେବ
ନାରାୟନ । ଉଚାଟ ହଇୟାଁ ପ୍ରଭୁ ଭାବେ ମନେ ମନ ॥ କଳିଯୁଗେ
ପ୍ରଜାଗନ ବହୁ ଦୁଃଖ ପାବେ । ଆମାକେ ପୂଜିଲେ ମନୋରଥ ସିଦ୍ଧ
ହବେ ॥ ଏତଭାବ ଅଷ୍ଟ ଆଉଲୟ୍ୟା ଜନ୍ମକରି । କବା କୋଥାଆସିଆଛେ
ଅପରୂପ ଫକିର ॥ ଶୁନ ଆଉଲିଆ ବାବା ବଚନ ଆମାର । ସର୍ବ-
ଦେଶେ ଯିୟ୍ୟା କର ପୂଜାର ପ୍ରଚାର ॥ ସତ୍ୟମନ ହୟ୍ୟା ଭୁମି ମନୁଷ୍ୟେ
ଥାକିବେ । ଯେବା ମାନେ ସତ୍ୟମନେ ମନୋରଥ ପାବେ ॥
ଏତ କହି ନାରାୟନ ଉଦବେଗ ମନ । ଚଞ୍ଚଲକ୍ଷୀ ଲୟ୍ୟା ପ୍ରଭୁ
କରେନ ଗମନ ॥ ଦଶଦିଗ ପାଲ ମିଳି ଆନିଲ ବିମାନ । ଦୁନ୍ଦୁଭି
ବାଜନା ବାଜେ ବ୍ରହ୍ମା ବେଦ ଗାନ ॥ ଚଞ୍ଚଲକ୍ଷୀ ଲୟ୍ୟା ପ୍ରଭୁ ବିମାନେ
ବସିଲ । ଜୟ ଜୟ ଧ୍ୱନି ସବ ଆନନ୍ଦେ ଭାଷିଲ ॥ ବୈକୁଣ୍ଠ ପୁରକେ
ପ୍ରଭୁ ପ୍ରବେଶ ହଇଲ । ସରସ୍ୱତୀ ଆଦି ଦେବୀପାଦ ଧୌତ କୈଲ ॥
ଲକ୍ଷ୍ମୀଦେବୀ ପରଶିଲେ ଭୁଞ୍ଜେ ନାରାୟନ । ଆଚମନ କୈଲ

ପ୍ରଭୁଶଯ୍ୟାଏ ଗମନ ॥ ଏହି ଶଯ୍ୟା ହୋଇ ଗ୍ରାମ୍ୟାମାନେ ବନ୍ଦେ ଧୀରେ । ସରସ୍ୱତୀ ଲକ୍ଷ୍ମୀଦେବୀ ପାଦସେବା କରେ । ଅଚେତନ ମହାପ୍ରଭୁ ନିଦ୍ରା· ଯେ ଗଲେ । ଆନନ୍ଦ ହୋଇଣ ସର୍ବେ ହରି ୨ ବଲ ॥ ଯେଉଁ ଜନ ଷୋଳପାଲା କରନ୍ତି ପୂଜନ । ତାର ମନୋରଥ ପୂର୍ଣ୍ଣ ହୁଅନ୍ତି ତତକ୍ଷଣ ॥ ରାଜ ସୂୟ ନରମେଧ ଅଶ୍ୱମେଧ ସମ । ଯହାତେ ଚତୁର୍ଗୁଣ ଫଳ ଲଭନ୍ତି ଯେ ଜନ ॥ ଜ୍ଞାନ ଦାନ ଦେଇଣ ଯେବା ଉଦ୍ୟାପନ କରେ । ଅନ୍ତଃକାଳେ ବୈକୁଣ୍ଠେତେ ଗମନ ସେ କରେ ॥ ହରି ହରି ହରି ଧ୍ୱନି. ବଲ ଭାଇବନ୍ଧୁ । କବିକର୍ଣ୍ଣ ବଲେ ପାରହେବ ଭବସିନ୍ଧୁ । ୨୭ ।

ସ ମା ପ୍ତ

—※—

ମୂଦ୍ରାକର—ଗୋବିନ୍ଦ ସାହୁ

ଶଶିରେଖା ପ୍ରେସ, ଅଲଶାବଜାର କଟକ-୨